ΣΤΝ ΘΕΩ.

CHRISTIANI III. ET FRIDERICI II. DANIÆ, NORWEGIÆ, GENTIVMQ. SEPTENTRIONIS REMOTISSIMARVM AMPLISSIMARVMQ.

REGG. OPT. POTENTISSIMORVMQ.

NON MINORIS EXPECTATIONIS FILIVM ET NEPOTEM

CHRISTIANVM IV

EORVNDEM REGNORVM ET GENTIVM REGEM ELECTVM,

Paternæq; & auitæ virtutis ac gloriæ heredem & æmulum acerrimum:

THEORIÆ HVIVS TOPICÆ DEDICATIONE

Ad honestam animi relaxationem inuitat,

SEQVE REGIÆ IPSIVS MAIESTATI CVM DEVOTA OBSERVANTIA humiliter commendat

NATHAN CHYTRÆVS,

IN SPEI

Quam de diuino illius ingenio, & felici regimine omnes boni concepere,

MONVMENTVM.

LECTORI BENE-VOLO S. D.

NATHAN CHYTRÆVS.

ANNVS iam agitur penè vigesimusquintus, cùm qualiacunq; hodœporica mea, vno volumine comprehensa, vnà cum monumentis quibusdam, & inscriptionibus nobilioribus, passim à me in variis itineribus obseruatis & collectis, publicaui: iisque mox distractis, alteram eiusdem opusculi editionem, priore aliquanto correctiorem & locupletiorem, cœpi adornare. cuius etiam exemplum in officinam heredum Egenolphi imprimendum à me Francofurdiam tum missum est. Cùm autem ibidem moræ aliquæ, quod hodie optimis quibusque libris ferè contingit, editioni illi interuenirent: placuit tandem typographo, ex consilio virorum quorundam eruditorum, sola itinera carminibus descripta, seorsim prelo subiicere: Epigraphas autem illas, peculiari editioni reseruare. Communicaueram autem tum farraginem illam inscriptionum viro nobili, optimo & doctissimo, D. Iacobo Monauio, patri-

patritio Bratiſlauienſi, amico meo planè ſingulari, cùm is eo ipſo tempore ſuas in Italiam & Galliam peregrinationes adornaret. Verùm paulò pòſt, ſanè non ſine incommodo & dolore noſtro, euenit, vt peſte ad Mœnum ſæuiente, vitam cum morte commutaret vir humaniſſimus, & officii plenus Conradus Albinus, reipub. illius patritius; qui opuſculorum illorum in lucem emittendorum, quidam quaſi ἱεροδιάκτης, ita enim ipſe volebat, Francofurti à me erat conſtitutus. quo extincto, & operis hac in parte ceſſantibus, repoſcere tandem collectanea illa mea volui. quæ quamuis interea ἀνέκδοτα, ſed tamen multis ſui partibus auctiora, inter alias eius generis chartas apud me iacuerint: accidit tamen peropportunè, vt mora iſta planè ἀμεταμέλητος & mihi & opuſculo illi cenſenda eſſe videretur. Paulò enim pòſt itineribus ſuis ex animi ſententia confectis, ſoſpes ad ſuos rediit Monauius: & vt pro communicatione illa mea priori gratum ſe mihi (ea enim eſt viri integerrimi humanitas) oſtenderet; meque munere quàm ſimillimo remuneraretur; & iam tum, & deinceps quoque complures ſubinde eius generis Epigraphas, & tandem etiam anno ſuperiori magnam earum farraginem, partim à ſe ipſo collectam, partim ab amicis hinc inde ſibi communicatam, ad me miſit. qua quidem ego non mediocriter ſum delectatus: &, ſicuti opus erat, & ipſe Monauius peticrat, ſtatim earum ὑπολογὴν, cum labore & temporis impendio non exi-

guo, inſtitui: in qua hoc egi, vt ea præcipuè ſeligerem, quæ vel aliquam ſingularem doctrinam, vel ſalutarem in vita admonitionem continerent: vel quæ memorabili alicui hiſtoriæ ſeruirent: aut quæ rari alicuius & obſeruatione digni euentus aut exempli mentionem facerent: aut quæ aliàs aliquid peculiaris ingenii, elegantiæ, ſalis vel acuminis præ ſe ferre viderentur. Cætera vel obſcura, vel etiam nimis vulgaria, vel inſipida, vel obſoleta, & nudis notis, aut tantùm fere nominibus propriis conſtantia, & criticis occaſionem rixandi præbitura, vt plurimùm, dedita opera, prætermiſi. Ad Epigraphas autem à meipſo collectas quantum ſpectat; earum nonnullas, præſertim Pariſienſes, Anglicanas, & Italicas, cùm anno 1565. & duobus ſequentibus αὐτοψίας earum mihi contigiſſet opportunitas, ipſe deſcripſi: nonnullas iàm antè ab aliis deſcriptas & mecum communicatas, in vindemiolas meas retuli. Qua in parte non poſſum non celebrare honeſtiſſimi & prudentiſſimi Ioannis Baptiſtæ Haincelii, Patricii & Conſulis tum Auguſtani p. m. ſingularem erga me benignitatem & humanitatem, quam ille mihi anno 1566. Auguſtæ in primis Imperatoris Maximiliani II. Comitiis abundè declarauit: cùm non ſolùm in præſentia virorum clariſſimorum Ioan. Cratonis, Caſp. Peuceri, Hier. VVolfii, & aliorum, eleganter apparato, & ſermonibus optimis condito conuiuio ſubinde me excipe-ret: verùm etiam (cùm me itineri Italico accinctum

ctum tum videret) omnia quæ ipſe quondam in eodem itinere memorabilia obſeruaſſet, è chartis & ſcriniis ſuis deprompta, candidè admodum & liberaliter mecum communicaret. Cuius certè beneficii cõmoda & fructus in toto deinceps itinere ſenſi vberrimos, cùm illius indicio, & quid quouis in loco potiſſimùm inquirendum eſſet, perſpicerem: laboreq; & moleſtia omnia inueſtigandi, & hinc inde conquirendi ac deſcribendi me ſentirem ſubleuari. Poſtea, cùm itineribus, Pariſienſi, Anglico, Veneto, Romano, & Neapolitano feliciter confectis per Heluetiam in Germaniam rediiſſem; & magnam partem æſtatis anni 1567. Miſenæ apud optimum doctiſſimeq; eruditum, & horũ ſtudiorum amantiſſimum virũ, D. Georgium Fabricium conſumerem; & is quoque penè omnium, quæ eo in genere haberet, ſine inuidia participem me faceret; opus illud inſcriptionũ variarum nõ mediocriter auctum eſt. Sicut interea quoq; in Ducum Venetorum Epitaphiis colligẽdis vſui mihi fuit D. Henrici Kelneri liber de vita, moribus & rebus geſtis principum Venetorum. Sanctodionyſiaca recentiora deſcribenda mihi conceſſit vir doctiſſ. & humaniſſ. D. Petrus Pauo Medicinæ D. & in Academia Leidenſi Profeſſor. Palatina ad Rhenum monimẽta præcipua, pleraq; elegantiſſimè deſcripta, ad me miſit nobiliſſ. D. Paulus Meliſſus. VVirtebergica verò M. Matthæus Chytræus, frater meus germanus, & Eccleſię Grumbachienſis paſtor mihi curauit. Boruſſica, opera ami-

corum mihi conquiſiuit, vir opt. & doctiſſimus, & hoſpitii quoq; neceſſitudine mihi coniunctus, D. Valentinus Schreckius, ſcholæ Marianæ apud Dantiſcanos Rector: qui & ipſe in Regiomontanis conquirendis opera doctiſſimi & humaniſſimi viri M. Martini VVinteri, Profeſſoris Academiæ Boruſſicæ fideliſſimi vſus eſt. Viennenſibus libenter plura addidiſſem, ſed præter aras ſepulcrales inclytæ familiæ Salmenſis à V. CL. Nicolao Reuſnero editas, nihil eorum hactenus videre mihi licuit. Ad Alpina quantum ſpectat; pleraque eorum habeo ex Itinerario honeſti & eruditi iuuenis Alberti Heinii, CL. I. V. Doctoris, & conſulis Reipub. Roſtochienſis D. Friderici Heinii filii, diſciplinæ olim meæ alumni. Danica magna ex parte refero accepta viro & Mathematico nobiliſſimo Tychoni Brahæo. Cimbrica, & quidem vt plurimùm in arcibus, palatiis, ſtructuris, & monimentis viri illuſtris & magnifici D. Henrici Ranzouii vicarii regii obuia, & per Georgium Cruſium, Petrumque Lindebergium collecta, ipſe herus ad me miſit. Megapolitana nonnulla habeo ab amico perueteri D. Iacobo Bordingo, Cancellario Megap. integerrimo. Reliqua hinc inde mihi deſcripſit iuuenis probus & eruditus Simon Paulus affinis meus. cuius opera & induſtria in manus quoque meas peruenerunt huius generis collectanea docti & accurati viri Samuelis Fabricii, non ita pridem Secretarii Megap. qui in ſuis per Germaniam in Italiam, & aliis quoq;,

quæ

quæ ill. Ioan. Alberti iuſſu confecit, itineribus, ſtudioſus admodum omnis generis Inſcriptionum collector fuit. Sed morte præuentus publici eas iuris facere non potuit. Qui quidem ipſe Fabricii huius labor, leuamento non exiguo futurus eſſet ei, qui talium collectionem meditatur copioſiorem. Polonica, quotquot ferè ſunt, nactus ſum ab honeſto & docto iuuene Bartoldo Weccio, meo olim conuictore. Epigrammata Iulii Cæſaris Scaligeri, nonnullarum clararum vrbium Epigraphis præmiſſa, vnde petita ſint, omnibus liberaliter eruditis, etiam tacente me, conſtat. Reliqua ferè omnia accepta, vt dixi, refero liberalitati D. Georgii Fabricii, & Iacobi Monauii V. CLL. quorum hic quoq; D. Ioannis Henrici I.B.F.Haincelii, patricii Auguſtani, Iohannis Poſthii archiatri Palatini, & Abrahami Ortelii, Coſmographi Antuerpienſis, virorum præſtantiſſimorum doctiſſimorumque hac in parte liberalitatem erga ſe ſingularem non obſcurè apud me prædicat. Quæ omnia eam quoq; ob cauſam prolixiùs hîc cenſui commemoranda, ne quis putaret, me in morem corniculæ Æſopicæ, ornamentis, aut ad Thraſonis Terentiani imitationem, laboribus delectari alienis, partamq; ex iis gloriam ridiculè mihi aſcribere, à qua vanitate ſemper alieniſſimus eſſe ſtudui. Deinde, vt alios quoq; bonos viros, penes quos eleganter hunc theſaurum deinceps quoque augendi & complendi facultas eſt, allicerem, vt ipſi quoq; mantiſſas hac in parte ſuas nequaquam

mihi inuiderent: ſed potiùs liberaliter eas mecum communicarent: idem officii huius ſui præmium, hoc eſt, nominis ſui ex grato animo profectam celebrationem publicam, Deo volente, ſuo tempore à me accepturi.

Non autem opus eſſe exiſtimo, vt harum Inſcriptionum collectanea tibi, beneuole lector, multis verbis commendem; cùm earum euidentiſſimè conſpicua ſit & iucunditas & vtilitas. Nam vt de honeſtate & dignitate huiuſcemodi obſeruationum iam taceam; quid quæſo iucundius eſt, quàm in vno, non nimis magno, libro comprehenſa habere, tot vel virtutum, vel etiam vitiorum cauſa celebratiſſimorum virorum, mulierum, iuuenum, virginum, puerorum nomina, elogia, res geſtas, mortes. cùm vt aliis, ita his quoq; in rebus dulcedo multa cognoſcendi & ſciendi, cæteras omnes ſuauitates longiſſimè ſuperet: affirmante hoc etiam veteri ſententia, alicubi à Cicerone citata, οὐδὲν γλυκύτερον ἢ πάντ' εἰδέναι: præſertim ſi illud τ' ἀγαθὰ, quod Themiſtius addit, non prætermittatur. Quid etiam ſuauius multiplici illa rerum & euentuum diuerſiſſimorum varietate & viciſſitudine? in qua ancipites ſæpè caſus excitant admirationem, lætitiam, ſpem, timorem, moleſtiam, luctum. cui tamen ipſi luctui aliqua, licet cum dolore permixta, voluptas ineſt: lectore hunc vel ſimilem in modum, rerum, quæ narrantur vel deſcribuntur, ideam animo ſuo conceptam efferente:

Hæc

Hæc dicens, faciens, tolerans, vitamq́; iacẽnsve,
Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat:
Hinc lacrymarum acri simul ipſe accendor amore.

Quàm item varia variorum in his monumentis ſtudiorum, & inſtitutorum, vanitatisq́; adeò ingenii humani exempla ſunt? quibus iſte hoc, ille alio modo, humo, vt Maro canit, ſe tollere, & nominis celebritatem, vel, vt ipſi putabant, immortalitatem conſequi ſunt conati. Quàm variæ ipſis, mortuorum iam, epitaphiis adhuc inſunt, ſæpe etiam de rebus vitioſis & friuolis gloriationes? quando alius corporis ſui formam, aut robur, alius ingenii ſui acumen, alius varias peregrinationes, alius eloquentiæ aut fortitudinis ſuæ vim, alius diuitias & honores ſuos, alius ſuam in hoſtibus etiam ſepeliendis humanitatem & pietatem, alius prælia & victorias ſuas, alius deniq; huius, alius alterius artis vel virtutis iactat præſtantiam: quæ tamen à morte immunem eorum præſtare potuerunt neminem. Quàm varia quoq; mortis genera repræſentantur? quando alius piè alius impiè, alius domi alius peregrè, alius ab hoſte, alius ab amico, alius per inſidias, alius per apertam vim, alius præcipitio, alius ſubmerſione, alius ſuſpendio, alius veneno, alius laboribus & vigiliis, alius ſegnitie & ignauia, alius morſu felis aut canis, vel calce equi, alius iuuenis, alius ſenex, alius ſponſus, alius viduus, alius remedium quærendo, alius reſpuendo, alius cum ſpe vitæ melioris, alius deſperabundus, alius cur moriatur neſcius, alius deni-

que ἀυτόχειρ, aut alio caſu inaudito & admirando perit. Quos quidem attentè conſiderando, quis nõ in occaſionibus huiuſcemodi caſuum vitandis euadat circumſpectior? in imploratione diuini regiminis, & præſidii ſanctorum angelorum petitione ardentior? in pia deniq; & ſeria ad fatalem illam migrationem præparatione accuratior? ſic quoque aut ſimilem in modum ſubinde vna mecum exclamans,

Guttula cùm vitæ mihi ſit tantùm vnica; cur me
Mille necis ſpecies, funera mille premunt?

Qua in parte iucundum quoque eſt videre, quàm diverſo affectu ſuperſtites mortem ſuorum ferant. alii enim iraſcuntur, alii indignantur, alii Deo ipſi maledicere non verentur, alii lamentantur, alii queruntur, alii mortuis blandiuntur, alii æquo animo ſpe reſurrectionis ſe conſolantur, alii mortuis commori, alii ſua morte illorum vitam redimere, vt videtur, cupiunt, atq; ita deinceps. Præterea, cùm totam vitam hominis pii meditationem mortis eſſe debere in confeſſo ſit; quàm vtile erit polyhiſtori, præſertim adoleſcenti, ſi huius generis delicias conſectans, ſubinde in tot funerum, cadauerum, ſepulcrorum, & monumentorum, non ſolùm hominibus, verùm canibus quoq; & equis, imò muſcis quoq; ſubinde exſtructorum, mentionem incidat? quibus ipſe quoque mortalitatis ſuæ admonitus, vitam & mores in tempore incipiat emendare; & criſtas ſuas paulatim magis magisq; demittere. Iam verò, cùm teſte Horatio, non cuiuis homini contingat

adire

adire Corinthum; quando alius hac, alius alia de cauſa à peregrinationibus longinquis cogitur abſtinere: quid tibi, humaniſſime lector, in huiuſcemodi vita, quam ita vocare licet, ſedentaria, iucundius eſſe poſſit, quàm in libro, eoque non nimis ponderoſo, vna quaſi σωόφει ea omnia aſpicere; quorum aliqua ſaltem ex parte (vix enim vni, vt hæc omnia coràm videat, contigerit) videndorum gratia alii tantos itineris labores ſuſcipiunt, tantos ſumptus faciunt, tot, vitæ quoq; nonnunquam, periculis ſe exponunt. Quod ſi in regionibus longinquis adeundis & contemplandis, fortè ipſe quoq; olim operam aliquam poſuiſti; non eſt quòd hanc quoq; ob cauſam σώπαγμα hoc noſtrum, quantumuis aliquando, quod lubens fateor, cùm aliter fieri non poſſet, ἄτακτον aſperneris. Cùm enim plerorumque, præſertim ſeneſcentium iam, memoria vacillet; huius & ſimilium librorum indicio, ea, quæ ante multos annos coràm vidiſti, in memoriam ſubinde tibi reuocare, eique altiùs poteris infigere. Sicuti ego ipſe, in hac congerie dum verſor, haud iniucunda tot rerum, locorum, gentium & vrbium recordatione perfruor. Quinimò etiamſi adoleſcens adhuc, & quidem ſatis fortunatus, ac peregrinationum cupidus ſis; teq; ipſum hæc & ſimilia ſuis in locis aliquando contemplaturum eſſe ſperes; non tamen idcirco hæc noſtra planè tibi deſpicienda eſſe putabis. Multa enim cadunt inter calicem ſupremaq; labra. Et etiamſi omnino peregrinationi illi tuæ nul-

la ſe obiiciant impedimenta: tamen moras aliquas (cùm non omnia ad diuturnas peregrinationes neceſſaria ſtatim omnibus obuia ſint) interuenire ſolere notum eſt, quarum tædium, deliciæ hæ noſtræ aliquantulum tibi lenire, teque adeò præparare & inſtruere poterunt, vt mox maiori cum fructu & emolumento, minoriq; cum moleſtia tua peregrineris: habens ſcilicet iam pleraque omnia, in quibus deſcribendis, aliàs tibi non absq; tædio fuiſſet laborandum. In his igitur ipſis, quod commodo tuo fiat, euoluendis & perluſtrandis cùm verſaberis; cogitabis te in hortulo, non planè inculto, violas aut roſas iam decerpere: donec paulò pòſt in ipſo peregrinationis tuę liberiore campo, floreſcentium tibi iam arborum fructibus maturis, te oblectare, animumq; adeò φιλοθέωρον totum explere poſſis. Quod vt cum ſalute animæ & corporis tui fiat, ex animo tibi opto.

Interea de aliis quoque nonnullis amice te cenſeo monendum, ne præter meritum fortè in reprehenſionem tuam incurram. Qua in parte fieri poteſt, vt Titulus libri huius, delicias lectori pollicens, aliquem nimis fortaſſe in hoc genere delicatum offendat, præſertim ſi alicubi in veteris barbariei incidat reliquias, quales ſunt quas in Inſcriptione monumenti Philippi Decii, Piſis in campo, quem vocant, ſancto ſepulti, in Elogiis doctorum virorum his verbis exagitat Paulus Iouius: *Octogenario*, inquiens, *maior interiit, delatusq; eſt Piſas, ad ſepulcrum marmoreum, magno ſumptu à ſe in maximi templi fronte conſtitu-*

conſtitutum, inſcriptione adeò inepta, vt ſi eam ſupponamus elegantibus ingeniis, non ſine pudore boni mortui, ridenda videatur. Quod quidem ipſum tanti viri & hiſtorici iudicium, etiamſi verum eſſe nõ negemus: tamen nos alias ob cauſas eam ipſam Inſcriptionem, quãtumuis ineptam, non cenſuimus prætermittẽdam. inter quas cauſas hæc vel prima eſt, quòd exemplũ inſigne contineat vanitatis, poſitæ in gloriatione de amplis ſtipendiis, & variis ac ſplendidis officiis hîc illic nõ ſine maximo fructu adminiſtratis, maximè ſi gloriatio illa ne quidem poſt mortem ceſſet, quæ huiuſcemodi vmbris plané nihil mouetur. Quando igitur in hæc & ſimilia inter legendum incides, cogitabis, ſi verbis nihil elegantiæ aut leporis inſit, fortè res ipſas & ſententias tales eſſe, vt probè examinatæ non planè repudiandæ videantur. Et quidem hæc ipſa barbaries, ſi cum noſtri huius ſeculi elegantia prorſus exquiſita conferatur; aliquid ſecum afferet voluptatis. Fortè etiam non deerunt, qui antiquas Epigraphas malint, quàm recentes. Quos ego ad complura, & quidem ſatis ampla, in hoc genere publicè edita relego volumina, interim tamen confirmare minimè dubius, multas in recentibus his Inſcriptiones contineri, quæ veteribus, nec bonitate, nec vtilitate, addo etiam acumine & elegantia, cedere debere, id quod res loquetur ipſa, videantur. Fieri etiam poteſt, vt quædam Epigraphæ minùs emendatè deſcriptæ in manus noſtras peruenerint. In quo quàm facilè ſit labi, præſertim ſcribis, qua-

les pleriq; ſunt, non ſolidè eruditis, qui intelligunt, facilè nobis veniam dabunt. Ordinem quoque Inſcriptionum alicubi concinniorem eſſe potuiſſe ipſe vltrò fateor. Verùm cùm illæ diuerſiſſimis temporibus & occaſionibus hinc inde ad me miſſæ ſint; neq; ego ſemper locorum vbi viſuntur, ἀυτόπτης eſſe, in tanta diſtantia, potuerim; ἀπαξίαν quoq; hîc omnem auerruncare non potui. Quòd etiam non omnibus Epitaphiis nomina ſepultorum præfixi, conſultò id factum eſt, vt nimirum illa nominis omiſſione in ipſum epitaphii ſenſum eo accuratiùs lector intenderet, quod aliàs nomine lecto fortè fuiſſet præteruolaturus. Quod ipſum in epitaphiis ſuis video feciſſe D. Georgium Fabricium. Reprehendent quoq; forſitan aliqui, quòd in hac Inſcriptionum noſtrarum editione typographus non vſus ſit litteris maiuſculis, quas pluſculum elegantiæ & dignitatis huiuſcemodi monumentis afferre ſolere, ego quoque non nego. Sed ratio hac in parte habenda fuit peregrinantium, quibus potiſſimùm laborem hunc noſtrum ſeruire voluimus. Qui ſanè ipſe labor fine hoc ſuo excideret; ſi libri huius chartæ in eam molem excreſcerent, quę iter facientes primo aſpectu offenderet & à ſe repelleret. Hæc ferè ea ſunt, de quibus te in huius operis veſtibulo potiſſimùm cenſui præmonendum. Tu ea in bonam partem accipe, & laboribus hiſce noſtris vtere fruere feliciter. Vale. Brema, Idib. Octobris, anno cIↃ IↃ xcIII.

EIDEM

EIDEM

CANDIDO LECTORI.

CVM hanc Inſcriptionum variarum collectionem abſoluiſſem, eamque iamiam typographo miſſurus eſſem: in manus meas peruenerunt Monumentorum Italiæ libri IV. à viro CL. & multarum rerum peritia & experientia claro Laurentio Schradero recens diuulgati. è quibus ipſis quoq; pauca quædam, inſtituto huic meo accommodata, deſcribi, & huic farragini addi curaui. Sicuti etiam interea temporis Itinerarium mihi ſuum animo promptiſſimo communicauit, vir genere & doctrina nobilis & præſtans, D. Ioachimus Baſſeuitius Conſiliarius Megapol. & regius, dux olim meus, cùm florentibus integer annis in pulcherrima & nobiliſſima vrbe Florentina huiuſcemodi monumentorum φιλοθέωρ@ eſſem: & nunc quoque Muſarum noſtrarum fautor & patronus integerrimus. Ex quo ſanè ipſo Itinerario Baſſeuitiano non contemnenda ad hanc ἐπλογὴν noſtram maximè Italicarum, Gallicarum & Anglicarum inſcriptionum facta eſt acceſſio. Quod ideo quoque hîc cenſeui indicandum, ne laboris & induſtriæ alienæ fructum mihi vindicare velle, videri alicui parum mihi æquo poſſem. Vale iterum. B. Cal. Septemb. anno 1593.

EIDEM.

TE moneant Lector tot in vno funera libro,
Tempore quòd certo tu quoq; funus eris.

***

EIDEM LECTORI S.

Delicias tibi polliceor. res ardua dicis?
Non nego. nec cunctis vna eademq; gula est.
Quod sapit huic, alius mox nauseat. & mihi mirè
Quod placet, hoc poterit displicuisse tibi.
Conuiuas igitur frugi hîc imitabere, qui non
Perdices tantùm, aut Bacchara vina petunt:
Sed panem, & ptisanam, & Nicri quoq; pocula gustant,
Qua sitis, & faciunt delicioſa fames.
Hæc duo condimenta dapum sunt optima, gratos
Siue animis spectes corporibúsve cibos.
Quin his ex vicibus maior quoq; gratia ferclis
Accedit, sine quîs gaudia cuncta iacent.

Nathan Chytræus.

CONTEMPTORI INSCRIPTIONUM NOUARUM.

CVr admirator veterum solummodo, temnis
Hæc noua? quondam etiam prisca fuere noua.
Ætatem his concede suam, fientq; vetusta
Hæc etiam, nouitas quæ modò spreta facit.

Nathan Chytræus.

VIta viatoris quasi transitus, omnia finem
Mundus hic immundus quæ veneratur habent.
Transit honos, transit fortuna, pecunia transit,
Mente Deo similis corpore transit homo.
Transiuere patres, simul hinc transibimus omnes;
In cœlo patriam, qui bene transit, habet.

Frid. Widebramus.

AD CLARISS. ET DOCTISS. VIrum Dn. Nathanem Chytræum

EPIGRAMMA.

NOn opus est, Chytræe, tuas post funera laudes
Sculpier in saxo, quod tua membra tegent.

Scriba-

Scribatur nudum poſt fata in marmore nomen,
Vt tumuli quondam ſit nota certa tui.
Quæ poſt te viuent vigilis monumenta laboris,
In laudes ſat erunt officioſa tuas.

Iohannes Pincier Medicinæ D.
& Profeſſor Heidelbornæ.

ADMONITIONES ITER FACturis in vniuerſum neceſſariæ.

SIs animo vultuq́ humilis, prodeſſe cuiuis,
Si licet, & nulli ſit nocuiſſe labor.
Sedulus in propriis, aliis aliena relinque;
Prudenterq́, fides cui ſit habenda, vide.
Multa audi, dic pauca, tace abdita, diſce minori
Parcere, maiori cedere, ferre parem.
Sobrius, & vigil, & verax ſimul eſſe memento;
Promtus amare bonos, & tolerare malos.
Inprimis reuerere Deum, qui cernit & audit
Omnia, quem prorſus fallere nemo poteſt.
Hoc faciens, poteris peregrinos inter vbiq́,
Saluus & in media viuere barbaria.

Nathan Chytræus.

MENANDER.

Ξένῳ μάλιστα συμφέρει τὸ σωφρονεῖν.
Ξένῳ ὃν ἀπροφάσμων ἴσθι, καὶ προφάσεις καλῶς.
Ξένον δὲ σιγᾶν κρεῖττον, ἢ κεκραγέναι.
Ξένῳ πεφυκὼς, τὰς ξενοδόχους σέβου.

ALIVD.

VIrtutes gens quaq́ ſuas, ſua crimina in orbe
Cùm terrarum habeat; nilq́ omni ex parte beatum
Sit; peregrinantes ne fœdam imitemur arachnen,
Cui roſa materies lethalis pura veneni eſt.
Quin imitemur apes potius, quæ è flore aconiti
Dulcia mella legunt, è crudo nectar acantho.

Nathan Chytræus.

IN ITINERIB. OBSERVANDORVM ΣΥΝΟΨΙΣ,

INCERTO AVCTORE.

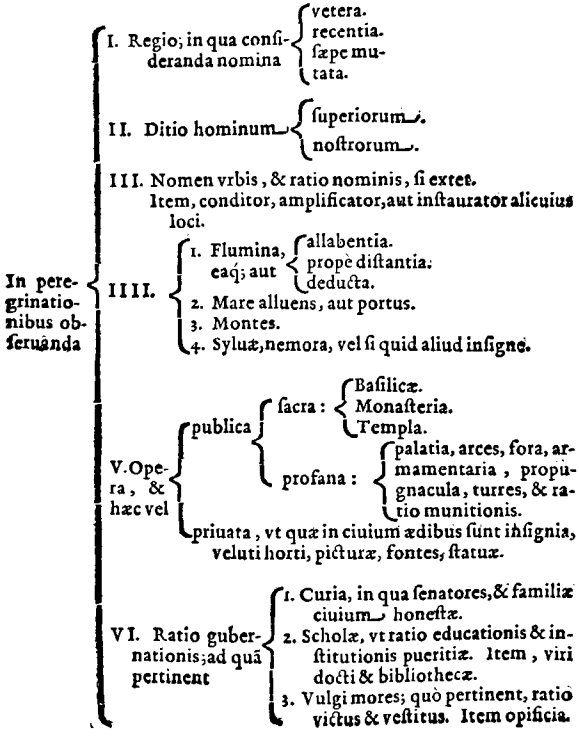

ITALICA,

ET QVIDEM PRIMO

MONVMENTA Romana.

IN VRBEM ROMAM florentem

IVL. CÆS. SCALIGERI Epigramma.

VOs ſeptem gemini cœleſtia pignora montes,
Vosq́ triumphali mœnia ſtructa manu,
Teſtor, adeſte, audite ſacri cõmercia cantus:
Et Latios animos in mea vota date.
Vobis, dicturus meritis illuſtribus vrbes,
Has ego primitias primaq́ ſacra fero.
Quin te vnam laudans, omnes comprenderit, orbem
Non vrbem, qui te nouerit, ille canet.

ROMA NOVA de ſeipſa.

INCERTO AVCTORE.

Montibus è ſeptem totum diffuſa per orbem
Sideribu quondam proxima Roma fui.
Sub pedibus terras vtroq́ à littore preſſi:
Atlantem tenuit dextra, ſiniſtra Scytham.
Iuppiter hos etiam disjecit fulmine montes.
Et tumulos iußit corporis eſſe mei.

Incubuit capiti rupes Tarpeia noſtro;
Preſſa Quirinali pectora noſtra iacent.
Crura Palatinus geminos hinc inde lacertos,
Collis Auentinus Vimineusq; tenent.
Exquilia hinc ſurgunt, & ſurgit Cœlius illinc,
Hæc quoq; ſunt pedibus facta ſepulcra meis.
Sic quæ viua ſibi ſeptem circumdedit arces,
Mortua nunc ſeptem conteg'tur tumulis.

IN EANDEM QVALIS eſt hodie,

Iani Vitalis Panormitani.

Qui Romam in media quæris nouus aduena Roma;
Et Romæ, in Roma nil reperis media,
Aſpice murorum moles, præruptaq; ſaxa,
Obrutaq; horrenti vaſta theatra ſitu:
Hæc ſunt Roma. viden' vel vt ipſa cadauera tantæ
Vrbis adhuc ſpirent imperioſa minas?
Vicit vt hæc mundum, viſa eſt ſe vincere: vicit,
A ſe non victum ne quid in orbe foret.
Nunc victa in Roma victrix, Roma illa ſepulta eſt,
Atq; eadem victrix victaq; Roma fuit.
Albula Romani reſtat nunc nominis index,
Quæq; etiam rapidis fertur in æquor aquis.
Diſce hinc quid poſſit fortuna: immota labaſcunt,
Et quæ perpetuò ſunt agitata, manent.

INSCRIPTIONES Romanæ.

In Capitolio.

S.P.Q.R. Capitolium præcipuè Ioui olim commendatum, nunc Deo vero, cunctorum bonorum

bonorum auctori Iesu Christo, cũ salute communi supplex commendat, atq; tuendum tradit; anno post salutis initium 1568.

IBIDEM.

S.P.Q.R. Maiorum suorum præstantiam vti animo, sic re quãtum licuit imitatus, deformatum iniuriâ temporum Capitolium restituit, Prospero Buccapadutio, Thoma Caualerio curatorib. Anno post v.c. CXD XDD CCCXXX.

IBIDEM PVTEI.

Nos vas condidimus, pluuia tu Iuppiter imple,
Præsidibusq; tua rupis adesse velis.

In ara Cœli.

Vnum erat imperium mundi, dominator & vnus.
Falleris. at non tu Roma, sed ipse DEVS.
Quem tulit Augusto Cumana puella videndum,
Rector erat primus, ipse secundus erat.
Hic locus est, vbi vidit, vbi rex credidit. Ara
Cœli facta domus regis, & aula DEI.

IN AVLA CVR. SENAT. AD SIGNVM PAVLI III.

PAVLO III. P.M. Quod eius iussu, auspiciis, atq; ære conlato, vrbem situ ac diuerticulis viarum deformem atque imperuiam, disjectis malè positis ædificiis in meliorem formam redegerint, viis, areisq; cum veteribus directis & ampliatis, tum nouis constitutis auxerint, ornauerintque, Latinus Iuuenalis Mamæctus, Hieronymus Mapheus Cur. viar. Vrbe instaurata, officii & memoriæ ergo statuam in Capitolio optumo Pontifici P.P. An. Christi 1543.

ITIDEM IN CAPITOLIO.

S.P.Q.R. monumenta marmorea magiſtratuum triumphorumq; ab vrbe condita ad tempora Diui Auguſti ruderibus in foro egeſtis erutá, impenſa Alexandri Farneſii Cardinalis, Pauli III. Pontif. Max. nep. in Capitolio P.

Marmora præclaros teſtantia fronte triumphos
Atq; magiſtratus inclyta Roma tuos,
In medio manſere foro, cùm Roma manebas,
Poſtq; deos orbi iura ſecunda dabas.
Aſt vbi te indignis fregit fortuna ruinis,
Obruerat titulos alta ruina tuos.
Tamq; diu in tenebris tantis iacuiſſe videntur
Hæ veluti fato debita temporibus.
Quæ modò Alexander, patria te dignus auoq;
Paulo, inuenta tibi marmora reſtituit.
Tu Capitolina meliori in ſede reponis,
Et legeris magni munere Farneſii.

ALIBI.

Perino Organo Florentino, qui ſingulari morum ſuauitate, ac teſtudinis non imitabili concentu dubium reliquit, amabiliórne eſſet ſua ingenii ſuauitate, an admirabili artis excellentia clarior: Iacobus Mormita Parmen. amico M. P. Vixit annos XXIX.

D. O. M.

Camillo Vrſino, Pardi F. Manupell. Comiti, Guardiæ Gull. Marchioni Larinatiumq; & Valleſiticianorum regulo inuict. & Parthenopæi regni protonot. integerr. ob ſingularem item

item rei bellicæ virtutem, & eximiam promiſſorum conſtantiam & fidem Vrſina gente digniſſimam, à Franciſco & Henrico Gallorum regibus nauium præfectura, ſummisq; beneficiis honeſtato. Victoria Tolfia F. C. coniug. kariſſ. O. D. S. M. ponend. cur. Vixit annis LXV. M. X. D. VIII. obiit VI. Kal. April. ∞ D. LII.

IN IPSO FANO S. PETRI.

Huc mulieribus ingredi non licet, niſi vnico die Lunæ poſt Pentecoſten, quo viciſſim viri ingredi prohibentur. Qui ſecus faxit, anathema ſunto.

IN VATICANO.

Hoſtes perpetui Chriſtianæ religionis Turcæ diuturno victoriarum ſucceſſu exultantes, ſibiq; temerè præfidentes, militibus, ducibus, tormentis, omni denique bellico apparatu ad terrorem inſtructi, ad Echinadas inſulas, à cõmuni claſſe, prælio poſt hominum memoriam maximo, perſpicua diuini ſpiritus ope profligantur. M. D. LXXI.

ITEM.

Claſſes oppoſitæ, Turcarum vna, Chriſtianæ ſocietatis altera, inter Pium v. Pontif. Max. Philippum Hiſpaniarum regem, Venetam Remp. inito iam fœdere, ingentibus vtrinque animis concurrunt.

Ibidem depicta eſt cædes Amiralij Gallici, facta in nuptijs regis Nauarræ, cum his inſcriptionibus:

Caſpar Colignus olim Amiralius accepto

vulnere domum defertur Gregorio XIII. Pontif. Max. M. D. LXXII.

In quodam Farneſiorum palatio extant picturæ præſtantium ducum Romanorum, cum talibus inſcriptionibus:

Inuictæ virtutis imperator: optimi cognomen promeruit

TRAIANVS.

Magno fortunæ ludibrio, vbiq; victor, indigno vitæ exitu, ſepultura caruit

CN. POMP. MAG.

Inueteratæ prudentiæ Dux, cunctando reſtituit rem

FAB. MAXIMVS.

Æternæ vrbis fundamenta iecit, militarem diſciplinam domi reſtituit, qua imperium feliciter creſceret,

ROMVLVS.

Martium populum religioni addixit, vt pace & bello inuictus euaderet,

NVMA.

Bellator acerrimus opima ſpolia Ioui Feretrio poſuit

M. MARCELLVS.

Vniuerſum orbem terrarum hoſtili cruore repleuit: ſuo demum ſanguine curiam inundauit

CÆSAR DICTATOR.

Iano clauſo, finem ciuilibus & externis bellis impoſuit

AVGVSTVS.

In

In templo Germanorum S. Mariæ de Anima:

Gewalt / gelt vnd gunſt
Bricht recht / trew vnd kunſt.

Ibidem

EN QVO TANDEM?

Bartholomæo Saliceto Bononienſi, quem ob eius præſtãtem in omni genere virtutis animum mirari magis quàm laudare licet, in quo Fides & Religio cum doctrina certabant. Vixit annos LXXVIII. d. X. Alexander Farneſ. & Andreas de Valle, S. R. E. Cardd. ac Vianeſius Albergatus Bonon. amico incomparabili poſuerunt. M. D. XXV.

IBIDEM.

D. O. M. S.

Georgio Sauromanno, equiti Germano, Vratiſl. Præpoſito, Internuncii procuratoris, qui munere primũ apud Leonem X. mox apud Adrianum VI. ac demum Clementem VIII. Pontiff. Maxx. Diui Caroli V. Auguſt. nomine, magna fidei, integritatis, ac ſapientiæ laude functo, cum amicorum incuria pluribus annis ſine monumẽto fuiſſet, Valentinus Saurmannus ex fratre nepos patrui memoriæ, virtuti, pietatiq; dicauit. An. Dom. M. D. L.

AD TEMPLVM S. MARIÆ de populo.

DE EXVNDATIONE TIBERINA.

Septimus auratum Clemens geſtabat Hetruſcus
Sorte pedum, huc ſaliit quom vagus atq; Tyber.
Quippe memor campi, quem non coluere priores,
Amnibus epotis in noua tecta ruit.

Vtq; foret ſpatij implacabilis vltor ademti,
Et Cererem & Bacchum ſuſtulit atq; lares.

Reſtaur. VIII. Id. Octobr. anno M.D.XXX.

FRANCISCO BERRETTÆ

Mediolanenſi, ſpectatæ fidei ſingularisque induſtriæ viro, qui dum honeſtè mercaturis faciendis rem quæreret, vitæ iacturam fecit, Anno LI. menſ. IV. dies II.

TVMVLVS BESSARIONIS CARD.

Beſſario epiſcopus Tuſculanus S. R. E. Cardinalis, Patriarcha Conſtantinopolitanus, nobili Græcia ortus oriundusque ſibi viuus poſ. Anno ſalut. M. CCCC. LXVI. ætatis LXXVII.

Τῦτ' ἔπι Βησσαείων ζῶν ἄνυσα σώματι σῆμα,
Πνεῦμα δὲ φευξεῖται πρὸς θεὸν ἀθάνατον.

Quod diſtichon Maioranº Salentinº ita vertit:

Beſſarion feci hunc tumulum, qui conderet oſſa,
Venerat vnde olim ſpiritus aſtra petet.

M. ANTON. COLVMNÆ PAREN. P.

Si ſpectas annos; bimum luxere parentes;
Si mentem, iſte ſenex naſcitur & moritur.

IBIDEM.

Si daret annoſam numeroſa pecunia vitam,
Quisq; ſibi dines tempora longa daret.

HONORÆ QVINTERIÆ.

Hæc quicunq; modò ſpirantia mollius ora
Proſpicit, & cœli nobile laudat opus;
Quàm gemeret, mentis ſi conſpexiſſet Honoræ
Tot bona, naturæ vix reuocanda manu;

Diceret

Diceret &, vitæ comites, probitasq́, fidesq́,
Et pudor, & formæ gratia rara perit.
At tibi Quinteri longum manſurus in ævum,
Stet decor hic Saxi, nec fluiturus honos.

ALEXANDRI PAVONII.

Fidus Alexander iacet hîc Pauonius, is qui
Ipſe amor, ipſa fides, ipſa erat & bonitas.
Fratri ergo inuictæ fidei, bonitatis, amoris,
Hunc Paulus tumulum præbuit, aſtræ Deus.

ALIVD.

Demetrio Cabacio Rhallo, Equiti Spartano, qui nullum corporis incommodum expertus, nonageſimum ętatis annum menſ. II. diem XXII. ſuperauit, Manilius ex Thomaide Theodori Bocchali filia ſuſceptus parenti ſanctiſſimo ac b. m. ſibiq; poſ.

Si genitor deflende pius tibi debita natus
Iuſta, ſepulturæ munera ſi apta darem:
Conderer hîc tecum, diſcat ne ſera ſenectus,
Cum genere amiſſam rem patriamq́, mihi.

IBIDEM.

Concordes animos, piasq́, mentes,
Vt dicas licet vnicam fuiſſe,
Commiſti cineres ſequentur, & ſe
Credi corporis vnius iuuabit.

NICOLAI SVDORII

Muſici, qui Arragoniis Regibus quatuor & XXX. annos ſeruiuit. Obiit M.D.V.

Cur te Muſice Muſicus peremit
Sagitta Nicolaë peſtilenti?
Inuidit modulis meis Apollo.

RINALDI SIARAMPÆ.

Siarampa de gente rapit te Roma Rinalde,
Heu facinus! iuuenem tempore, mente senem.

Vixit annos XX. mens. X. dies XII. Obiit nonis Febr. M. L. VI.

IACOBI MENTEBONÆ.

Luca ortus, Sena lege fuit mihi patria, nomen,
Dum vixi Iacobus, mens bona progenere.
Papa Pius sedem Papiensem detulit, idem
Cardineo ornauit munere, gente, domo.
Viuite qui legitis, æterna & quærite, non hæc.
In cineres tandem gloria tota redit.

CAMILLI PVERI.

Præcipiti dum currit equo dans frena Camillus,
Vix annos natus decidit octo puer.
Si casurus erat, molli cecidisset in herba,
Heu tenerum scelus est rumpere saxa caput?

HIER. ALEANDRI CARDINALIS BRVNDVSINI.

Hieronymo Aleandro Mottensi, è comitibus Landri in Carnia, Petræ Pilosæ in Histria oriundo T. T. S. CHRYSOGONI S. R. E. Presbyt. Card. Brundusino, Philosophiæ & Theologiæ Doctori, Hebraicæ, Græcæ, Latinæ, aliquotq; aliarum linguarum exoticarum ita exactè docto, vt eas rectè & aptè loqueretur & scriberet, mox diuersis legationibus pro summis Pontt. ad omnes ferè Christianos Principes fideliter & diligenter perfuncto, & ideo in tabē delapso, quanti humanam miseriam fecerit, sequenti distichо,

diſticho, de ſe edito, teſtatum poſteris reliquit:

Κάτθανον οὐκ ἀέκων ὅτι πάυσομαι ὧν ὀπαδεύς
Πολλῶν, ὧν περ ἰδεῖν ἄλγιον ἦν θανάτου.

Quod eſt:

Exceßi è vitæ ærumnis facilúq; lubensq;,
Ne peiora ipſa morte dehinc videam.

Natus eſt Mottæ in Carnia Anno M. CCCC. LXXIX. Moritur Romæ, Anno Chriſt. ſalut. M. D. XLII. ætatis ſuæ LXII. minus diebus XIII. Hęredes patruo ampliſſimo & opt. mœſtiſſimi P. C.

GVIDONIS PISANI.

Sedis Apoſtolicæ Guido Cancellarius, inſe
Quàm nihil eſt mundi gloria, morte probat.
Piſa virum peperit, quem donat Roma ſepulcro,
Vix paritura parem, vix fruitura pari.
Huic ſine nocte diem, vitam ſine morte, quietem
Det ſine fine, dies, vita, quies q; Deus.

EDVARDO CARNO

Britãno, equiti aurato, Iuriſconſulto, oratori, ſummis de rebus Britanniæ Regum ad Imperatores, ad Reges, bisq; ad Romanam & Apoſtolicam ſedem, quarum in altera legatione à Philippo Mariaq; piis regibus miſſus, oborto deinde poſt mortem Mariæ in Britannia ſchiſmate, ſponte patria carens, ob Catholicam fidem cum magna integritatis, veræque pietatis exiſtimatione deceſſit. Hoc monumentum Galfridus Vachanus, & Thomas Fremannus amici ex teſt. poſ. Obiit M. D. LXI. 14. Cal. Febr.

IOAN. FRANC. POGGIO

Florent. cum virtute ac conſtantia, morum grauitate, vita integerrimè acta, paterna ſuaq; laude eloquentiæ ac literarum, Iuris quoque Ciuilis & Pontificii, diuinæq; ſcripturæ cumulata doctrina, religiosè viuenti, religioſiùs ſupremo die functo: Vincent. Lucæ Martinus fratris eius gener paren. apud ſe locum ſemper adſecuto, opt. merent. poſ. Obiit anno Domini M.CCCC.XXII. die XXV. Iunii. Vix. an. LXXIX. menſes III.

ALIVD.

Poſt obitum viuo meliùs, doleoq; medendi
Artibus extremum ſæpè fugaſſe diem.

IBIDEM

ANDREÆ DE CASTRO.

Sis forti atq; animo potens, eundum eſt.
Nec qua ſcire licet via, venit mors
Clam per mille modos; en ipſe florens
Equi calce feri peremtus hîc ſum.
Quare viuito iam benè ac paratus.

ROBERTO PECHAMO

Anglo, equiti aurato, Philippo & Mariæ Angliæ & Hiſpan. Regibus olim à conſiliis, genere, religione, virtute præclaro; qui cùm patriam ſuam à fide Catholica deficientem aſpicere ſine ſummo dolore non poſſet; relictis omnibus, quæ in vita cariſſima eſſe ſolent, in voluntarium profectus exilium, poſt ſex annos pauperibus (res rari exempli) hæredibus ex

teſta-

teſtamento inſtitutis, ſanctiſſimè è vita migrauit. Id. Septemb. M.D.LXIX. ætatis ſuæ LIV. Thomas Goldoueldus Epiſcop. Aſauenſ. & Thomas Kirtonus Angli teſtamenti procuratores poſ.

STATII TVMVLVS.

Statius hîc ſitus eſt, iuuenem quem Cypris ademit,
Præconem AEneæ carmine quòd premeret.

Statio Statii fil. dulciſſ. Chriſtophora M. pientiſſ. P. Vix. ann. XXXIII.

CATHARINÆ LANGERIN.

Inualidos æger dum vult curare parentes,
Fata recidiuis implicuere malis.
Tam magno enixam Lucina dolore coëgit
Atram Perſephones dira ſubire domum.
O pietas! ô dij! crudeli ſorte licebat
Viuere, ſed præſtat cum pietate mori.

Catharinæ Langerin, coniugi ſuauiſſimæ, elegantia formæ perpaucis, moribus verò atq; viuendi conſuetudine nulli fœminarum comparandæ, quam concordiâ mariti, fortunæ bonis, liberisq; fortunatam dixiſſes. Sed ea omnia, ne quid humani non fluxum caducumq; exiſtimes, mors importuna inopinanti ante tempus eripuit. Moritur anno ætatis ſuæ XXVII. à ſalut. Chriſtiana M. CCCC. XCV. pridie Calend. Ianuar. Ioan. Langer maritus, & Ioan. Engel genitor eius, hoc monumentum contra vota ſtatuerunt.

BERNARDINO CORDVBENSI

Pontif. Max. diſciplinarum omnium cogni-

tione inclyto, cuius ingenium ac diſſerẽdi acumen cunctarum gentium gymnaſia ſtupuêre: viro omni virtutum genere ornatiſſimo, qui vita ſacrarum literarum ſtudiis innocentiſſimè acta, multęq; doctrinæ monimentis poſteritati relictis, hominem exuit, anno ætatis LXV. Anno M. CCCC. LXXXV. Gregorius Card. Portuenſis bene mer. poſ.

PETRO CIACONI

Presbytero Toletano, in quo multiplicis doctrinæ copia, cum vitæ ac morum integritate certabat, qui à Gregor. XIII. Pontif. Max. ſanctorum Patrum libris, ſacrisque canonibus, & ſacroſanctis Bibliis perpurgandis prępoſitus, in eo munere obeundo, eruditione, iudicio, fide ac diligentia pręſtitit: Eccleſia S. Iacobi Hiſpanorum, qui vrbem colunt, hęres ab eo inſtituta, monument. hoc P. Vix. ann. LVI. Obiit anno M. D. LXXXI. VII. Calend. Nouemb.

FRANCISCO N.

Iuris Pontificii Doctori; qui cùm in Rom. Curia ſuis, inter quos magnas fortunas diſtribuerat, apprimè charus vixiſſet, à ſtolido quodam adoleſcente, quem domi aluerat, pręſentaneo veneno ſublatus.

Heu foui in gremio qui me pòſt perdidit anguem,
Sed tibi quàm morior, tam benè viuo mihi.

DIDACI DE VALDEZ.

Certa dies nulli eſt, mors certa, incerta ſequentum
Cura, locet tumulum, qui ſapit, antè ſibi.

CARO-

CAROLO CELSO

Io. f. optimæ ſpei, ſummæq; feſtiuitatis ac ſuauitatis puero, Atalanta Coruaria filio dulciſſimo, multis cum lacrymis poſuit. Vixit ann. VII. dies XV. Obiit Auguſt. M. D. LXV.

Care puer, feſtiue puer, tibi munera mater
Vltima dat, matri quæ dare debueras.

IOAN. BAPTISTÆ FLORENTIOLO

PVERORVM FLOSCVLO.

Ne dulces ferres fructus mellite Ioannes,
Decuſſit flores mors inimica tuos.

Vixit annos VI. Obiit X. Calend. Iulii M. D. LXXIII. Simon & Lud. Florentini ciues, & eius parentes mœſtiſſimi, amorib⁹ & delitiis ſuis p.p.

LAVRENTIO VALLÆ

Harum ædium ſacrarum Canonico, Alphonſi Regis, & Pontificis Max. Secretario, Apoſtolicoq; ſcriptori, qui ſua ætate omnes eloquentiâ ſuperauit, Catharina mater filio pientiſſimo poſ. Vixit annos L. Obiit Anno M. CCCC. LXV. Auguſti Calend.

Laurens Valla iacet Romanæ gloria linguæ:
Primus enim docuit qua decet arte loqui.

Aliud eiuſdem ex Trithemio.

Nunc poſtquam manes defunctus Valla petiuit,
Non audet Pluto verba Latina loqui.
Iuppiter hunc cœli dignatus parte fuiſſet;
Cenſorem linguæ ſed timet ipſe ſuæ.

IVLII SADOLETI.

D. IMM. S. Pietati & memoriæ Iulii Sadoleti Sacerdotis Laurentiani de Collegio Canonicorum, Græcis & Latinis literis ſingulariter eruditi, omnibus optimis & diſciplinis & moribus ita ornati, ut eius ingenium, comitatem, liberalitatem, & ante annos prudentiam nulla ſatis æquare poſſit admiratio, Iacobus Sadoletus fratri concordiſſimo, & ſpe de eo maxima orbatus, multis cum lacrymis poſ. Vixit annos XXVI.

MILITIS.

Transiui intrepidus per mille pericula victor,
Non acies ferri, non fortia mœnia foſſis
Conatus tenuere meos; domat omnia virtus.

IN CRYPTA S. LAVRENTII; de ſepulcris martyrum.

Hæc eſt æterno florens & grata iuuentus,
Sanguine quæ fuſo pulcra trophæa tulit.
Ibant vt ſererent, quæ ſemina pulcra ferebant:
At lacrymis flentes immaduêre genæ.
Nunc demeſſa ſuis portantes farra maniplis,
Lætitia redeunt ſe comitante noua.

IOAN. FONTAINÆ

Belgico, nobili genere; qui dum ad vicum Varronis in Latio inter cohortes Gallicas auxiliares, pro Pont. Max. contra Hiſpanos, fortiter pugnat, & concuſſum tormentis oppidi murum tranſcendit, in ipſo irruptionis ardore plumbea traiectus glãde, cum laude occubuit:

Arctu-

Arcturus Fontaina fratri animoſiſſimo, ſignis collacrymantibus, poſ. Vixit annos XXV. obiit Calend. Aprilis M. D. LVII.

IBIDEM AD STATVAM DEIPARÆ.

Virginitas, partus, diſcordes tempore longo,
Virginis in gremio fœdera pacis habent.

DOROTHEA TRANSINNA IOAN. BASCALO F.

Care puer, multis mihi parte laboribus, in quo
Spes erat, hanc matrem deſtituis miſeram?
Te ſine quod vitæ ſupereſt per tædia ducam,
Sed tu cælicolis aſſociate, vale.

CAROL. FRID. DVCIS CLIVENSIS ET IVLIÆ.

Carolus Fridericus, Iuliæ, Cliuiæ & Montium Dux, Marchiæ & Rauenſpergi Comes, Rauenſteini Dominus, ingenio, ac ſupra ætatem rerum & linguarum vſu, ſingulariſque in Deum pietate clarus, Gregorio XIII. Pontif. Max. ad annum Iubilæum Chriſtiani orbis populos conuocante, poſt acceptos in auunculi ſui Maximiliani ſecundi Cæſaris Auguſti aula, aliisque in locis varios honores, religionis & optimarum diſciplinarum ſtudio Romam veniens, magnificentiſſ. ab eodem Pontif. Max. excipitur, recluſa porta ſancta, in ſolemnibus ſacris gladio pileoque de more conſecratis ab eodem Pontifice honeſtatur, omnibus Chriſtianæ pietatis officiis perfunctus, ſanctiſſimi Iubilæi beneficio expiatus, dum ad ſuos redire

cogitat, graui morbo correptus, in terris, vt cœlo frueretur, esse desiit. Eius funus Pontif. Max. benigna voluntate, qua venientem exceperat, ægrotantem inuiserat, cùm ingens omnium ordinum, collegiorum, sodalitatum frequentia conueniisset, amplissimis exequiis & pompa magnifica, totius vrbis summo mœrore, ac incredibili desiderio celebratũ est. Consummatus in breui expleuit tempora multa: Placita enim erat Deo anima illius. Gulielmus Dux filio dulciss. maiori natu fac. cur. Vix. an. XIX. dies XII. Obiit anno M. D. LXXV. Id. Febr.

IBIDEM.

Si benedicta fui, benedicis & vndiq; si me;
Inter & electos sum benedicta Deo.
Cur me fles fili? morimur non deniq; cuncti?
Non moribunda fui, non moriturus ades?
Fle, fle te miserum, fle, fle tua crimina, fle, fle,
Quòd procul à patria sumq; sepulta mea.
Improba sed si mors nos corpore falce diremit;
Nos animo nunquam dissociabit amor.

ALEXANDRO IVNIO

Antuerpiensi, quod oppidum est in Belgis nobilissimum, honestiss. parentibus nato, Romæ ob virtutem ad honores euecto, & auditoris sacri Palatii munere integerrimè functo, hæred. pos. Vixit annos XXX. menses XI. Obiit V. Calend. Octobr. Anno M. D. LVIII.

Roma peregrino magnos mandarat honores,
Quos immaturo funere mors rapuit.

Disce

Diſce meo exemplo virtuti præmia nunquam
Deeſſe: ſed & quouis tempore diſce mori.

CONRADI LEBENTHERII VRATISLAVIENSIS.

Primum clara diem tribuit Germania nobis,
Supremum tribuit Roma ſuperba diem.
AEtas, ingenium, mores, & forma fuêre,
Singula quæ fatis eſt violaſſe pudor.
Cur hæc tam parui ternæ fecere ſorores,
Vt ſortis poſſit quemq; pigere ſuæ?
Principium vitæ dolor eſt, dolor exitus ingens,
Et medium labor eſt; viuere quis cupiat?
At ſibi ſic facilem Lacheſis ſinat ire ſenectam,
Vt noſtris requiem manibus ore roges.

De imagine Chriſti.

Sanguine quæſiſti cœlum, nos tartara culpis,
Fac meritis cedant crimina noſtra tuis.

SERAPHINO ODVCTIO STRANCIONIO

Medico celeberrimo, vati ingenioſiſſimo, ac omnino omnium diſciplinarum doctrina prædito: vitæ autem integritate ac morum probitate omnibus gratiſſimo: qui vehementi febre correptus, præſcita prædictaque die & hora mortis, conſtantiſſimè obiit IX. Calend. Septemb. M. D. XXXVIIII. Theophilus filius pientiſſ. patri opt. poſ. Vix. ann. LIIII. menſ. VII. dies XXIII.

CONIVGIS A MARITO interfectæ.

Immitis ferro ſecuit mea colla maritus,
Dum propero niuei ſoluere vincla pedis.
Non culpâ meruiſſe necem pia numina teſtor,
Sed iaceo fati ſorte peremta mei.
Diſcite ab exemplo Chriſtianæ, diſcite patres,
Ne nubat fatuo filia veſtra viro.

IN SACELLO PII V.

AD DEXTRAM.

Solymum Turcarum Tyrannum multis inſolentem victoriis, ingenti parata claſſe, Cyproq; expugnata, Chriſtianis extrema minitantem, Pius v. fœdere cum Philippo II. Hiſp. Rege ac Repub. Veneta inito, M. Ant. Columnam Pontificiæ claſſi præficiens, ad Echinadas hoſtibus XXX. mill. cæſis, X. mill. in poteſtatem redactis, triremibus CLXXX. captis, XI. demerſis, XV. mill. Chriſtianis à ſeruitute liberatis, precibus & armis deuicit.

AD SINISTRAM.

Galliam, Carolo IX. Rege, perduellium hæreticorumq; nefariis armis vexatam, vt de Regno deque religione actum videretur; Pius v. Sfortiæ Comitis S. Floræ ductu, miſſis equitum peditumque auxiliaribus copiis, periculo exemit, hoſtibusq; deletis victoriam reportauit: regi regnum cum religione reſtituit: ſigna de hoſtibus capta ad Lateranenſem baſilicam ſuſpendit.

ALIVD.

ALIVD.

Petra Petrum tegit hæc, animãq; fouet Petra Chriſtus,
Sic ſaluum retinet vtraq; petra Petrum.

PHILIPPVS DE LEVIS

Tituli ſanctorum Petri & Marcellini, Cardinalis Arelatenſis, è Gallia ortus, illuſtris moribus, virtute illuſtrior, Romanis Pontificibus & Chriſtianiſſimis Francorum Regibus magno in precio habitus, in ſenatum Apoſtolicum magna probitate adſcitus, obiit ſuo natali, magno ſui deſiderio relicto, quippe qui corporis & animi bonis præditus, ſummaq; autoritate pollens, profuit quibus potuit, obfuit nemini. Vixit annos XL. Obiit prid. non. Nouemb. Anno M. CCCC. LXXV.

Duo fratres iacent hîc eodẽ clauſi ſepulcro, Philippus & Euſtachius, primus Cardinalis fuit, ſed Archiepiſcopus Arelatenſis vterque. Sedente Innocentio VIII. Pontif. Max. Euſtachius natione Gallus, nobili Leuorum gente Arelatenſis Archiepiſcopus, hic ſitus eſt. O quanta fuit in hoc Antiſtite fides, pietas, religio, ſanctitas, ob quæ eum meritò Pontif. Max. inter ſacroſanctos ſibi diuinarum ceremoniarum Antiſtites connumerari voluerit! qui cùm fratrem Philippum S. R. E. Cardinalem, qui iuxta ſe cubat, vnicè dilexiſſet in vita, in morte quoque, vt tumulo illi iungeretur, mandauit. Vixit annos XLII. Obiit M. CCCC. LXXXIX. April. XXII.

VBALDINO BANDINELLO
Patricio Florentino, Montis Faliſconis Epiſcopo, viro non minùs vita & moribus integerrimo, quàm multiplici rerum ſcientia ornatiſſimo, Franciſca ſoror mœſtiſſima, optimo fratri poſ. Obiit VII. Martii, Anno à Chriſto nato M. D. LI. ætatis verò ſuæ LVII.

ALIVD.

PAVLI IIII. PONTIF. MAX.

IESV Chriſto ſpei & vitæ fidelium.

PAVLO IV. CARRAFÆ PONT. MAX.
Eloquentia, doctrina, ſapientia ſingulari: innocentia, liberalitate, animi magnitudine præſtantiſſ. ſcelerum vindici integerrimo, Catholicæ fidei acerrimo propugnatori:

PIVS V. Pontif. Max. grati & pii animi monumentum poſ. Vixit ann. LXXXIII. menſ. I. dies quindecim. Obiit M. D. LIX. Calend. Septemb. Pontificatus ſui anno V.

LATINÆ BECCALVNÆ.
Religionem ſeruare, liberos alere, rem tueri domeſticam peritiſſimè. quæ cum Iuliano Lotto ad extremam ætatem ſine lite concors vxor vixit ann. LXXVII. menſ. V. dies III. Nicolaus Lottus matri ſanctiſſ. mœrens poſ. M. CCCC.

IVLIÆ MAFFÆÆ.

Quid gemis heu tanto felicia funera luctu?
Turbantur lacrymis gaudia noſtra tuis.

Parce

Parce precor triſtes queſtus effundere, vixi,
Non erat in fatis longior hora meis.
Immatura perI, ſed tu diuturnior annos
Viue meos, coniux optime, viue tuos.

MAFFÆORVM GEMELLORVM.

Vna dies animo ſimiles vultuq́, gemellos,
Vna dies fecit funere diſſimiles.
AEmula ſed noſtræ fuerint cùm fata iuuentæ,
Vna meos cineres condet & vrna tuos.

IVLII.

Patria Roma fuit, gens Portia, nomen Iulus,
Mars puerum inſtituit: Mors iuuenem rapuit.

GABRIELIS TRINISANI.

Luſtrandi ſtudio veterum decora alta Quiritum
Veni, pro hoſpitio Roma dedit tumulum.
Forma, anni, mores, patriæ genus, & pater, & res,
AEqua mihi, mors hæc riſit, & abripuit.

ANT. CASTALII.

Grata cum Deo viuenti mors.

Quam viuens potui nunquam guſtare quietem,
Mortuus in ſolida iam ſtatione fruor.
Paſtio, cura, labor, mors tandem & pugna receſſit
Corporea, & ſolum mens quod auebat, habet.

CANIS.

Parue canis, tibi parua domus, & corpore paruus
Et breuis eſt tumulus, & breue carmen habe.

IVLII SATVRNI.

Patris erat quondam ſpes & ſolamen Iulus,
Nunc deſiderium mortuus & lacryma.

MARCI MVSVRI CRETENSIS.

Muſure ô manſure parum, properata tuliſti
Præmia: namq; citò tradita, rapta citò.

BARISELLI.

Hîc iaceo, qui dum Bariſellatus almæ vrbis fungor officio, à cruenta morte abripior. noli mihi mortuo maledicere, nequeo in tenebris reſpondere. Vix. annos L. Marſiola de Capriolis viro, Fauſtina & Virgilia patri opt. multis cum lacrymis poſ.

GEORGII CASTANEÆ.

I, benè fac, medius: Dum iratis vulnera amicis
Eſſe veto, adſciui per mea damna necem.

LVDOVICO LVCENÆ

Hiſpano, qui præter cæteras virtutes, quibus longè aliis excelluit, hanc maximè coluit, vt omnibus aſſiduè benefaceret, & neminem ob id ſibi deuinctum eſſe vellet.

ALIVD.

HORTENSIÆ AGAZARIÆ MELINÆ vxori vnanimi, concordi, dulciſſimæ, Petrus Melinus coniux deſolatiſſimus, mœroris ſui monumentum poſ. Vix. ann. XIX. menſ. II.

Méne fugis, nec cara ſequor te Hortenſia? plus te
Pecco ego. te cogit fatum, ego lege vetor.
Hoc rumpi non poſſe dei docuere; ſed illam,
Si qua via eſt, frangi poſſe docebit amor.

PERINO BONACVRTIO

Vaceæ Florent. qui ingenio & arte clariſſimus egregios

egregios permultos pictores, plaſtas ferè omnes ſuperauit; Catharina Penna coniugi, Lauinia Bonacurtia patri, Ioſephus Cincius Belga ſocero cariſſimo & optimo poſuerunt. Vix. ann. XLVI. menſ. III. dies XXI. Obiit XIII. Calend. Nouembr. Anno Chriſti M. D. XLVII.

Certantem cùm te ſecum natura videret,
Irata in tenebras miſit, & ad tumulum.
At tumulus ſi te tegit, & Perine tenebræ;
Et tenebræ & tumulus non tua facta tegunt.

LACTANTII FVSCI.

Hic vicit ſortem, potuit non vincere mortem,
Dum ſortem vicit, mortuus occubuit.

ANTONIO DE CERVATTIS,
Cæſar-Auguſtano R. Innocentii Cardinalis Cibo elegantiſſimo Architriclino, ingenio, induſtria & fide ad honeſtũ gradum euecto, multis iam laborib⁹ fatigato, qui dum quietiorem vitam quærit, immatura morte præuentus, quam viuens non inuenit, hîc requiem ducit. Vix. ann. XL. Obiit M. D. XXI.

LAVRENTII FLORENTINI
ſculptoris.

Roma mihi tumulum tribuit, Florentia vitam.
Nemo alio vellet naſci & obire loco.

Mortuo non obtrectandum.

Larua meum quæ poſt fatum maledicere gaudes,
In faciem mitis cur tua lingua fuit?

ALIVD.

Mors voluit mundum ſub certa lege teneri,
Nam cinis eſt hodie, qui fuit ignis heri.

IVLII ARSINII.

Quàm bene pro patria Iuli cadis inclyte, ſi non
Tecum arma & pietas, & caderet patria.

ALIVD.

Vide quid ſim, fui quod eſtis, eritis quod ſum.

PONTIÆ.

Pontia Titi Pontii filia hîc ſum, quæ duobus natis veneno abſumptis, auaritię opus, ipſa mihi mortem conſciui. Tu quisquis es, qui huc tranſis, ſi pius es, à me oculos auerte.

ATHEI.

Vixi. & vltra vitam nil credidi. quò vadam neſcio. inuitus morior. Valete poſteri.

SVB TRVNCO MARCIDO ET florido ſimul.

Aſpice quàm ſubitò marcet quod floruit antè.
Aſpice quàm ſubitò quod fuit antè cadit.

IN MARIÆ S. ANGELI.

Quod fuit Idolum, nunc templum eſt Virginis, auctor
Eſt Pius ipſe pater: Dæmones aufugite.

Ibidem in Xenodochio.

Hoſpes diſce nouum mortis genus, improba felis,
Dum teneo, digitum mordet, & intereo.

ALIBI.

ALIBI.

Cadauer.

Prius ſperma fœtidum;
Vixi domus ſtercorum;
Denatus eſca vermium.
Speculum peregrinationis humanæ.

IN TEMPLO S. PETRI IN VATICANO.

Antonius Cardinalis S. Praxedis, mortem præ oculis ſemper habens, viuus ſibi poſuit. Anno Domini M. D. I.

IN TEMPLO GERMANORVM.

Scis remeare datum nulli poſt iuſta: daretur
Si mihi, ſim nullus, ſi remeare velim.
AEtates omnes defunctum ſera vocauit
Mors: reliquum vitæ quid niſi pœna fuit?
Sanctè ſi Muſas colui, fortaſſe ſepultus,
Vita inter viuos nunc meliore fruor.

IN BAPTISTERIO CONSTANTINI Magni, quod eſt in templo Lateranenſi.

Inſons eſſe volens iſto mundare lauacro,
Seu patrio premeris crimine, ſeu proprio.

IN BELVEDERE SEV HORTIS PAPÆ.

PIVS IV. Medices Mediolanenſis Pontif. Max. quò commodiores, honeſtioresque ſibi ſucceſſoribusque hortos Vaticanos redderet, complures aulas, cubicula & ſcalas, circum ſupraq; hemicyclum, pleraq; à fundamentis extruxit: quaſdam in veterem formam reſtituit, atq; exornauit ann. ſal. M. D. LXII. Pontif. ſui ann. III. Kalend. Ian. abſoluit.

IBIDEM.

PIVS IV. Medices Mediolanenſ. Pontif. Max. hanc in nemore palatii apoſtolici aream, porticum, fontem, ædificium q; conſtruxit, vſuiq; ſuo & ſuccedentium ſibi Pontificum dedicauit. Ann. ſal. M. D. LXI.

IN DOMO INQVISITIONIS.

PIVS V. Pontif. Max. congregationis ſanctæ Inquiſitionis domum hanc, quò hæreticæ prauitatis ſectatores cautiùs coërcerentur, à fundamentis in augmẽtum Catholicæ religionis erexit. Anno M. D. LXIX.

AD S. CRVCIS IN HIERVSALEM.

Vita prior mortem, ſed mors tibi prima ſecundam
Vitam, quæ nunquam eſt interitura, dedit.

Ibidem.

AD S. SEBASTIANI.

Hic eſt locus ſanctiſſimus, in quo eſt ſumma & vera remiſſio omnium peccatorum, & ſplendor & lux perpetua, & ſine fine lætitia, quam Chriſti martyr Sebaſtianus promeruit: Et virtute ſacrificii liberatur anima.

IN S. SABINÆ.

I nunc, & rebus fidas Romane ſecundis,
Cuncta breui cùm ſint interitura die.
Orbis delicias & Titum & Veſpaſianum
Terrarum dominos hæc capit vrna duos.

IN FORO TRAIANI.

CLAVDIO CLAVDIANO V. C. Tribuno & Notarior. inter cæteras ingentes artes præglorio-

glorioſiſſ. Poëtarum. licet ad memoriam ſempiternam carmina ab eodem ſcripta ſufficiant: attamen teſtimonii gratiâ ob iudicii ſui fidem D. D. N. N. Arcadius & Honorius feliciſſ. ac doctiſſimi Impp. Senatu petente, ſtatuam in foro Diui Traiani erigi collocariq; iuſſerunt.

AD S. MARIAM DE POPVLO.

Barbariem Hermoleos Latio qui depulit omnem,
Barbarus heic ſitus eſt: vtraq; lingua gemit.
Vrbs Venetum vitam, mortem dedit inclyta Roma.
Non potuit naſci clarius, atq; mori.

In Martis æde.

Martyrii virgo geſtans Martina coronam,
Ejecto hinc Martis nomine templa tenet.

IN TEMPLO D. PETRI AD VINCVLA.

D. O. M. S.

IACOBO SADOLETO Epiſcopo Carpentoractis S. R. S. Presb. Card. viro morum grauitate, prudentia, & vitæ integritate præſtantiſſimo, doctrina & eloquentia, cum iis quos mirata eſt antiquitas comparando, Paulus Sadoletus Epiſc. Carpentoractis, & Camillus Sadoletus fratrum filii mœſtiſſimi, multis cum lacrymis patruo B. M. pro tempore poſuerunt.

Auari patris & filii.

Qui, dum vita data eſt, ſemper viuebat auarus,
Hæredi parcens, inuidus ipſe ſibi,
Heic accumbentem ſculpi genialiter arte
Se iußit docta poſt ſua fata manu:

Vt ſaltem recubans in morte quieſcere poſſet,
Securaq́, iacens ille quiete frui.
Filius à dextra reſidet, qui caſtra ſecutus,
Occidit ante patris funera mœſta ſui.
Sed quid defunctis prodeſt genialis imago?
Hoc potius ritu viuere debuerant.

ALIBI.

M. Canulcius Zoſinus vix. ann. XXXVIII. Fecit patronus lib. benemerenti. Hic in vita ſua nulli maledixit: ſine voluntate patroni nihil fecit: multum ponderis auri arg. penes eum ſemper fuit: concupiuit ex eo nihil vnquam. Hic armorum cælatura omnes vicit, &c.

AD IO. LATERAN.

PIVS V. P. M. ſigna de Caroli IX. C. G. R. perduellibus, iiſdemque Eccleſiæ hoſtibus, à Sforcia Comite S. Floræ Pontificii auxiliarii exercitus duce capta, relataq́; in principe Eccleſiarum Baſilica ſuſpendit: & omnipotenti DEO tantæ victoriæ auctori dicauit, ann. 1570.

ALIBI.

FELIX NIMIVM PRIOR ÆTAS.

OMNIS ÆTAS DE SVO TEMPORE CONQVESTA EST.

NVLLI PRÆCLVSA EST VIRTVS, omnibus patet, non quærit donum, non cenſum, ſed nudo homine contenta eſt.

AD

AD PORTAM MAIOREM.

Heus viator miraculum! Heîc vir & vxor non litigant. Quæres, qui ſumus? non dicam. At ehodum ipſa dico, Hic Belbius Ebrius, me Ebriam nuncupat, non dico amplius. Ohe coniux: & iam defuncta garris?

IN LAVRENTII CAMPO MARTIO.

Comenſis Caſanoua, dum priores
Et duces canit, & canit poëtas
Præcurtis Epigrammatis: perennem
Ac longam ſibi gloriam parauit.

IN VIA FLAMINIA SVPRA FONTEM Lymphæ matri ſacrum.

Si humano ingenio perpetuò viatoribus parari vina potuiſſent, non amœnum, quem cernitis, fontem C. Lepidus magna impenſa adauxiſſet. Pota felix.

IN ARCV S. VITI.

Gallieno clementiſſimo Principi, cuius inuicta virtus ſola pietate ſuperata eſt: Aurelius Victor dedicatiſſimus numini maieſtatiq; eius.

IN ARCV TRIVMPHALI CONſtantini Imp.

Imp. Cæſ. Fl. Conſtantino Max. P. F. Aug. S.P.Q.R. quod inſtinctu diuinitatis, mētis magnitudine, cum excercitu ſuo tam de Tyranno, quàm de omni eius factione, vno tempore iuſtis Remp. vltus eſt armis, arcum triumphis inſignem dicauit

Liberatori Vrbis:
Fundatori Quietis.

ALIBI IN TVMVLO.

Vixi quemadmodum volui: quare mortuus ſim, neſcio.

AD S. PETRI IN VATICANO.

Gregor. XIII. P. M. hanc ſanctam portam à Iulio III. anno 1550. apertam & clauſam, aperuit & clauſit Anno Iobelæ 1575.

PORTÆ COELIMONTANÆ.

Gregor. XIII. P. M. publicæ vtilitati, & vrbis ornamento viam Campanam conſtrauit, portam exſtruxit. An. 1574. Pontif. III.

IN MARIÆ MAIORIS.

Xyſti IV. P. M. An. IIX. Stephano qui vixit an. XXIIX. Platina fr. bene merenti P. ſibiq; ac poſteris. Quisquis es, ſi pius, Platinam & ſuos ne vexes; anguſtè iacent, & ſoli volunt eſſe.

IN BIBLIOTHECA VATICANA MANV Henrici IIX. *regis Angliæ libro de ſept. Sacramen. contra Lutherum hæc verba inſcripta leguntur:*

Anglorum rex Henricus, Leoni Decimo mittit hoc opus, & fidei teſtem, & amicitiæ.

PORTÆ POPVLI.

Paulus III. P. M. portam in hanc amplitudinem extulit, viam Flaminiam ſtrauit.

IN PANTHEO.

D. O. M. Raphaëli ſancto Io. F. Vrbinati pictori eminentiſſ. veterumque æmulo. cuius ſpirantes

ſpirantes propè imagines ſi contemplere, naturæ atq; artis fœdus facilè inſpexeris. Iulii II. & Leon. X. PP. MM. picturæ & architecturæ operibus gloriam auxit. Vix. ann. 37. integrè integros. Quo die natus eſt, eo eſſe deſiit. 8. Id. April. 1520.

Ille hic eſt Raphaël, timuit quo ſoſpite vinci
Rerum magna parens, & moriente mori.

TABVLÆ IN LATIO REPERTÆ.

Pompeius Sicilia recuperata, Africa tota ſubacta, Magni nomine inde capto, ad ſolis occaſus trãſgreſſus, erectis in Pyrenęo tropheis, oppid. DCCC. LXXXVI. ab Alpib. ad fines Hiſpaniæ * redactis, Sertorium domuit, bello ciuili exſtincto, iterum triumphales currus Eques Romanus indixit. Deinde ad tota maria, & ſolis ortus miſſus, non ſeipſum tantùm, ſed patriam coronauit.

IN BIBLIOTHECA VATICANA.

Vti vnicum bonum ſcientia eſt: ita inſcitia malum.

Dormiens homo, nullius eſt precii.

D. O. M.

Raphaëli Macconio Romano corporis venuſtate, ingenii acumine, morum elegantia, bonarum artium ſtudiis exornato, Muſarum amicitiæq; cultori, principibus viris grato. qui ciuibus carus, deſiderio ſui apud omnes relicto; Obiit d. 17. Octobris, An. Dn. 1563. Vix. an. 38. m. XI. d. 23. Horatius Mutius Romanus amico dulciſſ. ex teſtam. Monum. P.

D. O. M.

Antonio Sabello, qui in omnibus fortunæ euentibus totus ex se pendens, aureaq; mediocritate contentus, suos non minus virtutum suarum exemplo, quàm beneficiis honestauit: Steph. & Raph. Frs. mœstiss. P. P. B. an. 71. m. 5. d. 7. Θ. 2. Iulii 1572.

D. O. M.

Constantino Rhallo Veneto, qui maioribus opulentiss. ac potentiss. editus in summa commutatione fortunę summam animi æquitatem: in summa integritate vitæ placidiss. mores: in summa eruditione parem modestiam perpetuò retinuit: Polydorus Rhallus F. dolore confectus P. B. an. 68. m. 3. d. 9. Θ. Id. Septemb. ann. 1573. ἵνα θανὼν βιώσειεν, ἐζίωσεν ὡς θανόμενος.

In Vaticano.

Sixtvs v. P. P. M. Bibliothecam Apostolicam, S.mis prioribus illis Pontificibus, qui B. Petri vocem audierunt, in ipsis adhuc surgentis Ecclesiæ primordiis inchoatam, pace Ecclesiæ reddita, Laterani institutam, à posterioribus deinde in Vaticanum, vt ad vsus Pontificios paratior esset, translatam, ibiq; à Nicolao v. auctam, à Sixto iiii. insigniter excultam, quò fidei nostræ, & veterum Ecclesiasticę disciplinę rituum documenta omnibus linguis expressa, & aliorum multiplex sacrorum copia librorum conseruaretur; ad puram & incorruptam fidei & doctrinę veritatem, perpetua successione in nos deriuandam, toto terrarum orbe celeber-

leberrimam, cùm loco depreſſo, obſcuro & inſalubri ſita eſſet, aula perampla veſtibulo, cubiculis circùm & infra, ſcalis, porticibus, totoque ædificio à fundamentis extructo, ſubſelliis, pluteisq; directis, libris diſpoſitis, in hunc editum, perlucidum, ſalubrem, magis opportunum locum extulit, picturis illuſtribus vndiq; ornauit, liberalibusq; doctrinis, & publicæ ſtudiorũ vtilitati dicauit. Anno M. D. LXXXVIII. Pontificatus ſui IV.

IBIDEM IN ALIO LAPIDE.

SIXTI V. P. P. M. perpetuo hoc decreto, de libris Vaticanæ Bibliothecæ conſeruandis, quę infrà ſunt ſcripta hunc in modum ſancita ſunto, inuiolateq; obſeruantor.

Nemini libros, codices, volumina huius Vaticanæ Bibliothecæ ex ea auferendi, extrahendi, alióve aſportandi, non Bibliothecario, neq; cuſtodibus ſcribisq;, neq; quibuſuis aliis cuiuſuis ordinis & dignitatis, niſi de licentia ſummi Rom. Pontificis ſcripta manu, facultas eſto. Si quis ſecus fecerit, libros partémve aliquam abſtulerit, extraxerit, clepſerit, rapſeritque, concerpſerit, corruperit dolo malo; illico à fidelium communione eiectus, maledictus, anathematis vinculo colligatus eſto. à quoquam, præterquam Rom. P. P ne abſoluitor.

IN OBELISCO AREÆ S. PETRI.

Chriſtus vincit, Chriſtus regnat, Chriſtus imperat, Chriſtus ab omni malo plebem ſuam defendit.

IN PEDE EIVSDEM OBELISCI.

Si lapis eſt vnus; dic quâ ſiet arte leuatus?
Quod ſi ſunt plures; dic vbi congeries?

IN GVTTVRNIO APVD S. STEPHANVM.

Priùs ablue mentem.

IN CONCLAVI PONTIFICIO.

Alexander Farneſius, Octauii f. Parmæ ac Placentiæ Dux tertius, prouinciam nactus Belgicam, Philippi Hiſpaniarum Regis imperia detrectantem, Maſtricchum vrbem munitiſſimam expugnauit: Bironium Gallum, diuerſarum partium Ducem collatis ſignis prælio vicit: Duncercham, Gandauum, Brugas, Hypras, Teremundam, Bruxellas, aliaq; plurima Belgii oppida aut vi cepit, aut ad deditionem compulit. Antuerpiam nullis humanis viribus expugnabilem, ingenti ad Scaldim fluuium operum magnitudine circummunitam in deditionem accepit: Noueſium receptum Colonienſi Archiepiſcopo reddidit: Belgas omnes, qui continentem incolunt, in Philippi Regis poteſtatem, & ad Eccleſiæ Rom. obedientiam reduxit. Haſce ob res, aliasq; fortiter geſtas, à S. P. Q. R. ſummus Imperator, elogio propè maiorum triumphos, quorum gloriam aut vicit, aut certè æquauit, ornatus eſt. Achille Cibo, Octauiano Creſcentino Coſſ. Vlixe Lanſerinio Gallo, Lamentio Mancino Cap. Reg. Priore.

EREMI-

EREMITA AD CVPIDINEM, QVEM humeris portat.

In ſyluis habitans ab amoris carcere liber
Crediderā demens viuere poſſe diu.
Sed Deus ille potens hominum confundere mentem,
Hunc vt amem nolens vult, humeris q3 ferām.

SATVRNVS.

Cùm ſolus rapiat fugientibus omnia ſeclis,
Cur tamen hunc virtus temnere ſola poteſt?

AQVILA IOVIS.

Tela, ſuos q3 Ioui volucris portauit amores:
Nec manus hæc ſemper fulmina ſæua iacit.

MARS.

Mars & Relligio iure hîc ſua regna locarunt:
Quàm benè Roma colit, tam benè bella gerit.

APOLLO.

Qui placidus cantu & metuendus arundinis ictu es
Non calamis, ſed nunc vtere Phœbe lyra.

VENVS.

Exere candidulum riſu Venus aurea dentem,
Vt maria & placidi ſint ſine nube dies.

MERCVRIVS.

Vt iungor, noceo aut proſum Thegeaticus ales.
Quid facit hoſpitium, ſítne bonum ánne malum?

IN VILLA ARCHIEPISCOPI Neapolitani.

Villam perpetuæ ſalubritatis
Suburbi modo montis Eſquilini,

Oliuerius ille Cardinalis,
Doctæ clara Neapolis propago,
Hanc Caraffa pius ſuis amicis
Dicat omnibus. hoſpites venite.

HADRIANO VI. PONT. MAX.
ex Traiecto inſigni inferioris Germaniæ vrbe, qui dum rerum humanarum maximè auerſatur ſplendorem; vltrò à proceribus ob incomparabilem ſacrarum diſciplinarum ſcientiam, ac propè diuinam caſtiſſimi animi moderationem, Carolo v. Cæſ. Auguſto præceptor, Eccleſiæ Dertuſenſis Antiſtes, ſacri ſenatus patribus collega, Hiſpaniarum Regis præſes, Reipub. deniq; Chriſtianæ diuinitus Pontifex abſens adſcitus. Vixit annos LXIV. menſ. VI. dies XIII. Deceſſit XIIX. Calend. Octobr. Anno à partu virginis M. D. XXIII. Pontificatus ſui anno II. Wilhelmus Enkenuort illius benignitate & auſpiciis tit. S. Ioannis & Pauli Presbyter, Cardinalis Dertuſenſ. faciund. curau.

BLONDO FLAVIO
Foroliuienſi hiſtorico celebri, multorum Pontif. Rom. Secretario fideliſſimo, Blondi quinque filii patri benemerenti vnanimes poſuêre. Vixit an. LXXI. Obiit prid. Non. Iun. Anno ſalutis Chriſti M. CCC. LXIII. Pio Pontif. Max. ſibi natisq; fauente.

EPIGRAMMA VETVSTISSIMVM IN capite pontis Iudæorum.

Hoſpes quod deico paululum eſt, aſta ac pellege;
Hoic eſt ſepulcrum haud pulchrum pulchrai fœminæ,

Nomen

Nomen parentes nominarunt Claudiam,
Suom maritum corde dilexit ſouo.
Gnatos duos creauit, horum alterum
In terra linquit, alium ſub terra locat.
Sermone lepido, tum autem inceſſu commodo,
Domum ſeruauit, lanam fecit. dixi, abei.

ALIBI.

Cilnia Campetia, H. F. in qua fuit inimitabilis caſtitas, probiſſima verecundia, incomparabilis innocentia. perpetua quieſcit in pace. q. vixit an. XVIII. m. XI. dies XXI.

AD PONTEM S. ANGELI.

Qui colitis Cybelen, & qui Phryga plangitis Atyn
Dum vacat, & tacita Dindyma voce ſilent;
Flete meos cineres, non eſt alienus in illis
Hector, & hoc tumulo Mygdonis vmbra tegor.
Ille ego qui magni paruus cognominis hæres,
Corpore in exiguo res numeroſa fui.
Flectere doctus equos: nitida certare paleſtra,
Ferre iocos, aſtu fallere, noſſe fidem.
At tibi dent ſuperi quantum Domitilla mereris,
Quæ facis exigua ne iaceamus humo.

IN ACIE FLORAE, IN AREA DOMVS cuiuſdam, Matthiæ Hungariæ regi armato & equeſtri, Turcorumq; turbam calcanti, Scaramella Elogium hoc addidit.

Matthiæ Coruino Hungariæ & Bohemiæ Regi, pio, felici, ſemper inuicto.

Quòd virtute & armis Turcorum impetus fregerit, atq; alias bellicoſiſſ. vicerit nationes,

ac fuſis fugatisque ſæpè hoſtibus, inſignibus victoriis triumphos maximos ſit conſecutus: quòd Remp. Chriſtianam felicitate, ac ſapientia ſua vel bello vel pace confirmauerit, & Imperatoriis regiisq; virtutibus Romani generis ſpecimen dederit, ætate noſtra clariſſimum ad cumulũ immortalis gloriæ eius & veſtri, Quirites, ſanguinis ornamentum.

Ch. Scaramella.

EPITAPHIVM CANIS.

Longo ac fido amore probatus domino, ſenio confectus: ſeruata ſtirpe: hîc iaceo. Hoc me honore ſepulchri herus dignatus eſt. Rubinio Catulo.

Alibi.

Decipimur votis: & tempore fallimur: & mors
Irridet curas: anxia vita nihil.

In fronte Palatii Ducis Valentini.

Stet domus hæc, donec fluctus formica marinos
Ebibat, & totum teſtudo perambulet orbem.

Ad S. Clementem.

In me, qui legis hæc, cognoſce quàm breue poſſe
Eſt hominis: potui dum, quod es, ipſe fui.
A modo nil poſſum: quia tantùm puluis & os ſum.
Sic tu nil poteris, quando ſepultus eris.

Vera felicitas.

Iugera non faciunt felicem plurima, frater,
Non Tergeſtini dulcia muſta ſoli.
Non Tyriæ veſtes, auri non pondera flaui,
Non ebur, aut gemmæ, non iuuenile decus.

Non

Non dulcis nati ſoboles, non bellula coniunx,
Non tenuiſſe ſua ſceptra ſuperba manu.
Noueris & rerum cauſſas licet, aſtra, polúq́,
Et noſtro quicquid ſub Ioue mundus habet.
At mea, ſi quæris, quæ ſit ſententia, frater,
Dicam: vis felix viuere, viue DEO.

In Regem Romanorvm.

Credula verſutos odit Germania Gallos,
Et quæritur læſam proditione fidem.
Sed tu ſi rebus meliùs Romane caueres,
Non totiens Gallus vinceret inſidiis.
Quod quæſo ſcelus eſt, ſi, quæ tu negligis, illa
Occupet, & vacuis det ſua iura bonis?
Tu ludis, potas, ſaltas ad tympana, dormis:
Hic vigilat, vincit, ſtat, meditatur, agit.
Ergo tibi ſtudium Veneris, Bacchiq́ teneto;
Hunc magis haſtatæ Palladis arma iuuant.

Valerii Cordi.

Noſcere Pæonias herbas, vireſq́ medendi,
Iam natura homini facta nouerca negat.
Inuidioſa Macri rapuit monimenta vetuſtas,
Nunc etiam Cordum mors violenta tulit.
Hunc exſtinctum igitur vitæ florentibus annis
Tam procul à patria, crimen Apollo tuum eſt.
Lilia ſic violæq́ cadunt, abſynthia florent,
Quanta eheu rebus damna parata bonis!
Italia huic tumulum, tribuit Germania vitam;
Quid poterat naſci clarius atq́ mori?

Obiit M. D. XLV. VII. Kalend. Octobr. horâ v. noctis.

Ingenio ſupereſt Cordus, mens ipſa recepta eſt
Cœlo; quod terræ eſt, maxima Roma tenet.

HIERONYMI BRVTII.

Exiguum vitæ curriculum mortalibus natura largita eſt, gloriam verò ſempiternam. optanda ergo mors, quæ immortalitas ſequatur.

ALIVD.

Viuite mortales, curæ, quod viuitis annis
Non ſit, ſed vobis quàm benè vita fluat.

Aliud.

SALVATOR LOQVITVR.

Si pro te proprium peccator fundo cruorem,
Te ſaltem lacrymas fundere ne pigeat.

MARITI ET VXORIS.

Hîc iaceo ſanctum dederat cui gratia nomen,
Oſſibus eſt vxor contumulata meis.
Vita duos olim tenuit concorditer vna,
Vna quoq; exſtinctos occulit vrna duos.

FRANCISCI PVCCII FLORENTINI.

Inueni portum, ſpes & fortuna valete,
Nil mihi vobiſcum, ludite nunc alios.

ALIVD.

Nil vixiſſe iuuat quenquam poſt fata, ſed illud
Et ſtabile & gratum eſt, viuere cum ſuperis.

TVMVLVS ROBERTI VRSINI.

Robertus iacet hîc Vrſinæ gloria gentis,
Roboris inuicti militiæq; decus.

Da

Da lacrymas, legis hæc quicunq;, viriliter illi,
Non licuit tanto quod cecidiſſe viro.
Nam non pugnando iugulauit Martius ardor
Heroëm, in mediis millibus, inq; acie:
Degeneri fraude eſt ſed circumuentus ab hoſte,
Prô facinus media foſſus in vrbe perit.
Cui tumulum hunc vxor poſuit mœſtiſſima, ſaltem
Leniat vt caſus hac pietate ſuos.

IN VATICANI PALATII PORticu tertiâ & ſummâ; ſeu vt ipſe auctor P. M. Pius IV. appellat, ambulatione, graphicè deſcriptis præcipuis Europæ prouinciis, addita leguntur hæc Epigrammata:

ISLANDIA, *inſula, quam veteres Thulen nominauere.*

Albium inſula BRITANNIA, *ſiue* ANGLIA: *cuius ambitus eſt 1720. m. p. Latus quod contra Galliam eſt 320. quod vergit ad occidentem 800. tertium ad orientem 600. Temperatior eſt Galliâ: remiſſioribus frigoribus caloribusq;. Sedes habet Archiepiſcopales duas, Cantuarienſem & Eboracenſem: Epiſcopales* XIX.

SCOTIA, *ab Anglia diuiditur anguſto freto, & Solueo amne, ab occidente: ab oriente flumine Tmeda & monte Cheuiota. Archiepiſcopatus habet duos, S. Andreæ & Blaſcuenſem: Epiſcopatus* XIII.

HIBERNIA *ſiue* IRLANDIA: *dimidio minor quàm Britannia eſt, adeò lato pabulo, vt pecora, niſi æſtate interdum à paſtibus arceantur, periculum ſit ne pinguedine moriantur. Animal noxiũ neq; gignit, neq;*

inuectum nutrit: apibus caret, quamuis in ea ſit mira cœli temperies, & fertilitas terræ inſignis. Epiſcopatus habet 50.

CELTIBERIA, HESPERIA, *ſiue* HISPANIA, *omni rerum copia abundat, quæ ſunt & ad ornandam vitam, & ad tuendam neceſſariæ: equis atque metallis diues: nihil habet otioſum: quidquid fruges non fert, aptum eſt pecori alendo: quod aridum atque ſterile, rudentum materiem nauticis ſuminiſtrat: viros alit religionis Chriſtianæ obſeruantiſſimos: à quibus indies latiſſimè propagatur. In ea ſunt ſedes Archiepiſcopales* IX. *Epiſcopales 46. In cœnobium B. Iuſti Caſtiliæ veteris, Carolus* V. *Imperat. poſt tot partas victorias, prouinciarum, regnorum, & Imperii ipſius, omniúmq; rerum humanarum curam relicta, cœleſtis meditationis ſtudio, ſe conferens, ad ſempiterni regni poſſeſſionem migrauit.*

CELTOGALATIA, GALLIA, *cuius virtus Romanis aliàs terrori: eadem poſt Euangelium receptum, Eccleſiæ Romanæ periclitanti ſæpe auxilio fuit: quamobrem eius reges continenter à Pontt. Maxx. honoris ergò Chriſtianiſſimi ſunt appellati. Viros genuit, qui gloria rerum geſtarum, opum abundantia, & doctrinarum monumentis clariſſimi ſemper exſtitere. Solum habet ita fœcundum, vt nulla in re cedat florentiſſimæ Italiæ. Sedes eius Archiepiſcopales ſunt* XII. *Epiſcopales* XCVII.

ITALIA, *prouinciarum omnium pulcherrima, ſaluberrima, fructuoſiſſima, viris, doctrinis, armis, frugibus, metallis, rebus omnibus ad colendam vitam neceſſariis florentiſſima: olim regina gentium, nunc religionis Chriſtianæ, Pontificumq; ſedes, atque vnicum ferè*

virtutis

virtutis perfugium. Longitudine ab Augusta Prætoria, ad Rhegium Iulium, decies centena viginti m. p. Latitudo vbi plurimum 200. vbi minimum 136. Ambitu à Varo ad Arsiam quadragies centena m. p.

CORSICA, *patet ambitu 322. m. p.*

SARDINIA, *fertilis, sed soli, quàm cœli melioris: patet longitudine 140. m. p. latitudine 40. ambitu 562.*

SICILIA, *olim horreum pop. Rom. patet ambitu 650. m. p.*

GRÆCIA, *quæ nullam olim ex iis rebus desiderauit, quæ natura, ingenio, fortuna, mortalibus contingunt: quæ feras gentes ductis coloniis, moribus, & singulari vitæ mansuetudine humaniores reddidit: exteras nationes virtute perdomitas, sibi parére coëgit: nũc ipsa suis diſsidiis, prauisq; consiliis afflicta, barbariſsimæ Turcarum nationi, non ſine totius Eccleſiæ dolore ac damno, ita ſeruire cogitur, vt antiquæ libertatis atq; dignitatis imaginem omninò nullam hodie retineat.*

ASIA MINOR, *olim opibus, deliciisq; adfluens, nunc* ANATOLIA, *Turcarum imperio ſubiecta.*

IVDÆA *ſiue* CANANÆA *&* PALÆSTINA, *terra lacte & melle fluens, Chriſtum nobis filium* DEI *& generis humani redemtorem ex Bethlehem Iuda dedit.*

GERMANIA, *vetuſtate gentis, hominum numero, rei militaris diſciplina, ingeniorum ſolertia, cœli ſalubritate, pecoris & metallorum copia, iis erga ſedem Apoſtolicam meritis excellens, vt creandi Imperatoris ius à ſummo Pontif. acceperit, opemq; Chriſtianæ Reipub. maxumam afferre poſſe videatur.*

VNGA-

VNGARIA, *olim Pannonia inferior, præstans agri fertilitate, auri copia, virorum fortitudine, à Christianis regibus 30. perpetua successione possessa.*

POLONIA, *olim Sarmatia, religione, humanitate, scientia bonarum artium insignis: pascuis idonea: melle & sale fossili abundans.*

SCANDIA, *à nonnullis ob magnitudinem incompertam, alter orbis terrarum, & officina gentium denominata.*

MOSCOVIA, *regio plana, & nemorosa, paludibus referta, fluminibus irrigua.*

SCYTHÆ, *nunc* TARTARI, *equitandi & sagittandi peritia clari: munitas vrbes pauci incolunt: plaustra tentoriaq; animalium coriis cooperta pro domibus habent.*

GRONLANDIA, *terra semper virens.*

BIARMIA, *pascuis læta: iugalium ceruorum curribus vtitur, quorum incredibili celeritate iuga rigentia gelu superantur. In ea tanta est piscium & ferarum copia, vt panis vsum non magnopere desideret.*

SCRIFINII, *calceis ex ligno longis, per cacumina montium niuosa feras adsequuntur, ex quorum pellibus indumenta sibi parant. Frumenti vsum non quærunt: cùm pisces sole & aëre exsiccati, carnesq; ferarum atq; auium crudæ, victum præbeant.*

IN PALATIO CONSERVATORVM.

Opt. Principi LEONI X. Med. P. M. ob restitutam instauratamque vrbem: aucta sacra, bonasq; artes: adscitos patres: sublatum vectigal: datumq; congiarium.

IBIDEM.

IBIDEM.

GREGORIO XIII. P. M. opt. Principi, Hugoni Buoncompagno Bononiensi, qui Romanos magistratus, & Ecclesiasticam dignitatem, iustitiam & pietatem colens, ad Pontificiam sedem euectus, vniuersam Remp. Christianam summa prudentia & charitate moderatur.

SALÆ REGIÆ.

PETRVS ARRAGONIÆ rex ad Vrbem profectus Innocentio III. P. M. regnũ Arragoniæ defert: constituta annui tributi perpetua pensione: obedientiam simul, & defensionem sedi Apostolicæ pollicitus.

CAROLVS MAGNVS in patrimonii possessionem Rom. ecclesiam restituit.

GREGORIVS XI. patria Lemouicensis: admirabili doctrina, humanitate, innocentia, vt Italiæ seditionibus laboranti mederetur: & populos ab Ecclesia crebrò descisentes, ad obedientiam reuocaret; sedem Pontificiam, diuino numine permotus, Auenione Romam post an. 70. reducit: sui Pontificatus an. 7. hum. salutis 1376.

Γεώργι σπούδει ἀργεῖ ἔτοιμε.

Festina lentè.

ITEM SVB ALIIS TABVLIS PICTIS.

ALEXANDER PAPA III. *Friderici I. Imperatoris iram & impetum fugiens, abdidit se Venetias. Cognitum & à Senatu perhonorificè susceptum, Ottone Imperatoris filio nauali prælio à Venetis victo*

captoq3, Fridericus pace facta supplex adorat, fidem & obedientiam pollicitus. Ita Pontifici sua dignitas, Venetæ Reipub. beneficio restituta. An. 1177.

OTHO I. *Imperator, deuictis Berengario & Rodulfo filio tyrannis, prouincias ab illis occupatas Ecclesiæ restituit.*

CAROLVS V. *Imp. Tunetum à Turcis occupatum; pari virtute & felicitate recipit. Paulo III. P. M. 1535.*

GREGORIVS VII. *Henricum Imp. malè de Ecclesia merentem, postea supplicem & pœnitentem absoluit.*

GREG. II. *Germaniæ magna parte ad veri DEI cultum traducta, Aridperti Longobardor. R. donatione per Luitprandum successorem confirmata, anno summi Pont. 17. decessit.*

GREG. IX. *Friderico Imp. Ecclesiam oppugnanti sacris interdicit.*

IN ALIIS TABVLIS PICTIS
Colignii & sociorum cædes.

Rex Colignii necem probat.

Aula hæc Pauli III. iussu ornari cœpta: & Pior. postea IV. & V. studio aucta: Anno Greg. XIII. primo: ad finem perducta est 1573.

CAMERARVM QVARVMDAM PONTIFICIALIUM INSCRIPTIONES.

Adlocutio, qua diuinitus impulsi Constantiniani victoriam peperêre.

C. Val. Aurel. Constantini victoria aduersus Maxentium: qua Christianæ opes firmatæ.

Laua-

Lauacrum renaſcentis vitæ C. Val. Conſtantini.

Hodie ſalus Vrbi & Imperio facta eſt.

Clem. VII. P. M. à Leone X. cœptum conſummauit. 1524.

Iam tãdem Chriſtum liberè pròfiteri licet.

Eccleſiæ dos à Conſtantino tributa.

Cauſarum cognitio. Natura rerum. ad imaginem Salomonis.

Studia liberal. artium, vbi Phœbus & Minerua.

Ius ſuum vnicuiq; tribuit Iuriſprudentia.

Diuinarum rerum notitia, Trinitas, Theologia.

Numine afflatur (Poëſis) Phyſica, Ethica.

Ferdinandus rex Catholicus, Chriſtiani Imperii propagator.

Pipinus Pius, primus amplificandæ Eccleſiæ viam aperuit, Exarchatu Rauennate, & aliis plurimis exſtirpato.

Lotharius Imperat. Pontificiæ libertatis aſſertor.

Nefas eſt, vbi Rex regũ Chriſtus ſpineam coronam tulit, Chriſtianũ hominem auream geſtare.

Rodulfus rex ſub Leone IV. Pont. Britanniam beato Petro facit vectigalem.

Carolus Magnus Romanæ Eccleſiæ enſis clypeusq;.

DEI, non hominum, eſt Epiſcopos iudicare.

Ibidem Gregorii XIII. *Symbola ſunt armis, no-*

mini & officio congruentia. VIGILAT. Felix præſagium. A quo, & ad quem. Non cõmouebitur.

ADRIANI VI. PONTIF.
ex Guicciardino.

Hadrianus ſextus hîc ſitus eſt, qui nihil ſibi infelicius in vita duxit, quàm quòd imperaret.

IN PONTE IANICVLI, QVI nunc Xyſtus dicitur, ad ſiniſtram.

Anno 1475. Qui tranſis Xyſti quarti beneficio, Deum roga, vt P. O. M. nobis ſaluet ac ſoſpitet. Bene vale, quisquis es, vbi hæc precatus fueris.

Ad dextram.

Ad vtilitatem Po. Ro. peregrinæq; multitudinis ad Iubileum venturæ, pontem hũc, quem meritò ruptum vocant, à fundamentis, magna cura & impenſa, reſtituit, Xyſtumq; ſuo de nomine appellari voluit.

CHRISTO SERVATORI.

BERNARDINO CAPELLO Baſilicæ Vaticanæ Canonico, doctrina, integritate & morum ſuauitate inſigni, Marius Mafæus Volaterranus, & Iacobus Sadoletus ex teſtamento curatores, amico M. poſ. Vix. an. LXII. menſ. VI. Obiit an. ſal. M. D. XXXII.

IN CRYPTA S. SEBASTIANI.

Viſit et hîc pia mens ſanctorum buſta frequenter,
In Chriſto quorum gloria perpes erit.

IN

IN PANCRATII AD SVGGESTVM.

Qui legit attendat, ad quid ſacra pagina tendat;
Ad culmen cœli trahit omnes voce fideli.

IN S. AVGVSTINI.

Τὸν θάνατον τὶ φοβεῖσθε ἀνύχιος γενέσθαι;

In ſepulcro Platinæ, ad S. Mariam maiorem.

Θάρσει ἄδελφε. καλῶς θνήσκων, πάλιν φύεται.

Vrnæ inſcriptum in hoſpital. Saluatoris.

Ἡδὺς βίος, τὸ ζῆν γλυκύ, τὸ θανεῖν ἀσωφία.

EXTRA FLAMINIAM IN VINEA Iul. III.

DEO ET LOCI DOMINIS volentibus.

Hoc in ſuburbano omnium, ſi non quot in orbis, at quot in vrbis ſunt ambitu pulcerrimo, ad honeſtam potiſſimè voluptatem facto: honeſtè voluptuarier cunctis fas honeſtis eſto. Sed ne fortè quis gratis ingratus ſiet: iuſſa hæcce ante omnia omnes capeſſunto. Quó vis quisq; ambulanto, vbi vis quieſcunto, verùm hoc citra ſomnum; circum ſepta illud. Paſſim quidlibet luſtranto; aſt ne hilum quidem vſquam attingunto: qui ſecus faxint, quidquámve clepſerint aut rapſerint, non iam vt honeſti moribus, ſed vt furtis onuſti in crucem peſſumam arcentor. Ollis verò qui florũ, frondium, pomorum, olerum aliquid petierint; villici, pro anni tempore, pro rerum copia & inopia,

proq; merito cuiuſq; largiuntor. Aquam hanc, quòd virgo eſt, ne temeranto: ſitimq; fiſtulis, non flumine; poculis, non oſculo aut volis extinguunto. Piſcium luſu oblectantor, cantu auium mulcentor, at ne quem interturbent interim cauento. Signa, ſtatuas, lapides, picturas, & cætera totius operis miracula, quàm diu lubet, obtuentor. dum ne nimio ſtupore in ea vortantor. Si cui quid tamen haud ita mirum videbitur; eorum cauſa, quæ nemo mirari ſat quiuit, æquo potius ſilentio, quàm ſermonibus iniquis, præterito. Dehinc proxumo in templo Deo ac Diuo Andreæ gratias agunto: vitamq; & ſalutem Iulio III. Pont. Max. Balduino eius fratri, & eorum familiæ vniuerſæ plurimam & æuiternam precantor. Huic autem ſuburbano ſpeciem atque amplitudinem pulchriorem indies maioremq;, ac in eo quidquid ineſt felix fauſtumq; perpetuum optanto.

Hiſce actis valento, & ſalui abeunto.

IN PONTE VIAE SALARIAE extra vrbem.

Imperante D. piiſſimo ac triumphali ſemper Iuſtiniano P. P. Aug. Anno XXXIX. Narſes vir glorioſiſſ. ex Præpoſito ſacri Palatii Excoſſ. atque Patricius, poſt victoriam Gothicam, ipſis eorum Regibus celeritate mirabili, conflictu publico ſuperatis atq; proſtratis, libertate vrbis Romę ac totius Italiæ reſtituta, pontem vię Salariæ vſque ad aquam à nefandiſſimo Totyla tyranno deſtructum, purgato fluminis alueo,

in

in meliorem ſtatum, quàm quondam fuerat, renouauit.

VILLÆ IVLIÆ EPIGRAPHE.

Iulii III. Pontif. Max. auſpicio, Balduinus eius frater, hoc ſuburbanũ prope Flaminiam, ab Antonio patruo Cardinale, olim animi cauſſa comparatum: ſyluis, hortis, vinetisque contiguis, & quibuſvis plantarum generibus numero penè infinito à ſe auctum: nouoq; ac politiore cultu, nullo non loco directum atq; illuſtartum: aqua virgine, & fontibus ſaluberrimis & latebris terræ inacceſſis, non minus ad commune omnium, quàm ad priuatum commodum eductis: vndique irriguum factum ſalientibus, piſcina, auiario, atq; hoc quaſi theatro, admirabili picturarum, ſtatuarum, emblematum ſplendore conſtructiſſ. temploq; imprimis DEO Opt. Max. ac Diuo Andreæ ab ipſo Iulio Pontifice erecto, atq; dicato: ſibi, Innocentio Cardinali, & Fabiano Comiti, filiis & eorum poſteris, in ampliorem & auctiorem formam redegit. Prædium autem hoc ipſum, ac quidquid vſpiam in eo ortum, cultum, ſtructum, ampliatum, ornatum, vel in præſenti eſt, vel erit in poſterum: ſiue totum, ſiue aliqua ex parte: cuiusq; modi, & quantula ea cunq; fuerit: præter ipſos fructus: vti nullo prorſus precio, nullo pacto, nullo iure, cuiquam vnquam alicui vendi, obligari, donari, alióve quouis modo alienari poſſit teſtamẽto in perpetuum ab eodem Balduino omnibus eſt interdictum. Ne de nomine exeat familiæ ſuæ.

ADESPOTVM.

Papa PIVS *moritur Quintus. res mira, tot inter*
Pontifices tantùm quinq; fuiſſe pios.

PAPINIANI I. C. EX SARCOPHAGO.

Æmilio P. Papiniano præf. præt. I.C. qui vixit ann. 36. menſ. IV. d. x. Papinianus Hoſtilius, Eugenia Gracilis parentes, heu turbato ordine, filio opt. F. F.

EIVSDEM ALIVD EX VRNA ARGENTEA.

Æmilii Papiniani I. C. & præt. præf. requieſcunt heîc oſſa. Cui infelix pater & mater ſacrum F. F. mortuo.

ANGELI VADI.

Ipſe quod es, lector, fuimus nos, tu quoq; fies
Quod ſumus; hoc melior ſors mea, quàm tua ſors.

D. M.

Viuite qui legitis, cœleſtia quærite. noſtra hæc
In cineres tandem gloria tota redit.

AD IMAGINEM NYMPHÆ DORMIENTIS.

Huius Nympha loci ſacri cuſtodia fontis
Dormio, dum blandæ ſentio murmur aquæ.
Parce meũ, quisquis tangis caua murmura, ſomnũ
Rumpere; ſiue bibas, ſiue lauêre, tace.

IN ANTONINII IMP. STATUAM EQUESTREM.

Paulus III. P. M. ſtatuam æneam equeſtrem à S.P.Q.R. M. Antonino Pio etiam tum viuẽti ſtatutam, variis dein vrbis caſibus euerſam, & à Sixto IIII. P. M. ad Lateranenſem Baſilicam repoſitam, vt memoriæ optimi principis con-

conſuleret, patriæq; decora atque ornamenta reſtitueret, ex humiliori loco in aream Capitolinam tranſtulit atq; dicauit.

IN MARMORE, QVOD EST AD dextram introëuntibus Capitolium.

Triumphali gentilium pompa, Auguſtorum honori reddi ſolita, ad deuotum Chriſtianę religionis cultū redacta, DEI genitricis Virginis feſto die, dum Chriſti ſaluatoris noſtri mirabile ſimulacrum ex Laterano in Eſquilias ad Mariæ matris maiorem ædem quotannis ingẽti plauſu, ſolenniq; proceſſione defertur, pro ſenatus, magiſtratuumq;, & totius equeſtris ordinis dignitate, populiq; & plebis obſeruãtia; néve vlla poſthac inter plebeia collegia contentio fiat, decretũ eſt, vt hoc ſtatuto ordine vniuerſi cum ſuis faculis, thalamisq;, & lumininarib⁹ ſacram imaginem, qua iter fecerit, comitentur, ea ratione, vt qui proximiores ſimulacro ſint, digniores habeantur. Aquarii iter auſpicentur, pòſt fornaçarii, molendinarii, muliones, lignarii, vinarii, caupones, ſalſamentarii, candelarii ex ſeuo, piſcatores, piſcarii, vinitores, olitoresque, piſtores furnariiq;, pellipari, figuli, ſtabulariĩ, ergaſtuli lignorũ, mercimoniarii, ſellarii, coriarii, tonſores, calcearii, lanii, ſutores ſartoresq;, fabri lignarii, fabri ferrarii, aurifices aromatarii, lanifices fullonesque, mercatores pannorum, agricultores, boarii, thalamus Rom. fiſci. Si quis ergo ſecus fecerit, XXV. aureorum pœna multetur.

Ad imaginem Floræ.

Firmum corporis robur, caſtasq; menſarum delicias, & beatam animi ſecuritatem amatoribus meis promitto.

Ad effigiem Genii.

Quis tu læte puer? Genius. cur dextera ariſtas,
Læua vuas, vertex cúrve papauer habent?
Hæc tria dona Deûm, Cereris, Bacchi atq; Soporis.
Namq; his mortales viuites, & Genio.

In domo quadam Transtyberina.

Roma vetus, veteres dum te rexere Quirites,
Nec bonus immunis, nec malus vllus erat.
Defunctis patribus ſucceſſit praua iuuentus,
Quorum conſilio præcipitata ruis.

In Hospitali S. Mariæ de conſolatione.

Sceletos Viatori.

Carnibus orba ſuis cur ſint hæc, fortè requiris,
Iuncta tamen iuſto corporis oſſa ſitu?
Sic mandata dedi viuens Antonia quondam,
Et moriens eadem iuſſa ſuprema dedi.
Vt ſceletos fierem, medici quò diſcere poſſent,
Quanta forent, quot, quo qualibet oſſa loco.
Quod iuſſi, fecit Gisbertus, gratia magna
Huic maneat, ſatis eſt lux mihi perpetua.

Ibidem.

Quod hoc vides, amice, corpus ſine corpore, ne ſtupeas aut damnes quisquis es. Teſtamento ſic ipſa caui, vt hoc, quod cernis, fierem,

Philo-

Philoſophis ac Medicis ſacrum. Horum ſi es de numero; ſacro legato vtitor. Sin prophanus, indoctus; hinc ocyus abſcedito.

IN S. IO. LATERAN.

Omnia ſi luſtres aliena climata terra,
Non eſt in toto ſanctior orbe locus.

IN CASTELLO S. ANGELI SEV *mole Adriani.*

Quæ olim intra hanc arcem collapſa, impedita, fœdata erant, ea nunc à Paulo III. P.M. ad ſolidam firmitatem, commodam vtilitatem, ſubtilem venuſtatem exſtructa, diſpoſita, ornata conſpiciuntur.

ANTE D. PAVLI VIA OSTIENSI, AD portam, quæ anno Iubileo aperitur.

Præterit vt ventus princeps ſeu rex opulentus,
Et nos, vt fumus, puluis & vmbra ſumus.
Tot tantiſq; bonis pollens Petrus ecce Leonis,
Reſpice quàm modico nunc tegitur tumulo.
Vir fuit immenſus, quem proles, gloria, cenſus
Suſtulit in vita, non ſit vt alter ita.
Legum ſeruator, patriæ decus, vrbis amator
Exſtruxit celſis turribus aſtra poli.
Omnia præclara mors obtenebrauit amara;
Nominis ergo DEI gratia parcat ei.
Iunius in mundo fulgebat ſole ſecundo,
Separat hunc nobis cùm polus atq; lapis.

IN CIRCVITV MOLIS ADRIANI.

E Libra venit Romanas victor ad arces
Cæſar, & in niueis aureus iuit equis.

Ille triumphauit, ſed tu plus Paule triumphas;
Victor namq; tuis oſcula dat pedibus.

Franchinus F.

IN MONTE CABALLINO.

Thermarum Conſtantini.

Petronius Perenna, Magnus Quadrantinus, V. CL. III. præfect. vrbi, thermas Conſtantinas longa iniuria, & abolendæ ciuilis vel potius fatalis cladis vaſtatione vehementer afflictas, ita vt agnitione ſui ex omni parte perdita, deſperationem cunctis reparations afferrent, deputato ab ampliſſ. * paruo ſumptu, quantum pub. patiebantur anguſtiæ, ab extremo * vindicauit, & prouiſione longiſſima in priſtinam faciem ſplendoremq; reſtituit.

SVPRA PORTAM ANGELICAM.

Qui Rempublicam vult eſſe ſaluam, nos ſequatur.

ALIBI.

Fortia agere & pati, Romanum eſt.

IN HORTIS CARDINALIS VRBINI.

Epitaphium canis.

Quod potui, poſui tibi fida catella ſepulchrum,
Digna magis cœli munere quàm tumuli.

ITEM.

Candenti è lapide hæc tibi conuenit vrna: fuiſti
Candida tota pilo, candida tota fide.

Si

Si cœlum, vt quondam, canibus patet; haud tua terras
Incendet, ſed ver ſtella perenne dabit.

Titæ Catellæ blandiſſ.
Antonius Theobaldæus.

ALIBI.

Senum vita Iuuenum mors
Publicum auget Priuatum diſſipat.

Nefandum, Remp. habere quæſtui.
Præmia magiſtratui honor & gloria.
Seruata pace, reſtituta felíciter.
Præferre patriam liberis regentem decet.
Conſtantia ciuium arx eſt munitiſſima.
Florente repub. omnia ſuppetunt.
Benè geſtorum memoria non ſeneſcit.
Virtutes ſibi vera ornamenta.
Dux bonorum omnium veritas.
Frugalitas commune præſidium.
Fama virtutum tuba perennis.
Modeſtè veniendum, honeſtè recedendum.

LEGES CONVIVALES ROMÆ alicunde deſcriptæ.

BONO GENIO, GRATIIS Hilaritatiq;.

Qui hæc læta propitiaque vitæ humanæ numina colant venerenturq;, ſtatisq; item ſolennibus hîc ſacra faciant, ſodales, viri probi, atq; elegantes duodecim eleguntor: ſingulis faſcia candida eſto, cui hoc ſymbolum aureis litteris intextum ſiet, BONVS GENIVS, LIBERTATIS FILIVS.

Horum ritè electorum ſacrum collegium eſto, appellantorq́; LIBERI GENIALES. His poteſtas ſiet collegii ſupplendi augendiq́; : nec lectiſſimæ fœminæ repudiantor.

Eruditi, hilares, honeſti, faciles adſciſcuntor. quisquis idiota, triſtis, inurbanus, durus; procul eſto.

Cumq́; indictum coactumq́; ſit liberorum collegium; iocis, riſu, ſalibus, cantu, ſaltatione, feſtaq́; hilaritate & honeſta libertate ſacra celebrantor.

Omnis calamitatum memoria, miſerorum curæ, ægrorum dolores, rixę Lapitharum, contentiones amarulentæ, dira fatalis horæ præſenſio, & cladium futurarum mala omina, prodigiaq́; & portenta procul ſunto.

Vnus amatoriis litibus, querelis, atq; ſuſpiriis liber locus ſit. lugere, lamentari, referre amoris incommoda, ab ingenioque ſodalium opem implorare, cuiq; ius eſto.

Epulæ non ferculorum copia, varietateq́;, ſed obſoniorum bellariorumq́; delectu exquiſito, & ciuili ſemper ſumtu parantor.

Pueri Baccho, menſæq́; præpoſiti, in verrendo, refrigerandoque ſolo, locis ad vmbram exquirendis diligentes ſunto. mappæ candidæ, mantilia turbinatim ſcitè complicata, virentibus foliis, & floribus conſperguntor. Obſonator pericus gulæ, cocus induſtria inſignis, ſtructor expeditus, lagenarum præfectus non inſulsè bibax, miniſtri à dapibus oculati, celeres, muti;

muti; à poculis autem auriti, honeſti & elegantes ſunto.

Argentum, ſtannum, fictilia, egregiè terſa apponuntor; calices, variaq; pocula, ſplendida, rorantiaq; adferuntor; vina puris fontibus, & puteis refrigerantor. Glacies autem, & Alpinæ niues, diri ſalutis hoſtes, non accerſuntor.

In diſcubitu ætati honos eſto: matronis caſtis, ſi adſint, aut elegantibus puellis, ſi quis adduxerit, iuxta quem volent, diſcumbendi poteſtas eſto.

Coronati omnes, vti quiſq; volet, roſa, floribus, myrto, hedera, lauro, iucundiſſimè epulantor.

Moderatis poculis ſodales prouocare fas eſto. certamina autem ad æquales hauſtus interdicta ſunto.

Singulo quoq; epulo ſinguli ex collegio deſcripti annulos in vrnam deponunto. Pueri manu ſorte annulus vnus tollatur: is cuius fuerit, ſequentis ſympoſii princeps eſto. Ei autem cùm placuerit, & quando voluerit, epuli ſumtum, diem, locum, apparatum indicere fas ſiet. Qui non paruerit, vt prophanus è collegio excluditor.

Sodalibus ius ſit, vmbram ducere, quam quisq; volet, neq; eam, ſiue ſit morio frigidus, vel ineptus ſcurra, vel poëta inſulſus, arcere ius eſto.

Qui ſanctis purisq; legibus contrà ierit, duplicis epuli pœna multator.

Poteſtas autem libera ſit declamandi, diſ-

putandi de toto liberalium artium negotio, & earum præsertim litterarum, quæ vno humanarum nomine continentur. Remotis mensis, ablegataque extrorsum familia, sympoſii princeps quæstionem sodalium censuræ definiendam proponito: respondentes confessus ordine subsequuntor. Inprimis de superis loqui, & de exquisita Christianę fidei ratione disserere, potis & saturis nefas esto: cùm id ad ieiunos & sobrios religiosè pertineat.

De munere verò militari, de prouocatoriis legibus ad singulare certamen, de statu actioneq; veræ nobilitatis, de officio viri elegantis, de prescripto iure libertatis matronarum & viduarum, de zelotypia, amatoriisque obsequiis certa ratione terminandis: postremò de præstantia ciuilis cultus, & ratione domesticæ disciplinæ, & de finibus vrbanæ voluptatis, disserere fas esto.

EXTRA VRBEM VIA NVMENTANA in templo Agnetis à filia Imp. Constantini olim exstructo.

Constantina Deum venerans, Christoq; dicata,
Sacrauit templum victricis virginis Hagnes.
Christi nomen enim celebratur sedibus istis,
Tartaream solus potuit qui vincere mortem:
Inuictum solus cœlis inferre triumphum.

TIBVRI.

TIBVRI.

IN PORTA.

VBi Iuſtitia, ibi Concordia.

IN ARCE.

Grata bonis, inuiſa malis, inimica ſuperbis
Sum tibi Tybur. enim ſic Pius inſtituit.

NEAPOLITANA.

IN NEAPOLIN I. CÆSAR SCALIGER.

Parthenope varii ſtatuit diſcrimina mundi:
Quæ tria diuerſo tempore ſecla dedit.
Aurea Pythagoras communis commoda vitæ,
Et docuit Sophiæ Græcia magna procos.
Altera ſuccedens ſtudiorum mollior ætas,
Admiſit Muſas debiliore ſono.
Tertia vulnifici quæſiuit præmia ferri:
Atq; equitum potuit ſola tenere decus.
Sic ex priuata & ſerua regina ſuperſum;
Roma, quod eſt, fueram: quæ modò ſum, quod eras.

INSCRIPTIONES.

IN FINIBVS REGNI NEAPOLITANI ad fontem quendam.

Philippo II. Catholico regnante, PERAF. ALCALÆ Dux pro rege. Hoſpes, hîc ſunt fines regni Neapolitani. Si amicus aduenieris; pacata inuenies omnia: & malis moribus pulſis, bonas leges. M. D. LXVIII.

MOLÆ, OLIM FORMIIS, IN PORTA.

Phil. II. Cath. regnante, Peraf. Alcalæ Dux pro rege. Si quis aquam & pontes contempletur, naturam & artem pulchritudine certantes

ita

ita diiudicet, vt neutri, quod ſuum eſt, deficiat.

IN PORTA GLANICI FL. QVI & Lyris, nunc il Garigliano.

Phil. II. Catholico regnante, Peraf. Alcalæ Dux pro rege. Ponte exſtructo, via munita, celebritatem Appiæ & Flaminiæ magnificentia longè ſuperans. CIↃ IↃ LXVIII.

PONTIS VVLTVRNI.

Phil. II. Cath. regnante Peraf. Alcalæ Dux pro rege. Et hoc auctori nihil vnquam humile, nihil anguſtum in omni vita cogitanti, monumentum debetur. M. D. LXVIII.

IN ADITV CRYPTAE PVTEOlanæ, prope Neapolin per montem Pauſilypum itineris gratia excauatæ, cippus eſt erectus triangularis, cum triplici inſcriptione.

In latere meridion. HAC ROMAM.
In latere Boreali: ISTAC PVTEOLOS.

In tertio latere.

Philippo II. Cathol. regnante Peraf. Alcalæ Dux pro rege: qui vias fecit à Neapoli ad Brutios, ad Appulos, ad Samnites, ad Latinos, opere ampliſſimo: hãc quoq; viam, cuiuis antè difficilem, arctam, interruptam, cùm iter eius ad mare direxiſſet, vaſtaq; ſcopulorum immanitate cõſtrata, nouam aperuiſſet, Puteolos, multò breuiorem, perpetuam, illuſtrem, atque latam perduxit. M. D. LXVIII.

IBIDEM.

Cuius opera pulcherrimæ viæ, eius & prouidentia tutiſſimæ.

IN PONTE VICINO.

Philippo Hiſpaniæ rege imperante Petrus Afan, Alchalenſium Princeps, conſtituta ſanctis legibus ciuitate, viam hanc abſciſſis montibus facilem ac tutiſſimam reddidit. M. D. LXI.

NEAPOLI

IN MONASTERIO MONTIS OLIVETI.

Antonius de Alexandro Iuriſconſultus, ad ſuas & ſuorum reliquias, quouſq; omnes reſurgamus, reponendas, ſacellum hoc cõſtruxit, & redemtori noſtro dicauit. M. CCCC. LXXXXI.

Quo loco, quóve tempore fiat hęc migratio, quid intereſt? Vndiq; Chriſti fidelibus ad cœleſtia regna patet aditus. Sequentur autem me haud dubiè, quicunq; non præceſſerint.

ALIVD IBIDEM.

Qui fuit Alfonſi quondam pars maxima regni,
Marinus hac modica nunc tumulatur humo.
Nil niſi diuinum ſtabile eſt, humana laborant.

TIBI COELI REGINA.

Galeacius Caracciolus, cui bona multa contuliſti, à quo item mala abruncaſti plurima, ſacellum marmoreum, cum ſignis & omni cultu gratus libensque dedico, & tanquam decumam ſoluo. Anno poſt editam à te ſalutem M. D. XVI. VIII. Id. Ian.

Galea-

Galeacio Caracciolo, qui ſub regibus Arragoneis egregiam ſæpius in bello operam nauauit: quiq; in expugnatione Hydruntina aduerſus Turcas regiis ſignis præfuit. Vixit an. LVII. Nicolaus Anton. parenti optimo fecit.

EX ALTERA PARTE.

Nicol. Anton. Galeacii fil. Caracciolus Vici Marchio, & Cæſaris à latere Conſiliarius, ſibi viuens, & Iuliæ Laganiſſę coniugi incomparabili. M. D. XLIIII.

AD INTROITVM EIVSDEM SACELLI.

Omnia Domine tua ſunt, & quæ de manu accepimus tua, reddimus tibi.

Nicolaus Antonius Vici Marchio: ſacellum hoc à Galeacio patre inchoatum, omnibus ſuis partibus expletum, lętus obtulit, dedicauitque: à partu Virginis ann. M. D. LXVIII. menſ. primo, die VI.

DIVVS LADISLAVS.

Qui populos bello tumidos, qui clade tyrannos
Perculit intrepidus victor terrą, mariq;
Lux Italum, regni ſplendor clariſſimus hîc eſt.
Cui tanto, heu, lacrymæ ſoror Illuſtriſſima fratri
Rex Ladislaus, decus altum & gloria regum,
Defuncto pulcrum dedit hoc regina Ioanna,
Vtraq; ſculpta ſedens, maieſtas vltima regum
Francorum, ſoboles Caroli ab origine primi.

D. O. M.

Scipioni Antonii fil. Sumæ, Caroli v. à latere Conſiliario, in adminiſtranda iuſtitia, in

prouinciis regendis, in rebus bellicis expediendis, integritate, prudentia, & fide. Vixit annos LXIII. mens. III. Obiit à partu Virginis M. D. LII. XVII. Kl. Nouembr. Hippolyta Mom fortia marito optimo.

IN TEMPLO S. MARIÆ.

Asturis vngue Leo pullum rapiens aquilinum,
Hîc deplumauit acephalumq; dedit.

ALIVD AD CLARÆ.

Hîc iacet Princeps illustris Dominus Carolus, primogenitus sereniſſimi domini noſtri, Domini Roberti, Dei gratia Hieruſalem & Siciliæ regis inclyti, Dux Calabrię, ac prędicti Domini noſtri Regis Vicarius generalis. Anno M. CCC. XXIV.

VICTORIÆ CAPICIÆ, vxori integerrimæ. Ne quos ſingularis amor, & mirabilis concordia coniunxit, vel mors ipſa diuideret tumulo: hîc coniugis cineres expectant viri. Iulius Cæſar Sconditus poſ.

AD S. MARIÆ DE PORTA NOVA.

Quàm prępoſterè res ſeſe humanæ habẽt! cuius mihi dulciſſimas manus oculos priùs claudere fas fuit, infeliciſſ. parens filium hîc antè condidi meum. Ademit importuna mors ſeni baculum, cui defeſſa iam ądnitens ætas annos alleuaret ſuos. nunc antè me mors aſſequetur, quàm hæ lacrymæ deſerant.

Carolus Morimini Ioanni F. B. M. poſ. Vixit an. XXVII. m. I. d. VIII. M. CCCC. LXXXIII.

AD

AD S. GEORGII.

Orbitatis miſeræ miſerere hoſpes.
Vnica parentum ſpes, vnica lux,
Egregia forma, rara indole puer,
Triennio vix exacto, hîc è ſuorum
Complexu raptus clauditur.
En rerum humanarum conditio!

IBIDEM.

Indulgens natura fuit, ſors cruda puellæ,
Quæ iacet hîc, primo rapta puerperio.
Et decor, & lepidi mores, & dulcia linguæ
Flumina, & ætatis flos, pietatis amor,
Decretum duri nequierunt vincere fati,
Ante diem bona tot ſuſtulit vna dies.
Talis ad Elyſios abiit Catharina receſſus;
Lucifer vt viſus nube adopertus abit.
Perpetuas liquit lacrymas vtrique parenti,
Perpetuò extinctam ſexus vterque dolet.

Auete parentes opt. Tomaſio Duro, rari exempli Patritio: & Iuliæ Rotæ genere, & religione inſigni: Filii collacrymantes facere cur. erepti. An. M. D. XXXVI.

Felices, quibus vna fuit mens ſemper; & vna
Quos tulit hora ſimul; quos lapis vnus habet.

MICH. AMIDEVS CIVIS NEAP.

Cùm fex, cùm limus, cùm res viliſſima ſimus,
Vnde ſuperbimus, ſi ad terram terra redimus?

VIRGINIS MATRIS.

Partus & integritas diſcordes tempore longo,
Virginis in gremio fœdera pacis habent.

Hoſpes legas, ne lugeas rogo.
Illa Iſabella Ricchiſentia Cardonia
Neap. pro Regina iacet hic.
Quam ſi oculis in terris vidiſſe viuentem
Summa fuit beatitudo:
Quanto feliciores erunt, quibus animo
In cœlis eandem (quînam mori potuit?)
Contemplari contigerit!
Credendum eſt eius formam, & virtutem
Animæ ad æternam gloriam fuiſſe comites.
Occidit aurora oriente, æt. ſuæ
Ann. XXXVI. v. Mart.

LVCRETIA EBVLA.

Perpetuus mariti dolor hîc ſita eſt.
Ioannes Vincentius Loffredus
Coniugi dulciſſimæ fecit. Voluit idem
Huc eius inferri cineres; vt cum ea
Semper vnâ eſſe poſſe mortuo ſaltem
Liceat, id quod viuo non licuit.
Hinc pauperum cadauera non arceantur.

IBIDEM.

Si genus, pulchritudo, ingenium, ſi parentum amor,
Pietas, labor, ac diligentia mortales aſſerere poſſent
Ab impetu furentis mortis; Portia Pignatella, infelix
Mater, inuitaq; ſuperſtes, nunquam Lucretiæ
Caracciolę nobile cadauer, lacrymans, ſacro ſpiritui, hoc tumulo condidiſſet.

Vixit

Vixit annos XXIIII. m. XI. d. XXVI.
Deceſſit à partu Virg. An. M. D. LII.

D. O. M.

O mortalem variam inſtabilemq; fortunam!

Ioan. Boot Antuerpiæ naſcitur: vt prudentior fieret, luſtrat Europam: Tandem Neapoli, dum legibus operam nauat, atq; officioſiſſimè negotiatur: maiorum ſplendore nobilis; fidei, pietate, ac ſingulari integritate longè nobilior: in ipſo ætatis flore moritur: Antonius fratruelis; quem viuum ſeruare non potuit, hic ex teſtamento condito cadauere, piis lacrymis ad ſuperos conſcendentem proſecutus eſt. Deceſſit à partu Virgineo M. D. LVII. d. XXIIII. Febr.

IBIDEM.

Antonius Amabilis Protonot. Apoſtq. & Canonicus Neap. de ſuo nihil aliud, quàm tantulum marmoris ſibi reliquit.

An. ſal. M. D. LII.

IN S. IOSEPHI.

Sic mors ipſa, cùm venerit, vincitur,
Si, priùs quàm veniat, ſemper timeatur.

Anno M. D. XXI.

IBIDEM.

Hîc equis paſſibus patrem ſecutus, equè enituiſſet: ni mors immatura tantam gloriæ expectationem intercepiſſet.

Quæ mihi debebas ſuprema munera vitæ,
Infelix ſoluo nunc tibi, nate, prior.

(Fortuna inconſtans, lex & variabilis æui)
Debueras cineri iam ſupereſſe meo.
Hæc dat matris amor rapti ſolamina nati,
Inuida cui Lacheſis tam breue nectit opus.
Nate iaces viuo, contra mea vota, ſuperſtes.
Vox gemitus poſthac, lux mihi erunt tenebræ.

Maria Ayerba Ferdinando Termucanorum Duci, filio dulciſſimo, perpetuò mœrens poſuit. M. D. XXXI.

IBIDEM.

Baldaſſari Richæ, fratri concordiſſ.
Caſpar natu maior ſuperſtes
Commune marmor poſuit, vt quos vita coniunctiſſimos tenuit, mors indiuiſos cuſtodiret. Ann. S. M. D. XVIII.
Obiit annum agens XXVII. XXI. Decemb.

ALIVD.

Ioannes Orbinus hîc ſitus eſt. Qui ſummo corporis atq; animi vigore bella gerendo, Cæſari victorias, Hiſpaniæ decus, & ſibi nomen cum immortali gloria comparauit.
Anno ſal. M. D. XXXI.
Rodoricus Ripalta amicus benemerenti poſ.

AD S. SEVERINI.

Hîc oſſa quieſcunt Iacobi Sanſeuerini, Comitis Saponariæ, veneno miſerè, ob auaritiam, necati, cum duobus miſeris fratribus, eodem fato, eadem hora commorientibus.

IBIDEM.

Iacet hîc Sigiſmundus Sanſeuerinus, veneno im-

no impiè abſumptus, qui eodem fato, eodem tempore, pereuntes germanos fratres nec alloqui, nec cernere potuit.

IBIDEM.

Hîc ſitus eſt Aſcanius Sanſeuerinus, cui, obeunti eodem veneno iniquè atq; impiè, commorientes fratres nec alloqui, nec videre quidem licuit.

IBIDEM.

Hoſpes miſerrimæ miſerrimam defleas orbitatem. En illa Hippolyta Montia, poſt natas fœminas infeliciſſ. quæ Vgoni Sanſeuerino cõiugi tres maximæ expectationis F. F. F. peperi. Qui venenatis poculis (vicit in familia (proh ſcelus) pietatem cupiditas, timorem audacia, & rationem amentia) vnà in miſeror. complexib. parentum miſerabiliter illico exſpirarunt. Vir, ægritudine ſenſim obrepente, paucis pòſt annis, in his etiam manibus exſpirauit. Ego tot ſuperſtes funeribus, cuius requies in tenebris, ſolamen in lacrymis & cura omnis in morte collocatur, quos vides ſeparatim tumulos, ob æterni doloris monumẽtum, & in memoriam poſui illorum ſempiternam. An. 1547.

AD S. SEVERINI.

Dum facio infelix æterno funera fletu;
Creuerunt lacrymis hæc monumenta meis.
Quîs, niſi molliſſem triſtiſſima corda, rigerem
Ipſa etiam, hoc toto corpore facta ſilex.

Guidonii Ferramoſcæ Comiti Mignanio

coniugi O. M. Iſabella Caſtriota infelix contra votum P.

IN TEMPLO MONTIS OLIVETI.

Qui legis hęc, ſummiſſiùs legas, ne dormientem excites. Rege Ferdinando orta Maria Aragonea hîc clauſa eſt. Nupſit Antonio Piccolomineo Amalfę Duci ſtrenuo, cui reliquit tres filias, pignus amoris mutui. Puellam quieſcere credibile eſt, quæ mori digna non fuit. Vixit ann. viginti. Anno Domini M. CCCC. LX.

IBIDEM.

Quis iacet hoc gelido ſub marmore? maxumus ille
Piſcator; belli gloria, pacis honos.
Nunquid & hîc piſces cepit? non. ergo quid? vrbes,
Magnanimos reges, oppida, regna, duces.
Dic quibus hæc cepit Piſcator retibus? alto
Conſilio, intrepido corde, alacriq; manu.
Qui tantũ rapuere Ducem? duo numina, Mars, Mors.
Vt raperent quisnam compulit? Inuidia.
Nil nocuere ipſi. viuit nam Fama ſuperſtes,
Quæ Martem & Mortem vincit, & Inuidiam.

Auctor Arioſtus, vt aiunt.

IBID. AD PORTAM SACELLI.

Quam capit hic tumulus, Cæcilia Ianuaria inter præcipua vrbis ornamenta, venuſtatis atque pudicitiæ exemplum, hîc ab Iulio Ianuario marito miſerabili, donec eius cineres commodiori, & vtriq; ſolùm communi ſepulcro deponantur, ſita eſt. Elata ex abortu, cunctis collacrymantib. Anno ab ortu ſalutis. M. D. XXX. XVI. Calend. April.

ITEM.

ITEM.

Hiſabellæ Oriliæ, cui nunquam vel tantillum querelarum dedimus; ſuperſtites nouem filii, matri optimæ. Vixit ann. LVII. Obiit M. D. XXXVII.

HOSPES MIRARE SEPVLTI fidem.

Hîc, dum arcis Parthenopeæ à Diuo Alfonſo Arragoneo præfectus, claſſica & terreſtri obſidione premeretur, ne fidē pollueret, exhauſto iam ærario, imminentia capitis pericula ſponte negligens, fœdum mularum & canum eſum non reſpuit; quin duobus fratribus captiuis ab hoſte oppoſitis, ne tormētorum ictus increbeſcerent, ſocio ſanguini fortitudinem præferens, à propoſito non eſt abductus. Deinceps mortuo rege inclyto Ferdinando, vberrima multorum frangendæ fidei præmia ludibrio habuit.

FLEBILE AMICI OBSEQVIVM.

Pierides tumulo violas, Venus alma hyacinthos,
Balſama dant Charites, cinnama ſpargit Amor,
Phœbus odoratas laurus; Mars ipſe amaranthos,
Nos lacrymas rarę munus amicitię.

Alexandri Nouolariæ Comitis, iuuenis (proh dolor) & bellicis & litterariis dotibus ornatiſſ. oſſa hîc quieſcunt pro tempore. Vixit ann. P. M. XXXIII.

Hic tantùm mortem doluit, quòd in acie non cecidiſſet. quibus notus ſat, miſerè deplorandus. Anno M. D. XXX. non. Auguſti.

IBIDEM.

Qui legis, mortem incuſato, quæ tot venuſtatis ornamenta, tot gratiarum elegantias, tot pudicitiæ floſculos in vna Portia Caracciola germinantes acerbiſſimè ſepeliuit. Iſabella ſoror Caſtrouillari Dux hanc illi vrnam, immortalium cauſſam lacrymarum, erexit. M. D. L.

Quisquis me nunc calcas viuus, cogita, ſi ſapis, idem te mox futurum.

IBIDEM.

Marianum Alaneum, Bucclanici Comitem, domi militiaq; clariſſimum, & Katharinellam Vrſinam pudicitia inſignem, coniuges in vita concordiſſimos, ne mors quidem ipſa diſiunxit. Liberi pientiſſimi, vt parentes optimi iunctim, ſicut optauerant, conderentur, curauere. M. CCCC. LXXVII.

ALIVD.

Huic virtus gloriam, gloria immortalitatem comparauit. M. CCCC. LXX.

ALIVD.

Flos tener hîc languet, qui ni cecidiſſet; vt vrna & Nomine, ſic magna laude niteret aui.

ALIVD.

Mortales, an ſcimus quid futura nobis dies promittat? natalem, & locum, & diem ſcimus; ſepulturæ neſcimus. Blancina mihi nomen eſt, Barcellona patria; hæc dum bello grauiùs premitur, ipſa liberos vt viferem, Neapolin profecta ſum; vbi dum quinquennium exigo, ſuprę-

mus

mus mihi dies affuit; condi hîc volui, nemi-nemq; ſepulcro huic inferri caui, nullius mecum cineres miſceri paſſura.

Blancina Barcellonenſis hîc poſita eſt, quæ obiit XXVIII. Iulii. M. CCCC. LXIX. Vixit an. LXXX. quorum LX. ſine querela exegit cum Iacobo Ferraro coniuge concordiſſimo. Io. fil. poſuit.

Hîc Terra tegit Terram.

IBIDEM.

Quid me felicem vani dixere parentes,
Si mihi morte fuit vita moleſta magis?
Nil bene ſucceſſit. patrias moriturus ad oras
Dum propero, hîc ſepelit Parthenopea ſenem.

ALIVD.

Rodoricus Mendotia Angelæ-Mariæ filiæ cariſſimæ, cuius nuptiarum ſpem præmaturo funere finiuit, hoc monumentum poſuit, ei ſuperſtes ipſe, cuius parentalia exſpectabat. Vixit an. VII. M. D. XLIIII.

AD CATHARINÆ A FORMELLO.

Loiſius Acciapaccia Eques Neapolitanus, pedeſtrium copiarum ductor, ſedem hanc ſibi parauit, ne cui, vel in re parua, moleſtus eſſet, vt idem moriens faceret, quod viuus fecit. M. D. LII.

IBIDEM.

Conſtantinus Caſtriotus hîc tegitur, ſanguine & cognatione regum ac Cæſarea clarus; morum candore inſignis; dignitate Pontifex

Eſernienſis; dum probè viuit; intempeſtiuè moritur. Andronica Cominata auia paterna, nepoti optimo poſuit. M. D.

IBIDEM.

Araldo de montibus, cui verbum nullum vnquam ex ore excidit, vnde quiſquam poſſet offendi; Pompeius de montibus patrueli optimo, & homini rariſſimo, memoriæ cauſſa. Anno à partu Virgineo M. D. LVII.

IN DOMINICI.

Ad enſem Marchionis Peſcariæ.

Peſcario Marti debetur Martius enſis.
Barbara adeſt: tutus medios potes ire per hoſtes.

AD S. CRVCEM.

Hîc iacet ſummę humilitatis exemplar, corpus venerabilis memoriæ ſanctę ſororis Claræ, olim Dominæ ſanctæ, Reginæ Hieruſalem, & Siciliæ, relictæ claræ memoriæ ſereniſſimi domini Roberti, Hieruſalem & Siciliæ regis, quæ poſt obitum eiuſdem regis viri ſui, agens viduitatis debitæ annum, deinde tranſitoria pro æternis commutans, ac induens in eius corpore, pro amore Chriſti, voluntariam paupertatem, bonis ſuis omnibus in alimoniam pauperum diſtributis, hoc celebre monaſterium Sanctæ Crucis, opus manuum ſuarũ, ſub ordinis obedientia eſt ingreſſa, anno Domini milleſimo, trecenteſimo, quadrageſimo quarto, die XXI. Ianuarii, duodecimæ Indict. in quo vitam beatam ducens, ſecundùm regulam beati Franciſci patris

patris pauperum; tandem vitæ ſuæ terminum religiosè conſummauit. Anno Domini M. CCC. XXXXV. die XXVIII. Iulii, tertiædecimæ Indict. ſequenti verò die factis exſequiis tumulatur.

AD S. LAVRENTIVM.

IOANNI FRANCISCO PIGNONO,

In quo tot virtutum flores enitebant, vt immortales poſteris fructus pollicerentur, ſed tamen (eheu) ſpem fructuum rapidus Auſter ilico ad terram decuſſit. Aurelius & Cæcilia Vrſina parentes certatim collacrymãtes, filio quàm cariſſ. ob egregias dotes poſſ. Elatus quieſcenti, quàm mortuo ſimilior. Ann. agens XIIII. M. D. XLVIII.

IBIDEM.

Ioannes Baptiſta Villanus. Quam viuus nequiit, mortuus inuenit requiem. M. D. LV.

IN S. AVGVSTINI.

Quot lacrymas moriens liquiſti, filia, matri,
Tot tibi dent ſuperi gaudia perpetuo.
Ter conata ſequi, ter ſpiritus hæſerat ori,
Quod volui, haud potui, te moriente mori.
Solamen ſi quod miſeræ eſt, inſomnia præſtant,
Quum triſtem in ſomnis ludit imago animam.

Claudiæ Gaglianæ fœminæ rariſſ. Quæ vixit annos XIX. menſes X. dies IV. Angela Ferrayola mater infeliciſſ. F. Quam tunc dolor inteſtinus deſeret, quum clemens mors illam aſſequetur.

IBIDEM.

Antonius Corradius Aquinatium Pontifex, nobilitate clarus, virtute clarior, pietate ac religione clariſſimus, hîc ſitus eſt. Daria-Gregoria de Aquino leuiro benemerenti ex ſuo poſ. Ann. ab ortu ſalutis M. D. XXXIIII.

IBIDEM.

Dioneus fui Tornaquintius, Ann. vixi vix XVIIII. vitę inſtabilitatis exemplũ. M. D. XIIII.

IBIDEM.

Flere tuum licuit, frater dulciſime, funus:
Addere perpetuas non licuit lacrymas.

Paulo Fontanæ Auguſtiniano Theologo, Concionatori ætatis ſuæ eloquentiſſ. qui vixit ann. XXXIIII. menſ. IIII. d. VII. Michaël Fontana frat. opt. ac B. M. ob pietatem poſuit. Obiit Ann. Chriſti M. D. XXIIII. Auguſti XXVI.

Sub hoc Epitaphio picta eſt aquila; tenens librum magnum apertum, adiectis verbis ſeqq.

Paulum verò Neapolit. Eremit. in quo potiſſimùm laudum genere collocem, non inuenio. Nam ſi probitatem, ſi ſtudia, humanitatem, liberalitatem, gratiam ſpectem; nemini ſecundus apparebit. Si dicendi peritiam, facundiam, promptitudinem, modulatiſſ. vocem, aptiſſ. geſtus, concinnos flores, luculenta verba, beatam memoriam, feruentiſſ. hortationes, propheticum furorem: primum in ſua ætate locum facilè obtinebit. cuius perennem atque beatiſſ.

beatiſſ. eloquẽtiæ fontem toties Vrbs ipſa Roma, Venetorum Senatus, Ianua, Panhormus, Sicilia, Regnum Apuliæ, & quod rariſſ. eſt, patria Neapolis, maximo plauſu pluries eſt admirata: quem in medio fortunarum curſu, vt deſiderabiliorem nobis, ſic & feliciorem ſibi, mors ipſa abſtulit, finem quoq; tantorum laborum & volenti, & plurimum exoptanti præſtitit.

IBIDEM.

Tibi Deipara Virgo, ſacroq́; ſancto partui tuo, Bernardus Summaia, & Lucretia de Gondi, concordiſſimo animo, ſacellum cum ara, tumulo, ac omni cultu dedicamus. M. D. XLIII.

IBIDEM.

Ferdinãdus Celentanus Neap. videns mortales omnes, hunc ſuis, ac vxoris Aureliæ Seruillæ, poſterûmq́; oſſibus quietis locum in vita parauit. Anno Domini M. D. LI.

IBIDEM.

Annibal Marzanus Cæſ. à rationibus, Morti ſiue ſerotinæ, ſiue acerbę, puſillo marmore obſtitit.

ALIVD.

Nata, eheu miſerum, miſero mihi nata parenti,
Vnicus vt fieres vnica nata dolor.
Nam tibi dumq́ virũ, tedas, thalamumq́ parabam,
Funera & inferias anxius ecce paro.
Debuimus tecum poni materq́ paterq́,
Vt tribus hæc miſeris vrna parata foret.
At nos perpetui gemitus, tu nata ſepulcri
Eſto hæres, vbi ſic impia fata volunt.

Antoniæ fil. chariſſ. quæ Hieronymo Granatæ iuueni ornatiſſ. deſtinata vxor ann. nondum impleuerat XIIII.

Ioan. Gaudinus & Eleonora Boſſa parentes infeliciſſ. poſ. Rapta ex eorum complexibus, An. ſal. M. D. XXX. prid. Cald. Ian.

ALIBI.

Hoſpes eram mundo, per mundum ſemper eundo.
Nunc ſuprema dies ſit mihi ſumma quies.

D. O. M.

Subſiſte parumper viator, ſi placet, & quis hoc tegatur tumulo, lege. fuit is Iohannes ille Waltherus ab Hirnhaim Germanus, inter equeſtris ordinis viros miles fortiſſ. qui Carolum v. Imp. Auguſtum in omni fortuna ſecutus, à conſiliis illi, à legationibus & præcipuis muniis bellicis fidelem & ſtrenuã operam præſtitit. Idem eius filio Philippo Hiſp. & Angliæ Regi præſtiturus VI. mill. Germanorum in hoc regnum duxit; ſed eodem die, quo in Hernícis pax bello, morbus vitæ illius finem impoſuit. Ergo tu quisquis es miles, qui hæc legeris, fato tuò ne terrere, ſed cogita, ſummos etiam duces ſæpe extra bellum occumbere. Obiit XVIII. Aug. Ann. M. D. LVII.

Henricus à Pappenhaim Sac. Rom. Imp. hæreditarius Marſchalcus, militum tribunus, auunculo benemerito gratitudinis ergò cum lacrymis P. F.

Hans Walther von Hirnhaim bin ich genant/
Mit ehren führt ich mein Ritterſtandt/

Des

Des Keyser Carls Raht vnd Oberster ich was/
Seins sohns Philipsen gleicher maß.
Dann ich sein land vnd leut zu verfechten/
Zog hiereyn mit sechs tausent landsknechten.
Als aber der Krieg in frid verwendt/
Hab ich zu Innenzal mein leben geendt.
Der Cörper ist hie zur erden bestat/
Mein seel in gnad Gott aufgenommen hat.

D. O. M.

LACT. LVCAITIVS CAVSID.

Spiritum Deo, Probitatem famæ,
Prolem naturæ, Nefas Herebo,
Labores forti, Ossaq; sepulcro.
Sibi viuens ac posteris D.

ALIVD.

Quid? Omnia. Si nihil; cur omnia?
Quid omnia? Nihil. Nihil; vt omnia.

AD S. LAVRENTII.

Hospes quid sim, vides. Quid fuerim, nosti.
Futurus ipse quid sis, cogita.

Inferri sancto manes quia turpe putaui,
Idcirco ante fores conditus hîc iaceo.

Erricus Rud. Eq. Neap. viuus sibi posuit, ne de sepulcro sollicitus hęres esset, nęve viuorum negligentia obesset mortuo.

IN S. IOAN. DE CARBONARA.

Lucretia de Baucis, Comitissa Burgentiæ & Cagiani Ducissa, videns defunctorum curam triduo deleri, ne posteris vlla sui relinquatur, viuens hoc sibi posuit.

IN S. PETRI.

Apud DEVM nihil operoſa humilitate ſublimius:
Nullum theatrum virtuti cõſcientia maius.

ALIVD.

Hîc requieſcit ſanctæ memoriæ excellentiſſima Domina Maria, Dei gratia Ieruſalem, Siciliæ, Vngariæq; Regina, Magnifici Principis quondam Stephani, Dei gratia Regis Vngariæ fil. ac relicta vidua claræ memoriæ inclyti Principis D. Caroli ſecundi, & mater ſereniſſimi Principis ac Dn. Domini Roberti, dictorum regnorum Regum Illuſtrium. quæ obiit anno Domini 1323. indict. 16. die 25. menſis Martii: cuius anima requieſcit in pace.

D. M.

Iniice, ſi pietas vſquam eſt, ſuſpiria, & imple
Mecum hoſpes lacrymis marmoris hoc vacuum:
Nam formæ exemplum periit cùm obiit mea Lyda,
Quam petiere homines, & petiere Dii.

ALIVD.

Verna puer, puer ô mi verna quis? ah quis ab aura
In tenebras rapuit perditus. heu morerer,
Ni tecum aſsiduè loquerer, ni ſæpè iocando
Fallerer, hinc te dum continuò adſpicio.
Semper ero tecum, & ſi me ſopor occupet, vmbram
Te vmbra petã. ergo vnquã ne metue abs te abeã.

IN COENACVLO MONACHORUM montis Oliueti.

Alphonſo Arragoniæ Regi iuſtiſſimo, inuictiſſimo, munificentiſſimo, Oliuetus ordo, ob ſingu-

ſingularem erga ſe beneficentiam, qui cùm hîc coniunctiſſ. vixit, vt regia maieſtate depoſita, cũm eis vnà cibum caperet, miniſtris, deinde menſarum miniſtraret, lectitaretq;. F. C.

IN DOMO ALEMANNI CIVIS Neap. inſcriptio lapidis antiqui.

M. Μάει⊙ ὀπίκλητ⊙ τῇ τύχῃ
τῆς νέας πόλεως ἀνέθηκεν χαλκῆιον.

AD S. PETRI.

Poſt Ieſu Chriſti reſurrectionem, & ad cœlos aſcenſionem anno vigeſimo, Beatus Petrus Apoſtolus Neapolim veniens, prima iecit fundamenta præſentis Eccleſiæ, ab eodem nuncupatæ, & ad memoriam poſteritatis extabat titulus marmoreo lapide inſcriptus parieti campanarum confabricatus, qui exercitu barbarico Neapolitanum agrum peruagante interceptus eſt.

Idem Apoſtolorum princeps eandem Eccleſiam per ſeipſum conſecrauit, & in huius dedicationis memoriam extat lapis marmoreus, Græcis litteris exſculptus, qui in dextro cornu maioris altaris conditur.

IBIDEM.

Gumbertus Dei gratia Marchio Brandeburg. Stetin. Pomer. Caſſuborum & Slauorum Dux, Burggrafius Norinbergæ, & Princeps Rugen. qui obiit Mercurii, D. Ioh. Bapt. 24. Iunii. Anno 1528.

CAROLI MORIMINI.

Fui, non ſum. eſtis, non eritis. nemo immortalis.

Somno & ſecuritati æternæ Carolo Morimini patri opt. Troianus & Henricus F. virtutis & amoris cauſa.

IN TEMPLO S. MARIÆ NOVÆ.

Oſſibus & memoriæ Petri Nauarræ Cantabri, ſolerti in expugnandis vrbibus arte clariſſimi, Conſaluus, Ferdinandus Ludouici filius, Magni Conſalui nepotes, Sueſſę Princeps, Ducum Gallorum partes ſecutũ pio ſepulcri munere honeſtauit, cùm hoc in ſe habeat præclara virtus, vt etiam in hoſte ſit admirabilis.

IBIDEM.

Odetto Fuccio Lautrecho Conſaluus Ferdinandus Ludouici Cordubani F. Magni Conſalui nepos, cùm eius oſſa, quamuis hoſtis, vt belli fortuna tulerat, ſine honore iacere comperiſſet; humanarũ miſeriarum memor Gallo duci Hiſpanus Princeps in auito ſacello P.

IN IO. EVANGELISTÆ.

Angelo Papacodæ, Fran. Filio Martoranenſi Epiſcopo, viro ornatiſſimo, qui in non magnis opibus magnum exercens animum, nulla magis in re, quàm aliorum leuanda inopia ſuis bonis vſus eſt. Hæredes B. M. P. Deceſſit ex mortalib. an. nat. 66. ab ortu mundi rediuiui 1537.

IN

IN S. MARIÆ.

In mundo ſpes nulla boni, ſpes nulla ſalutis.
Vna ſalus ſeruire DEO. ſunt cætera fraudes.

IN VESTIBVLO ÆDIVM PRINcipis Magdalonii.

Huc quicunq; venis fauſtè & benè veneris hoſpes,
Comiter in noſtra ſuſcipiere domo.

SVPRA CAMINVM.

Si propiùs ſteteris, flagras: ſi longiùs, algeſ.

IN MONTE PIZOFALCONIO.

Andreas Carrafas, S. Seuerinæ Comes, villam hîc ſtruxit, Carrafanamq; appellauit; Luccullum imitatus parili animo, licet opibus impar, atq; ita ſanxit. Delicati iuuenes huc ne accedunto. emeriti ſenes, nec inglorii, honeſta quiete hîc fruuntor. Viri docti boniq; ingenia hîc exercento. Qui è Carrafa gentilitate fuerit, qui ſanctiones haſce non ſeruauerit, ſuburbani huius exhæres eſto, proximiorq; ſuccedito. Anno M. D. XII.

IN MVRO HORTI CAPELLÆ.

EXERCITIVM eſt humanæ vitæ conſeruatio: caloris naturalis lima: excitatio dormientis: naturæ virtutum corroboratio: ſuperfluitatum conſumptio: ocio inimicum: temporis lucrum: iuuentutis debitum, & ſenectutis gaudium.

Ille ergo ſolus ab exercitio abſtineat, qui vtriusq; ſanitatis beneficio vult carere.

IN CASTELLO EREMI.

Hîc à Toleto cognomine Petrus humatus,
Vir vita & ſtudiis, clarus & ingenio.
Seruandæ huic primùm quem rex præfecerat arci,
Vt munita foret rupibus, arte, fide.
Seruata hæc annos ter ſenos, nomen & oſſa
Huius perpetuò ſeruet & omne decus.

Vixit annos LXI. obiit anno M. D. LIX. D. Sophia Mogoran. vxor P. vt vir iuſſerat.

IN LEVCOPETRA VILLA ante ingreſſum.

Hoſpes, etſi properas, ne ſis impius, præteriens hoc ędificium venerator. Hîc enim Carolus v. Rom. Imp. à debellata Africa veniens, triduum in liberali Leucopetræ gremio conſumpſit. florem ſpargito, & vale. Anno M. D. XXXV.

IN TVRRI.

Vt diurno luſu defeſſus Pan, Satyris Nymphisq; comitantibus, cum Muſis ſimul tutus à prędonibus noctu quieſceret: Bernardus Martiranus Patritius Coſentinus, Regni Neapolitani ſub Carolo Cæſare v. Secretarius, propugnaculum hoc erexit. Anno M. D. XXXII.

SACELLVM IOANNIS IOVIANI Pontani videtur Neapoli ad templum S. Mariæ maioris, extrinſecus grauiſſimis hiſce ſententiis conſpicuum.

In magnis opibus, vt admodum difficile ſic admodum pulcrum eſt, ſeipſum continere.

In

In vtraq; fortuna ipſius fortunę memor eſto.

Serò pœnitet, quanquam citò pœnitet, qui in re dubia nimis citò decernit.

Integritate fides alitur: fide verò amicitia.

Nec temeritas ſemper felix, nec prudentia vbiq; tuta.

Hominem eſſe ſe haud meminit, qui nunquam iniuriarum obliuiſcitur.

Fruſtra leges prætereunt, quem non abſoluerit conſcientia.

In omni vitæ genere primùm eſt ſeipſum noſcere.

IN EODEM SACELLO aræ dedicatio.

Tibi, DEVS Optime Maxime, aram hanc dedicat Ioannes Iouianus, nec tecum paciſcitur, vt ſibi, liberis poſterisque ſuis benefaxis: cùm ipſe volens libensque grauitò benefacias cunctis: ſed quia tibi ab omnib⁹ debeantur omnia.

EPITAPHIVM IPSIVS PONTANI.

Viuus domum hanc mihi paraui,
Quâ quieſcerem mortuus.
Noli obſecro iniuriam mortuo facere,
Quam viuus fecerim nemini.
Sum enim Ioannes Iouianus Pontanus,
Quem amauerunt bonæ Muſæ,
Suſpexerunt viri probi,
Honeſtarunt Reges, Domini.
Scis iam qui ſim, aut qui potius fuerim.
Ego verò te hoſpes in tenebris noſcere nequeo,
Sed teipſum vt noſcas rogo. Vale.

IBIDEM.

PETRO COMPATRI VIRO OFFICIOSISS. CONSTANTEM OB AMICITIAM, Io. Pontanus.

Quid agam, requiris? tabesco. Scire quid sim, cupis? fui. Vitæ quę fuerint condimenta, rogas? Labor, dolor, ægritudo, luctus, seruire superbis dominis: iugum ferre superstitionis: quos charos habeas, sepelire: patriæ videre excidium; nam vxoris molestiam nunquam sensi.

HADRIANÆ SAXONÆ.

Illa tori bene fida comes custosq́, pudici,
Cuiq́, & acus placuit, cui placuere coli.
Quæq́, focum castosq́, lares seruauit, & aræ
Et thura, & lacrymas, & pia serta dedit.
In prolem studiosa parens, & amabilis vni,
Quæ studuit caro casta placere viro:
Hîc posita est Ariadna, rosæ violæq́, nitescant.
Quâ posita est Syrio spiret odore locus.
Vrna crocum dominæ fundat, destillet amomum
Ad tumulum, & cineri spica Cilissa fluat.

Quinquennio postquam vxor abiisti, dedicata prius ædicula, monimentum hoc tibi statui, tecũ cotidianus vt loquerer, nec si mihi nõ respondes, respondebit desideriũ tui, per quod ipsa semper mecum es: aut obmutescet memoria, per quam ipse tecum loquor. Haue igitur mea Hadriana. Vbi enim ossa mea tuis miscuero, vterq; simul bene valebimus. Viuens tecum vixi annos XXIX. dies XXIX. Victurus pòst mortuus æternitatem æternam.

Ioan-

Ioannes Iouianus Pontanus Hadrianæ Saxonæ, vxori optimæ, ac bene merentiſſ. poſ. quæ vixit annos XLVI. menſ. VI. Obiit Kalend. Mart. Anno M. CCCC. XC.

L. FRANCISCO, IOAN. PONTANI F.

Has aras pater ipſe DEO, templumq́ parabam,
Quo tu nate meos contegeres cineres.
Heu fati vis læua, & lex variabilis æui;
Nam pater ipſe tuos nate ſtruo tumulos.
Inferiás puero ſenior, natoq́ ſepulcrum
Pono parens. heu quid ſidera dura parant?
Sed quodcunq́ parant, breue ſit. namq́ optima vitæ
Pars exacta mihi eſt; cætera funus erunt.
Hoc tibi pro tabulis ſtatuo. pater ipſe dolorum
Hæres, tu tumulos pro patrimonio habe.

Vixit annos XXIX. m. V. d. III.

L. Franciſco F. Pontanus pater, anno Chriſti M. CCCCIIC. d. XXIII. Aug. P.

LVCILII EIVSDEM PONTANI FILII.

Lucili tibi lux nomen dedit, & dedit ipſa
Mater ſtella tibi ſtellaq́ luxq́ ſimul.
Eripuit nox atra, nigræ eripuere tenebræ.
Vixiſti vix quot littera prima notat.
Hósne dies breuè támne tibi lux fulſit, & aura
Maternum in nimbis ſic tenuere iubar?
Infelix fatum! puer heu male felix! heu quòd
Nec puer es, nec lux, nec niſi inane. quid es?
Floreat ad pueri tumulum Ver, halet & vrna
Lucili, & cineri ſpiret inuſtus odor.

Dies L. non impleſti fili. ô breue naturæ ſpecimen! æternus parentũ mœror, ac deſiderium.

Has Luci tibi & inferias, & munera ſoluo
Annua vota piis, heu mihi, cum lacrymis.
Hæc Luci tibi & ad tumulos poſitum q3 pheretrum
Dona pater multis diluo cum lacrymis.
Hæc dona inferias q3, heu, heu, hunc nate capillum,
Incanas q3 comas accipe, & has lacrymas.
His lacrymis, his te inferiis, hoc munere condo.
Nate vale æternùm, ô & valeant tumuli.
Quin & hient tumuli, & tellus hiet, & tibi meme
Reddat, & vna duos vrna tegat cineres.

Pontanus pater L. Fran. F. infelici.

L. MARTIÆ FILIÆ.

Liquiſti patrem in tenebris, mea Lucia, poſtquam
E luce in tenebras filia rapta mihi es.
Sed neq3 tu in tenebras rapta es, quin ipſa tenebras
Liquiſti, & medio lucida ſole micas.
Cœlo te nata aſpicio, num nata parentem
Aſpicis? an fingit hæc tibi vana pater?
Solamen mortis miſeræ, te nata ſepulcrum
Hoc tegit, haud cineri ſenſus ineſſe poteſt.
Si qua tamen de te ſuperat pars, nata, fatere
Felicem quòd te prima iuuenta rapit.
At nos in tenebris vitam luctu q3 trahemus.
Hoc precium patri, filia, quod genui.

Muſæ, filia, luxerunt te in obitu: at lapide in hoc luget te pater tuus, quem liquiſti in ſqualore, cruciatu, gemitu. Heu, heu filia, quòd nec morienti pater affui, qui mortis cordolium tibi demerem: nec ſorores, quæ ingemiſcenti colla-

collacrymarentur miſellæ. nec frater ſingultiens, qui ſitienti miniſtraret aquulam. non mater ipſa, quæ collo implicita, ore animulam exciperet infeliciſſima. Hoc tamen felix, quòd haud multos poſt annos te reuiſit, tecumque nunc cubat. Aſt ego felicior, qui breui cum vtroq; edormiſcam, eodem in conditorio. Vale filia, matriq; frigeſcenti cineres interim calface, vt poſt etiam refocilles meos. Ioan. Iouianus Pontanus L. Martiæ filiæ dulciſſ. P. quæ vixit annos XIIII. m. VII. d. XII.

Iacobus de ſancto Nazario, Sannazarius dictus, mutato poſtea cognomento, ſe Actium Sincerum nominauit. Is in Mergillina, latere Pauſilypi promontorii, qua Neapolin reſpicit, templum exſtruxit, cui nomen impoſuit S. Mariæ de partu, vbi hoc diſtichon ad imaginem Crucifixi legitur:

Virginis intactæ partus, celſiq; Tonantis
Vnicus, vt viuas, pertulit ipſe mori.

POST ARAM MONVMENTVM ACTII marmoreum longè pulcherrimum eſt, cui impoſita ipſius imago, cum tali inſcriptione:

Actius hîc ſitus eſt: cineres gaudete ſepulti.
Nam vaga poſt obitus vmbra dolore caret.

ITEM.

Da ſacro cineri flores, hîc ille Maroni,
Sincerus Muſa proximus vt tumulo.

Vixit annos LXXII. Obiit M. D. XXX.

IBIDEM.

Fabricio Manliõ nobili Barolitano, magnæ ſpei iuueni, Camillus pater munus lacrymabile. Hîc adeó Mergillinam adamauit, vt ad eam infirmus ferri, in ea mori, in ea ſepeliri voluerit. An. 1566. Ob. an. 1561.

VIRGILII SEPVLCHRVM NON procul inde, ſupra aditum, ſiue introitum Cryptæ Puteolanæ, per montem Pauſilypum itineris gratia actæ, olim conſpiciebatur: nunc hi verſiculi recens candido marmori inſculpti ibidem leguntur:

Qui cineres? tumuli hæc veſtigia, conditur olim
Ille hoc, qui cecinit paſcua, rura, duces.

IN CASTELLO EREMI, IN TEMplo è regione arcis nouæ.

Petrus Toletus Friderici Ducis filius, Marchio Villæ Franchę, Regni Neap. Prorex, Turcarum omniumq; hoſtium ſpe ſublata: reſtituta iuſtitia: vrbe mœniis, arce foroq; aucta, munita, exornata: deniq; toto regno diuitiis ac hilari ſecuritate repleto, monumentum virens, in Eccleſia dotata, & à fundamentis erecta Pon. Mand. Vix. ann. 73. rexit XXI. Obiit 1553. 6. Kal. Febr.

AD MARIÆ DE CONSOLAT.

Fui vt es: eris vt ſum.

ANONYMI.

Hæc ſatis in tumulo. fragilem te noueris eſſe:
Mors certa eſt, tempus perbreue, vita nihil.

RAYMVN-

RAYMVNDO VRSINO,
Pacentri Comiti, morum ſuauitate, candoreq; animi claro & inſigni, Fauſtina Carafa coniux mœſtiſſ. quod nollet, id volens præſtitit. O rerum humanarum inconſtans exitus! Vixit annos XLVII. Obiit M. D. LIX.

IOAN. ANTON. CARACCIOLVS
Oppidi Comes, annum agens LX. locum delegit ſepulcro ad parentum pedes, quos & viuos & mortuos obſeruandos nouit.

IN S. IOANNE MAIORE,
TOMASII DVRI ET IVLIRROTÆ
coniugum.

Felices, quibus vna fuit mens ſemper, & vna
Quos tulit hora ſimul, quos lapis vnus habet.

IVLIVS FELTRIVS
Eram, anno Chriſt. ſalutis M. D. XXVIII. Martii die IV. & XX. fabulam clauſi meam.

ANDREÆ ALEXII.

Quæ miſer impoſui lugubria ſaxa ſepulcro,
Mi pater, innumeris accipe pro meritis.
Quod ſi marmoream licuiſſet ſumere formam,
Te natus tegeret non alio lapide.
Inciſæq; notæ legerentur; gratus Alexis
Reddidit oſſa patri, ſitq; patri tumulus.

Andreæ Simonis fil. Alexio Antonio, fratri piiſſimo, qui nemini vnquam iniurius, prodeſſe ſemper ſtuduit. Vix. ann. LXXV. perpetua cum valetudine.

IOAN. BAPTISTA VILLANVS.
Quã viuus nequiuit, mortuus inuenit requem.

ANONYMI.

Quisquis es, hoc te ſepultus rogat, ſua ne
† moueas ſeu inquietes oſſa, vt qui viuus nunquã
quieuit, ſaltem quieſcat mortuus.

IN VICARIA

AD INSIGNIA CAROLI V.

Carolo v. Cæſare Auguſto inuictiſſ. imperante, Petrus Toledus Marchio Villę Franchę, huius regni Prorex iuris vindex ſanctiſſimus, poſt fugatos Turcas, arcem in Curiam redactam Iuſtitiæ dedicauit, conſiliaq; omnia hoc in loco, cum magno totius regni commodo, conſtituit, Anno à partu Virgineo M. D. XL.

IN AVLA MAGNA AD IMAGINEM Iuſtitiæ cæcæ, dextrâ gladium, ſiniſtrâ ſtateram tenentis.

Cùm æterni tribunal iudicis illum reum non habeat, quem iniuſtè reus condemnat; teſtante Propheta, nec damnabit illum, cùm iudicabit ei: caueant Iudices, & prudenter attendant, vt in cauſarũ proceſſibus, nil vindicet odium, vel fauor vſurpet. timor exulet, & pręmium aut expectatio præmii iuſtitiam non euertat: ſed ſtateram geſtent in manibus, lances appendant æquo libramine; vt in omnibus quæ in cauſis agenda fuerint, pręſertim in concipiendis ſententiis & ferendis, præ oculis habeant ſolum Deum, qui ſit laudabilis & glorioſus per infinita ſæcula ſæculorum.

IBIDEM.

IBIDEM.

Ne quid facias hodie, quod cras te pœniteat.

ITEM.

NATVRA DEFICIT, FORTVNA MVTATVR, DEVS OMNIA CERNIT.

Ad imagines Imperatorum in ciſtella conditas.

Olim Cæſaribus quibus ingens non ſatis orbis
Extitit, hac modica eſt ſub breuitate locus.

Ab altera parte hoc.

E luce in tenebras rapuit quos improba mors, nunc
In lucem è tenebris porrigit arca viros.

ALIVD.

I. V. D. M.

Criſpe, fili lepidiſſime, heu heu orcus cùm te vorauit, delitium omne mihi abſtulit: baculum, exſuctis medullis edentulæ ſenectutis, ſecuit: ſpem nepotũ abſtraxit ſecum maximam. in tanta demum orbitate deſolata ſuperſum, vt ni, qui ſecus ſentiunt, manes vetuiſſent, viuum me tecum contumulaſſent. Vix. annos XII. Criſpus pater infeliciſſimus, F. & ſibi, & ſuis libertis libertabusq; poſterisq; ipſ.

IN CASTELLO NOVO.

Alfonſus regum Princeps hanc condidit arcem.

Alfonſus rex Hiſpanus, Siculus, Italicus, pius, clemens, inuictus.

AD ANNVNCIATÆ.

Simon Grachila Venuſinorum Pontifex Domum hoſpitalitate ſacroſanctam ex aſſe hæredem fecit, cauitq; vt ſi filii fratrum, poſteriq́ue eorum bonis artibus ſtuduerint, hæredes pro ſemiſſe ſunto. Sin minus; ex eodem ſemiſſe quæq; eorum fœmina maturior nubito: & reliqua ſtipulatione, omniq; cura de ſe mortuo viuos leuauit. An. 1563.

AD MARIÆ MONTIS VIRGINEI.

Matthæus de Affliſto, nobilis Neap. ad extremam ſenectutem integra & animi & corporis valetudine peruenit. Sub v. Neapolitanorum regib. ſe fidelem Conſiliarium geſſit: vtriuſq; Iuris peritiſſ. de Feudis, de Regni conſtitutionibus copioſiſſimè ſcripſit. Multa ſcitiſſ. Conſilia reliquit. Annum agens ferè 80. naturę conceſſit.

AD S. IOAN. MAIORIS.

Cùm ſpeculum cernis, cur non mortalia ſpernis?
Tali namq; domo clauditur omnis homo.

IN ARCHIEPISCOPI.

Oliuerius Caraffa, Epiſcopus Hoſtienſis S. R. E. Cardinalis, Neap. Diuo Ianuario Martyri Pontificiq́ue, Neapolitanorum patrono, Sarcophagum hunc dedicauit, ſacellumq́; marmoribus miro opere conſtruxit ornauitq;, additis ei ſacerdotibus, qui quotidie DEO ſacrificer t, quib. dotem perpetui prouentus conſtitu . Ius patronatus ſacelli gentilium eſſe voluit

luit. Inprimis DEI honorem, & laudem ſanctorum quæſiuit. Fauete animis, & auctori preces fundite. An. ſal. 1551.

Hoc fac, & viues.

IBIDEM.

Si dolor eſt, cui carus obit virq; optimus idem
Omnibus, & qui plus millibus vnus amet:
Is meus eſt: mihi dum genitor dulciſſimus eheu
Antiquæ exemplar ſimplicitatis obit.
Æternum cineres patris heu manesq; valete.
Linquor ego: vobis parta quies ſtabilis.

Franc. Vopiſco vita defuncto octogenario. Anno ſal. Chriſtianæ M. D.

IN MONTE OLIVETI.

Vt moriens viueret: Vixit vt moriturus.

Io. Paulus Raynaldi Vaxalli F. ex nobilitate Neap. Auerſanus antiſtes, cùm Diui Pauli patrimonium templumq; piè ac ſanctè auxiſſet decoraſſetque, & monumentum ſibi conſtrui iuſſiſſet: paterna pietate ductus, ſepulcrum hoc viuens faciundum curauit: & in eo vita functus condi voluit. An. Chriſti M. D.

ITEM.

Pyrrhus Peſtius V. I. D. & Catharina Scuria coniuges Auguſtino F. ſibi & poſteris poſuere. Ann. ſal. M. D. XXV. Hic vt Alfonſo Piccolomineo Amalfię Duci perpetuò deditus: moriens procul abeſſe noluit.

ITEM.

Ioannes de Cabaniglis Troiæ Comes, fati acerbitate luctus perpetuus, quib. meritò maxima erat ſpes. ☉. An. M. CCCC. LXXXIII. B. An. XXX.

TENDIMVS HVC OMNES.

Hoſpes, quem cernis lapidem, Ioanni Riberio equ. Iſpalienſi, ſingulariſſ. viro exempli: ductori ſtrenuo: & caſtrorum præf. ſolertiſſ. Conſaluus Riberius profuſiſſimis lacrymis, ob conſanguineã charitatem Poſ. B. Ann. L. Quor. XX. Ferdin. Cath. regis auſpiciis, reliquos in Car. Cæſ. obſequiis expendit. A virginis partu M. D. XXX. V. Idus Decemb.

M. S.

Hugoni Pepulo Comiti Bononienſi: Qui cùm ad familiæ dignitatem & ſplendorem non domeſticas tantùm virtutes; ſed & bellicæ laudis decus adiunxiſſet: in maximis expeditionibus conſilio atque animi magnitudine proximum ſibi ſummis imperiis gradum, & inſigne apud cunctas Europę nationes nomen meruit. florente gloria & ætate ſua exſtincto Philippus Pepulus Comes, fratri D. S. O. M. mœrens P. B. ann. XLIII. m. IV. d. XX. ☉. Capuæ. V. Kal. Septembr. M. D. XXVIII.

O ſemper inimica & inuida proficiſcendi ad ſummam gloriam virtuti Mors!

Tibi Chriſte D. O. M. æterni DEI F. de morte deuicta triumphanti, & de eadem nobis trium-

triumphaturis exemplum relinquenti: M. Ant. Maza tanti beneficii ob memoriam dicauit. M. D. LXVIII.

D. O. M. Ferdinandus Manlius Neap. Camp. architectus. Qui Petri Toleti Neapolitani Proregis auſpicio regiis ædibus extruendis: plateis ſternendis: cryptæ aperiendæ: viis & pontibus in ampliorem formam reſtituendis: paluſtribusque aquis deducendis præfuit. Cuius elaboratum induſtria, vt tutius viatoribus iter, loci colonis ſalubriores eſſent: Timotheo Encyclio Mathemat. pietatis rariſſ. filio. Qui vixit ann. XIX. m. VI. d. V. ſibi, ac ſuis viuens fecit. A Chriſto nato M. D. LIII.

ALIBI.

Improba mors noſtris, heu, ſemper & obuia rebus!
Dum rex magnanimus totum ſpe concipit orbem,
En moritur: ſaxo tegitur rex inclytus iſto:
Libera ſidereum mens ipſa petiuit Olympum.

DIVVS LADISLAVS.

Miraris niueis pendentia ſaxa columnis
Hoſpes, & hunc acri qui ſedet altus equo?
Quid ſi animos roburq; Ducis, præclaraq; noſſes
Pectora, & inuictas dura per arma manus.
Hic Capitolinis deiecit ſedibus hoſtem,
Bisq; triumphata victor ab vrbe redit.
Italiamq; omnem bello concuſſit & armis:
Intulit Hetruſco ſigna tremenda mari.
Néve foret Latio tantùm diademate felix,
Ante ſuos vidit Gallica ſceptra pedes.

Cumq; rebellantem preſſiſſet pontibus Arnum,
Mors vetuit ſextam claudere Olympiadem.
I nunc regna para, faſtusq; attolle ſuperbos:
Mors etiam magnos obruit atra DEOS.

ALIVD.

Nil mihi, nî titulus, ſummo de culmine deerat
Regina morbis inualida & ſenio.
Fœcunda populos proceresq; in pace tuebar:
Pro domina imperio nullius arma timens.
Sed me idem liuor, qui te, fortiſſime Cæſar,
Sopitum extinxit nocte iuuante dolos.
Non me, ſed totum laceras manus impia regnum,
Parthenopeq; ſuum perdidit alma decus.

Ioanni Caracciolo, Auellini Comiti, Venuſii Duci, ac Regni magno Seneſcalco & moderatori, Traianus filius Malphiæ Dux, parenti de ſe deq; patria optimè merito, erigendum curauit.

ANTONIO SEREPANDO

Sacerdotiis commodioribus honeſtè functo, cuius fide atque doctrina in ſcribendis Epiſtolis Eliſius Cardinalis Arragonius vſus fuerat, vni mortalium maximè amicorum cauſſa nato. Qui vixit an. XLV. m. XI. d. XV. Iacobus fratri opt. F. C. An. ſal. M. D. XXXVIIII.

FRANCISCO PVCCIO.

Quòd bonarum artium ſibi magiſter fuiſſet: Antonius Seripandus ex teſtamento f. iuſſit.

IANO PARRHASIO.

Quòd ſibi ſocius in re litteraria fuiſſet: Anto-

Antonius Seripandus teſtamento F. iuſſit.

ALIVD.

Virtutum Auſoniæ, Martis flos, gloria, fulmen:
Hoc Ferrandus olet, colitur, tumuloq; refulget.
Liuida quem Lacheſis telo demerſit acerbo:
Is iam nunc cœlos, auratáq; ſidera calcat.

ALIVD.

Ant. Rota, & Lucretia Brancia: viui ſibi M. H. P P. vt qua vixere concordia, & mortui quoq; vnâ quieſcerent; néve eorum inquietarentur oſſa, cauerunt ne quis omnino monumentum ſequatur. Bene viuant boni coniuges: benè etiam moriantur. M. CCCC. LXXXVII.

ALIVD.

Ia. Brancatius Arechi F. humi ſepulturæ locum delegit: cauitque, vt ſi quis in ſublimi condi maluerit, tanquam exhæres, iure ſacelli excidat. M. D. L.

ALIVD.

Oſſibus & memoriæ Bernardini Caraffæ, Epiſcopi & Comitis Theatini, Patriachæ Alexandrini, poſitum: Hieron. Caraffa fratri vnanimi, cum lacrymis F. Vixit ann. XXXIII. Morte iudicante, ſatis eum vixiſſe diu, cui nihil ad vllam vel virtutis, vel prudẽtiæ, litterarúmve laudem addi poſſet vlterius. Contrà grauiter conquerente Fortuna, ereptam ſibi facultatem ampliſſ. honoris, quem iam illi deferendum apparauerat. Fato functus eſt: à S. Chriſtianæ M. D. V.

AD S. DOMINICVM.

Viuit adhuc, quamuis defunctum oſtendat imago.
Diſcat quisq; ſuum viuere poſt tumulum.

EPITAPHIA REGVM ARRAGONIÆ.

Inclytus Alfonſus, qui regibus ortus Hiberis
Hic regnum Auſoniæ primus adeptus, adeſt.
Obiit M. CCCC. LVIII.

Ferrandus ſenior, qui condidit aurea ſecla,
Hic felix Italûm viuit in ore virûm.
Obiit M. CCCC. XCIII.

Ferrandum mors ſæua diu fugis arma gerentem,
Mox poſitis, quænam gloria? fraude necas.
Obiit M. CCCC. XCVIII.

Hoſpes reginam Ioannam ſuſpice natam:
Et cole, quæ meruit poſt ſua fata coli.
Obiit M. D. XVIII.

ALIVD.

Hic Iſabella iacet, centum ſata ſanguine regum,
Qua cum maieſtas Itala priſca iacet.
Et quæ luſtrabat radiis regalibus orbem,
Occidit: inq; alio nunc agit orbe diem.
Obiit M. D. XXIIII.

ALIVD.

Dormis, an vigilas, Antoni? ſector vtrumq;.
Oſſa quidem primum; virtutis fama ſecundum.
Sanguine quo cretus? genitor quis? quidq; moraris?
Stirpis Arragoniæ; Ferrandus; iudicis horam.

ALIVD.

ALIVD.

Auſpice me Latias Alphonſus venit in oras
Rex pius: vt pacem redderet Antoniæ.
Natorum hoc pietas ſtruxit mihi grata ſepulcrum,
Carrafæ dedit hæc munera militiæ.

IBIDEM CHEIRONIPTRI
Epigramma.

Ne te multa Ceres maculet, blandúsve Bimater,
Qui petis hinc laticem, præmonuiſſe velim.

IO. FRANCISCO ROTÆ

Equiti pulcherrimè interemto: Quòd ad Sebethum flumen, pro patria armis ſumptis, medios inter hoſtes viam ſibi virtute, moriens aperuiſſet. Fratris in egregii memoriam Poſ. publicis elato lacrymis. M. D. XXVII.

ALIVD.

Portia Capicia, viua gaudium, mortua mariti gemitus, heîc ſita eſt. Bernardinus Rota, perpetuò mœrens, perpetuò lacrymans. Proh dolor, quàm fuit cariſſ.

ALIVD.

Placito Sangrio Equiti opt. ob fidem in grauiſſ. rebus domi militiæq; probatam Alfonſo & Ferdinando Neapolitanor. regg. inter primos maximè accepto, Bernardinus F. officii & debitæ pietat. non immemor P. Obiit M.CCCC. LXXXX.

ALIVD.

Pro pueris (ideo noſtrum non pegma quieſcit)
E lacrymis pietas ſuſtulit oſſa patris.

PHOENIX.
Vt ſe reſeminet ales.
Hic labor extremus.

Ioan. Bapt. ex patricia Ducum fam. non minus apud reges Arragon. amore, gloria, quàm fidei præſtantia clariſſ. Antonia Tomacella mutuæ charitatis cauſſa vnicum tot lacrymarum ſolatium, viro opt. monumentum ex ſuo P. cauitq; ne præter ſe quisquam inferatur. vt cui puellula nupſerat, & quicum ſine iurgio ſemper vixerat; poſt fata quoq; perpetuò copuletur. Interceptus mortalitate ann. agens LXII. m. IX. dies XIV. v. Kal. Octob. à Virgineo partu M. D. XIX.

ALIVD.

Par vitæ religioſus exitus. Franciſco Carafę, Equiti Neapol. inſigni, Chriſt. religionis obſeruantiſſ. qui ſumma omnium mortalium beneuolentia ac veneratione ætatis an. agens 84. obiit, de ſenio nunquam queſtus. Oliuerius Carafa Neap. parenti optimo poſ.

ALIVD.

Siſte hîc coniux dulciſſ. vt nos vel humus nequaquam ſeparet, ſed vna tandem nos tegat vrna. Ioannellæ Maramaldæ coniugi opt. Cum qua vixit ann. XXI. m. VII. & d. IIX. Nihil de ea niſi mortem doliturus Ioan. Antonius Muſcettola, indefeſſo mœrore P.

ALIVD.

Io. Antonio Muſcettolæ patricio Neap. domi foriſq; clariſſ. Carolo v. Cæſari à conſiliis interio-

interioribus. cuius præter omnium diſciplinarum cognomentum, eloquentiam, & in negotiis dexteritatem æquare nemo potuit. Qui ter ad Clementem VII. P. M. magnis de rebus legatione pro Cæſ. obita: ne debitos iamq; oblatos virtutibus ſuis honores adiret, mors importuna obſtitit. Moritur an. M. D. XXXII. Camillus frater B. M. F. vixit ann. XLVII.

ALIVD.

D. S. S.

Onuſtus æuo Ianus hic Aniſius
Quærens melius iter, reliquit ſarcinam:
Qua prægrauato nulla conceſſa eſt quies.
Tum ſi qua fulſit; cum Camœnis hæc ſtetit,
Quæ mox faceſſiuere plus negotii.

H. M. H. N. S.

Hoc de ſuo ſumpſit. Sacrum eſt. Ne tangito.

ALIVD.

B. D. S. S. Petro & Dionyſio Pandolfinis: qui primo ætatis flore Troiæ in Daunis fati acerbitate rapti ſunt. Ferdinandus Epiſcopus Troianus, ſolus tantæ fam. ſuperſtes; vt cum Pandolfo auo paterno ſuo, eodem in tumulo conquieſcerent, Frater fratribus dulciſſ. cum mœrore & lacrymis poſuit. An. M. D. XXXIV.

ALIVD.

Loiſia de Penna, Raphaëlis F. Santii Vitaliani vxor, multarum fam. auia, proauia. Ne id negotii poſteris relinqueret, viuēs curauit. Vixit ann. huc vſq; LXXX. An. ſal. M. D. XXXVI. XXIX. Septemb.

ALIVD.

Petrus de Iccis Hiſpanus, genere inſignis, quitum ſignifer. Qui quinq; luſtris in bellis alicis, pro Carolo v. Imperatore ſtrenuè & mma cum fide militauit: & ob ſuam virtutem orbonum oppidum in præmii partem acce- t. dum quietam vitam viuere putarat; DEI ſſu ad cœlum, vbi vera captatur quies, aſcen- t. d. VI. Febr. M. D. XXXV. ætatis ſuæ an- orum XXXIX. menſ. IIX. d. XI.

ALIVD.

Herrico Pandono Borianenſium Duci, Ve- afriq; Dn. & Catharinæ Aquęuiuæ, coniugi- us concordiſſ. Hippolyta Ferdinandi Regis rragonei neptis, filio, nuruiq; infeliciſſ. con- a votum ſuperſtes infelicior, æterno mœrore ɔſuit. An. à partu Virginis M. D. XXXI.

AD S. ANELLVM.

Cuius corpus hac ſub ara conditum, piè ve- rantur Neap. Anno DL. XXVI. 18. Kal. Ian. gnante Mauritio Tiberio Aug. & beato regorio Romanæ ſedis Pont. Max. nec non ɔrtunato Epiſcopo Neap. beatus Anellus ad eleſtia regna migrauit.

IBIDEM.

Quæ miſer impoſui lugubria ſaxa ſepulcro,
Mi pater innumeris accipe pro meritis.
Quod ſi marmoream licuiſſet fundere formam;
Te natus tegeret non alio lapide:

Inciſæq;

Inciſaq; notæ legerentur; Gratus Alexis
Reddidit oſſa patri, ſitq; patri tumulus.

Andreæ Simonis F. Alexio, Antonius patri piiſſ. Qui nemini vnquam iniurius, prodeſſe ſemper ſtuduit. Vixit ann. 75. perpetua cum valetudine.

ALIVD.

Iulius Feltrius eram. An. Chriſt. ſal. 1528. Martii die quarto & vigeſimo: Fabulam cluſi meam.

ALIVD.

Camillus Toccus Neap. ex nobili Toccorum fam. viuens mortis memor, ſuos poſter. q. ſuorum cineres diem Domini heîc expectare curauit. An. ſal. M. D. LIII.

ALIVD.

Clementi Gattulæ Phyſico inſigni, ac protomedico, cunctis regg. Arragoneis, Alexandro VI. Pontif. Max. Galeatioq; Duci Mediolani ob amorem ſingularisq; doctrinæ elegantiam acceptiſſ. Anellus frater & hæres. Vixit 70. ann. ſine vxoris moleſtia.

ALIVD.

Nicol. Franciſcus Cecinus Parthenopæus I.C. quàm ſit labilis vita memor: ne in mortuum etiam vis fati ſæuiret: viuens heîc ſuos cineres, quoad ſurrexerit, deponi curauit: cùm inconſulti ſit, ſuperſtiti ſepulturæ curam reponere.

ALIVD.

Fides, probitas, pudor, hiis cineribus per-

ò comites, communem heîc æternitatem
ectant. Bartholemæo Paccio, Nicolao Me-
& Beatrici eius F. ciuibus Neapol. ex vetu-
Florentiæ familiis: Nicol. Anellus Paccius,
, & Med. Doctor, patri, auò, & matri ob'
itam pietatem, sibi ac posteris P. An. à Deo
nine M. D. LX.

ALIVD.

Nicolao Gondino Florentino, eximiæ vir-
s & probitatis iuueni, cuius immaturam
rtem nemo bonus non doluit: Iulianus
ogenarius pater, opt. F. lacrymans P. Obiit
n. sal. 1499. Septemb. 13. Vixit ann. 25.
7. d. 25.

ALIVD.

Bartholemæus Solarius: duplicem sortitus
riam, alteram naturæ Genuam: alteram iu-
Neapolim: mortalitatis memor, hoc sibi ac
viuens monim. exstruxit. An. sal. 1553.

ALIVD.

iste hospes: quàm incertæ hominum sedes?
rentia ortum dedit: Parthenope exstin-
n fouet. Mercaturam exercui. Hei mihi,
opes, non pietas fatum placauere. Con-
tia amantissima coniuge, & Ferdinando
ovnico impub. superstitibus. Obiit an. sal.
)o. Francisco Naccio Florent. mercatori
Ferdinãdus F. patri piẽtiss. Vix. an. 52. m. 4. d. 6.

ALIVD.

Nil meum. quod debui reddidi. D. O. M. sa-
crum. Colutius Coppula patricius Neap. Iuris
Ciuilis ac Pontificii in iuuẽta donatus insigni-
bus:

bus: cuius patrocinium omnis ſexus, omnis ordo in cauſis optauit: Hoc ſibi ſuiſq́, poſteris viuus ſepulcri memor P. An. ſal. 1521.

VT VIVAS VIGILA: HIC EXITVS OMNES. LONGARVM HÆC META VIARVM.

Vito Piſanello, ex antiqua orto familia: vtpote cui Piſæ in Achaia, vnde ea eſt, cognomen indidere. Federici regis, à ſecretis intimo: atq; à latere Conſiliario: & miſerrimis temporibus laborum, itinerum, periculorumq́; ſocio. Dein Ferdinando regi Catholico, ob raram aduerſis in rebus fidem, Gallis regnum inuadentibus, acceptiſſ. Qui poſt receptam Neapolim, an. agens 73. in eius gremio mortalitatem expleuit. Andr. Franciſcus, & Mutius Neapp. auo opt. ac benè merenti teſtimonium amoris & pietatis exſoluerunt. Funeratus Idib. Dec. 1528.

ALIVD.

Iac. Roſcio Piſtorienſi, Palatinis honoribus, & equeſtri dignitate functo, ſecundaq́; fortuna ſemper vſo: Io. Roſcius patri ſanctiſſ. & Lucretia Gambacurta ſocero indulgentiſſ. P. P. & ſibi poſterisq́; ſuis.

ALIVD.

D. O. M. S. Galeatius Bricii F. Iuſtinianus, præf. clariſſ. Baptiſtæ fratri pientiſſ. ac b. m. ſibiq́ue viuens P. vt ita mortis ſimul ſoporem dormiant: ſicut vitæ concorditer excubias vigilarunt. Et ne viator aberres; ſe duplici iactant patria. Dulcis Genua genuit, pulcra Parthenope tenet. Karolo v. Imp. H. M. H. N. S.

ALIVD.

Bernardina Franſa, mihi, & meis feci. Certa lomus: ſecura quies: nil quærimus vltra. 1556.

ALIVD.

Iſotta Bautia, Pyrrho Bautio Altimuri Prin-ipe, atq; Maria Vrſina, parentibus inclitis ge-nita: Petri Geuaræ, magni regni huius Sene-chalci vxor, priſca matronar. virtute ornatiſſ. nortale ſui dimidium Sacello in hoc auito de-ponendum viuens cur. Cœleſtem ad patriam pe ſumma & fide ducibus migratura. Quid ion æui longinqua vetuſtas, fortuna obſequē-e, mutat? Principatus ad alienos ſors tranſtū-it: Domina titulos ſeruauit inanes: at fœmina Princeps, licet tot claris orbata & titulis & for-unis; bona tamen animi ſanctiſſima ſecum re-inuit. Vix. ann. 70. Anno Theogoniæ 1530.

IN HORTIS PALATIO PRO-regis proximis.

Bernardinus Rota Muſis hortos dedic. Ra-us eas hilari huiuſce cœli poſitione allicere; at-que ita fortaſſis amicas fore. 1555.

IN HORTIS ANTIQVI PALATII.

Alfonſus Ferd. regis F. Arragonius, Dux Ca-labriæ, Genio domum hanc, cum fonte & bal-neo, dicauit: hippodromum conſtituit: geſta-tiones hortis adiecit: quas myrtis citriorumq; nemoribus exornatas, Saluti Soſpitæ, atq; vo-luptati perpet. conſecr.

LAPI-

LAPIDIS CESSIONIS BONORUM inſcriptio.

Don. Petrus de Toleto, Marchio Villæ Franchæ, Cæſ. & Cath. M. in præſenti regno Vicerex, Locũ-tenens, generalis Capitaneus, Princeps iuſtiſſ. Excellenti milite, V. I. D. Ferdinando Figueroſa, Patritio Hiſpano Regente, magnam curiam Vicariæ curante, ad illor. morem abolendum, qui clam, nemine ſpectante, bonis cedebant, hunc locum erigendum mandauit: vt qui eo poſthac beneficio vti volent, ſæpius heic iterato ſpectaculo, id commodum magnõ cum opprobrio compenſent. Anno Domini 1553.

MVLIER MARMOREA.

Quid me miraris duro de marmore factam?
Reſpice te potius, vermibus eſca manes.

ALIBI.

Martia Capece pudoris ac venuſtatis rariſſ. decus, hîc requieſcit. Quæ ſcalarum lapſu, heu, capite defeſſo, luctantem diu animam tandem exſpirauit. Quis lacrymas, quis eiulatus comprimat? legens puellam formoſiſſ. tam dirè, tam infauſtè mortem obiiſſe. Vincentius Capece maritus, qui cùm nondum annum exegit, ſaxum hoc doloris teſtimonium poſ. Vixit an. XIX. m. III. d. X. Mr D. XLVI.

PETRO BRANCATIO. FVSI F.

Hic bello Ferrarienſi, ſuſcepta aduerſum Venetos expeditione, Alfonſum, Ducem Calabriæ, cuius contubernalis erat, ſecutus, agro

ixiensi toto fermè capto; dum arx Montis
ri oppugnatur; colubrina ictus interiit.
orpus Neapolim fratris opera relatum, & hîc
um est. Marinus Brancatius, qui eo in bello
m primis præfuit, fratri obtemperantissimo
aq; familia & patria dignis moribus prædito,
benè merenti, faciundum cur. An. M. CCCC.
XXII.

ALIVD.

Petrus Summontius bon. litterarum cultor
seruantiss. qui vix. ann. 63. m. 4. d. 4. h. 3.
i & Reinaldo patri dulciss. posterisque suis
nibus, de suo ponendum cur.

AD S. PAVLI MAIORIS.

Piiss. ac venerabili Dn. nostræ Helenæ Au-
stæ, matri Dn. nostri victoris semper Aug.
nstantini, & auiæ Dnn. nostror. beatiss. Cæs.
lo, & pop. Neapolitanus.

ALIVD.

Nate patris matrisq; amor, & suprema voluptas,
En tibi, quæ nobis te dare fors vetuit,
Iusta damus, tristesq; notas, hinc inuida quando
Mors immaturo funere te rapuit.

Andreæ F. dulciss. qui vixit ann. 6. m. 2. d. 20.
bertus Bonifacius, & Lucretia Cicara pa-
tes: ob raram indolem.

ALIVD.

Liquisti gemitum miseræ lacrymasq; parenti,
Pro quibus infelix hunc tibi dat tumulum.

Io. Baptistæ Cicaro: in quo vetusta & nobi-
lis Cicarorum familia esse desiit: Marcella ma-
ter ix-

ter infeliciſſima memoriæ cauſa, contra votum pietatis P. Vixit ann. 22. m. 9. d. 29. Deceſſit ſal. an. 1504. pr. Cal. Decembris.

D. O. M.

Scipionis Antonii F. ſummo Imp. Caroli v. à latere Conſiliario, in adminiſtranda iuſtitia, in regendis prouinciis, in rebus bellicis expediundis integritate, prudentia, fideque claro B. ann.* m. 3. ☉. à partu Virg. 1552. 17. Kl. Nouemb. Hippolyta Monfortia marito optimo.

ALIVD.

Io. Baptiſta Solanus Valentinus, vir tam Mathematicis, quàm Philoſophia apprimè eruditus, dum ophthalmiam ex aſſiduis ſtudiis contractam curare ſtudet; remedium quærens in mortem incurrit. an. ætat. ſuæ xxx. Obiit an. Domini 45. v. Kl. April. h. 3. M. H. M. F. C.

Aluarus Quadra Epiſcopus Venuſinus.

ALIVD.

AEtas, forma, genus, nos heîc cum corpore liquit
In terris, & opes, corporis exuuias.
Aſt animam, comites quæ ſemper in orbe fuere,
Lucida virtutum duxit ad aſtra chorus.
Tres nati coniux ex me tibi care ſuperſunt,
Immatura duos mors tulit: ipſa ſequor.

ALIVD.

Franciſco cognomento de Colle, Equiti auguſtali, Hieronymus pater, regens Cancellariam, & circa latus regius Conſil. dolens contra votum P. regnante inuictiſſ. Car. v. Rom. Imp. ſemper Aug. An. ſal. 1537. Fui vt es; eris vt ſum.

ALIVD.

Ecce ſuperbientis naturæ, qualis ſit mox futurus caſus. Quisquis me nunc calcas viuus; cogita, ſi ſapis, idem te mox futurum.

PONTIS MAGDALENAE *ſupra Sebethum.*

Siue hoſpes, ſiue inquilinus viator es, bene adſis. quem vides pontem collata prouincialium populor. pecunia, publicæ commoditati reſtituit, Bernardino Mendotio, Principe optimo, auſpice: dum regno Philippi Auſtrii, regis noſtri inclyti, nomine, ſumma omnium beneuolentia præfuit. Tranſi felix, & vterẽ. 1555.

IN HORTO SECRETO PRO-*regis in columna.*

Petrus Toletus Hiſpanus, Marchio Villæ Franchæ, Neapoli Prorex, nouam cum hippodromo porticum nouæ arci primis regendi auſpiciis addendam curauit, Caroli v. Imp. & futuror. regum proregumq; commoditati: vrbis decori: documento demum magni animi, & in nitidiorem formam ſplendoremq; ſuum cuncta reditura pollicentis. Ann. 1533.

PORTAE PALATII MARCH. *de Vico.*

Nicol. Antonius Caracciolus Vici Marchio, & Cæſaris à latere Conſiliarius, has Genio ædeis, Gratiis hortos, Nymphis fontes, nemora Faunis, & totius loci venuſtatem Sebetho & Sireni-

Sirenibus dedicauit, ad vitæ oblectamentum atq; feceſſum, & perpetuam amicorum iucunditatem. An. 1543.

IN CASTELLO EREMIANO.

Ecce triumphator vincens verbo omnia Chriſtus,
Sic agit hoſtiles ad triſtia tartara turbas.

IN MAXIMO TORMENTO MVRALI, quod olim Ducis Saxoniæ fuit, & iam Neapoli in eodem Caſtello Eremiano conſpicitur, hæc Germanica legitur inſcriptio:

All andre Herrſchaft iſt von Gott/
Zu hülff dem menſchen in der not/
Ohn Satan vnd ſein Bäpſtlich rot/
Sind herrn zu ſtiften ſünd vnd tod.
Der Bapſt heiſt recht der wilde Man/
Der durch ſein falſches ſchalckes ban
All vnglück hat gerichtet an/
Das Gott vnd menſch nicht leiden kan.

PALATII CVIVSDAM SVBVRBANI.

Non hoc iſtá ſibi tempus ſpectacula poſcit.

IN ÆDIBVS ADRIANI SPEDAFARRÆI.

Æternæ memoriæ facti. Glaphyra Cl. Luſci F. adfecta adeò cineribus Cl. Fauſti mariti heu rariſſ. vt ad alium tranſire nunquam voluerim: etſi fortuna præpotens, conſtantiæ ſemper inimica, ſurdo diſcrimine pudicitiæ placidam ruinã minabatur; & viridis ætas fidẽ coniugii violare impellebat: inter vtrasq; tamen fluctuans mulier menſibus 7. d. 3. nõ tam corpus cœlebs,

quàm animum pudicum ſeruaui. Et ne à tantorum domeſtica hoſtium pugna continuò augeſcente vincerer, procorũ petulantem turbam fugiens, viuam me condidi monumento. At poſteri, ſi inuidetis, imitamini: ſi quis verò probauerit; probetur. Sin improbauerit; improbum ſe eſſe ſciuerit. Vale mors. Salue vita perpet. Vixi ann. XVI.

ARCIS.

Imp. Car. v. inuictiſſ. Cæſar. Aug. iuſſu, Petrus Toletanus Villæ Francæ Marchio, regni Neap. Prorex iuſtiſſ. cuius auſpiciis placida pace quieſcitur, Pyrrhi Aloyſii ſcribæ cura, arcem hãc à fundamentis incoatam, Io. Iacobi Achaii ſolertia & arbitrio perficiendã mandauit. 1542.

ALIVD.

Fabium & Decium F F. opt. ſummæq; ſpei aduleſcenteis en infelix ſepelio Aſcanius Sanctinus pater: quibus vtinam commori potuiſſem: quando præmori non potui. Heu mihi: Non ſemel hæc miſero, ob filiorum præcox ingenium, animus præſagiuit mala.

ALIVD.

O beatam coniugem, cui caros liberos in cœlis viſere, in terris amplecti licet! Iam quod optaſti habes. Æternùm fruere. Beatrici Caualeriæ coniugi rariſſ. Aſcanius Sanctinus perpetuò mœrens P.

IN BIBLIOTHECA MONTIS OLIVETI.

Piis ad DEI cultum ſtudiis, ne vel hora fruſtra teratur.

IN

In Episcopio.

Alfonso Carafæ S.R.E.Card.Archiep.Neapolitano, adulescenti non minus sua virtute, quàm splendore maiorum claro: patrui Pauli IV. P. M. religionem & integritatem referenti: ea sapientia prædito, vt in secundis rebus summam eius temperantiam, miram in aduersis constantiam omnes laudauerint. Pivs V. P. M. P.B. an. 25. d. XV. ☉. An. sal. 1565. 4. Kl. Sept.

Blasius Marsicanus virtutem in infirmitate perficiens; vitam lubēs cum morte cōmutauit: corpus heîc quiescere tandem voluit: donec illud incorruptibile, & non amplius infirmum induerit.

IOANNIS ALEFELDII EQVITIS Cimbri an. 1581. exstincti.

Defunctus loquitur.

Est huius vitæ cursus labyrinthus, in ipsum
Ex vtero intraui, morte vorante, abii.
Erraui hîc quantum DEVS & mea fata volebant,
Lustrāq; transmissi quinq;, diesq; decem.
Nobilibus tribui studiis hæc tempora vitæ,
Vt sic nobilior nobilis ipse forem.
Nunc iaceo, patriæ longè tumulatus ab oris,
Iudicis exspectans acta suprema DEI.
Cimbrica me genuit tellus arctoa, sub austro
Parthenope rapuit, Parthenopeq; tenet.

Fratri carissi. Baltazar de Alefelt
C. L. P.

VENETIAE.

IN VENETIAS I. CÆS. SCALIGER.

PEruia barbaricis tellus OEnotria turmis
Pertulit impoſiti pondera dira iugi.
Ipſa ſuos fleuit populares Roma Quirites:
Senſit & indomitæ noxia tela manus.
Haud tulit hoc Genius: cuius fatalibus auſis
Tutior in medio Roma renata mari eſt.
Clara virûm virtus animo: inſatiata cupido
Imperii: vaſtæ non numerantur opes.
Iuppiter, haud temerè tua ſunt ita diſſita cœli
Mœnia. ſi poſſunt tangere; parte cares.

IN EASDEM SANNAZARIVS.

Viderat Adriacis Venetam Neptunus in oris
Stare vrbem, & toto ponere iura mari.
Non mihi Tarpeias, quantumuis Iuppiter, arces
Obiice, & illa tui mœnia Martis, ait,
Si pelago Tybrin præfers; vrbem aſpice vtramq;.
Illam homines, dices, hanc poſuiſſe Deos.

INSCRIPTIONES VENETÆ.

AD MONIMENTVM SEPVLCRI SERVATORIS, quod ſimile perhibent Hieroſolymitano.

Hoc mirum ſpectetur opus compagibus auctum,
Rupibus artifici ſaxa reuulſa manu.

Gens

Gens Mauſoleum ſileat veſana ſepulcrum,
Quod fuit & Domini Martia Roma tui.
Illa duo congeſta viris monumenta fuere;
Hoc Chriſto tanta mole paratur opus.
Quanto homini ſuperũ præſtat rex ſummus & auctor,
Tanto hoc eſt aliis clarius & melius.

IN CRYPTA EIVSDEM.

Quis iacet hic? rerum Dominus. cur merſus acerbo
Funere? quò lectis gentibus aſtra daret.

ARMAMENTARII VENETI.

Felix ciuitas, quæ tempore pacis de bello cogitas.

IN VESTIBVLO TEMPLI D. MARCI Vitalis Falerii Ducis Veneti XXXI. Epitaphium.

Moribus inſignis, titulis celeberrime dignis,
Cultor honeſtatis, dux omnimoda probitatis,
In commune bonus, bona ſemper ad omnia pronus,
Publica conſeruans, meliora bonis coaceruans,
Dum veterum geſta renouans, plus reddis honeſta,
Cunctaq; iucundè faciens das ſemper abundè,
Vt fieret plenus quicunq; veniret egenus,
Plus quoq; longinquos refouens, quã carne propinquos,
Vita fuit cuius patria tremor hoſtibus huius,
Reddens tranquillos, hos linguâ, viribus illos,
Cuius erat ſcire populos pro pace ſubire,
In quòcunq; fores expendia ſiue labores
Decretis legum muniens : : : : : regum,
Vt fieres horum Rex, & corrector eorum,
Fama ſuper cedros cuius dedit ire Faledros,

Christi natalis peragis dum festa vitalis,
Duceris ad funus, factus dolor omnibus vnus.

In Divi Marci ædis vestibvlo Barthol. Gradonici Ducis LII.

Moribus insignis, recti basis, indole clarus,
Clarior & meritis, patrii seruator honoris,
Clauditur hoc tumulo, Gradenigus Bartholemæus,
Dux fuit is Venetûm, quarto defunctus in anno.

In vestibvlo Divi Georgii.

Terror Græcorum iacet hîc, & laus Venetorum,
Dominicus Michaël, quem tenet Hemanuel.
Dux probus & fortis, quem totus adhuc colit orbis,
Prudens consilio, summus & ingenio.
Istius acta viri declarat captio Tyri,
Interitu Syriæ mœror & Hungariæ.
Qui fecit Venetos in pace manere quietos.
Donec enim viuit, patria tuta fuit.
Quisquis ad hoc pulcrum venies spectare sepulcrum,
Cernuus ante Deum flectere propter eum.

Anno Domini M. C. XXVIII. Indictione VII. obiit Dominicus Michaël Dux Venetiæ.

Ibidem

Sebastiani Ziani Dvcis Veneti XXXVIII.

Hic Dux egregius, sapiens, diues, tinereſcit,
Viuit cum Christo, mundo sua fama niteſcit,
Sebastianus vocitatus in orbe Zianus,
Cùm Papa, Princeps, Clerus, plebs hunc recolebant,
Iustus, purus, castus, mitis, cuiq; placebat,

Consilio

Conſilio pollens, bona plantans, & mala tollens,
Robur amicorum, patriæ lux, ſpes miſerorum,
Et flos cunctorum, Dux electus Venetorum,
Binos coniunxit gladios, & more refulſit,
Eloquium, ſenſus, bonitas, clementia cenſus
Iſti parebant, nulla virtute carebat.

Obiit anno Domini M. C. LXXVIII. menſe Aprili.

IN GEMELLORVM AEDE LAVRENTII TEPVLI DVCIS XLV.

Quos natura pares ſtudiis, virtutibus, arte,
Edidit illuſtres, genitor natusq; ſepulti
Hac ſub rupe Duces Venetûm, clariſſima proles
Teupula, collatis dedit hos celebranda triumphis.
Omnia præſentis donauit prædia templi,
Dux Iacobus valido fixit moderamine leges
Orbis, & ingratum redimens certamine Iadram,
Dalmatiosq; dedit patriæ poſt Marte ſubactos.
Graiorum pelago maculauit ſanguine claſſes,
Suſcipit oblatos Princeps Laurentius Iſtros,
Et domuit rigidos ingenti ſtrage cadentes
Bononiæ populos, huic ſubdita Seruia ceſſit.
Fundauere vias pacis, fortiq; relicta
Re, ſuperos ſacris petierunt mentibus ambo.

Dominus Iacobus obiit M. CC. LI.
Dominus Laurentius obiit M. CC. LXXVIII.

Ibidem

Io. DANDVLI DVCIS XLVII.

Dandalei generis magna virtute Ioannem
Hac breuis illuſtrem continet vrna Ducem:

Claruit in magnis eius ſapientia rebus,
Quem monſtrauerunt ardua facta probum.
Conſilio pollens, ſenſu maturus, acutus,
Ingenio prudens, eloquioq; potens.
Præ cunctis patriam ſummo dilexit amore,
Illius ad regimen prouidus atq; vigil.
Anni dum Chriſti currebant mille ducenti,
Octoginta nouem, ſpiritus aſtra petit,
Qui defunctorum fruitur ſuffragio luce
Decedens mundo conſociatur eis.

Ibidem

MICHAELIS MAVROCENI DVCIS LX.

Inclyta vitalis Michaël, quem duxit in auras
Maurocena domus Venetûm Dux, ciuibus ingens
Spes erat, alta parans, intercipit ardua fatum
Cœpta Ducis, virtute potens, fuit enſis acutus
Iuſtitiæ, heu moriens patriæ per ſecula luctus,
Qua cinis eſt iacet hîc, mens gaudet, fama coruſcat.
M. CCC. LXXXII. die XVI. Octob.
fuit ſepultus, ducauit menſ. IV. d.v.

Ibidem

ANTONII VENERII DVCIS LXI.

Quisquis ad inſignem tumulum tua lumina flectis,
Ingentem, cuius cineres hæc marmora ſeruant,
Contemplare Ducem, Princeps hic ille per omnem
Venerius fama volitans Antonius orbem,
Qui tribus hanc vrbem luſtris, totidemq; per annos
Rexerat, æternis muniens ea tempora factis.
Trauiſina ſuæ caſtella & mœnia matri
Reddita, Dyrrachium Corcyraq; & oppida forti

Plurima

Plurima parta manu, pœnas ſibi ſumpſit ab illo
Quem genuit, nomen metuit dum perdere iuſti.
Ipſius vt clarum micuit clementia ſydus,
Reddidit Vngaricæ Reginæ ſceptra ſuorum
Rapta dolis, ne triſte iugum Furlane ſubires,
Obſtitit: Italicam pacauit multa per oram
Turbida: poſt terris abiens ſeſe intulit aſtris,
Mille quadringentis Chriſti cedentibus annis,
Inſtitit atra dies vigeſima trina Nouembris.

Ibidem

PASCALIS MARIPETRI DVC. LXV.

Paſchalis Maripetrus P. maximis Reip. Senatoribus bonitate & eloquentia ſemper par, religionis ac rerum vſu nulli ſecundus, & cùm iis laudibus in ciuitate excelleret, in locũ Franciſci Foſcari, adhuc viuentis, à patribus ſuffectus, quod antea domi debilitatum erat, ſua authoritate in priſtinum ſtatum diuinitùs reſtituit. Vixit in Princip. annos IIII. menſes VI. dies VI. Obiit M. CD. LXI.

Ibidem

PETRI MOCENICI DVCIS LXIX.
Ex hoſtium manubiis.

Petro Mocenigo, Leonhardi F. omnibus non minus optimi quàm eloquentiſſimi Senatoris muneribus domi foriſque functo, maris Imperatori: qui Aſia à faucibus Helleſponti vſq; in Syriam ferro igniq; vaſtata, Caramannis regibus, Venetorum ſociis, ab Othomanno oppreſſis, regno reſtituto, piratis vndiq; ſublatis, Cypro à coniuratis non minori celeritate

quàm prudentia recepta, Scodra ductu & auſpiciis ſuis obſidione liberata; cùm Rempub. feliciter geſſiſſet; abſens D. Marci procurator, inde Dux, grato patrum conſenſu, creatus eſt. Ioannes tertius ab hoc Dux, & Nicolaus Mocenigi fratres pientiſſimi B. M. D.

Vixit annos LXX. menſ. I. dies XX. Obiit non ſine ſummo populi gemitu, Ducatus ſui anno primo, menſe ſecundo, die decimaquinta. Anno ſalutis M. CCCC. LXXVI.

Ibidem

IOAN. MOCENICI DVCIS LXXI.

Dux Ioannes Mocenigus, Thomæ patrui, & Petri fratris Ducum ſecutus veſtigia, bellum Ferrarienſe inuitus geſſit, & Rodigii peninſulam adiecit Imperio, pacem coluit, Remp. Venetam adminiſtrauit iuſtitia, probitate & prudentia, Dux opt. & amantiſſ. Reip. habitus eſt.

L. F. P.

Obiit Anno M. CD. LXXXV. Vixit annos LXXVI. Dux annos VII. menſes VI.

Ibidem

THOMÆ MOCENICI DVCIS LXIII.

Hæc breuis illuſtri Moceniga ab origine Thomam
Magnanimũ tenet vrna Ducem, grauis iſte, modeſtus,
Iuſtitiæ princepsq; fuit, decus ipſe Senatus
A Eternos Venetum titulos ſuper aſtra locauit.
Hic Teucrũm tumidam deleuit in æquore claſſem,
Oppida Taruiſi, Ceneta, Feltriq; redemit,

Vnga-

Vngaricam domuit rabiem, patriamq; ſubegit,
Inde Foriiulli, Catarum, Spalatumq; Tragunam,
AEquora piratis patefecit clauſa peremptis,
Digna polum ſubiit patriis mens feſſa triumphis.

IBIDEM.

Nicolao Vrſino, Nolæ Petilianiq; Principi longè clariſſimo, Senenſium, Florentini populi, Sixti, Innocentii, Alexandri Pontif. Max. Ferdinandi Alphonſiq; iunioris Reg. Neapolit. Imperat. feliciſſimo, Venetæ demum Reipublicæ per XV. annos magnis clariſſimisque rebus geſtis, nouiſſimè à grauiſſima omnium obſidione Patauio conſeruato, virtutis ac fidei ſingularis, Senatus V. M. H. P. P. Obiit ætatis LXVIII. M. D. IX.

IN EODEM FANO.

Imperator, Ductor, eques, milesq; Dionyſii Naldi conduntur hîc oſſa. Hîc iuniorem Ferdinandum, regno à Gallis pulſum, reſtituit: Florent. rempub. peditatui præf. pec. ornauit. Venetis dignitatem Imperii ſuſtinuit, fide ac fortitudine incomparabili, inter alios Duces peditum præfectus, Patauium ſeruauit. Moriens ex nimiis vigiliis, hoc virtutis ſuæ perpetuum monumentum, clariſſimo Lauredano Principe, ex ampliſſimi Senatus authoritate meruit. Obiit æt. anno XLV. Anno M. D. X.

IBIDEM.

Leonhardum Pratum, militem fortiſſimum,

& ex prouocatione ſemper victorem, præfectum Ferdinandi Iunioris & Federici Regum Neapolitanorum, ob virtutem terreſtribus naualibusque præliis feliciſſimum, magnis clariſſimisq; rebus pro Veneta Repub. geſtis, pugnantem ab hoſte cæſum, Leonhardus Lauredanus Princeps, & ampliſſimus ordo Senatorius, prudentiæ & fortitudinis ergò ſtatuâ hac equeſtri donandum cenſuit.

IN MONASTERIO FRATRVM B. Franciſci.

FRANCISCI DANDVLI DVCIS LI.

Laudibus innumeris meritisq; parentibus iſte
Franciſcus virtute nitens clariſſima proles,
Dandula quem genuit, patriæ venerabilis haius
Dux fuit illuſtris, qui libertatis amator
Edomuit faſtus tumidos, & vincla reſoluit,
Marchia, quæ dudum nimiùm quoq; preſſa iacebat,
Teruiſina quidem vicinaq; caſtra ſalinis
Attentata ruit, clarus dum rexit habenas,
Quaq; decus terraq; mari ſucceſſibus auxit.
Hic Venetûm patriam hoſti magis eſſe timendam
Fecit: at vndeno ſolii præſignis in anno
Deceſſit felix, domini tunc mille trecentos
Ter denosq; nouem Phœbus deuoluerat annos,
Luxq; Nouembris erat cunctis celeberrima Diuis.

Ibidem

MICHAELIS STENI DVCIS LXII.

Hîc iacet armipotens Paulus de ſtirpe Sabellus,
Incolumi quo Roma parens gauderet alumno,

Hac

Hæc ſibi ad extremum ſtatuebat ſemina priſca
Perdita virtutis, non hic Scipionibus impar,
Non Fabiis virtute fuit belloq; domiq;.
Magnus erat vir Marte ferox; prudensq; rogatis
Conſiliis; hic Appuliæ victricia campis
Agmina direxit Caroli ſub nomine regis.
Et cùm Dux Ligurum Galeatz, iuſtiſſimus heros,
Creſcit in Italia, multa cum laude ſub illo
Hic tulit arma, acies ſtrauit, terrasq; ſubegit.
Poſt quam cùm Veneti virtus animoſa Senatus
Carrigeram delere domum cupit; obſidet vrbem
Euganeam belli ductor, caſtriſq; locatis
Ad Baſſanellum, cùm iam propè victor haberet
In manibus Patauum, melioris adaucta triumphi
Gaudia, peſte ſuum eſt corpus rapiente vocatus,
Phœbus adorato Chriſti dum voluit ab ortu
Luſtra ducenta vnum & centum quater aureus annos,
Tertiaq; Octobris lux infauſtiſſima fulget.

Ibidem

FRANC. FOSCARI DVC. LXIV.

Accipite ciues Franciſci Foſcari veſtri Ducis imaginem. Ingenio, memoria, eloquentia, adhæc iuſtitia, fortitudine animi, ſi nihil amplius, certè ſummorum principum gloriam æmulari contendi: Pietati erga patriam meæ ſatisfeci nunquam: Maxima bella pro veſtra ſalute & dignitate, terra mariq́ue, per annos plus quàm triginta geſſi; ſumma felicitate confeci: labantem ſuffulſi Italiæ libertatem: turbatores quietis compeſcui: Brixiam, Bergomum, Rauennam, Cremam, imperio adiunxi veſtro: omni-

bus ornamentis patriam auxi: pace vobis parta, Italia in tranquillum fœdere redacta, post tot labores exhaustos, ætatis anno 84, Ducatus quárto supra tricesimum, salutisq; M. CCCC. LVII. Kal. Nouemb. ad æternam requiem commigraui. Vos iustitiam & concordiam, quò sempiternum hoc sit imperium, conseruate.

Ibidem:

NICOL. THRONI DVCIS LXVII.

Nicolaus Thronus, optimus ciuis, optimus Senator, optimus Aristocratiæ Princeps fuit. Quo felicissimo Duce florentissima Venetorum Resp. Cyprum Imperio asciuit, cum Rege Parthorum contra Turchum socia arma coniunxit, fraudatam pecuniam viua illius effigie resignauit. cuius innocentissimis manibus hãc meritam diuini operis molem Philippus filius perenni æternitate posuit.

Ibidem:

M. ANTONII TRIVISANI DVCIS LXXIX.

Ossa Marci Antonii Triuisani Principis. Vixit annos LXXIX. in principatu I. M. D. LIV.

D. Opt. Max.

Marcus Antonius Triuisanus P. integer vitæ, & paterna virtute ac gloria semper clarus, omnibus honoribus egregiè perfunctus, à patribus, inuito ipsius genio, Princeps cooptatus, cùm annum Remp. sanctè gubernasset, religionis amantissimus, dum sacris in imaginum

aula

aula intereſſet; nulla ęgritudine flexis genibus, in gremio patrum moriens migrauit in cœlum beatiſſimus. M. D. LVI. Octobris.

IN BOMBARDA TRIVM FISTVLARVM.

Cerberus euomitat triplici de gutture flammas,
Sulfura, ſal, nitrum, fulmina, bella, globos.

AD MICHAELIS.

Lector parum ſubſiſte: rem miram leges.
Hîc Euſebii Hiſpani monachi corpus ſitum eſt,
Vir vndecunq; qui fuit doctiſſimus:
Noſtræq; vitæ exemplar admirabile.
Morbo laborans ſedecim totas dies,
Edens bibens nil prorſus, & vſq; ſuos monens,
Deum adiit. hoc ſcires volebam. abi & vale.

Anno Domini M. D. I. X. Februar. ætatis ſuæ LI. ſacræ militiæ XVII.

A. COCCII SABELLICI TVMVLVS.

Quem non res hominum, non omnis ceperat ætas,
Scribentem capit hæc Coccion vrna breuis.

IOSAPHATO:

Scientiæ bonorum amico, vitiorum hoſti acerrimo, qui eloquentiam verè Romanam bonasq; artes Venetam iuuentutem per multos annos docuit; ac tandem pietate ac innocentia clarus, annum agens quintum & octogeſimum, ex nullo niſi ſenectutis & oculorum imbecillitatis morbo infirmus, placidè cum familiaribus loquens, naturæ conceſſit: filii innocentiſſimi poſuere.

AD ARAM PIETATIS.

Si quis Miſſam ad hoc altare fieri curabit, plenariam peccatorum remiſſionem conſequetur. Si verò pro defuncti alicuius anima ad idem altare legatur miſſa; ſtatim in ipſo actu & celebratione miſſæ anima defuncti ex purgatorio in cœlum aſcendet & ſaluabitur.

Nihil certius.

PIERIO VALERIANO BOLZANIO

Bellunenſi; eius ſi negotia diu apud ſummos Pontifices curata noris; nihil eum vnquam legere, nedum ſcribere potuiſſe dicas: ſin quæ multa, tam docta ſcripſerit, inſpicias; nulli hominum otia quietiora contigiſſe iudices. Ioannes Cornelius Fantini patricii Veneti F. & fratres locum amico ſuo intimo vnanimes conceſſ.

SEBASTIANI FOSCARINI.

Accipite Veneti ciues, quod eſt optimum in rebus humanis, humanas res contemnere. Vixi Reipub. quamdiu potui, mihi certè parum: & hic vno ictu extincto.

ANTE PALATIVM DVCIS.

Henricus III. Galliæ Rex, & I. Poloniæ Chriſtianiſſ. accepto de immatura Caroli IX. Galliæ Regis fratris coniunctiſſimi morte triſti nuncio; è Polonia in patriam, ad incundū regnum hæreditarium properans, Venetias anno ſalutis M. D. LXXIII. XIIII. Calend. Auguſt. acceſſit:

ceſſit: atq; ab Aloyſio Mocenigo Ser.mo Venetorum Principe, & omnibus huiuſce Reipub. ordinibus, non modò propter veteris amicitiæ neceſſitudinem; verùm etiam ob ſingularem de ipſius eximia virtute atq; animi magnitudine opinionem, magnificentiſſ. poſt hominum memoriam apparatu, atq; alacri Italiæ propè vniuerſæ, ſummorumq; Principum præſertim concurſu, exceptus eſt. Ad cuius rei memoriam ſempiternam, Senatus hoc monumentum fieri curauit, Arnoldo Ferrerio ſecretioris eius conſilii participe: Regio apud Rempub. Legato id etiam poſtulante.

AD CISTERNAM.

Parcior è cœlo quum quis deſcenderit imber,
Hic erit ingenti quod leuet ora ſiti:
Nec tantùm hoc hominum potuit ſolertia; verùm
In medio dulces æquore ſeruat aquas.

IN PALATIO CONSILII MAGNI.

Omnibus qui patriam conſeruarint, adiuuerint, auxerint, certum eſt, eſſe in cœlo definitum locum, vbi beatiæ uo ſempiterno fruantur. quod quidem in terris fiat acceptius, quàm concilia cœtusq; hominum iure ſociati, qui ciuitates appellantur, hac etiam in Rectores & conſeruatores cœlo profecti illuc reuertantur. Auerſamini igitur vitia, colite virtutes; ad rectas opes animum ſubleuate; humiles preces in excelſo porrigite. Magna vobis eſt, ſi diſſimulare non velitis, neceſſitas inclytæ probitatis,

cùm ante oculos agitis Iudicis cuncta cernentis.

AD TRIBVNAL TRIVMVIrorum rei aquariæ.

Venetorum vrbs., diuina disponente prouidentia, in aquis fundata, aquarum ambitu circumsepta, aquis pro muro munitur. Quisquis ergo quomodocunq; detrimentum aquis publicis inferre ausus fuerit; & patriæ hostis iudicetur; nec minore plectatur pœna, quàm qui sanctos muros patriæ violasset. Huius edicti ius ratum perpetuumq; esto.

In Sebastiani.

Nicolaus Crassus forum primùm, nauigationem deinde secutus, ab aduersa fortuna fortunis omnibus spoliatus, ad forum iterum reuersus, hunc postremò locum laborum omnium & miseriarum quietem sibi & post. P. M. D. LXIII.

Alivd.

Si inuenire quemquã est ad vnguem factum hominẽ, vnus is fuit Antonius Colb. Norembergensis, addictus nulli, quicquid toto orbe funditur, vno penè in cubiculo coëgit, nihilq; non egit, dum tandem egit animam. anno ætatis LXXI. m. VII. d. II. Salutis verò M. D. XLI. IIII. Nouemb.

In ædibvs Philologianis.

Θῶμας Φιλόλογος ὁ ῥαιενναάτης, ὁ τὰ τῆς οἰκυμένης γυμνάσια βουωνίας, ῥώμης, πατανίης σοφίᾳ λαμπρώσας, ἀνήγειρεν. ἔτει ἀπὸ κλίσεως κόσμου Z Ξ B.

Thomas

Thomas Philologus Rauennas Phyſicus, ære honeſtis laboribus parto, ædeis primùm Paduæ virtuti; poſt has Senatus permiſſu pietati erigi fecit: illas animi, has etiam corporis monumenta.

Anno Mundi VI M. DCC. LIIII.
Ieſu Chriſti M. D. LIIII.
Vrbis M. C. XXXIV.

IN DIVI MARCI.
Lancini Curtii.

En virtutem mortis inſciam,
Viuet Lancinus Curtius
Secula per omnia.
Tantum poſſunt Camœnæ.

ARCVVM TRIVMPH. TITVLI, QVIB. excipiebatur Henr. III. Franciæ & Poloniæ Rex, à Senatu Veneto.

TERVIGII.

Magnis auſpiciis	Fort loing encores.
Meliori fortuna	Trop peu.
Bono euentu	Vn peu plus pres.

Nec rerum metas, nec tempora pono.

Fiant perpetui dies tui: & regnum tuum non accipiat alter.

VENETIIS ARCVI TRIVMPHALI ad Lio anno 1574. in honorem regis Galliæ & Poloniæ eò tum aduentantis hæc inſcripta fuere:

FORIS:

HENRICO III. Franciæ atque Poloniæ Regi Chriſtianiſſ. & inuictiſſ. Chriſtianæ reli-

gionis acerrimo propugnatori aduenienti: Venetiarum Resp. ad veteris beneuolentiæ atque obseruantiæ declarationem.

A TERGO.

Henrico III. Franciæ atq; Poloniæ regi opt. atq; fortiss. hospiti incomparabili: Venetor. resp. ob eius aduentum feliciss.

PATAVII.

Condæum cum Admirallio & hæreticis Lutetiam obsidentem, & fidei dogmata rescindentem, Henricus cum rege fratre fugat, prosternit, vincit.

Ad Passachum, occupantibus & diripientibus Engolismum & Pictauios, hostibus occurrit Henricus: manus conserit: victor euadit: Condæus occumbit.

Henrico M. Franciæ Poloniæq; regi Christianiss. hæreticis fidei hostibus superatis: ob magnitudinem rerum gestarum: iussu ser. reip. Ven. Patauina ciuitas b. m. p.

Admirallium magnis viribus bellum restaurantem ad Moncontur, Henricus aggreditur parua manu: & aduerso casu equo excussus, mox humo sublatus, hostem vincit: cædit: vrbem recipit.

Ne belli gloriam partam obscuret Henricus; Guisios & Admirallios contendentes, & sese cædentes, vetat comprehendere.

Henrico

Henrico Franciæ Ill. & Poloniæ regi: religionis vindici: ſer. reip. Ven. decreto Pat. ciuitas P. C.

TARVISII.

AVrelii Augurelli imago eſt quam vides,
Vni vacantis litterarum ſerio
Studio, & iocoſo, diſpari cura tamen:
Hoc, vt vegetior ſic fieret ad ſeria:
Illo, vt iocoſis vteretur firmior.

FLORENTINA.

IN FLORENTIAM I. CÆS. SCALIGER.

PArua fluentiſonis aggeſta Fluentia ripis
Mollia de nitido nomina Flore capit.
Faſula regnabat: verùm meliora ſequutus
Martius antiquas detulit amnis opes:
Diuitias Hera: Mercurius diſcrimina linguæ:
Mercurius varias ire redire vias:
Ambitioſa, ferox, bellacia, flammea, Mauors
Pectora, magnificam docta Minerua manum:
Iuppiter oſtendit cœleſtes mentibus aulas:
Sirenum tribuit dulcis Apollo ſonum.
Vera vetus Romæ ſoboles, aliena requiris:
Mutua quæ proprias vertis ad arma manus.

INSCRIPTIONES.

IN S. MARIAE REPARATAE.

Ad perpetuam rei memoriam.

Generali Concilio Florentiæ celebrato, poſt longas diſputationes vnio Græcorum facta eſt in hac ipſa Eccleſia, die VI. Iulii, Anno 1430. Præſidente eidem Concilio Eugenio P.P. IIII. cum Latinis Epiſcopis & Prælatis: & Imp. Conſtantinopolitano, cum Epiſcopis & Prælatis ac Proceribus Græcorũ in copioſo numero, ſublatisq; erroribus, in vnam eandemq; rectam fidem, quã Romana tenet Eccleſia, conſenſerũt.

Ibidem

Ibidem ad læuam.

Ob insignem magnificentiam ciuitatis & templi, Eugenius P. P. IV. omni solemnitate adhibita dedicauit, die 25. Martii, anno 1436. cuius dedicationis gratiâ Pons ligneus insigni magnificentia & ornatu factus est ab Ecclesia S. Mariæ nouellæ, vbi P.P. inhabitabat, vsq; ad Ecclesiam hanc, per quem veniens Pontifex cum Cardinalibus & Episcopis, cæterisq; proceribus, pontificali habitu ad dedicandum accessit. Tanta enim multitudo ad spectandum conuenerat, vt præ nimia turba vias obsidente, nisi per Pontem commodè transire Pontifex non potuerit.

AD MARIÆ DE FLORE.

Ille ego sum per quem pictura extincta reuixit,
Cuiquàm recta manus tam fuit & facilis.
Natura deerat nostræ quod defuit arti,
Plus licuit nulli pingere nec melius.
Miraris turrim egregiam sacro ære sonantem,
Hæc quoq; de modulo creuit ad astra meo.
Denig; sum Iottus, quid opus fuit ista referre?
Hoc nomen longi carminis instar erat.

Obiit anno 1336. ciues P.P.B.M. Anno 1490.

TVMVLVS VERII MEDICIS.

Verius Medices, Eques opibus & gentis nobilitate clarus, sed & probitate & publicæ quietis studio clarior, hac quiescit humo. Locus meriti honoris ergo vni & viuenti datus opt. ciui. Vixit annos LXXII. m. 8. d. 20. Obiit Anno salutis M. CCC. VC.

AD LAVRENTII.

Ossa Cosmi magni Ducis Hetruriæ in pusillo hoc busto pro tempore depositâ sunt, in quo & Eleonoræ vxoris sita erant: vt simul honesto tumulo condantur, vti in vita semper mutuo amore iuncti fuere.

ITEM.

Petro & Iohanni de Medicis Cosmi P. P. F. H. M. H. N. S. Laurentius & Iulius Petri F. F. P. P. patri, patruo, Anno 1471. Petrus vixit annos 53. m. 5. d. 15. Ioannes ann. 42. m. 4. d. 24.

ITEM.

Cosmus de Medicis hîc situs est, decreto publico pater patriæ. Vixit annos 75. m. 3. d. 20.

IN S. MARIA NOVA SVB imagine Christi.

Vinctus, inops, moriens vera te morte redemi,
Hospes adorato numine gratus abi.

IN S. MARCI.

Ioannes iacet hîc Mirandula. cætera norunt
Et Tagus & Ganges, forsan & Antipodes.

Ob. Anno salutis 1494. vixit annos 32. Hieronymus Beneuenius, ne disiunctus post mortem locus ossa separet, quorum animos in vita coniunxit amor, hac humo supposita poni curauit. Anno S. 1542. Vixit annos 89. m. 6.

ANTE PORTAM ARCIS.

Quod faustum felixq; sit: Carolus v. Rom, Imp.

Imp. ex Africa rediens, cùm Alexandrum Medices Florentinorum Ducem, generum ſuum, extructa iam reliqua arce, turris huius fundamenta locantem reperiſſet, primùm victrici manu lapidem ponere non dedignatus eſt. Anno 1536.

IN S. LAVRENTII.

Pauli Iouii Nouocomenſis, Epiſcopi Nucerini, hiſtoriarum ſcriptoris celeberrimi, hic depoſita ſunt oſſa, donec eximia eius virtute dignum erigatur ſepulcrum. Vixit annos LXVIII. m. VII. d. XXIII. Obiit 3. Id. Decemb. Anno 52.

Heic latet heu Iouius, Romanæ gloria linguæ,
Par cui non Criſpus, non Patauinus erat.

Ibidem hodie legitur:

Paulo Iouio Nouocomen. Epiſcopo Nucerino, hiſtoriarum ſui temporis ſcriptori, ſepulcrum, quod ſibi teſtamento decreuerat, poſteri eius integra fide poſuerunt, indulgẽtiâ maxx. Ducum Coſmi & Franciſci Hetruriæ Ducum. Anno 1574.

Ibidem:

D. O. M.

Antonii Ciofii imago hæc eſt, Iuriſconſulti celeberrimi, atq; omni polita doctrina exculti. vtrumq; Ius ſpacio 30. annorum Piſis voce ſubtiliter interpretatus eſt, quod etiam ſcriptis ſuis acuminis & elegantię plenis illuſtrauit. Immatura viri ſubitaq; mors ingentem dolorem

attulit familiaribus & ſtudioſis ſcientię Legum, orbatis repentè & recondita magni Doctoris eruditione, & morum ſuauitate ſingulari.

Iulianus frater monumentum hoc, loco impetrato à Magno Duce Franciſco, ſummo amatore ipſius, honoris hominis cauſſa extruendum curauit. Vixit annos 55. menſes 10. dies 3. Obiit Piſis 6. Cal. Ian. 1575.

TVMVLVS MARSILII FICINI.

En hoſpes, hic eſt Marſilius Sophiæ pater,
Platonicum qui dogma culpa temporum
Situ obrutum illuſtrans, & Atticum decus
Seruans, Latio dedit fores primus ſacras,
Diuinæ aperiens mentis actus numine.
Vixit beatus ante Coſmæ munere,
Laurię, Medicis. nunc reuixit publico.
S. P. Q. F. Anno 1521.

AD MARIÆ DE FLORE.

Quantum Philippus de Burnebeſco Architectus arte Dædalea valuerit, cùm huius celeberrimi mira teſtudo templi, tum plures machinæ diuino ingenio ab eo adinuentæ documenta eſſe poſſunt: quapropter ob eximias animi ſui dotes, ſingulares q; virtutes, XV. Cal. Maias Anno 1444. eius B. M. corpus in hac humo, ſuperſtita grata patria ſepeliri iuſſit.

IN PALATIO DVCIS, STATVA EST antiqua Appii Claudii, inuenta Aretii, cum tali inſcriptione:

APPIVS CLAVDIVS C. F. CÆCVS, CENSOR,

sor, Cos. bis Dictator, Interrex iii. Pr. ii. Æd. Cur. ii. Q. Tri. Mil. iii. Complura oppida de Samnitibus cepit, Sabinorum & Tuscorum exercitum fudit, pacem fieri cum Pyrrho rege prohibuit. in Censura viam Appiam strauit: & aquam in vrbem adduxit: ædem Bellonæ fecit.

Monstri.

Hac Petrus Paulusq; vno sub corpore bini
Fabrica naturæ mira iacemus humo.

AD RIPAM ARNI, INFRA nouum palatium.

Ossa equi Caroli Capelli legati Veneti.

Non ingratus herus sonipes memorande sepulchrum
Hoc tibi pro meritis, hæc monumenta dedit.

Obsessa vrbe anno 1530. 3. Id. Martii.

EPIGRAMMA BIBLIOTHEcæ Mediceæ.

Deo, præsidib. familiæ. Diuus Clemens vii. Medices P. M. libris opt. studio maior. & suo vndiq; conquisitis, bibliothecam ad ornamentum patriæ ciuiumq; fuorum vtilitatem d. d.

Hanc bibliothecam Cos. Med. Tuscorum magnus Dux perficiundam curauit. Anno Dn. M. D. lxxi. iii. Id. Iulii.

Item.

Cosmus in has ædes meliora volumina κόσμῳ
Transtulit, & primas quas habet orbis opes.
Sic genuit tandem sterili de nomine Cosmus,
Rem sibi tum mundo cœlitibusq; parem.

IN CALCE PANDECTARVM Florentinarum legitur:

Ego Marſilius Ficinus interfui, dum hoc reperiretur opus: idq; manu propria ſcripſi die 9. April. Anno D. 1496. Petro Bernhardo de Bernhardis ſedente Vexillifero Iuſtitiæ.

IN SACELLO PALATII aureis literis.

1. Animo proprio iram furoremque ſedare, atq; reſtinguere, magnæ victorioſæq; fortitudinis eſt.

2. Quod non licet concupiſci, non licet intueri.

3. Impunitatis ſpes maxima peccandi illecebra.

4. Magna in vtramq; partem conſcientiæ vis.

5. Vltra hominem quemq; prouehere ſola probitas poteſt.

6. Euangelium inuenit ſibi domum, & leges locum vbi quieſcunt.

7. Concordiâ res paruæ creſcunt, diſcordiâ etiam maximæ dilabuntur. Saluſtius.

8. Reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ DEI Deo. Matth. 22.

9. Omne regnum in ſe diuiſum deſolabitur, & domus ſupra domum cadet. Luc. 11

10. Hoc eſt præceptum meum, vt diligatis vos inuicem, ſicut dilexi vos. Ioh. 13.

11. Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima ſtultitiâ caruiſſe.

12. O præ-

12. O præclara operum & opum mortalium beatitudo! quam cùm adeptus fueris, ſecurus eſſe deſiſtis.

13. Gaudia pelle, pelle timorem, ſpemq; fugato, nec dolor adſit; nubila mens eſt, vinctaq; frenis, hæc vbi regnant.

IOAN. AVSTRIACAE MAGNAE
Ducisſæ Hetruriæ.

Hoc tumulo depoſita ſunt oſſa ſereniſſimæ Ioannæ Auſtriacæ, Franciſci Medices Magni Etruriæ Ducis vxoris, cum tribus filiabus iniquo fato ante omnia præreptis, cum filiolo, qui priùs mortuus erat; cùm illa quondam vitales auras carperet, mœrens ad tempus poſuit.

AD MARIÆ NOVELLÆ.
Sub horologio.

Sic fluit occultè, ſic multos decipit ætas,
Sic venit ad finem quidquid in orbe manet.
Heu heu præteritum non eſt reuocabile tempus,
Heu propiùs tacito mors venit ipſa pede.

PARICÆ MEDICEÆ.

Pudicitia atq; prudentia non minus quàm ſanguine claræ incomparabili coniugi, Philippus Strozzius mœrens, decem liberis collacrymantibus, pro tempore poſuit. Vixit annos XXVIII. menſ. VIII.

IN PORTA' CIVITATIS.

Carolus v. Cæſar Aug. cùm inſigni omnium Chriſtianorum beneficio immanem archipiratam regno Tunetano pepuliſſet fugaſſetq;;

Siculo, Neapolitano ſuis regnis conſtitutis; Roma profectus Florentiam, hanc portam cum magna pompa ingreſſus, populo cuncto præ lætitia geſtiente, ab Alexandro Medices ciuitatis Duce, cui Margaritam filiam deſponderat, illuſtri apparatu, Regaliq; hoſpitio Mediceas in ædes acceptus eſt, Anno Domini M. D. XXXV. Id. Maii.

IN S. MARCI.

ANGELI POLITIANI.

Politianus in hoc tumulo iacet Angelus, vnum
Qui caput & linguas, res noua, tres habuit.
Obiit an. 1509. Septemb. 24.

Angelus hic clauſit cineres varia arte politus,
Vt vix inueniat Auſonis ora parem.

PONTIFICIS IN CONCILIO *Conſtantienſi deiecti.*

Balthaſar Coſſa, olim Ioannes XXIII. obiit Florentiæ, anno Domini 1419. XI. Kal. Ianuar.

Antonio Strozzæ, Cæſarei ſacriq; Iuris conſultiſſ. ac de Rep. bene merito, Antonia Veſputia vxor P. vixit annos 68. obiit 4. Id. Ian. 1521.

AD PORTICVM MERCATORVM.

Coſmus Medices Florentiæ Dux, publicæ magnificentiæ & ſalubritatis ergò porticum tranſuerſo columnarum ordine vndique permeabilem, aduerſus cœli contumeliam negotiantibus in foro ciuibus ſuis extruxit. 1548.

AD

AD S. FRANCISCVM SVB EFFIGIE Marcelli Virgilii.

Suprema nomen hoc ſolo
Tantùm voluntas iuſſerat
Poni, ſed hanc ſtatuam pius
Erexit hæres, neſcius
Famæ futurum & gloriæ
Aut nomen, aut nihil ſatis.

IN LAPIDE SEPVLCRI.

Marcellus Virgilius Reip. Florent. Secretarius, ſibi, vxoriq; ſuæ, & poſteris poſuit. Vixit an. LVI. menſes VI. dies XXVII. Obiit V. Cal. Decemb. An. M. D. XXI.

LAPIS ANTIQVVS INTEGER apud nobilem quendam Florentinum.

Q. Fab. Maximus, Dictator. bis Coſ. v. Cenſor, interrex. II. æd. cur. Q. II. TR. Mill. II. Pontifex, augur. primo conſulatu Ligures ſubegit, ex iis triumphauit. tertio & quarto Hannibalem compluribus victoriis ferocem ſubſequẽdo, coërcuit; Dictator Magiſtro equitum Minutio, quo ius populus imperiũ cum Dictatoris imperio æquauerat, & exercitui profligato ſubuenit, & eo nomine ab exercitu Minuciano pater appellatus eſt. Conſul quintùm Tarentum cepit, triumphauit. Dux ætatis ſuæ cautiſſimus, & rei militaris peritiſſimus habitus eſt. Princeps in Senatum duobus luſtris lectus eſt.

ALIVD.

Zenobius Epiſcopus hîc ſitus erat, quo in cœlites relato, ſepulcrum ad ſacerdotes templi hũius tranſiit, quod Coſmus Med. II. Dux marmoreo pauimento inſtaurari curauit.

Quieſcimus, domum hanc cùm adimus vltimam.

ALIVD.

Si tibi quos patria & virtus Lape maxime faſces
Tradidit, exilio perdidit inuidia;
At tua non odium, non mors, non tempora poſſunt
Perdere quæ reparat nomina clara Nepos.

PROPE TEMPL. S. CRVCIS.

Henricus IV. Roma rediens coronatus, infeſtus Florentinis, quòd coronationi ſuæ obſtitiſſent, rogatus ab exulibus, quorum princeps erat Dantes Poëta, vrbem obſedit, ab ea parte quæ eſt ad ſeptentrionem: atq; cùm vidiſſet ædificiis intentam ciuitatem (præcipuè autem id teſtatur palatium Cocchiorum, quod noctu etiam ſtruebatur funalibus accenſis) poſt quadrageſimum diem ſoluta obſidione diſceſſit. 1313. Kal. Octob.

AD ANGELI.

Hîc condita ſunt corpora ſanctorum Martyrum Proti, Hiacynthi & Nemeſii. Clariſſ. viri Coſmus & Laurentius fratres neglectas diu ſanctorum reliquias Martyrum, religioſo ſtudio, & fideliſſima pietate ſuis ſumtibus his aureis loculis condendas colendasq; locarunt.

VER-

VERSVS,

In aditu montis Feſulani, in quodam conclaui manu Politiani ſcripti:

Miſero quello, chi da perſona vile
Naſce di cor magnanimo & gentile!

LAPIDIS IN ADSCENSV FESVLANI.

Super hanc, vt fertur, petram, ab infidelibus Feſulanis decollabantur Chriſti Martyres: ob hanc ergo deuotionem & reuerentiam hîc collocata fuit. Anno Domini M. D. LXVI.

AD S. MARIAM NOVELLAM.

Ἰώσηφ ἐλέει θῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινοπόλεως; Νέας ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Eccleſiæ antiſtes fueram qui magnus Eoæ,
Hîc iaceo magnus religione Ioſeph.
Hoc vnum optabam miro inflammatus amore,
Vnus vt Europæ cultus & vna fides.
Italiam petii, fœdus percuſſimus vnum:
Iunctaq; Romanæ eſt, me duce, Graia fides.
Nec mora, decubui, nunc me Florentia ſeruat,
Qua tunc concilium floruit vrbe ſacrum.
Felix qui tanto donarer munere viuens,
Qui morerer voti compos & ipſe mei.

ALIVD.

Hugoni Ottonis III. Imp. affini ac Comiti, Marchioni Brandeburgenſi, Hetruriæq; præfecto, qui D. Benedicto hæc olim, & ſex alia cœnobia condidit. Pii huius loci Monachi de ſe bene merito ſepulcrum vetuſtate attritum in-

ſtaurarunt. Anno ſalutis 1481. H. M. H. N. S. Obiit anno ſalutis M. LXII. Cal. Ianuar.

AD S. CRVCIS.

Siſte, vides magnum quæ ſeruant marmora vatem,
Ingenio cuius non ſatis orbis erat.
Quæ natura, polus, quæ mos ferat, omnia nouit:
Carolus at tatis gloria magna ſuæ.
Auſoniæ & Graiæ crines nunc ſoluite Muſæ,
Occidit heu veſtri fama decuſq; chori.

IBIDEM.

Poſtquam Leonhardus è vita migrauit: hiſtoria luget: eloquentia muta eſt: ferunt q; Muſas tum Græcas tum Latinas lacrymas tenere non potuiſſe.

IBIDEM.

Michaëli Angelo Bonarotio, è vetuſta Simoniorum familia: ſculptori, pictori, & architecto: fama omnibus notiſſimo, Leonhardus patruo amantiſſ. deq; ſe opt. merito, tranſlatis Roma eius oſſibus, atq; in hoc templo maior. ſuorum ſepulcro conditis: cohortante ſereniſſ. Coſmo Medices magno Hetruriæ Duce, P. C. Anno ſalutis 1570. Vixit ann. 88. m. II. d. 15.

AD ANNVNCIATÆ.

Ludouicus Gonzaga II. Marchio Mantuæ, Petro Tonalio, ſuisq; poſteris, ob ſummam in eum beneuolentiam, eiuſq; in templo, quod cernis,

cernis, ædificando diligentiam, ſepulchrum hoc conceſſit. Anno 1477.

IN FORO.

IVDITHÆ.

Exemplum ſalutis pub. 1495.

MERCVRII.

Quo vincas, clypeum do tibi caſta ſoror.

MINERVÆ.

Tuta Ioue, ac tanto pignore lata fruar.

CVPIDINIS.

Fratris vt arma geras, nudus ad aſtra volo.

MARTIS.

Te, fili, ſi quis læſerit, vltor ero.

Beneuenutus Cellinus ciuis Flor. F.
Anno 1553.

IN PALATII VESTIBVLO.

Ingreſſa auſpiciis hanc vrbem, diisq; ſecundis
Cæſaris inuicti Auguſti pulcherrima proles:
Nunc iiſdem ſubeas hæc limina & aurea tecta.
Aduentu ecce tuo lætantur, & omnia rident.
Heic redimita oleæ crines pax alma corona,
Et ſecura quies, & cætera numina læto
Te vultu accipiunt venientem, & fronte ſerena.
Omnes & votis optant, & voce precantur,
Sis felix, adſisq; tuo cum coniuge virgo:
AEternum imperium vigeat, nomenq; decusq;.

IN AVLA PALATII MAGNA, QVAEdam quaſi Chronologia eſt rerum à Florentinis geſtarum.

A Chriſto nato 1010. Fæſulæ in partem Vrbis adſcitæ.

Anno dn. 1306. Muſcelana prætura nobilis.

Anno ſal. 1403. Flaminia noſtræ ditionis.

Anno ſal. 1440. Puppium Cauſentini agri caput.

Anno dn. 1342. Piſcia oppidum adeò fidele.

Anno ſal. 1350. Pratum oppidum ſpecie inſigne.

Anno dn. 1369. Prætura Arnenſis inferior.

Anno dn. 1331. Piſtorium vrbs ſocia nobilis.

Poſt partum Chriſti an. 400. Florentia, Gothorum impetu fortiſſimo retuſo, Rom. victoriam præbet.

Anno ante Chriſtum natum 20. Tribus cœptæ. Florentia Romanor. colonia à triumuiris deducitur.

Poſt partum virginis 1265. Florentini ciues à Clemente IV. Eccleſiæ defenſores appellantur.

XXIV. Ciuitates Hetruriæ. Optimo Principi: conſtituta ciuitate: aucto imperio: & pacata Hetruria: S. P. Q. F. Opus iuſſu Coſmi cœptum: à Chriſti ortu 1563. Perfectum à materia, à pictura, à reliquo ornatu: ann. duob. menſibus tribus.

Anno 1433. poſt ortum Chriſtum, Eugenio IV. Pont.

IV. Pont. Max. vrbe ſedeq; pulſo: refugium eſt paratum.

Poſt ortum Chriſtum Anno 1283. Ciuibus, opibus, imperio florens, latiori pomerio cingitur.

Poſt partum Virginis an. 1010. Florentia Fæſularum ruinis.

Anno ſal. 1254. Volaterra, Tuſciæ vrbs celeberrima.

Anno ſal. 1338. Geminianum & Collis oppida.

Anno dn. 1376. Certaldenſis prætura amœniſſ.

Anno ſal. 1197. Ager Clantius, & eius oppida.

Poſt partum Virginis 1509. Piſani commeatu & ſpe excluduntur.

An. à Chriſti ortu 1498. Veneti Piſarum defenſores victi.

Hum. ſal. an. 1500. Galli auxiliares repelluntur.

An. dn. 1509. Tandem læta victoria venit.

An. dn. 1499. Vicum Florentinum milites irrumpunt.

A partu Virg. 1495. Cæſena vi ſolida expugnatur.

A Chriſto nato 1494. S. P. Q. F. Piſanis rebellibus magno animo bellum indicit.

Ab hum. gen. ſalut. 1553. Prælium acre ad monaſterium.

Ab hum. gen. ſal. 1553. Bellum cogitantes præuenit.

Post partum virg. 1554. Cassili oppidi expugnatio.

Post partum virg. 1555. Exitus victis victoribusq; felix.

Post partum virg. 1554. Mons Regionius vi expugnatur.

Post partum virg. 1554. Galli rebelles; prælio cedunt.

Post partum virg. 1555. Publici hostes terra arcentur.

Anno sal. 1440. Burgum Vmbriæ vrbs & Anglaria.

Anno sal. 1297. Prætura Arnensis superior.

Anno sal. 1412. Cortana Pollitianumq; oppida clara.

Anno sal. 1381. Aretium nobilis Hetruriæ vrbs.

IN AVLA SVPERIORI AD imagines Heroum.

Natis exemplum Decius. sum victima Romæ.
Scipio sum. vici Hannibalem, Pœnosq; subegi.
Sum Cicero. tremuit nostras Catilina secures.
Brutus ego assertor patriæ, regumq; fugator.
Vro manum spretis errantem Scævola flammis.
Hoste fero caso victricia signa Camillus.

REGIS DAVIDIS VETVstiss. statuæ.

Contra hostes patriæ terribilissimos, fortiter dimicantibus, Deus victoriam præstat.

IN

IN PALATIO PYTHIO.

Publicæ commoditati.

Ibidem muli epitaphium.

Lecticam, lapides & marmora, ligna, columnas
Vexit, conduxit, traxit, & iſta tulit.

AD S. SPIRITVM.

Hoc quod vides Sacellum variis nobilibus marmoribus ab Ægypto vſq; Angliaq; adductis, conſtructum, Baptiſta Caualcantes, Thomæ P. religionis ergo, maxumis cum ſumtibus ædificandum curauit. Anno Domini 1562.

IBIDEM.

Thomæ Caualcanti, ciui Florentino. Qui cùm ſummæ nobilitati ſummas diuitias addidiſſet, non ſolùm mercaturam ſingulari fide, ſed etiam Rempub. ſingulari prudentia geſſit. Cumque ann. 74. expleuiſſet, Florent. 11. Kal. Quinct. vitam cum morte commutauit. An. Dn. 1560. Baptiſta f. parenti opt. cariſſ. P.C.

AD CARMELITAS.

Iuliano Piſtoro Pratenſi, Carmelitæ, ſuo Prouinciali optimè merito, lugentes poſuere. Qui quantum in Phyſica ac mathematicis diſciplinis omnibus, præcipuè in Aſtrologia valuerit; non Senæ, Piſa, aut Florentia tantùm, vbi annis non minus 22. profeſſus eſt; verùm totus terrarum orbis agnouit. Vixit an. 64. menſes 5. dies 11. ☉. 7. Xbr. 1556.

AD MARIAE DE FLORE, IN circo medii fani.

Sylueſter Medices H. A. D. Q. qui ita de repub. domi foriſq; meritus eſt, vt & equeſtri ordine, & ampliſſ. donis & loco ſepulturæ, maximo conſenſu ciuitatis decoratus ſit. Anno ſal. 1388. Vixit annos 62. menſes 8. d. 12.

IBIDEM:

Ad effigiem Dantis.

Qui cœlum cecinit mediumq; imumq; tribunal,
Luſtrauitq; animo cuncta Poëta ſuo,
Doctus adeſt Dantes, ſua quem Florentia ſæpe
Senſit conſiliis ac pietate patrem.
Nil potuit tanto mors ſæua nocere poëtæ,
Quem viuum virtus, carmen, imago facit.

ALIVD.

Multum profectò debet Muſica Antonio Squarçialupo Organiſtæ. Is enim ita arti gratiam adiunxit, vt quartam ſibi viderentur Charites Muſicam adſciuiſſe sororem. Florentina ciuitas grati animi officium rata eius memoriam propagare, cuius manus ſæpè mortales in dulcem admirationem duxerat. Ciui ſuo M. P.

AD D. MARCI.

D. O. M. Antonio Vidotto, ob pacem inter Anglor. & Francor. Reges confectam, ab Edoardo VI. equeſtrem gradum, ab vtrisq; inſignia munera conſecuto, in patria ab opt. Duce Coſmo in 48. virorum numerum cooptato: Volaterris

terris demum prætura & vita functa, gentiles eius, absentibus filiis P.P.☉. 4.Kl. Decemb. anno 1555. Vix. an. 63. m. 6.

IBIDEM.

Io. Maria Panlotius heîc situs est domo lugubri, I. C. celeberrimus. qui cùm operam diu nauasset Duci Vrbinati principi suo, & in aliis Italiæ vrbibus plurimorum controuersias summa cum laude diiudicasset: accersitus postremùm à Cosmo Medice Duce Florentinorum ac Senens. primùm in I v. Rotæ Iudicibus fuit: deinde causis audiendis præpositus. eo in munere cùm valde probatus foret omnibus, vitam amisit. Antonia Berna mœrens, coniugi cariss. P.☉. 4.Kl. Ian. Anno Domini 1565. Vixit an. 62. m. 2. d. 20.

AD ANNVNCIATAM.

Angelus Martius Assisiensis Episcopus, ac I. C. à secretis augustæ Medicum domus, illiusque alumnus, & in eam ob probitatem fidemque adscitus, hoc sibi viuens sepulchrum confecit, defunctus vt sibi viuat, cùm ante mortem amicis vixisset. Anno 70.☉. an. dn. 1546.

IBIDEM XENODOCHII EPIGRAPHE.

Virginis intactæ cùm veneris ante figuram,
Prætereundo caue, ne fileatur Aue.

IN LAVRENTII.

Si merita in patriam, si gloria, sanguis, in omni
Larga manus, nigra libera morte forent:

Viueret heu patriæ caſta cum coniuge felix,
Auxilium miſeris, portus, & aura, ſuis.
Omnia ſed quando ſuperantur morte; Ioannes
Hoc mauſoleo, tuq; Picarda iaces.
Ergo ſenex mœret, iuuenis, puer, omnis & ætas,
Orba parente ſuo patria mœſta gemit.

Coſmus & Laurentius de Medicis, Ioanni Auerrardi F. & Picardę Adouardi F. cariſſimis parentibus, hoc ſepulchrum faciundum curarunt. Obiit autem Ioan. x. Cal. Mart. M. CCCC. XXVIII. Picarda verò XIII. Cal. Maias, quinquennium pòſt è vita migrauit.

In Mariæ Annvnciatæ.

Quod nouiſſe iuuabit, perlegant omnes.

Leo x. Pont. Max. Florentinus, pius in Deiparam virginem, ac benignus in patriam, Diuę Annunciatæ ſacellum, magno quondam ære à maioribus ſuis familiæ Mediceæ in hac æde conſtructum, miraculorum, & cœleſtium gratiarum copia toto orbe celebratiſſimum, Pontificiis donis perpetuò honeſtaturus, ſimulque adipſam confluentium ſaluti pientiſſimè conſulens, motu proprio, Chriſticolis vniuerſis cõfeſſis ſacellum viſitantibus qualibet die Sabbati, mille annos & totidẽ quadrageñas, & ſingulis eiuſdem Virginis, nec nõ Natiuitatis Dominii celebritatibus, ac Veneris, Sabbatiq; diebus maioris hebdomadę duo annorum, & quadragena-

dragenarum millia de iniunctis eis pœnitentiis Apoſtolica auctoritate relaxat: omnium inſuper, quæ in eo fundentur, precum participes eos decernit, qui ſua, vel aliena manu, ſi ritè impediantur, pro defunctorum etiam expiatione nonnihil prædictæ annæ piè erogare curauerint. Dat rurſus peccatorum plenariam indulgentiam per ſe, vel alium, verè ſcilicet impeditis, viſitantibus idem ſacellum à primis veſperis, & die tota natiuitatis eiuſdem Diuę Mariæ, prò facultate tamen facta oblatione priori loci, & ab eo decernendis fratribus, poteſtate conceſſa diebus octo abſoluendi quoſcunque, ab exceſſibus omnibus, iis, quæ in bulla cœnæ Domini continentur, exceptis, & præter quatuor commutandi quæcunque vota hoc abſolutionis beneficio gaudent, eôdem tempore accerſito ad ſe Sacerdote, qui à perſonali ſacelli viſitatione legitimè præpediuntur, ſua tamen ad id munera dirigentes: eâdem in peregrinos Prior vtetur facultate, iis etiam porrecto Euchariſtiæ Sacramento, quotiens oportuerit. Quæ legiſti, ea non abolenda conceſſit Leo perpetuò duratura, Anno Chriſtianæ ſalutis M. D. XIIII. ſexto Cal. Maii.

AD IMVM ARNIPONTEM IN arcu triumph.

Quæ tam præclara naſcetur ſtirpe parentum
Inclyta progenies digna atauiſq; ſuis.
Hetruſca attollet quantis ſe gloria rebus,
Coniugio Auſtriacæ Mediceæq; domus.

Viuite felices. non eſt ſpes irrita. namq;
Diuina Charites talia voce canunt.

SVPRA MAGNAM PALATII PORtam ad ſponſam Auſtriacam.

Ingredere opt. auſpiciis fortunatas ædes tuas, auguſta virgo, & præſtantiſſ. ſponſi amore, clariſſimiq́ue Ducis ſapientia, cum bonis omnibus deliciisq́; ſumma animi ſecuritate diu felix & læta perfruere, & diuinæ tuæ virtutis, ſuauitatis, fœcunditatis fructibus publicam hilaritatem confirma.

IN AVLA MAGNA EIVSdem palatii.

Has ædes, atque aulam hanc, tecto elatiori, aditu, luminib. picturis, ornatuq́; auguſtiori, in ampliorem formam decoratam, dedit Coſmus Medices illuſtriſſ. Florent. & Senar. Dux, ex deſcriptione atque artificio Georgii Vaſarii Aretini pictoris atq; architecti. 1565.

AD MARIÆ. EPITAPHIVM SEVERINI Norbii Equitis aurati, Dani.

Oceanum hoſtili toties qui ſanguine tinxit
A gelidæ Thyles littore ad vſq; Cronum,
Quem non immeritò Sclaui, Suediq́; Gothiq́;
Vandaliæq́; vrbes extimuere ducem:
Norbius Etruſco iacet hîc Seuerinus in antrò,
A Florentina miſſus in aſtra pila.
Barbarus ille nequit captiuum extinguere Moſcus,
Mergere non mediis Ennoſigæus aquis.

Debuit

Debuit in Latio, velut orbis in arce perire,
Tanta viri vt virtus vndiq; nota foret.

In Carthvsiano.

Donatus nomen, patria eſt Florentia, gens mî
Acciaiola domus. clarus eram eloquio.
Francorum ad regem patriæ dum orator abirem,
In Ducis anguigeri mœnibus occubui.
Sic vitam impendi patriæ, quæ me inde relatum
Inter maiorum nunc cineres ſepelit.

In Ceciniano: Aonii Palearii.

Quem Thuſcus Cecinna olim poſſederat agrum,
Inſignem latè frugibus & pecore,
Hernicus Aonius longo poſt tempore cultu
Longè auctum antiquo reſtituit genio.

Fontis Aganippes.

Quem pellucidula manantem cernitis vnda,
Fons hic muſcoſis obſitus iret aquis,
Nî Thuſcos properè colles viſura tuliſſet
Cecinnæ campis Hernica Nais opem.
Deduxit riuos, ne quisquam diceret hortos
Heſperidum poſthac eſſe, ſed Aonidum.

FERRARIENSIA.

IN FERRARIAM I. CÆSAR SCALIGER.

INclyta quæ patulo fruitur Ferraria cœlo,
Reginas rerum lumine ditat aquas.
Aurea nobilitas: ſtudiorum nobilis otii
Ingenia: audaci pectore prompta manus:
Magnanimiq́; duces, genus alto à ſanguine diuûm:
Perfugium profugis mœnia ſancta viris.
Vos me luctificæ redeuntem è ſtragis aceruis,
Quos vetus exima ſede Rauenna gemit,
Germano in pugna amiſſo, fortiq́; parente,
Quo matri victæ vita dolore fugit,
Ornatum elogiis, decoratum nomine regum,
Auctum Felſinea reſtituiſtis ope.
Saluete heroës, & quæ ſanctiſſima tellus,
Fratriq́; ac matris, & patris oſſa tegis.

INSCRIPTIONES.

IN ASYLO.

MEMORIÆ D. HERCVLIS ESTHENSIS DVCIS II.

Hic Alphonſo Neapolitanorum regi, ob egregiam indolem, chariſſimus, cum Galeatio Pandono viro illuſtri ac fortiſſimo, vixdū adoleſcens, non ſine maxima laude ſingulari certamine depugnauit: ad Molinellam Venetorum exercitum hoſtili impetu grauiter laborantem virtute ſua conſeruauit: neq; priùs acriter pugnare deſtitit, quā repulſis hoſtibus, plumbea glande

glande dextrũ pedem ſaucius, ex prælio diſcedere coactus eſt. Multa, imperiũ adeptus, ad vrbis ornatũ excogitauit perfecitq;. Aulã regiam cõmodiorem pulcrioremq; reddidit: innumeras domos, noua fora, publicas porticus marmorcis columnis inſignes, caſtelli veteris molẽ iampridẽ inchoatam celeriter & exactè cõſummauit. Belliguardi palatiũ auxit atq; exornauit. Belflorem incẽdio conſumptũ reſtituit: arcem nouã ad Eridanũ poſitam meliori ſtructura & amœnis hortis additis, multo decentiorem refecit; aqua ex Padi alueo plumbeis fiſtulis in vrbem tradu&ta, perennes fontes inſtituit. Templis ferme omnibus inſtauratis, atq; ad ampliorem & auguſtiorẽ formã redactis, noua poſuit: & ea omnia præclaris muneribus ditauit. Paluſtres agros ad culturam redegit: antiquorũ Comœdias, ac veteris ſcenæ modos actusq; retulit: plurimaq; ad ſpectatorũ hilaritatem, inuſitato ſumptuoſoq; paratu, actibus interpoſuit. Hũc nouum vrbis ambitũ in ſeptẽtrionem vergentem, antiquę vrbi addidit: crebrisq; propugnaculis turritis, & inexpugnabilibus muris, lata ac præcipiti foſſa, lateritiis pontibus ſuper cõſtructis, celerrimè cõmuniuit. Tot magnificis operibus breui perfectis, tot publicè priuatimque collatis beneficiis, tot clariſſ. virtutum ratione habita, Auguſti & P.P. nomen merenti, S.P.Q. Ferrarienſis, hanc equeſtrem ſtatuam viuenti poſuere. ad quam ſi quis intra ambitum xx. P. confugientibus vim attulerit, ſe læſæ maieſtatis crimen incurriſſe non ignoret.

APVD CARMELITAS.

IOHAN. MANARDO FERRARIENSI, VIRO VNI OMNIVM INTEgerrimo ac ſanctiſſ. Philoſopho & Medico doctiſſimo:

Qui annos P. M. LX. continenter tùm docendo & ſcribendo, tũ innocentiſſimè medendo, omnem medicinam ex arce bonarum literarum fœdè prolapſam, & in barbariæ poteſtatem ac ditionem redactam, proſtratis ac profligatis hoſtium copiis, identidem vt Hydra renaſcentibus, in antiquum priſtinumq; ſtatum ac nitorem reſtituit: lauream omnium bonorum conſenſu adeptus, IV. & LXX. annũ agens, omnibus omnium ordinum ſui deſiderium relinquens, humili ſe hoc Sarcophago cõdi iuſſit.

Iulia Manarda vxor, quod ab eo optabat, poſuit.

Hæc breuis exuuias magni capit vrna Manardi.
Nam virtus latè docta per ora volat.
Mens pia cum ſuperis cœli colit aurea templa,
Hinc hoſpes vitæ ſint documenta tuæ.

An. M. D. XXXVI. m. Martio.

IN TVRRI S. GEORGII.

Ferraria parta pace Anno 1485. cùm à Clemente v. ſibi metueret Hercules, turrim iſtam ex fundamento deſtrui mandauit, ne hoſtium bombardis pro inferendo vrbi damno vſui eſſet. in qua re cùm laborari cœptum eſſet, mutato con-

to consilio Ducis, mox ab incepto opere cessatum est.

Ex eo tamen, quod iam demolitum erat, turris ad alteram partem inclinare cœpit, vt hodie quoq; inclinata cernitur.

IN MVRO HORTI.

Siste viator iter, volucrem qui comprimis axem,
Quadrupedem flectas, veraq; scripta lege.

Paulo III. Pontif. Max. iter hac faciente, & ab Ill.mo Hercule II. Senatuq; & populo Ferrariensi, certantibus omnibus studiis excepto, demolitus paries IX. Cal. Maii, instauratus autem III. Cal. Iulii, vt iter ad Ecclesiam pateret Pontifici.

IN FERRARIAM TERRÆ motib. concussam.

ἀδέσποτον.

Felsinæ imperio terra, Brabantia Nerei
Clara stetit, cœlo Roma superbit adhuc.
Ecce maris dominam Brabanti nominis vrbem
Obruit insani fluctibus ira freti.
Et quæ Felsiniæ steterat telluris ocellus,
Hanc labefacta suo pondere terra premit.
Exitium est vtriq; suum terraq; mariq;.
At tibi de cœlo Roma ruina venit.

IN ÆDE S. STEPHANI.

DE *RESTAVRAT. ECCLESIAE.*

Cùm anno M.D.LXX. die XVII. Nouembris tertia noctis hora, quammaximus terræ motus

hanc præclariſſimã vrbem ita conquaſſaſſet, vt eius fortiſſima mœnia, munitiſſimas arces, alta palatia, religioſa templa, ſacratas turres, omnesque ferè ædes omnino euertiſſet & proſtraſſet, vnà cum maximo ciuium damno, atq; acerba clade, adeò vt omnes maximo metu perterriti, relictis caris & ornatis domibus, cæterisq; ſuis bonis, in lugubria cœmiteria, in lutoſos hortos, atque demum relicta ipſa vrbe in ſylueſtres agros, in pauperibus tuguriis, in humilibus tentoriis tota hieme prægelida & aſpera degentes, paſſim diffugerent: hoc ſacrum Diui Stephani templum ipſo terræ motu ſciſſum, fractum atq; ferè collapſum, piiſſimi Parochiani, & Reuerendus Vinutius Segantus illius Rector, Dei & ipſius Diui Stephani protectoris auſpiciis, in priſtinum ſtatum ipſo etiam terræ motu nondum ceſſante reſtitui curarunt, Anno M. D. LXXI. die XVIII. Septembris.

FRANCISCI SACRATI.

Hac eques inſignis tegeris Franciſce ſub vrna,
Sacratæ quondam firma columna domus.
Morte tua doluit princeps, populusq;, patresq;,
Et pudor, & ſocia cum probitate fides.
Hoc memores nati clauſerunt membra ſepulcro,
At pia ſydereas incolit vmbra domos.

HIERON. SAVANAROLÆ.

Dum fera flamma tuos Hieronyme paſcitur artus,
Religio ſanctas dilaniata comas
Fleuit, & ô, dixit, crudeles parcite flammæ,
Parcite, ſunt iſto viſcera noſtra rogo.

ANNVS

ANNVS MARTYRII.

Sincera taxas cultus vbi voce Baalis,
Interit igniuomis Sauanarola rogis.

Vix. ann. Domini M. CCC. XCVIII.

DOMINICI BONDII.

Qui à prima adoleſcentia Græcis Latinisq; literis peritiſſimè imbutus, ingenii atq; induſtriæ laude ſemper claruit: Philoſophiam verò Medicinamq; Ferrariæ multos annos publicè profitendo, acutiſſimè, diligentiſſimè, atq; integerrimè cum omnium fauore docuit ac exercuit, de vniuerſa autorum antiquitate, vt de ſua ipſiusmet ętate, optimè meritus, niſi forte nullo tantæ eruditionis ſuperſtite monumẽto ambitionis etiam aliquid in modeſtiſſimo viro deſiderare poſſit poſteritas.

Mî domus hæc requies curarum ſola mearum:
Omnibus vna meis certa medela malis.

PETRVS MONFERRATVS

Honorariæ poteſtatis accenſus, dum operam ciuibus peſtilentia laborantibus præbet; noctu equi calce ictus in abdomine, magnum ſuæ ſedulitatis deſiderium populo & Decurionibus Ferrarienſibus reliquit, Ioan. Hieronymus parentem optimum lugens, poſ. Anno ſalutis M. D. XXVIII.

PICTORIS CVIVSDAM.

Occubat hîc proles pictoria: væ tibi, mundum
Et ſua quisquis amas, huc nihil inde feres.
Huc nihil inde feres, guttam hic à paupere diues
Poſcit aquæ; mundum væ tibi quisquis amas.

BAPTISTÆ STABILINI.

Hic Baptiſta iacet Stabilinus marmore, viuus
Nunquam quieuit, at quieſcit mortuus.
H. M. H. N. S.

HIERONYMI BELLACVMBÆ.

Vale anima candidiſſima. vale tuorum parentum, quos dolore & luctu conficis, æternum deſiderium. vale & huius patriæ, quam tua hinc migratione miſerabiliter orbaſti, & Muſarum, & huius ætatis immortale decus. Vale animula blandula, & in numerum deorum tam breui vitæ ſpacio recepta. Vale rurſus, & ſi animæ vllus eſt ſenſus; donec recto ordine te, ſicut natura concedet, aſſequemur; noſtri memor.

SIGISMVNDVS LOCATELLVS

Ferrarienſis, equis omni nationum artificio inſtituendis artifex totius Italiæ ſuo æuo primarius, Federiciq; Griſonii, artis eius inuentoris primi, diſcipulus, qui huiuſce peritiæ ſingularis ergò Franciſco Ateſtino antea, Alphonſo ſecundo deinde duci ſereniſſimo, vniuerſæq; principis familiæ, ac primariæ nobilitati acceptiſſimus, nobiles multo numero adoleſcentes, equos innumeros ea diſciplina doctos fecit: egregiaq; munera è vicinis remotisque regionibus reportauit: à multis externis Principibus, ac Suecorum rege ingentibus præmiis inuitatus. Vir inſigni animi tranquillitate

patriam

patriam omnibus prætulit, atq; ætatis ſuæ LX. ann. diem nouiſſimum operiturus, hoc ſe tumulo condidit. M. D. LXXXII. Menſe Maio.

FRATRIS AVGVSTINI, Richini.

Flens veni in terras, & flens diſcedo, fuit q̃ |
Dum vixi, fletus, vita, dolor, gemitus.

DE TERRÆ MOTV ALOYSIVS Luiſinus.

Diluuium, terræ motus, contagia, paſſim
Bella, fames, mundi quid reliquum exitio eſt?
Ignis & ipſe propè eſt, vnde hæc? ex arce Tonantis:
Tot mala quid mundo congerit? Impietas.
Anne ſalutis adhuc ſpes vlla eſt? vnica. Quisnam
Porriget hanc? pietas. hæc vbi? nullus habet.
Quid ſtas munde? rue, vt pietas eſt nulla; ruentem
Sic video, auxilium numina læſa negant.

IN DOMINICANO.

Sebaſtiano Clarignano acerrimi ingenii viro, & in ſcena, ſiue riſus vrbanos moueret, ſeu Tragico fletu pulpita quateret, Cynthius Ioannes-Baptiſta Gyraldus amicus amico optimo ac bene merenti poſuit. Vixit annos LXIV. menſ. VIII. Obiit anno M. D. LI. III. Non. Sextilis.

Te, Roſci, extincto periit res Comica, teq̃
AEſope extincto regia ſcena perit.
Ambas Monsfalcus Stygiis reuocarat ab vmbris,
Et dederat vita nobiliore frui.
Nunc ipſo erepto prorſus periere, nec vlla eſt
Spes reliqua, amiſſas demere poſſe neci.

Melpomene hinc Tragico flet triſtia fata boatu,
Et laniata ſinus mœſta Talia gemit.
Cynthius occaſum veteris miſeratus amici,
Supremos cineres condidit hoc tumulo.

NICOLAI LEONICENI.

Nicolao Leoniceno Vicentino, qui ſibi Ferrariam patriam maluit, vbi annos LX. Italos & prouinciales magna celebritate Græcè & Latinè inſtituit, continua ſerie apud principes Eſtenſes magno in honore habitus, vnus omniũ magis pectore quã lingua Philoſophiam profeſſus, rerum naturæ abditiſſimarum experientiſſimus. qui primus herbariam penè deſitam, & ſyluam rei medicæ iniuria temporum negligenter habitam, in diſquiſitionem, magna ſpe mortalium, reuocauit: in barbaros conditores pertinaciter ſtylũ perſtrinxit: & ſtudio veritatis cum omni antiquitate acerrimè depugnauit.

Annos natus VI. & X C. cùm iam æternis monumentis in arcem immortalitatis ſibi gradum feciſſet, homo eſſe deſiit. Alfonſus Eſtenſis Dux III. & S. P. Q. Fer. B. M. poſuere. 6. Id. Iun. Anno 1524. Bonauentura Piſtophilo grato ipſius diſcipulo procurante.

IN S. DOMINICI.

Tria cũ maxima haberet Beatrix Iocula clariſſ. Sigiſmundi Salimbeni filia; generoſum ſpiritum: conſtãtiſſimam fidem: & caſtiſſ. corpus: aliud in beatorum ſedes; aliud in cari coniugis Albertini ex nobili Ioculorum gente pectus migrauit: qui cum ſummo voluntatis & conſi-

liorum

liorum tenore vixerat. quod tertium erat, hîc iacere vides, non ſine magno omnium dolore & deſiderio. vbi & amantiſſ. maritus, cùm ſuperis viſum fuerit, eximiæ beneuolentiæ gratia, conquieſcit. Anno ſal. hum. M. D. XL.

IN SVMMO TEMPLO.

TVMVLVS LILII GYRALDI.

Quid hoſpes aſtas? tymbiũ
Vides Gyraldi Lilii,
Fortuna vtramq; paginam
Qui pertulit, ſed peßima
Eſt vſus altera, nihil
Opis ferente Apolline.
Nil ſcire refert amplius,
Tua aut ſua. in tuã rẽ abi.

Lilius Gyraldus Prot. Apoſt. mortalitatis memor, annum agens LXXII. V. S. P. C. Anno M. D. L.

IN COENOBIO DOMINICANORVM *ſupra oſtium Bibliotheca ad Cœlii Calcagnini tumulum.*

INGREDIENTIBVS.

Cœlius Calcagninus Ap. S. protonot. viuus ſibi poſuit. Hoc ſcilicet deerat temeritati humanæ, vt eorum curam ſuſciperet, quæ neque viuis neq; mortuis eſſent profutura.

EXEVNTIBVS.

Cùm Cœlius Calcagninus nihil magis optauerit, quàm de omnibus, pro fortunæ captu, optimè mereri: decedens Bibliothecam, in qua multò maximam ætatis partem egit, in ſuorum ciuiũ gratiam publicauit, & in ea ſe condi mandauit. Tu quisquis es, rogo, vt hominis B. M.

manibus Deum propicium preceris. Ex diuturno ſtudio inprimis hoc didicit; MORTALIA CONTEMNERE: ET IGNORANTIAM SVAM NON IGNORARE.

AD DOMINICI:

Cæſar, Alexander, tumulo Traianus in iſto
Clauduntur, nec tres clauſos tenet vrna, ſed vnum,
Scilicet Eſtenſem, ſublatum in ſidera Borſum,
Cuius erant mores tantqrum in pectore regum.

IANI PANNONII, EPISCOPI QVINQ-ecclesienſis, Poëtæ celeberrimi.

Hîc ſitus eſt Ianus, patrium qui primus ad Iſtrum
Duxit laurigeras ex Helicone Deas.
Hunc ſaltem titulum liuor permitte ſepulto,
Inuidiæ non eſt in monumenta locus.

IN TEMPLO CATHEDRALI.

Ludouici Arioſti humantur oſſa
Sub hoc marmore, ſeu ſub hac humo, ſeu
Sub quicquid voluit benignus hæres,
Siue hærede benignior comes, ſeu
Opportuniùs incidens viator.
Nam ſcire haud potuit futura. ſed nec
Tanti erat vacuum ſibi cadauer,
Vt vrnam cuperet parare viuus.
Viuens iſta tamen ſibi parauit,
Quæ ſcribi voluit ſuo ſepulcro,
Olim ſi quod haberet is ſepulchrum.
Ne cum ſpiritus hoc breui peracto
Præſcripto ſpacio miſellus, artus
Quos ægrè antè reliquerat, repoſcet,

Hac

Hac & hac cinerem hunc & hunc refellens,
Dum noſcat proprium, diu vagetur.

AD BENEDICTI.

Ludouico Arioſto, Poëtæ patritio Ferrarienſi, Auguſtinus Muſtus tanto viro, ac de ſe bene merenti, tumulum & effigiem marmor. ære proprio P. C. An. S. 1573. Alphonſo II. Duce. Vix. an. LXIX. Obiit anno 1533.

Heîc Arioſtus eſt ſitus, qui Comico
Aureîs theatri ſparſit vrbanas ſale:
Satyraq; mores ſtrinxit acer improbos.
Heroa culto qui furentem carmine,
Ducumq; curas cecinit atq; prælia.
Vates corona dignus vnus triplici.
Cui trina conſtant, quæ fuere vatibus
Graiis, Latinis, virq; Hetruſcis ſingula.

AD MARIÆ DE PORTA.

Catharina Aurichalca, nec mulier, nec vir, at androgyna potius. quæ cùm ter modò mater eſſet, heîc, ô rem miſeram, iacet. cuius quidem nominis memoriam cupidus eius vir ampliſſ. monimentis conſecrare, in ſui nomine, ſuisq; hæredibus, hoc commune ſtatuit condi ſepulcrum. XII. Kl. Apr. An. 1550.

AD CARMELITARVM.

Angeli Gambilionis de Aretio, perſpicacium ingeniorum alumno, oriundi: perplexarum L L. enodatoris interpretisque: fama noti ſuper æthera: ſummis ac infimis gratiſſimi integritate, comitate graui, genere, diuitiis b.

modo partis, numeroſa & ingenua liberorum ſobole ornatiſſ. viridi ſenecta religioſiſſimè extincti, oſſa hîc molliter quieſcunt.

AD AVGVSTINI.

Sub vnius eiuſdemq; matronæ duplici effigie, Fortitudinis vna, altera Iuſtitiæ, epigramma hoc myſticum legitur:

Quæ ſunt, pro his quæ non ſunt: quæ ſi eſſent, pro his quæ cùm ſint, non ſunt: quæ videntur eſſe, pro his quæ clam ſunt. In cauſa ſunt, vt, qui eſtis, ſitis.

IN BENEDICTI.

Franciſcus Tombeſius Principum Ateſtinorum, Herculis & Alfonſi, vtriuſq; ſecundi, Procurator generalis, Ioannes Baptiſta Fabricius, qui Iacobi, viri olim ſummæ fidei ac probitatis F. ſibi poſterisq; ſuis legitimis, nec non & vxori viuens fieri curauit, moris & mortis ergò. Anno ſalutis M. D. LXI.

IN PAVLI.

Aliud.

Hunc tibi conſenſu tumulum Ferraria magno
Pro meritis poſuit, clare Guarine, tuis.
Tu pater eloquii, geminæ tu gloria linguæ,
Præcipuus iuuenum tu moderator eras.
Te duce noſtra vigens ſtudiis florentibus ætas
Pierio priſcis certat honore viris.
Nec Verona minus tali ſe iactat alumno,
Quàm veteres celebri nomine tollit auos?
Primus & extremus te nouerat orbis, & vltra
Humanum virtus ſe tulit iſta gradum.

At nos hîc ſenio reſolutos condimus artus,
Candida ſydereas incolit vmbra domos.

Obiit anno Saluatoris M. CCCC. LXXI. die IIII. Decembris.

In Franciſci.

Aliud.

Gillino Epiſcopo Comaclenſi, vtriuſq; Iuris Doctori, Comiti Palatino, & Equeſtri ordine inſigni, ampliſſimis Germaniæ, Galliæ & Romanæ Curiæ legationibus honorificè, & ad vota functo; & illuſtriſſimis Ateſtinæ familiæ Ducibus præcipuè cariſſimo. qui tanta liberalitate in pauperes ſuas opes effudit, vt in acquirendis moderatiórne fuerit, an in elargiendis intemperantior, difficile ſit cognitu; & quem, annos natum LXXXII. vitam ſanè, ſi ad labores, nimis diuturnam, ſi verò ad eius virtutem, & patriæ deſiderium ſpectes, perbreuem, mors improba nobis eripuit: ſuperſtites pietatis ergò poſuerunt. Obiit autem XII. Cal. Ianuarii. M. D. LIX.

Ibidem.

Gerardo Sarraceno Iuriſconſulto, maxima apud Alfonſum Ferrariæ Ducem autoritate, & Franciſco eius filio, item Iuriſconſulto, tanta in foro nominis celebritate, vt litigatores acriùs de eo ſibi patrono cooptando, quàm de cauſa ipſa diſceptaret. Vixit annos LVI. Gerardus & Opizzo fratres, auo & patri monumentum hoc, qualecunque eſt, faciundum curauc-

runt, magnificentiùs curaturi, ſi eis ſuam ipſorum pietatem magis, quàm paternum teſtamentum exequi licuiſſet. Anno M. D. LVII. XII I. Cal. Apr.

In Mariæ de Va.

Exteriùs.

Quis fuerim, quid egerim, qui monumentum poſuerint, ſi tua ſcire refert viator, hanc ædem ingreſſus ſcito: manibus bona precare, ſicq; viue, vt &, cùm vixeris, viuas. Ex bonis defuncti poſitum, qui in interiori pariete ſepultus eſt.

Interiùs.

D. O. M.

Iacobo Cagnacino I. C. qui poſt perfunctos in patria ſumma æquitate Magiſtratus, ad publiceque docendi munus, magna ſui nominis gloria, doctrinæ ergò accerſitus Ticinũ, morte præuentus obiit, anno M. D. L. Amici B. M. F. curarunt.

In æde sacra sanctæ Mariæ in monte.

AEnigma.

Quæ ſunt, pro his quæ nõ ſunt, quæ ſi eſſent, pro his quæ cùm ſint, non ſunt quæ videntur eſſe, pro his quæ clam ſunt,
In cauſa ſunt, vt, quod eſtis, ſitis.

VRBI

VRBINATIA.

IN PALATIO.

FEDERICVS Vrbini Dux, Montis Ferretrii ac Durantis Comes, S. Rom. Eccleſiæ Confalonerius, atq; confœderationis Imperator: hanc domum à fundamentis erectam, gloriæ & poſteritati ſuæ ædificauit, qui bello pluries depugnauit: ſexies ſigna contulit: octies hoſtem profligauit: omniumq; præliorum victor ditionem auxit: eiuſdem iuſtitia, clementia, liberalitas & religio, pace victorias æquarunt ornaruntq;.

IN ARMAMENTARIO DVCIS VRBINATIS.

Enſis loquitur.

Son quella, che difende la ragione.
Non ti fidar di me, ſ' il cor ti manca.

IN BIBLIOTHECA Ducis Vrbini.

Sint tibi diuitiæ, ſint aurea vaſa, talenta
Plurima, ſeruorum turba, gemmæq; nitentes:
Sint veſtes variæ, preciosa monilia, & quæ:
Id totum hæc longè ſuperat præclara ſupellex.
Sint aurati etiam niueo de marmore poſtes:
Et variis placeant penetralia picta figuris:
Sint quoq; Troianis circundata mœnia pannis,
Et miro flagrent viridaria culta decore;

Extra intraq́ domus regali fulgida luxu:
Res equidem mutæ; sed Bibliotheca parata
Iussa loqui, facunda nimis; vel iussa tacere,
Est prodesse potens & delectare legentem.
Tempora & ipsa docet, venturaq́ plurima pandit,
Explicat & cunctos cœli terræq́ labores.

IN MVSÆO DVCIS.

Federicus Monfelinus, Dux Vrbini, Montis Feretrii & Durantis Comes, sereniſſimi regis Siciliæ Capitaneus generalis, ſanctæque E. R. Confalonerius. M. CCCC. LXXVI.

AD IMAGINES PRAESTANtium virorum.

PLATONI

Athenienſi, humanæ diuinæque Philoſophiæ antiſtiti celeberrimo Fed. dicauit ex obſeruantia.

ARISTOTELI

Stagiritæ, ob Philoſophiam ritè exacteq́ traditam, Fed. poſuit ex gratitudine.

CL. PTOLEMÆO

Alexandrino, ob certam aſtrorum dimenſionem, inductasq́ orbi terrarum lineas, vigiliis laboriq́ æterno, Fed. dedic.

M. TVLLIO

Ciceroni, ob diſciplinarum varietatem, eloquentiæq́ regnum, Fed. D. P. P. P. ex perſuaſione.

L. BOETHIO.

Ob cuius commentationes Latini M. Varronis

ronis Scholas non desiderant. Fed. Vrbin. Princeps P.

L. ANNÆO SENECÆ

Corduben. cuius præceptis animus liberatur perturbationibus; excoliturque tranquillitas. Fed. erexit.

HOMERO

Smyrnæo, cuius poësin ob diuinam disciplinarum varietatem, omnis ætas admirata est; assecutus nemo post. Gratitudo P.

D. AVGVSTINO.

Ob sublimem doctrinam, cœlestiumque rerum indagationē luculentiss. post. edocti. F. C.

MOSÆ

Iudæo, ob populum seruatum, diuinisque animatum legibus, posteritas Christiana posuit.

SOLOMONI.

Ob insigne sapientiæ cognomen. Fed. homini diuino P. C.

D. THOMÆ

Aquinati, cuius diuinitas Philosophiæ Theologiæq; commentationibus ornata est, dicat ob virtutem egregiam.

SCOTO.

Ob sublimes cogitationes, cœlestiumq; rerum assertationes accuratissimas, Fed. doctori acutissimo P.

PIO

Secundo, P. M. ob Imperium auctum armis, ornatumq; eloquentiæ signis. Fed. posuit, magnitudini animi, laboribusq; assiduis.

BESSARIONI

Græci Latiniq́ue conuentus pacificatori, ob ſummam grauitatem, doctrinæq́ue excellentiam Fed. amico ſapientiſſ. optimoq́; poſuit.

ALBERTO

Mágno, ob res naturales, æmulatione Ariſtotelica perquiſitas, immenſis voluminibus. poſteritatis curæ ſanctiſſimæ B. M. P.

XYSTO.

Quarto, P. M. ob Philoſophiæ Theologiæq́ue ſcientiam ad Pontificatum traducto. dicat benignitati immortali.

DANTI

Antigerio, ob propagatos numeros, poëticamq́ue varia doctrina populo perſcriptam. poſita B. M.

P. VIRGILIO

Maroni, ob illuſtrata numeris Heroicis Romanorum incunabula, imperiiq́; poëſos diuinitatem. Fed. dedit furori ſublimi.

EVCLIDI

Megarenſi, ob comprehenſa terræ ſpacia lineis centroq́;, Fed. dedit, inuento exactiſſ.

VICTORINO

Feltrenſi, ob humanitatem, litteris exemploq́; traditam, Fed. præceptori ſanctiſſ. P.

SOLONI.

Ob legibus Athenienſibus traditas, Rom. tabularum ſeminario ſanctiſſimo, Fed. P. ex ſtudio bene inſtituendorum ciuium.

BAR-

BARTHOLO

Sentinati, acutiſſimo legum interpreti, equiſſimoq;, Fed. poſuit, ex merito & iuſtitia.

HIPPOCRATI

Coo ob ſalubritatem humano generi datam, breuibusq; demonſtratam comprehenſionibus. bona poſteritatis valetudo dicat.

PETRO

Apono, medicorum arbitro æquiſſimo ob remotiorum diſciplinarum ſtudium inſigne Fed. P. Cur.

D. GREGORIO.

In cœlum relato, ob morum ſanctitatem, librorum quoque elegantia teſtatam, gratitudo Chriſtiana memor erexit.

D. HIERONYMO.

Ob fidei Chriſtianæ præcepta, doctrina elegãtiaq; illuſtrata, Fed. æternitatis gratia poſuit.

D. AMBROSIO.

Ob ſpretos faſces conſulares, ſuſceptumque Chriſtianum nomen, & ornatam Latini ſermonis iucunditatem, Fed. P.

MONVMENTA FR. PETRARCHÆ.

Ob acerrimum ingenium, ſuauiſſimæq; ingenuitatis doctrinam, poſteritatis lętitia, luſusque dicauêre. B. M.

ANTE INGRESSVM SACELLI.

Bina vides paruo diſcrimine iuncta ſacello,
Altera pars Muſis, altera ſacra DEO eſt.

MANTVANA.

IN MANTVAM IVL. CÆS. SCALIGER.

MAxima cùm veteri turgeret Hetruria regno,
Sceptraq; terrarum iungeret aucta mari:
Mole noua tumuit, soliisq; excreuit auitis,
Vt premeret forti iura aliena pede.
Inde est in superas deducta colonia terras:
Non tamen his potuit Mantua tota dari.
Clara viris, felix ducibus, diuo inclyta cycno,
Quem vitreis aluit Mincias Andis aquis.
Mantua diues auis, magno non cesserit orbi,
Tota tamen parte hac vincitur ipsa sui.

INSCRIPTIONES MANTVANÆ.

IN HORTIS DVCIS.

Plurimum facere, minimum loqui.
Ignem gladio ne fodias.
Tace, quod taceri vis.
Tempus nosce.
Aura faue.
Amor non imperatur.
Si vis amari, ama.
Nec spe, nec metu.
Feras, non culpes, quod mutari non potest.

IN

IN PRIVATI CVIVSDAM DOMO
ad imagines clarorum virorum.

M. CVRIVS.

Præſtat locupletibus imperare, quàm fieri locupletem.

FAB. MAXIMVS.

Non minùs cunctatione, quàm celeritate hoſtes deuincuntur.

ALEX. MAGNVS.

Virum diu fidelem criminanti, non facilè credendum.

T. VESPASIANVS.

Liberalis pro faculſtate ſubſtantiæ ſuæ merentibus libenter impertitur.

A. CECIN. I. CÆSAR.

Sola clementia principes Deo facit æquales.

EPAMINONDAS.

Verè naſcitur, qui ſic pro patria moritur.

CN. POMPEIVS ET TIGRANES REX.

Pulchrum eſt regem vincere.
Pulchrius verò facere.

AD FRANCISCI.

Si neq; fata queunt animos ſeiungere amicos;
AEternùm hæc Blanca eſt Iulius & Probitas.

D. O. M.

Si fata venderent aut permutarent animas;
Iulium Gonzagam probitas redimeret,
Et vxor vita permutaret propria.

At quia neutrum licet; probitas raptum luget.
En vxor Blancha amoris æquè ac doloris
Hoc illi monumentum viuens collocat.
Kl. Ian. An. 1531.

IN TEMPLO CATHEDRALI.

Aduentare mihi extremam dum ſuſpicor horam;
Oſſibus hac poſui viuus in æde domum.

IN IMAGINEM RESVRGENTIS.

Nos quoq; qui ſolus ſuperata morte reuixit,
Sumpturos carnem rurſus & oſſa monet.

IN PALATIO FERRANDI Gonzagæ.

Catella Viola Lucinam infeliciter experta, hîc ſita ſum: Hoc luſus, hoc fides meruit monumentum. Quid mirare? Fides ipſa canes cœli incolas facit.

D. O. M.

Nazario Scopulo Iuriſconſ. Equiti ſac. Later. Pal. ac Cæſar. aulæ, & Imp. Conſ. Comiti Palatino, qui cum Triden. Bon. Flor. ampliſſ. magiſtratib. functus eſſet, Mantuæ demum ſub Fed. Fran. Gul; q; Principib. Senat. & audit. XL. annos de Iure reſpondit, atq; adeò integerrimè & ſanctiſſ. munus obiuit, vt maximum deſiderium ſui nemini non reliquerit. Anton. Paraſia coniugi car. P. C. Anno ſal. M. D. LXIX. Natus Prid. Kl. Mart. M. CCCC. LXXXVII. Obiit VI. Id. Febr. M. D. LXVIII.

LÆLIO

LÆLIO CAPILVPO
Benedicti F.

Mantua te Læli meritò ſe iactat alumno.
Nam Maro qua ſonuit tu quoq; voce ſonas.
Et tua ſint quamuis ex omni parte Maronis
Carmina; non eadem quæ canit ille canis.
Non igitur mirum ſi te modò Mantua ademptum
Certatim ſpargit floribus & lacrymis.

Vix. annos LXII. dies XV. Θ.
An. M. D. LX. III. Ian.

AD FRANCISCI.
D. O. M.

Fatis Hippolyto impiis adempto
Maximo Altericæ domus honore,
Conſulto egregio vtriusq; Iuris,
Oratoréq; & optimo Poëta,
Deplorat pater, ingemunt clientes:
Silet Manto, Aonidesq; lacrymantur.

Qui obiit anno ſal. M. D. LXIX.
Ætat. ſuæ XXXVIII.

IN FRANCISCI.

Annibal Conſtantius Neapol. eques, præſidio equeſtri Principis præfectus, ſibi ac Scipioni Calderino, qui ſæpius Ordin. duxit, viuens faciundum curauit, ne quos beniuolentiæ charitas, in vita arctiſſ. vinculo coniunxerat, in morte diiungerentur.

ALIVD.

Hoſpes Alexander triplici clariſſimus ære
Hic cubat, hic ſacer eſt manib. iſte locus.

Siue ſonum malles, ſiue inſtrumenta ſonora;
Nec melior pſaltes, nec faber vllus erat.
Regia nemo pari tornabat vaſa decore,
Siue æs, ſeu gemmas, ſiue tenebat ebur.
Maiori ſuperos nemo pietate colebat.
Qui legis ergò pia dic pia verba anima.

In D. Franciſci.

Queſo anima fidelis, Ah quid reſpondere velis, Chriſto venturo de cœlis,
Cùm à te poſcet rationem, Ob boni omiſſionem, Et mali commiſſionem?
Dies illa dies iræ, Quam conemur præuenire, Obuiamq; Deo ire
Seria contritione, Gratia apprehẽſione, Vitæ emendatione.
Dies iræ dies illa, Soluet ſeclum in fauilla, Teſte Dauid cum Sibylla.
Quantus tremor eſt futurus, Quando iudex eſt venturus, Cuncta ſtrictè diſcuſſurus?
Tuba mirum ſpargens ſonum, Per ſepulchra regionum, Coget omnes ante thronum.
Mors ſtupebit & natura, Cùm reſurget creatura, Iudicanti reſponſura.
Liber ſcriptus proferetur, In quo totum continetur, Vnde mundus iudicetur.
Iudex ergò cùm ſedebit, Quidquid latet, apparebit, Nil inultum remanebit.
Quid ſum miſer tum dicturus? Quem patronum rogaturus? Cùm nec iuſtus ſit ſecurus.
Rex tremendæ maieſtatis, Qui ſaluandos ſaluas gratis, Salua me fons pietatis.

Recorda-

Recordare Ieſu pie, Ne me perdas illa die, Quòd ſum cauſa tuæ viæ.

Quærens me ſedisti laſſus, Redemisti cruce paſſus, Tantus labor ne ſit caſſus.

Iuſte Iudex vltionis, Donum fac remiſſionis, Ante diem rationis.

Ingemisco verè reus, Culpâ rubet vultus meus, Supplicanti parce Deus.

Qui Mariam abſoluisti, Et latronem exaudisti, Mihi quoq; ſpem dedisti.

Preces meæ non ſunt dignæ, Sed tu bone fac benignè, Ne perenni cremer igne.

Inter oues locum præſta, Et ab hœdis me ſequeſtra, Statuens me parte dextra.

Confutatis maledictis, Flammis acribus addictis, Voca me cum benedictis.

Vt conſors beatitatis, Viuam cum iuſtificatis, In æuum æternitatis.

AD BENEDICTI.

MATILDIS COMITISSA FVNDATRIX.

Si quid eſt, à Deo eſt.

Stirpe, opibus, forma, geſtis, & nomine quondam
Inclyta Matildis hèic iacet, aſtra tenens.

IN SVMMO TEMPLO.

Donec immortalitatē producat Cæſar Anſagus, ſui reliquum huc aſſeruandum dedit.

AD FRANCISCI.

Antonio Grado Medico, Lucia Grota, de quo nihil niſi mortem queſta, inuita ſuperſtes

coniugi b. m. & sibi F. vix. ann. 62. m. 5. d. 7. In matrimonio fuit ann. 33. d. 14. sine discordia.

PETRI POMPONATII
Mantuani.

D. M.

Hîc sepultus iaceo. Quare? nescio. nec, si scis aut nescis, curo. Si vales, bene est. viuens valui. Fortasse nunc valeo. Si, aut non; dicere nequeo.

ALBERTINO PAVESIO
Ingenuis artibus erudito Ludouicus filio p.

Intempesta mihi cur te mors abstulit? heu heu
Debueras oculos claudere nate meos.

IN BARBARÆ.

Amici mei omnes definite luctu quietem nunc meam rumpere. Vixi namq; vt morerer: mortua sum vt viuerem: vobiscum victura demum, cùm mortua mors fuerit, Dominicæ vxori dilectiss. Vincentius de Ferratis, & filii matri bene merenti pos. Anno M. D. LV.

FRANCISCI GISVLPHI
Ex antiquissimo Longobardorum sanguine hîc ossa clauduntur, donec immutatio veniat, & corruptibile hoc incorruptibile induat, & mortale immortalitatem.

PATA-

PATAVINA.

IN PATAVIVM IVL. CÆS. SCALIGER.

HVc antiqua deûm domus Ilium, & inclyta bello
Robora, Dardanios expoſuere Lares.
Decepti patrias, non victi, amiſimus oras.
Perpetuis res eſt Græca valere dolis.
Qui vicere, ſuos ideo amiſere penates:
Aſt noua ſunt profugis regna parata viris.
Arma decent Teucros, vaſros ſapientia Graios:
Victis Euganeis pectus vtrumq; dedi.
Regna vides Veneto Phrygiis maiora ruinis:
Atticaq; à Patauo pectore terra capit.

INSCRIPTIONES.

SVPRA TRIBVNAL CVRIÆ.

Excute manus ab omni munere: partes patienter audi: benignè reſponde: iuſtè iudica.

IBIDEM AD IMAGINEM LEONIS, cui homo ſupplex.

Parcere ſubiectis ſcit nobilis ira leonis;
Tu quoq; fac ſimile, quisquis regnabis in orbe.

IBIDEM SVNT IMAGINES PRAEcipuarum virtutum cum his inſcriptionibus:

Prudentiæ imago inter circinũ & ſpeculum:

Conſcia præteriti, præſens aduerto ; futurum
Præuideo, humano dominans prudentia ſenſu.

Iuſtitia inter gladium & bilancem.

Reddo cuiq; ſuum, ſanctis & legibus omne
Concilio mortale genus, ne crimine viuat.

Fortitudo inter clauam bellicam & columnam.

Conſtans aduerſis, caſu frenata ſecundo,
Magna paro excelſis animis, & fortibus auſis.

Temperantia inter binas menſuras.

Contineo motus animi : tempusq; locumq;,
Et moderata, modum cunctos diſtinguo per actus.

Fides inter crucem & calicem.

Sacra fides ſedeo, magnæ Deitatis alumna,
Vna ſalus animis, & claro prævia cœlo.

Spes ad ancoram.

Spes ego diuinis aſpiro nutibus, altis
Inclyta propoſitis, certò ventura figurans.

Charitas inter roſas & pateram.

Cura Deûm, & cara homines dilectio pacis
Nuncia complector, flagranti pectore viuens.

COMMVNE, SVB IMAGINE VIRI LACERI & cruenti, cui ab vtroq; latere tres aſtant ipſum ſpoliantes & dilaniantes, additi verſus:

Sic me dilacerat, ſic me genus omne cruentat,
Heu nulla hos pietas, nulla hos clementia tentat.

IBIDEM:

IBIDEM:

Conſeruatio ciuitatis, vnio.

Et in cippo erecto:

Lapis ignominiæ & ceſſionis bonorum.

IN EADEM CVRIA T. LIVII CAput videtur, ſine barba, vllapſis genis, fronte rotunda, lineis rectis, auriculis longiuſculis, naſo acuminato, cum inſcriptione antiqua & recentiori.

V. F. T. Liuius, Liuiæ, T. F. quartæ legionis, halys concordalis, Pataui, ſibi & ſuis omnibus.

DELPH. PET. MATTH.
DELPH. FIL. M. DAND. F.

Oſſa tuumq; caput ciues tibi maxime Liui
Prompto animo hic omnes compoſuere tui.
Tu famam æternam Romæ patriæq; dediſti,
Huic oriens, illi fortia facta canens.
At tibi dat patria hæc; & ſi maiora liceret,
Hoc totus ſtares aureus ipſe loco.

Titus Liuius, IV. Imp. Tib. Cæſaris anno, vita exceſſit, ætatis verò ſuæ LXXVI.

PRÆTOR EQ. PRÆF.
IVST. OPT.

IBIDEM.

Inclyto Alphonſo Arragonum regi, ſtudiorum fautori, Reip. Venetæ fœderato, Antonio Panormita Poëta, legato ſuo orante, & Matthæo Victurio, huius vrbis prætore conſtan-

tissimo intercedente, ex historiarum parentis T. Liuii ossibus, quæ hoc tumulo conduntur, Brachium Pataui ciues in munus concessere, anno Christi millesimo quadringentissimo quinquagesimo primo. XIV. Kal. Septemb.

In globo alicubi dependente.

Maxilla & lingua T. Liuii in hoc globo continentur.

ITEM:

O S S A

T. Liuii Patauini, vnius omnium mortalium iudicio digni, cuius propè inuicto calamo, inuicti Pop. Rom. res gestæ conscriberentur.

SVB NOVA T. LIVII IMAGINE hoc elogium est.

T. Liuius Patauinus, historicorum Latini nominis facilè princeps, cuius lacteam eloquẽtiam ætas illa, quæ virtute pariter ac eruditione florebat, adeò admirata est, vt multi Romam, non vt vrbem rerum pulcherrimam, aut vrbis & orbis dominum Octauianum; sed vt hunc vnum inuiserent, audirentq́; à Gadibus profecti sint. Hic res omnes, quas populus Romanus pace belloq́; gessit, quatuordecim Decadibus, mira styli facilitate complexus, sibi ac patriæ gloriam peperit sempiternam.

LIBRO QVEM IN MANV tenet Liuius, inscriptum est.

Paruus ignis, magnũ sæpè suscitat incendium.

IBIDEM:

IBIDEM.

PAVLVS PATAVINVS, Iuriſconſultorum clariſſimus, huius vrbis decus æternũ, Alexandri Mammeæ temporibus floruit, ad prætu-ram, præfecturam, conſulatumque euectus. Cuiusq; ſapientiã tanti fecit Iuſtinianus Imperator, vt nulla Ciuilis Iuris particula huius legibus non decoretur, qui ſplendore famæ immortalis, oculis poſteritatis admirandus, inſigni imagine hac meritò decoratur.

IN PRAETORIO PATAVINO, SVB imagine C. Valerii Flacci.

C. Valerius Flaccus, Patauinus, carmine heroico labores Argonautarum decantauit, quod opus fato præuentus imperfectum inemendatumq; reliquit, cum ſui magno deſiderio illorum temporum ſtudioſis, imò vel teſtimonio Fabii Quintiliani, conquerentis, nuper in Valerio Flacco multum amiſſum eſſe. nec tacuit M. Valerius Martialis, Tellurem Aponam non minus gaudere Stella & Flacco, quàm ſuo Liuio, ad quem etiam ſcribens, alumnum & ſpem laris Atenorei eum appellat. Floruit ſub Veſpaſiano & Tito, peruenit & ad imperium Domitiani, eo genere carminis, ætatis ſuæ nemini ſecundus.

IBIDEM.

Q. Aſconius Pædianus Patauinus, Orator, in M. T. Ciceronis orationes ſcriptor egregius, quem Laurentius Valla, vir doctiſſimus, Aul.

Gellio doctiorem dicere non dubitauit. Plæraq; alia ſcripſit, ex teſtimonio virorum doctorum, quæ à ſtudioſis linguæ Latinæ deſiderantur.

ASINIVS STELLA

Patauinus, columbam in deliciis amicæ Iantidis, elegiaco verſu defleuit. quo genere carminis adeò excelluit, vt Marcus Valerius Martialis, ipſum Val. Catullo anteferre ſit auſus, ſuo Epigrammate affirmans Stellam tanto maiorem Catullo, quanto paſſere maior eſt columba. Papinius etiam Statius iure ſodalitii ſibi iunctus, elegantiſſimo Epithalamio ſuas cum Violantilla nuptias celebrauit, quibus nouem Muſæ cum Elegia non abfuerunt. Opus Elegiarum, fatorum inuidia deſideratur. Floruit temporibus Domitiani, nec de ipſo aliud compertum haberi poteſt.

IN TEMPLO FRANCISCANORVM.

CHRISTOPHORO LONGOLIO Romanam ciuitatem propter inſignem in ſtudiis literarum præſtantiam adepto, ſummo ingenio, incredibili induſtria, omnibus bonis artibus prædito, ſupra iuuentæ annos: in qua extinctus eſt magno cum Italiæ dolore, cui ingentem ſpem ſui nominis excitauerat.

P. Bembus, amico atq; hoſpiti poſuit.

Te iuuenem rapuere Deæ fatalia nentes
Stamina, cùm ſcirent morituram tempore nullo,
Longoli, tibi ſi canos ſeniumq; dediſſent.

AD

AD LAVRENTII.

Inclytus Antenor, patriam vox niſa quietem,
Tranſtulit huc Henetûm Dardanidumq; fugas.
Expulit Euganeos, Patauinam condidit vrbem,
Quem tenet hîc humili marmore cæſa domus.

Ibidem tumulus
T. LOVATI PADVANI, MILITIS,
Iudicis & poëtæ.

Id quod es, antè fui, quid ſim poſt fata, requiris?
Quod ſum, quicquid id eſt, tu quoq; lector eris.
Ignea pars cœlo, cæſa pars oſſea rupi,
Lectori ceſſit nomen inane Lupi.

D. M.

Mors mortis, morti, mortem ſi morte dediſſet;
Hic foret in terris, aut integer aſtra petiſſet:
Sed quia diſſolui fuerat ſic iuncta neceſſe;
Oſſa tenet ſaxum, proprio mens gaudet in eſſe.

V. F.

Obiit anno nati Chriſti 1309. ſeptimo die intrante Martio.

IN DOMO MANTVÆ I. C.

Cui renidet hortus vndiquaq; floſculis,
Animumq; nullis depoſitum dotibus
Squalere patitur; is præpoſterè facit.

IN HORTI MEDICI VESTIBVLO.

I. Portam hanc decumanã ne pulſato ante diem Marci Euangeliſtę, nec antę horam XXII.

II. Per decumanam ingreſſus, extra decumanam ne declinato.

III. In viridario ſcapum ne confringito, néve florem decerpito, ne ſemen fructúmve ſuſtollito, radicem ne effodito.

IV. Stirpem puſillam, ſuccreſcentemq; ne attrectato: néve areolas conculcato.

V. Viridarii iniuria ne afficiuntor.

VI. Nihil inuito præfecto attentato.

VII. Qui ſecus faxit, ære, carcere, exſilio mulctator.

AD EREMITANORVM.

Heu paſcor à latere.
Heu lactor ab vbere.
Poſitus in medio,
Quò me vertam neſcio.

AD FRANCISCANOS.

MESSIÆ HOC EST.

Sum quod eram: nec erã quod ſum: nũc dicor vtrumq;

ALIBI HOC:

Cenſum ne ſuperet ſumptus.

EPITAPHIVM HECTORIS Pyrgoteli.

Virtuti æquales annos quia Parca putauit,
Te rapuit iuuenem, dum putat eſſe ſenem.
Pectore ſeruabas memori crinitus Apollo
Ad medicam quicquid contulit vnus opem.
Sed quia temporibus ſuperis neq; ſubdita virtus;
Hector eris, donec lumina Solis erunt.

D. M.
Franciſci Curtii Ticinenſis Iuris interpretis.
Vixit

Vixit annos LXX. Ius profeſſus Ticini & Patauii.

Solius temporis honeſta auaritia.

ALIVD.

Io. Baptiſtæ Amyco Coſentino, qui cùm omnes omnium liberalium artium diſciplinas miro ingenio, ſolerti induſtria, incredibili ſtudio, Latinè, Græcè atq; Hebraicè feliciter percurriſſet; ipſo adoleſcentiæ, ſuorumque laborum & vigiliarum curſu penè confecto, à ſicario ignoto, literarum, vt putatur, virtutisq; inuidia interfectus eſt. N. F. amico opt. ſtudioſſ. omnibus, totaque ciuitate Patauina mœrente, triſtiſſ. P. Anno M. D. XXXVIII.

Præmia quæ referunt aliis, vitamq; perennem
Virtutes: vni huic cauſa fuere necis.

In imaginem Sirenum canentium.

Gaudia qui nunquam quæris peritura, loquaces
Has fuge, quæ dulci triſtia voce parant.

TVMVLVS IACOBI VENETI *Architecti.*

Iacobo Veneto, horologii miræ pulcritudinis, cum totius cœli curſu, magiſtro, æſtuariis exhauriendis, fluminibus regendis, multum à principe & patribus exhibito, quem ciuitas vniuerſa faciebat plurimi: viro ingenii magni rectiq; Io. Paul. F. Patri B. M. P. M. D. XXXIII.

Quicquid habes hodie, cras te fortaſſe relinquet,
Aut modò dum loqueris deſinet eſſe tuum.

IN D. SOPHIÆ TVMVLVS ELISABETHÆ Bonfiæ in partu vnâ cum fœtu extinctæ.

Insigni probitate iaces fidissima coniux,
Elisabetha meæ maxima pars animæ.
Mors tulit vna duos: te prima parte iuuentæ,
Et nondum natum morte necat puerum.
Quid moror infelix? cur non & vestra secutus
Fata cadò, heu bis virq; paterq; miser?
Bonfius extremùm vobis hæc munera tristis,
Et pater & coniux reddit Aloysius.

IN ÆDE SERVORVM MARIÆ.

TVMVLVS PAVLI DE CASTRO I. C.

Paulus de Castro I. C. disertiss. maximæ authoritatis apud omnes habitus; quod Florentia testatur, cuius ius municipale innouauit, & in ea coniugatus Petræ vxori, Vicariatus officium in spiritualibus Rom. Pont. decreto exercuit, vbi etiam in Bononiensi & Patauino Gymnasiis publicè profitendo floruit, æternamque sibi gloriam comparauit, relinquens consiliorum & in Iure volumina plurima edita, quæ inter manus versantur, & ipsius Angelus filius, clarus ingenio, amborum Iurium tenens fastigia, XL. annos Patauii Iura docuit, eoq; Nicolaus Canonicus Paduanus, qui ab his processit, vtramq; & ipse parentum virtutem adeptus, hoc immortalitatis opus ipsis
Consecrauit anno M. CCCC. XCII.
Paulo De Castro auo, & Angelo patri,
Nicolaus suo ære donauit. 1499.

IN

IN D. PETRI.

Wolfgango Schurfio Germano, adoleſcenti optimo, quem nõ ſine magno dolore ſuorum, quibus præclaram ſpem nominis ſui excitauerat, mors immatura ſuſtulit: Sebaſtianus Zottus à Pernegk, ſtudiorum ſocio, de ſe B. M. P. Ob. III. Non. Sext. Anno 1537.

IN S. MARIAE.

FRANC. CASSANI MEDICI.

Hic dedit antiquæ quod erat mortale parenti,
Caſſanus medicæ maximus artis honor.
Is Pedemontanæ tantum decus attulit oræ,
Quantum olim Coïs ciuibus Hippocrates.
Eſſe ſeneſcenti inferior, ſed magnus Apollo
Dum timet; heu cœlo maluit eſſe parem.
Conditur hîc corpus, terreno carcere liber
Spiritus aſtra colit, fama per ora volat.
Ob. anno M. D. XLI. XX. Octob.
Caſſanus liquit corpus mortale ſepulcro,
At laus præſtantis non peritura viri eſt.

IN SANCT. ANTONII.

TVMVLVS GABRIELIS FALLOPII Mutinenſis.

Fallopi hoc tumulo ſolus non conderis, vnâ
Eſt pariter tecum noſtra ſepulta domus.

Gabrieli Fallopio Mutinenſi, viro omnium doctrinarum, tum præcipuè vtriuſq; Medicinę laudibus ornatiſſimo, eidemq; ſtirpium & Anatomiæ publica profeſſione clariſſimo, Fran-

ciſcus Fallopius Canonicus Mutinenſis, patris eius patruelis, mœſtiſſimus, pro tempore, poſuit. Vixit annos XXXIX. Obiit VII. Id. Octob. M. D. LXII.

Ad imaginem P. Bembi.

Petri Bembi Cardinalis imaginem Hieronymus Quirinus Iſmerii F. in publico ponendam curauit: vt cuius ingenii monumenta æterna ſint, eius corporis quoq; memoria ne à poſteris deſideretur. Vixit annos 76. m. 7. d. 29. Obiit 15. Kal. Februarii. Anno 1547.

RAPHAELIS FVLGOSII IVRISconſulti.

Fulgoſius Raphaël virtutum iaſpis, vtroq;
Iure ſtupor, tantus qui fama, quantus & orbis
Scriptis morte vacat, tam paruo clauditur antro.

EIDEM.

Emeritæ prædigna gerens cognomina laudis
Fulgoſius Raphaël conditur hoc tumulo.
Conſuluit nemo meliùs, fulſitq; docendo
Cæſareas Leges, Iuraq; Pontificum.
Claruit eloquio, quem blanda Placentia forma,
Et genere inſignem, mente piumq; dedit.
Cuius anima in pace quieſcat.

LEONICI THOMAEI.

Leonico Thomæo Veneto, mitioribus in literis, pangendisq; carminibus, ingenio amabili, Philoſophiæ verò in ſtudiis, & Academica Peripateticaq; doctrina præſtanti. Nam & Ariſtotelicos

ſtotelicos libros Græco ſermone Patauii primus omnium docuit publicè, ſcholamq; illam à malis Latinis interpretib. inculcatam, perpoliuit: & Platonis maieſtatem noſtris hominibus iam propè abditam reſtituit: multaq; præterea ſcripſit, multa interpretatus eſt, multos claros viros erudiit. Præter virtutem bonasque artes, tota in vita nullius rei appetens. Vixit autem annos LXXV. m. I. d. XVII.

P. Bembus amico incomparabili P. C. aſcripto carmine q̃ ſibi viuus fecerat.

Νῦν ὄν]ως ἀδεὴς καὶ ἄελπις ὕπνῳ πλάκι τῇδε
Τ'πνον ἐκοιμήθην πᾶσιν ὀφειλόμενον.

ALIVD.

Henrico à Cram, Germano, Saxoni, ex nobili familia, ſummæ pietatis, raraq; modeſtiæ adoleſcenti continentiſſimo, ingenio humano erga omnes, & præcipuè pauperes liberali, optimarum artium cognitione, & Iuris Ciuilis ſciẽtia ita inſtructo, vt ſuis magno decori eſſet, Reip. ornamento maximo futurus. Poſtquam abſoluto penè ſtudiorum curſu, in ipſo reditu ad ſuos, acerbiſſima febri oppreſſus, animam Deo, corpus terræ, amicis ſummo ſui deſiderio relicto reddidiſſet; Aſcanius frater pientiſſimus, cum ſorore mœſtiſſima poſuêre. Ob. anno M. D. XLV. Octob. XXIX. Vixit annos XX. Procurabãt Bartholdus à Mandeſlo, Conr. Filius, & Næuius.

O ſpes fallaces, curæ vaniq; labores!
Omnia mors abolet, anxia vita nihil.

Discе mori, nec te ludat spes vana iuuentæ.
Nam nescis statuant quem tibi fata diem.

FORMVLA DEDICATIONIS ARAE antiqua, prope pontem D. Benedicti, vbi etiam æreæ illustrium virorum Andreæ Naugerii, & Hieronymi Fracastorii imagines conspiciuntur.

L. Ælio Cæsare Imp. P. C. Ælio. P. E. Balbino Vibullio. Pio. Coss. VII. Idus Octobres. Cn. Domitius. Valens. II. Vir. I. D. Præcunte C. Iulio. Seuero. Pontific. legem dixit in ea verba, quæ infrà dicta sunt.

Iuppiter Optime Maxime. Quandoq; tibi hodie Aram dabo dedicaboq;: ollis legibus, ollisq; regionibus dabo dedicaboq;, quas hic hodie palam dixero, vt infimum solum huius Aræ est, si quis hic hostia sacrũ faxit, quod magmentum nec protollat, idcirco tamẽ probè factum esto. CE. RA. Leges huic Aræ eædem sunto, quæ aræ Dianę sunt in Auentino monte dictę, hisce legibus, hisce regionibus, sicuti dixi, hanc tibi aram Iuppiter opt. max. dico dedicoque, vti sis volens propitius mihi, collegisq; meis, decurionibus, colonis, incolis Coloniæ Martię Iulię Salonæ, coniugibus liberisq; nostris.

IN PORTA OMNIVM SANCTORVM.

M. ANTONIO LAVREDANO
Præfecto.

Hanc antiquissimã vrbem, literarũ omnium asylum, cuius agrum fertilitatis sumen natura esse

esse voluit, Antenor condidit. anno ante Christi aduentum cc. xviii. Senatus autem Venetus his belli propugnaculis ornauit, Leonardo Lauredano Duce Venetorum inuictissimo, cuius Principatus varias fortunæ vices fortiter superauit. Anno Christi natalis M. D. XVIII.

Ibidem legitur.

Tardiùs Deo videtur veniam peccatori dare, quàm peccatori veniam accipere.

AD VIRGINEM MARIAM.

Nascéris ô cæli iubar, ô spes vnica mundi,
Nascéris vt victo dæmone regnet homo.
Tecum omnis pietas, tecum omnis gratia virgo
Est nata, ex te omnis, quam miser opto, salus.
Culpa mea heu magna est, tua maior gratia, verò
Dulcis amor, pendes in cruce vita mea.
Vt nasci pro me voluisti conditor orbis;
Orbis ita assertor vis patiendo mori.

EPITAPHIVM REINERII ARSENDI, qui fuit Bartoli præceptor.

Lucia quem genuit Reinerius alma quiescit
Hoc saxo legalis apex, venerabile numen.
Legibus in mundo, Iuris summusq; Monarcha;
Fidum consilium dubiis, rationis amicus.
Hoc pereunte perit legum veneranda potestas:
Virtus strata iacet cœlo viduata paterno.
Huc huc verte oculos, lacrymas hîc funde benigno
Plebs studiosa patri. quia vix, hanc passa ruinam,
Heu tantum seclo damnum releuare futuro
Compos eris, natumq; fleas Arsenda propago.

AD S. ANTONIVM IN LAPIDE *de Lydio.*

Hanc Alexandri Contareni Venetæ Classis cum summa potestate fortissimi Legati, Diui Marci procuratoris, quem nec venti in periculosissimis Reipub. temporibus retardarunt vnquam, & Hariadenus Barbarossa Othomanicæ classis Imperator potentiss. sæpè timuit: tam admirabili artificio ductam effigiem, magni indicem animi, præclarumque totius maritimæ disciplinæ simulacrum, vt posteritas haberet, quod instar immortalitatis ac gloriæ vnicè coleret; nec quicquam Patauino splendori deesset: Petrus & Randulphus frat. op. p. Vixit an. LXVII. dies VIII. Obiit Kal. April. M. D. LIII.

IBIDEM.

Francisco Robortello Vtinensi, Rhetoricæ artis moralisq; Philosophiæ Professori clarissimo, qui in florentissimis quibusq; Italiæ Gymnasiis magna famæ celebritate triginta totos annos publicè docuit. Natio Germanica præceptori bene merito, in perpetuam grati animi memoriam vnanimis P. Vixit annos L. menses VI. dies IX. Obiit XV. Kal. April. M. D. LXVII.

Consiliario Carolo Frolich à Frolichsberg.
Procuratoribus Georgio Rotmairo, &
Hugone Iacobi Roterdamo.

D. O. M.

Nobilissimo Iuueni Alexandro Tertio Bergomati,

gomati, ſummæ in Deum pietatis, Legumq; ac cæterarum virtutum omnium ſtudioſiſſimo, mira ſui expectatione relicta: Ludouicus Tertius Iureconſultus, ac Ludouica Tertia mœſtiſſimi parentes poſuerunt. Vixit annos XXIII. menſes V. & dies III. ſanctiſſimè obiit in Domini DEI Ieſu inuocatione, XXIV. Martii, hora XXII. M. D. LXX. ea fuit ſacra dies Dominicæ paſſionis.

ALIVD.

HIERONYMO LOSETTO Bergomenſi, quem repentè ornatum Doctoris inſignibus mors inuida eripuit, ne optimo Iuuenis ingenio, arte medica ſibi obſiſteret. Ioh. Bapt. pater mœſtiſſ. P.

Vixit annos XXVIII. m. I. d. VIII.
Obiit ann. M. D. LXXII.

D. O. M.

Anton. Bona Nob. Raguſin. cùm per aliquot annos in celeberrimis Italiæ Gymnaſiis, Philoſophiæ maxima ciuium ſuorum ſpe operam dediſſet; fortunæ, corporis & animi dotibus ornatiſſimus, atq; vnicum matris ſolatium, morte immatura ſublatus eſt. prid. Id. Maii. M. D. LVIII. annos natus XXI. menſes IX. dies XIX.

ALIVD.

Illuſtri & probatiſſ. Iuueni Alopſio Vici Comiti, cùm propediem multis ac magnis

virtuti ſuæ ac ſtudiis debitis honoribus decorandus honeſtandusque videretur; præmatura morte ſurrepto, Ioan. Gaſpar pater mœrens P. Obiit anno ætatis ſuæ XXIII. VII. Cal. April. M. D. LXIII.

S. D. G.

Non ſum Vlyſſes Venturius, ſed fui, & ero. Nec Senæ amplius, nec Roma, ſed cœlum patria eſt. Eques fui D. Pauli, in equitem nunc Chriſti commutatus. Quos non conſpecturus in terris dereliqui mœſtiſſimos, expectabo cõſpecturus in cœlis lętiſſimos. Iure Cæſareo ſupra ætatem fui ornatiſſimus: cupiensque eius ſcrutari originem; ad naturã acceſſi, primamq; eius impleui legem: Orta moriantur: idq; feci: Anno ſal. M. D. LXX. Ætatis verò XXIII.

D. O. M.

Philippus de Gregoriis Siculus, claro inter Meſſanēſes genere natus, V. I. D. iuuenis egregia doctrina, ſumma ſuauitate morum, omnibus naturę fortunęq; bonis cumulatiſſimus hîc ſitus eſt. Qui cùm à præſtantiſſimę vtriusq; laudis faſtigio ob diuinũ, quo pollebat, ingenium, proximè abeſſet, fati importunitate omnibus lugentibus, ętate florente ſublatus. Vixit annos XXIX. menſes III. dies V.

D. O. M.

Ianua gloriæ virtus eſt; per hanc ingreſſus Io. Paulus Conradus ętate adoleſcens; morum integri-

integritate & ſtudiorum maturitate ſenex, citò eam aſſecutus eſt. Propterea Talleacotio ſui generis patria derelicto, Patauium ſtudiorum ſibi ſimilium patriam attingens, in eoq; impurum, non niſi purum repetiturus, exuens, in patriam æternę glorię euolauit. Præcox ingenium præcocia cuncta ſunt ſubſecuta. Diuturniorem tamen hãc in terris memoriam fieri M. Propertius mœſtiſſimus curauit. Sexto Kal. Octobr. hora XXIII. ſatisfecit naturæ M D. L X X.

D. O. M.

Alexandro Sirenæ Fulginati generis nobilitate & morum elegantia ac probitate ornatiſſimo, aliarumque bonarum artium, ac potiſſimùm Latinæ Hetruſcæq; Poëticæ peritiſſimo. cum quo totius Sirenæ familię, cuius vnicum erat germen, ſpes omnis extincta eſt. Baptiſta Sirena, & Columna Pontana parentes mœſtiſſ. turbato heu naturæ ordine filio optimo & dulciſſimo P. C. Vixit annos XXV. menſes V. dies XXIV. Obiit III. Non. Febr. M. D. LXIV.

Lactantius Brunas & Io. Bapt. Elmus procurabant.

IN FRANCISCI.

D. O. M.

Eraſmo à Kretchovv, Polono Palatinidæ Brzeſten. Caſtellano Gneſnen. Piſdren. &c. Qui ann. ætatis ſuæ quinquag. obiit Patauii, die Maii XVI. M. D. LIIX. Amici P.P.

Hîc te Cretcoui mors & tua fata manebant;
Cùm terras omnes, & cùm maria omnia circum
Luſtrares, nullo defeſſus membra labore.
Te rapidus Ganges, gelidaq; Boryſthenis vnda,
Te Tagus & Rhenus, te ripa binominis Iſtri,
Et ſeptemgemini nouerunt oſtia Nili.
Nunc conceſſiſti magnum viſurus Olympum,
AEthereasq; domos, vbi Diis immiſtus inanes
Et curas, & ſpes hominum, lamentaq; rides.

Et hoc de conſenſu nobilium de Lanzarotis, & ex eorum liberalitate.

IBIDEM.

Lazaro Bonamico Baſſanenſi, in quo vno totius antiquitatis memoriam, eruditionem, iudicium & eloquentiam ſibi redditam putans Europa, per annos xx. & i. Patauii admirata eſt. Catharina coniunx, & Lucretia ſenis animula, benemerenti poſuere. Vixit annos LXXIII. Obiit III. Id. Febr. M. D. LII.

APVD EREMITANOS, VBI GERMANICÆ nationis ſepulcretum.

Ne plores hîc amiſſos Germania natos,
Tempore quemq; ſuo fata locusq; manent.
Felices, ne conſpiciant incendia mundi,
Ante mori ſummum qui potuere diem.
Cùm nutante breui cœlum dabit axe ruinam:
Et tandem falſum non ſinet eſſe Deum.

Anno Domini M. D. LXI.
Conſiliario Nicolao Ribeyſen. Procuratoribus Melchiore Haintzel, & Carolo Bambergo.

AD

AD FRANCISCI.

Hieronymo Cagnolo Vercellenſi, viro optimo, & in Iuris Ciuilis ſcientia inter noſtræ ætatis doctores eminentiſſ. & propterea Taurini primũ, deinde Patauii, maiori ſtipendio quàm quisquam alius Ius Ciuile magna cum laude atq; omnium admiratione profeſſo, nob. gen. ill. Ducis Sabaudiæ munere Senatorio & Equeſtri dignitate perfuncto. fil. ſumma erga talem patrem pietate hoc mon. poſ. Vix. ann. LIX. Obiit Kal. Februarii M. D. LI.

ALIVD.

Zacharias Delphin. præfectus Ci. pat. bello laboranti, in ipſo hoſtium concurſu animi magnitudine adductus, magiſtratum alacriter ingreſſus: mox accedens collega Petrus Balbi, cunctæ ciuitati velut duo lumina fulſerunt: ſub eorumq; accuratiſſima adminiſtratione, diſcuſſis & feliciter fugatis tenebris, quibus vrbs premebatur, confœderati exercitus Pontificis, Imperatoris, regis Gallorum & Hiſpanorum ciuitas acerrima obſidione liberata eſt. M. D. IX.

ALIVD.

Petrus Aponus Pat. Philoſophiæ Medicinæque ſcientiſſimus, ob idq; conciliatoris nomen adeptus: aſtrologiæ verò adeò peritus, vt in magiæ ſuſpicionem inciderit, falſoq; de hæreſi poſtulatus, abſolutus fuerit.

ALIVD.

Albertus Pata: Eremitanæ religionis ſplendor, continentiſſ. vitæ, ſumpta Pariſiis inſula magiſtrali, in Theologia tantũ profecit & profuit, vt Paulum, Moſen, Euangelia, ac libros ſententiarum laudatiſſimè expoſuerit: facundiſſimus ea ætate concionator. immortali memoriæ optimo iure datur.

ALIVD AD S. ANTONII.

Dux bello inſignis, dux & victricibus armis
Inclytus, atq; animis Gattamelata fui.
Narnia me genuit, media de gente, meoq;
Imperio Venetum ſceptra ſuperba tuli.
Munere me digno & ſtatua decorauit equeſtri
Ordo ſenatorum, noſtraq; pura fides.

Ibidem.

ALVAROTORVM MONVMENTVM.

Amice qui iſtac tranſis, etſi properas, lapis hic te rogat, vt pauliſper inhæreas, & hæc ſcripta legas. Hac in Baſilica beati Ioan. Baptiſtæ ſunt Iacobi Aluaroti inſita oſſa. qui dum vixit ſuo ſtudio & doctrina poſt ſuſceptas doctrinales infulas, cõmentarios vtiles, cum Repertorio, in Ius Feudale formauit, eosq; venerandæ vniuerſitati Iuriſtarum donauit. Volui vt iſta non ignores, & pro anima ipſius ores.

Θ. 18. Iulii M. CCCC. LIII.

IBIDEM.

Hoc Aicardinus ſitus Aluarotus in antro,
Ingentes meritis tam breuis vrna capit.

Hos

Hos fratres ex vtroque parente nobiles, genere de Aluarotis, ambos d. d. & qui Ius C. in h. ſtudio, gloria ingenti docuerũt, vt idem quondam venter, ita vnus nunc tumulus habet.

ALIVD.

Marino Zabarellæ ſummo I.C. maximeque memorando, & od id indigno cuius ſepulcrum tam diu malè neglectum ignoraretur, grata agnatorum poſteritas H. M. B. M. reſtituit. ⊖. 14 27.

AD S. SOPHIÆ.

Andreæ Taurello Fanenſi, patre Lælio I C. matre Lia Marcolina Fanenſibus, quidum Patauii honeſto ſtudio operam nauat; ab amico clam hoſte, nulla cauſa interemptus eſt, annum agens XXI. m. II. d. 27. fratri frater mœſtiſſ. P. C.

AD S. IVSTINAM.

Nihil dulcius bene impenſi temporis memoria.

Sub Meleagro moriente.

Nuper victor apri, moriturus ſtipite tantum
Igne dato, en, pereo matre iubente, focum.

Mater Coriolani venit in caſtra filii, dicens: Sine, priusquam complexum accipiam, ſciam an ad hoſtem, an ad filium; captiua matérne in caſtris tuis ſim?

[*Sub Cleopatra admouente vberib. aſpidem:*]

Delicias Cleopatra tuas ferus abſtulit aſpis.

Patientia eſt ornamentum, cuſtodia & protectio vitæ.

Et vltorem vltus eſt Dauid, & vlti mortem lacrymatus eſt Dauid.

Sapiéntior eſt, qui quod nouit abſcondit, quàm qui propalat quod neſcit.

Blatta ſua ſponte lumini inuolando comburitur. *& additur hoc ſcriptum:* Non ſecus à tactu mulieb ri corda virorum.

IN INGRESSV EIVSDEM MONAſterii legitur hæc ſententia Bernardi, in appenſa parieti tabula:

Bonum eſt nos hîc eſſe, quia homo viuit puriùs, cadit rariùs, ſurgit velociùs, incedit cautiùs, quieſcit ſecuriùs, moritur feliciùs, purgatur citiùs, & præmiatur copioſiùs.

IN S. LVCIÆ.

Lucida lucenti luceſcis Lucia luce.
Mens mea luceſcat Lucia luce tua.

EPITAPHIVM SCIPIONIS.

[*Scipionis Africani ſepulcrũ & ſtatua olim Linterni in Campania fuiſſe dicuntur, cuius rei nulla ibidem iam ſunt veſtigia, niſi quòd Epitaphium adhuc celebre eſt, quod Patauii in domo Prætoris ſub eiuſdem imagine legitur:*]

Deniſi

Deuicto Hannibale, capta Carthagine, & auctо
Imperio, hos cineres marmore tectus habes.
Cui non Europe, non obſtitit Africa quondam.
Reſpice res hominum; quàm breuis vrna premit!

IN EREMITARVM.

D. O. M.

Theodoro Moller, nobili Germano, ex Gambriuiis oriundo. Qui ſumma ingenii felicitate, doctrinarum orbe ante annos abſoluto, cùm Iuriſprudẽtiæ ſacris initiatus, magna Germaniæ & Galliæ parte peragrata, excellentis doctrinæ & ſingularis iudicii rectitudine, viros principes in ſui amorem & beneuolẽtiam certatim adduxiſſet; in Italiam profectus, dum indefeſſo conatu ſtudiorum metam cõſequi properat, immatura morte præuentus, ingenti patriæ, familiæ & amicis ſui deſiderio relicto, feliciter decedit. IOACHIMVS I. C. EBERHARDVS Reip. Gambr. Coſ. Heinricus D. & Iohannes VV. Ampliſſ. FRS. Germani, deſideratiſſ. FRI. hoc amoris & pietatis extremum officium exoluerunt. Vixit ann. XXIIX. m. II. d. XXIV. Moritur an. nouiſſ. temp. M. ID. LXIIV Conſobrino S. B. merito Eberhard. Tvveſtrengh. procur. M. ID. LXXV.

PETRO BAROTIO
Bellunenſi, primùm Antiſtiti, Pontifici dein Patauino, ſanctimoniæ, pietatis, eruditionis, beneficentiæ incomparabilis, Senat. Venet. M. H. F. curauit.

Is Barotius cùm pertinaciter vrgeretur ad condendum teſtamentum tale condidit:

Ego Petrus Barotius Epiſc. Patauinus, relinquo animam meam Deo: corpus terræ: facultates verò quaſcunque poſſidebam, ſi quæ reſtant, relinquo, quibus de iure debentur.

Rolando & Aycardæ indolis optimæ, Rolandinus Plàciola, filiis ſarcophagum.

Præter amare Deum, cùm cætera deleat ætas;
Hîc ſere, quod plena poſtmodo falce metas.

MARCI GRYBBIÆ.

Si vel nobilitas, vel opes, probitásve, fidésve,
Prima vel immunis morte iuuenta foret;
Qui iacet hic longos ſupereſſet Neſtoris annos,
Conditus anguſta Grybbia Marcus humo.
Sed quod cuncta rapit nulli euitabile fatum,
Si tuus es hodie, cras meus, inquit, eris.

IACOBO ROSEO

Theologo Minoritæ, patria Dandaco, natione Siculo, animi candore, Chriſtianæ religionis ſtudio, morum integritate, doctrina, prudentia, & charitate inſigni, qui variis laboribus, ærumnis, & morbis in Concilio Tridentino confectus, hîc tandem, quod ſemper optauerat, obdormiuit in Domino. Cornelius Muſſus Placentinus, Epiſcopus Bitontinus, illi vni proximè & ſecundùm Deum, virtutes, honores, fortunas, omniaq; deniq; accepta referens, tanq̃ patri de ſe optimè merito, perpetuũ ſanctiſſi-

ſanctiſſimę educationis monumentum poſuit.

Mortali optaſſet tecum Cornelius vnâ
Carcere ædatherias Roſa redire domos:
Non licuit. quando ergo tibi ſumma omnia debet,
Formaſti enixu quem pater ipſe pio.
Cùm nunquam poſſet meritas tibi reddere grates,
Virtutis tantæ tempus in omne memor:
Hunc tumulũ extruxit, morientem fleuit, acerbum
Vulnus adhuc animo nocte dieq; gerit.

Vix. ann. LXXV. m. X. Obiit anno Domini M. D. XLVII. Calend. Iunii.

IOAN. LVDOVIC. GREMPIO

à Freudenſtein Germano, eximiæ virtutis & nobilitatis, nec non ſingularis eruditionis iuueni, qui cùm Alſatia patria ſua dulciſſima relicta, præcipuas ferè totius Galliæ Italiæq; vrbes perluſtraſſet; ardentiſſima tandem febre in itinere correptus, hic Patauii in fata conceſſit. Vixit ann. XXIV. Obiit M. D. LXXVIII. Ludouic. Gremp. pater I. V. D. filio vnico, & longè cariſſ. M. P. C.

PIERIO VALERIANO

Bellunenſi, Poëtę, Rhetoriq; ampliſſimo, cuius pia vmbra non pœnitendũ hîc tumulum ſortita eſt. Nam vt optabilis in patria, ita ſpecioſius Patauii ſupremi officii decus fato amiſſum, virtute recuperauit. Petrus Carrarius, ac Ioannes Baptiſta Rota, Patauini, vnanimes, grato hoſpiti poſ.

Pieridas dum Pierius ſectatur, & Orci
Nil timet inſidias, hunc fera mors rapuit.

Illa necem, æterna ostentant hæ munera vitæ,
Hinc medius vitæ Pierius q; neci.
Abstulit hæc annos tristes: at præmia laudum
At q; animam hæ seruant, inuida mors moritur.

IN BASILICA D. IOANNIS
Præcursoris in viridario.

LAZARI BONAMICI.

Quantum ager Arpinas Ciceroni, at q; inclyta quantum
Palladis vrbs debet Socratis ingenio:
Bassani & Pataui debent tibi mœnia tantum
Lazare, quando illis vnus vtrumq; refers.

Lazari Bonamici, Catharinæq; vxoris cariss. in secundum Redemtoris aduentum quietis sedes. D. H. M. D. M. A. Obiit M. D. LII. ætat. LXX.

FRANCISCO CVRTIO

Ticinensi, solius temporis honesta auaritia extincto, vix. annos LXX. Ius professus Patauii & Ticini.

DVORVM IVVENVM GALLI & Poloni.

Siste, legas iuuenum crudelia fata duorum,
Alter aqua periit turpiter, alter equo.
M. D. XXXIX.

ALIVD.

M. Mantua Benauid. Patauinus I. C. Ioan. Petri filius ex præsentibus futura prospiciens præter cætera monumentum hoc S. V. P. C. mense Maio M. D. XLVI.

IN

IN CATHEDRALI.

Franciſco Zabarellæ Florentiæ Archiepiſcopo, viro optimo: vrbi atq; orbi gratiſſimo; diuini humaniq; Iuris interpreti præſtantiſſimo: in Cardinalium Collegium, ob ſummam ſapientiam cooptato: ac eorundē animis Pontifici propè Max. Ioan. XXIII. eius Senatu abdicato, ante Martinum v. ob ſingularem probitatem, in Conſtantien. Concilio deſtinato: Ioannes Iacobi viri clariſſimi filius id monimenti ponendum curauit. Vixit annos 78. Obiit Conſtantiæ, Anno 1417.

ISABETHÆ BONFIÆ.

Inſigni probitate iaces fidiſſima coniux
Iſabetha, meæ maxima pars animæ.
Mors tulit vna duos; te prima parte iuuentæ,
Et nondum natum ventre necat puerum.
Quid moror, infelix? cur non & veſtra ſecutus
Fata, cado? eheu bis virq; paterq; miſer.
Bonfius extremum vobis hæc munera triſtis
Et pater, & coniux, reddit Aloyſius.

CASSANI MEDICI.

Hic dedit antiquæ quod erat mortale parenti
Caſſanus medicæ maximus artis honos.
Is Pedemontanæ tantum decus attulit oræ;
Quantum olim Coïs ciuibus Hippocrates.
Ecce ſeneſcenti inferior, ſed magnus Apollo
Dum timet, heu cœlo maluit eſſe parem.
Conditur hîc corpus, terreno carcere liber
Spiritus aſtra colit, fama per ora volat.
M. D. XLI. die Octob. XX.

Portitori Plutoni, & Proſerpinæ hanc Iulia C. F. Maxima felix domini tormentum. Salue animula dulcis, animula ſuauis, animula in deorum numerum recepta, vnde tale, quando tale, & cui tale? Vix. an. LIX. menſ. VI. dies XII. hora noct. IX. T. Scibonius Barbula coniugi incomparabili benem. P. C.

ALIVD.

Nicolaus Catarus vir optimus, in amicos officioſiſſimus, rei bellicæ ita peritus, vt exemplum deſit, & in Remp. Venetam adeò fidelis, vt parem fortaſſis aliquem, ſuperiorem verò habuerit neminem. Is Veneto Senatui, ſub cuius Imperio per XL. annos militauit, adeò carus fuit, vt nec pace, nec bello ab expeditione vnquam vacuus fuerit: & vbi maius periculum inſtaret, ibi fuit præſidio: Cùm ſummis militaribus honoribus functus eſſet, obiit à Chriſti natali die M. D. XL. Ætatis autem ſuæ LXXVII.

Brixiæ oppido
Huius cineres, & oſſa hunc in locum ab Antonio filio Iureconſulto relata.

SVPRA FORES PRÆTORII.

Dant Bernarde tibi duo munera Teutones; illud
Quod patet è ſaxo, quod latet ex animo eſt.
Mors veniet ſaxus. animus haud. ergo fatiſcat
Hæc nota, mens ſemper grata ſuperſtes erit.

Germanica natio anno
M. D. LXXXIV. p.

Maximum

Maximum malorum eſt, ſi vitam diligit is, qui vita dignum neſcit aliquid agere.

INSCRIPTIONES ARCVVM TRIVMPHALIVM.

In ingreſſu arcus.

Mariæ Auſtriæ Rom. Imperat. Piæ, Aug. Diuûm Imppp. Caroli v. filiæ, Ferdinandi i. nurui, Maximil. ii. coniugi, Sen. Ven. maieſtatis ergò.

In exitu.

Mariæ Rom. Imp. Piæ Aug. Rudolphi ii. Imp. matri, Philippi ii. Hiſpan. Omn. Siciliarum, Algar. Indiar. Max. Regis ſorori, Sen. Ven. honoris ac dilectionis ergò.

In prima facie ſecundi arcus.

Sublimi Regum & Imperatorum natæ, ſorori, nurui, coniugi & parenti, Præſidentes Diui Antonii exiguis viribus hæc humilia erexere trophæa.

In ſecunda facie.

Exultat Diuus Antonius aduentu ſereniſſimi luminis in vrbem hanc, mox Hiſpaniam ſuam patriam illuſtraturi; & ſui gaudii hæc externa edit ſigna.

In prima fronte tertii arcus.

Mariæ Auſtriæ, reginæ piæ, Catholicæ, Imperatrici ſemper Auguſtæ, Reſpub. Ven. probitatis ac amplitudinis cauſſa.

In posteriore parte.

Reginæ Christianissimę Imp. Regum Imperator: longo & perpetuo ordine filiæ, nepti, nurui, coniugi, matri, sorori, Respub. Ven. religionis ac dignitatis causſa.

IN VICINIA PATAVII.

In pago Arquato non ita procul ab vrbe Patauio, visitur in cœmiterio Francisci Petrarchæ sepulcrum marmoreum, quatuor columnis sustentatum, & superiùs eiusdem imago ex ære, cui inferiùs hæc sunt inscripta:

Fr. Petr. Paul. Valdezucus Pat. poëmatum eius admirat. æd. agrorum possessor, hanc effigiem P. anno M. D. XLVII. Idib. Septemb. Manfredino Comite Vicario.

Eiusdem

EPITAPHIVM.

Viro insigni Francisco Petrarchæ, Poëtæ Laureato, Franciscolus de Borsano Mediolanensis gener, indiuidua conuersatione, amore, propinquitate & successione, Memoria.

Inferiùs hi versus tres marmori inciſi:

Frigida Francisci lapis hic tenet ossa Petrarchæ.
Suscipe virgo parens animam, sate virgine parce.
Fessaq; tam terris cœli requiescat in arce.

Moritur anno M. CCC. LXXIV. XIX. Iulii.

IBIDEM.

IBIDEM.

Danti Aldigerio, Franciſco Petrarchæ, & Ioanni Boccatio, viris ingenio, eloquentiaq; clariſſimis, Italicæ linguæ parentibus, vt quorum corpora mors & fortuna ſeiunxerat, nomina ſaltem ſimul collecta permanerent: Iohannes Bfeuius Canonicus Cenetenſis, huius Baſilicæ rector, in ſui erga eos amoris obſeruantiæque teſtimonium poſuit. M. D. XXIV.

Ibidem in aditu horti.

Impunè hinc Cererem ſumas, impunè Lyæum.
Intactas habeat dum mea laurus opes.

Inſcriptio fontis, ibidem.

Fonti nomen ineſt, hoſpes venerare liquorem,
Vnde bibens cecinit digna Petrarcha Deo.

MONTERTONÆ NON PROCVL à thermis Aponenſibus.

Triſtis eram, longo tenuit me Gallia bello.
Nulla erat in medico, ſpes neq; multa Deo.
Corripuit cuſtos audacter me meus. heus tu
Conſule te, & mentem volue nefande tuam.
Virgo tuis poterit ſuccurrere maxima votis.
Cur dubitas teneras ſoluere dure preces?
Filia, ſponſa patris, mater ſpes vnica noſtra,
Oranti priſcam reſtituet faciem.
Tunc ego ſingultu & lacrymis pia vota reſolui.
Suſcepit voces diua Virago meas.
Letus ago ingentes pro tanto munere grates
Virgo tibi, vita ſola medela mea.

BONONIENSIA.

IN BONONIAM I. CÆSAR SCALIGER.

Post diras rerum clades, Fatiq; superba
Imperia, & Martis quæ fera iussa tuli,
Hîc primùm meq; atq; alios cognoscere cœpi:
Deposuiq; animi barbara sceptra mali;
Et didici, quàm non fueram, quàm deinde futurus:
Quem bona abortiuum sic tuerere parens.
Quæ causas, quæ cunctarum primordia rerum,
Quæ diuini operis prima elementa doces.
Cœlestesq; plagas, & sanctæ commoda vitæ,
Et si qua è numeris nata figura latet.
Cùm reliquas superes diuinis legibus vrbes:
Non sulci omnigeno germine cedit honos.
Arma viris connata: animus conterminus astris:
Atq; ardens vitæ stat melioris amor.
Si ciues dederas, si magna Hetruria leges:
Accipe, quæ possis dicere: reddo libens.

INSCRIPTIONES BONONIENSES.

EPITOME PRIVILEGII THEODOSII Imp. in templis D.D. Petronii & Dominici lapidi inciſa.

Ne bonæ artes, cunctaq; disciplinarum dogmata depereant; cùm mores, sanitas, iudicia, cæteraq; id genus optimis doctrinis gubernentur:

tur: NOS THEODOSIVS Dei gratia Rom. Imp. Auguſtus, commoditate & fertilitate loci capti, v. ac XX. menſium penſitato conſilio, indignitatis noſtræ ſolio ſedentes, generali Chriſtianorum conuocato concilio, ſummo Pontifice Cœleſtino, Cardinalibus XII, Archiepiſcopis Epiſcopisq; innumeris, aliisq; in variis dignitatibus conſtitutis Principibus ac Ducibus Chriſtianis, Balduino quoq; Flādren. ac Gualterio Pictauien. Comitibus legatis, quorum alter Ludouici Franciæ, alter Philippi Angliæ regum, illis arduis negotiis addictis vicem geſſere, ſedente etiam centum Senatorum collegio, BONONIAM omnium ſcientiarum fontem, arcanorum noſtrorum armarium, perennem ſtudii ſedem fore, hac inuiolabili indulgentia decernimus, volentes inſuper, vt omnes ſententiæ, à iudicibus qui in alma hac ciuitate per quinquennium ſaltem non ſtuduerint, latæ, nullæ penitus exiſtant: & ſi quis ad magiſtratus promotus dignitatem, ab alio quàm ab Archidiacono Bononienſi librum magiſtralem ſuſceperit; quāquam id quarumlibet facultatum periti præſtiterint, approbauerintque; eum auctoritate noſtra omni dignitate priuamus. Si quis verò Scholaſticos ad ſtudium hoc euntes, abeuntésve auſu temerario offenderit; capite puniatur. Hoc ni Præſes exequatur, eâdem illum pœna affici iubemus. Huius autem ſacræ conſtitutionis exēmplar, Bullâ aureâ maieſtatis noſtræ munitū, manuq; Ciceronis curiæ noſtrę notarii ſcriptum, ad perpetuā rei memoriam,

Petronio Episcopo Bononiensi, ex Cæsarum Constãtinopolitanorum sanguine orto, idem summis precibus efflagitanti ac procuranti, gubernandum, custodiendum, omnibusq; viribus exequendum tradimus ac concedimus. Romæ in Capitolio, Anno Dominicæ natiuitatis. CCCC. XXIII. die IX. Maii.

Ioan. Franciscus Aldrouandus VII. Dictator ære pub. P. 1510. prid. Kal. Martii.

IN ALIA TABVLA AENEA.

CHRISTO OPT. MAX.

Viator, quisquis es, siste gradum, & quod scriptum est perlege: vbi perlegeris; pensita. Hoc is cuius causa scriptum est, fieri rogat.

Orto inter Bononienses & Mutinenses bello, Cæsar Fridericus II. Rom. Imp. filium Hentium Sardiniæ ac Galuriæ insularum regem, Mutinensibus suppetias ferre mãdauit, qui inito apud D. Ambrosii pontem certamine, à Bononiensibus capitur, nullaq; re, vt dimittatur, impetrat, cùm pater minis, dein precibus & precio deprecatoribus vteretur; cùm tantum auri pro redimendo filio polliceretur, quãtum ad mœnia Bononiæ circulo aureo cingenda sufficeret; sic captiuus XXII. annos, menses IX. dies XVI. tenetur, aliturq; regio more, publica Bononiensium impensa. sic defunctus magnificentiss. ac pientiss. funeratus hîc tumulatur. Præterea simulacrum hoc in perpetuum, & hosti, & captiuo monimentum S. P. Q. B. posuit.

Anno

Anno ſalut. M. CC. LXXII. II. Id. Martii. Hoc volebam vt ſcires. abi & vale.

Poſitum ære pub. Ioan. Franciſco Aldrouando Dictatore.

MONVMENTVM GRATIANI Decretalium compilatoris.

Gratiani Cluſini Cæſarei Iuris & Pontificii enucleatoris propè diuini, qui Monachus in Martyrum Felicis & Naboris æde abſolutiſſ. ibidem opus decretorum, anno gratiæ M. C. L I. compilauit, monimentum, quod illic carie obſorduerat, hîc magnificentius renouatum eſt. Ioan. Franciſcus Aldrouandus Bononienſis IIII. Dictator ære publico inſtaurauit. Anno ſalut. 1498. Idib. Iunii, Iohanne Bentiuolo II. P.P. Remp. feliciter gubernante.

IN S. FRANCISCI.

Franciſcus iacet hoc Giſelerus marmore, cuius
Nulla vnquam in ſanctis periit manibus.
Perdidit hanc vnam tantùm, quam ferrea mouit
Atropos. aſt extra lis fuit iſta forum.

TVMVLVS SALICETI I. C.

Hoc tumulo legalis apex, dulciſſimus ore,
Et patriæ lux alma ſuæ, pietatis amator,
Iuſtitiæq; ſacræ clypeus, bavaluſq; cadentum,
Qui iuuenis multoq; etiam venerabilis æuo
Edocuit, ſuperauit eum nec pœna laboris
Scribendo & pariter Iuris nucleando tenebras,
De Saliceto requieſcit Bartholemeus.

Ob. an. 1412. die 25. menſ. Decembris.

Ad S. Gervasii.

TVMVLVS AZONIS I.C.

Azoni Iurisconsultorum numini, Anno gratiæ M. C C. hîc tumulato, in sepulcro vetustate collapso, ac inter rudera vix agnito, Ioan. Franciscus Aldrouandus Dictator & Coss. Bononiensis, pub. impensa conciui suo B. M. memoriam posuit. Anno sal. 1496. v. Id. Octob.

In Palatio Bononiensi.

CLEMENTIS VII. PONTIF. MAX. ET *Caroli V. Cæs. Imp. vnanimitas, stabile firmamentum.*

Clemens VII. P. M. vt Christianæ Reip. statum reformaret, cum Carolo v. Cæs. Imp. Bononiæ congressus est. In hâc vrbem Cęsar Non. Nouemb. anno Christi 1529. introiit, pro templi foribus, de more, Pontificem M. adorauit: eius authoritate & consilio, cùm restituto in auitum regnum Francisco Sfortia, ac Venetis pace data, cunctæ Italiæ otium ac tranquillitatem diu optatam reddidisset, Imperii coronam hoc pompæ ordine accepit. Fenestra hęc ad dextram fuit porta prætoria, ea ingressus Cæsar per pontem sublicium, in ędem D. Petronii deductus, sacris ritè peractis, à Pont. Max. auream coronam, & Imperii cætera insignia accepit. Inde cum eo triumphans, exercitu ornatissimo præeunte, vrbem perlustrauit, cùm ambo in eodem prætorio, totam hyemem coniunctissimè de summa rerum deliberantes, egissent. Cęsar post

ſat poſt ſuum aduentum menſe v. in Germaniam, ad tumultus impiorum ciuium ſedandos, & bellum Turcicum cum Ferdinando fratre Pannonię rege apparandũ, profectus eſt. Huius rei monumentum hoc, Innocentio Cibo Cardinale legato auctore, Vberto Gambara vrbis præfecto, referente S. P. Q. B. extare voluit. Non. Nouemb. 1530.

IN MONASTERIO D. VICTORII extra vrbem.

VGOLINI ANTIQVI LL. GLOSS. Epitaphium.

Tranſiit vt viuat mundana legis alumnus,
Mors ſit ei requies, vltima vita DEVS.
Vrbis honor, mundi ſpeculum, iacet hîc Vgolinus;
Spiritus aſtra tenet, corpora ſignat humus.
Cui fortuna manum reuocans conceſſa tetendit,
Cui lex veriùs vbera plena dedit,
Mens legum cecidit, reliqui latitant Phariſæi,
Chriſtus qui nouit parcere, parcat ei.
Mens reſpondebat veraci conſona linguæ,
Et par effectus cordis & oris erat.
Fraudis, nequitiæ, liuoris & ambitionis
Inter conciues vnicus hoſtis erat.
Mors voluit mundum ſub certa lege teneri.
Nam cinis eſt hodie, qui fuit ignis heri.

An. Dn. M. C. LXVIII.

Extra portam S. Mariæ Annunciatæ.

Si tibi pulcra domus, ſi ſplendida menſa; quid inde?
Si ſpecies auri, argenti quoq; maſſa; quid inde?
Si tibi ſponſa decens, ſi ſit generoſa; quid inde?

Si tibi ſint nati, ſi prædia magna; quid inde?
Si fueris pulcer, fortis, diuésve; quid inde?
Si longus ſeruorum inſeruiat ordo; quid inde?
Si doceas alios in qualibet arte; quid inde?
Si faueat mundus, ſi proſpera cuncta; quid inde
Si Prior aut Abbas, ſi Rex, ſi Papa; quid inde?
Si rota fortunæ te tollat ad aſtra; quid inde?
Annos ſi felix regnes per mille; quid inde?
Tam citò, tam citò prætereunt hæc, vt nihil ind
Sola manet virtus, qua glorificabimur inde.
Ergo DEO ſerui, quia tot tibi prouenit inde,
Quot feciſſe voles in tempore quo morieris;
Hoc facias iuuenis, dum corpore ſanus haberis.

AD DOMINICI.

Tu quicunq; ſagax veterum monumenta reuoluis,
Te ſi fortè mei nominis ardor habet;
Hæc lege: Ianus eram dictus cognomine Volſus,
Arctooq; meum claruit orbe genus.
Limpergo fueram, quod Chiron iuſtus Achilli,
Et quod Pellæo Stagirita natus erat.
Ad Romam admiſſæ dum fortè piacula labis
Accepturus eo, contegor hoc tumulo.

Georg. Limperger, Dei gratia Epiſcopus Bambergenſis, Ioanni Voltz præceptori ſuo hoc ſepulcrum poſuit.

AD PETRI.

Viator ſi cupis ſcire qui ſim? Iohannes Plateus Ciuilis Pontificiiq; Iuris cultor & ſcriptor. Monumentum enim vetuſtate corruptum deſtructumque, renouatum decreto Cardinalis

Iuliani

Iuliani Reueren. Bonon. Episcopi ac Principis, virtutum bonorumque virorum fautoris, cui Bononia patria debet permaxima. Conciues mei rogatos vos volo, vt pacẽ habeatis: Deum timete, datéq; illi honorem, iustitiam colentes, aduersa prospera tolerate, & bene erit.

Procurante Francisco Guidi Zono Cardinalis familiari, An. sal. 1502. 13. Cal. Febr.

D. M.

Ælia Lælia Crispis, nec vir, nec mulier, nec androgyna, nec puella, nec iuuenis, nec anus, nec casta, nec meretrix, nec pudica, sed omnia. Sublata neque fame, neq; ferro, neq; veneno, nec igne, nec peste, sed omnibus. Nec cœlo, nec aquis, nec terris, sed vbiq; iacet. Lucius Agatho Priscius, nec maritus, nec amator, neque necessarius, neq; mœrens, neque gaudens, neq; flens, hãc nec molem, nec pyramidem, neq; sepulcrum, sed omnia scit, & nescit cui posuerit.

Hoc est sepulcrum intus cadauer non habens: hoc est cadauer extra sepulcrum non habens. Sed cadauer idem est, & sepulcrum sibi.

[*NB. In hoc Epitaphium commentarios scripserunt Ioan. Turius Brugensis & Ricardus Vitus, editos Patauii apud Laur. Pasquatum.*]

EPITAPHIVM IO. BRANDI Hildesiensis.

Cœlum animam Brandi, nomen Germania seruat,
Quod mortale fuit conditur hoc tumulo.

IN COLLEGIO.

I. Cæſ. Arantio Bonon. Philoſopho & Med. erudito: qui hum. corp. anatomen maximo ſtudiorũ concurſu & plauſu primus poſt exæd. aca. publicè eſt profeſſus.

IN PROCVLI GASPARIS CONTARENI.

Contarene tuo docuiſti Magne libello,
Extinctis animas viuere corporibus.
Ergò iure tui viuunt monimenta libelli,
Et viuent ſeclis innumerabilibus.

IN COENOBIO S. DOMINICI, HIERONYMI Boraginei Lubecenſis, Phyſici Germani, ad lectorem querela.

Me Lubeca tulit, docuit Germania linguas,
Ad ſtudia huc miſſum mors truculenta rapit.
Non ferrum, non vlla Venus, Bacchusq́ peremit,
Sed ſtudii nimius proh dolor hauſit amor.
Nam dum Phœbe tuas æſtiuis ſolibus herbas
Perſequor, inuaſit pectora ſæua febris.
Iam ter ſortè nouem, ſtudio quæ vita peracta eſt,
Annos attigeram, cùm rapit hora nocens:
Ah tua, qui fueras medicus, veſtigia fruſtra
Inſequor, ô genitor, cùm necer ante diem.
O patria, ô germana vale ſoror vna relicta,
Quæ fueras: hac me mors tumulauit humo.

An. ſal. M. D. XXXV. d. 27. Aug.

D. O. M.

Thomæ Claricino Gammaro, Canonico ad S. Petronium, ſumma virtute, pluribus bonis artibus prædito. nam ad Philoſophorum & Iuriſcon-

risconsultorum disciplinas, quibus in omnibus excellebat, pingendi, sculpendi & excudendi, atque ex omni materia fingendi, & præter has cognoscendi ex inspectione vultus, hominum mores vitásq; incredibilem peritiam adiunxerat. qui obiit an. LXXI. m. VIII. d. I. & Diamenta vxori, cum qua annos XXXX. amantissimè coniunctissimeq; vixerat. P. Claricinus Gammarus dupliciter mœrens, fratri & coniugi berè meritis P. M. D. XXVI.

Petro Fliſco ſplendidiſſimis natalibus orto, Lanuuiæ Comiti, Iuris Ciuilis Pontificiique conſultiſſimo, multijugis animi & corporis dotibus ornato, in primo iuuentæ flore extincto, fratres pietatis ergò monumentum hoc dicarunt. An. Dn. M. CCCC. LXXXXII.

Hominum luxus, faſtus, delitiæ, quæ vitam vitalem eſſe non ſinunt, hem quò redeunt!

Sub monimento Iſotæ Calderinæ.

Regi, cui omnia viuunt, ſacrum.

AD S. MARTINVM.

Philippo Beroaldo ſeniori, ciui Bonon. viro omnium, quos ætas ſua tulit, eruditiſſimo atq; eloquentiſſimo, eidemq; humaniores litteras Parmæ, Lutetiæ atq; in patria, ſumma cum ingenii laude, atq; audientiũ admiratione profeſſo, Phil. & Vinc. filii hęredes, ex ipſius teſtam. P. P.

I nunc & vigila, noctesq; abſume legendo.
O hominum curæ, cœptaq; vana nimis!

Vixit ann. LI. m. VIII. Obiit an. M. D. IIII.

AD PROCVLI.

Si procul à Proclo Proculi campana fuisset,
Tunc procul à Proclo Proculus ipse foret.

IN SCHOLA HISPANORVM.

Ægidius Albornatius sanctæ R. E. Cardinalis primas Hispaniarum, totius Italiæ legatus, qui sedem Romanam diu Auenioni exulantem Italiæ restituit, hasce ædes publicæ iuuentutis Hispanæ commodo constrúi iussit; quæ Ferdinandus Hispalensis prælul à fundamentis perfecit, anno post C.N. 1365.

Theodoro Portæ eq. Bonon. qui Caroli v. Imp. Augusti, deinde Pauli III. Pontif. Max. auspiciis mira virtutis & prudentiæ indole cùm pedestres tum equestres ord. duxit, postremò sub Iulio III. in obsidione Mirandulana ictu glandis sublato: hæredes P.P. M. D. LII. Vixit annos XXXII. Occubuit XVII. Cal. Ianuarii, An. M. D. LI.

AD S. DOMINICVM.

D. O. M.

Ioanni Crotto Monferrato, Pont. Cæsq. Iuris Monarchę, qui diu Bononiæ floruit in vtraque palæstra. Inde Pisas euocatus, deserti iampridem Gymnasii restaurator, fato concessit. Magdalena Landa viri B. M. ossa referens, ære proprio hoc monumẽtum faciendum curauit.

Scopus vitæ, Christus.

D. O.

D. O. M.

Qui vixit bene, mortuus beatè.
Nox mea lux animi eſt.
Ampliſſimi ordinis ſimul nomen magiſtratus merui.
Aſtreæ heîc ratio decens laborq;.

DEO TRINO ET VNI.

Pyramidem & ſepulcrum vetuſtate corruptum, quæ Albertus genitori ſuo Odofredo Legum parenti, Anno ſal. M. CC. LXV. II. Non. Sept. defuncto poſuerat, Laurentius Odofredus Dominici filius, Odofredi poſterior, Albertiq; trinepos, ſua impenſa in meliorem faciem opere & cultu ſplendidiore reſtituit. Anno Gratiæ M. CCCC. XCVII. Kal. Sept.

ALIVD.

Hîc ſita ſunt oſſa Marci Antonii Flaminii Forocornelienſis, de vtraq; lingua bene meriti. Vixit an. menſ. Obiit anno

ALIVD.

Hieronymo Priuidello Regienſi, Iureconſulto clariſſimo, ab impio ſicario iniuſtiſſimè transfixo, fratres mœſtiſſimi poſuere. Oct. Id. Nouemb.

Martini Sulimanni, cuius præclara in Iure opera extant, humana hîc oſſa quieſcunt: lapidea hæc memoria illi poſita eſt. Anno ſalutis M. D. XXVI.

D. O. S.

Ioannis de Imola, Pontif. Cæſ: q. Iuriſconſulti oſſa, in ſuppoſito Geriſendorum ſepulcro requieſcunt.

Minus Geriſendus LL. & ipſe interpres, amicæ ſuæ coniugi fecit.

ALIVD.

Ludouico Bolognino Iuriſc. & Equiti: qui cùm Bononiæ Ferrariæq; Iura interpretatus, & ab Innocent. VIII. Pont. Carolo Gallorum VIII. Rege, Ludouico-Mar. Sfort. Inſub. Duce ad reſpondendum ſibi de iure aſſcitus, Florentiæq; litibus iudicandis v. vir & prætor fuiſſet; ab Alexandro VII. Pontif. XL. viratũ adeptus, ab eoq; legatus ad Ludouic. Franc. XII. Regem Romam legationem attuliſſet: Bonon. rediens An. LXI. ætat. An. M. D. VIII. Florentiæ obiit. Bartol. Eq. & Senat. Bon. f. patri, Ioan. Mar. Eq. patruo F.CC. M. D. LIII.

Omnia mea mecum porto — Vix ſola fama remanet.

D. O. M.

Iacobo Bonio Iuriſconſulto clariſſ. Pontificii Senat. Aduocato eloquentiſſ. ad Alex. VI. Iulii II. Leo. X. Pontif. Max. legation. munere, cum Senatoria poteſtate, vera cum laude perfuncto, cui porrò Card. Coll. S.P.Q.R. memores eius inclytæ iuſtitiæ comitatiſq; iterum Senat. pot. Adriani VI. iuſſu mandand. cur. ſed ipſe

ipſe morte præuentus inenarrabile ſui deſiderium reliquit. M. D. XXII. Vixit annos 67. menſ. 10. dies 16. Vincent. Prot. Apoſt. & Io. Landa Iuriſcon. patri dulciſſ. pp.

IN PHILIPP. BEROALDI *ſepulcro.*

O literæ, ô cantus, ô Apollines. vobis in poſterum heu quid fiet?.

BAPT. BARTHOLOM. CLARICINI

Aliàs de Gambaro, viuens ſibi poſterisque parauit M. D. LXXVI.

Qui ſpeculum hoc cernis, cur non mortalia ſpernis?
Tali namq; domo clauditur omnis homo.

PETRVS CLARITIANVS Gambarus, pro ſe & ſuis poſteris viuens P. M. D. LIII. Perpetuæ dormitionis domus.

S. DOMINICVS LOQVITVR:

Hæc ſunt, ô filii, quæ vobis hæreditario iure relinquo. Charitatem habete, humilitatem ſeruate, paupertatem voluntariam poſſidete, & vt carnis munditia in vobis immaculata permaneat; ſuſpecta fœminarum omnium conſortia euitate. Feliciter deceſſit S. Dominicus Non. Auguſti. M. CC. XXI.

CÆSAR NAPÆVS, Matthęi filius, viuens ſibi poſterisq; ſuis & cõiugi ſ. Anno M. CCCC. XCIIII. Cal. Iulii. Petone quis nos inquietet, alitérve ponat, neque commutet, néve etiam alius inferatur, vt die cenſoria hîc vnâ reſurgamus. quid ad vos?

IN SCHOLA PVBLICA BONON.

Gregor. XIII. Pont. Max. annuarum reuolutionum feliciſſimo reſtauratori:

Tempora qui ſeros Phœbi referentia gyros
Toto, ſancte ſenex, orbe venire facis,
Scilicet vt redeat nunquam reuocabilis annus,
Atq; ſuum teneant feſta ſacrata diem:
Natu cœlicolis gratum, atq; perutile nobis,
Immortale tibi conficis autor opus.

Sub felicibus auſpiciis magnificorum D. D.D. Ioannis-Baptiſtæ Bergarotti Parmenſis, & Domini Viti Antonii, Horatii de Curtis Murſonenſis, Vniuerſitatis patronorum medicorumq; priorum meritiſſimorum die XXX. menſ. Decembr. Anno Domini M.D.LXXXII.

IN AVDITORIO MAGNO Iuriſconſultorum.

Principem Gymnaſii claſſem, vrbis ornamento, ciuitatis ſplendori, & poſteris incitamento, conſiliariis bene geſtæ adminiſtrationis memoriæ relinquendæ, ac bene meritis ſe officiis deuinctos oſtendendi ſtudio; eorundem generis, nominis & honoris inſignibus placuit exornari. Anno ab ortu Chriſti M. D. LXIX. Pii V. Pont. Max.

ITEM.

Vniuerſitas Legum ſtudioſa, veterem huius Auditorii dignitatem animo repetens, atq; eidem in poſterum, quoad poſſit, conſulere cupiens;

piens; nouis his insignium suorum ornamentis cohonestandum curarunt, Annuente Dn. Ioanne-Baptista Saluago Genuense Vniuersitatis Priore dignissimo. Anno à Christo nato M. D. LXXI. Gregor. XIII. Pont. Max.

IN AVDITORIO IVRISfult. III.

Bononien. Gymnasii adolescentes nobilissimi, vtramq; Iuristarum Vniuersitatem consilii prudentia & fidelitate gubernantes, sui præceptoris nomen honorificè illustrare, harum ædium splendorem magnificentiùs augere, bene gestæ administrationis memoriam relinquere, ac eiusdem muneris vicarios ad honestam æmulationem excitare studentes, ad classem hanc publicam suæ familiæ ac nobilitatis imaginibus publicis exornandam, æs publicum erogari iusserunt. Anno Dom. M. D. LXXVII.

IN MEDICORVM AVDITORIO.

D. O. M.

Gaspari Talcacotio ciui Bononien. Philosopho ac Medico ætatis nostræ celeberrimo, cùm vniuersam humani corporis anatomen in doctissimor. virorum frequentiss. conuentu publicè administratam, facundia, methodo ac doctrina admirabili explicarit; eiusq; incompertas adhuc partes in lucem prodiderit; animi grati & perpetuæ memoriæ ergò Lect. mediciq; p p. ordinariæ anatomes ab illo administratæ monumentum.

In Avditorio inferiori.

SVMMA PRIVILEGII AB IMP. CAES. Fl. Theodosio iuniore Aug. Gymnasio Bononiæ concessi.

Qui Prætor, Iudéxve quinquennio in Bononien. Gymnasio studiorum causſa non consumpto, ad iudicandum accesſerit, eius decreta sententiáve irrita sunto.

Qui Doctor in ordinem assscitus, libro à maioris Eccleſiæ Archidiacono non accepto, fuerit; eius dignitas, licet peritorum omnium suffragiis comprobata, prorsus nulla esto.

Qui Scholarem aliquem ad Gymnasium Bononiense pergentem manu verbóve offenderit, capitis reus esto.

Qui Magistratus, prout Magistratus, iniuriam scholari illatam persequi prætermiserit, eâdem pœna tenetor. Anno Domini M. D. LXVII.

Qui honestissimi huius consilii participes erunt facti, inprimis operam dent, vt iura, instituta, mores, consuetudinesque omnes, quæ ad huius Scholæ commoda authoritatemque tuendam pertineant, summa cura custodiantur.

Rectori Scholæ maximus idemq; meritus honos ab omnibus habeatur.

Legitimi publicarum professionum dies diligentissimè obeantur.

Professorum ipsorum dignitas quàm maximè obseruetur.

Inter

Inter Scholaſticorum nationes æterna piaq́; pax concordiaq́; conſeruetur.

Exornatus, ad vrbis & Scholę dignitatem, ex authoritate eorum quorum inſignia circumpicta ſunt, & ex totius conſilii, lo̅cus eſto. Anno Domini M. D. LXVII.

IN ALIO AVDITORIO.

Eſte pares, & ob hoc concordes viuite, cùm vos
Et decor, & ſtudium, & munus ſociarit, & ætas.

IN PORTICV INFERIORI.

D. O. M.

Moderatoribus optimis aſſidua cogitatione curantibus, vt inclytæ huius Academiæ ſplendor & dignitas, ad vtilitatem iuuentutis ex cunctis regionibus ſtudiorum gratiâ confluentis, incrementum accipiat; Priorum, ac Conſilii Vniuerſitatis Philoſophorum & Medicorum illis diutinam Maieſtatis felicitatem, ſibique patrocinium precati, exiguam hanc, ſed quam præ imbecillitate ſua poſſunt, maximam grati animi ſignificatione̅ memores officiorum p p.

Procurante hanc memoriam Magnifico ac generoſo viro D. Ioſepho Zacconio de Fano Priore digniſſimo. Anno Domini M. D. LXXXIII. die XXIV. Decembris.

IN AVDITORIO INFERIORI.

I.

Magiſter eſto diligens, doctus, vigil,
Veriq́, amator, & alieni commodi:

Auditor at tu sis laboris appetens,
Magistri amator, & imitator sedulus.

II.

Consultor hîc vtcunq; tempus postulat
Adesto, semper publicum negotium
Curato, agendum quid sit in præsentia
Videto, longè prouidens in posterum
Caueto, partes sic tuas tuebere.

ANTE CONCLAVE
Decemvirorum.

Priuatorum obliti, publica curate.

ALIBI.

GREGOR. XIII.

Ad summum Pontificatum ob maximas virtutes euecto, Reipub. Christianę bono ac penè splendori nato, ciui optimè merito, S. P. Q. Bon. statuam hanc erigendam curauit, quam iussu Pontificis Petrus Donatus Cæsius Caroli legatus hîc collocandam, fulcroque muniendam, decreto interposito, sanxit, Anno Dominicæ Natiuitatis M. D. LXXX. mense Octob.

IN PRAEDIO EXTRA VRBEM.

Achilles Alexandri fil. Volta à Clemen. VII. Pontif. Max. in collegium fratrum gaudentium cooptatus, domum ad ædem Mariæ cum porticu & viridariis, item hortum & ambulationes cum Ornithone & Leporario, nec non aquis salientibus & piscina ad reuocandam Collegii memoriam, fratrum cõmoditati fecit assignauitque. M. D. L.

ANTE

ANTE HORTVM QVENDAM.

Vrbs habeat curas; qui me mihi reddit agellus,
Exigit ingenuis gaudia mixta iocis.

ANTE ALIVM.

Hortule fac placeas, fac hortule dulcis inemptas
Vt fundat domino libera mensa dapes.

ANTE ALIVM.

Has ædes genio sacrauimus, vtere quisquis
Hospes es, at lingua & moribus esto probis.
Vti cuiq; suis licet. hæc ne carpe, voluptas
Ingenua est animi quantulacunq; mei.
Si quæ fortè iuuant oculos, ne parce viator;
Quilibet hac vti commoditate potest.

AD HOSPITES.

Inuide quod nequeas imitari, carpere noli.
Nil nisi cum sumptu mentem oculosq; iuuat.

AD OSTIVM HORTI.

Garrule contineas linguam, tuq; inuide dentem.
Hoc volui. cœptum carpe viator iter.

IN SVMMO TEMPLO.

Hoc tumulata iacent Bassani membra lapillo,
Quis sit, metra docent quæ subscribuntur in illo.
Huic legum latis patuit victoria castris,
Nunc cedens fatis socialibus insidet astris.
Canonica coluit scriptura pleniùs ortum,
Qua duce promeruit cœlestem cernere portum.
Hic erat Italiæ sydus, reuerentia fratrum,
Flos roseus patriæ, decus orbis, gloria patrum,
Obsequiis promptus, humilis, iocundus, apertus.

Si tres excipias annos de mille ducentis,
Terminus occurret, quo mortis iura subiuit.
M. C. XCVII.

In eodem lapide.

Inuidus è medio Basianum finis ademit,
Cuius membra breuis hîc sita petra premit.
Summus in alterutro Doctoris iure peregit
Hactenus officium, quem lapis iste tegit.
Iura duo potuit naturæ ius superare,
Hæc duo de proprio mors fugat vna lare.
Istius meruere sinu duo iura locari,
Solus in Italia qui fuit absq; pari.
Non sibi sed vitæ moritur fons iuris, & aret,
Non is eâ, sed eo vita moderna caret.
Quisquis in istius cathedram succedere quærit,
Fontis respectu riuus ineptus erit.
Hunc sociat summis Pauli conuersio turmis.

IN PETRONII.

IN LAPIDE ADMODVM MAGNO ET inaurato, parieti infixo, hæc priuilegia Pontificia Bononiensibus indulta maiusculis notis erant incisa.

S. L.

Huc vsque licet, si commoda hæc grandia spectatum venis, quæ Iulius II. Pontifex Maximus Trib. Pleb. Tabel. ac mercatoribus, cæterorum nec non opificum Collegiis probitate sua indulsit.

Frumenta omne genus à XIIII. Calend. Ianuar. M. D. X. vsq; ad Calend. Ianuarias M. D. XI. immu-

immunis molito. Vltra verò illud tempus singulis corbibus librarum CXL. precium duorum ſoldum argenteorum maneto.

Portarum vectigalia dimidio minora quàm anteà ſunto.

Summa pecuniarum ex agro boum cauſa quotannis erogari ſolita, in aliud munus, agricolis non perinde graue, commutator.

Et, attrito caſtrenſibus ſtationibus agro, inde nec fœnum militibus, nec paleæ venuntor.

Cauſæ ciuiles & capitales ab ordinariis iudicibus ſolùm & ſolenniter audiuntor.

Captiui publico tantùm carceri addicuntor.

Municipaliaq; paſſim omnia tam foro ciuili, & capitali quàm mercatorio & fabrili deſeruientia, ne omittuntor.

Ac nemini, præterquàm publico exactori, mulctantium æs aſſeruandum dator.

Prolatæ poſt ſemeſtrem à Criticis ciuibus in Prætorem ſemel ſententiæ firmæ & ratæ habentor.

Oppida arcesq; extra pomœrium ſitæ, biennio tantùm, & à Bononienſe duntaxat ciue cuſtodiuntor.

Cuncta inſuper ſacerdotia exteris alienigenisq; ne conferuntor.

Nemo Iudici, Prolegato, Legatóve his Apoſtolicis indultis priuilegiis aduerſator.

Et, ſi ſecus factum fuerit, infectum eſto.

IBIDEM.

D. M.

Amelienſis Pontifex Naccius hîc eſt Cæſar, qui vicem gerens legati Bononienſium, ſumma æquitate ciuibus ius reddidit, mox annum agens tertium & ſexageſimum conceſſit orco.

Vixit, dum vixit, bene.

PROPE SCALAS, VBI ASCENSVS eſt ad ſacellum, in quo ſepulcrum diui Dominici marmoreum cernitur.

Clemens VII. Pont. Max. habito ſecundo cum Carolo v. Imp. hac in Bononia vrbe colloquio, Romam profecturus, auditis ante Diui Dominici ſepulcrum ſacris, adſtantibus pluribus Cardinalibus, ac aliis Prælatis, populiq; multitudine, ſingulis annis omnibus prædictum ſepulcrum, vbi ſacra eiuſdem oſſa quieſcunt, Nonis Auguſti, quo die obiit, viſitantibus, plenariam omnium peccatorum remiſſionem, & qualibet vice anni vnius indulgentiam in perpetuum conceſſit. VI. Id. Mart. M. D. XXXIII.

IN DOMINICI.

Hic iacet Canolinus, Canolinorum gente ortus, annos LXXIII. natus, cuius in aurificina mirifica fuit ars, in ſermone facundia, in forma dignitas, in viuendo integritas ſingularis, Anno Domiui CIↃ. CCCC. LV.

IBIDEM

IBIDEM AD MONVMENTVM Anglicæ nationis.

Hoc ſitus in tumulo eſt Gulielmus gloria gentis
Anglorum, quem mors traxit ad Elyſios.
Nam modò feſtiuos dum ſpectat ludere bombos,
Bombarda fractus viribus occubuit.
Proh dolor ergò homini quanam fiducia Mortis,
Si iugulant etiam quos putat ille iocos?

ARTVRO COO ANGLICO.

Quid ſtes viator; an quòd agnoſcis tui
Ciuis ſepulcrum patrio procul ſolo?
Nil noſtrum ob hoc malignum fatum fuit:
Eadem, vndecunq; prorſus in cœlum eſt via.
III. Non. Aug. Anno Domini M.D.V.

IN SERVORVM.

In obitum Scipionis Bargelini Iuriſconſulti Carmen ad Mortem.

Mors dicam tibi verior a veris:
Nunc quanquam tumulo cadauer hocce
Claudis, id nihil, id nihil putamus:
Virtus, fama, ſcientia huius, & ſpes
Non poſſunt tumulo profano claudi.
Quid mors ergo tenes? quid aſſequuta es?

ITEM:

Quiq; tibi eſt genitor, quòſit tibi filius, idem
Et ſibi ſit natus, quòſibi ſit genitor.
Quæq; ſibi eſt genitrix, quòſit ſibi filia, ſitq;
Nata ſibi hæc eadem, quòſibi ſit genitrix.
Quæ ſit alumna ſibi, quòſit ſibi dulcis alumnus,
Dulcis alumnus & eſt, quòſit alumna ſibi.

Nec genitor, genitrix, nec natus, filia, alumnus,
Et nec alumna, alter Scipio ſemper eris.

IN MARTINI.

Ioanni Baptiſtæ Ciuiatorio Bononienſi, I.V. Conſultiſſimo, qui, funere merſus acerbo, vix annos XXXIIII. implerat: Ioannes pater mœſtiſſimus, permittentibus Elephantuciis, poſuit, Anno ſalutis M. D. XIII. Prid. Cald. Decemb.

I nunc & vigila, noctesq; abſume legendo.
O curas hominum, cœptaq; vana nimu!

Στιγμὴ χρόνου πᾶς ὁ βίος.

IN AEDE SACRA MONASTERII Miſericordiæ.

Ioanni Gozadino viro cùm Iuris Ciuilis prudentia, tum rerum gerendarum ſolertia præſtantiſſimo; qui cùm in Archidiaconatu Bononiæ, & Protonotariatu Apoſtolico, in Præfecturis & Legationibus aliquot, egregiam Iulio II. Pontifici Max. operam nauaſſet, in ipſo laudum ſuarum progreſſu eſt hominum expectationi ereptus: fratris filii patruo optimè meritò P.P. Vixit annos XL. Obiit anno à partu Virginis M. D. XVII. IV. Cal. Sextilis.

IN LAPIDE TVMVLI.

Ioannes Gozadinus Iureconſultus, Archidiaconus Bononienſis, Apoſtolicus Clericus, & Referendarius ac Protonotarius, parentibus, ſibi, fratri, & poſteris.

Vanitas vanitatum & omnia vanitas.

IN

IN VILLA SVRVRBANA.

CANIS.

Latrai à ladri, & à gli amanti tacqui.
Onde à Meſſeri & à Madonna piacqui.

Quod Germanicè, interprete Samuele Fabricio, ſic ſonat:

Wann dieb vnd mörder brachen eyn/
So thet ich weidlich bellen dreyn:
Wann aber buler kamen an/
So ſchwieg ich ſtill/ vnd ließ ſie gan.
Derwegen ich von groſſen Herrn/
Vnd auch von meiner Frawen gern
Geſehen/ vnd gelitten ward/
Vnd ohn ſchlege gehalten zart.

Latinè verò ſic:

Furem allatraui parcens taciturnus amanti,
Sic placui dominis, ſic placui dominæ.

IN CVRIA.

Ad ſtatuam Giganteam Herculis.

Hæc finxit nouus ora mî Prometheus.
Alcides vocor. heus abite monſtra.

Reſponſio viatoris:

Nec finxit faciem tibi hanc Prometheus
Monſtroſam nouus, illa cùm deorum
Non ſit effigies, vetus Prometheus
Cui vultus ſimiles creaſſe fertur.
Alcides neq; tu lapis vocaris
Immotus, rigidus, tacens, tricorpor.

Sed nec iure homines vocare monſtra
Monſtroſus potes ipſe ſaxeusq́,
Vel monſtri ſoboles, vel ipſe monſtrum.

EPITAPHIVM CVIVSDAM PYRRHI.

Terrena Pyrrhus properauit carcere ad aſtra.
Quid mirum eſt? ſemper cũ loca ſumma petit.

IN FORO AD FONTEM.

Pius IV. Pontif. Max. in maiorem ciuitatis vſum deductam in forum ex montibus ſcaturiginem, illinc quoq; in plateam hanc deriuandam atq; exornandam mandauit. P. Donato Cæſio Epiſcop. Narn. Bonon. Gubernatore. M. D. LXV. ære pub. S. P. Q. B.
Felicitas publica.

ALIVD.

Incomparabile ô viator exemplum conſtantiæ atq; continentię ſancta integritate & inclyta fide illuſtre, bonarum & artium, cippus en aſpice vt paruus tegit. Quid hoc quæris? Wencelaus Bernardus Olmonte ortus (Morauiæ ea vrbs eſt, Iulium montem vocant Latini) is vnicus patri, nuper Bononiæ vnico vnicè ſalutem optans adferre amico, peſte mortuus occumbit. Plura iſte non capit lapis. Vale igitur, atq; his pia oſſibus dic verba, ſi es pius. Vixit annos XXVIII. menſes X. Obiit M. D. XVII.

ALIVD.

Hîc oſſa Auguſtini Cianzon Corſici Sardinienſis quieſcũt, qui ob armorum tumultus in foro

foro Bononienſi excitatos, ex lege viuere deſiit. Tibi pax viator. M. D. XVII.

IN SACELLO VIRGINIS Mariæ.

Si pius es, perlege. Infelix aleator, amiſſa pecunia, Deiparæ imaginem in fronte templi repoſitam, pugione ita percutit, vt Seruatoris filioſli pedis digiti ſint excuſſi. Ob facinus, immobile corpus repente concido; rumor increbuit, ab offenſa imploro auxilium, exaudit cum filio pientiſſima, venia dignum faciunt. Vota ad S. Iacobum & Antonium perſoluo. Populus hoc ſacello virginem collocat. Anno 1405. 3. Octobr.

AD DOMINICI.

Aſcanio magiſtro curiæ Rom. qui decimo octauo ætatis ſuæ anno in ſingulari certamine cùm victor clementiſſimo animo hoſti vitam donaſſet, de improuiſo ab eodem ingratiſſimo percuſſus, vitam amiſit. Anno Domini 1551. 8. Iulii.

IN S. MARTINI.

Tumulus Alex. Achillini Bononienſis Profeſſoris Patauini.

Hoſpes Achillinum tumulo qui quæris in iſto,
Falleris: ille ſuo iunctus Ariſtoteli eſt;
Elyſium colit, & quas rerum hîc diſcere cauſas
Vix potuit, plenis nunc videt ipſe oculis.
Tu modò per campos dum nobilis vmbra beatos
Errat, dic longum perpetuumq; vale.

IN S. PETRI.

Hic Vilhelmus erat Lucenſis origine dictus,
Cui meritò nomen lucis origo dedit.
Sacræ doctrinæ titulis & honore magiſtri
Lucens, Italicis lucifer alter erat.
Quod priùs in ſpeculo cernebat; lumine vero
Nunc cernit, deitas nunc patet ipſa ſibi.
Poſt vitam vita fruitur, Mors pocula mortis
Huic dedit: ad vitam ſumſit & hauſit ea.
Auguſti ſibi prima dies fuit vltima vitæ,
Huius & ad vitam maxima prima fuit.
Anno milleno centeno ſeptuageno
Octauo Domini, mors ſibi vita fuit.

Vt moriens ſemper viuas:
ſemper viue vt moriturus.

IBIDEM.

Si doctrina, vigor mentis, facundia, virtus,
Ius in fata habeant, ſaluus Agrippa fores.
Heu quàm rara ad eos ſolet aduentare ſenectus,
Qui nimiis animi dotibus exſuperant.

AD S. MARIÆ ANNVNCIATÆ.

Parma parens, primos Mirandula ceſſit honores,
Declarat ciuem me Imola grata ſuum.
Ad ſe docta vocat me tandem Felſina; deflent
Artes me Medicæ, docta cohorsq; virûm.
Deflent mœſtæ vrbes ipſæ, ciueinq; repoſcunt
Imola, Mirandla, Felſina, Parma parens.

Io. Baptiſtæ Theodoſio Medico F.F. pientiſſimi P. P. Vix. ann. LXIII. Obiit M. D. XXXVIII. menſ. Septemb.

AD

AD PETRONII.

Aug. Zanettus Bonon. Pont. Cæſ. q. Iuris Doctor, Epiſc. Sebaſten. Epiſc. Bonon. Suffr. & Vic. poſt graues & diuturnos labores, de ſempiterna quiete cogitans, Melchiori patruo cauſid. inſigni, ſibiq; ac poſt. S. O. M. P. Anno à Natali DEI & hominis 1512.

LEGES VILLICAE SEV GENIALES, prope Bononiam in amœniſſimo prædio, dicto Caſalutula, foribus inſcriptæ.

Hanc villulam, atq; hunc agellum, qui animi aut valetudinis cauſſa inuiſerint, ne voluptas valetudinem, corporísve curatio voluptatem corrumpat; néve locus quà ſacer eſt, violetur, aut quà cultus eſt, deſeratur; haſce obſeruanto leges.

DEVM Opt. Max. proxima in æde primùm venerantor. Quiduis poſtea luſtrando, ſe vbiuis exercento, vbiuis quieſcunto, ſed hoc citra languorem, cis ſudorem illud. Seruorum greges importunorum non modò à pomariis, ſed procul ab vtroq; pomœrio interea excludũtor. Si quos tamen miniſterii cauſſa voluerint, paucos & modeſtos introducunto, qui nec hilum attingunto, inconſulto villico. Eis abeuntibus, pro anni tempore, pro rerum copia & inopia, pro cuiusq; pſona, flores, frondes, ramuſculos, poma, olera, viritim villicus diſtribuito. Quos ruris dominus ad prandiũ cœnámve inuitarit, curæ, mœrores, triſtitiæ in vrbem remittuntor: voluptates honeſtæ, iocus, hilaritas remanẽto.

Menſæ elegãter & ſplendidè ſine luxu ac pompa, aprico opacóve loco pro anni tempore parantor. Dapes ſolito lautiùs ac copioſiùs, ſed ad vitam viuendam, non ad mortem maturandam, apponuntor. Pocula, quæ ſitim pellant, non quæ hoſpitem obruant, potantor. Interim auium concentu & aquarum murmure ſe oblectanto. Iis ſilentibus, Iopæ, Amphiones, Orphei, loquaces compeſcendo; aureîs mulcento. Remotis menſis atq; arbitris ſuis, cuiq; conuiuarum mores paulo liberiùs pati, ſeni, iueni, faceto, dicaci vel ad ineptias vſq;, fas eſto. Si qua licentiùs poti dixerint, fecerint; ea in vrbe aliis narrare, aut omnino in memoria habere fas non eſto. Scorta, ſcurræ, paraſiti, præſtigiatores, arioli, ac eiuſmodi impurum & profanum genus procul arcentor. Aleis, latruncu-lis, ſcrupulis, talis, ſi qui ſe oblectare maluerint; nemini tunc vitio dator, modò fiat modicè, ne fortè iacturæ dolor in gaudii, cui hic locus à maioribus dicatus eſt, ſedes mœrorem induxerit. Hiſce actis, in eodem ſacello DEO item Opt. Max. gratias agunto. In vrbem læti ludibundique abeunto.

IBIDEM.

Gaudentum locus hic; procul hinc diſcedite triſtes.

MVTI-

MVTINENSIA.

IN MVTINAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Nescit quo potius tumeat Rangonia tellus:
Tot se fama noua vertit in ora vetus.
Fama vetus, tot fama recens se vertit in ora:
Vt, tituli numeros nesciat ipsa sui.
Mars catus inuictis admiscet viribus artem:
Ardua sic gemino nomine bella docet.
At Venus atherias cùm finxerit aurea formas:
Verborum adiunxit pondera picta modis.
Inde triplex liquidos animos inspirat Apollo:
Indr triplex nitida gratia iuncta manu.
Nulla deest Erato. capiet te candida Pitho,
Vt mox oblitus tu videare tui.
Nescit quo potius tumeat Rangonia tellus,
Ergò nec dignum velle tumere putat.

IN CATHEDRALI.

FRANCISCI CASTALDI corpus hîc iacet, cui exultanti, quoniam afflictæ bello patriæ cum lectissima manu militum opem attulit, iure patria fuit restituta. Sed fata caueri nequeunt, eum namque nocte quadam domum redeuntem, plures, & armati, solum & inermem adortum, multis vulneribus confectum trucidarunt.

Ibidem

BARTHOLOMÆI PRIGNANI.

Callimachum facili vicit qui Pindarum & ore,
Cognitus & plenè cui ſitus orbis erat,
Bartholomæus in hac Prignanus clauditur vrna,
Qui tamen inuita morte ſuperſtes erit.

IN CARMELITARVM.

LVCRETIÆ PARMENSI

Bergontiorum familiæ, ſplendore formæ, ac venuſtatis decore clariſſimæ; verùm pietate, & morum probitate, reiq; familiaris cura quàm longiſſ. clariori: Iacobus Molza coniugi amabiliſſimæ, cum qua per annos XXIV. coniunctiſſimè vixit, mœſtiſſ. poſ. Vix. ann. XXXIX. Ob. Non. Cal. Maias M. D. LXXII.

Qua mortalis eram hîc iaceo, at qua neſcia mortis
In prole, in claro ſum rediuiua viro.

Si nullæ adfuiſſent delitiæ; nullæ adeſſent miſeriæ.

Quia delitiæ miſeriis; miſeriæ delitiis commutantur.

IN AEDE DOMINICI.

GASPAR PETRAZANVS

Petra Petri Gratiani & Geminiani Pontifex, pro templis, cum templis, in templis, natus, educatus, exercitatus, vixit, egit, cecidit. Si patriam cernis, huic diuerſos decreuit honores. M. D. ICVIII. Cald. Decemb.

Flamma ſacri iuris, Flamen Iouis, optimus oſſa
Petrazanus habet Gaſpar in hoc tumulo.

Mactabat

Mactabat superis; cecidit mactatus ad aras,
Vt cecidit pro diis, stat Deus ante deos.

IN AVGVSTINI.

SMERALDA MATETA,

quæ virum habuit Ioannem Sadoletum, Iacobi ampliſſimi Cardinalis ex fratre nepotẽ, cum quo vixit annos XV. menſ. VI. & cum matrimonii nobilitate formam, cum forma pudicitiam, difficillima omnium ſocietate coniunctam, virilemque rerum aduerſarum tum in coniugio, tum poſt coniugium tolerantiam conſtantiſſimè ſeruauit, & aduerſus primarios ciuitatis competitores viduitatem: hîc ſita eſt, poſt annos ætatis XXXVI. viduitatis III. VI. Calend. Sextil. ex teſtamento.

IN PETRI.

NICOLAI MACHELLAE
monumentum.

Medicorum ſcientiâ, bonorum probitate omnium ſui temporis præſtantiſſimi; quorum vtris longiore ſpatio antecelleret, dubium ſemper extitit. Vixit annos LX.

Alta cadunt vitiis, virtutibus infima ſurgunt.

IN FRANCISCI.

Sic vre, ſic ſeca, vt in æternum parcas.

Ex conſtanti præteritorum memoria, & diligenti præſentium obſeruatione, rerum futurarum cognitio adipiſcenda.

Rerum amiſſarũ ſumma ſapientia obliuio.

Sumptus ne cenſum ſuperet.

Diu apparandum eſt ædificium, vt ædifices celeriùs.

D. IMM. S.

Ioanni Sadoleto Ia. f. Iuris vtriusq; ſcientia omnibus planè antecellenti, memoria incomparabili, ingenio præſtantiſſ. fide, religione, temperantia ſupra vel eximiam laudem ad vſq; dies extremos incolumitate perpetua & integra proiecto: Iac. Sadoletus, ob pietatem & reuerentiam, quòd ex eo nihil vnquam aſpexit, quòd imitando non opt. & temperatiſſimè ſe gereret: caro apud ciues, memorato apud exteros: opt. patri vita functo, bene merenti: & Franciſcæ Machiauellæ eius vnicæ vxori, matri ſuæ cariſſimæ viuenti, & ſibi fecit. Vixit pater annos LXXI. & obiit anno M. D. XI.

Locus decreto Collegii ſacerdotum datus, Senatu Populoq; Mutinenſi procurante.

Huic monumento præter tres hoſce inferatur nemo.

RAVEN-

RAVENNATIA.

IN RAVENNAM I. CÆS. SCALIGER.

Prima per Æmathias quondam vetus edita siluas
Adriacum secuit Thessala prora sinum:
Desertum q; solum, tristiq; informe palude
Muniit: atq; vrbis nomen habere dedit.
Hæc belli sedes, gelido cùm miles ab axe
Proruit, & Graios expulit inde duces.
Hinc sedet Illyrica prospectans prælia Nerei:
Ionius reduci cùm tumet æstus aqua.
Hinc oculus superiq; maris, terraq; iacentis
Excubat: hinc duris vtraq; meta viris.
Si iungas solida liquentia marmora terra:
In medio tanquam tor metuenda iacet.

INSCRIPTIONES RAVENNÆ.

AD SEBASTIANI.

Ante portam templi S. Vitalis.

Ἐνταῦθα κεῖται ὁ ϛρατηγήσας καλῶς,
Ῥωμὴν τε φυλάξας ἀζλαβῆ, καὶ τὴν δύσιν
Τεὶς ἓξ ἐνιαυτοῖς τοῖς γαλήνοις * δεσπότου
Ισαάκιος τῶν βασιλέων ὁ σύμμαχος.
Οὗ τῆς ἀπάσης ἀρμενίας κόσμος μέγας.
Ἀρμένιος ἦν γὰρ ἐϛὶ ὁ ἐκλαμπρὸς γένους.
Τούτου θανόντος ἐκλιπὼς ὁ σύμβιος

Σωσάννα σώφρων τρύγονος σεμνῆς τρόπῳ
Πυκνῶς συνάξει ἀνδρὸς ἐσερημένη.
Ἀνδρὸς λαχόντος ἐκ καμάτων δῶρον ξίαν
Ἐν ταῖς ἀναλολαῖς ἡλίου, καὶ τῇ δύσει.
Σπαρτὸς γὰρ ἦρξε τῆς δύσεως καὶ τῆς ἑῴας.

PORTAE MARMOREAE versùs mare.

CLAVDIVS SEVERVS CÆSAR AVGVST. Germanic. Pon. Max. TR. Pot. II. Cos. designat. III. Imp. PP. dedit.

A RAVENNA DVOBVS VEL TRIbus miliaribus est columna saxea, cui insculpta sunt sequentia.

In latere quod respicit Ariminum.

Heu cladem horrendam! hîc ille percelebris ager est, viator, in quo acerrimè vtrinq; pugnãtes viginti penè hominum millia conciderunt.

Inferiùs ibidem hoc distichon.

Hac petra Petrus donat Donatus Iberos,
Gallosq; hîc cæsos, Cæsius hæc memorans.

Versùs Rauennam.

Reiectus ab oppidanis amnem illac traiicit, acies instructas huc ductitat, cum prorege Hispano, Pontificioq; exercitu, indicto bello confligit.

Paulò inferiùs.

Paulo IIII. Pont. Max. sedente.

P. Donatus Cæsius Episc. Narnutriusq;, Signaturæ referẽdarius, dum Æmiliæ præsideret, locum-

locumq; hunc conflictus Rauẽnatis celebritate clarum diligenter exploraſſet; ne tantæ rei memoriam vetuſtas temporum aboleret, hoc erecto marmore conſeruandum curauit.

Versùs flumen.

Heus viator, illic trans flumen caſtra metatus OLGASTVS FOISSEIVS Gallorum Ductor Rauennam oppugnat, murum aperit tormentis, & conatur irrumpere.

Senarii infrà ſcripti.

Videbis hoſpes huc parum attollens caput,
Inſcriptus iſte quid velit lapis ſibi.
Recenſet illam nempe cladem maximam
Galli atq; Iberi exercitus AEmilliam,
Quæ pene totam maculauit ſanguine.

In quarto latere versùs Forum Liuii.

Hinc poſt cruentam Gallorum victoriam GASTONE peremto, Hiſpanorum reliquiæ euaſerunt. Poſtremò capitur Rauenna à victoribus, ac diripitur. Abi.

Inferiùs.

Geſta fuerunt hæc prid. Id. April. anno à partu Virg. ſupra ſeſquimilleſimũ duodecimo. Iul. II. Pontif. Max. Chriſtianam Rempub. gubernante.

AD SEBASTIANI.

Vas hoc Porphyriacum olim Theodorici

Gothorum Imp. cineres in rotundo apice recondens, ſub Petro Donato Cæſio Narnienſi Præſule Rauen. tralatum, ad perennem memoriam ſapientes Reip. Rauennatis P. C C. 1564.

IN IMAGINEM MORTIS.

Excipit innumeros hominum breuis hora labores,
Et redit in cineres vita caduca leues.

PHOENIX auis.

Securus meritur, qui ſcit ſe morte renaſci;
Mors ea nec diri, ſed noua vita poteſt.

PELICANVS.

Magnus amor, per magna fides, quã maxima virtus,
Alterius vitam morte parare ſua.

DANTIS.

Iura Monarchiæ, ſuperos, Phlegethonta, lacuſq;
Luſtrando cecini, voluerunt fata quousq;
Sed quia pars ceſſit melioribus hoſpita caſtris,
Auctoremq; ſuum petiit felicior aſtris;
Hîc claudor Dantes patriis extorris ab oris,
Quem genuit parui Florentia mater amoris.

VIRTVTI ET HONORI.

Exigua tumuli Dantes hîc ſorte iacebas,
Squallenti nulli cognite pænè ſitu.
At nunc marmoreo ſubnixus conderis arcu,
Omnibus & cultu ſplendidiore nites.
Nimirum Bembus Muſis incenſus Hetruſcis
Hoc tibi, quem inprimis hæ coluere, dedit.

Anno ſal. 1483. 6. Kal. Iul. Bernard. Bembus prætor ære ſuo P.

ALIVD.

ALIVD.

Alexandro Trabero, Nat. Sueuo, Equ. Cæſareæ militiæ & Pontificis in Prouincia Flaminia duci ſolertiſſimo, qui per annos 40. virtute auita, generis antiquitate & prudentia, Regum Principumque in Italia & Germania indefeſſo ſtudio caſtra ſecutus eſt, cum laude victoriæ ſigna reportans, fato Rauennę extinctus, hîc ſummo mœrore, ſexagenario maior, deponitur. Tota cohors Germanica officii ergo B.M.F.C. M. D. XLI. XII. Cal. Ian.

TVMVLVS

P. NVM. CAR.

Linguam habui Charitum, cor Palladis, ora Dionis,
Non perii, mors eſt ſplendida vita bonis.

AD VITALIS.

Iac. Arigonius heîc ſitus eſt. Hominem mors exſtinxit anno ætat. ſuæ 53. ſed exſtinxit vno in homine multas virtuteis: artis medicæ ſcietiam eximiam: perpetuam in omni vita continentiam: deniq; pietatem in Deum, humanitatem in omnes homines mirificam: quæ ſublata ex oculis vigebunt in animis memoriaque multorum. Io. Arigonius nepos ac Medicus P. &c.

AD APOLLINARIS.

Propagatori Rom. Imperii; Fundatori quietis pub. D. Fl. Conſtantino, Max. Victori. ſemper Aug. diui Claudi Nepoti: Diui Conſtantini F. Sertorius Silanus v. P. Præpoſitus Fabricæ deuotiſſ. N. M. R. E.

LORETANA.

TEMPLI PORTÆ INscriptum legitur:

INtrantes cum armis, excommunicati sunto.

IBIDEM.

Hæc est sancta domus, tenuit quam virgo Maria,
Cum puero Iesu pauper in orbe manens.
Hæc est sancta domus, lustrat quam virgo Maria,
In cœlo residens, gloria magna Deo.
Felices illi queis tantum visere templum
Contigit, & gratias obtinuere Dei.
Vos ergo pueri Christum, vos læta iuuentus
Ducite, cantantes carmina læta, choros.

ITEM.

Hoc est sacellum, quod Mariæ matris Dei cubiculum fuit, ex Asia per immensum mare angelorũ opera in Europam tralatum: in quo & nata Maria, & educata ad annum XII. cœleste in eo accepit nnncium, atque ex Deo concepit.

Ferdin. Rom. Vng. Bohem. rex, Arch. Austr. ex voto pro salute, & in memoriam dulcissimæ coniugis Annæ, hanc eius argenteam effigiem D. Mariæ virgini dedit consecrauitq;. ⊙. Anno sal. 1547. d. 27. Ian. æt. 43. m. 7. d. 5.

ANCO-

ANCONITANA.

IN ANCONAM IVL. CÆS. SCALIGER.

DEuictrix pelagi tutis anfractibus Ancon
Oſtentat placidi commoda rara ſinus.
Nimirum Dea, quæ voluit capere vrbis honores,
Lenia ſic voluit reddere ſceptra maris.

INSCRIPTIONES.

IN PALATIO GVBERNATORIS.

Sint procul inſidiæ, fraudes, diſcordia, bellum.
Hac honor & virtus cum Ioue carpit iter.

ITEM.

Alma fides, proceres, veſtram quæ condidit vrbem,
Gaudeo in hoc ſociam viuere poſſe loco.

IN PORTV ARCVS TRAIANI.

Imp. Cæſ. Diui Neruæ F. Neruæ Traiano opt. Aug. Germanico, Dacico, Pontif. Max. Trib. Pot. XVIII. Imp. XI. Coſ. VI. PP. prouidentiſſ. Principi S. P. Q. R. quòd acceſſum Italiæ, hoc etiam additò ex pecunia ſua, portum tutiorem nauigantib. reddiderit.

MARMOR DACICVM TRAIANI.

Prouidentia Aug. verè Pontificis, virtus Romana quid non domet? ſub iugum ecce rapitur & Danubius.

MANILII MARVLLI TVMVLVS.

Manilio Marullo patria Conſtantinop. vetuſtiſſ. Marullorum genere nato, qui ex D.D. Gordianis Marullis Rom. Imp. originem ducunt, omnibus virtutibus honeſtiſq; moribus prædito: à Turcis fortunis ampliſſ. ſpoliato, patriaq; eiecto: ſummis magiſtratibus, legationibusque variis, terra mariq; laboribus, vita deniq; Idibus Nouembr. Anconi defuncto, Philippus, Theodorusque filii parenti pientiſſ. qui vixit annos LXXXXV. poſ. An. ſal. M. CCCCC.

ALIVD.

Flens primùm has auras hauſi puer omine diro,
Flebilis erepta vita fuit patria.
Nunc quoq; flens morior, ne quid non flebile reſtet:
Hæc eſt humani conditio generis.

EVPHROSYNES TARCHANIOTÆ, Man. Marulli vxoris.

Quænam hoc in tumulo tegitur matrona? venuſtam
Ille pudicitiam dixerat, hæc eadem eſt.
Quod genus? Inachidi. generis fortuna? beata.
Sed cecidit patria deficiente ſua.
Quis torus? vnus, & hic felix ſine lite, Marulli.
An mater? ſero pignore fecit auum.
Quæ vita? in tenebris. quæ cauſa indigna doloris?
Occaſus patriæ, ſeruitiumq; graue.
Ecquem cum patria luxit? fratremq; patremq;:
Sed quas felices diceret eſſe animas.
Felices nimirum animæ, ſed & hæc quoq; felix
Fœmina tam rari pectoris in tenebris.

PHILIP-

PHILIPPI MARVLLI MANILII patris.

Siſte hoſpes, atq; hæc verba, ſi placet, lege.
Neq; enim rogamus niſi lubentem quempiam.
Ego Philippus hîc Marullus contegor.
Poſuit ſuperſtes filius Manilius,
Vxorq; Thomæ. hoc ſatis, cætera alii.
De Marullo vlterius proloqui nefas.

MICHAELIS TARCHANIOTÆ Euphroſynes patris.

Parce hoſpes, cineresq; pios ne lade profanus,
Si neſcis, caſtis hæc loca ſola patent.
Nec te priuata moueat quòd claudor in vrna,
Hæ quoq; fortunæ non mea cura fuit.
Longè, hoſpes, longè tamen erras, ſi mea credis
Nomina in exiguo tota repoſta ſolo.
Quæq; tot ob patriam pugnando vulnera paſſus,
In cineres mecum verſa abiiſſe leues.
Atq; vtinam ob patriam tantùm, nec dicerer hoſpes
Cum patria & natis oppetiiſſe tribus.
Quos ego ſuprema comites hortatus in hora
Vincere dum nequeo, pro patria perii.

TVMVLVS

MICHAELIS TARCHANIOTÆ MARVLLI, EVPHROSYNES TARCHANIOTÆ ET MANILII MARVLLI F. Philoſopho & Poëtæ præſtantiſſimo.

Dum floruit magni decus Byzantii
Marullus, alti lucidam Iouis domum,
Laudesq; factaq; omnium extulit Deûm.

Visa suorum cæde, patriæ ignibus,
Leto parentum, fortis exilium tulit,
Sacris operatus Musicis; fluuio perit,
Aliis dolendus. ipse quæ præuiderat,
AEternitatis templa, non miser, colit.
Plectro & decorus aureo, & toga grauis,
Graiam facit cantu stupere Pierin.

PAVLI TARCHANIOTÆ EVPHROSYNES fratri, Marulli auunculo.

Quòd procul Inachiis tegeris carissime ab oris,
Desine de fato Tarchaniota queri.
Vna eadem terra est, quam cernis, vbiq; locorum,
Nec minus Elysium hinc, aut minus inde via est.
Nam nobis mandata satisq; superq; dedisti,
Tot rerum inuictus pondere & exilii.

ANTE TEMPLVM CORporis Christi.

Hic est cibus, qui plenè reficit non corpus, sed animam; non ventrem, sed mentem. Si quis ex hoc comederit, viuet in æternum. Christi Dei Opt. Max. Eucharistiæ honori Collegium hoc templum dicauit M. D. LVI.

IN HOSPITIO MERCATORVM.

Hîc ciues complector, opum quos cura fatigat.

IN S. CYRIACI.

Solus in obscuris degens Hieronymus antris,
Hîc recubo montis accola Cimmerii.
Vnde mare & terras tenebrosumq; aëra circùm,
Et video cœlum, quod colo, sydereum.

PISAV-

PISAVRENSIA.

IN PISAVRVM IVL. CÆS. SCALIGER.

HIc Romæ fulsit primùm spes vltima vitæ:
Vnde loco atq; vrbi nomina ducta canunt.
Dum Gallus Romana actis imitatur auitis
Arma, premens arma Romula victor adest.
Postquam è sollicita posuit discrimina mente:
Torpuit occulto dextra soluta metu.
Ah quid agis soboles priscorum inuicta Deorum?
Rerum, non auri summa petenda tibi est.

IN PALATIO FRANCISCI FRONTINI.

Consule ante opus.
Ne cede malis.
Nemo sibi nascitur.
Quod adest boni consule.
Delibera tardè.
Patientia finit opus.
Omnia potest exercitatio.
Vigilias lenit quies.
Regium est postera illustrasse.
Nihil sine numine diuûm.
Labor ex nihilo aliquid.
Virtus est os animæ.
Perseuerantia coronatur.
Sollicitudini omnia prosperè.

Senescó addiscens.
Mortalium vita breuis.
Noscete ipsum.
Nihil citra puluerem.
Somnus ab oculis.
Verum decus in virtute.
Amicus vsq; ad aram.

In ædibus supra ianuam.

Hìc in te descendens tecum semper habita.

LABORVM QVIETI: REFOCILLATIONI SPIRITVS.

IN HORTO DVCALI.

Statua loquitur:

Veneri vixi æmula. Saxo occuluit delicias liuor. Pietate artificis æternùm viuebam, nisi me vidisset marmoream Venus.

IN VILLA DVCIS.

Fr. Mariæ Duci Metaurensium à bellis redeunti, Leonora vxor animi eius caussa villam exædificauit, pro sole, pro puluere, pro vigiliis, pro laboribus, vt militare negotium, quiete interposita, clariorem laudem fructusq; vberiores pariat.

ARIMI-

ARIMINENSIA.

IN ARIMINVM IVL. CÆS. SCALIGER.

Prisca fui quondam ciuilis meta furoris:
Sed non fortuna meta futura fui.
Non tum arma togæ, non cessit laurea linguæ.
Cæsaris est facere, haud sub Cicerone loqui.

INSCRIPTIONES.

IN PVBLICI PALATII CAENACVLO quodam, in parietibus circumquaq; historiæ depictæ visuntur, cum subiectis inscriptionibus.

I. Ariminum à Comitibus Herculis conditum. Cato de orig.

II. Lucius Ausaponius bonus ciuis, deduxit coloniam Arimínum.

III. Annibale victore, Imperium populi Rom. stetit Ariminensiũ subsidio, inter XVIII. Rom. colonias.

IV. L. Sempronius Coss. compositis Siciliæ rebus oram Italiæ legens, Ariminum peruenit.

V. C. Cæs. militibus præmissis, mulis ad vehiculum iunctis, nondum die illucescente Ariminum occupauit.

VI. Inter meliores, ditiores, pulcriores Italiæ ciuitates, Ariminum à III. viris militibus in prædam concessum.

VII. Augustus Cæsar, quò vrbs faciliùs adiretur, Arimino tenus Flaminiam muniuit.

VIII. Vespasianus & Titus Cæsares Arimini inuenere, M. Aponium C. & L. Tertalam CXXXVII. annos vixisse.

IX. In Ariminensi agro, in villa Galerii, loquutus est gallus gallinaceus.

X. Concilium, cui beatus Hieronymus interfuit, Arimini est celebratum.

XI. Ariminum à Gothis obsessum, per Belisarium & Narsetem Duces Iustiniani liberatũ.

ALIA, VETVS INSCRIPTIO.

Caius Marius Cos. VII. Pater Trib. Pleb. Q. Augusti. Tribunus militum. Extra sortem bellum cum Iugurtha Rege Numidiæ postquam gessit, eum cepit, triumphans in secundo consulatu ante currum suum duci iussit. Tertiùm, consul absens creatus est. IV. Consul Teutonorum deleuit exercitũ. V. Consul Cimbros fudit; ex illis & Teutonis iterum triumphans, Remp. turbatam seditionibus Trib. Pl. & Prætorum, qui armati Capitolium occupauerãt, VI. Consul vindicauit. Post LXX. annum patria per arma ciuilia pulsus, armis restitutus, VII. Cos. factus est. De manubiis Cimbricis & Teutonicis ædem Honori & Virtuti victor fecit. veste triumphali, calceis patriciis, &c.

IBIDEM.

Q. F. Maximus Dictator, bis Cos. V. Censor. Sacrorum II. Æd. Cur. Q. II. Tr. Militum. II. Pont.

Pont. Augur. Primo cõsulatu Ligures subegit, ex iis triumphauit tertiò & quartò. Hannibalem compluribus victoriis ferocem subsequẽdo coërcuit. Magistro equitum Minutio, cuius populus imperium cum Dictatoris imperio æquauerat, exercitu profligato subuenit, & eo nomine ab exercitu Minutiano pater patriæ appellatus est. Consul v. Tarentũ cepit, triumphauit. Dux ætatis suæ cautissimus, & rei militaris peritissimus habitus est. Princeps in Senatu duobus lustris lectus est.

AD FRANCISCI.

Sigismundus Pandulfus Malatesta Pandulfi F. ingentibus meritis, probitatis, fortitudinis, generi suo, maioribus posterisq;.

Sum Sigismundi Malatestæ è sanguine gentis
Pandulfus genitor, patria Flaminia est.

FONTIS.

Pauli III. P. M. munus.

TVMVLVS

THEMISTII BIZANTINI, Philosophorum sua tempestate principis; reliquum Sigis. Pandulfus Malatesta, Pand. F. belli Pelopon. aduersus Turcarum regem Imp. ob ingentem eruditorũ, quo flagrat, amorem, huc adferendum, introq; mittendũ curauit. M. CCCC. LXV.

INSCRIPTIO AD RVBICONEM FL.

Iussu mandatúve P. R. Cos. Imp. Trib. mil. Tiro, commilito armate, quisquis es, manipulariéve centurio, turmæve legionarie, hîc sisti-to. vexillum sinito, arma deponito, nec citra

hunc amnem Rubiconem ſigna, arma, exercitum, cõmeatúmve traducito. Si quis ergo huiuſce iuſſionis aduerſus præcepta fecerit; adiudicatus eſto hoſtis P. R. ac ſi contra patriam arma tulerit, penatesque è ſacris penetralibus asportauerit. Sanctio plebiſciti Senatúsve conſulti. Vltra hos fines arma ac ſigna proferre liceat nemini. S. P Q. R.

IN TEMPLO MALATESTARVM.

Σιγίσμυνδ Παυδέλφ Μαλατέσας, παυδέλφε, πλείσωντε καὶ μείζων κινδύνων χ' ἰταλικ' πόλεμον πεισωθεὶς νικηφόρ, ὡσὲρ τῶν ἔτωσει πεσχθέντων ἀνδρείως καὶ δ' τυχῶς Θεῷ ἀθανάτῳ, καὶ τῇ πόλει, ὡς ἐν τῇ ἰωῇ πεισάσει τυχὼν, δ' ξάμεν, μεγαλοπρεπῶς ἀνάλωσας ἤγειρεν, καὶ μνῆμα κατέλιπεν ὀνομαζόντε καὶ ὅσιον.

FVLGINIAE.

SAlue ſtella maris, lucens per ſecula cunctis,
Quæ geris in gremio qui Deus eſt & homo.

IN ADITV TEMPLI.

Pulcrum fuit naſci, ſed ſalubrius redimi.

ALIVD.

Ad mortem properas, vel ſi hîc paulùm ipſe moreris.
Siſte gradum, cœptum tutius vt ſit iter.
Tutum iter ad mortem, tutum ſi viuere temnas,
Vt viuas. vitæ hæc curà ſit vna tuæ.

Vgolino Criſpolto Peruſia genus & nobilitatem, Vectoniũ ſedem & honeſtas opes, Fulginia vxorem & vrnam dedit.

FANEN-

FANENSIA.

IN CATHEDRA IVDICIS.

SVB GIGANTE PORTANTE cœlum in humeris.

NOn leuius fert pondus optimus Senator.
Loquuntur multi, pauci dicunt.

AD CAMILL.

Iuſtitiam rectumq; ſequi monſtrante Camillo
Diſcite: ſitq; dolo vincere turpe viris.

ITEM.

Impietas pietate noua depulſa parentis
Propatria in patriam nos docet eſſe pios.

ITEM.

Pugnant tergemini per mutua vulnera fratres
Aſſerere imperium non ſibi ſed patriæ.

ITEM.

Propatria certamen obi, tibi candidus ales
Fiet, opemq; feret, ſit licet ipſe niger.

ALIVD.

Mollit, agit, nectitq; aures facundia, ſed non
Labem animi eloquio tollere lingua poteſt.

Quod ſi Reipub. opes tum in ſua quisq; priuata commoda, tum in cuiusvis gratiam profundere decreuiſtis; ad illium ſaltem P. C. angulum reſeruate.

SENENSIA.

IN SENAM IVL. CÆS. SCALIGER.

CVm premere inuictis vicinas viribus vrbes
Martius imperii ſollicitaret amor;
Abſtinui, & iuſtam colui ſub pace quietem:
Summaq; iudicii maxima, nolle fuit.
Quot nam oblita ſui, quæ regna aliena petebant?
Vt mea ſim, pro me ſit potuiſſe ſatis.

INSCRIPTIONES.

IN LITHOSTROTO SVMMI TEMPLI imagines Sibyllarum poſitæ, an. 1482.

I. SIBYLLA
ALBVNEA, ſeu Tiburtina, quòd Tiburi pro Dea coleretur.

Naſcetur Chriſtus in Bethlehem, annunciabitur in Nazareth, regnante Tauro Pacifico, fundatore quietis. O felix mater cuius vbera ipſum lactabunt!

II. *SAMIA, de qua loquitur Eratoſthenes.*

Tu enim ſtulta Iudæa, DEVM tuum non cognouiſti, ludẽtem mortalium mentibus, ſed & ſpinis coronaſti, horridumq; fel miſcuiſti.

III. *PHRYGIA, quæ Ancyra vaticinata eſt.*

Tuba de cœlo luctuoſam emittet vocem: tartareum chaos oſtendet dehiſcens terra; venient

nient ad tribunal DEI reges omnes: DEVS ipſe iudicans pios ſimul & impios, tum demum impios in ignem & tenebras mittet; qui autem pietatem tenent, iterum viuent.

IIII. HELLESPONTICA, in agro Troiano nata, quam ſcribit Heraclides tempore Cyri fuiſſe.

In cibum fel, in potum acetum dederunt; hanc inhoſpitalitatis monſtrabunt menſam. Templi verò ſcindetur velum, & medio die nox erit tenebroſa tribus horis.

V. LIBYCA, cuius meminit Euripides.

In manus iniquas veniet: dabunt DEO alapas manibus inceſtis: miſerabilis & ignominioſus, miſerabilibus ſpem præbebit.

VI. CYMEA, quam Piſo in annalibus nominat.

Et mortis fatum finiet, ſomno trium dierum ſuſceptò; tunc à mortuis regreſſus in lucem veniet, primus reſurrectionis initium oſtendens.

VII. DELPHICA, de qua Chryſippus.

Ipſe tuum cognoſce DEVM, qui DEI eſt filius.

VIII. CVMANA, cuius meminit Virgilius.

Vltima Cumæi venit iam carminis ætas,
Magnus ab integro ſeclorum naſcitur ordo.
Iam redit & virgo, redeunt Saturnia regna,
Iam noua progenies cœlo demittitur alto.

IX. ERYTHRAEA, quam Apollodorus ſuam ait eſſe ciuem.

De excelſo cœlorum habitaculo proſpexit Dominus humiles ſeruos, & naſcetur in diebus nouiſſimis de virgine Ebręa in cunabulis terrę.

X. PERSICA, cuius meminit Nicanor.

Panibus ſimul quinque, & piſcibus duobus hominum millia quinque in eremo ſatiabit, & reliquias tollens duodecim cophinos implebit, in ſpem multorum.

AQVILÆ lemma.

Inuicto poſita heic Carolo ſum Cæſare Quinto.

IN SERIE PAPARVM IOAN. IIX. inſcriptio.

Femĩna de Anglia.

IN DOMINICI.

Quisquis ab Heſperiis veniſti ſedibus hoſpes,
Accipe quæ referas, ſi rediturus ades.
Perpetuò flendus iacet hic Antonius atra
Morte Dias hoc te nolo latere, vale.

Ob. Ant. Dias Luſitanus 6. Id. Iul. an. 1541.

SYLVII, PII. II. P.M. PATRIS, ad Mariæ.

Syluius hĩc iaceo, coniux Victoria mecum eſt.
Filius hoc clauſit marmore Papa Pius.

AD DOMINICI.

D.O.M. Angelo Placito iuueni Græcæ Latinæque linguæ peritiſſ. mira animi, generis & corpo-

corporis nobilitate clariſſ. ſexta ætatis ſuæ Olympiade defuncto, cuius mores, virtutesq; omnes, intuentes Parcæ, ſenem putauere: Io. Bapt. pater omnium infeliciſſ. æternùm lacrymans B. M. P. An. ſal. 1522.

IN SACELLO VBI OLIM FVIT Bibliotheca AEneæ Syluii, qui poſtea dictus eſt Pius II. hæc ipſius elogia leguntur.

Æneas Syluius Picolomineus natus eſt patre Syluio, matre Victoria, VIII. Octobr. Anno M. CCCC. V. Corſiani, in fundis gentilitiis.

Baſileam ad Concilium contendens, vi tempeſtatis in Libyam propellitur.

Æneas Syluius à Baſilienſi Concilio in vlteriorem Britãniam orator, ac Scotiam ad regem Calixtum miſſus, à tempeſtate in Norvvegiam pulſus, & per Britanniam, regios ſpeculatores eludens, Baſileam reuertitur.

Hic Æneas à Felice V. Antipapa legatus ad Fridericum III. Cæſarem miſſus, laurea corona donatur, & inter amicos eius & ſecretarios annumeratur & præficitur.

Æneas à Friderico III. Imp. legatus ad Eugenium IV. miſſus, non ſolùm ei reconciliatus eſt, ſed hypodiaconus & ſecretar. mox Tergeſtinus, deinde Senenſis antiſtes creatus.

Æneas Friderico III. Imp. Leonoram ſponſam exhibet, & puellæ ac regum Luſitanorum laudes complectitur.

Æneas Senenſis antiſtes ad Calixtum III. orator à Friderico III. miſſus, Pontif. ad bel-

lum Asiaticum armat, & Patrum Principumq; omnium rogatione Cardinalis efficitur.

Calixto mortuo, Æneas Cardinalis Senensis acclamatione Patrum, apertisq; suffragiis Pontifex deligitur, & Pius II. nominatur.

Pius II. Pontif. Max. à Ludouico Mantuanorum Principe, classe in naumachiæ speciem exceptus, VI. Kal. Iunii Mantuam ad indictum de expeditione in Turcas conuentũ ingreditur.

Pius II. Pontif. Max. Catharinam Senensem, ob innumera eius miracula, inter diuas retulit.

Pius II. cùm Anconæ expeditionẽ in Turcas acceleraret, ex febre interiit: cuius animam Eremita Camaldalensis in cœlum efferri vidit. Corpus verò Patrum decreto in vrbem deportatum est.

SVB SOCRATE ET CRATETE.

Huc properate viri: salebrosum scandite montem:
Pulcra laborũ erunt præmia, palma, quies.

Sub quadam pictura.

Deum maximum & posteros offendi.
Vtrisq; debeo; neuter mihi.

ALIBI.

Hoc hospes potes æstimare saxo,
Humani nihil esse non caducum.

ITEM.

Domenico da Siena, testa matta,
E qui sepolto, vn huom senza vergogna,
Nacque, visse, & morì con tanta rogna,
Che così morto, morto ancor si gratta.

IN

IN ARCE NOVA.

Cosmus Medices Dux Florentiæ & Senarum, Arcem, & vnà Senensium quietem & securitatem fundauit. Anno 1561.

AD S. MARIÆ.

Castissimæ virginis templum casta mente ingredere.

IN TVRRI.

Petrus Antonius de Allegretis huius turris sublimitatem vetustate consumptam instauravit an. 1566.

AD FRANCISCI.

D. O. M. Quisquis es, si pius es, ne parcito lacrymis. Hieronymus Saracenus hoc paruo contegor tumulo: qui dũ ab hostibus obsessam patriam liberarem, pectus clypeum pro ciuibus offerens, victoriam & immortalem mortem reportaui. Quæ superis, naturæ, patriæ, amicis, parẽtibus debui, persolui. Si piè patriam amas, quæso ne inuideas. In acerbissimam pietatem mœstiss. parentes P P. quarta Olympiade nondum peracta. An. 1526. m. Quinct. d. 27.

IBIDEM.

Camillo Saracenó indolis ingeniiq; egregii puello, vnico amplarum fortunarum hæredi, ex ponticulo à parietum structoribus malè fulcito delapso, & exanimato, Virginea mater, nũc vidua & infausta, fecit. cuius orbitate luctum nunquam finiendum, puerique casum lector condoleas. Vixit an. 9. m. 3. dies 8. & 20.

IBIDEM.

D. O. M. Nannem Marſilium, ne immortalis fieret (id enim de ſe promittebat) in x II. ętatis ſuæ anno immatura mors exſtinxit: præclara Camilla, illa inquam Marſilii coniunx, delitias ſuas hęc poſuit, quæ generoſæ prolis ſtudioſa, dum mortaleis immortaleis Nannem & Mutium filios faceret, quod diis proprium; humano inuidens ingenio, mors præripuit. An. 1533. d. 11. Nouembr.

AD AVGVSTINI.

Heleonoræ Piccol. Hieron. F. pudicitia inenarrabili, egregiaq; forma præditæ, prudentia verò plus quàm fœminę, diem ſuum obeunti, Auguſtus Chiſæus vxori cariſſimæ ſuauiſſimæq; P. C. Ob. 3. Id. Febr. 1561.

IBIDEM.

Seruatori Deo pacis cuſtodi. Genio, Manib. & vmbræ Georgii Ecard. ciuis Inſpruchēſis: Eraſmi Mani de Fuchſtadt Germanicæ cohortis præfecti primipili ſubcenturionis, qui illuſtriſſ. Io. Baptiſta Archii Comite Proptætore, Tribuno, Senenſi bello, Cæſaris ſecutus militiam, clariſſimum decus ſibi ſuisq; peperit. Pręlio verò quod apud Marcianum depugnatum eſt, pro ſua virili Germanum nomen inſigni gloria præſtitit inuiolatum. Deceſſit ann. ſal. 1556. prid. Kal. Auguſt. æt. ſuæ an. 30. d. 7. flentes P. P. commilitones.

IBIDEM

IBIDEM.

Margaritæ Griffolæ incomp. prudent. integrit. q. matronæ, coniugi cariſſ. qua cum 2. & 20. ann. coniunctiſſ. amantiſſ. q; vixerat: filiosq; 20. ex ea ſuſcep. Scipio Verdellus, non tam ſenio quàm mœrore confectus, P.C. Vixit ann. 66. Obiit Kal. Iul. 1563.

IBIDEM.

Eufraſiæ ex Illiceor. Comitum gente, Claudio Socino iuueni nobiliſſ. deſponſatæ, quæ egregiam teneris in annis corporis pulcritudinem ſenili prudentia ſuperabat. Hanc, dum illi Hymenæus lætus frequēti pompa iam iam nuptiales tædas accenderet, inuida Mors atras faces præferens, in quarto decimo heu nefas ætatis ſuæ anno extinxit. Achilles Illiceus Comes, & Catharina Burgheſia parentes mœſtiſſ. P. P. III. Non. Mart. 1554.

IBIDEM.

Portiæ Saracenæ Iul. F. prole ac virtute fœcundæ. 7. ſuperſtitib. lib. diem pudiciſſ. functæ, Virginia mater domo eius penitus deſtituta, & Claud. Ptolemæus coniunx, omnium mœſtiſſ. piè P.P. Vixit annos 32. m. 4. d. 7. Ob. prid. Kal. Iul. 1553.

Vixit tanquàm moritura.
Mortua eſt tanquam victura.

IBIDEM.

Aureliæ Petrucciæ Burgheſii filiæ, cui nihil defuit quod fas eſſet optare, poſt annum alterum & 30, quàm terris oſtenſa eſt, cœlo redditæ, Camillus coniunx lacrymans P. 4. Non. Nouemb. an. Dn. 1542.

IBIDEM.

Lact. Lucarinus cauſid. Senenſis, ſpiritum Deo, prolem Naturæ, labores Forti, probitatem Famæ, nefas herebo, oſſaque ſepulcro. ſibi viuens ac poſteris D. an. ſal. 1558.

IBIDEM.

Non ita multum curandum eſt eis, qui neceſſariò morituri ſunt, quid accidat vt moriantur: ſed moriendo quò ire cogantur. Chriſtophorus Franciſconius, hoc ſibi & poſteris dicauit monimentum.

AD CARMELITAS.

Hieronymus Germoneta Io. F. hac vrna trimulus cõditur. Parentum vita, dum vixit; dum moritur, mors. Nunc orbi vrbem & orbem, faſtus & feſta faſtidiunt. 1501.

IN TEMPLO XENODOCHII.

Io. Bucius Eques, huius Xenodochii rector, Iacobusq; Pius frater, Gneaq; vtriuſq; dilecta mater, vt domi in vita, ſic poſt obitum heîc vnà eſſe voluerunt. An. 1519. d. 24. Aug.

ITEM:

Ioannes Vgurgerius decreto publico heîc ſitus eſt. Deceſſit montis aperti clade an. ſal. 1260.

Is adeò

Is adeò auri abundans fuisse fertur, vt n eceſſitatis tempore vltrò reip. duos currus auro refertos Reip. obtulerit, tantundem aut plus etiam, ſibi in ædib. reſeruans. Ob id etiam ædes in foro reliquis omnibus prominentiores ædificare conceſſum eſt illi. Item, vt primus ciuium in ſummo hoc templo ſepeliretur.

D. O. M.

Campanus iacet hîc noſtri clarum decus æui,
Eloquio reſonans, carmine, & hiſtoria.
Nec tamen hîc totus. ſola hîc ſunt oſſa. petiuit
Cœlum anima, aſt orbem gloria, corpus humum.
Interiit corpus: viuit ſed gloria: viuit
Spiritus. in ſolo corpore mors potuit.

Vixit an. L. Ob. an. ſal. 1477.

ALIVD.

Humanis nulla eſt rebus fortuna perennis;
His mundi vicibus denique finis erit.
Ne querere afflictus, neu tu confide ſecundis;
Omnia ſub paruo diſpereunt tumulo.
Sed venerare Deum, ſi mox cupis eſſe beatus.
In cæca heu transfert tartara nos vitium.

Bonſignor de Celſa Canon. Senen. & Doctor Pontificius hoc ſibi mon. viuus P. 1505.

ITEM:

Illuſtri Ioan. Bentiuolo II. cuius ſi virtutem ſpectes, ſatis vixit; ſi ætatem, parum. Is cùm in exercitu Henr. II. Franc. regis alæ equitum magna cum laude præeſſet; ad paludem Clauis à copiis Florētiæ Ducis oppreſſus, in bello quod

pro euertenda Senen. libertate gerebat, maluit in prælio fortiter occumbendo egregiam ſui memoriam linquere, quàm fugiendo turpiter auitæ gloriæ deeſſe. Cornelius Bentiuolus, & Anton. Gal. fratres mœſtiſſ. P. P. An. Dn. 1554. Vix. ann. xx.

AD DOMINICI.

Impia mors rapuit quos huc Germania miſit,
Et dedit his requiem relligionis amor.

D. O. M.

Nobilis ex claro maiorum ſanguine cretus,
Nicolaus Reibeis hac tumulatur humo.
Cui fortuna fauens dederat naturaq; dextra,
In magno quæ ſunt cunq; petenda viro.
Qui ſtudii longi iamiam petiturus honores,
Præripitur patrii ſpesq; decusq; ſoli.
Sed mortalis erat, tumulus mortalia condit.
Spiritus in Chriſti viuit agitq; ſinu.

Nic. Reibeiſen Germanus Bauarus deceſſit an. Dn. M. D. LII. XXIV. m. April. ætatis ſuæ XXIIV.

AD DOMINICI.

Iohannes Trugſes, ex Waldersvvalde, nobili ortus genere, Iuris Pont. Doctor, heic ſitus eſt, numerans annos ſuæ ætat. 33. quum Friderico Saxoniæ Duci Senæ famulatur, diem clauſit. An. ſal. 1494. Ian. die 24. proſecutus domini, & ciuium & confamulorum lacrymis piiſſ.

IBIDEM.

IBIDEM.

Heîc iacent ossa Georgii Franchi V.I.D. anima verò vbi in vita præparauit. Ob. 8.d.Maii, h.14. An.sal.1545.

ITEM:

Nemo me lacrymis ploret, nam mortua non sum.
Viuo sed in superis læta beata locis.
Marmore tu cinerem claudis Hieronyme coniux,
Ipsa sed ante Deum supplico vt astra petas.

Montanimę Laurētii Boninsignii Equitis F. gratia & decore supra cæteras insigni. quæ vix. an.25, cum viro 9, trib.liberis superstitibus decessit. Hieron. Petruccius vxori honestiss. & concordiali B. M.

Cur turbata fremit Pallas? cur Delia clamat?
Cur lacerat sæuo nunc Venus vnguc genas?
Occubuit quoniam sapientia, forma, pudorq́,
Cuncta puellari corpore iuncta simul.
Proh mala sors hominū! nam quæ preciosa supersunt,
Continuò properat impia mors rapere.

EXTRA PORTAM CAMVLIAM.

Cæs. Fridericum III Imperat. & Leonoram sponsam Portugal. Regis F. hoc se primum salutasse loco, lætisq́; inter sese consultasse auspiciis, marmoreum posteris indicat monumentum. An.Dn.1451. 7.Kal.Martias.

AD S. MARIÆ.

Hermes Trismegistus, contemporaneus Moysi. Suscipite literas & leges ô Ægyptii. Deus omnium creator secum Deum fecit visi-

bilem, & hunc fecit primum & ſolum, quo oblectatus eſt, & valde amauit proprium filium, qui appellatur ſanctum Verbum.

IN S. DOMINICI.

GERMANI CVIVSDAM EPITAPHIVM.

Vina dedere neci Germanum, vina ſepulcro
Funde, ſitim nondum finiit atra dies.

IN S. AVGVSTINI.

Quid lacrymis opus eſt coniux, quid plãgere prodeſt?
Sunt ſacrata Deo cantica grata magis.
Eſt commune mori, nulli vitabile. quid vis?
Hunc paſſum ſemper mors comitata fuit.
Pignus amoris habes noſtri pro morte relictum,
Cuius prima dies hæc mihi ſumma fuit.

IN S. SPIRITVS.

Alexandro Vgolino, peditum Præfecto, ſuæ vitæ breuitatem in patriæ obſidione rerum geſtarum magnitudine compenſante, acerrimo tormenti ictu tandem ſublato, Iulius & Nicolaus fratres mœſtiſſimi poſuerunt, ſuæ ætatis anno XXIX. Idib. Aprilis M. D. LIV.

POTATORIS.

Vina dabant vitam, mortem mihi vina dedere;
Sobrius auroram cernere non potui.
Oſſa merum ſitiunt, vino conſperge ſepulcrum,
Et calice epoto care viator abi.

VALETE POTATORES.

IBIDEM.

Honorata Vrſina puellarum decus, matronarum

narum ſplendor, coniugum honos, pudicitiæ iubar, ſanctimoniæ templum, virtutum & formæ cumulus, hoc breui conditur ſarcophago.

AD SANCTVM BERNARDINVM *extra muros.*

PAVLO VITELLIO,

A quibus non debuit iniuſtè confoſſo, poſt condonatam, vt Chriſtianum decet, iniuriam religioſiſſimè mortuo, Anton. filius piiſſ. patri benemerenti. Vix. ann. LXII. menſ. VIII.

IBIDEM IN CELLA.

Grata domus, genitor, frater, cariq; ſodales,
Et quondam precioſa mihi terrena valete.
Sat me lethifera mundus dulcedine luſit,
Sat tenuit me falſus amor, diſcedo ſolutus
His laqueis, ſecura iuuat iam clauſtra ſubire.
Nudus ab hoc pelago veniens ad littus amœnum,
Te bone Chriſte ſequor; ſolus mihi ſufficis vnus.

IBIDEM.

In mundo ſpes nulla boni, ſpes nulla ſalutis.
Sola ſalus ſeruire Deo, ſunt cætera fraudes.

IN PRÆTORIO SENENSI AD IMAGINES Iulii Cæſ. & Cnei Pompeii.

Hos pietate viros animis infigite ciues:
Publica concordi dum ſunt bona mente ſecuti;
Maieſtas Romana duces tremefecit & orbem.
Ambitio ſed cæca duos vbi traxit ad arma;
Libertas Romana ruit, ſciſſoq; Senatu
Heu licet & puero caput alta aſcendere Roma.

VITERBII

IN CVRIA.

PRodeſſe velis ſemper: præeſſe rarò: obeſſe nunquam.

IBIDEM AD REGVM ET PRINcipum Viterbienſium imagines.

1. Magnus Oſyris, primus heîc coloniam P.
   Conſtantia ciuium arx munitiſſ.
   Florente repub. omnia bona ſuppetunt.
2. Atilas ab Oſyride rex Coloniæ inſtitutus.
   Bene geſtorum memoria non ſeneſcit.
   Virtutes vrbi vera ſunt ornamenta.
3. Coriadus in principatu Atilanti ſucceſſit.
   Honeſtum & decorum expetendum.
   Nefarium, remp. habere quæſtui.
4. Iaſius ex Coriado. Iaſiellas thermas inuenit; & Cibellarium coluit.
   Seniorum vitæ Iuniorum mores.
   Publicum auget, Priuatùm diſſipat.
5. Hercules nos Arbano Herculis oppido, ac inſigni leone decorauit.
   Bonum conſilium conſultori optimum.
   Felix reſpub. ornata bonis ciuibus.
6. Tyrrhenus Derbus, Herculis nepos, à quo Tyrrheni & Derbienſes dicti.
   Vir ſapiens eſt ciuitatis ſplendor.
   Saluti pub. ſemper conſulendum.

7. Ianus

7. Ianus horum omnium pater.
   Præmia magiſtratus, honor & gloria.
   Seruata pace reſtituta felicitas.
8. Darron è Tyrrheno XII. oppida hac in regione condidit.
   Nihil præclarius, quã bene de rep. mereri.
   Præferre patriam liberis regentem decet.
9. Deſiderius Rex fecit fanum almæ Vulturniæ Lucomonæ. Hæc IV. caſtella muro cingens, Viterbium appellauit.
   Sũmum bonũ ciuitati, optimè gubernari.
   Fortis & prudens.
10. Ioan. Palæologus Viterbienſis Conſtantinop. Imp.
   Dux bonorum omnium veritas.
   Ab optumo longè ambitio relegata.
11. Ioan. Palæologus iunior familię vltimus hęc moritur.
   Frugalitas commune præſidium.
   Fama virtutum, tuba perennis.
12. Ioan. Annius Viterb. hiſtoriam patriam illuſtrauit.
   Labor æterni ſator.
   Concordia ciuium firmamentum Reip.

DECRETVM IVL. CAESARIS DE M. TVL. Cicerone, inuentum Viterbii.

M. Tullium Ciceronem, ob egregias eius virtutes, ſingulares animi dotes, per totum orbem noſtris armis virtuteq; perdomitum, ſaluum & incolumem eſſe iubemus.

C. Iabolenus.

SVPRA IANVAM QVANdam curiæ.

Modeſtè accedendum: Modeſtè recedendum.

IN ALIO CONCLAVI.

Semper adeſſe Deum cogita.
Nulla palleſcere culpa.
Diuinum ſemper excipito.
Tranquillitati comes vnanimitas.

TICINENSIA.

IN TICINVM IVL. CÆS. SCALIGER.

QVa citus Eridani ditat Ticinus arenas,
Gratus honoratas hoſpitis hoſpes aquas:
Lux ſtudiorum ingens: regum pulcherrima ſedes,
Signat inexhauſti iugera plena ſoli.
Deuicta Italia, reliquis voluere relictis
Magnanimi hac potius parte ſedere Duces.
Pace tua, Heſperia alma parens, hæc dixero: quanta es?
Quantáve ſum? totum es: pars tamen vna placet.

INSCRIPTIONES.

IN FRANCISCI.

Baldus editiorem ſortitus locum, hîc octo & decem ſupra centum annis obdormierat.
M. D. XIX.

In

IN NOVO MONVMENTO EPITAPHIVM Baldi I. C. clariſſ.

Vita, labor, ſtudium, diuini cultus amoris,
Artes naturæ, regis fulgentia dicta,
Legales normæ, paſtorum cœlica iura
Ornant Baldi animam, quæ pandent dogmata clara.
Quisquis nunc linquit mortalia pondera carnis,
Dulcia iam geſtans auctoris paſcua ſumit.
Conditur hîc Baldus, Franciſci tegmine fultus,
Doctorum princeps, Peruſina conditus arce.

Obiit 1400. die 28. April. in aurora.

ALIVD EIVSDEM.

Filius Aſtrææ, morum pater, artis alumnus
Cæſareæ, verus relligionis honos.
Baldus Peruſii ducens cognomen ab vrbe,
Clauditur hîc, animam ſidera ſumma tenent.

FRANCISCI CVRTII.

Sacrarum interpres legum, ſanctiſſimus olim
Franciſcus, patriæ gloria magna ſuæ.
Quem probitas, quem cana fides, pietaſq; decorum
Fecerat, hoc poſitum marmore corpus habet.

Obiit 1495. 3. Iulii. Bernardinus Curtius gratus filius fieri iuſſit.

ALIVD.

Luitpardus Longobardorum Rex inclytus, ob tranſlatum D. Auguſtini corpus, templum hoc ſimul & Abbatiale cœnobium religiosè inibi degentibus, cum dote inſtaurauit. Anno DCC. XVII. *Infrà.* Hîc iacent oſſa Regis Luitprandi.

EPITAPHIVM ALCIATI,
in æde D. Epiphanii.

D. M.

Andreæ Alciato, Mediolanensi I.C. Comiti, Protonotario Apostolico, Cæsareoq; Senatori, qui omnium doctrinarum orbem absoluit, primus legum studia antiquo restituit decori. Vixit ann. LVII. mens. VIII. d. IV. Ob. prid. Id. Ianuarii, anno M. D. L. Franciscus Alciatus I. C. A. B. M. P. Ad siniſtram: μηδὲν ἀναβαλλόμενος. Ad dextrã: ἀνδρὸς δικαίου καρποφόρου πόλυπαι.

ALIVD.

Christophoro Truchses, sacri Rom. Imp. hereditario Dapifero, Baroni in Walpurg. Trib. milit. Cæs. in expeditione Africana ornamentis Equitis donato, D. Caroli v. Imp. manu.

Austriacum in Turcas bellum, Caroliq; triumphum,
Tuniſiæ fauces, salsaq; stagna maris,
Virtutis monumenta tuæ immortalia præstant,
Corporis hîc tantum stat fugitiuus honos.

Otho Gymnasiarcha Fr. cariſſ.
M. D. XXXV.

AD ARAM.

Si miraris opus, tantiq; hæc signa decoris;
Qualia sidereis sedibus esse putas.

EXTRA VRBEM AD IACOBI.
Iasonis I. C. tumulus.

Iason Mainus Iureconsultus, Eques & Comes, quisquis ille fuerit, hîc requiescit.

Materia vincor. & tu vis ire viator,
Expediam. iacet hîc ille Maynus. abi.

EPITA-

EPITAPHIVM FRANCISCI BORSANI nepotis Petrarchæ, infantis.

Vix mundi nouus hoſpes eram, vitæq; volantis
Attigeram tenero limina dura pede:
Franciſcus genitor, genitrix Franciſca, ſecutus
Hos, de fonte ſacro nomen idem tenui.
Infans formoſus, ſolamen dulce parentum;
Hinc dolor. hoc vno ſors mea læta minùs.
Cætera ſum felix, & veræ gaudia vitæ
Nactus, & æternæ tam citò, tam facilè.
Solibus, luna quater flexum peragrauerat orbem,
Obuia mors, fallor, obuia vita fuit.
Me Venetûm terris dedit vrbs, rapuitq; Papia
Nec queror. hîc cœlo reſtituendus eram.

IN ACADEMIA.

Quæ pater Wilhelmus, S. R. Imperii hæreditarius Dapifer, Baro in Waldpurg, cùm huius Academiæ Rector eſſet, gentilitia inſignia facienda curauerat; Otho filius, in eodem magiſtratu poſt ann. XXXVI. reſtaurari iuſſit. Anno Dom. 1535. Scholares Acad. tum habebat 500. ex hiis Iuriſprud. Studioſos 350.

IN MONASTERIO CARTHVſianorum.

Ioannes Galeacius Vicecomes, Magni Matthæi pronepos, ſub Galeacio patre ad magna inſtitutus, rem militarem primus in Italiam reduxit, bellator indefeſſus, ſuo auſpicio, & aliorum ductu, barbaros & hoſtiles exercitus, ſiue iniurias vlciſceretur, ſiue ſocios & amicos de-

fenderet, ſiue regni fines ampliaret, occidione deuicit. Regum gener atque ſocer, affinitates, amicitiam & ſocietatem cum potentiſſ. Regibus iunxit; Religionem Dei amplexus, collapſa templa reſtituit: noua magnificè & opulenta extruxit; Hieroſolymis ſacellum & aras erexit: domi & bello diſceptator prudens, iuſtus, magnificus, Papiæ Scholas, cuiuſcunque ſcientiæ Doctoribus annua ſalaria inſtituit: arces, partim * partim ſitu & natura validas munitiores, alias manu & opere inexpugnabiles fecit, gentes omnes à mari Tyrrheno ad Venetorum vſque littora ſub fidem & imperium redegit, ex gubernatore regni dominus & Dux creatus, ad excelſa rerum humanarum faſtigia viam affectabat, niſi in Italiæ iacturam fata interceſſiſſent. Conſtituit moriens cor Viennam Allobrogum, reliqua inteſtina ad Gallæcos deportari, & in ædibus diuorum Iacobi & Antonii, oſſa verò in cœnobio Carthuſienſium iuxta Papiam condi teſtamento iuſſit. Vixit annos 47. m. 10. d. 19. Obiit 1402. Mediolani. Regnauit annos 24.

ALIVD.

Io. Galeacio Vicecom. Duci Mediol. primo, ac priori eius vxori, Carthuſani memores gratique poſuerunt. M. D. LXII. die 22. Decemb. Vixit annos 47. m. 10. d. 19. Obiit M. CCCC. II. Regnauit annos 24.

AD

AD SIMVLACRVM DEIPARÆ.

Corpus virgineum Chriſti ſpectator adora,
Victima qui pro te ſanguinolenta fuit.
Hic tibi vitalis liquor eſt prægratior illo
Nectare, quod veteres antè bibere patres.

AD AVGVSTINI.

Michaëli Zieglero patritio Sueuo. Qui pluribus cùm Germaniæ & Galliæ, tum Italiæ ciuitatibus peragratis, ob præclaras animi ingenique dotes multorum gratiam conciliauerat. Demũ hoc Ticinenſi Gymnaſio adeò in omni virtutum genere excelluerat, vt non minùs in Philoſophia quàm in Iuriſprud. atq; in Muſicæ nodulis floreret. quiq; cùm in Syrii ardoribus æſtus leniendi cauſa Ticino amni natans ſe credidiſſet; eius vorticibus inuolutus, diem obiit. Anno 1564. Non. Quinct. æt. ſuæ XXVII. Io. Corradus Cotvvitz, cui flebile deſiderium reliquit, ſocius ſocio cariſſimo atq; opt. merito mœſtiſſ. P.

Sueuia me genuit, rapuit Ticinus, habet nunc
Vrna breuis. calidis te laue lector aquis.

ALIBI.

Tegitur hoc lapide Ioach. Curtius I. C. patriæ decus, vitæ ſpeculum, pacis amator, præciuus vitiorum oſor. 1502. 3. Nouemb.

AD CARMELITAS.

Hieronymo Tornello Iureconſulto maximo, quem ad intimam arcanamq; Iuris ſapien-

tiam enucleandam,& ad totius exemplum ſanctitatis & iuſtitiæ, natura pepererat. Hæredes Opt. M. mœſtiſſ. ad tempus pp. Vixit annos LXX. Obiit anno M. D. LXX. X. Cal. Nouemb.

Credite nunc vati auguſto poſſe æquora claudi,
Cùm quidquid legum eſt, hæc breuis vrna tegat.

ALIVD.

N. Ripæ Iureconſult. primi nominis Serat. Duc. Com. Pal.

Helis Gentilis vxor,& ſex liberi.

Hoc hoſpes potes æſtimare ſaxo,
Humani nihil eſſe non caducum.

ALIVD.

Vita bonum mendax. longo digniſſime ſeclo,
Hîc tegit extinctum te Nicoline lapis.
Heu quantos Ticino luctus lacrymasq; relinquis,
Interpres legum conſiliiq; pater!

AD CERTOSAM.

Io. Galeacio Vicecomiti Duci Mediolan. I ac priori eius vxori, Carthuſiani memores gratiq; P P. An. 1562. a. d. XX. Decemb.

Tituli rerum ab eo geſtarum.

1. Imperio auſpicioq; ſuo hoſtiles exercitus debellat.
2. Præturam militarem à patre accipit.
3. Finibus prolatis Dux Mediolanenſis ab Imp. Wenceſlao creatur.
4. Papiæ liberaliũ artium ſcholas exſtruit.

IN

IN CARMELITARVM.

Reuerend. Carmelita D. Archangelus Lafraconus Papienſis, infula Theologorum redimitus, Ticinenſi Gymnaſio viuens legit, legens obiit. legebat vt doceret, ſciebat vt bene ageret. Anno M. D. LXV. VII. Cal. Decemb.

IN FRANCISCI.

Tegitur hoc lapide Luchinus Curtius Iuriſconſ. patrię decus, vitę ſpeculum, pacis amator, præcipuus vitiorum malleus. Ob. M. D. II. III. Nouemb.

B. OSCI.

AD S. CRVCIS.

PIVS V. Giſlerius Boſchenſis, ex ordine Prædicatorum Pont. Opt. Max. à fundamentis erigi curauit. An. 1571.

IBIDEM.

Pius Papa V. Boſchenſis, ex familia Giſleriorum oriundus, ordinem Prędicatorum profeſſus, diem mortis vniuerſalisq; reſurrectionis præ oculis habens, à die aſſumtionis ſuæ ad apicem Apoſtolatus, monumentum iſtud erigi mandauit, pro cadauere ſuo reponendo, quomodo diuinę clementiæ viſum fuerit, ipſum ab hoc ſeculo nequam eripere.

CENTVM CELLIS.

Pius Papa v. P. M. hanc turrim S. Michaëlis, cum aliis x v. in littore maris pro communi ſecuritate à fundamentis erigi & muniri mandauit. An. 1569.

PISANA.

IN PISAS.

Pisa vetus, victi ſpoliis Orientis onuſta,
Inuidiæ armaui liuida tela trucis.
Sic nocuit viciſſe. aliis ſic vicimus ergo.
Sic res eſt humili tutior arcta loco.
Mortales, ſperate vices, nec credite Fatis.
Nam quod nos aliis, illa dedere mihi.

INSCRIPTIONES PISANÆ.

TVMVLVS HENRICI VII. IMP.

Hoc in ſarcophago non quidem ſpernendo, Henrici olim Lucenburgenſis Comitis, & poſt hæc ſeptimi eius nominis Rom. Imp. oſſa continentur, quæ ſecundo poſt eius fatum anno, videlicet 1315, die verò 25. Sextil. Piſas tranſlata, ſummo cum honore fuere, hoc in fano ad hãc vſq; diem collocata permanſere.

Quidquid facimus, venit ex alto.

ALIVD.

ALIVD.

En catacuſinus iacet hic Demetrius heros,
Martis honos, Graii gloria magna ſoli.
AEacides alius, Pylius quoq; & alter Vlyſſes,
Florentinorum præſidiumq; ducis.

PROPE PISAS VIA FLORENtina in ponte.

Siccitati paludum, agrorum cultui, cœli ſalubritati conſulens Coſmus Medices, Florentiæ & Senarum Dux, à partu virg. Anno 1558. Cal. Nouemb.

IN CAMPO SANCTO.

Philippus Decius, ſiue de Dexio Mediolanenſis I.C. celebri fama notiſſ. cùm primum locum ſtudii in Iure Canonico & Ciuili tenuiſſet, Piſis, Senis, Florentiæ, Paduæ, Papiæ, & demum vltra montes in Gallia, reuocatus in Italiam ab excelſa Florẽtinorum Rep. poſteaquã ſtipendium 1500. aureorum in auro pro lectura conſecutus fuiſſet; de morte cogitans, hoc ſepulcrũ ſibi fabricari curauit, ne poſteris ſuis crederet.

IN HANC INSCRIPTIONEM DECII epigramma Iani Vitalis.

Dum curat Decius ſibi ſepulcrum
Clarum marmore ponere eleganti,
Inſcripſit titulos ineruditos,
Vt riſum magis excitare poſſint,
Quàm laudare hominem vndecunq; clarum:
Quod ſi non ſibi cultius ſepulcrum
Quàm doctos titulos & elegantes
Curaſſet, modò mollius iaceret.

IN SVMMO TEMPLO.

Imp. Federici III. Leonoram, Portus Galliæ regis filiam, cõiugem, excipiente Wladislão Duce Sleſiæ, Steriæ, ac Domino Texinenſi comitante; inuento hoc ſuæ antiquitatis tumulo, innouata ſunt hæc inſignia. Anno Domini M. CCCC. LII. IIII. Id. Febr.

ALIVD.

Matt. Curtio Ticinenſi, qui Hippocratis Galeniq; vindex, ſalutis augurium egit, medicinamque exercendo & docendo, ipſe valens ſemper, excoluit; monumentum hoc amplius quàm F. F. T. P. I. Coſmus Med. Florentiæ Dux II. ære ſuo P.C. An. 1564. Vix. ann. LXX.

Ἀγαθὴ ὑγιεία ἀλεξινόσῳ. ἱερὸν καὶ καθάρσιον πῦρ.

ALIBI.

Matthiæ regis poſita heic ſunt oſſa, probant quem
Fata fuiſſe hominem, facta fuiſſe Deum.

IN ÆDIB. MILITIÆ S. STEPHANI.

Coſ. Med. Flor. & Sen. Dux II. ſacram D. Stephani militiam, Chriſtianæ pietatis, & virtutis bellicę domicilium fundauit. Anno Chriſti M. D. LXI.

IN CAMPO SANCTO.

D. O. M.

Franciſcus ill. gentis, nomine olim Sanſeuerinus, poſteaquam eius maiores ſtuprum per vim oblatum vlti, occiſo Regis filio, Neapoli

Piſas

Piſas migrarunt, ex fuga, Martius Iureconſult. Canonicus Piſanus, Eques pius, gentis ſuæ ſolus ſuperſtes S. P. Kal. Mart. M. D. LXIX.

Gregorius XIII. Pont. Opt. Max. Patr. Bononien. antea vocatus Vgo de Boncampagnis, Pontificii & Cęſarei Iuris conſultiſſ. in cathedra interpres eximius: in foro Iudex integerrimus: in Synodo Tridentina Catholicæ fidei Præſul ſtudioſiſſ. in Senatu Cardinalis grauiſſ. in omni vitæ gradu eodem tenore probitatis, prudentiæ, & humanitatis, nec non conſtantis & moderati animi fama præclarus: Ioanni de Boncampagnis fratri patrueli I.C. præſtantiſſ. probatiſſ. moribus, eximia pietate, omnibus denique animi dotibus ornatiſſ. Piſis cùm primo loco max. celebritate Ius interpretaretur, an. æt. ſuæ XLI. Sal. hu. 1544. exſtincto, hoc ad retinendum iucundiſſ. agnationis memoriam, fieri mandauit. An. ſal. 1575. Pontific. III.

SEPVLCRVM NICODEMI.

Gamalielis, Nicodemi & Abidæ, patris, filii ac nepotis, vt Eccleſia docet, ciuium terrenæ ac cœleſtis Ieruſalem, felici tempore Piſanorum traducta corpora, marmore ſub nouato conduntur.

D. O. M.

Bartholomæo Medici, Centurioni fortiſſ. qui cùm multa multis in bellis præclara facinora ediditſet, à Coſmo Medice Florentinorum Duce Aretii primũ, mox Piſis tuendæ arci præf.

eſt. Ibi cùm ſe ſtrenuè fideliterq; gereret, incredibili ſuorum mœrore ob. annos natus 54. m. 4. d. 14. An. 1555. Kal. Decembr. Alexandra Bartolomæa, vxor mœſtiſſ. viro optimè de ſe m. volens p. ann. 1573. Coſmo Medice magno Hetruriæ Duce imperante.

BAPTISTERII S. IOANNIS antiqua epigraphe.

An. Dn. 1246. ſub Iacobo rectore loci, Guido
Pegarelli fecit opus hoc, quo gaudia cœli
Dat baptizatis totius fons bonitatis.
Et qui tam miro lauacro pia dona dedere,
Et qui conſilium, precor hos Baptiſta tuere.
Per Dominũ Chriſtum, fontem qui protegat iſtum.

IN BENEDICTI.

D. O. M.

Scísne viator? hos eſſe cineres Antonii Florentini, Philoſophi ſuæ ætatis minimè ſecundi, Philoſophiam hoc in gymnaſio publicè profitentis: qui dum annũ ageret LII. proh dolor, bonorum cum lacrymis, obiit II. Id. Sextil. M. Bartolomæus Paciatetus Florentinus amico opt. P. M. D. LIII.

ANONYMI.

Dum parat hic ſtudiis Aſtræam inducere mundo,
Aſtræa infertur raptus amore polo.

ALIBI SVB PICTVRA SACRIFICII ABELIS & Caini, ille hũc hoc verſu compellat.

Sacrum pingue dabo: non macrum ſacrificabo.

Cainus

Cainus verò reſpondens Abelo, hexametrum hunc retrorſum legendo, ſic in pentametrum commutat.

Sacrificabo macrum: non dabo pingue ſacrum.

In Cathedrali.

Quod vix mille boum poſſent iuga iuncta mouere,
Et quod vix potuit per mare ferre ratis:
Busketi niſu, quod erat mirabile viſu,
Dena puellarum turba leuabat onus.

Ibidem.

Si probitas, ſenſus, virtutum gratia, cenſus,
Nobilitas orti, poſſent reſiſtere morti;
Non foret extinctus hic præſul, qui iacet intus.

Iidem verſus Panormi Siciliæ vrbe, in ſepulcro Friderici II. Imp. legi perhibentur: pro præſule hoc legendo, FRIDERICVS.

In Campo Sancto.

Quid ſpectas volucres, piſces, & monſtra ferarum,
Et virides ſyluas, aethereas q; domos?
Et pueros, iuuenes, matres, canos q; parentes,
Quis ſemper viuum ſpirat in ore decus.
Non hæc tam variis finxit ſimulacra figuris
Natura ingenio fœtibus apta ſuo:
Eſt opus artificis, pinxit viua ora Benozzus.
O ſuperi viuos fundite in ora ſonos.

VERONENSIA.

IN VERONAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Italiæ canimus ſemper florentis ocellum,
Calliope nequeat grandius vlla loqui.
Aucta Deis, auctura poli Verona Quirites:
Quot ciues, tot habens ſidera digna Ioue.
Non animi, non ingenii vigor acrior vſquam.
Nulla creat plures Martia terra duces.
Transferre in cœlum voluit ſibi Iuppiter. Atqui
Clarior in noſtris maluit eſſe locis.

INSCRIPTIONES VERONENSES.

IN NOVA VRBIS PORTA.

Verona non minùs nobilis, quàm antiqua ciuitas, ac priſcæ virtutis memor, Venetæ Reip. beneficio, non ſolùm muros, iniuria temporis corruptos, in melius reſtituit; ſed ea quoq; ſibi templorum, viarum, pontium ac portarum ornamenta adiecit; vt publicorum ædificiorum magnificentiâ, nulli vrbium poſtponenda videatur. Tantum illi profuit bonorum Principum tutela ac fauor.

AD IMAGINEM IVSTITIAE in foro.

Verona fidelis, ſecura quieſce ſub numine & iuſto imperio Diui Marci.

Fide & charitate in æternum non deficiam

IN IPSO PALATIO AD IMAGINEM Iuſtitiæ.

Vos omnes moneo, cauete noſtrum
Numen ladere. ſum ſeuera vindex.

ITEM.

Iuſtitia è cœlo terras dum proſpicit alto,
Procedit recto tramite iudicium.

ITEM.

Ancipitem timeat gladium, lancemq; bilinguem,
Qui temerat ſanctæ fœdera Iuſtitiæ.

IN CVRIA AD IMAGINEM pantheræ.

His maculis quanquam nullos offendo clientes,
Tu tamen ô Iudex ius dabis abſq; notis.

ITEM.

Te nunquam affectus moueant ratione carentes,
Sic erit & iuri iuſtitiæq; locus.

AD ALIAM IMAGINEM, ANTERIORI parte virginem, poſteriore leænam.

Mira arte artificis iungor regina leænæ;
Iuncta vt ſic placidis iura ſeuera forent.

ITEM.

Quæ ius dicentem deceant contabere iudex;
Ne quidquam facias à ratione procul.

ITEM.

Incuruos vngues, magnum & ne reſpice roſtrum,
Ante oculos, iudex, ora Tonantis habe.

ITEM.

Iudicium ex animis purgatis rectiùs exit,
Clarior & puro eſt pectore iuſtitia.

ALIVD.

D. O. M.

Illuſtri Leonhardo ex antiquiſſ. Imperialibus Bauariæ regulis, Comiti in Ortenburg, indolis & ſpei incomparabilis iuueni, hanc mœroris & amoris ſedem ſuperſtites ſorores Veronica & Anna-Maria proh dolor contra votum dedicarunt: authore agnato Ioachimo, eiusque filio Antonio procurante. Obiit die XVI. Iulii, Anno M. D. LXI. Suæ ætatis vndevigeſimo, cùm ex gymnaſio Patauino hanc ſibi fatalem auram pauculos dies captaſſet.

In Amphitheatri, ea parte qua eſt renouatum.

IACOBO FOSCARENO.

Quòd amphith. inſtaurandũ curauit, quódque eius prudentiâ in max. Italiæ frumenti inopia, vna Verona abundauit, Prætori, patríq; opt. Veron. D. P. M. D. LXX.

AD PROCVLI.

Quòd Nicolai Barbadici opera, conſilio, liberalitate, ſolertia, difficilimo peſtilentiæ tempore, Verona ſit periculo liberata: vrbano prouiſum otio: plebis egeſtati annonæ conſultum: prætorium magnificè refectũ: obſcuriores carceres illuſtrati: amphitheatri arena ſordibus purgata: prætura deniq; præclariſſimè adminiſtrata: id Nicolaum Barbadicum bene & de ciuium commodo, pro ſua maiorumq; ſuorum dignitate,

dignitate, posterorumq; exemplo bene gerendæ præturæ feciſſe, ſibique grata & eſſe & fore, teſtatum eſt D. Zenonis ſuburbium. 1526.

Ibidem in fano quodam veteri.

An. Dn. 1172. combuſta eſt ciuitas Verona. Propter peccata veniunt aduerſa.

IBIDEM.

Michaël Adoſſo Pictor, pauper natus, hæc cõmoda ſibi ſuiſq; poſteris, præcipuis ſudoribus & induſtria, ſic annuente Deo, comparauit. An. Dn. 1574.

AD ANASTASII.

D. O. M. Ianus Fregoſius Ligurum Princeps, ac Venetæ Reip. terreſtrium copiarũ omnium præf. vbi fortiſſ. Ducis officia domi foriſq; præſtitiſſet, hac H. T. F. I. Hercules F. paternæ pietatis memor P.

IBIDEM.

Gerhardo Bolderio, ſuo tempore Phyſicorum principi. Franciſc. & Matthæus nepp. P. P.

PROPE PRAETORIVM, IN TEMPLO EXIguo inter D. Scaligerorum monimenta.

Si canis hic grandis inſignia facta peregit;
Mantua teſtis adeſt, quam ſæuo Marte ſubegit.
Scaligeram qui laude domum ſuper aſtra tuliſſet,
Maiores ſi Parca dies infida dediſſet. An. 1328.

IBIDEM HVMI.

Sepulcrum Comitum de Nogarolis. 1210.

MARCI ANTONII TVRRIANI.

Ante annos ſciuiſſe nocet. nam maxima virtus
Perſuaſit morti, vt crederet eſſe ſenem.

In Amphitheatro.

Hieronymo Mamoreo V. C. cuius incredibili ſtudio dum vrbi præeſt, quod temporum iniuria huic amphitheatro perierat, reddi cœptum eſt. Veronenſes PP. M. D. LXIX.

In area Prætorii.

Zach. Bar. Eq. Veronen. Præf. nonnullas in agro, tres in vrbe arces inſtaurauit: Prætorium hoc ſublicium marmoreum fecit, forum ampliauit, curiam ædificauit, in penuria annonæ famem defendit, Rempublicam integrè geſſit, æquale ius omnibus dixit. Eius diſceſſum populus lacrymis declarauit. M. CCCC. LXXVI.

Alivd vetvs.

D. M. Mitrius, pius, diues, decrepitus, mendicans, luce carens, à tribus liberis & duabus libertabus expulſus, ſiti perii, ſacrum mihimet conſtitui, hîc humatus ſum, cineres & oſſa. hos natos renuo, in hoc vt requieſcant nolo, ſobolem nego, priuo poſteros, omnes me legitote & ſinite. Vix. ann. CXXV. menſ. III. d. II. & nemini poſtero.

PAR-

PARMENSIA,

IN PARMAM IVL. CÆS.

SCALIGER.

INuentum mediis præclarum nomen in armis,
Prædita quo sit gens ignea Marte docet.
Ingenium rapidum facili flammatur ab ira:
Sed viget in patulo pectore purus amor.
Magnanimo, precium est, non displicuisse pudori.
Hoc satis. officiis cedere turpe putat.

INSCRIPTIONES PARMENSES,

IN PALATIO AD INSIGNIA

Pauli III. Pont. Max.

Pro Paulo Deus, pro nobis Paulus.

ITEM.

Qui pro te vis esse Deus, tu lilia serua.

IN TEMPLO B. VIRGINIS.

Flore æui in primo, primo in certamine Martis,
Beltrandus rapido saucius igne cadit.
Scilicet est longæ contraria gloria vitæ,
Nec nisi difficili quæritur illa via.

IN PALATIO.

Carolo v. Romanorũ Imp. victori ac triumphatori semper Augusto, & de repub. Christiana bene merito S. P. Q. P. P.

IBIDEM.

Maximilianus Romanorum Imp. voluntarios labores semper appetens, Reipub. bonum statum; atq; dignitatem Imperii priuatis commodis præponens, omnibus quietem parat.

AD BIBLIOTHECAM.

Ingredere Musis sacer, nã & hîc dii habitant.

IBIDEM.

Nullus amicus magis libet, quàm liber.

AD CAMINVM.

Præcipua domus vtilitas & pernicies, ignis & lingua.

ALIVD.

Notus eques populis de Calzanone Ioannes
Iurisconsultus conditus hoc tumulo est.
Quem modò prætorem Genua & Florentia, Sena,
Mantua bis vidit, vrbs Perusina semel.
Papia bis, superis gratius pietate fideq;
Possidet æternum gaudia magna poli.

Petrus Ioan. & Caspar. fratri optimo F. an. 1484. 17. Iulii.

ALIVD.

Stirpis Landmariæ diuina humanaq; iura,
Bis sex natorum pignora, diuitiæ,
Compositum ingenium, grauior facundia, mensq;
Ingenio & probitas integra, munda fides
Ioanni Andreæ famam tribuere perennem.
Haud mota his rapuit perfida mors hominem.
Spes fallax, cassusq; labor, fortuna caduca.
Proh dolor, heu non est qui modò tantus erat.

REGIO-

REGIO LEPIDANA.

IN CARMELITARVM.

PROSPERI EPISCOPI.

Hic ſitus eſt Proſper, quo ſancto Præſule gaudet
Regium, & hîc cineres oſſáq; ſacra iacent.
Marmoreo monachi condunt pia buſta ſepulcro,
Namq; vetus turris fregerat alta cadens.

IN DOMINICI.

SIMONIS BRAMI.

Hoc tumulo Brami requieſcunt oſſa Simonis,
Regia ſe vrbs tanto iactat alumna viro.
Felſina mirata eſt, Ferrariáq; ipſa docentem
Græca, Latina, artes Pæonis, aſtra, Deos.

IN FORO.

SVB BRENNI STATVA.

Brennus totius Saxoniæ Rex, Germani exercitus Imperator, cùm ea loca teneret, quæ Atheſin Padumq; interiacent; populos, qui aduentantis in Italiam Odoacri metu in paludes ſeſe abdiderant, in vrbes ſuas reſtituit: Odoacrumque ipſum per ſororis nuptias ſibi iunctum poſt Oreſtis mortem Romanis conciliauit. Quibus compoſitis, cùm oppida ad viam Æmiliam poſita, iam Gothorum aduentu deprædata, non ſine magna tantæ vaſtitatis admiratione peragraret; Regium Lepidi peruenit.

Eam cùm, aliarum vrbium exemplo, vacuam hominibus moleſtè ferret; ex duobus ibi Sacerdotibus, quos caſu in templo latentes inuenerat, certior factus, populum ad petram Scitulam (Biſmantuæ petram hodie vocant) confugiſſe. eum in locum miſſis actutum legatis duobus, adiunctisq; in itinere illis Sacerdotibus, nunciari ciuibus iuſſit, Regium vt rediret, ibi Brennum gratè eos accepturum eſſe, defenſurumq; etiam ab iniuriis barbarorum. Itaq; cùm ipſi tanti Ducis audito nomine, ſpe plenè in patriam per Clodiam portam redirent; obuiàm exeuntem in vrbis ponte Brennum habuerunt. Tum S. P. Q. Regienſis, qui cum CD. equitum præſidio, M. peditum inſtructa ſub Rom. Imp. ſignis acie aduenerat, moti præſentis Imperatoris maieſtate, equis deſcendere. quo ſpectaculo delectatus Brennus, pari humanitate ab equo deſiliens, ingredientem Senatum amicè ſuſcepit: qui portam deinde Clodiam ſemirutam, per eos ferè nouem annos, quibus apud eos fuit, inſtaurandam curauit; adiecitque ab ea parte murum M. cubitorum: eam in poſterum, ob gratam rei memoriam, Brennonam portam appellari voluit; pedeſtremq; ſtatuam eam ob rem ſibi in illa erexit: inſculpiq; ibi præterea familiæ ſuę inſignia, pardos tres correpentes, iuſſit, notata literis eius rei, in præſentem vſq; diem, memoria.

SVB CAROLI MAGNI STATVA.

Carolus Francorũ Longobardorumq; Rex, qui

qui ob egregia eius gesta Magni cognomẽtum tulit, omnibus tum corporis tum animi virtutibus præditus; Romani Imperii moderator opt. veræ religionis obseruator integerrimus, eius eximia liberalitate, precibusq; Apollinei tunc præsulis Regiensis, illi confinium Regii memoriam, in tabulis æneis incisam, & à Principibus Longobardorum iamdiu comprobatam, offerentis; eosdem fines nedum confirmauit, verùm etiam vltra terminos M. Æmilii Lepidi Regilli, fundatoris Regii Romanor. coloniæ, & sub eorum imperii legibus insignis ab ipsis olim pace belloq; moderata, à finitimis ob monumenta & indulta deorum fortuitò flammis consumpta, interceptos produxit, finibusque Mantuæ, Bononiæ, Lucæ, Parmæ, Ticini, Nouocomi adiunxit; ciuitatemq; ipsam instituendi gymnasii, aliisq; quamplurimis priuilegiis decorauit.

IN ARCV TRIVMPHALI extra vrbem.

Sereniſſimæ Margarithæ Gonzagæ optimæ Principis aduentu læta cuncta ſperantes, publicæ pietatis & lætitiæ ſignum.

AQVILA.

Auſpiciis manifeſta fides.

ANCHORA.

Tutela præſens.

PLACENTINA.

IN PLACENTIAM I. CÆS. SCALIGER.

NObilis antiquo porrecta Placentia muro
Hinc hostẽ, hinc rapidas fluminis arcet aquas.
Raræ artes: gens scita, hilari sed dedita luxu.
Ingenium augustæ vix patiuntur opes.

INSCRIPTIONES PLACENTINÆ.

IN SIXTI.

Multi nimium, nemo satis.

Non refert quà, sed quò.

ANTE HOSPITIVM FAMÆ.

Te viuo Octaui timeat quis Martis alumnos?
Quis Cereri metuat, cui noceatq; malus.
Te duce tuta fides, duce te dant roscida mella,
Vel rigidæ quercus: te duce iura vigent.

MEDIO-

MEDIOLANENSIA.

IN MEDIOLANVM IVL. CÆS. SCALIGER.

COmpoſitos populos, validiq; exordia regni
Excepit facili terra beata ſinu.
Creuerat Auſonio commiſtus ſanguine Gallus:
Et dabat antiquo fortia iura Pado.
Tertia ſe adiunxit tantis Germania rebus:
Et ſtetit audaci fama parata manu.
Quæuis ſimplicibus iactet ſe gloria ſignis:
Cùm triplex vni contigit aucta mihi.

INSCRIPTIONES MEDIOLANENSES.

IN XENODOCHIO.

Heus Viator.

Imperatoribus Valentiniano, Gratiano, Valente & Theodoſio, quorum tempore Diuus Ambroſius Mediolanenſi præfuit Eccleſiæ, in Catalogo nobilium vrbium his verſibus Mediolanum celebratur.

Et Mediolani mira omnia, copia rerum,
Innumeræ cultæq; domus, fœcunda virorum
Ingenia, antiqui mores, tum duplice muro
Amplificata loci ſpecies, populiq; voluptas,
Circus & incluſi moles cuneata theatri,
Templa, Palatinæq; arces, opulensq; moneta,
Et regio Herculei celebris ſub honore lauacri,
Cunctaq; marmoreis ornata periſtyla ſignis,
Mœniaq; in valli formam circumdata limbo.

Omnia quæ magnis operum velut æmula formis
Excellunt, nec iuncta premit vicinia Roma.

ALIBI.

Franciſcus Sforția Dux Mediolani quartus, qui vrbis & gentis imperiũ ſoceri morte amiſſum recuperauit, ad ſuſtentandos pauperes Chriſti diſperſa alimenta congeſſit, atq; ex vetere arce ædes ampliter excitauit. Anno 1456. Prid. Id. April.

AD S. AMBROSIVM.

M. Antonio Maioragio, dicendi magiſtro ſingulari, Latinis Græcisq; litteris perpolito, & libris editis illuſtri, qui publicè docuit annos IX. Vixit 41. Bartolomæus Comes vxoris fratri B. M. poſuit.

IN SVMMO TEMPLO SFORTIADUM MONUMENTA.

Sforția auus, pater eſt Franciſcus maximus ille,
Cui virtusq; parens, ſors bona amica fuit.
Eſt Mediolanum patria hæc ditiſſima rerum,
Atq; hominum; generis nomina fecit auus.
Corpore, mente, manuq; vigens Polydorius in artes
Et generis titulos conſpiciendus eram.
Præter ſpem præſtare nihil, ſed fas fuit. heu mors
Tam bona vota, heu mors, præcipitata tulit.
Natus an. 23. obii an. 1473. 10. Martii.

D. O. M.

Genitore Franciſco ſum Eliſa Sforția
Inſignis, vt dotes modeſtiùs bonas,

Natura

Natura vel ſors quas benigna contulit,
Pertranſeam, primus vi opum, & domo, & fide
Baptiſta Vicecomes thori comes fuit.
Verùm nouis me deſtinante nuptiis
Fato, poli hoſpes gaudeo in licentia,
Quando nihil niſi quod probum egerim. vale.

Nata annos 16. obii 1471. vlt. Iunii.

D. O. M.

Mentis conſilio, robore dextera,
Et corde intrepido, ac ore alacri valens
Conradus colui militiam, togæ
Cultor, coniugium, progeniem & opes
Senſi, & quæq; aderant munera cœlitum.
Franciſco nimirum Principe Principum
Fratre anglorier? hic omnibus vt bonis
Fortuna, & melior me fuit optima.

Natus an. 60. obii 1470. 23. Decemb.

D. O. M.

Nomen Borſius erat, genus parensq;
Vnum, generis origo Sfortia ille,
Ille egregius eques, pedes, ducum & Dux
Me fratris voluit eſſe glorioſum
Franciſco, vbi Mediolanenſium auctus
Is rē eſt, fore patriam hic ſperaui, opes, vitam,
Putem atq; reliqua, quæ abſtulit. potéſtne
Mors ſæua rapere Martios triumphos?

Natus annos 65. obii 1476. 14. Martii.

D. O M.

Virtutis ergo, ſanguine & indole
Clarum Leonartum à titulis aui.

Nec ſpiritus vim, nec bona corporis
Deſiderantem Sfortiadûm domus
Illuſtris armis vt foret & fide.
Franciſcus ingens dux pater & bonus
Chriſto dicauit, Protonotarium
Maiora fati vis propere abſtulit.

Obii 1484. anno 18. Septemb.

D. O M.

Nolito mores, patriam, genus, nec rem
Inquirere hoſpes, manibus meis tantùm
Lucem precare. orbi ipſa protuli lucem,
Vrbi quietem, Sfortiæ dedi magno
Cùm maximum natu. quid aſtra, quid virtus
Poſſint, hic oſtendit: parentem an agnoſcas
Me Luciam Franciſci, & inclytam quam *
Vrbs ſenſit & felicitatis autorem.

Obii anno 1450. 21. Ianuar.

ALIBI.

Ioan. Iacobus Triuultius Magni Filius, qui nunquam quicuit, nec alios quieſcere paſſus eſt, hîc tandem quieſcit ipſe. Tace.

IN SVMMO TEMPLO.

Marino Caracciolo Neapol. illuſtri genere orto, qui plurimis pro Pontiff. Cæſareque functus eſt legationibus. Primùm Carolo v. Imp. cùm ad Aquiſgranum coronam acciperet, Anglos ei adiunxit, & Venetos. ac demum à Paulo III. Pontif. Max. in Cardinalium ordinem receptus, dum prouinciam Mediolanenſem ab eodē Carolo ſibi creditam regeret; importuna morte,

morte, maxima cum Reip. Christianæ iactura, sublatus est. v. Cal. Febr. M. D. XXXIII. anno ætatis 69.

ALIVD.

Baptista Bagarottus Episcop. Bobien. & Comes, dum se mortalem animo voluit, viuens sibi P. An. M. D. XIX. Ne quid expectes amicos, quod tu per te agere possis.

BERNARDINI CORII TVMVLVS.

Bernardine tibi Insubres debere fatentur,
Non minùs ac magno Roma superba Tito.

IN PRÆTORIO.

In controuersiis caussarum capitales inimicitiæ oriuntur; fit amissio expensarum, labor animi exercetur: corpus quotidie fatigatur: multa & inhonesta crimina inde consequuntur: bona & vtilia opera postponũtur: & qui sæpe credũt obtinere, frequenter succũbunt: ac si obtinent, cõputatis laboribus & expensis nihil acquirũt.

IN PALATIO CVIVSDAM PRIVATI, depicta varia animalia, notantia sequentes virtutes, additis elogiis.

PAX.

Diligite hanc omnes, sine qua via dempta salutis.

TEMPVS.

Regna mihi subsunt, reges me principe viuunt.

DESIDERIVM.

Latius imperium nulli, sed fructus inanis.

BENEFICIVM.

Hoc etiam mites gratiq; fuere leones.

NOBILITAS.

Nobilitatis opus, multos neſcire, fatendum.

HONOR.

Vir contemnit opes, & vitam, accenſus honore.

FAMA.

Quæritur haud nugis, ſed factis fama perennis.

VIRTVS.

Fortunam ſuperat virtus coniuncta labori.

POTENTIA.

Tempore ſuccumbet, ſi iuſta potentia, nullo.

IVDICIVM.

Rectum vbi iudicium non, eſt diſcordia fallax.

VICTORIA.

Officio interdum non armis vincitur hoſtis.

CONSILIVM.

Conſilio quærenda ſalus, dum bella geruntur.

CLEMENTIA.

Imperii vires, vt res, clementia ſeruat.

INTELLECTVS.

Ars atq; ingenium nubes & ſydera ſcandit.

VERITAS.

Quæ latuere diu mox improuiſa pateſcunt.

MATRIMONIVM.

Hoc mundi interitum prohibet, ſi lege colatur.

GENV-

GENVENSIA.

IN GENVAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Ditis opes Asiæ, & claros Orientis honores,
Quantaq; ab Euxino tunditur ora salo,
Pisanas acies, Thuscæ decora inclyta pubis,
Et traxi ad Ligures Gallica signa manus.
Subiectis domitas tenui ceruicibus Alpes,
Et tremuit nostras Africa dura trabes.
Afflictus toties Venetus, quæ fugerat olim,
In patriis metuit tela petitus aquis.
Frustra Galle cupis: frustra es frustrator Hibere:
Frustra sæua ferox Insuber arma capis.
Vinco ego, cùm vincor. par est victoria damno:
Sumq; eadem domina, seruaq; facta mea.

INSCRIPTIONES GENVENSES.

In Cvria.

Andreæ Doriæ, quòd Rempub. diutius oppressam in pristinam libertatem vindicauerit, Patri proinde patriæ appellato, Senatus Genuensis, immortalis memor beneficii, viuenti posuit.

Ad Matthæi.

Maiorum nostrorum memoria Andreas Dorias afflictam patriam non deseruit.

ITEM.

Philippus Doria Comes, veſtigia maiorum ſequens, ſub vexillo Franciſci I. regis Chriſtianiſſ. propræfecto triremeis Andreæ auunculi in regnum Siciliæ citraduxit. In ſinu Salernitano cum hoſtium triremibus legitimè feliciſſimeq; vario Marte conflixit, glorioſam tandem mirabilemq; victoriam, Deo auſpice, adeptus eſt. Anno 1528. a. d. 18. April. Maximæ virtutis monumentum.

INSCRIPTIO PORTAE
Gratulatoriæ I.

Annæ Auſtriacæ D. Auguſti filiæ, Hiſpanarum Reginæ, Inſubres erigebant.

PORTA II.

Immortalitati Auſtriacæ.

Diuæ Annæ Auſtriacę, Diui Maximiliani II. Romanorum Imperat. filiæ, Diui Philippi II. Hiſpan. Regis Cathol. adoptatiſſimæ ſponſæ, gratulantes expectatum eius aduentum Genuenſes pro tempore D D.

In quærendis regum affinitatibus publicæ conſulitur felicitati.

A ſummæ cœleſtis pulcritudinis dignitate maxima naſcuntur connubia.

Dii deæq; omnes propinquorum ſibi Regum natos muneribus ſuis alunt.

Aſcendas ô virgo, deûm cariſſima proles.
Nam ſumus hîc quot habet noſtrum tibi numina regnũ,
AEquatum eſt aquor, veniunt ad carbaſa venti.

PORTA

PORTA III.

Diuæ Annæ, Diui Maximiliani II. Imp. filiæ, ob gratiss. ad has ditiones aduentum, illiusque iucundiss. in hac ciuitate præsentiam, Germani gratulabundi liberaliter posuerunt.

DIVO MAXIMIL. ROMANORVM, VNGARIÆ, BOEMIÆ REGI.

Qui gestas nomen proaui Rex Maximiliane,
Illius vincas fortia facta tuis.
Austriades patruus potuit plus Carolus vltra,
At tu cum diuo patre Monarcha manes.
Sis felix, referas patruum virtute patremq;,
Sic te posteritas fortibus addet auis.

M. D. LXIII.

PORTVS.

Aucta ex S. C. mole, exstructaq; porta propugnaculis munita; vrbem cingebam mœnibus quacunq; alluitur mari. An. Dn. 1553.

IBIDEM.

Ianus P. M. Italiæ Rex, de progenie Gigantum, qui fundauit Ianuam tempore Abrahæ.

Ianus Princeps Troianus, Astrologiæ peritus, nauigando ad habitandum locum quærens sanum, durabilem & securum, Ianuam, iam fundatam à Iano rege Italiæ, pronepote Noæ, venit, & eam cernens mari & montibus tutissimam, ampliauit no. & pos.

IOANNIS BAPTISTÆ SPINOLÆ.

Quid miſer incaſſum tantùm te ſponte fatigas?
Cuiq; ſui meritum tale laboris ineſt.
Vermibus hoc corpus, bona linquimus omnia mundo,
At melior cœlum pars reſoluta petit.

SVB CRVCIFIXO.

Decerpti vt poſſent ligni mala damna rependi,
Hìc fructus ligno reſtituendus erat.

ALIBI.

Corporis vt maculas, animi ſic ablue ſordes,
Munditia hæc adſit; tum bene lotus eris.

ALIBI.

Ne quid nimis, videto. vbiq; medium ſeruato.
Quod excellat intus eſt quærendum.
Manè quid facturus: ſerò quid feceris.

VICETINA.

IN VICETIAM IVL. CÆS. SCALIGER.

BAcche pater, Ceres alma, bonæ bona numina pacis:
Quæ patulos agros, qui iuga curua tenes:
Quid rerum, quid amicitiæ cum Marte cruento
Vobiſcum? veſtrum vt vexet vtrunq; furor?
Pulchra racemiferos domitat Vicetia colles:
Lætaq; ſpicilegi iugera findit agri.
Cædis amor, cædis germanæ inſana cupido:
Nec patrius nato eſt tutus ab hoſte cruor.

Nuſquam

Nuſquam iter eſt. vaſtata iacent latrone proteruo
Ruſcula: corruerunt ignibus hauſta ſuis.
Parce (nefas) ſcelerare manus, gens debita cœlo,
Imbueq; ignoto pectora digna Deo.
Diuinæ facies: regio cœleſtis; at huius
In cœli medio tartara dira vigent.

INSCRIPTIONES VICETINÆ.

In svmmo templo.

Semper in aduerſis tibi ſit Patientia Chriſtus,
Cuius ab exemplo regula, diſce pati.
Ecce Deus cœli cunctorum conditor, vltro
Probra tulit colaphos, ſputa, flagella, crucem.
Tu quoq; quidquid erit, patiens ſufferre memento.
Pro Chriſto patiens deniq; victor eris.
Ne dubites: ſpera hunc, quem tu proſtratus adoras,
In lætum tenebras vertere poſſe diem.

Ibidem.

Hieronymo Soledo Epiſcopo Vaſionenſi, Clementis VII. Pont. Max. domus magiſtro in Hiſpaniam legato, ab eo ad Car. v. Imp. miſſo: rebus ſupra omnium ſpem eius prudentia celeriter & ex voto confectis; affinitate etiam inter illos coniuncta: Cæſare in Italiam adducto: cum Venetis cæterisque Italiæ Principibus fœdere inito: Duce Inſubrum Cæſ. conciliato: in Belgis etiam apud eundem legatione functo: Romæ in maiori de ſe expectatione ſublato: Io. Petrus fratri opt. atq; innocentiſſ. P. Vix. ann. 52. d. 2. ⊖. 4. Non. Ian. 1533.

AD LAVRENTII.

Ferreti Brexani, & ſuorum.

Heîc ſitus ex clara Ferretus origine vates:
Scaligeros decuit quem eciniſſe Duces.
Scripſit & annales, Genuenſe & in ordine bellum,
Et noua de priſcis carmina temporibus.
Et decus hîc patriæ, Ferretæ hîc gloria gentis,
Hîc locat æternùm nomen & oſſa lapis.

AD STEPHANI.

V. F.

Q. Iulius Q. F. mem. Catullus, III. vir, miſſus honeſta miſſione coh. VI. pr. ſibi & Caluæ Seueræ vxori ſanctiſſimę. poſt obitum. & Pompeiæ Manſuetæ ſocrui opt. & Hoſtiliæ Fortunnæ cóniugi cariſſ. H. M. H. N. S.

IBIDEM COLVMNAE IN via inſcriptio.

Queſto è il luogho, doue era la caſa del ſceleratiſſ. Galeazzo da Roma: il qual con Iſeppo Almerigo, & alteri ſuoi complici, commiſero atrociſſ. homicidii in queſta città, dell anno 1548. d. 3. Pugio.

ANTE AEDES COMITIS Leonard. Valmaranæ.

Maria Auſtria Auguſta, Caroli V. Maximil. II. Rodolphi II. Impp. filia, vxor, mater, à Philippo fratre Hiſpan. Rege potentiſſ. ad regendum Luſitanorum quondam Regum imperium, nuper partum, è Germania adſcita: per Italiam iter faciens, in his ædibus, quod ipſa, ob

ob veterem Austriacorũ Principum erga hanc domum clientelam, maximè voluit, cum Margarita, Maximilianoque filiis archiducibus à Leonardo Valmarana Comite, eiusdem Philippi Regis Pensionario, splendidissimo apparatu accepta fuit. Anno M. D. LXXXI. IV. Cal. Octobr.

IN PALATIO MAIORI.

ANTONIO BERNARDO
I. C. præstant. & patri opt. ob Rempub. domi forisq; feliciter administratam: vrbe pontibus, carcere, foro, templis, exornata: Iudæis & noxiis electis: ciuitate in pristinam dignitatem & ocium, studiis & sanctis moribus, restituta: monte pietatis fundato; grata Vicentia pos. M. CCCC. LXXXVI.

AEOLIA.

FRanciscus Tridentæus, Vicetinus I. C. Hieronymi Equitis F. gelidiventi flatum, in cauerna, Cubalo nuncupata, spirantem in ædes proprias per hanc cryptoporticum deduxit: ad temperandum ardentes & æstiuos calores: quem tum cohibendo, tum relaxando, nouo atq; mirabili artificio, per cubicula queq; ducendo: pro libitu ea refrigerare & calfacere valet; ita vt custodia villa, eius ingenio, diligentia, impensa & æmulatione ornatior effecta: in-

ter regia oblectamenta connumerari queat. An. 1560. Æt. verò suæ XXXII.

EPIGRAMMATA PORTARVM cubicularium & cœnaculorum.

Mentem fortuna secundet.
Vires animo desunt.
Conuiuia parca, si frequentia.
A couentu malignantiū libera me Domine.
Æolus hîc clauso ventorum carcere regnat.
Temporibus æstiuis, ad magnitudinem calorum: sibi ne cessariis & amicis hoc remedium comparauit.

INSCRIPTIO ANTRI COBOLI: vnde venti æstate gelidissimi: hyeme calidi spirant.

Ad locum istum ædificandum, longum illud tempus quo non ero, magis me mouit; quàm exiguum vitæ meæ.

PICTVRÆ CVIVSDAM ITALICÆ INSCRIPTIO.

Deuorat agricolam rex; regem tyro; sed illum
Vsurator edit: comedit sed presbyter istum:
Presbyterum meretrix: meretricem leno remordet:
Lenonem caupo: sed cauponem parasitus:
Istum sextipedes: simia sextipedes.

CREMO-

CREMONENSIA.

IN CREMONAM IVL. CÆS. a SCALIGER.

Quis modus eſſet agris, & quanta licentia frugum,
Verba peregrina Gallica voce notant.
Inde ſolum nati lætum dixere Cremonam,
Quin Latio vox eſt delitioſa cremor.
Vſq; adeò longo reddit cum fœnore tellus:
Præteritiq; hornus commoda ridet ager.
Deficit & cultrum, & vomer: non deficit vber.
Laſſa manus, trita ſarcula, feſſa Ceres.
Reddant penſum aliæ: noſtra lex vnica terræ eſt:
Et votum domini, & ſpem ſuperare ſui.

INSCRIPTIONES CREMONENSES.

AD SIGISMVNDI.

Franciſcus Sforziæ F. ex Sforzia familia Mediolan. Dux: Blancam-Mariam Philippi Vicecomitis F. hoîc ſibi vxorem adiunxit, idque per verba & annulos ex more ſignificauit, Anno à Chriſti conceptione 1457.

CAMILLI BOCCATII.

Arte fuit nato prior, & pater arte ſecundus,
Ergo erit arte minor, qui fuit arte prior.

Ob. M. D. XLVI. IIII. Non. Ian.

IN AMBITV.

Approbare falſa pro veris, non eſt natura hominis inſtituti, ſed pœna damnati.

Quod niſi præpotens atq; pientiſſ. Deus S. patrem Aurelium Auguſtinũ fortunato tempore nobis conceſſiſſet ac donaſſet; ſanctificatio noſtra deſolata fuiſſet, dies feſti noſtri conuerſi in luctum, ſabbata noſtra in opprobrium, honores & ſublimitas noſtra in mœorem & planctum. Hæc Valerius ad Neſtorium.

Blanca Maria Franc. Sforziæ vxor. M. P. Q. aram atque ædem felic. matrimonii M. F. C. Hieronymo eiusq; monachis cedit ac ſacrauit: miniſtris victum annuum de ſuo H. E. Cremona. dotali vrbe d d. decreuit. legauit. An. 1469.

BRIXIANA.

IN BRIXIAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Quæ pingues ſcatebras ſpeculâ deſpectat ab alta,
Poſtulat imperii Brixia magna vices.
Cœlum hilarum, frons lætâ vrbi, gens neſcia fraudis,
Atq; modum ignorat diuitiis vber agri.
Si regeret patrias animis concordibus oras;
Tunc poterat dominis ipſa iubere ſuis.

IN

In Cathedrali.

Vixi, & ſecurus mei poſſeſſor fui, quæ dederat mihi Deus, in curſu peregi; pietate Chriſti optimi meliores ſedes ſpero. Valete Brixienſes mei; cœlum ſpectate, Deo parete. Nam quàm fragilis & caduca ſit vita mortalium, meo exemplo diſcite. M. CCCC. LXIIII.

In Christophori.

Quem non mille artes potuerunt perdere Martis,
Heu miſerum, potuit mors violenta nimis.

Cornelii Michaelis.

Heu Corneli, quæ ſors tua?
Sum felix; ne me vexes.
Cur in pube lata obiiſti?
Satis vixit, qui bene moritur.

Qui me volent.

Valete matronæ, matresq́, familiâs;
Vixi, & vltra vitam nihil credidi;
Memet Veneri alumnæ addixi;
Quos potui pellexi philtris & aſtu.
Viro humato non viduæ fui.
Nec matriſfam. nomen adepta. quæſo non inuidete.
Portia familia eſt, Veneris domus, illiciũ Cupidinis.
Caue viator, ne me diu calcatam calces.

In Palatio Capitanei.

Hic locus odit, amat, punit, conſeruat, honorat,
Nequitiem, pacem, crimina, iura, probos.

BERGOMATIA.

IN BERGOMVM IVL. CÆS. SCALIGER.

INgenium, corpus, mores, obtutus, amictus,
Tecta, cibus, greſſus, guttura, ſermo, ſonus:
Omnia craſſa modis inſignibus, omnia dura:
Sic, valeant ſilices vt ſuperare ſuos.
Iſta domi: ſed vicinus ſi aſpergat acetum;
Artibus atq; dolis vincitur ipſe ſuis.

INSCRIPTIONES BERGOMENSES.

IN FORO.

Bergomũ vrbs vetuſtiſſ. An. ante S.N. 1804. à Cidno Liguris Hetruſcorum regis F. exſtructa: aliquando in libertate, aliquando ſub Romano, Cæſarum, Regum, ac Ducum imperio, vario euentu iactata: ſub ſanctiſſima D. Marci alarum vmbra, tandem diuturnæ pacis ocio fruitur: & feliciter quieſcit.

IBIDEM.

Antonia ciuis Bergomi virgo, non minùs animi quàm corporis pulchritudine pollens: cùm ab N. N. violentum in ſe ſtuprum parari videret: mortem pro conſeruanda pudicitia vilipendens, gladio violatoris erepto: intrepidum ſibi pectus transfodiens, ſingulari caſtitatis exemplo vrbem hanc perpetuò illuſtrauit.

IBIDEM.

IBIDEM.

Albericus de Roxiate. Qui qualis fuerit, eius ſcripta venerandæ vbique authoritatis, & vniuerſa Iuriſconſ. Collegia atteſtantur. Omni fere, ſed præcipuè legalis ſcientiæ genere toto orbe celeberrimus: vrbem iſtam ſummæ doctrinæ, ſummiq; ingenii virorum genitricem eſſe docuit. 1555.

IBIDEM.

Bartholomæus Collio Gallos Boſchum in Alexandrino agro obſidentes, ingenti prælio vincit, caſtris exuit, & Reinaldum Briſnenſem hoſtium ducem capit.

Alcides vnum, geminos gerit iſte leoneis.
Vnde hoc? ille feras vicit, at iſte deos.

ALIVD.

D. O. M. Bartholomæus Coleonius de Andegauia virtute immortalitatem adeptus: vſq; adeò in re militari fuit illuſtris, vt non modò tum viuentium gloriam longè exceſſerit: ſed & poſteris ſpem eum imitandi ademerit. Multoties enim à diuerſis Principibus, deinceps; ab illuſtriſſ. Venetorum Senatu accepto imperio, tandem totius Chriſtianorum exercitus, ſub Paullo II. P. M. delectus fuit Imperator. Cuius acies 14. annis ab eius obitu, ſolo iam defuncti imperatoris, tanquam viui nomine militantes, iuſſa cuiuſcunq; alterius contempſerunt. Obiit 4. Non. Nouemb. Anno Domini 1475.

IN ADITV TEMPLI FRANCISCANI.

Morti morte tua mortem moriendo dedisti,
Eſt tua mors mortis Chriſte medela mea.

IN CAPVCINORVM.

Vbi amici? vbi diuitiæ? finem tuum reſpice.

IN CANCELLARIA.

Lex prima conſilii liberè loquendi, & patienter audiendi.

ALIBI.

Non lapidibus & picturis, ſed inhabitantium virtutibus domus decoranda.

Mors honeſta vitam etiam turpem exornat.

FAVENTINA.

IN FAVENTIAM IVL. CÆS. SCALIGER.

PArs magna Italiæ duro diſcrimine rerum,
Clara Fauentino milite ſceptra capit.
Quod meruit decus inuictis Heluetius armis:
Quod conducta ferox Brennus ad arma fuit:
Hoc ſumus: hoc fortis meruit vis ignea dextræ,
Arbitrio cuius numina regna parant.

AD S. ANTONIVM.

CAROLI TRAVERSARII Canonici Fauent. ac huius Eccleſiæ Rectoris: nec non Rotæ Su. Palat. Apoſtolici cauſarum Notarii:

Notarii: & iſtius ſocietatis ſacratiſſ. corporis Chriſti inſtitut. ac benefactoris corpus hîc infrà iacet; anima verò eius in pace requieſcat. Amen.

Vixit annos LX. diuerſis & quamplurimis tribulationibus & perſecutionibus ſemper laborans, tandem & eius vitæ finem impoſuit, dicens in vltimo clarè & altè verſus infrà ſcriptos:

Inueni portum, ſpes & fortuna valete;
Nil mihi vobiſcum, ludite nunc alios.

M. D. XXXXVIII.

ANTE HOSPITALE ORphanorum.

Quos parentum paupertas, pudórve repulit, pietas huius loci recipit.

IN PALATIO GVBERNATORIS Guidoni Ferrerio.

S. R. E. Cardinali ampliſſimo, totius Æmiliæ & Exarchatus Rauennę iuſtiſſimo atq; prudentiſſimo de latere legato, S. P. Q. F. grati & deuoti animi ergò.

Iuſtitia & pietate regit. non vincitur auro.

ANTE HORTVM CVIVSDAM Equitis Melitenſis.

Satis diues, qui non indiget pane. Satis potens, qui non cogitur ſeruire. Ciuiles curæ procul hinc abite. Sabbas. Caſt. Solitarius, ſeipſo contentus, hos ſecuros incolit hortulos. pauper an diues, ſi cordatus es, cogita. Vale.

RODOLPHO PIO S.R.E. CAR.
DEFENSORI NOSTRO.

AD EIVSDEM INSIGNIA.

Hæc nobiliſſima Piæ gentis inſignia, quibus excelſus hic & illuſtris locus decoratur, memoriam renouant, Ill^mi Rodolphi Pii Card. ampliſſimi: in quem vnum ſe tota conuertit ciuitas, quem Senatus, quem omnes boni intuentur: & in quo ſolo huius vrbis nititur ſalus.

PISTORIENSIA.

IN SVMMO TEMPLO.

CYno Iuris interpreti eximio, Bartoliq̃ue præceptori digniſſ. pop. Piſtorienſis ciui ſuo H. M. F. Obiit an. Dn. 1336.

IBIDEM.

D. S. Nicolao Fortiguerræ Cardinali, grata patria, ciui ſuo de ſe opt. merito P.A.S. 1472. Vix. An. 54.

IN CVRIA.

Ordinibus veſtris fidem ne rumpite ciues.
Viuite concordes ſi lætum cupitis æuum.
Et qui conſulitis patriæ decernite rectum;
Damnorum memores quæ iam fecere parentes.

EPIGRAMMA ARMORVM DVCALIVM.

Vt in ſolido hæc inſignia marmore; ita in ſolidi-

ſoliditate Iuſtitia, & ſalute Reipub. ſermones & operationes veſtræ. 1494.

IBIDEM.

Ciuitatem hanc pacis auidam, atque eius agrum armis & cęde fluctuantem, decreto pub. Florentini, virtuteq; ſingulari ab imminentib. periculis eripuere. 1478.

IBIDEM.

Ius eſt in armis.	Ius res diuina eſt.	Et iuribus & armis mundus regitur.
Conrad de monte magno.	*Cynus de Sighibuleis.*	*Ph. Laicerus.*

IN SVMMO TEMPLO.

O vos quid cupitis mortem euitare ſeueram?
Qui ſunt vos eritis, quippe quod eſtis, erant.

IN VELO SVGGESTI.

Nequeunt profectò mala penitus exſtirpari. bono enim oppoſitum aliquod eſſe neceſſe eſt.

Sed quia illa apud ſuperos locum habere non poſſunt; mortalem naturam & regionem inferiorem circumeunt.

Conandum ergo eſt, vt hinc illuc quàm celerrimè fugiamus.

Fuga autem eſt, vt Deo quàm ſimiles pro viribus efficiamur.

Deo ſimiles efficit prudentia, iuſtitia, fides, ſanctitas.

PERVSINA.

IN PERVSIAM IVL. CÆS. SCALIGER.

SAnguinea audaci conata Perusia ferro,
Tanquam hosti temerè sæpè inimica suis,
Partibus imperium, vitales partibus auras
Colligit, inuisis partibus atra DEOS.
Va tibi, sic odio quæ te partiris amaro.
Est, quæ non toto est corpore tota, nihil.
Quin etiam fera iurá tui scripsere coloni:
Quæ iubeant tetras semper habere manus.
Vestrarum hæc igitur summa est sapientia legum,
Nolle placere aliis, velle nocere sibi.

INSCRIPTIONES.

D. Herculani Episcopi Perusini & martyris corpus, qui Vigilio P. P. & Iustiniano Cæs. à Totila obtruncatus est. Anno D. LII.

Seruauit mandata Dei, mundanáq; tempsit.
Sic colitur terris, sic super astra sedet.

IN ARCE.

Paulus III. Pontif. Max. tyrannide eiecta, nouo ciuitatis statu constituto, bonor. quieti, & improborum freno, arcem à solo excitatam mira celeritate muniuit, pontificatus sui an. IX. Sal. XLVIII.

BALDI

BALDI SECVNDI EX Italico Latinum.

Humanis homini nihil eſt in rebus amicum,
Nemo ſcit hora ſua quæ ſit, & vnde necis.

IN TRIBVNALI GVBERNAtoris.

Ius reddens Iudex ſemper ſis omnibus idem,
Iudicium alterius iudicis vt fugias.

DE PRVDENTIA.

Quid generi humano præſtes Dea dic age? præſto
Ne facias, quæ mox facta dolere queas.
Scrutari verum doceo cauſſasq; latentes,
Et per me poterit nil niſi ritè geri.

DE IVSTITIA.

Si tribus his cunctos ſimiles pia numina gignant,
Nil toto ſceleris, nil ſit in orbe mali.
Me culta augentur populi belloq; togaq;,
Et ſine me, fuerant quæ modò magna, ruunt.

DE FORTITVDINE.

Cedere cuncta meis pulſa & diſiecta lacertis
Magna ſatis fuerint tres documenta viri.
Nil ego pro patria timeo cariſq; propinquis,
Quæq; alios terret, mors mihi grata venit.

DE TEMPERANTIA.

Dic Dea quid tibi vis? mores rego, pectoris æſtus
Tempero, & his alios cùm volo reddo pares.

Me quæras, & quate ſuperes ratione docebo,
Quid, tu quod valeas vincere, maius erit?

SUB CATONIS IMAGINE.

Quisquis vel celebri facturus verba corona
Surgis, vel populo reddere iura paras:
Priuatos pone affectus: cui pectora verſant
Aut amor, aut odium, recta tenere nequit.

Iulio III. P. M. ob reſtitutos magiſtr. piè deprecantibus, Fuluio S. R. E. Card. & Aſcanio Corneis ex ſoror. nepp. ad muneris gratiq; animi perpetuitatem, Peruſium dedicauit.

AD SERVOS MARIÆ.

TVMVLVS BALDI SECVNDI.

Baldo Secundo Peruſino, vtriusq; Iuriſconſultiſſimo, filii pientiſſimi faciendum curarũt, probaueruntque. Vixit annos 76. menſes 10. dies VI. Obiit M. CCCC. XC. XXII. Septemb.

Interpres vtriusq; Iuris ingens,
Orbis gloria, patriæ decusq;,
Hîc Baldus iacet ille Bartholinus.
Hui Baldum haud tegit hoc, ſed oſſa Baldi
Marmor. fama nitens volat ſuperſtes.
Cœlum ſpi. .tus innocens recurrit.
Dic lector vale, & hinc recede felix.

VOLA-

VOLATERRAE.

IN S. LINO.

ΑΠΝΟΟΣ CHRISTO SERVATORI. ΠΝΟΩ.

Raphaeli Maffæo Gerardi Maffæi F. doctrina, pietate, ac ſanctitate cum quouis antiquo comparando, vt eius indicant opera egregia, teſtantur miracula. Vix. ann. LXX. menſ. XI. d. VIII. Obiit anno ſalutis M. D. XXI. VIII. Calend. Febr. Marius Maffæus Epiſcopus Caualirenſis, fratri Smo poſ. Sic itur ad aſtra.

IN CATHEDRALI

Monumentum eſt Marii Maphæi, Epiſcopi Calcinenſis, in quo legitur: ζῶν μὲν ἐπαίνῳ. θανὼν δὲ μαχαιρίζῳ.

Ibidem.

En quò tandem.

LVCENSIA.

IN LVCAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Thuſci delitium, Thuſci laus inclyta cœli,
Iuſtitiæ illæſo robore Luca potens,
Luca potens opibus, felix concordibus armis,
Cui veneranda fides, mens pia, pura manus.

Cœleſtis vegetum comitatur candor acumen,
Ad veteres referens candor acumen auos.
Iratis igitur dum ſeruit Hetruria fatis,
Virtutis merito libera ſola fuit.

IN S. SALVATORE.

FILIVS PATRI.

Accipe care pater, quæ natus munera tradit,
Munera, ſi cineri ſunt benè grata tuo.
Tu mihi das lucem vitæ, do mortis honores.
Heu, heu, quàm diſpar gratia noſtra tuæ eſt!

HIERONYMI VELLVTELLI.

Hîo dum vexillum gerit, & te Luca gubernat;
A coniuratis vulnera ſæua tulit.
Felix ille nimis, qui dum cadit enſe perité,
Et ſeruat patriam, de nece victor ouat!

AVGVSTINI CHIVIZANEI.

Auguſtinus ego Chiuizaneus hîc requieſco.
Nemo mori neſcit, viuere diſce. Vale.

STEPHANI SPADÆ.

Viuens & moriturus, Stephanus Spada quondam Gerard. ciuis Lucenſ. filius, hunc tumulum ſibi hęredibusq; condidit. M. D. XI.

IANO GRILLO

Patricio Genuenſi patri opt. ac B. M. Lucas filius poſ.

Qui legis, an cenſes Ianum periiſſe biſrontem?
Qui ventura videt, lapſaq;, non moritur.

IN

IN TEMPLO S. FRIDIANI.

Lazarus de Turri Genuenſis, rariſſimæ gloriæ milit. exemplum, ob egregia facinora cunctis cariſſimus, in flore iuuentutis è magna rerum expectatione præreptus, inuictiſſimi illius Domini Andreæ Auriæ, auunculi mœſtiſſimi, mandato hîc tegitur depoſitus, Anno Domini M. D. XXV. menſe Iunio. Vixit annos XXXIV.

En medio vitæ curſu tibi lampada trado,
Igniferæ ſubeo dona ſuperna facis.

SVB STATVA EQVESTRI.

Nicolao Piccinino ductori clariſſimo, Luc. Senatus ob patriam hãc iuſſu inuictiſſimi Mediolanenſis ducis, longa obſidione liberatam, picturam hanc vetuſtate conſumptam renouari curauit.

IN PALATIO.

Perlege, quisquis ades, libertatis fautor, & ſcias, qualis fuerit in rep. noſtra Podiorum familia. Horum opera Petrus Cenarius, vnus ex Antianis, anno 1436. interemptus eſt. Eius ſocii deinde ann. 1522. libertatis opprimendæ animo Hieronymum Vellutellum vexilliferum Iuſtitiæ fœdiſſimè trucidarunt. Tota verò ciuitate arma contra eos capiente, parricidæ aufugerunt. Rebelles facti, conſcii, capite ſunt mulctati. In alios eiuſdem domus multa extant decreta. Deo agantur gratiæ, & hæc obliuioni non tradantur.

IN MARTINI.

Bertæ Comitissæ, filiæ Lotharii regis Francorum.

Hoc tegitur tumulo Comitissæ corpus humatum,
Inclyta progenies Berta benigna pia.
Vxor Adelberti Ducis Italiæ fuit ipsa,
Regalis generis quæ fuit omne decus.
Nobilis ex alto Francorum germine Regum,
Carolus ipse pius Rex fuit eius auus.
Quæ specie specioſa, bono specioſior actu,
Filia Lotharii pulchrior at meritis
Permansit felix, seclo dum vixit in isto,
Non inimicus eam vincere prævaluit.
Consilio docto moderabat regmina multa,
Semper erat secum gratia magna Dei.
Partibus ex multis veniebant vndiq; cuius
Mellisluum cõmilites quærere colloquium:
Exulib. miseris mater carissima mansit,
Atq; peregrinis semper opem tribuit.
Claruit hæc mulier, sapiens, fortisq; columna,
Totius virtus, gloria, lux patriæ.
Idibus Octauis Martis migrauit ab ista
Vita, cum Domino viuat vt in requie.
Mors eius multos contristat, proh dolor, eheu!
Eous populus plangit & occiduus.
Nunc Europa gemit, nunc luget Francia tota,
Corsica, Sardinia, Græcia & Italia.
Qui legitis versus istos vos dicite cuncti,
Perpetuam lucem donet ei Dominus.

Anno Dominicæ incarnationis 1425.
Indict. 13. obiit de mundo.
Ibidem.

Ibidem.

MONVMENTVM DVCIS ADELberti. Anno 1006.

Hîc populi leges ſaxi ſub mole ſepultæ,
Hîc ius paxq; iacent, hîc patriæ auxilium.
Hîc cubat ala, ſcutum, clypeus, lacrymæq; repoſtæ,
Hîc oculus cæci ac hîc pietas viduæ,
Pes claudi, veſtis nudi, ſolamen egeni,
Noſter Adelbertus Dux bonus atq; pius.
Gentib. externis timor & pauor, vnica tandem
Militibus propriis gloria ſumma ſuis.
Quàm fortis fuerit, nouerunt vltima terræ,
Qua bonitate fuit, dicere lingua nequit.
In ſexto decimo Septembre notante Kalendas
Membra ſua hîc poſuit funereo gemitu.
Quisquis adis tumulum, culparum facta tuarum
Ante Deum recita, cum precibusq; iuua.

SPOLETI IN VMBRIA.

THEONORÆ BVRSINÆ CONiugi clariſſ. Seuerus Mineruius B. M. P.

Vitam ego te geminam vixi viuente, fuiſti
Supra hanc qua viuo tu quoq; vita mihi.
Morte tua exanimis viuam, nam conditur vna
Maxima tecum animæ pars Theonora meæ.

IN CVRIA

Anno M. D. XXXVIII. carmina reperta ſunt ſub vetuſtiſſimis Spoletanæ vrbis mœnibus.

Iano, Portuno atq; Marti E.S.C. Vibonius A.Apesemus, L.Aurelius faciendũ dederunt.

ITEM.

Vrbem hanc Portunus, Ianus, Mars ordine seruant.
Quàm bene sub trino numine tuta manet!

OCRICVLVM.

AD FONTEM OPPIDO vicinum.

MOnte sub hoc triplici cunctis fluit vnda salubrũ,
Qua leuet arentem, si cupis, apta sitim.
Siste gradum, repara vires hoc fonte viator.
Dic precor vt vireat mons simul iste diu.

TOLLENTINI IN FORO SVB INSIGNIIS PONtificis, & Symbolo; Moderata durant.

PAulo III. PON. MAX. terrestri Deo, Reip. Christianæ conseruatori.

RECANATI.

SEreniſſimus Cæſar Fridericus, Rom. Imp. ſemper Auguſtus, ab Rep. Recanatenſi honorificentiſſimè ſuſceptus, magiſtratum eiuſdem, de ſua maieſtate bene meritum, auro inſigniuit, procreatos ex damnato coitu legitimandi, notariosq; creandi auctoritatem conceſſit. M. CCCC. LXVIII. die XX. Septemb.

IN

IN S. DOMINICI.

Quòd prope Loretum morior florentibus annis,
Gratia cœlitibus mortis habenda meæ.
Immatura iuuat me mors, nam mortis acerbæ
Munere, peccandi copia facta minor.
Nec minor & noſtræ fiducia certa ſalutis,
Loreto morior quod propiore fuit.
Nec refert peregrè an patria tumuleris in vrna,
Terra locus tumulo mortis & vna via eſt.
Ergo Nicolao gratanda hæc funera, quorum
Eſt operæprecium conditione mori.

VERVLI.

TALE QVID AONIVS PALEARIUS parentib. & ſororibus ſuis cogitabat.

MAtthæo Paleario, & Claræ Ianarillæ optimis parentibus: & Eliſæ, Franciſcæ, Ianillæ, Palearii, ſororib. honeſtiſſimis, Aonius Palearius poſuit mutato ſolo.

NEC NON VXORI.

Ni mihi ſpem Chriſtus faceret, quem vita ſecuta eſt,
Non poſſem abrupto viuere coniugio.
Ille mihi te olim redituram in luminis oras
Pollicitus, dulci paſcit amore animum.
Interea Aonium venientem curſibus ad te
Expecta campis vxor in Elyſiis.

CESENATIA.

AD FRANCISCI IN aditu Bibliothecæ.

ELephas Indus non curat culicem.

IN PALATIO.

Felicem AEmiliam dum te regit atq; tuetur,
Qui Chriſtum geſtat pectore, Chriſtophorus.

IN ATRIO.

Vt manus, ita conſcientiam laua.

FOROLIVIANA.

AD IMAGINEM MORTIS.

NOn terrori, verùm lætitiæ, ſolam ſpem in Deo habenti, futura ſum.

AD IMAG. VITÆ.

Vita fallax, anxia, creſcendo decreſcens, mortis ludibrio quot illaqueas!

TAVRINENSIA.

EXcipiens gelidas patriis ex alpib. auras
Heſperii princeps ius capit vna ſoli.
Terra ferax, gens læta, hilaris addicta choreis:
Nil curans quidquid craſtina luna vehat.
Ingenium natura aptum, ſed more ſolutum:
Plus animo capiens quàm dare poſſit ope.

Felix

Felix Marte nouo, felix melioribus armis.
Namq; recens acuet pectora lenta metus.

IN TEMPLO IESVITARVM.

DIALOGVS PHILOSOPHI & Iuſtitiæ.

PH. *Qua Dea?* IVST. *Iuſtitia.* PH. *at cur toruo lumine*
IVST. *Neſcia ſum flecti, nec moueor precio.* *(ſpectas?*
PH. *Vnde genus?* IVST. *Cœlo.* PH. *Qui te genuere parentes?*
IVST. *Mî Modus eſt genitor, clara Fides genitrix.*
PH. *Aurium aperta tibi cur altera, & altera clauſa eſt?*
IVST. *Vna patet iuſtis, altera ſurda malis.*
PH. *Cur gladium tua dextra gerit? cur læua bilancem?*
IVST. *Ponderat hæc cauſas, percutit illa reos.*
PH. *Cur ſola incedis?* IVST. *Quia copia rara bonorum eſt.*
Hæc referunt paucos ſæcula Fabricios.
PH. *Paupere cur cultu?* IVST. *Semper iuſtiſſimus eſſe*
Qui cupit, immenſas nemo parabit opes.

NOVOCOMI IN BASILICA.

ORdo populusq; Comenſis, C. PLINIVM ſecundum mactum ingenio virum, dignatione clarum, doctrina admirabilem, vt qui olim Imperatorum Cæſarum Veſpaſianorum amicitiam meruerit: officia maxima geſſerit: ac ſcriptores vniuerſos, copia & varietate ſuperauerit: municipem ſuum incomparabilem, ſtatua, & elogio ornauere.

Tantus honor, dulciſq; iuuat me fama ſecundum:
At mage, conciues hæc poſuiſſe meos.

IBIDEM.

C. PLINIO Cecilio ſecundo, qui conſulatu, auguratu, militiæ geſtis, orãdis cauſis, poëmatibus & hiſtoriis cõficiendis, Cęſare Traiano Auguſto luculẽtiſſimè laudando, afficiendoq; immenſa liberalitate patriam ſuã, eidem immortale contulit ornamentum, Ordo Comenſis conciui ſuo deſiderabili, honore accepto. monimenta poſuit. M. CCCC. LXXXXIIX. Cal. Maii.

Functus eram, ſed tum veteri præclarus honore
Viuebam, perii, nunc quoq; vita mihi eſt.

IN PALATIO P. IOVII.

Viuidæ fœcundæq; virtuti Mæcenates nunquam deſunt.
Fato prudentia minor.

ALIBI.

Quò iuuenis properas, oculos huc flecte parumper,
Lætus eris, ſed mox non ſine lacrymulis.

IN TEMPLO.

Quem inuida mors vult eſſe mortuum, hiſtoria, patria, orationes & carmina Benedictum Iouium mori non ſinunt. Iulius Epiſcopus Nucerinus memoriæ patris opt. P. 1556.

SVB STATVA ATTILII GRAMMATICI Comenſis.

Morborum vitia & vitæ mala maxima fugi:
Nunc careo pœnis; pace fruor placida.

TRI-

TRIDENTINA.

IN TRIDENTVM IVL. CÆS. SCALIGER.

NObilis Italico quæ prima vrbs imminet orbi,
Ausoniis miscet Norica verba sonis.
Romanum ingenium est, animus Germanus, acerba
Vltio, si obducta est nube serena fides.
Accipere à Veneto, cuius pars, milite leges
Hæc potuit. si non; & valet ipsa dare.

GEORGII FRONSBERGII tumulus.

Ad eum modum armatus prælium conciuit ante Papiam, Gallos cecidit, castra cepit, obsessos extrema patientes seruauit.

MEMORIÆ DEFVN. S.

Georgio Fronsbergo Imp. decretis Germanici exercitus Duci, qui per Tirolim defectionem colonorum compressit: per Liguriam & regionem Transpadanam Italiæ vrbes, populos rebelles perdomuit: ad paludes Venetas & turrim vsque Mergeram victor accessit: ferro, igni vrbem terruit: socias ciuitates oppugnatas, exercitumque ad loca iniqua delapsum, ex hoste confertiss. obsidione quartùm & quintùm liberauit. vicies, plus minus, signis collatis pugnauit: fortitudine, celeritate, animo consilioq; rebus inclinatis præsentissimum se & inuictum præstitit. post ingentia facta

vita perfuncto patri opt. Gaſperius F. pientiſſ. gemens illachrymansque mon. more maiorum religioſè P. An. Chriſtiano 1528. menſ. Aug. 20. obiit diem. Vixit an. 54.

APVD S. MARCVM.

DOROTHEÆ TONNÆ.

Pudicitia, prudentia, venuſtate atque moribus inſigni, vxori cariſſ. & benemeritæ, Andreas Burgius Cremonen. eques & Cæſareus conſiliarius, maritus mœſtiſſ. poſuit. Vixit an. XXX. menſ. II. dies III. Obiit die X. Octob. M. D. XX.

Quid gemis heu tanto felicia funera luctu?
Turbantur lacrumis gaudia noſtra tuis.
Parce precor triſtes queſtus effundere, vixi.
Non erat in fatis longior hora meis.
Immatura peri, ſed tu diuturnior annos
Viue meos coniux optime, viue tuos.

ALIVD.

L. Romulus Pincius Mantuanus Iuris vtr. Doctor, Protonotarius Apoſtolicus, ac Canonicus Tridentinus, pluribus honoribus ſub Ferdinando Ser. Rom. Imp. & ſub ill^mo ac R^mo D. Bernardo Cleſio Card. & Epiſcopo Trident. functus, quicquid à terra accepit, huic ſepulcro commendat; quod verò è cœlo, ſpe plenus, ac gaudens Deo reddidit. Vix. an. LXX. Menſ. Ian. III. Obiit M. D. LXXIIII.

ALIVD.

ALIVD.

Dei Opt. Max. laudibus perſonandis Ioannes Antonius Zuriet organum cum opere marmoreo faciundum C. pecunia ſua. Bernardo Cleſio Cardinale Tridentinis imperante. M. D. XXXIIII. Vincent. Vicentin. faciebat.

PVTEOLIS.

PVteolis viſuntur oſſa ſtupendæ magnitudinis cum hac inſcriptione, cuius autor perhibetur Pomponius Lætus:

Huc quicunq; venis ſtupefactus ad oſſa Gigantum,
Diſce cur Hetruſco ſint tumulata ſolo.
Tempore quo domitis iam victor agebat Iberis
Alcides captum longa per arua pecus;
Colle Dicaarcho clauaq; arcuq; Typhones
Expulit, & ceſſit noxia turba Deo.
Hydruntum petiit pars, & pars altera Thuſcos,
Interiit victus terror vterq; loco.
Hinc bona poſteritas immania corpora ſeruat,
Et tales mundo teſtificatur auos.

INSCRIPTIO LAPIDIS NVper in mari reperti.

Imp. Cæſ. Diui Hadriani F. D. Traiani Parthici nepos. D. Neruæ pronepos. T. Ælius Hadrianus Antoninus Aug. Pius. P. M. Trib. pot. II. Cos. II. Deſig. II. PP. Opus Pilar. VI. maris collapſum à Diuo patre ſuo promiſsũ reſtituit.

In horto quodam.

Petrus Toletus, Marchio villæ Franchæ Caroli v. Imp. in regno Neapol. vicarius, vt Puteolanos ob recentem agri conflagrationem palanteis ad priſtinas ſedes reuocaret, hortos, porticus, & fontes marmoreos, parta victoria Africana, quam reportauerat, otio genioq; dicauit: ac antiquo inſtaurato purgatoq; ductu aquas ſitientibus ciuibus ſua impenſa reſtituit. Anno à partu Virg. M. D. XL.

CAIETANA.

IN CAIETAM IVL. CÆS. SCALIGER.

TE quoq; cedentem natura AEneïa nutrix
Heſperio retinent littora curua ſinu.
Iuſta pius fecit, tumulumq; ſacrauit alumnus:
Vnde tuum in noſtro nomine nomen habes.
Reddere non potuit, deerat quod legibus aui:
At data, quod potuit, vita ſecunda tibi eſt.

Silius Paladius vt moriens viueret vixit vt moriturus.

INSCRIPTIO.

IN SACELLO S. CRVCIS SVB templo S. Trinitatis.

Ad petram ſciſſam, quod tempore paſſionis Chriſti accidiſſe ferunt.

Quid

Quid petra? ni Christus. quid & hæc scissura? quòd ipse
Anguem, legem, iram tum scelus omne scidit.
Patri ergo, & nato, & paracleto, applaudite semper.
Nam Deus est vnus, trinus & vnus idem.

SVESSAE.

AVGVSTINI NIPHI tumulus.

DVm lapidi titulum mœrens Galeacius addit,
Et tristi curat funera cum gemitu,
Si quis honos tumuli: non hoc tibi Niphe supremum,
Sed patriæ, & misero stat mihi munus, ait.
Ne viuis melioré tui tu parte, leuamen
Nos luctus mediis quærimus in lacrymis.

ATELLANA IN CAMPANIA.

ACTILII RVFI ET VXORIS.

PVb. Actilio Rufo, & Actiliæ Beronicæ vxori: vixere annos XXIV. Sed Pub. mens. X. antè natus est eadem hora, fungorum esu ambo mortui sunt, ille acu, ista lanificio vitam agebant. nec ex eorum bonis plus inuentum est, quàm quòd sufficeret ad emendam pyram & picem, quibus corpora cremarentur, & præfica conducta, & vrna empta, atq; indulgentia Pontificum locus datus est.

BENEVENTI IN ARCV TRIVMPHALI.

PONtia Titi Pontii filia hîc ſum : quæ duobus natis à me veneno conſumptis, auaritiæ opus, miſerè mihi mortem conſciui. Tu quisquis es, qui hac tranſis, ſi pius es, quæſo à me oculos auerte.

CAPVANA.

IN CAPVAM IVL. CÆS. SCALIGER.

FLammea ſi valeat ſuperare ſuperbia faſtum:
Pinguem luxuriam delitioſus amor:
Hoc mollem pinges Capuam, Capuæq; colonos:
Et quæ aliis viſa eſt, nec ſibi meta fuit.

INSCRIPTIONES.

IN PORTA CASTELLI.

Lælius Elyſii Gentilis Capuan. F. molem hanc vetuſtatis monumentum reſtaurauit: adiacentes hortos & cryptas expurgauit: cunctaq; Muſis & amicis dedicauit.

IBIDEM.

Hoſpes Apuleius quum ſis, ne ingredere, priùs quàm ex horto roſas collegeris.

TAREN-

TARENTINA.

IN TARENTVM IVL. CÆS. SCALIGER.

Mollia quæ tenuis dimittunt pondera lanæ:
Tonsa Tarentinis iugera lata iugis,
Hæc eadem complent vagrandibus horrea culmis:
Et tua sub prælum munera Bacche ferunt.
Nulla est in Latio Pomona beatior vsquam:
Nulla est Hesperidum gratior aura locis.
Se totum exhibuit lauta ad conuiuia Nereus:
Seruit & innumeris proxima silua feris.
Hîc ver perpetuum est, tantùm pro frugibus æstas.
Nectareas superant sidera sæta dapes.
Quod si cœlum imis vellet mutare suprema;
Haud aliis poterat plenius esse locis.

TVMVLVS PACVVII.

Adulescens, tametsi properas, hoc te saxum rogat vt se adspicias: deinde quod scriptum est legas. Heîc sunt Poëtæ Pacuuii Marci sita ossa. Hoc volebam nescius ne esses.

IN CORSICA.

Hieronymus de Monelia legatus in hanc insulam Corsicæ pro magnifico officio S. Georgii Commissar. vt populos præcedentis anni rebellione nondum constantes in pace ac officio contineret. Armis atq; prudentia rem

TERGESTAE IN ISTRIA.

EPITAPHIVM PVERI.

ME longè effigie venuſtiorem
Narciſci vel Apollinis comati
Parcarum Lacheſis ſoror ſeuera
Iſti Quinterinem dedit ſepulcro.
Cur non floſculus exeam requiris,
Cùm tantùm fuerim puer decorus?
Hæc tellus nimis arida eſt viator,
Noſtri facta peruſtione amoris.
Nam terram quoque læſimus decore.
Quòd ſi lacrymulis tuis madeſcet;
Forſan flos nouus ibit è ſepulcro.

IN ZAZYNTHO.

M. TVLLI CICERO HAVE, ET TV TERTIA ANTΩNIA.

IN TEMPLO MARIAE.

ANdreæ Veſalii Bruxellenſis tumulus, qui obiit an. M. D. LXIV. Id. Octob. ætatis verò ſuæ LVIII. cùm Hieroſolymis rediiſſet.

PANOR-

PANORMI IN SICILIA SVPRA PORTAM quandam extat

CONFESSIO FIDEI MAHOMETICA linguâ Chaldaicâ in hanc ſententiam.

NOn eſt alius Deus præter vnum Deum. Non eſt alius potens, præter eundem Deum. Neq; eſt alius victor, præter eundem quem colimus Deum.

Interim de Chriſto verbum nullum.

PARASITI EPITAPHIVM.

VIatores, ciues optimi, vel aduenæ, ſiue bini, ſiue ſinguli inceditis, ſiue turmatim, quod magis erit gratiæ: ſiſtite, offirmate greſſum: nec miremini, ſi moramini aliquantiſper. Dicaculus equidem fui: ſuccinctus ſermo dari vobis nõ poteſt: iuuat vobiſcum eſſe, ac ab ore meo pẽdulos detinere, vt iuuit ſemper. Saxum hoc vos vocat. quid, inquã? viuus aſſueui, prudens, imprudens, mortuus item vos fallo. nam non vos vocat, quod vacat ore, verùm is, quoius cinis hîc latet, olim quom potuit, nunc huc vos vocari voluit, valuitque hoc. hæc olim ſua voluntas volentes vos legere hoc ſcriptum: vah quid loquor? immò ſculptũ: quàm ægrè veritas

adhuc ſe mecum conciliat! nam neq; hîc atramentũ, vel papyrus, aut membrana vlla adhuc, ſed malleolo & celte litteratus ſilex, ſilens adhuc. Quid hic latet, latè quod ego efferri, & effari geſtio? Sertius Pollenſis paraſitus, hiſtrio veſter feſtiuiſſimus, heic cubo: hoc unum quidem tandem ſponte dictum, verum eſt: ſi quis dubitat, hanccine olfaciat humum: olet temetum & florem vin. veteris: quo ſatur, ſatis iuuenis hauſi. at ſi veixi vitam, tam vobis gratam, quàm notam vrbi & orbi, non minus munus hoc à vobis impetrem oportet: adeſte mihi & fauete, edictoque huic vos ſubſcribite & obſignate. Si quis ſibi veſicam onuſtam ſenſerit; domum ſuam onus hoc reportet in cloacam: ſi verò feſtinus fuerit; citerior vel vlterior hoc loco pro religione ſe euacuet. Qui non paruerit; hæc multa illi eſto: teſte altero vt careat. Canes quoq; cæſi fuſtibus edictum hoc ſentiant. Affuiſtis, fauiſtis, & obſignaſtis. Teneo, quo modo riſum vobis dare ſitio: hui, ſentio, dictum volui eſſe. Sed quid hoc eſt quòd tam familiariter iſtuc procedit Veritas. profectò contagione mei ſiſtit ipſa quoque, & mihi ſupparaſitatur, quæ vltro potum inuocata aduenit: nunc ſi vrbani perhiberi vultis, & veritati ſupparaſitanti & arenti meo cineri cantharo piaculum vinarium feſtinate: pòſt valete, abite in rem veſtram, viatores optumi,

his nugis, ambagibus, condonate poſtumis.

EPI-

EPITAPHIVM C. VIBII ADOlescentis zelotypi.

INFER. D. DEABVSQVE.

C. Vibius adulescens intemperato amore percitus Putilliæ Sex. puellæ gratiss. quod alteri viro tradit, non sustinens cruento gladio sibimet mortem consciuit. Vix. ann. XIX. mens. II. d. IX. horas scit nemo.

EPITAPHIVM TREBIAE ZELOTYPAE.

D. DITI ET PROSERP.
S. V. F.

Trebiæ Q. L. S. Trebii filiæ amoris monument. & pietatis aul. Fibustius vir cum q. summo cum desiderio deliciosè vix. m. I. d. III. Hæc M. VX. Quam amantiss. mihi infeliciss. lacrymas & æternos luctus reliq. extremo zelo me cum suspicaret. Alia cum fœm. iacuiss. in furorem dulciss. conuerso amore semet ferr. pectus per med. transf. necauit. Hei vx. cur hoc? Mi care con. nec fact. tant. sed & suspectum amanti demere debueras. Vale lib. at ego incerta infel. & trepida vita soluta quiesco.

SIMILIS PRAEFECTVS MILITVM Adriani Cæsaris, sequens epitaphium moriens sepulchro suo inscribi iussit.

Similis hîc iacet. Cuius ætas quidem multorum annorum fuit: septem tamen duntaxat annis vixit.

EPITAPHIVM GLADIATORIS, QVI cùm eius amore Fauſtina Marci Imperatoris vxor arderet, Chaldæorum conſilio occiſus eſt, vt eius cruore amans fœmina amoris flammas reſtingueret.

D. M.

Gladiatori meo amore cuius extremè perusta immort. languorem decub. At eius cruore, heu me miſeram, impiata convalui D. Fauſt. Aug. piè monum. relinquens, vt Q. Ann. ſang. turtur. inter ſacrificand. arc. relig. Hanc intingi ex L. accen. facul. Et collachrymulantes puellæ ſoluerentur luctumq. funeral. ob tanti indicium doloris deuellat. crinib. promiſſis ruſſar. pectora faciemq. Diem integr. propitiatis Man. circa ſep. ſatagerent annua. perpetuo repetund.

Ext. F. I.

GERMA-

GERMANICA.

VIENNENSIA.

IN VIENNAM IVL. CÆS. SCALIGER.

ASpice barbaricis quæ propugnacula bellis;
Quæ ſtet fulmineis machina torua pilis:
Aduerſus ſpurios, quæ fortia pectora, Turcam
Apparet intrepida Norica dextra fide.
Illa igitur validis aſſultibus irrita fudit
Prælia, quæ capto fecerat hoſtis agro.
Quin etiam patrii demiſſis turbine cœli
Auxilijs largo perpluit imbre polus.
Qualia regna putes, numen quibus excubat armis?
Nonne Dei eſt, pro quo pugnat & ipſe Deus?

INSCRIPTIONES VIENNENSES.

PORTAE GRATVLATORIAE SVBVRbanæ Viennæ Auſtriæ, Imperatori Rudolpho II. &c. primò vrbem ingredienti à Senatu Populoq; Viennenſi poſitæ, inſcriptiones.

ARCHIDVCI SVO SERENISS. RVDOLpho II. Imper. Cæſ. Aug. &c. gratulatur Auſtria ſua.

Auſtria quòd redeas tua Maxime gaudeo Cæſar,
Succeſſu felix opto fruare bono.
Res eſt ſucceſſus qua non precioſior vlla,
Res venit à ſolo tam precioſa DEO.

AQVILA ROMANA IMPERATORI SVO Rudolpho II. inuictiſſ.

Antè polus ſtellis, ver floribus, imbribus æther,
Danubius rapidis antè carebit aquis.
Antè tibi, antè Ioui communis deſinet vſus
Eſſe Aquila, quàm te non ego fida colam,
Duxq3 comesq3 tibi ſiſtar belloq3 togaq1,
Cuſtosq3 & clypei fida miniſtra tui.

ROMANORVM IMPERATOREM RVDOL. II. Cæſ. ſalutat Europa humilimè.

In te Magne mihi ſpes eſt ſita magna Rudolphe,
Cæſar ades rebus tuq3 Deusq3 meis.
Afflictæ mea fata vides: afflicta ſed oro
Sis memor Europæ per mea fata tua.

ARÆ SEPVLCRALES INclytæ familiæ Salmenſis.

ARA I.

Dis Man. Sac.

Incomparabilis heros, NICOLAVS à SALMIS, D. Ferdinandi Rom. Hunga. ac Boëmiæ Regis, Archiducis Auſtriæ ab arcanis conſiliis, Cubicularius, & ſupremus prouinciarum Auſtriæ

ſtriæ Capitaneus: Quum D. FRIDERICVS Rom. Imp. D. SIGISMVNDVS, D. MAXIMILIANVS Rom. Imp. & FERDINANDVS Rom. Cæſar, Auguſti fratres, rerum potirentur: eorum auſpiciis, Reipub. annis XLVI. fortem atq; ſtrenuam operam domi militiæq; nauauit. Anno porrò Domini M. D. XXIX. Solymanno Turcarũ Tyranno Viennam obſeſſam atrociter oppugnante, dum dirutis mœnibus inuictum generoſi animi robur pro muro hoſtium minis opponit, ſaxo percuſſus, lethale vulnus accepit. D. FERDINANDVS Pat. Patr. virtutis rerumq; geſtarum gloriæ ergò, hoc ei monumentum fieri cur. Moritur IV. die menſ. Maii, Anno Domini Ieſu Seruatoris M. IↃ. XXX.

Virtutem poſteri imitantor.

Quam meruit virtus, ſequitur te gloria. Cæſar
Et tumulum, & lacrymas dedicat has tumulo.

ARA II.

D. O. M. S.

Nicolao IV. Salmæ & Neoburgi Comiti, Nicolai illius III. Salmæ Com. magnit. rer. geſtar. ſuo ſeculo belli Ducis clariſſ. F.

D. Ferdinan. Ro. Regis ſupr. Cubiculario, omnibusq; ipſius regnis ac ditionibus cum ſummo imperio Præpoſito:

A Ioanne Pannon. Rege, & Solyman. Turcar. Tyranno, ad quos ipſius Ferdinandi nomine legatus miſſus fuerat, ampliſſ. muneribus donato:

Ab illo atq; etiam in fratrem cariſſ. admiratione virtutis adoptato:

A ſuo Principe Poſonien. regionis iurium arcisq; præfectura & Comitatu Neoburg. aucto ornatoq;:

A Carolo v. Cæſ. max. & feliciſſ. in ampliſſ. ordinem aurei velleris cooptato:

Quum Leuam, Chiabrachium, Zythnam, Muranum, expugnaſſet, communemq; pacem Regno Hungariæ reddidiſſet:

Paternam iam gloriam aſſecutus, deceſſit Agriæ. XVI. Calend. Sept. anno Chriſti M. D. L. Æt.

Iulius Com. Salmæ & Neoburgi, D. Maxim. Rudolph. II. ab Imperialis aulæ conſiliis, Filius mœrens Parenti ſanctiſſ. atq; opt. fecit. ANNO Sal. Hum. M. D. XVIC.

Si vitam vitâ mihi compenſare liceret
Magne parens, mea iam, iam tua vita foret.
Sed mea vita nihil: potior tua cœlica vita;
O liceat tecum viuere, ſicq; mori.

ARA III.

Iouæ Opt. Max.

CHRISTOPHORO COM. SALMIO & Neoburgio:

Nicolai III. F. Nic. II. N. Ioan. pron. præclaræ indolis, ac ſummæ ſpei adoleſcenti, qui in floridiſſima iam tum ætate, vita hîc laudatiſſimè peracta, maxima fidei conſtantia, fatis ceſſit,

sit, magno cum patriæ dolore ac desiderio.
Anno Sal. Hum.
Æt.

ARA IV.

CHRISTO S. SERV.

Wolfgango Nic. F. Nic. N. Ioan. pron. Comiti Salmio & Neoburgio, Præsuli & Episcopo Patauino: sinceræ Religionis, & æquitatis obseruantissimo: summo ingenio, eximia doctrina, rara eloquentia prædito:
Humanitate ac beneficentia domi foriſq; claro: Principi sanctissimo:
Musarum patrono incomparabili:
Bonorum omnium cum luctu,
Supremo die piè religioseq; functo: Passauiæ, VI. Decembr. Anno M. D. LV. Æt.

Munde vale: nulla hîc est constans patria: cœlum
Per te Christe datur patria firma pia.

ARA V.

D. O. M. S.

Eckio & Nicolao, Salmæ & Neoburgi Comitib. Nicol. IV. Com. Salm. & Neoburgi filiis:
Posonien. regionis iurium, arcisq; præff.
ambobus viris amplissimis ac clarissimis.
Alter Iaurinen. præsidii Princeps, perterrefactam Zygethana clade Pannoniam, re, fortuna, fide, sustinuit:

Summa vſus celerit. Hegettam, Tattam, & Veſprimium á Solyman. Turcar. Tyran. ereptas virtute ſua recuperauit:

Liberalis, magnanimus, laborum militar. patiẽtiſſ. in omni belli munere ita egit, vt hoſti celeberrimus ſimul & formidabilis haberetur.

Alter autem omni liberali doctrinâ perpolitus, Græcè Latinè aliquotq; aliar. exotic. linguar. exactè doctus, veram ſapientiam ante canos comparaſſe viſus eſt:

Primùm Imperialis, inde bellicus Senator, ſub Ferd. Maximil. & Rudol. II. Rempub. fideliſſ. & opt. conſiliis ſemper rexit:

Machinamentis ad præſidia munienda, adq; hoſtium augendam incuriam inuentis, cum iis quos mirata eſt antiquitas, comparandus.

Ille Iaurini in complexu milit. quibus apprimè carus ſemper fuerat, extremum vitæ ſpiritum edidit. An. Sal. M. D. LXXIV. Non. Iul. Ætat.

Hic Caniſæ, cui cum ſumma poteſtate præerat, poſtquam vix. x. menſ. ſpacium excubias pro ſal. patriæ egiſſet, vi repentinæ mortis ſublatus eſt. VI. Cal. Decembr. Æt. S. anno XLIII. Chriſti XXC.

Iulius Com. Sal. Neob. D. Maximil. & Rudol. II. ab Aulæ Imperialis conſiliis, auitæ paternæq; virtutis æmulatoribus, germanis cariſſ. poſ. Anno M. D. XVIC.

*

Accipite ô animæ fortes, monimenta doloris,
Mixta piis lacrymis hæc pia vota, mei.

Ome

O me fata darent vobiſcum viuere: vita
Inuita, haud vita eſt, cui ſua vita deeſt.

ARA VI.

P. M.

Illuſtr. at ſtrenuo Heroi NICOLAO V.
Nicol. F. Egmontis & Iulii Com. à Salm. & Neoburg. FR.
Senatu bellico Maximil. & Rudolph. II. cognito,
Poſonien. regionis Comiti, Caniſię́q; præfecto:
Qui quum ſuæ cuſtodiæ excubiarumque duûm vix. menſ. (quos anni multi haud emetirentur) edidiſſet:
Siue fato, ſiue iniquorum malèficio importuniſſ. ſublatus:
Iul. fratri Maximil. & Nicol. filiis filiabusq;, coniugique Iudithæ à Polhaim ſuperſtitibus mœrorem cunctis, dum cineres quieſcunt, ſui deſiderium relinquens:

M. H. M. H. S. E.
Vix. ann. XLIII. Ob. Caniſiæ XXVI. anni Sal. LXXX.

ARA VII.

D. O. M. S.

Eliſabethæ Thurræ, Freiſtadii, Semphtæ, Richenauiæ, & Themetuini Dominæ, fœminæ lectiſſimæ,

Alexii Thurri, viri ſummi, Pannoniæ Proregis æquiſſ. & ſapientiſſ. filiæ;

Quæ ſic ſemper vixit, vt ſeculum ipſa haud dignum videretur:

Ita diem extremum clauſit, vt mors omni vitæ ipſius curriculo reſponderet:

Sed & Æmiliæ ac Iuliolo puellis bimulis:

Qui vtrum formoſiores, an blandiores fuerint, dubium reliquerunt:

Qui quod voluit mater, ſemper fecerunt:

Alterum mî Eliſabetha, alterum Anna-Maria Dietrichſteinia vxor ſuperſtes fidiſſima peperit:

Iulius Com. Salm. & Neoburg. Maximil. & Rudol. II. ab Imperialis aulæ conſiliis,
Maritus & parens, coniugi ac liberis dulciſſimis,
Quòd cum illis non ſim, dolens feci.
Anno Sal. M. D. XXCIV.

*

Si dolor & lacryma poſſent vos reddere vitæ:
Reddiderint vitæ vos dolor & lacrymæ
Iamdudum. quid tum? dolor eſt & lacryma teſtis,
Gaudia vos vitæ ſola fuiſſe meæ.

ARA VIII.

Chriſto Redempt. S.

ANNÆ-MARIÆ DIETRICHSTEINIÆ,
Sigiſm. F. Sigiſmundi N.

Liber

Liber Baron. ab Holleburg &
Finckenſtein,&c.
Quæ matronal. virtutum omnium ac
laud. præclariſſ.
Summæ erga Deum religionis,erga
maritum fidei,
Amoris erga liberos,beneuolentiæ erga ſuos,
Benignitatis erga pauperes,erga omnes
humanitatis,
Morum deniq; ac vitæ perpet. ſanctimoniæ,
caſtitatis, innocentiæ,
Viuens moriensq;,
Singulari præluxit exemplo omnibus ſui ordi-
nis & ſex.hominib.
Coniugi incomparabili,
Quæ ſupra ætatem morbo varorum pala-
bundo infeſtata,
Partu heu immaturo nimis quintam
enixa ſobolem,
Magno cum dolore ac labore:
Quam ſacro fonte priùs renatam, & ex ſe
Annam-Mariolam cognominatam, ſecum in
cœlum ſublatam, Chriſto initiauit:
Inter amplexus coniugis, & liberor. aman-
tiſſ. piè ſancteq; expirauit,
Animulæ ſuę cariſſimæ
Iulius Com.Salm.& Neoburg.
maritus infeliciſſ.
vberibus cum lacrymis poſ.

*

Vita meæ vitæ quondam, mea mellila coniunx,
Mors vitæ nunc es mortua nempe meæ,

Soluar, & ô tecum Chriſto nunc deniq; viuam:
Sic placeam: Chriſto viuere certa ſalus.

Ob. ann. ætat. XXVII. Sal. hum. 1517. Martii 5.

AVGVSTANA.

AD S. MARIÆ.

OTHONIS III. IMP. MONUMENTUM.

IMp. Cæſ. Othoni Auguſt. III. ex gente Magni Witekindi Saxonum regis, Cæſ. Othonis Auguſt. II. filio, Cæſaris Othonis Aug. Magni nepoti, Regis Henrici Auguſti Aucupis pronep. Othonis ducis Saxoniæ & Rom. Imp. gubernatoris abnep. Lutolphi Saxonum Ducis ac nep. Brunonisque Saxonum ducis, & Witekindi fratr. trinepoti. Obiit X. Kal. Feb. Anno Salutis M. II. regnorum XIX. Imp. V. Quòd viſcera eius hîc condita iacent, Fridericus III. Dux Saxoniæ Princeps elector, Comes prouincialis Turingiæ, Marchio Miſniæ, & ſacri Rom. Imp. locum tenens generalis, progenitoribus dulciſſ. faciundum curauit. Salut. ann. M. D. XIII. V. Id. Maii.

N. B.

Frid. III. Imp. Viennæ in D. Stephani ſepultum non ignoramus. Ideo eã quæ mox ſequitur inſcriptionem Auguſtæ tantùm honorariam arbitramur.

IN

IN AEDIBVS ECCENBERGERINIS.

Imp. Cæſar D. Fridericus III. Pius, Proſper, Aug. Chriſtianitatis Supremus Princeps, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c. Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Stiriæ, Carinthiæ & Carniolæ, Comes & Princeps in Habspurg & Tirolis, Landgrauius Alſatiæ, Princeps Sueuiæ, Marchio ſupra Anaſum, Princeps religioſiſſ. qui ſacrum Romanum imperium ſumma iuſtitia & virtute quinquaginta tribus annis ſapienter & moderatè rexit: quíque filio ſuo Maximiliano Imp. glorioſiſſimo ſereniſſimam Dominam Mariam vnicam filiam & hæredem Diui Caroli Ducis Burgundiæ potentiſſimi, &c. legitimo thoro copulauit: ex quo quidem connubio omneis ducatus, principatus, marchionatus, comitatus, & dominia, quæ præfatus Carolus Dux terra mariq; poſſedit, felici domui Auſtrię hæreditario iure perpetuò acceſſerunt: quæ & Imper. Maximilianus potenti manu, & gladio conſeruauit: Ipſe Fridericus talibus multisque aliis imperatoriis virtutibus perpetratis, naturæ debito perſoluto: celeberrimis ac famoſiſſ. exequiis deuotè celebratis, in hoc precioſo monumento reconditus eſt.

Hic Fridericus III. Imp. Aug. Naſcitur ann. Salutis noſtræ M. CCCC. XV. Eligitur in regem Rom. ann. M. CCCC. XLI. m. Aug. d. XIX. Moritur ann. M. CCCC. LXXXXIII. ætatis ſuæ LXXVIII. Imp. verò LIII. m. IIII. d. IIII. eius corpus in hoc ſaxum reconditur ac transfertur.

an. ſal. M. D. XIII. d. VII. Nouēb. Imp. Cæſar D. Maximilianus P. F. Aug. Chriſtianitatis ſupremus Princeps, Germanię, Hungarię, Dalmatię, Croatiæ, Boſnęq́;, rex Angliæ, dux Burgundię, Lotharingiæ, Brabantiæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Limburgiæ, Lutzenburgiæ & Geldriæ Comes, Princeps in Habspurg & Tirolis, Landgrauius Alſatiæ, princeps & comes Burgundiæ, Flandriæ, Goritiæ, Artheſiæ, Holandię, & comes Selandię, Phirretis in Kyburg, Namurci & Sutphaniæ, Marchio ſuper Anaſum, Burgouiæ, & ſacri Romani imperii. Dominus Phriſiæ, Marchiæ Sclauonicæ, Mechliniæ, Portuſnaonis & Salinarum, &c. potentiſſ. & victorioſiſſ. qui ſua ſingulari ſapientia, per ſancti cōnubii fœdera, quo filio Philippo regi glorioſiſſimo ſereniſſimam Ioannam reginam & hæredem Hiſpaniarum coniunxit, nepotibus ſuis ſereniſſ. atq; chariſſ. Carolo, Ferdinando, Leonoræ, Iſabellæ, Mariæ & Katharinæ eorumq́ue poſteritati archiducibus Auſtriæ, & ducibus domus Burgun. regna hęc famoſiſſima, ſcilicet Caſtellæ, Granatæ, Nauarræ, Cathaloniæ, Toleti, Galletię, Valentię, Sardinię, Maioricæ, Minoricæ, Corſicę ac Inſul. Antipodum, &c. hęreditario iure perpetuo laudabiliter acquiſiuit, ex quo inclytam domum Auſtrię in tantum exaltauit, ut D. O. M. gratia, in orbe terrarum huc vſq; nullam parem habeat. Et hoc precioſum monumentum, à patre deuotiſſ. Imp. Friderico inchoatum, ipſe filius pientiſſ. perficiendum, & erigendum curauit. Valeant, vigeant, floreant feliciſſi-

felicissima nomina Friderici, Maximiliani, & Philippi beatissimorum Impp. ac regum in æternum. Amen.

AD MAVRITII.

D. O. M. S.

Quæris viator quis hoc sub marmore tectus iaceat? homo vt tu mortalis, Henricus Rechlinger olim dictus. Qui sic patriæ & amicis vixit, vt eum vixisse non pudeat. Tu manibus benè precare: & salutis tuæ memor viue, & vale. Hoc Epitaphium Henricus Rechlinger Imp. Maiest. Consiliarius, & reip. Augusti. Duumvir, viuens sibiipsi conscripsit. Parenti opt. & Helenæ Hoervvartin, matri suæ pientiss. & sub eodem marmore tumulatæ, liberi mœrentes P P.

IN SVBVRBIO IACOBAEO, VICI FVGGERANI, qui nouum oppidum repræsentat.

Anno M. D. XIX. Vdalr. Georg. Iacob. Fuggeri Augusti. germani fratres. Qua bono se Reip. natos, qua fortunam maximarum opum D. O. M. acceptam inprimis deferendam rati, ob pietatem & eximiam in exemplum largitatem, ædes C V I. cum opere & cultu municipibus suis frugi, sed pauperie laborantibus, D. D. D.

IDEM IN NOSODOCHIO FVGGERANO.

Marcus, Ioannes, Hieronymus, Iacobus Fuggeri fratres germani, Dn. Antonii filii, hanc domum pro pauperibus siphylide morbo laborantibus ex dispositione paterna exstrui curarunt, An. S. 1571.

AD PRAEDICATORES.

Lector aueto. Frater Ioan. Faber: ſacræ Theologiæ artiumq́; Doctor: ordinis prædicator. congregal. Germaniæ Vicarius generalis: Prior Auguſtenſis; Ædem hãc ſacram, ruinam ob vetuſtatem minantem, partim Apoſtolicæ ſedis beneficio; partim verò ciuium Auguſtenſium eleëmoſynis, Leone x. Pontif. Max. atque Maximil. P. F. P P. glorioſiſſ. Cęſare remp Chriſtianam gubernant. Fabr. procurauit. Hieronymus im Hof, & Melch. Stunz, Auguſt. max. laboribus, & incredibili cura: Deo Opt. Max. Mar. virgini, Mar. Magdal. Iohanni Euang. atq; diuo Dominico, ordinis prædicatorii parenti, intra triennium, vix credas, à fundament. F. C. Anno Chriſti M. D. XV. Sept. x. Hoc volui vt ſcires.

IBIDEM.

Deo Opt. Max. cæterisq; diuis. Summa religione moti patricii ac ciues Auguſtenſes, quorum heîc videntur inſignia: vniuerſa pænè Europa armis laborante, pientiſſ. domum hanc, quæ lapſum pænè minaretur, ſuis ampliſſ. eleëmoſynis, à fundamẽto intra triennium faciendam curauere. An. Chriſti M. D. XV. d. x. Decemb.

ALIVD.

Philippo Catholico, règi Hiſpaniar. &c. D. Imper. Cæſaris Maximiliani Aug. & Mariæ D. Burgundiæ filio. Qui vix. ann. 28. m. 3. d. 11. Ob. Brugis,

Brugis, florentiſſ. ætate: magna R.P. Chriſtianæ iactura: relictis patre, & filiis pupillis, Carolo rege, & Ferdinando principe Hiſpaniar. &c. An. ſal. M. D. VI. VII. Kal. Octob. ob vitæ eius felicitatem Frat. Ioan. Fabr. deuotiſſ. poſuit. An. Chriſti M. D. XIX.

IBIDEM.

Imp. Cæſari Maximiliano Aug. Pio, Felici, Hung. Dalm. Croatiæq; regi &c. Quòd ſuum Auſtr. Archiducatum, ac etiam Rom. Imp. pacatum reddiderit, auxerit, ampliauerit, quodque Philipp. filium, & Carol. nepotem, Hiſpaniar. reges conſtituerit. Vixit ann. 63. menſ. 9. d. 19. Ob. VVelſæ, d. 12. Ian. ſalutis An. 1519. regni anno 33. princ. opt. Chriſtianæq; religionis acerrimo propugnatori Fr. Ioan. Fabr. Auguſtan. Theologus, Maieſt. ſuæ à conſilio: deuotiſſ. faciendum curauit, atq; poſuit 1519.

IBIDEM.

Imp. Cæſ. Carolo v. Aug. Max. Cæſ. Friderici III. pronep. Cæſ. Maximil. Aug. & Ferdinandi Magni Hiſpaniarum Regis nepoti: Philippi, & Ioannæ Hiſpaniar. Regum filio: Ob felicem eius electionem, ab vniuerſo populo Chriſtiano deſideratam: de ſe an. ætat. 20. vnanimi principum elector. conſenſu factam, 4. Kal. Iulias. ſal. an. 1519. principi clementiſſ. Frater Ioan. Fabr. Theologus ordinis S. Dominici, deuotiſſ. poſuit. An. reparationis humanæ 1520.

IBIDEM.

Ferdinando, Principi Hiſpaniarum, Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ: Cæſ. Friderici III. Aug. pronepoti: Cæſ. Maximil. Aug. & Ferdinandi Magni Hiſpaniar. regis nepoti: Philippi & Iohannæ Hiſpan. regum filio: Caroli Imp. Cæſ. Maximi Aug. v. fratri germano: principi pientiſſ. Frater Ioannes Fabr. Auguſtanus, prædicatorii ordinis, deuotiſſimè poſuit. An. hum. reſtaurationis 1520.

ALIVD.

D. O. M. Dn. Ioan. de Cerbellon. Hiſpano, ordinis Calatrab. equiti ſtrenuo. Qui poſt plurima præclarè à ſe geſta, annos 55. primò ſub D. Ferdinando rege Catholico, deinde Imp. Maximiliano, atq; poſtremò Carolo Qu. Cæſare Auguſto tam in Africa, quàm in Germania, Italia, Hiſpaniaque contra potentiſſ. mundi hoſtes triumphator celebris. Tandem mirus hic belli artifex militiam ob ſtrenuam, ſuiq; animi virtutem perpetua memoria dignus, Carolum v. Cęſ. huc ſecutus, an. ætatis 75. obiit d. 3. Auguſti. An. 1551. Dn. Petrus de Cerbellon. F. patri opt. clariſſ. H. E. M.

ALIVD.

Dn. Didaco de Arze Mardrili nato, Hiſpanor. militum præfecto: diuiq; Iacobi commendatorio. Qui inferiori non prudentia, nec fortitudine quàm nobili ſtirpe natus: cùm ſub Catholi-

tholici Hiſpaniar. Ferdinandi regis ac Maximiliani Imp. nec non inuictiſſ. Caroli v. Rom. Imp. ditione immẽſos bellicis in rebus per 40. an. paſſus eſſet labores; poſt vltimam tandem Germanici belli expeditionem VVirtemberg. ſtatus gubernator conſtitutus fuit à Cæſare. Qui 60. iam & 8. cùm haberet, quietemq; meritò deſideraſſet; morbo correptus, animam ſummo omnipotentiq; Deo; huic verò ſepulcro corpus commendauit. Auguſtæ an. 1551. d. 5. menſ. Nouemb. D. Ioannes de Arze hũius nepos conſtruere hunc iuſſit lapidem.

ALIVD.

D. O. M. Nobili matronæ Vrſulæ Bar. ab Harroch, fide, prudẽtia, caſtitate inſigni: Rom. Hung. Boëm. ac Polonię reginarum aſſeclę familiari: Ioh. Iacobus Fugger: Kirchbergæ, & Vianę Baro: Phirretarum dominus, coniugi cariſſ. atq; incomparabili: amoris ac deſiderii ergo, monument. hoc, lugens mœrensque præter votum poſuit. Obiit 18. die Sept. an. ſal. 1554. Vix. an. 32. m. 10. d. 23.

Media vita in morte ſumus.
Credo videre bona Domini in terra viuen-
Vt mortui viuerent, tu mortuus es. (tium,
Et mors tua peccatorum mortem occidit.

D. Imm. S. Io. Iacobus Fugg. humanę ſortis atq; fragilitatis memor, viu⁹ monumentũ hoc, in quo condi mortuus voluit, ad perp. memor. proprio ære ſibi vxoriq; prę mortuę, cum qua

ann.14. menſ.2. d.27. coniunctiſſ. vixerat, conſtituit: coniugisq; monumento iungi voluit; vt quos viuos idem animus, eademq; ſociauerat voluntas: iiſdem defunctis perpetuæ gloriæ atq; honoris ſimulacra eſſent vnita.

Certa dies nemini: mors certa cunctis: incerta poſterorum cura.

Tu qui es, ego fui. Qui ego ſum, tu eris.

Io. Iac. Fugg. ſibi, vxori, hęredibusq; eorum.

ALIVD.

D. O. M. Alphonſo Gonzali de Meneſes à ſecreto cubiculo: ſeren. princip. Ferdin. Hiſpaniarum Infanti fideliſſ. ac opt. adoleſcenti: cui patrius decor arma inter honeſtiſſ. controuerſias induit: quiq; ſub verbo principis contubernali nudum pectus præbuit: acerbo fato interempto. Fide, amore, veritateq; ſui deſiderium hero facientibus. Bernardinus frater fratri mœrens miſero P. Ora pro eo beate Iacobe.

Rogante ſereniſſ. principe Ferdinando; Philippus Adler locum ſepulturæ inter gentiles ſuos, non minus piè quàm liberaliter gratis conceſſit. Anno à Chriſto incarnato 1526. M. Ianu. d.6. Morientem Muſæ, Charites & Apollo planxerunt: Pullata curia condoluit. An. ætat. 28. menſ. 5. die 23. vna minus nocte. Vale Lector.

ALIVD.

D. O. M. Michaëli Velaſco: Io. Velaſqui F. præfe-

præfecto alæ Hiſpanorum, Philippi Hiſpaniarum principis, Caroli v. Cæſ. Aug. F. maximo hoſpitiorum deſignatori. Qui Philippum ex Hiſpania in Belgicam & Germaniam ſecutus, heic obiit. Vxor dolens animo F. C.

ALIVD.

D. O. M. Dn. Alfonſo de Laroſa, Hiſpano D. Iacobi equiti, Torellæ Comiti: in rebus bellicis regio conſiliario. Qui à Granaten. bello ann. 70. ſub Ferdinando Hiſpaniæ rege, & Carolo v. Cæſare Aug. in Africa, Italia, ac regno præſertim Neapolitano duce magno Conſaluo Ferrando, ſumma cum laude militauit: omnibusq; muneribus iis in bellis functus eſt. Tandem Carol. v. Cæſarem huc ſecutus, an. 95. cùm vixiſſet, obiit. Dn. Ferdinandus Fr. patri opt & clariſſimo P. H. S. E. M. Martii 14. die.

ALIVD.

Antonius Baumgartner à Baumgarten Baro; mortalitatis ſuæ, acceptorumq; à D. O. M. beneficiorum haud immemor; auitum hoc monumentum, pietatis & gratitudinis ergò, ſpeq; futuræ reſurrectionis, ſibi poſterisq; viuens reparari cur.

ALIVD.

Homo ortus tui rationem, ac termini, maximè tecum meditare. In Deo ſit inprimis fixa ſpes omnisque cogitatio. Cùm enim certa ſit

mors; hora incerta, neque cognita vlli: haud curę minori ſobrio & vigilanti vitę ęternę tam iactura, quàm lucrum eſſe debet. Ioannes & Michaël à Stetten heredibus ac poſteris ſuis H. M. F. C.

ALIVD.

VVolfgango à Lindena, iuueni opt. ex equeſtri ordine, in hac vrbe, in comitiis impp. exſtincto: propter ipſius ſingularem fidem, ac modeſtiam, Dux Saxonię Ioannes Elector F. C. Anno 1530.

IBIDEM IN FVGGERANO Sacello.

D. O. M. Iacobus Fugger Auguſtanus, omnium ſui ordinis ac nationis ornamentum, Maximil. & Caroli v. Impp. à conſilio, diuitiarum inuſitatarum partu, liberalitate in omnes, vitę integritate, animi magnitudine, nulli ſecundus: cùm nemini conferendus viuens fuerit; poſt obitum inter mortales referendus non erat.

ALIVD.

D. O. M. Vdalricus Fugger Auguſtanus, aurea mediocritate, munificis Georgio & Iacobo german. fratribus non poſthabendus, œconomię atque omnis ęquitatis, ſacrorumque rituum ſeruantiſſimus, H. S. E. Vixit an. 72. m. 3. Obiit 1510.

ALIVD.

ALIVD.

Perp. ſecur. Hieronymo Fugger: Huld. ſen. filio. generis ſplendore; corporis elegantia; animiq; dotibus inſigni: Gloria verò equeſtri, cęteriſq; virtutibus ornatiſſimo. cuius largas inter opes, absq; curis anxiisq; negotiis; iucundos inter amicos, in otio hilariter ac benignè vitam traducere ſtudium fuit, M. H. patruelis, & patrueles filii ex teſtamento hęredes, gratitudinis ergo, agnato opt. E. B. M. F. C. Obiit 26. Nouemb. an. ſal. 1538.

ALIVD.

D. Immort. S. Georgius Fugger Auguſtan. munifica benè merendi virtute inſignis. In vtramque fortunam ęquanimus, amicorum & patrię ſtudioſiſſ. bonorum omnium inprimis mœrore heîc ſitus eſt. S. T. T. I. Vixit an. 52. m. 3. d. 8. Obiit 1506.

ALIVD.

D. O. M. Raymundo Fugger, eximia integritate ac munificentia incomp. optimarum artium, atque rerum antiquarum amantiſſimo: ſtudioſorum atq; egenorum patrono, & mecœnati vnico, ingenti relicto ſui deſiderio, magnoq; omnium luctu erepto, v. filii mœſtiſſ. parenti pientiſſ. monumentum hoc P. E. P. Moritur an. ſal. 1535. d. 3. m. Decemb. in ædibus, quas ex fundamento proprio ęre conſtruxit. Relato cadauere in hoc familię ſepulchr.

IACOBO FVGGERO.

Inuida mors aliis, vni tibi candida & æqua,
Et, quod miremur, vita salusq; fuit:
Vixisti multis, & vitæ munera obisti:
Migras cùm nondum vulnera fortis habes.

Vix. ann. 67. m. 2. Obiit M. D. XXV.

ALIVD.

Adolphus Occo, A. F. A. N. Medicus Reip. Auguſt. hoc ſibi monum. V. P. vt in eo cum vxore, ac liberis, ad extremum vſque iudicii diem mox adfuturum, mortuus quieſceret. Tu viator, quiſquis es, quieti locum non inuideas. Vale. Abi.

Qui fuit æternæ Chriſtus mihi cauſſa ſalutis,
Exuuiis rurſus veſtiet oſſa meis.
Eius dum reditu mihi vita ſalusq; paratur,
Interea tumulo molliter oſſa cubent.

ALIVD.

Pius & nobilis vir Ioannes Retzerus à Tiemdorf: & altera coniunx eius honeſtiſſ. Antonia Occina (prior enim Anna Zœblina p. m. Brauneggæ Tirolis ſepulta eſt) incertam certi fati horam perpendentes, ſpe indubia glorioſæ reſurrectionis ſuæ, & omnium Chriſti fidelium; ſibi ſuisque H. M. P. P. 1574.

SVB PHOENICE.

Hæc perit vt viuat: ſe tamen antè cremat.

ALIVD.

Georgius Sturm te admonet, vt vitæ fragilitatem contempleris: & reſurrectionem ſalutarem

tarem exſpectes. Mors naturam deſtruit; tempus artem. Deus mortem non fecit: reſurrectionem promiſit. Chriſte fidem veram viuis largire, caroq́; mortua voce tua læta reſurgat.

ALIVD.

Chriſtophoro Thenn. Salispurgenſi, Scholarchæ Aug. fideliſſ. veræ nobilitatis, doctrinæ, pietatisq́; erga DEVM, omnesq́; mortales immortali gloria excellenti: cariſſimo ſanctiſſ. que memoriæ marito, ſibimetipſi, omnibusq́; ſuis; Regina Pfiſterina, P. A. vidua mœrens, certa ſpe lætæ carnis noſtræ reſurrectionis, H. M. P. C.

ALIVD.

Ioach. Ieniſch minori, pietate erga DEVM, humanitate, & manſuetudine erga cunctos, præcipuè verò munifica in egenos liberalitate: viro præſtantiſſ. vera in Chriſtũ fide, magnoq́; cum deſiderio, omnibus bonis corporalibus poſthabitis, ad patriam cœleſtem euocato: Anna Balerina, vidua mœſtiſſ. viro cariſſ. P. N. an. 1534. Kal. ſept. ☉. 1573. 8. Apr.

ALIVD.

D. T. V. O. M. S.

Ioannes Baptiſta, Paulus, & Daniel Haintzelii, patricii Auguſtani, fratres germani, Ioan. Haimzelii patritii Cos. q́; Auguſtani, & Catharinæ VVelſerinæ, filii ſuperſtites, humanæ ſortis memores, ſpe glorioſæ reſurrectionis, hoc monumentum ſibi, parentibus. vxorib. & poſteris F. C. M. D. L.

Vna trium iungens animos concordia fratrum
Germanam coluit cum pietate fidem.
Corpora iuncta trium nunc & lapis vnus habeto:
Dum vocet ætheriæ clangor ad astra tubæ.

CHRISTO SACRVM.

Qui locus insigni vidit cum laude docentem
Betulium Xystum, nunc tegit ossa viri.
Ingenium, mores, doctrinam scripta per orbem
Cognita testantur: spiritus astra tenet.
Ille quidem luctum patriæ doctisq; bonisq;
Liquit: at haud similem, liquit in vrbe sui.

Vixit annos LIII. menses III. dies XXVI. gymnasio præfuit annos XVI. Obiit XIII. Cal. Iul. an. 1554. Ioannes Baptista, & Paulus Haintzelii fratres germani, præceptori benè merito F. C.

NOBILITATI LITTERATÆ S. HIERONYMO VVOLFIO OEtingensi.

Ex Pincernarum Svveinspaindenss. qui in primis autoribus Cæsarienſis cœnobii numerantur, legitima stirpe oriundo, in quo, & fratre Hainrico Norimb. Archiatro illa ipsa exstincta est: Socrati Sueuico, Græcè Latinèq; doctissimo: Christianæ Philosophiæ & Eloquentiæ principi: viro ad scribendum, dicendum, docendum nato: antiquæ virtutis, & fidei Germanicæ exemplari: præceptori optimo, & amico maximo:

mo: sex Hainzelii fratres germani, Io. Baptistę F. F. publicè debitum, priuata pietate, M. PP. Obiit An. C. N. cIↃ IↃ xxc. postr. Non Oct. H. I. P. M. Vixit cœlebs an. LXIV. D. LV. H. XIX. Annæo gymn. & bibl. præfuit ann. XXIII. multiplicium diuini ingenii monumentorum Europam atq; Asiam hæredes reliquit.

ΤΟΙΣ ΠΑΙΣΙΝ ΕΙΠΕ ΧΡΗΣΙΜΑ: ΜΕΓΑΛΗ ΧΑΡΙΣ ΑΥΤΩΙ.

A. S. DOMINICI.

Christo seruatori sacrum. Catharinæ nobili Turzonum familia: magnifici Raymundi Fugger. coniugi: pudicitia, pietate, vitæ sanctimonia, benignisq; in egenos largitionibus insigni: relicti v. filii M. H. matri dulciss. ac pientiss. amoris ergo PP. Ob. an. sal. 1535. d. vlt. Febr.

IN COEMITERIO STEFFANINO.

Defuncti vita mentem DEVS *æthere seruat:*
Corpus in hac vermes depopulantur humo.
Sola mihi est viuo Christus fiducia, cultus,
Quem precor, vt mea sit post quoq; fata salus.

ALIVD.

M. D. LXXVI.

Non quem huic marmori incisum vides, at Iesum Christum, Hierosolymis pro nobis peccatoribus crucifixum, Dei patris vnigenitum, & D. Marię virginis filium, cum Spiritu sancto, verum DEVM adorabis. Paulus Hainzelius,

& Elizabetha Remin coniuges, ſibi monumentum hoc totiq; familiæ VV. PP.

IN COEMITERIO SVBVRBANO.

Monumentum Achillis Pyrmenii Gaſſari, Lindauienſis, Medicinarum doctoris. Qui cùm 27. ann. completè vixiſſet; in Chriſto obdormiēs, Augſtburgi hoc loci ſepultus eſt. An. ſal. 1577. d. 4. m. Xbris. ſuisq; cōmune eſſe vult.

ALIVD.

Matthias Schenckius Conſtantinus, ſcholæ Annææ magiſter, ſibi & ſuis P. 1567.

SIBI. SVIS.

Ille ego qui Annæi tenui moderamina ludi
Schencius, hoc poſui languida membra thoro:
Qua potui curſum pietate fideq; peregi:
Supprecor offenſis parcito Chriſte meis.

ALIVD.

Qua Chriſtus forma ſurrexit, & aſtra petiuit,
Hac rediens iudex totius orbis erit.
Cuncta ſepultorum tunc corpora viua reſurgent:
Saluus & in cœlo quisq; fidelis erit.

D. O. M. Tr. V. Saluatori, & Chounrado Peutingero I. C. patric. Aug. conſil. Augg. erudit. virtute, rebusq. amic. bon. ſenecta felici, & ipſa morte CL. V. Qui vix. ann. 82. d. 12. Hoc in ſepulcro maiorum conditur. Margarita Velſerina coniunx: & CL. Pius I. C. Chriſtophorus, Io. Chryſoſtomus, & Carolus, fratres

tres germani 1. filii, hæred. Peutingeri Iun. ex merito amoris, obſeruant. & obſequii pii ergo M. PP. Ob. 5. Kal. Ian. An. 1547.

ALIVD.

Quisquis ades, qui morte cades, ſta, reſpice, plora.
Sum, quod eris, modicum cineris. pro me precor ora.

ALIVD.

Venerab. dn. Conradus Brum, I.V.D. Auguſten. & Ratisbon. Canon. ſic diſpoſuit.

Eſt hominis naſci primum: vixiſſe ſecundum:
Vltima poſt vitæ tempora mors ſequitur.
Eſt fortunati benè naſci: viuere honeſti
Et iuſti: felix eſt benè qui moritur.
Ergo ego qui natus longo quoq; tempore vixi,
Durum etiam mortis ſuſtinui imperium,
Nec fortunatus nimiùm: ſtudioſus honeſti:
Defunctus tandem regna beata colo.
Conradus patrio dictus cognomine Brumus,
Cuius in hac tumba molliter oſſa cubant.

Ob Monaci, cũ OEniponte, quò paulò antè à Cæſ. Mai. Chriſtianę reip. cauſſa vocatus erat, domum contenderet. An. dn. 1563. à d. 20. Iun. 68. annor. iam ſenex. cuius anima, cum piè in Chriſto defunctis, in pace quieſcit.

ALIVD.

Iacobus Heinrichman V.I.D. Eccleſiæ Aug. Canon. atq; in ſpiritualibus Vicarius generalis V. S. M. P. illo nimirum, quod ſe moriente futurum ſit, apertè ſignificans.

Condit poſt mortem pollinctor putre cadauer:
Id vermes rapiunt: capt at amicus opes.
At q; ſacros cenſus mox Curtiſanus anhelans
Occupat: at Chriſtus ſpes mea ſola manet.
Dein Leib wirfft man hin in das grab/
So nemen die freunde hin alle hab:
Der Curtiſan bald d'pfründ erwiſcht.
Allein bleibt mein hoffnung zu Chriſt.

Alibi ad cranium, & duas tibias humani cadaueris.

Nunc quod es ipſe fui: nunc ego ſum quod eris.

AD PRÆDICATORES.

Leonhardus im Hof ſenator, Hieronymi Cos. F. & Veronica Rechlingerina Conradi Septemuiri F. coniugeis & nobiles patric. Aug. conduntur heic, & poſteros operiuntur. Quor. ille d. Kal. ſext. 1557. hæc à d. 19. Septem. ann. 1579. ad ſuperos euolauit.

AD MARIÆ IN CIRCVITV.

In des Römiſchen Königs hof was ich/
Vnd dient Fürſten / vnd andern inniglich/
Von meniglich ward ich hoch geehrt.
Was iſt mir aber nun beſchert?
Da lig ich in erdrichs molten/
Vnd hoff ich hab vergolten
Mein ſchuldt durch den bittern todt.
Mein ſeel befehl ich hiemit Gott.
Obiit anno M, D, V,

PALA-

PALATINA SEV HEIDELBERGENSIA.

IN HEIDELBERGAM IVL. CÆS. SCALIGER.

NObilis Imperio Franconia dextra potenti
Belligero nulli Marte ſecunda viget:
Cùm victis ab ſe pepulit vectigal Alanis,
Libera Germano nomine Franca fuit.
Nec contenta ſuis anguſtis finibus (illi
Quæ par virtuti terra futura foret?)
Egreditur: ſuperat. Germani ô pectus honoris!
Victoris victos nomina ferre ſat eſt.
Non aliunde venis: Francúsve eſt Hectoris ullus,
Quid petis à victo ſtemmata? tota tua es.

DVCVM PALATINORVM AD RHENUM MONUMENTA.

Robertus Bauariæ Dux, Comes Rheni Palatinus, Romanorum Rex, iuſtus, pacis & religionis amator, dignus Deo viſus, qui pro Iuſtitia pateretur. huius ſacræ ædis & collegii inſtitutor, hîc cum caſtiſſima coniuge Eliſabetha, Norici Montis Burggrauia quieſcit. vita functus anno Chriſti 1410. Cal. Iun. XV.

ANNO Domini 1449. die Hippolyti obiit Illuſtriſſ. Princeps Dominus Ludouicus iuni-

or, Comes Pal. Rhe. ſacri Imperii Romani Archidapifer, Princeps Elector, Bauariæ Dux, cuius anima requieſcat in pace.

Germania meritò luget funus Illuſtriſſimi Domini Lodoici primi Comitis Palatini Rheni, Ducis Bauariæ, Sacri Ro. Imperii Archidapiferi Principis Electoris, qui propter multas diſcordias tumultusq; per ſe cùm ſumma prudentia, tum ſumptu ſedatos Pacifici nomen meruit. Obiit decimoſexto die Martii, Anno Domini cIↃ IↃ XLIV. ætatis ſuæ LXVI. cui Deus miſereatur in æternum.

Illuſtriſſimus Dominus Philippus, Comes Palatinus Rheni, Bauariæ Dux, ac Sacri Romani Imperii Archidapifer, & princeps Elector, hîc quieſcens, obiit die viceſimooctauo menſis Februarii, Anno Chriſti 1508. cuius anima requieſcat in ſancta pace.

Illuſtriſſimo Principi ac Domino Domino Friderico ſecundo, Comiti Palatino Rheni, Duci Bauariæ, ſacri Romani Imperii Archidapifero Principi Electori, qui obiit Alzeæ. Anno 1556. 26. Feb. ætatis 74.

Sereniſſimæ Heroinæ, regiaq; ſtirpe prognatæ, Dominæ Dorotheæ Palatinæ Rheni, Duci Bauariæ, Regnorum Daniæ, Sueciæ, ac Noruegiæ Principi ac heredi: &c. Electoris conthorali dilectiſſimæ. quę obiit &c.

Fride-

Fridericus tertius, Dei gratia Comes Palatinus Rheni, ſacri Romani Imperii Archidapifer, ac Princeps Elector, Dux Bauariæ, &c. agnatis & conſanguineis chariſſimis optimeq; meritis, hoc monumentum gratitudinis ergo poſuit. Anno 1562.

Anno 1501. 25. Febr. obiit Illuſtris Princeps Domina Margareta Dei gratia Comes Palatina Rheni, interioris ſuperiorisque Bauariæ Dux. cuius anima in ſancta pace requieſcat.

Cætera qui circum luſtras monumenta viator,
Hæc quoq; non longa eſt, perlege pauca, mora.
Si Ducis audita eſt forſan tibi fama Philippi,
Clara Palatinæ quem tulit aula domus.
Qui modò Pannonicam defendit ab hoſte Viennam,
Et ſoluit trepidos obſidione viros:
Tunc cùm Threicii vaſtarant omnia Turcæ,
Et tremerent ſubito Norica regna metu.
Mox etiam impleuit magnum virtutibus orbem,
Vtilis hinc armis, vtilis inde toga.
Illius hac tegitur corpus venerabile terra,
Hic animam, hic vitam reddidit ille Deo.
Quod te ſi pietas, ſi quid mouet inclyta virtus,
Iunctaq; cum ſumma nobilitate fides:
Huic opta vt cineres placida cum pace quieſcant,
Condita nec tellus durior oſſa premat.
Nam pius ad cœli ſublatus ſpiritus arces,
Cum Chriſto viuit tempus in omne ſuo.

Deceſſit IV. Non. Iulii, Anno Domini M. D. XLVIII. Ætatis ſuæ XLIII.

cuius P. F. memoriæ Dux Ottoheinricus Comes Palatinus frater amantiſſimus, M. H. F. C. An. Domini M. D. L.

Illuſtriſſimo Principi ac Domino Domino Wolfgango Comiti Palatino Rheni, Duci Bauariæ, &c. Philippi Electoris filio, inter eos qui ad iuſtam ætatem peruenerunt natu minimo, Principi bonitate ingenii, honeſta frugalitate, auitiſq; moribus ſeruandis præſtanti, & ſorte ſua mediocri per omnem vitam contento, Illuſtiſſ. Princeps Frid. tertius Elector hoc monumentum conſanguineo chariſſimo fieri curauit.

Natus eſt anno M. IVC. XCIV. *vlt. Octob. exemptus rebus humanis 2. April. Anno* M. D. LVIII.

Illuſtriſſimorum Principum, Equitum auratorum Rodolphi ac Ludouici Comitum Palatinorum, Bauariæ Ducum, ac S. Rom. Imperii Archidapiferorum & Electorum lamentabilia depoſita, altare quod cernis recondita tenet, lubrica ſors rarum fauorem breuitate gloriæ ac vitæ compenſauit: & hunc tamen extantis fortunis rudem, etſi ſanctum, tumulum conceſſit. Quorum prior tota patria illachrymante acerbo funere raptus eſt anno Domini milleſimo ducenteſimo nonageſimo quarto, die 2. Febr. Alter anno mill. trecenteſimo, decimo nono, die vndecima Auguſti.

Fride-

Fridericus Bauariæ Dux, Comes Rheni Palatinus, S.R.I. Elector, salus patriæ, prædonum fulmen, tres illustres hostes vicit, principatum auxit, & piè è viuis excessit. Anno Christi 1476. prid. Id. Decemb. Fuit eius vitæ socia virtus; gloria mortis comes.

Anno Domini M. CCCC. LXXIV. ipso die Galli obiit venerabilis & Nobilis Dominus Fridericus, Illustrissimi Principis & Domini Domini Friderici Comitis Palat. Rheni, Ducis Bauariæ, S. R. Imperii Archidapiferi, ac Principis Electoris filius legitimus, Ecclesiarumq; Wormatiensis & Spirensis Canonicus. cuius anima requiescat in pace.

DIVO
FRIDERICO III. SAC. ROM. IMP. PRINCIPI SEPTEMV. ARCHIDAP. Com. Pal. ad Rhen. Bau. Duci. modis omnibus, sanguine, familia, maiestate vultus, dignitate, autoritate, virtute, pietate, rebus pro Patria, pro Ecclesia, pro CHRISTO præclarè & feliciter gestis: eoq; magni nominis, & egregiæ famæ per totam Europam, atq; adeò per totum orbem Christianũ celebritate verè ILLVSTRISSIMO: viro sanctissimo, humanissimo PRINCIPI, Heroi fortissimo, Patri Patriæ, piorum parenti, peregrinorum hospiti, fidelium pauperum nutritio, Christianarum Ecclesiarum protectori, instauratori: orthodoxæ doctrinæ propugnatori constantissimo, hæreticæ autem

hoſti capitaliſſimo: literatorum omnium, atq; inprimis piorum doctorum Mæcenati amantiſſimo: GLORIÆ ad ſummam Germaniæ, & AMORI MVNDI, CHRISTVM amantis. Qui pro CHRISTO nec ſibi, nec ſuis bonis, fortunis, liberis pẽpercit. Qui poſt multos pro vera Religione exantlatos labores, multas & multorum deuoratas iniurias: Qui denique poſtquam chariſſimum Filium IOHANNEM-CASIMIRVM, PRINCIPEM fortiſſimum, ac prudentiſſimum, paternæq; pietatis ſtudioſiſſimum ſectatorem, Defenſorem indefeſſum, è GALLIIS cum incolumi exercitu, pace piis Eccleſiis impetrata, ſecundò reuerſum ſummo cum animi gaudio, publicaque gratulatione complexus XXV. Auguſti excepiſſet: reſq; paulò pòſt in BELGIO optimo loco eſſe, atq; ad Chriſtianam pacem ſpectare intellexiſſet, magna perfuſus lætitia, ad cœlum conuerſus, dixit: NVNC DIMITTIS SERVVM TVVM DOMINE (ô verum Domini ſeruum!) SECVNDVM VERBVM TVVM IN PACE: Ac non ita multò pòſt, ſuperatis iam hoſtibus omnibus, oculis verò in vnum IESVM CHRISTVM intentis, in eo, annum tum agens LXII. quietiſſimè obdormiuit XXVI. Octobris, ſub horam quartam pomeridianam, Anni M. D. LXXVI.

H. ZANCHIVS: quod habuit ſuæ ſuum in DOMINVM, optimè de ſe meritum, ſemperq; clementiſſimum PRINCIPEM obſeruantiæ & pietatis monumentum; hoc cum luctu poſuit & lacrymis. Nouembris x. eiuſdem anni.

PRECA-

PRECATVR AVTEM

DOMINO cum primis LVDOVICO Primogenito, tam magni PRINCIPIS Filio, nouo ELECTORI, PRINCIPI ILLVSTRISSIMO DOMINO ſuo clementiſſimo, eandem, quam & optimus PARENS accepit à CHRISTO, gratiam, pacem, & felicitatem ſempiternam.

CONSTANTER ET SINCERE.

INGENVO LABORI ET SOLERTIÆ

D. D.

Conlegium hocce Caſimirianum, religionis orthodoxæ, doctrinæ exquiſitæ, facundiæ ſingularis artiumq; liberalium
fontem & ſeminarium,
poſteris principibus æmulationis exemplum
ſuiq; ſtudii in Academicos, munificentiæ in ſtudioſos auctuarii conlati in egenos teſtimonium,
ad æternitatem Palatini nominis à fundamento
exſtrui fecit, abſoluitq; Princeps prouidentiſſimus, eruditorumq; amantiſſimus

IOHANNES-CASIMIRVS

Palatinus ad Rhenum Comes, Dux Boiorum,

FRIDERICI IV.
tutor, ac Reipub. administrator,
Anno Christi cIↃ.IↃ.xcI.

EXVLVM SVSCEPTORI
S.
HVLDRICO FVGGERO
Raimundi F. Georg. N. Iacobi pron. Kirchbergæ & Weissenhorni Domino,
Qui in Paulli III. P.R. cubiculo veritatis lumen
ex familia primus & solus agnouit: vitamq; priuatam
amplissimis dignitatib. anteferre
didicit.
Dum veterum scriptis liberali sumptu comparandis & euulgandis intentus à patrimonii admin. profusionis prætextu
dejicitur:
Apud Fridericum III. Electorem Palat. fortunam constantia & æquanim.
superauit.
Suis interea restitutus, fraternis quinetiam bonis auctior, eundem in re lauta, quem in
afflicta vultum animumq;
retinuit.
Annua pauperib. quingenta legauit: sex liter.
studiosis stipendia constituit.
Bibliothecam pii exsilii vnicam comitem,
Palatinatui moriens donauit.
cIↃ. IↃ. xxcIv.
Obiit xvIII. Kal. Iulii,
ætatis LIIx.

hæredes

hæredes & legatarii gratæ memoriæ
ergò
conſanguineo & hoſpiti B. M.
hocce mon. P.

EXERCITVM DVCTORI
S.
PETRVS BEVTRICHIVS
MONBELGARDENSIS
Cùm gentis ſuæ hon. tenuitatem virt. & erud.
fama illuſtraſſet:
Prud. & integritatis laudem ex variis lega-
tionibus retuliſſet:
Francor. Regem liberas voces ferre ac
perferre docuiſſet:
Heluetium militem induſtriè con-
ſcripſiſſet:
Gallorum cohortem per hoſtes infeſtos
Bonnam perduxiſſet:
apertis occultisq; inimicorum ma-
chinis inuictus,
Sub ipſa Nauarreæ expedit.
contra
Impiæ coniurationis Tyrannos ſuſceptæ
initia
à Termax. Imp. lectus emigrauit.
CIↃ. IↃ. XXCVIII.
prid. eid. Febr. ætat. an. XLII.
IOANNES-CASIMIRVS C. ET
ADMIN. PAL. BAVARIÆ
DVX
Conſiliario, Legato, Tribunoq;
meritiſſ. P.

ALIVD.

Egregiam virtutem animi dextræq; valentis
Dum mecum tacitus cogito Beuteriche;
Hic Petrus, exclamo, forte Mileſius ille
Pectore, Mopſopius vel Thraſybulus erat.
Ni Thraſybulus eras, Thraſybuli cur mihi viuax
Applaudit celebri ſpiritus è tumulo?

IN FRANCISCANORVM,
nunc eraſa.

Tota pulcra es beata virgo Maria: & macula originalis peccati non eſt in te. ſicut diffiniuit ſancta ſynodus Baſilienſis, legitimè congregata. Anno 1444.

IN ADITV AVDITORII
Theologici.

Hans von Laudebach iſt mein nam/
Die erſten bücher truckt ich zu Rom.
Bitt vor mein ſeel/ Gott gibt dir lohn.
Starb 1514. auff ſanct Steffan.

AD D. PETRVM.

DEO IMM. S.

Et virtuti ac memoriæ Olympiæ Moratæ Fuluii Morati Mantuani, viri doctiſſ. filiæ, Andreæ Grunthleri Medici coniugis lectiſſimæ: fœminæ, cuius ingenium, ac ſingularis vtriusq; linguæ cognitio; in moribus autem probitas, ſummumq; pietatis ſtudium, ſupra cõmunem modum

modum ſemper exiſtimata ſunt. Quod de eius vita hominum iudicium, beata mors, ſanctiſſimè ac pacatiſſimè ab ea obita, diuino quoque confirmauit teſtimonio. Obiit mutato ſolo à ſalute D. L V. ſupra milleſimũ, ſuæ ætatis XXIX. hîc cum marito, & Æmilio fratre ſepulta. Guilielmus Raſcalonius M. D. B. B. M. M. P P..

IBIDEM.

D. O. M. TRINO ET VNI S.

ANDREÆ Grunthlero Sueuifordiano, magnæ peritiæ viro, Medico & Philoſopho; qui ſimulatq; ſchola, in qua vix dum ab exilio profiteri artem cœperat, peſtis metu hîc diſſiparetur, ſolui à corpore exoptauit, proque voto ſolutus eſt, non tædio ſolo amiſſę incomparabilis exempli ſociæ, ac coniugis Mineruæ ſuæ. Erat enim in omni fortuna homo modeſtiſſimus; ſed vt ex denſa hac rerum cœleſtium ignoratione in lucem traductus, aberrationibus Deum non amplius offenderet: hîc in ſpem reſurrectionis quieſcenti, ſodalis ſodali, medicus medico, Gulielmus Raſcalonius poſuit.

IBIDEM.

Hîc quieſcit corpus clariſſimi & doctiſſimi viri de Eccleſia & litteris præclarè meriti D N. Victorini Strigelii Kaufbeirenſis, piè defuncti, die 26. Iunii, Anno Chriſti M. D. LXIX.

PSAL. XVII.

Ego in iuſtitia videbo faciem tuam, ſatiabor cùm euigilauero ad ſimilitudinem tuam.

GVLIELMVS XYLANDER Augustanus alloquitur vxorem.

Quo saxum struis hoc nobis fidissima coniunx?
Quo mea defuncti versibus ossa notas?
AEterna ipse mihi viuus monumenta paraui,
Praeueniens fati fila secanda mei.
Sed tua te, video, pietas non ficta, fidesq́
Exstruere hoc nobis certa coëgit opus.
En quò progreditur? superat mala tempora fati,
Scilicet & verus funera nescit amor.

Obiit x. Febr. ann. M. D. LXXVI. Anno ætat. XLVI.

Extant ibidem indicia veteris Epitaphii Rodolphi Agricolæ, quod integrum tale fuisse perhibetur.

HERMOLAVS BARBARVS PATRIARCHA Venetus in memoriam Rodolphi Agricolæ, summi viri.

Inuida clausérunt hoc marmore fata Rodolphum
Agricolam, Frisii spemq́, decusq́ soli.
Scilicet hoc vno meruit Germania laudis
Quidquid habet Latium, Graecia quicquid habet.

IBIDEM.

Siste gradum quisquis transis hâc forte viator,
Vt discas mortis tristia fata meae.

Ego IOANNES RANZOVIVS, infelix puer, Henrici Ranzouii, Regis Daniæ, tam in Ducatu Holsatiæ & Sleswicensi, quàm Ditmariensi Gubernatoris filius, in hanc vrbem literarum gratia

gratia cum Ducibus Holſatiæ, D. Friderico & Philippo miſſus, peſte correptus, & paulò pòſt in vera inuocatione Dei, Anno 1582. Octob. 17. mortuus, ac ſine ceremoniis veſpere, eodem die hîc ſepulturæ datus, & ſic humana ope deſtitutus, à Deo autem ex hac mortali vita, ad perpetuam immortalitatem euocatus, in patriam cœleſtem locatus, & à parente triſtiſſimo hoc monumento donatus, reſurrectionem mortuorum, & reparationem omnium rerum exſpecto.

Durum eſt extra patriam mori.

Hîc ego Ranzoa prognatus ſtirpe Ioannes,
Mortuus humana conditione cubo.
Cimbria me genuit, ſed non poſt fata recepit,
Sicq; peregrina ſum tumulatus humo.
Hanc me pertraxit ſtudiorum feruor ad vrbem,
Principibusq; comes, nobilibusq; fui.
His licuit cunctis ad patria rura reuerti,
Vnum me reducem noluit eſſe Deus.
Sed benè mens etenim cœleſti ſede recepta
Viſitat æternæ docta Lycea ſcholæ.
Corpus humus tegit exanimum, dum ſuſcitet illud,
Extremi Chriſtus tempore iudicii.

RESVRRECTIONI S.

Mariæ Agricolæ Naumburgenſi, inter mulieres ſua ætate virtutibus nulli ſecundę, artibus omnium conſenſu primariæ. quæ animam quoque agens, ſcientia diuina, fiduciaque ſummis Theologis, mœſtiſſ. marito, cunctis adſi-

ſtentibus admirationi ſolatioque ſummo fuit, Theodorus Semmelbeccerus Palat. Medicus' coniugi deſideratiſſ. An. Sal. 1588. 3. Eid. Sept. ætat. 38. coniugi præmiſſæ, exoptans ſubſequi, hocce M. P.

EPITAPHIVM LECTISS. FEMINÆ MARIÆ COVETÆ PARISIENSI, coniugi D. Danielis Toſſani, poſitum à familia cum lacrymis.

Si virtus diræ poſſet fera ſpicula mortis
Effugere, & mœſtas funeris exſequias;
Muſica ſi dulcis, morum ſi mira venuſtas,
Et pietas caſtæ iuncta pudicitiæ:
Non hoc tu mater tumulo contecta fuiſſes,
Coniuge deſerto, pignoribusq; tuis.
Sed quum te morum vitæq; exemplar haberent,
Exemplar ſanctæ nunc quoq; mortis habent.

Obiit Anno C. 1587. Martii 28. æt. 43. Vixit cum marito 22. an.

ALIVD.

Vir doctus egregiè & pius vir
Amabili Fridericus ingenio VVidebramus
Docendo qui nauauit operam Eccleſiis
Diu & ſcholis, defenſaq; tulit carcerem
Ob vera, & exilium, hic quieſcit.

An. 85. die 1. Maii.

MEMO-

MEMORIÆ ET HONORI
ADELHEIDÆ CHRISTOPHORÆ,
HELMIÆ, PITHOPOEÆ,

MATRONÆ LECTISSIMÆ VXORIS SVAuiſſimæ, LAMBERTVS maritus, matris cariſſimæ, CHRISTOPHORVS, DANIEL & SARA, liberi, cum lacrymis H.M.P.C.

Epigramma ſaxo ſepulcrali inſculptum.

Conditur ſub hoc ſaxo corpus Adelheidæ Chriſtophoræ Helmiæ Pithopœæ, Dauentrienſis, vxoris Lamberti in Academia Heidelbergenſi Profeſſoris, quæ non obiit in patria, ſed abiit in patriam die octaua Septembris, anno Chriſti M.D.LXXXVI. Ætatis LI. Coniugii XXVI.

Alle hernach.

In picturam bonę matris familias, imaginem eiuſdem Adelheidæ, vxoris mihi, dum fata benigna ſinebant, cariſſimæ.

Suſpectans cœlum figo in teſtudine plantas,
Dextra tenet claues, os mihi læua premit.

Obiit Heidelbergæ, in meo & trium liberorum ſuperſtitũ complexu, octaua die Septembris, ſemiſſe horæ poſt ſeptimam veſpertinam, anno Chriſti 1586. ibid. largo per mœſtas imbre fluente genas facieb. pridie Nonas Octob. anno eodem.

NON PROCVL A SECKENHAIM pago ad Nicrum in columna lapidea pyramidali.

Als man zalt nach Gottes geburt M. CCCC. LXII. jar / auff ſanct Paulus gedächtnistag / ſind auff diſer Wallſtat durch Hertzog Friderich Pfaltzgrave bey Rhein / ꝛc. vnd Kurfürſten nidergeworffen worden Herr Jörg Biſchoff zu Metz / Marggrave Karl von Baden / vnd Grave Vlrich von Wirtemberg / mit einer mercklichen zal jhrer diener / Graven / Herren vnd knecht. Vnd derſelben / die in ſolchem geſcheffte tod bliben ſind / wolle Gott barmhertzig ſeyn / vnd auff denſelben / ꝛc.

NEAPOLI NEMETVM.

CONditum hîc eſt corpus Zachariæ Vrſini Vratiſlauienſis, Theologi ſinceri, propulſatoris hæreſium de perſona & cœna Chriſti, voce & ſtylo, acerrimi, philoſophi acuti, viri prudentis, moderatoris iuuentutis ſeueri, euocati ex hac vita anno Domini 1583. ætatis ſuæ 49. die 6. Martii.

Memoriæ & honori collegæ in Chriſto cariſſimi, & optimè meriti.
Neapolitana Nemetum Schola, gratitudinis ergò P. C.

WORMA-

WORMATIAE.

AD CVRIAM.

VAngiones quondam cum Cæsare conflictarunt,
Iam tibi perpetua Cæsar pietate cohærent.

AMBERGAE.

IN TEMPLO MONASTERII.

WOlfgangus Haller à Raitenbuech & Amerthal, Diuis Carolo Quinto, Ferdinando & Maximiliano secundo R R R. Imppp. nec non Dn. Friderico III. & Ludouico patri & filio Comitibus Palatinis Rheni Electoribus, &c. & Dn. Ioanni-Casimiro Comiti Palatino Rheni, &c. tutori & administratori Palatinatus Electoralis à secretis & consiliis. positis hîc carnis & in ea hærentis peccati mortalibus exuuiis.

Expecto resurrectionem mortuorum, & vitam in cœlo sempiternam per Christum Iesum Dominum nostrum, qui constitutus est à Deo iudex viuorum & mortuorum. Quo cum vt post mortem æternùm beatus viuerem, vixi semper vt moriturus.

An. Chr. M. D. X C I.

VRATISLAVIANA.

IN ELISABETHÆ.

ANNÆ, ET ANNÆ-MARIÆ
filiabus dulciſſ.

VOs etiam ignotas mundo, ſed ſanguine mundæ
Chriſti, commendat cura paterna pius.
Imperio mortis ſuperato, viuite Chriſto,
Et capite æternæ gaudia lætitiæ.
Me quoq; , qui ſenio propior properantibus ad vos
Curſibus aduento, ſuauiolo excipite.
Viuemus, ſpes hæc iubet hinc diſcedere lætos.
Non moritur maſſæ portio Chriſte tuæ.

IOHAN. CRATO VRATIS. IMPP. D. FERDINANDI I. ET D. MAXIMILIANI II. AVGG. CÆSS. P. F. MEDICVS PHYSIC. D. MOESTISS. P. AN. M. D. LXVII.

ALIVD.

D. O. M. S.

MIRABILIS IN ALTIS DOMINVS.

Collapſa eſt turris Siloë madefacta cruore,
Pyramide hac noſtra nemo cadente perit.
Nam iuſſu Domini exceptam (cui gloria ſoli)
Angelicæ molem depoſuêre manus.

Ambroſii Moibani D.

Anno

Anno Domini M. D. XXIX. nocte prox. sequ. diem D iui Matthiæ hora circiter 11.

Sculpebat Bonauent. Rœsler, Amplisſ. Sen. Vratis. à manibus scriba: litoq; auro, inductis coloribus, & parergis cæteris pictis fictisque exornabat. Anno M. D. LVI. antè paulò quàm è vita discederet.

IBIDEM.

Anno 1529. am abend Matthię Apostoli, vmbs zaigers zwey der gantzen vhr zu nacht / ist das bleyene dach des Kirchthurms allhie samt dē gehültz / knopf / spill vnd creutz biß an den vmbgang oder krantz / in alles 119. elen hoch / durch vngestümmigkeit des wetters abgefallen / durch welchen fall vnd grosse last doch niemanden einiger schade oder gefahr zugestanden. Gott sey lob vnnd danck für seine wunderthätige barmhertzigkeit in ewigkeit / Amen.

ALIVD.

Clariſſ. Dn. Iohannes Metzeler, V. I. D. Consularis ordinis in hac Rep. senior collega, vir prudens, fidelis, & in vtriusq; orationis facultate, Latinę scilicet & Greçę, celebris & doctiſſ. Obiit anno Domini milleſimo quingenteſimo triceſimo octauo, secunda Octobris.

ALIVD.

Christophoro Craft, ciui honesto, qui supra LXXVII. annum in hac Repub. vixit: & Annę Bidermanæ parentibus chariſſ. P. E.

Hîc mihi perpetua chari pietate parentes
Chriſtophorus genitor, mater & Anna, iacent.
Ad tumulum quorum meriti memor, hoc loco ſaxũ.
Chriſto animas iunctas lætor adeſſe Deo.
Magna dies Domini renouati corporis vſum,
Et dabit his vitæ gaudia parta FIDE.

Iohannes Crato art. Med. D.F.P.C.
Anno M. D. LVII.

MAGDALENÆ KROMAYRINÆ, VXORIS Bartholomæi Metelli, Epiſcopi Vratiſlauienſis Cancellarii.

Magdalis hîc ſomnum coniux tua carpo, Metelle,
Corpore, mens ſupera viuit in arce Deo.
Nos ibi læta dies longum coniunget in æuum,
Et ſine triſtitia gaudia plena dabit,
Tempora cùm mundi cœlo nos ſumma reducent,
O deſiderio tempora tarda meo!
Interea vidui dum perfers tædia lecti,
Vt mihi cura tui, ſit tibi cura mei.

Chriſtus flagellatus hominem alloquitur.

O miſer, ô vermis, quæ geſtem inſignia cerne,
De ſpinis factum eſt en diadema mihi.
Et latro liber abit, cùm me ſententia damnet,
Pro multis vnus victima cador ego.
Diſte meo exemplo, dulcis genitricis acerbo
Luctu, cur patiar diſcito tanta, mea.

σαύρωσις.

In cruce vita perit: mage quod mirabere dicam,
Mors moritur, mortem mortua vita vorat.

In

In horologio. 1517.

Aſpice quàm celeri curſu leuis effugit hora,
Lubrica nec vitæ tempora perde tuæ.
Diffugiunt anni celeres, letumq; minantur.
Mortuus vt poſsis viuere, viue benè.

Maria vlnis tenens Chriſtum mortuum.

Autor eras vitæ, nunc es lacrymabile funus;
Rurſus & ex illo funere vita venit.

In ædibus D. Euſtathii à Knobelsdorf, Decani Vratiſl. viri & poëtæ clariſſ.

Dum videt Actæon Dryades, ſine veſte Dianam,
Fit fera; vultus ei qui fuit antè perit,
Suppliciumq; luit laceris miſerabile membris,
Obiectus canibus præda cruenta ſuis.
Ergo puellares quantum potes effuge vultus;
Ne ſis Tartarei flebilis eſca canis.

Actæon laceratur.

Actæon ego ſum, miſer ingeminare volebat,
At celeres trepidum corripuere canes.
Pœnituit vidiſſe Deas, vidiſſe Dianam;
Sera ſed hæc miſero tum metanœa fuit.
Nunc geme, nunc ora, lacrymis tua crimina dele.
Poſt cineres nihil eſt flere, dolere, queri.

In faſtigio ædium.

Nil habet incertus niſi certa pericula mundus.
Fide Deo: Chriſti munere tutus eris.

Vel ſic.

Vna ſalus puerascenti nil fidere mundo,
AEthereum caſta querere mente DEVM.

In crucifixum.

Ecce redemptorem, qui debita ſoluit Adami,
In cruce dum pro te mite pependit onus.
Vtq; pater vetita decerpſit ab arbore mortem;
Sic vitam è ligno Chriſtus & ipſe dedit.

Nicolaus VVeidner D. D. H. E. C. C. L. Can. adfixit. Anno 1540.

IN SAXO TVMVLI.

LXVI. ætatis annum agens obiit Saurus. Dimidium autem, vel eo etiam minus, an vixerit, mortuus etiamnum addubitat. M. D. XXXV. die XXI. menſ. Ian.

Chriſtus paſſus alloquitur hominem.

Adſpice mortalis, fuit vnquam paſſio talis?
Peccatum ſperne, pro quo mea vulnera cerne.
Adſpice qui tranſis, quia tu mihi cauſa doloris.

IN SCHOLA NOVA ELI-ſabethana.

OPT. & grauiſſ. quisq; confitetur ſe multa ignorare, & multa ſibi etiam eſſe diſcenda.

Tam

Tum iudicant homines, vbi iam pœnitet.
Frangas citiùs quàm corrigas, quę in prauum induruerunt.

IBIDEM.

DISCIPLINÆ SCHOLASTICÆ LEGES, MARMORI insculptæ.

Lex est, cui omnes homines decet obedire.
MARTIAN. L. II. FF. DE LL.

LEX I.

Inprimis adolescentes pietatis sint studiosi, certoq; sciant, sine diuini numinis inuocatione nihil se in studiis diligentia sua promoturos.

II.

Cæterùm ante præceptorum aduentum discipuli hora constituta præstò adsint omnes. tarditas pro dimidia absentia habeatur.

III.

Venientes præceptores reuerenter excipiant, abeuntes honore prosequantur.

IV.

Præsentibus illis consilescant omnes: absentibus ne perstrepant.

V.

Arma scholastica cuncti præparata semper in promptu habeant, vt dictata facilè & celeriter excipiant.

VI.

Inter prælegendum nemo garriat, sed sit attentus lectioni.

VII.

VII.

Lectiones verò ſuas ſinguli aſſiduè meditentur.

VIII.

Semper & vbiq; loquantur Latinè, idq; operam dent, vt & emendatè & ſine vitio loqui diſcant.

IX.

Eſchola ſine conceſſu præceptoris neq; exeat quisquam, neq; abſit.

X.

Dimiſſi verò ſimul templum ingrediantur omnes: atq; ibi nemo rideat: nemo temerè circumſpectet: aut aliis incompoſitis geſtibus cõſpiciatur: quin potius aſſiſtentes libro cantent attentè: minores quietè & tacitè expectent: nec quisquam inde exeat, niſi impetrata venia ab aliquo præceptore: in quorum numero & cantor & aliqui hypodidaſcali & ſynergi ſunt habendi: hymno verò finito domum ſe quiſque placidè recipiat.

XI.

Per plateas, forum, vicos aut vrbis compita nemo clamabundus aut citra neceſſitatem oberret, ſurſúmve ac deorſum curſitet.

XII.

Obuiis ſacerdotibus, magiſtratibus, ſenatoribus, ciuibus, cæterisq; viris grauibus, matronis primariis, item & virginibus, honorem debitum exhibeant.

XIII.

Nunquam mentiantur: nemini maledicant; iurgia & ſimultates vitent.

XIV.

Quod ſi quæ lis inter pueros oriatur, ad præceptores referant protinus, ne adoleſcat.

XV.

XV.

Impudica & obſcœna nemo neque dicat, neque faciat.

XVI.

In fluminibus, ſtagnis, lacubus (quia periculoſum eſt) nemo lauaturus immergatur.

XVII.

Pexi, loti, compti ſint, cùm domo egrediuntur, veſtituq́; non laſciuo quidem, ſed decenti ac honeſto ornati.

XIIX.

Epiſtolas & ſtyli exercitationes non oſcitanter aut perfunctoriè, ſed accurato ſtudio & diligentia curent: deq́; eo in omnes partes ſoliciti ſint, vt quæ ſcribunt à vernaculæ linguę barbarie remotâ ſint, & ad Ciceronis, Terentii &c. perſpicuitatem, copiam, elegantiam quam proximè accedant, ſintque præceptorum iudicio & comprobatione non indigna. Negligenter verò ſcripta pro non ſcriptis habeant.

XIX.

In ſumma, honeſtatem & ſtudia cunctiiuuenes ſcholæ noſtræ, idque de mandato ampliſſ. Senatus, diligenter colant: vt amabiles ſint & gratioſi apud omnes, morum commoditate perficiant: ne corripiantur meritò, caueant: & virtutis ac pietatis laudem vt emereantur, ſtrenuè ſeduloq́; contendant.

LEGVM FVSIOR EXPLANATIO.

Quæ ad pietatem. Cap. I.

Decalogi totius præcepta frequenter ac re-

ligiosè euoluunto. 2. Diuino nomine ne abutuntor. 3. Ne iuranto. 4. Ne mentiuntor. 5. Ne maledicunto.

In templo. Cap. II.

Dominicis festisq; diebus maturè adsunto. 2. Lectionem Euangelii & Catecheseos ne negligunto. 3. Templum ingrediendo & exeundo strepitus vitanto. 4. Stando & sedendo modesti sunto. 5. Oranto, non voranto. 6. Concionem sacram attenti auscultanto.

In Præceptores. Cap. III.

Eos officiosè obseruanto. 2. Docentes auscultanto. 3. Nulli eorum refragantor aut respondsanto. 4. Iussa diligenter exequuntor. 5. Illorum neminem irridento. 6. Didactron fideliter numeranto. 7. Et quidquid contra Decalogi quartum præceptum esse nouerint, nullo tempore admittunto.

Decorum in schola. Cap. IV.

Inter prælegendum non aliud agunto. 2. Murmura, strepitus, confabulationes, soporem, vitanto. 3. Exposituri aut recitaturi, attentè, articulatè, distinctè, verecundè loquuntor. 4. Euocato aut absente Præceptore, in officio manento. 5. In ædificiis scholę nihil frangunto, neque conscindunto. 6. Fracta, rupta, vitiata, reus suis sumptibus reparato, pœnasque culpæ & leuitatis dato. 7. Parietes nec carbonibus, nec miniato lapide pingunto, aut modo alio quouis contaminanto. 8. Libros resque alias suas diligenter custodiunto, alienas verò minimè auertunto.

Extra

Extra ſcholam. Cap. V.

Virtutes & mores boni in plateis debito cum decore vbique elucento. 2. Dicta, audita & à præceptoribus tradita domi ſollicitè repetunto. 3. Epiſtolas & alia non perfunctoriè componunto.

In funere. Cap. VI.

Quo ordine in claſſibus ſunt collocati, foris procedunto. 2. Veſtitu, geſtu, inceſſu, concentu, modeſtiam & verecundiam ſumma diligentia conſeruanto.

Decurionum officia. Cap. VII.

Pueros ſuæ decuriæ diligenter audiunto. 2. Segnes & confabulantes notanto & ad præceptores deferunto, idque fideliter exſequuntor.

Cuſtodum officia. Cap. VIII.

Immodeſtos in ſcholis, templo, funerum curatione attentè obſeruanto. 2. Ferulas præceptoribus præbento. 3. Vt ordine & modeſtè dimiſſi è ſchola templum ingrediantur curanto. 4. In comitatu funerum euagantes in ordinem cogunto.

Pædagogorum officia. Cap. IX.

Vt pueros ſuæ fidei commiſſos fideliter inſtituant, diligenter ipſi diſcunto. 2. Curam eorum omnibus locis agunto. 3. Pietatem, artes, moresq; bonos docento, in iisque præſtandis ipſi præeunto. 4. Domi ſe, nocte præcipuè (cùm intempeſtiua abſentia malè per-

petrati facinoris ſuſpicione rarò careat) continento. 5. A tabernis meritoriis, cœnopoliis, orcheſtris, luſtriſq; ferarũ abſtinento. 6. Seduli in officio ſunto. 7. Ne diuagantor, ne deambulanto. 8. Cum familia ne rixantor, ne tumultus excitanto. 9. Ne mandatis heri refragantor. 10. Ne longius quam permiſſum eſt euagantor. 11. Domo, niſi de voluntate heri, ne abſunto.

Peregrinorum officia. Cap. X.

Negotium ſuum tranquillè agunto. 2. In inſtituendi ratione iudicanda nihil ſibi aſſumunto. 3. Hoſpites ſe, non ciues, eſſe cogitanto. 4. Liberalitate ſenatus ne abutuntor. 5. Mercedem præceptoribus debitam ſine mora & detrimento curanto. 6. Diſceſſuri memorem gratumq; animum cum priuatim, tum in ſcholis publicè teſtatum omnibus faciunto.

Diſcentium officia. Cap. XI.

Per te diſcendi cupidus eſto, percipiendique voluntatem, amorem atque ardorem potius tecum ipſe adferens. cur in hoc virtutis ac diſciplinæ honeſtiſſ. domicilio verſêre etiam atque etiam meditare: quamque turpiter facturus ſis, ſi quam nactus es Spartam, deſidia & negligentia tua amiſeris, cogita: atque ea de re nec querendi, nec audiendi, nec diſputandi occaſionem vllam, aut quidquid ſtudiis tuis accommodatum eſſe iudicaris, prætermittendum ducas.

OEconomi opera. Cap. XII.

Operas quotidianas diligenter exſequitor. 2. Pauimenta verrito. 3. Calfacito. 4. Ignē cuſtodito. 5. Ludum claudito, recludito. 6. Signum attemperatè dato. 7. Ignem tecto inferri ne permittito. 8. Parietes inquinari ne patiare. 9. Tabulas ac ſpecularia integra conſeruato. 10. Ocioſos ac petulantes ex vicinia pueros coërceto. 11. Nihil deniq; quod imperatum fuerit recuſato.

Præceptores. Appendix.

Nihil magnopere attinet, ac ferè ἀπρεπὲς ὄνυ-μον videtur eos officii admonere, cùm vocationis ſuæ memores ſint, cuius rationem non præſentibus tantùm procuratoribus, ſed Deo ipſi vindici æterno probare debeant. Mercedem verò non in hac ſolum exigua vita; ſed in perpetua illa felicitate etiam ab eodem liberaliſſimo remuneratore cumulatè ſibi expectandam eſſe ſciant, idque ſacr. lit. teſtimonio perſuaſum habeant.

Faciebat Bonauentura Roſterus, Ampliſſ. Senatus Vratiſl. Scriba, Anno ſalutis ſupra ſeſquimilleſimum tertio & ſexageſimo: ætatis 5. eodem. XIV. *Cal. Mar. Qui quidem Bonauentura fecit & fuit quod potuit: Vixit dum licuit: mortuus eſt cùm Domino placuit.*

OFFICII SCHOLASTICI compendium.

Ora. Obtempera. Tace. Audi. Diſce. Repete. Exerce. Patere.

IN AEDIBVS CVIVSDAM *Canonici.*

Meditatio ex mente nunquam ſeponenda.

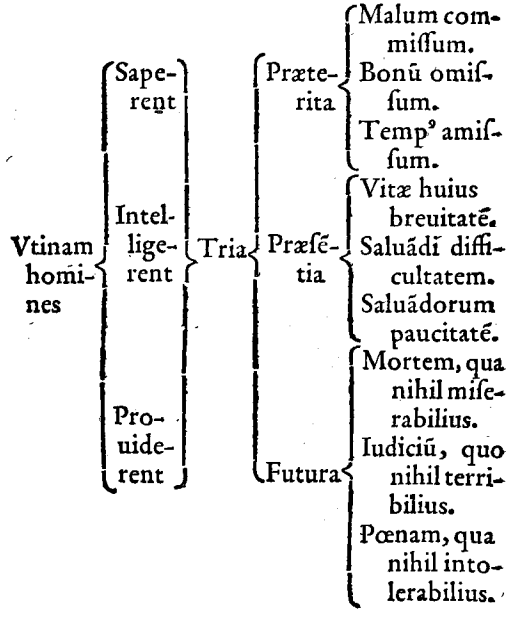

IN FORO.

INGRATIS SERVIRE NEFAS.
Nil admirari beatum fecit.
Se noſſe maximum.

INSCRI-

INSCRIPTIO MVSAEI MONAVIANI.

Domino Deo noſtro Ieſu Chriſto, vnico regni ſanctorum heredi: perenni vitę fonti: triumphanti mortis victori; æterno beatarum animarum hoſpiti, Sacr.

Summa in his terris tum ſapientia, tum felicitas eſt, poſſe quieſcere, ac ſua potius agere & propria, quàm aliena. Deinde vtraq; fortuna, & ſiue ſit agendum, ſiue patiendum, in DEVM potius, quàm in homines reſpicere, & ab eo ſolo pendere. Mortem deniq; ſuam perpetuò ſic meditari, vt peccatum potius fugiatur, quàm illa nimis metuatur. Mundum præterea, quęq; ſunt illius, deſpicere ſimul & odiſſe. De vita perpetua magis, quàm de hac fragili & caduca ſolicitum eſſe: Animæq; curam gerere maiorem, quàm corporis, & ita ſeſe comparare, vt anima priùs læta libensq; hinc in cœlos euolare cupiat, quàm è tabernaculo ſuo euocetur.

M. R. V.

Pſalm. xc. Domine doce nos ſcire numerũ dierum noſtrorũ: vt ambulemus corde ſapiẽte.

Θυμὲ βλέφον ἄνω: χθονίων δ' ὀπιπήθεο πάντων.

IPSE FACIET.

ALIVD.

Iohanni Aurifabro Vratiſl. S. Theol. D. & Eccleſię huius paſtori, Academiarum VViteb. & Roſtoch. quondam Profeſſori, ante reditum verò in patriã Samlandiæ, Pomeſanięq; in Boruſſia per plures annos præſidi, viro, puræ reli-

gionis ſtudio, & totius Philoſ. inprimis verò Matheſ. ac lingg. præcipp. cognitione cl. vita in his terris annos LI. M. VII. dies XVII. honeſtè ac laudabiliter acta, An. verò M.D. LXVIII. die M. Octobr. XIX. ſuperſtite coniuge Sara, Ioh. Heſſi Theol. Doct. filia, quæ quadriennio pòſt, relictis IIII. filiis, & II. filiabus diem ſuum obiit, feliciter & ſanctè mortuo, Laurentius Scholzius Vratiſl. Phil. & Med. Doct. ſocero & ſocrui optt. hîc conditis, officioſæ pietatis ergò P. M. D. XC. In memoria æterna erit iuſtus.

IN SVBVRBIO AD TEMPLI Cathedralis valuas.

Quas ſacras ædes pietas conſtruxit auorum,
Has nunc hæredes inuadunt more luporum.

ITEM.

Defunctis patribus ſucceſſit prana iuuentus,
Cuius conſilio quæ valuere ruunt.

IN SCHOLA MAGDALENÆA, quæ cœpit anno 1293.

In inferiori auditorio ſupra ianuam.

Quærite primùm regnum Dei, &c.

Suche Gottes reich vor allen dingen/
So wird dir alles wolgelingen/
Suchеſt du ein andern anfang/
So gehet dein thun den krebsgang.

IN

IN ÆDIBVS IOHANNIS Cratonis medici Cæsarei.

Tu quoq; fac timeas, & quæ tibi læta videntur,
Dum legis hæc, fieri tristia posse putes.

Supra ianuam cubiculi.

Optimo maximo seruatori omnium, vni in trinitate DEO, Ioan. Crato artis Medicæ D. se suaq; omnia piis votis commendans S. M. D. LXVII.

In inferiori hypocausto.

Quid sis, quid fueris, quid eris, semper mediteris.

In mensa quam accepit à Cæsare.

In hac mensa Diuus FERDINANDVS Imp. Aug. P. F. pacificus, priusquam lethalis morbus lecto opt. & beatiss. principem affligeret, multis mensibus cibum sumpsit, Imp. verò Maximilianus II. F. Aug. perp. cùm in meditationibus salutaribus versaretur, sua manu sententias plenas pietatis & humanitatis inscripsit. Has posteris salutares, Crato sacratissimorum Imperatorum Medicus, ne hanc tabulam qua vsos atque sustentatos diuinos Monarchas intelligunt, tanquam vile lignum haberent, studio ac diligentia sua conseruauit.

Dicta autem à Maximiliano scripta ibidem conspiciuntur hæc. 1561.

Dominus prouidebit,
Maximilianus.

Si DEVS pro nobis, quis contra nos? Rom. 8.

Audi, vide, tace, ſi vis viuere in pace.

Vanitas vanitatum & omnia vanitas.

Dominus dedit, Dominus abſtulit,
Sicuti Domino placuit ita factum eſt;
Sit nomen Domini benedictum.

Si bona ſuſcepimus de manu Domini;
Mala autem quare non ſuſtineamus?

Si vitam inſpicias hominum, ſi denique mores,
Cùm culpent alios, nemo ſine crimine viuit.

Omnia ſi perdas, famam ſeruare memento;
Præfer autem ſalutem animæ, reliqua vanitas.
Nam omnia prætereunt, præter amare DEVM.

Fruſtra colunt me docentes mandata hominum.

DN. BALTHASARIS EPISCOPI Vratiſlauienſis.

Reuerendiſſ. princeps & Dn. Dominus Balthaſar ex clariſſima Promniciorum familia, domus Leſſendorf, Glogouiēſis ducatus, vir ſingularis ingenii, magni cōſilii, & rarę eloquētię, in rebus agendis ſtrenuus & vigilantiſſ. prudentia or-

tia ornatiſſimus, & labaſcentis religionis protector, concordiæ & pacis amantiſſimus, flagrante bello inteſtino ſub Carolo v. Imperatore ſingulari induſtria patriam à ſeditione, inter ignobile vulgus iam gliſcente, liberauit. Officio Capitaneatus à Cæſare Ferdinando tum commiſſo, principibus & heroibus ob miram comitatem pergratus. in religioſos & pauperes liberalis, conſanguineorum quoque haud immemor. Erga familiares benignus, ſubditorum parens, & Epiſcopatus huius adauctor, eligitur anno Domini M. D. XXXIX. die XVII. Sept. Fuit in gubernatione annos XXII. Moritur placidè, ingenti piorum omnium luctu, correptus febricula quartana. Niſſæ X X. Ianuarii, Anno ſalutis M. D. LXII. Hîc ſepultus, ætatis ſuæ LXXIV.

BVDISSINA.

BVDISSINÆ IN SVMMO templo.

Fidenti tua Chriſte capit qui munera corde,
Is duce te cœli regna beatus adit.

Chariſſimis & dulciſſimis parentibus Gregorio Peucero patri; Otiliæ Simontę matri, qui ex hac vita in cœleſtem & æternam piè & placidè commigrarunt: ille die viceſima quinta Februarii anno M. D. LX; hæc die quinta Maii, anno M. D. LX. Caſpar Peucerus filius, Philo-

ſophiæ & artis Medicæ Doct. hoc monumentum poſuit, 1561.

IN SCHOLA.

Prima bonæ mentis ſit cura, ſit altera morum,
Tertia litterulas perdidiciſſe bonas.
Quæ virtute caret, non eſt doctrina putanda;
Et Chriſtum ignorans, belua totus homo eſt.

GORLICENSIA.

SVB VETVSTA CRVCE.

ASpice ſerue Dei, ſic me poſuere Iudæi.
Aſpice deuotè, quoniam ſic pendeo pro te,
Aſpice mortalis, pro te datur hoſtia talis.
Introitum vitæ reddo tibi, redde mihi te.
In cruce ſum pro te, qui peccas, deſine pro me.
Deſine, do veniam, dic culpam, corrige vitam.

D. O. M. S.

Sirenum inſtar habent ignauo perdita luxu
Luſtra, domus, ſiluæ, rura, popina, Venus.
Quæ fugiens Emerice, caua trabe cærula ſulcas
Multa ſolo paſſus multa pericla ſalo.
Ergo ſedens virtus rediuiua ad buſta Iehouæ
Donatum merito vexit honore domum.
Vt non parcus opum patriæ hæc monumenta locaret
Virtutis figens celſa tropæa tuæ.
Sic geminas tendens palmas, paſſoq; capillo,
Victam ſe Siren ſub tua iura dedit.

Imitare

Imitare virtutem, non æmulare.
Virtutem colere par eſt, non inuidere.
An. Chr. CIↃ.IↃ.LXXVIII. *m. quarto.*

O. S.

Georgio Emerico Eq. Nobiliſſ.
Qui cum opifice & duob. eum ſeqq. comitib. in Palæſtinam profectus, ibiq; militari dignitate & equeſtri ſuper ſepulch. Chriſti An. M.CCCC. LXV. m. Iul. d. XI. donatus eſſet: poſt tot exhauſtos terra mariq́ue labores, tanto itinere confecto: cùm domum ad ſuos patre adhuc ſuperſtite reuertit: tum ſacellum hoc D. Crucis, vicinumq́ue cenotaphium ad exemplum expreſſum, ſibi & poſteris F.F. Ipſe deinceps Reipub. huius Senator, ad annos XXXVI. Coſ. v. finem vitæ clauſit, Ann. M.D.VII. m. Ian. d. XXI.

Iohannes Iohannis F. Georgii Equ. N. N. Emmericus auo B. M. P. cur. M.D. LXXIIX.

LIGNICII.

IN S. IOANNIS.

השביל וחיבריק חרבים

CLariſſimus vir, Dn. Valentinus Fridland Trozendorfius, piè deceſſit, VI. Kal. Maii, CIↃ.IↃ.LVI. ætatis ſuæ LXVII.

Τοῖς παίσιν χρήσιμα ἔπτεν.

WIRTEBERGENSIA.

TVBINGÆ IN SEPVLCRETO *Ducum VVirtebergenſium.*

ANno Domini M. CCCC. LIIII. Illuſtriſſ. familiæ wirtembergenſis Comes Ludouicus ſenior IX. KLNS. Octobris mortuus, qui in æde beatæ virginis ad bonum lapidem ſepultus, à principe Chriſtofero officioſæ pietatis ergo Tubingam huc traductus eſt.

Eadem pietate & ratione huc quoq; tranſlata eſt D. Mechtildis Palatina Rheni ac Bauariæ Dux, clariſſ. Ludouici ſenioris coniunx ſuauiſſima, quæ licet pòſt Alberto Auſtriaco nupſiſſet, defuncta tamen Heidelbergæ an. M. CCCC. LXXXII. XI. KLNS. Octob. euidentiſſimo ſinceri amoris argumento illic cum priore marito, & eodem hîc ſimul conditorio reponi placuit.

Illuſtriſſimus & tam ſapientia quàm honeſtate vir excelſus Princeps Eberhardus, Dei gratia primus Dux wirtebergenſis & de Teck, Comes Montis Peligardi fundator huius ſcholæ. Obiit die S. Matthiæ Apoſtoli, anno Domini 1496.

IN LAPIDE.

☉. KLN. Mar. anno M. CCCC. XCVI. Illuſtriſſ. pietate

pietate & prudentia Princeps Eberhardus Barbatus primus Dux Wirtemb. & Teck, Montisq. Peligardi Comes, huius ſcholæ fundator.

Illuſtriſſimæ Principi ac Dominæ, D. Annæ Duci Wirtemb. Ducis Vldrici &c. filiæ dulciſſ. Quam benigna Dei manus ex iſta fragili & caduca rerum humanarum conditione, ne diutius calamitoſis & tumeſcentibus ærumnarum procellis miſera quateretur, adoleſcentulam tenerr. atq; in ipſo blandiſſimo virginitatis flore An. Domini M. D. XXX. menſ. Iunii XXIX. Ætatis verò eius XVII. feliciter eripuit: huic, inquam, in hunc locum amœniſſ. vbi iam Carthuſianorum latibula Auraci, cùm illic ann. XXIIII. ſepulta iacuiſſet, collaberentur, traductæ Illuſtriſſ. Dux Chriſtoferus Dux Wirtemb. clementiſſ. vnicæ ſorori ſuæ dilectiſſ. ad perpetuam memoriam hîc erigi voluit, Anno Domini M. D. LIIII.

D. O. M. S.

Illuſtriſſ. Princeps Hulderichus Dux Wirtemberg. & Teck, Montisq. Peligardi Comes, dum inter mortales fuit, variis fortunæ procellis agitatus, & patria ſua deſtitutus exilium XV. annis conſtanter tulit. qua tandem recuperata, ſacroſanctum Chriſti Euangelium ſincerè prædicari curauit, idololatriam cōminuit, potentiam Antichriſti debilitauit, laudabilem vrbis huius inclytæ Scholam reſtituit, doctis profeſſoribus iuſtis ſalariis & ſtipendiis, auitos ſecutus

mores, illuſtrauit, Remp. prudentia non vulgari, ſicq; ſatis feliciter adminiſtrauit, cuius gubernacula inter tot quoq; grauiſſimos Aduerſariorum inſultus, ad extremum vſq; vitæ ſuæ halitum, fortiter retinuit. Tandem Deo Opt. Max. finem ærumnis dante, ſpiritum cœlo, reliquum verò mortalitatis ſuæ hoc deponi voluit conditorio. Regnauit ann. LII. menſ. V. Vixit ann. LXIII. menſ. VIII. dies XXVI. ☉. Anno Chriſti M. D. L. men. IXBRI. d. VI.

Hoc lector potes æſtimare ſaxo,
Humani nihil eſſe non caducum,
Heroum quoniam tegit duorum
Ebrardi Ducis oſſa, & Hulderici,
Ex iis alter erat bonis amandus,
Ex iis alter erat malis timendus,
Et dilectus vterq; valde Chriſto.
Corrupta tamen hic vterq; carne
Letho depoſita, ſimul quieſcunt.

CHRO
CRVCIF. GLOR.

Memoriæ Illuſtriſſimi Principis Vlrici Ducis de Wirtemberg. &c. infantis dilectiſſ. P. Qui vixit menſ. II. d. I. ☉ an. Chriſti M. D. L VIII. menſ. Iulio, d. VII. cuius oſſa VIII. eiuſdem menſis, huc ad auita conditoria depoſita ſunt. V. C. V.

Principis Vlrici potuiſti tollere corpus
Inuida mors, animam tollere nulla potes.
Scilicet hoc ſolo fuerat mortalis. At idem
Parte tamen viuit nobiliore ſui.

D. O.

D. O. M. S.

Vt omne natum caducitati ſubiectum, ita & eodem decreto, Illuſtriſſ. Princeps Maximilianus Dux Wirtemb. &c. An. ſalutis M. D. LVI. XXVII. die Auguſti natus, menſ. VI. dieb. XXII. ſuperſtes, infans dulciſſ. parentes optatæ vitæ deſiderio priuauit An. Chriſti M. D. LVII. menſ. Mart. die XVII. Cuius oſſa XIX. eiuſdem menſ. huc ad auita conditoria tranſlata ſunt.

Anno Domini M. D. LXIII. den XXX. tag Auguſti ſtarb die Durchleuchtig Hochgeborne Fürſtin Fraw Sabina Hertzogin zu Wirtemberg vnd Teck / Gräfin zu Mümpelgart / ein geborne Pfaltzgräfin beym Rhein / Hertzogin obern vnd vndern Baiern / jrs alters LXXIII. jar / III. monat / VII. tag.

D. O. M. S.

Illuſtriſſimus Princeps Eberhardus Dux Wirtembergenſis ac Teccenſis, Comes Montis Peligardi, &c. Illuſtriſſimorum ac Chriſtianiſſimorum parentum Chriſtophori Ducis Wirtembergenſis, &c. Principis laudatiſſimi, & Annæ-Mariæ Marchioniſſę ex clariſſima familia Brandenburgenſi, filius primogenitus, indolis egregiæ à primis annis piè ac liberaliter educatus, & literis inſtitutus, ſinceriorem religionem amauit, Antichriſti idololatricas ſuperſtitiones, atque omnes fanaticas opiniones deteſtatus eſt. Parentes digna pietate coluit, in fratrem & ſorores germanas benè affectus, & pro ætate rara grauitate præditus fuit, ita vt maximis rebus natus videretur. Eum im-

matura morte abreptum parentes lugent, prouinciales deflent. Anima Chriſto, reliquiæ his monumentis commendatæ ſunt. Vixit annos XXIII. menſes III. dies XXVI. Vita functus eſt ann. M. D. LXVIII. menſis Maii, die II.

Maiorum merito ſacris ſepulcris
Ebrardi ducis inferuntur oſſa,
Barbati veteris gerit celebre
Nomen, ſi modò longior daretur
AEtas, mox ſimilis futurus illi
Iuſto, pacifico, graui, diſerto.
Heroïs referebat Hulderici
Primis ingenium nepos ab annis,
Par magnis animis auo futurus,
Ni vitæ ſpatium Deus negaſſet.
Ambobus pietate iunctus, vnà
Vita iam fruitur beatiore. B.B.F

IN LAPIDE.

Sub hoc ſaxo requieſcit Eberhardus Dux Wirtemb. & Teck, Comes Montis Peligardi. Obiit die II. menſis Maii, anno ſalutis M. D. LXVIII. Vixit annos XXIII. menſes III. dies XXVII.

D. O. M. S.

Illuſtriſſimus Princeps verè Chriſtophorus Dux Wirtembergenſis & Teccenſis, Comes Montis Peligardi, &c. à puero variis caſibus iactatus, literis excultus, exteros expertus, linguarum peritus, experientia clarus, periculis infractus, bello ſtrenuus, imperio iuſtus, conſiliis

filiis prudens, pacificus, orator grauis, ecclesiæ nutricius, hæresium & idololatriæ hostis, studiorum Mæcenas, exulum asylum, virtutis theatrum, pietatis exemplum, pater patriæ, infinitis laboribus exhaustus, ac placidè in Domino obdormiens, corporis reliquias hoc conditorio, quod viuus sibi adornarat, deponi voluit. Earum optatam resurrectionem beata anima cum Christo viuens, expectat. Memoria tanti Herois apud omnem posteritatem sacrosancta erit. Vixit annos LIII. menses VII. dies XVI. Regnauit annos XVIII. menses VII. dies XXII. Obiit anno Domini M. D. LXVIII. die XXVIII. mens. XBR.

Wirtembergiacæ domus decorum
Princeps Christophorus sub hoc sepulchro
Vt terræ sua reddit ossa matri,
Cœlesti quoq; spiritum parenti
Sic Christo mediante consecrauit.
Non regno patrio sed exterorum
Succreuit puer, exulante patre,
Magni Cæsaris est secutus aulas
Et regum, teneris Ephebus annis
Mox Martis iuuenis capessit arma,
Ductis ordinibus triumphat heros,
Bis sex pignora suscipit maritus,
Curis canus auus fit & senecta,
Magnam iustitiæ tulitq; laudem
Dum rexit populos, deditq; iura,
Optatam coluit, ferendo, pacem,
Lites composuit, sopiuit iras,

Illi Eccleſia maximæ piæq́
Curæ vera fuit, fides q3 cordi,
Idolis inimicus, hoſtis acer
Damnatis ſimulantibus q3 ſectis,
Mecænas ſtudiis & eruditis
Linguis fautor erat, ſcholis patronus
Natura ingenioſus, arte doctus,
Orator bonus, aptus & trilinguis
Prudens, ſobrius atq3 liberalis,
Plures Herculeis ferens labores
Dignus qui imperio fuiſſet orbis,
Hunc patrem patriæ fatetur ætas
Præſens, poſteritas fatebitur q3
Wirtembergiacæ domus decorum.

IN LAPIDE.

Sub hoc ſaxo requieſcit Chriſtophorus Dux Wirtembergæ & Teck, Comes Montis Peligardi. Obiit die XXVIII. menſis Decembr. anno ſalutis M. D. LXVIII. ætatis verò ſuæ LIII.

Illuſtriſſima Princeps & Domina D. Eua Chriſtiana Wirtembergæ, Montisq; Peligardi Comitiſſa, Georgii ex Barbara Haſſiæ Landgrauia filia, ſub hoc conditorio quieſcit, animam verò Deo reddidit III. KL. April. anno M. D. LXXV. cum vixiſſet ann. XVI. menſ. V. dies XV.

WEIMA-

WEIMARIAE.

ELOGIVM IOHANNI FRID. *Electori, vt aiunt, positum.*

IOannes Fridericus, Dei gratia electus martyr Iesu Christi: Dux afflictorum: Princeps confessorum fidei: Comes veritatis: Signifer sanctæ crucis: Exemplum patientiæ & constantiæ: hæres vitæ æternæ. Obdormiscens in Christo, migrauit ex hac miserrima vita in cœlestem patriam. Vinariæ mense Martio. Anno M. D. LIV. ætat. 51.

GOTHAE.

IN CVRIA.

WO der Bürgermeister schencket wein/
Die Fleischer mit im Rathe sein/
Vnd der Becker wigt das brot/
Da leidet die Gemein grosse not.

BRVNSVIGAE.

Hic sua Bernhardus Broitzenus consul in vrna
Frigida post summum condidit ossa diem.
Cui dum præconis dependet ab ore docentis,
In templo hoc subito funere raptus obit.
Mens recta superos adiit: sed tecta sepulcro
In spe sanctorum membra soluta cubant.

Mortuus est in templo.
An. 1561. 16. Nouemb.

ORTENBVRGICA.

ÆTERNO LVMINVM PATRI.

CVm tuæ ſint deliciæ, qui trinus & vnus es, vicariorum operariorumque tuorum caſtis piisque cœtibus intereſſe: quæcunque Ioachimus Comes Ortenburgius, S. S. Euangelii tui conceperat ſemina; ſuæ quoq; à te Deorum Deo fidei cõmiſſorum animis inſerturus, hocce templum à ſuperſtit. repurg. non tibi, quem neq; vniuerſi capit machina, ſed Chriſti tui ante ann. cIↃ. IↃ. LXIII. pro ſalut. mortalium immolati, precioſo luſtratis ſanguine, veritatis & virtutis ergò patefecit: decennioq; poſtquã auerruncari cœperat, multis interea & vitæ & fortun. cùm domi tũ in exilio exantlatis pericl. in ſinceræ relig. aſceterion perpetuum, dum tu vetuſtę Comitum Ortenburg. genti, ſubiectisque populis faueas propitius, deuota gratáque mente conſecrauit.

D. O. M. S.

ADELHEID.

Ex illuſtri Rheingrau. & Wildgrau. gente prognata. Quæ Carolo Domino in Limburg marito diu ſuperuixerat vidua, anno reparat. Sal. cIↃ. IↃ. LXXX. ætatis verò ſuæ LVIII. IV. Idus Octob. Ortenburgi piè obdormiuit. Quom ſexto antè die præmiſiſſet Ioachimum ex filio Godefrido nepotem vnicum, necdum IV. annos natum. Quorum oſſa Ioachimus Comes Orten-

Ortenburgius gener patrinusq;, quòd illam vt matrem coluerat; istum instar filii amauerat, gentilitio huius delubri tumulo suo iuxta Antonii Kariss. F. Fridericiq́ue N. cineres condidit, hocq; M. P.

AICHSTETI.

Fallax sæpe fides, testataq; vota peribunt.
Constitues tumulum si sapis ipse tuum.

COLONIENSIA.

DE COLONIA AGRIPPINA IVL. CÆS. SCALIGER.

Maxima cognati regina Colonia Rheni,
Hoc te etiam titulo Musa superba canit.
Romani statuunt: habitat Germania: terra est
Belgica: ter felix. Nil tibi diua deest.

IN CHORO TEMPLI CATHEDRALIS.

Reuerendiss. D. D. Adolpho, Archiepiscopo, ac Principi Electori Colonien. S. Rom. Imperii per Italiam Archicancellario, Legatoq; nato, Westphaliæ & Angariæ Duci, &c. ex illustr. familia Comitum à Schauvvenburch oriundo, electo die XIIII. Ianuar. An. M. D. XL VII. qui piè & prudenter Archiepiscopatui præfuit annis IX. mens. II. dies XXV. tandemq; vltimum diem in Domino clausit. Anno M. D. L VI. die XX. Septemb.

IBIDEM.

Reuerendiſſ. Dn. D. Antonio, Electo, ac confirmato Princ. Electori Colonien. S. Romani Imperii per Italiam Archicancellario, legatoq; nato, Weſtphaliæ & Angariæ Duci, &c. ex illuſtri familia Comitum à Schauvvenburch oriundo, electo an. M. D. LVI. die XXVI. Octob. qui fratri ſuo ſuccedens, in domino obdormiuit, an. Domini M. D. LVIII. die XVIII. Iunii, atque præuentus morte fratri iuſtum monumentum erigere non potuit, vti cœperat, Reuerendiſſimus Dominus Gerhardus, Archiepiſcopus, Princ. Elector Colonienſis, dominis & affinibus ſuis chariſſimis pietatis ergò poſuit, anno M. D. LXI.

FRANCOFORDIANA.

IN FRANCOFORDIAM IVL. CÆS. SCALIGER.

MVlta laboratis debet Francfordia ſulcis:
Multa racemiferis vinea culta jugis.
Quid referam, quanta & quæ conuexere metalla?
Quæ Mars bellipotens, quæ petit alma Ceres?
Huc Italus patriis miratur partibus orbem,
Aduectum huc ſtupuit Gallia magna ſuum.
Hîc oriens, hîc terra nouis comperta ſub aſtris
Agnoſcit genii ſemina plena ſui.
Nec tamen in brutis ſola hæc commercia rebus;
Hîc animi æternæ ſed cumulantur opes.

Quod

Quod ſi res, paucas, operoſa eſt dicere merces;
Non magis eſt, cunctas res operoſa dare?

AD PRAEDICATORES.

Anno 1486. obiit in Comitiis Francofurti Albertus Marchio Brandenburg. cuius inteſtina in illa æde ſeruantur: corpus in Heilsbrun.

MOGVNTIAE.

IN ARCIS CONCLAVI quodam.

INcœptæ Deus ipſe domus niſi limina ponat;
Noſter fruſtrata deperit arte labor.

Ibidem ſupra aliud oſtium.

Exulat in terris, & quas homo poſſidet ædes,
Hoſpitii tantum iure caducus habet.

SPIRENSIA.

IN SVMMO TEMPLO.

ANno Domini 1039. Conradus Secundus Imperator, ſecundo Nonas Iulii obiit.

PROAVVS IACET ISTIC.

XV. Kl. Martii Giſela Imperatrix obiit.

HIC PROAVI CONIVNX.

Anno Dominicæ incarnationis 1056. Henricus Tertius Niger tertio Non. Octob. obiit.

AVVS HIC.

Anno Dominicæ incarnationis 1106. Henricus Quartus senior VII. Idus Augusti obiit.
PATER HIC.

Sexta Kl. Ianuarii Bertha Imperatrix obiit.
HIC HENRICVS SENIOR.

Anno Domini Henricus V. Iunior V. Kl. Maii obiit. FILIVS HIC.

Integrum distichon.

Filius hîc, pater hîc, auus hîc, proauus iacet istic.
Hîc proaui coniunx, hîc Henrici Senioris.

ALIVD.

Georgius Palatinus Rheni Episcopus Spirensis, sudore Anglico defunctus, obiit 1529. die 27. Sept.

NORIMBERGENSIA.

IN NVREMBERGAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Diua mihi extremi da munera sacra laboris,
Non tamen extremo conspiciendæ loco.
Sed velut abducto veneramur in ordine cœlum,
Hîc vbi naturæ fine quieuit opus.
Non potes æthereis deducere sedibus astra;
Inuenies, tibi quæ Norica terra dabit.
Hunc si corruptas terras Astræa relinquens
Fatali statuit sede tenere locum;

Quis

Quis putet horrifico ſociatas Marte Camœnas?
Sacra tamen duplex tempora laurus obit.
Martis habe, & Phœbi felicia tempora laure,
Sanctaq; ſit valido fœdere iuncta fides.
Omnibus ex iſtis ne tu ne dempſeris vnum.
Addere quin potius omnia magna, tuum eſt.

INSCRIPTIO NVMMI NORIMBERGENSIS.

Ab vna parte.

FVNDAMENTVM SALVTIS noſtræ, Chriſtus.

Ab altera parte.

D. O. M. S.

Anno à nato Chriſti M. D. LXXI.

Rom. Imp. D. Maximil. II. Reſp. Noriberg. PP. & Septemuiri eiuſdem ANDR. IM HOF. Sebald. Haller. IOD. TETZL. BALTH. DERR. GAB. NVTZEL. GEORG. VOLCKAM. & THOM. LOFLHOLTZ. tum oppidi præf. BALD. BAVMG. domum hanc pro Gymnaſ. iuuentut. in ſtud. pietat. & litterar. inſtituendæ à prim. funda. extrui curauit. in cuius memori. Georg. Volck. & Hieron. Baumgar. ob demandatam eccleſiarum & ſcholarum procurationem, hoc numiſma FF.

IN LAVRENTII.

Hectori Pœmero Iuris vtriusque Doctori huius ædis Præpoſito, de Eccleſia & Repub.

bene merito, fratres, & amici ſuperſtites officii ergò P.

Vixit annos XLV. menſes III. dies VII.

Præfuit Laurentianæ Eccleſiæ annos XIX. menſ. IX. Obiit VII. Idus Ian. M. D. XLI.

In templo Diui Sevvaldi, quod totum à fundamentis eſt ex viuo lapide erectum cum duabus turribus, ænea tabula auro obducta ad columnam in choro collocata, ſic eſt inſcripta.

Eraſmus Topler Iuris vtriuſque Doctor, Protonotarius Apoſtolicus, ac ſereniſſimi Maximiliani Romanorum Imperatoris Conſiliarius, huiuſque ædis Præpoſitus bene meritus, dum patriæ operam intendit fidelem, Treueris ſolenni Principum conuentu vitam cum morte mutauit, anno Domini M. D. XII. VI. Kalendas Maii. Vixit annos L. Tu lector vale, ac pro tanto viro ad Deum preces fundere ne pigeat.

ALTORFINA.

IVventuti, religionis Chriſtianæ doctrina, linguis, Latina & Græca, optimis denique artibus, ac diſciplinis informandæ, Georgio Volckamero, Philippo Geudero, Hieronymo Baumgartnero, literatorum præfectis, & Balthazaro Baumgartnero, oppidi præfecto, ſena-

ſenatus Noribergenſis, ſcholam hanc nobilem, & patritiam aperiri, & ſolenniter introduci voluit, III. Cal. Iul. qui dies Petro & Paulo Apoſtolis ſacer eſt. Anno à nato Chriſto ſaluatore CIↃ IↃ LXXV.

INSCRIPTIONES ALIQVOT DONATIVORUM ſeu congiariorum ſcholaſticorum eius Academiæ.

HONOS ET VIRTVS.

PRÆMIVM DILIGENTIÆ.

DVLCE TERGVM LABORIS.

HONOS ALIT ARTES.

ANGVSTVM VIRTVTIS ITER.

FESTINA LENTE.

MORAM CVSTODIA PENSAT.

OMNIA MEA MECVM PORTO. Stilpo.

LEX REGIT. ARMA TVENTVR.

SEV PACEM SEV BELLA GERAS. Sub effigie Palladis.

APERTÆ MVSARVM IANVÆ.

NIHIL INEXPLORATO. Vbi Monoceros aquas cornu prætentat.

CONCEDAT LAVREA LINGVÆ. Sub iudicio armorum.

OBEDIENTIA FELICITATIS MATER.

OBREPIT NON INTELLECTA SENECTVS.

MOTV CLARESCIT ET VSV. ad effigiem putei.

ΑΤΣΚΟΛΑ ΤΑ ΚΑΛΑ.

RATIS-

RATISBONAE IN CVRIA SEQVENS INSCRIptio aureis literis in tabula marmorea conſpicitur.

QVisquis ſenator curiam officii cauſa ingrederis, ante hoc oſtium priuatos affectus omnes abiicito: iram, vim, odium, amicitiam, adulationem. Reipub. perſonam & curam ſubiicito. Nam ut aliis æquus aut iniquus fueris: ita quoque Dei iudicium expectabis & ſuſtinebis.

ERFVRDIAE.

AD S. SEVERVM.

SVmmus eram conſul, tenui nunc condor arenæ.
Quisquis es hoc ibis, non rediturus, iter.

Pictura Chriſti reſurgentis.

Vt viuens in te poſui ſpem Chriſte fidemq́;
Sic moriens in te mortuus eſſe volo.
In te quisquis enim moritur pia lumina claudens,
Saluum tu facis hunc, & ſine fine beas.
Tu ſiquidem ſolus vitæ author es ille beatæ,
Tu ſolus Satanæ victor es atq; Stygis.
Tu mortua domita rediuiuus morte triumphas,
Terroresq; adimis, quos facit illa, piis.

Fac

Fac igitur qui ſim præeuntem morte ſequutus;
Sic ſurrecturus te quoq; ad aſtra ſequar.

IENAE.

IN CHORO TEMPLI.

NOs, Dei gratia, Ioannes-Gulielmus, Dux Saxoniæ, Landgrauius Thuringiæ, Marchio Miſniæ, hanc Lutheri effigiem, non cultus, ſed memoriæ gratia huc poſuimus, anno M. D. LXXI.

Peſtis eram viuus, moriens ero mors tua Papa.

LVBECENSIA.

IN LVBECAM IVL. CÆS. SCALIGER.

SI referam; mihi quis credet? ſub limina mundi
Vltima legiferi iura vigere DEI.
Ingenium, candorem animi, cultumq;, fidemq;,
Fortiaque inuicta pectora pura manu,
Dum mirata ſtupet terras Aſtraea relinquens,
Atq; putat cœli regna, reſedit ibi.

INSCRIPTIONES.

In ſummi templi circuitu.

Anno Domini M. C. LIIII. Henricus Leo, Bauariæ & Saxoniæ Dux, tum temporis huius

ciuitatis Dominus, & huius Ecclesiæ Lubecensis fundator, Geraldum primum Episcopum Lubecensem hîc introduxit.

IBIDEM.

A.C. M.C. LXX. ędificata fuit prędens Ecclesia per Dominum Henricum Ducem Bauariæ & Saxoniæ, & per Henricum III. Episcopum Lubecensem, & fundatorem Monasterii sancti Ioannis in Lubeck consecrata in honorem sanctorum Iohannis Baptistæ & Nicolai confessoris Iesu Christi.

Anno 1465. prima die Februarii ex hac vita migranit Dethleuus Ranzovv, dn. in Neuerstorp, huius Ecclesiæ Canonicus, qui hoc loco, cum patre Henrico militè, anno 1464. die 5. mensis Martii mortuo, sepultus est. Inscriptionem monumenti vetustate corruptam, H. R. Regius in Holsatiâ Legatus refecit, Anno Domini 1575. ætatis 50.

Ordinis est sacri Dethleuus adeptus honorem,
Qui sua de Canonum nomina iure tenet.
Quâ colitur pulcræ templum cathedrale Lubecæ,
Quaq; frequens largas ara ministrat opes.
Hic sua tranquillæ traduxerat otia vitæ,
Consilio præstans, ingeniiq; bonis.
Sæua trucis genitor tractauerat arma Gradiui,
Henricus celebri nomine vectus Eques.
Cum patre iam dormit sociâ Dethleuus in vrnâ,
Qua sacra baptismi labra replentur aqua.

HENRI-

HENRICVS RANZOVIVS, Nobilis Holſatus, D. Ioan. F. Regis Daniæ, tam vtriuſque Ducatus Sleſuicenſis & Holſatiæ, quàm Dithmarſorum Gubernator & locitenens, THEODORICO RANZOVIO, ſummę ſpei, optimęq; & generoſæ indolis. Vix dum pubeſcenti filio ſuo dulciſſimo, præpopera immaturaq; morte ſibi erepto, nec non Nicolao Ranzouio, eiuſq; vxori Luciæ, à quibus hîc Theodoricus educatus eſt, in memoriam & certam futuræ reſurrectionis ſpem ſtatuit. Obdormiuit Lubecæ, Anno 1572. die 27. Iunii. ætatis ſuæ 11.

In Iacobæo.

IOANNI Ranzouio, Equiti aurato, aſſertori libertatis, Danorum trium Regum à conſiliis, eorumq; duci bellorum ſummo, hoc loco rem diuinam facere ſolito, vxor & filii mœſtiſſimi locauêre. Obiit, cùm vixiſſet annos 73. Anno Chriſti 1565. die 12. Decemb.

IN CATHEDRALI.
Humi in lapide.

D. HENRICI BROEMSII.

Stemmate præclaro doctore proconſule natum,
Doctorem Iuris atra ſepulchra tenent.
Perfidia vulgi patriis dum ſedibus exul
Imperii Conſul Cæſaris & fit, Eques.
Sic mundi curis tandem, feſſuſq; ſenecta
Iungitur inuictus mortis agone Deo.

Obiit anno 1542.

Ibidem in ſublimi.

D. O. M. S.

Strenuo ac nobilitatis ſplendore viro ſpectabili, Domino Henrico Brœmſen, Equiti Aurato, ac I. V. Doctori eximio, inuictiſſimique ac potentiſſ. Caroli v. Imperatoris quondam Conſiliario fideliſſimo, ampliſſimæq; ciuitatis huius patricio, agnati, gratæ memoriæ causâ inſignia hæc poni curauerunt. Obiit humanæ ſalutis anno 1543. die conuerſionis Pauli, cùm vixiſſet annos 67. dies decem & ſeptem.

HAMBVRGENSIA.

IN COEMITERIO SVMMI TEMPLI.

ANno Domini M. D. XVII. in vigilia conceptionis virginis matris glorioſę, ſpectabilis & egregius vir, dominus Albertus Crantz, ſacrę Theologiæ ac Decretorum eximius Doctor, Eccleſiæ Hamburgenſis Canonicus, lector facundiſſimus, doctiſſimusque, & olim Decanus: morum ac virtutum ſpecimen & exemplar, patriæ decus, feliciter conceſſit in fata. cuius anima cum beatis molliter quieſcat.

Anno 1106. Inclytus & Magnificus Princeps, Dn. Luderus Dux Saxoniæ & VVeſtphaliæ, qui poſtea Romanorum Impe*r*ator factus, & Lotharius appellatus, contulit & dedit Comita-

mitatum Holsatiæ, VVagariæ & Stormariæ vacantem absque heredibus, per mortem nobilis viri Godefridi dictarum terrarum vltimi comitis, à paganis pro fide Catholica, cum multis Christianis ministerialibus suis prope Hamburch interfecti, nobili viro Domino Adolpho comiti de Scomborch, qui, & sui filii de tempore procreati, ab illo tempore vsque in hodiernum diem prædictarum terrarum pacifici Domini & comites sunt & fuerunt, & pòst Carolum Magnum, & Ludouicum eius filium Romanorum Imperatores, & Francorum Reges, huius Ecclesiæ secundi fundatores, & fidelissimi fautores extiterunt.

Supra portam quandam.

Iustitia sine prudentia multùm ad fidem faciendam valet. sed ——————
Prudentia sine iustitia nihil.

In Mariæ Magdalenæ.

H. Dominus Adolphus, grates DEO referens, se ipsum detinens à variis cædibus & malis militibus. Anno Domini 1239 habitum fratrum minorum assumpsit in Hamburch humiliter, vbi Anno Domini 1244 primam suam missam deuotè celebrauit: & in ordine annos 23. diu DEO militans, confecit.
Anno Dn. 1261. in Kilone in pace requieuit.

ALIVD.

In choro ædis cathedralis.

Benedictus Papa, qui de sede Apostolica per violentiam amotus, & pòst, cùm reuocaretur, obiit Hamburgi, Anno Dñi 1341. quinto nonas Iulii, & sepultus est hic.

AENIGMA INCISVM LAPIDI SEpulchrali in templo Cathedrali, contra superbos.

O, MORS, CVR, DEVS, NEGAT, VITAM,
SVPER
BE, TE, BIS, NOS, BIS, NAM.

Canon.

Ordine da primam mediæ, mediamque sequenti,
Debita sic noscès fata, superbe, tibi.
Quid mortalis homo iactas te? quidve superbis?
Cras forsan fies puluis & vmbra leuis.
Quid tibi opes prosunt? quid tunc tibi magna potestas?
Quidue honor? aut præstans quid tibi forma? nihil.

BREMENSIA.

IN TEMPLO PRIMARIO.

EPITAPHIVM BARTOLDI RANZOVII, qui obiit anno 1489.

FVnde viro lacrymas Brema, atq; hunc plange viaExtinctum, virtus quem super astra leuat. (tor

Bartholdi

Bartholdi Ranzou præclaro ſtemmate nati
Hoc tumulo cineres oſſaque clauſa iacent.
Dum vixit, ſacro venerandus in ordine vixit,
Buxthuda extremum clauſit in vrbe diem.
Cui vita atq; animo ſtuduit ſeruire pudico,
Defunctum regnis, inſere Chriſte, tuis.

IN CVRIA.

Tempore cùm longo domus hæc collapſa fuiſſet,
Orbaque iam cuncto pene nitore foret:
Sumptibus hanc propriis voluit reparare Gerardus
Qui de Ranzoo ſtemmate nomen habet
Eſſet vt hoſpitii ſedes ſibi grata, ſuisque,
Qui cupiunt vrbis commoditate frui.

VVESTPHALICA.

NON PROCVL A PADERBORNO inter Lyppiam & Amiſiam fl. vbi Quintilius Varus, tribus legionibus cæſis, ſibiipſi mortem conſciuit, earum oſſibus ſexennio pòſt ſepultis, Germanicus Imp. Rom. tale Epitaphium eo in loco poſuit.

OSſa mil. v. & XIX. leg. cum Quintil interfect.
Iuſſu Germanici Imp. huc collata quieſcunt.

Idem Germanicus cùm poſtea vires Harmiſii aliquo modo fregiſſet, in Comitatu Diffoltio, prope ſtagnum Dummerium, hoc erexit monimentum.

Debilitatis inter Rhenum Albimque nationibus, exercitus Tiberii Cæsaris, hæc monimenta Marti & Ioui Augusto sacrauit.

ANGARIAE.

VVIDEKINDI REGIS SAXONIÆ *Epitaphium in monimenti marginibus.*

VVidekind. Rex Saxon.

OSsa viri fortis cuius sors nescia mortis
Iste locus munit. Euge bone spiritus audit.
Omnis mundatur hunc regem qui veneratur
AEgros hic morbis cœli rex saluat & orbis.

AQVIS GRANI.

IN TEMPLO B. MARIÆ.

SVb hoc conditorio situm est córpus Caroli, Magni & Orthodoxi Imperatoris, qui regnum Francorum notabiliter amplificauit, & per annos XLVI. feliciter rexit.

BRVN-

BRVNSVICENSIA.

IN Ttemplo Cathedrali vrbis Brunſuicenſis.

HIc iacet Henricus quondam Dux, conditor huius
Eccleſiæ, dignus nobilitate pius:
Moribus ornata ſibi coniux eſt ſociata,
Pauperibus larga, ſimplicitate pia.
Inclyta Mechtildis Anglorum filia Regis.
Nutriat angelicis hos DEVS ipſe cibis.
Adiacet aptatus Rex horum ſanguine natus
Otto coronatus, vermibus eſca datus.
Huius erat pòſt ſponſa Philippi ſtirps generoſa,
Filia formoſa, nunc cinis, antè roſa.
Qui legis hæc metra, memor eſto orans pro poëta.
Quid caro, quid vita, quid res? niſi mors, cinis, vmbra.

LVNEBVRGI.

EPITAPHIVM HERMANNI Tulichii, primi ſcholæ Luneb. Rectoris.

HErmannus iacet hîc Tulichius ille,
Orator bonus, & Poëta felix,
Huius ſceptra ſcholæ tenebat vrbis
Magna laude diu, ſed ante tempus,
Tantum fata virum abſtulêre mundo,
Cum mœrore graui omnium bonorum.

Obiit an. 1540. Iulii 28. ætatis 5.

IOHANNIS BATHELII COSFELD.
secundi Rectoris scholæ Luneburgensis.

Qui fuit exemplar sanctæ memorabile vitæ,
Huius & eximius Gymnasiarcha scholæ,
Doctrina clarus, pietate verendus & annis,
Pacis amans, frugi, sedulus absq; dolo.
Quo duce per varias artes deducta iuuentus
Atq; indefesso docta labore fuit.
Suauiter hoc tumulo, tenuique Bathelius vrna
Dormit ad extremi tempora iudicii.

Obiit anno 1578. mense Septemb.
Anno ætatis 77.

GEORGII STENII CITHAROEDI.

Stenius hîc recubat testudine ludere doctus,
Cui peperit nullum Teutona terra parem.
Cùm moriebatur, Musæ Charitesque gemebant,
Tristis & abiecta flebat Apollo lyra.
Ast cœlum risit. quoniam vt mortalibus antè,
Sic insigne melos nunc canit ille Deo.

ALBERTI ZERSTEDII PATRITII
Luneburgensis.

Vir probus, & vita pietati deditus omni,
Pauperibus largas distribuebat opes.
Qui sua nunc isto dedit ossa tegenda sepulchro,
Ipse sed in Christo gaudia diues habet.

In cra-

In cratere aureo, variis nummis diuersis temporibus cusis conspicuo, quorum vltimus ex cupro est.

Bey der Müntz sol man lehren
Wie sich die welt thut verkehren.

ALIVD.

Henrico Husano Isenacensi Turingo, ab ineunte ætate in Germania, Italia & Gallia bonis litteris & linguis exculto, & mox supra ætatem egregio oratori, politico & I. Cto. Saxoniæ & multorum principum consiliario & legato, Cancellario Megapolitano, & post aulicarum iactationum tædium Luneb. quoque Reipub. syndico, dexteritate & vsu rerum conspicuo; & in consiliis, transactionibus & pacificationibus mirificè expetito, pieq; hîc defuncto, in spem optatiss. resurrectionis vxor & liberi cum lachrym. pp.

CIRCA IDEM MONVMENT.

COELVM POLITEVMA PIORVM EST.

Christo vno duce carpe viam, sic itur ad astra.
Aurea puluereis præstant æterna caducis.

Nulli sine Marte triumphi.

VITA CRESCENDO DECRESCIT.
MORS LILIA SENTIBVS ÆQVAT.

Nil fragile à fracto differt, quod tu esse solebas,
Ipse fui, fies tu quoq; sum quod ego.

HERVORDIAE.

TVMVLVS
Io. GLANDORPII MONASTERIENsis ſcholæ ibid. Rectoris.

LVce bis vndena Febrùi Glandorpius atris
Abſumptus curis in ſua fata ruit.
Oſſa boni cineresq́ viri tegit humida tellus.
Aſpectu fruitur mens animoſa Dei.

Eregione huius tumuli iń columna lapidea.

Glandorpi, cuius ſtudiumq́ fidemq́ Iuuentus
Senſit, amans tellus hoc capit oſſa ſola.

De eodem Henr. Sibæus Olphenius.

Lector amans Chriſti, iacet hîc Glandorpius ille,
Muſarum cultor, pietidumq́ decus.
Quem nunquam viuum Germania tota prehendit,
Defunctum tumulus continet exiguus.

MAGDEBVRGAE.

IVL. CÆS. SCALIGER.

VOs ego magnanimis inuictos Saxonas armis
Atq́ graues Martis turbine canto duces
Non Macedo tu miles eras. Sic Græcia mendax
Facta tua in laudes tranſtulit alta ſuas.

Non

Non veteres huc te quondam miſere Britanni:
Quin iam ſeruiuit terra Britanna tibi.
Ipſa tua es: primùmq; tuis cum montibus orta:
Cum cœli ipſius finibus orta tui.
Diues agri, diues quæſitæ veſtis, & auri:
Gens dubium eſt, armis iuſtitiáne prior.
Eſt hominis, patriis alios bene vincere telis:
Iuſtitia teipſam vincere velle, Dei eſt.

Otto primus Imp. obiit anno Chriſti 974 in monaſterio Memelebio; inde Magdeburgum auectus, ibique prope coniugem Editam ſepultus eſt, cum hac inſcriptione:

Tres luctus cauſæ ſunt hoc ſub marmore clauſæ,
Rex, decus Eccleſiæ, ſummus honor patriæ.

IN MEDIO FORO VRBIS veteris.

Rolandum vix vetuſtate agnitum, Conſules D. Ioan. Scheyring, artium & vtriuſque Iuris Doctor: & D. Heyne Aleman, S. P. Q. M. expenſis renouari ac reſtaurari curarunt. Anno Domini M. D. XXXIX.

SERVESTAE.

INSCRIPTIO GYMNASII.

HAEc raſa nuper fratrum fundata caterua,
Apq; cuculligero tecta dicata gregi
Aonidum addixit templis, Chriſtoq; ſacrauit
Aſcaniæ princeps fama decusq; domus.

Sic de tergemino meritus, præclarius orbe
Sic rebus patriæ commoda plura ferens,
Quàm cùm peruigili Alcides cuſtode peremto,
Abſtulit ad Graios aurea poma lares.
Deniq; ſic magni menſuram nominis implens
Aſcane quod primo de genitore refert.
Salue Muſarum ſpes, & pietatis aſylum,
Quo florent vrbes præſide, rura, foci.

In Nicolai.

Hoc ſua ſub tumulo tegit inclytus oſſa Ioannes
Anhalti Princeps Aſcaniæq; Comes.
Huic pater Erneſtus virtute inſignis auorum
Et generis clarus nobilitate fuit.
Margaris ex ducibus Monſterbergenſibus orta
Mater erat, variis pectoris aucta bonis.
Hinc genus antiquum trahit, hinc exordia princeps
Sumit, in hac cuius membra teguntur humo.
Qui patriam magna curaq; fideq; gerendo
Perpetuo meruit laudis honore coli.
Nam charæ ad patriæ reſpexit commoda, donec
Vixit, & Aſcanico præfuit imperio,
Felices cuius ductu auſpicioq; fuerunt
Cum populis vrbes, curia, templa, ſcholæ.
Luſtra nouem vitæq; duos compleuerat annos,
Hunc auida rapuit cùm fera Parca manu,
Hunc igitur nobis licet inuida fata tulerunt,
Et necuit talem mors violenta virum,
Tres tamen hæredes patriæ poſt fata reliquit,
Hos tua perpetuò dextera Chriſte tegas.

ALIVD.

ALIVD.

Hac ſitus in terra recubat, cui terra Ioanni
Fatali Erdmanno nomen & omen erat.
E terra geniti ſub terram quiſq; redimus,
Natus humo, ſub humum rurſus humatur homo.
Huc omnes properant, huc tendunt Cyrus & Irus,
Vita bonos pariter mors rapit atq; malos.
Hîc vbi de Sorabis Serueſti mœnia dicta
Incolit Aſcaniæ ſtirps generoſa domus.
Magnanimo docuit confeſſus pectore Chriſtum,
Quinq; vbi cum luſtris anni abiêre duo:
Quòd nihil in cœlis operum fiducia profit,
Sola ſed in Chriſti ſanguine fixa fides.
Victor ad inferni qui cùm deſcenderit hoſtem,
Mortifera domuit noxia monſtra Stygis,
Non huic mellito ſpirauit ab ore venenum,
Conſona ſed menti lingua manuſq; fuit.
Pacis amans, ſtudio quærebat ſimplice pacem,
Sæpe eſt conſilio rixa diremta viri.
Non pedibus pariter templo inſiſtebat & aulæ,
Contentus ſortis conditione ſuæ.
Tres vbi cum luſtris duodenis vixerat annos,
In domino placida morte ſepultus obit.
Mors aditus vitæ, mors ipſa eſt ianua cœli,
E medio iuſtis funere vita redit.
Deſine liuor edax, nihil obſunt verba ſepultis,
In Chriſto moriens omnia victor habet.

WVLFENBVTLIAE.

Hic Dux Henricus prope corpora cara duorum
Natorum, Mauors quos truculente necas,
Conditur, ac lætus cœlesti pace quiescit,
Ridet & ærumnas, impie munde, tuas.
Quæ mala non vidit? quos non tulit ipse labores?
Auratæ chlamydis non minus atq; togæ.
Tertius at patriæ spes vnica stirpis IVLVS,
Humanos casus aspice, regna tenet.
Obiit anno 1568. xv. Iulii inter 7. & 8. vespertinam.

STATHAGAE.

EPITAPHIVM D. OTTHONIS Comitis Schoumburgii.

Hic vtrinq; suæ consortis imagine cinctus
Stat Comes Illustris Iodoci filius Ottho,
Ottho Comes Schoumburgiacæ primaria gentis
Gloria, consilio præstans, dextraq; fidelis
Ensifera, Turcisq; olim Gallisq; tremenda:
Cæsaribus dum pro patriis, & rege Philippo
Bella gerit victor. Sed quem nec tela, nec hostes
Deuicêre, ardens mox pustula vicit, amanti
Et patriæ eripuit. flet Mars, fleuere Camœnæ.
Ipse agit æternos cœlesti in pace triumphos.

EPITA-

EPITAPHIVM
Mariæ Pomeranicæ D. Otthonis Comitis Schoumburgii vxoris.

Hæc Maria eſt Pomeranorum ſata principe forti
Barnimo, quam conſpicuus florentibus annis
Ottho Comes ſibi conſortem delegit, amore
Caſto ardens: cui ſuluo auro magis aurea virtus
Corpore in eximio regnans, animuſq; pudicus,
Admorant facultas. quater illam maſculus hæres
Effecit matrem, quorum Ottho hac conditur vrna.
Tres etiam nunc conſilio & virtute ſuperſunt
In patria & foris illuſtres, & honoribus aucti.
E cœlo genitrix quibus omnia fauſta precatur.

IN STATVAM
Eliſabethæ Vrſulæ Lunæburgiacæ D. Otthonis Comitis Schoumburgii relictæ viduæ.

Pulcra quidem hæc ſtatua, & matronæ illuſtris imago
Pulcra oculos, formoſa genas, digitoſq; tenellos; (eſt,
Sed quæ viua memor mortis ſibi talia condi
Vrſula mandauit, longè eſt, formoſior illis.
Omnia ſunt muta hic, motuq; & ſenſibus orba.
Illi autem pulcro mens eſt in corpore longè
Pulcrior. eſt ſermo mentis pulcherrimus index:
Eſt pietas, grege caſtarum comitata ſororum.
Ergo illam viuam potiùs, quàm flebile marmor,
Vt liceat ſpectare, pio patria ore precatur.

Memo-

Memoriæ
IOHANNIS CRVSII
Iſlebenſis.

Cui vitam Iſlebium dederat, cui Baltica Rhoſus
Excoluit mentem & vocem; Schoumburgius heros,
Cuius conſiliis operaq́; eſt vſus alacri;
Cruſius hîc recubat, qui dum ſeruire paratus
Omnibus eſt; ſibimet non ſat bene ſeruiit ipſi.
Tabe etenim illius ficca hac ſub mole quieſcunt
Oſſa, ſed æterna fruitur mens viua quiete,
Viuentem & multis, ne ſit ſibi mortifer vni,
Admonet, accuſans paſſim diuerſa ſequentes.

CELLAE.

EPITAPHIVM ERNESTI DVCIS BRVNS. ET LVNEB. QVI obiit anno 1546. 2. Ian. æt. 49.

EXigua Erneſtus Dux hîc requieſcit in vrna,
Lunæburgenſis fama decusq́; ſoli.
Aurea quo patriæ Duce pax eſt reddita noſtræ:
Et cœpit Chriſti notior eſſe fides.

SOPHIÆ ERNESTI CONIVGIS, QVÆ obiit anno 1541. 18. Iunii.

Hac tumba Sophiæ requieſcit nobile corpus,
Quæ chara Erneſtii Principis vxor erat.
Sponſaq́; iam Chriſti cœleſti gaudet in aula,
Spernens præ veris iſta caduca bonis.

FRIDE-

FRIDERICI OTTHONIS DOMINI Brunſ. & Luneb. qui obiit anno 1553. 20. Iulii ætatis 21.

Hîc etiam frater poſuit iuuenilia membra
Fridericus pacis nqbile nomen habens.
Qui tua dum ſequitur Maurici caſtra, decorum
Accipiens vulnus, fortiter occubuit.

FRANCISCI OTTHONIS DVCIS BRVNS. & Luneb. qui obiit anno 1559. 28. April.

Hîc etiam illuſtris Frantz-ottho conditur vrna,
At mens cœleſti viuit in arce Dei.
Chara quid extinctum coniunx quid patria luges?
Non moritur, vita qui bene functus obit.

MEMORIÆ

Catharinæ Tileniæ Cellenſis, Melchioris Danquardi Secretarii Megapolitani vxoris pudiciſſ. ſeptimùm prægnantis, ſed inter Henricopol. & Brunſuigam ebrii aurigæ incuria cum viro & duobus filiolis bis vehiculo excuſſæ, & ita conſternatæ & læſæ, vt paulò pòſt huc delata, abortum fecerit: & vndecimo pòſt die, ipſa quoq; piè obdormierit: & hoc ipſo in templo, quod ante an. XVI. ſponſa adierat, in ſpem lætiſſimæ reſurrectionis, ſepulta ſit. Anno CIↃ. IↃ. XXCIV. Decemb. XII.

Maritus coniugi dulciſſ. & opt. de ſe meritæ pietatis ergò cum luctu & lachrymis P.

MISNICA.

FRIBERGÆ IN MISNIA.

MAVRITII DVCIS SAXONIÆ TVMVLVS MARMOREVS, TABELLIS DISTINCTIS.

I. TABELLA.

MAuritius Dux Saxoniæ, Henrici filius, Alberti Nepos, Erneſti pronepos, in hac vrbe naſcitur, XII. CAL. Aprilis, matre Catharina Mechelburgia, ducis Magni filia. M. D. XXI.

II.

Auus Mauritii Dux Albertus, Friderici III. & Maximiliani Imp. hoſtes, Matthiam regem Vngariæ pepulit ex Auſtria; Carolum Galliæ è toto eiecit Belgio. Obiit M. D.

III.

Pater Mauritii Dux Henricus, Gubernator Fryſiorum, in Vrbe Franica de vita periclitans, peragrata Paleſtina, & Gallicia vxorem ducit, anno ætatis XXXIX. M. D. XII.

IIII.

Georgio fratre mortuo, Henricus prouinciis eius potitur, fouensq; à tribus agnatis defenſam religionis & veritatis cauſam, diuino patriam afficit beneficio. M. D. XXIX.

V.

Mauritius Dux Agnetem Philippi Haſſiæ Landgrauii filiam natu maximam, de qua Albertum

bertum filium,& Agnetem filiam ſuſtulit,coniugem eligit,anno ætatis ſuæ XX. M. D. XLI.

VI.

Patri Henrico ad regna cœleſtia ex ærumnis humanis feliciter ſublato, Mauritius ſuccedit, magna expectatione virtutis,ſumma ordinum omnium gratulatione. M. D. XLI.

VII.

Imperii ſui temporibus Eccleſias & Academias conſeruauit,& auxit. Ludos illuſtres tres aperuit, Dreſdam, Lipſiamq; ſplendidè muniuit,arces nouas fecit,ornauit veteres.M.D.XLII.

VIII.

Cum electore agnato orta de Wurcina oppido controuerſia, ſpecimen induſtriæ ſingulare dedit, & conſilia pacis, ſuadente ſocero Landgrauio,non inuitus admiſit. M. D. XLII.

IX.

In obſidione Budæ Vngariæ, animus ducis nullius præſentior, militis nullius virtus eminentior Mauritii fuit,ſuis ſtipendiis vltro militantis. M. D. XLII.

X.

Carolo v. contra Galliæ regem Franciſcum ad oppidum Veromanduorum Landreſium opem tulit, pro ſua ſuorumque maiorum erga imperatores perpetua obſeruantia.M.D.XLIII.

XI.

Carolo iterum contra Gallum auxilio veniunt ipſe & frater, cum equitatu lectiſſimo, & ad Diuum Victorinum hoſtes pari alacritate & impetu aggreſſi, claram reportant victoriam. M. D. XLIIII.

XII.

Henricum ducem Brunſuicenſem ſocero & agnato imparatis, arma ſubitò inferentem, ſuo aduentu terruit, & actiones omnes ita moderatus eſt, vt bellum iam ardens ſine cæde extinguerent. M. D. XLV.

XIII.

Carolo Imp. bellum difficile Germanis facienti, ne prouinciis paternis & auitis, dubia rerum fortuna exueretur, arma ſocia iungit, iniurias domi foriſq; timendas à ſuis populis arcet. M. D. XLVI.

XIIII.

Mauritius dux ob præſtitam conſtanter fidem, & nauatam ſtrenuè operam Imp. Carolo, ab eodem Rom. Imp. Enſifer & Elector ritu ſolenni declaratur. VI. Cal. Mart. Comitiis Auguſt. M. D. XLVIII.

XV.

Vrbem fortiſſimam Magdeburgum, pactiones à Carolo oblatas recuſantem, publicæ militiæ dux factus, grauiter obſidet, quam menſe demum XV. conditionibus ſanè tolerabilibus in poteſtatem redigit. LII.

XVI.

Durante obſidione, ne qua occaſio in Germania noui tumultus relinqueretur, in agro Hadelenſi, Verdenſis diœceſis collectam militum manum incredibili virtute & celeritate diſſipat. M. D. LI.

XVII.

Carolum Imp. Romanorum, vt fidem ſocero datam liberaret, captis Alpium Rhæticarum anguſtiis,

angustiis, impugnat: conuentu Passano pacem religioni, libertatem principibus, decus Germaniæ restituit. M. D. LII.

XVIII.

Solymani Imperatoris copias, ducto in Vngariam victore exercitu, terrore nominis sui intra præsidia continet: insulam Danubianam munit: cladis exitiosæ metum genti penè oppressæ adimit. M. D. LVII.

XIX.

Alberto Brandeburgio, armis & incendiis in patriam sæuienti prope arcem Peinam ad vicum Siffridshusium congressus, in cursu victoriæ globo ferreo feritur. tertio pòst die obiit, v. Id. Iul. M. D. LIII.

XX.

Augustus dux Saxoniæ Elector, Mauritio fratri, bellorum omnium victori, felici, & magnanimo, pietatis causa, hoc monumentum fecit, cùm vixisset gloria perpetua, annos XXXII. mens. III. d. XXI. h. X.

EPITAPHIVM LOTHARII IMperatoris inuentum in membranis antiquis à Georgio Fabricio.

Lotharius sceptro, ceu Carolus alter adepto
AEquo iudicio præfuit imperio,
Diruit errorem regni, firmauit honorem,
Inclytus Italiæ victor & Apuliæ.
Exuitur membris, heu trina luce Decembris,
Ecclesiæ gemitus, illius est obitus.

MISNAE IN TEMPLO D. VIRGINIS.

EVGE VIATOR.

Durum, ſi neſcis, frangit patientia.

ANNA

Gentis Betſchitz nobilis fœmina, immenſis malorum acta caſibus, armis munita patientiæ victrix ſępe, nunquam ſuccubuit, hîc magnum exemplum ſtatuit, vnus funeſtus dies, trẽs chariſſimos, Theodoricum Commerſtad coniugem, duosq; filios (infandum) grauidę abſtulit, ipſaque ſola mœrens, ſecundis relicta nuptiis, quæ quidem quamuis contigiſſent non perinde bonæ; tamen ſuo more euicit patientia. Ergo malorum ſortita terminũ, huc nomen ſuum illibata contulit. pudica, benigna, patiens, matronarum decus omnium. In Chriſto requieſcit ſuauiter. Mortua eſt die XXV. menſis Iunii, ætatis ſuæ LXXXI.

Liberi piiſſimæ matri mœrentes F. C.

AD HENIGII OLIM DECANI Miſnenſis tumulum.

Aue pater, rex creator,
Aue fili, lux ſeruator.
Aue pax & charitas:
Aue ſimplex, aue trine,
Aue regnans ſine fine,
Vna ſumma trinitas.

IN

IN SVMMO TEMPLO LEGITVR hoc epitaphium.

Sepultus eſt hîc in Chriſto venerabilis D. Georgius Roſchitz, quondam huius Eccleſiæ Canonicus, qui te amice lector plurimum ſaluere, & bene valere iubet. Tu viciſſim, ſi pius es, ipſius animæ requiem precare. Obiit die VIII. menſis Iulii.

ALIVD.

Moribus innocuus, præclaro ſtemmate Princeps,
Qui niuea placidus ſimplicitate fuit:
Illa luce diem vidit, qua milite multo,
In Phryſios genitor de patria iuit agros.
Vno qui vixit tantummodo menſe maritus,
Poſtq; aui ſeptem luſtra, reliquit humum.
Ante patrem moritur, qui nulla prole relicta,
Poſt etiam vitam finiit inde ſuam.
Scilicet ex omni nil cuiquam parte beatum.
Fata manent iuuenes, credite, fata ſenes.

IN TEMPLO AFRANO.

Serhuſium domus eſt, clari virtute parentes,
Nomen Iohannes, gens mihi Schleinicia.
Mors eſt viſa quies, aliam ſcio ſperoq; vitam,
Hîc cinis ipſe, nouus quando futurus homo eſt.
Hoc poſuit pietas fratrum officioſa ſepulchrum:
Mens & amor nobis quatuor, vnus erat.

ALIVD.

Pro patria pugnans iuſtis Michaëlus in armis,
Pro patria cecidit vir generoſus humo.

Donec erit virtus laudi, laudabitur ipſe,
Inter præſtantes gloria rara viros.
Siuershuſa tenet corpus, mens incolit aſtra.
Schleinicia gentis fama, decusq; vale.

ALIVD.

Nobilitas, & opes & clari fama laboris,
Et ſtudijs mores excoluiſſe bonis,
Magna viro laus eſt: ſed nil præclarius illa,
Quàm patriam, & verum quàm coluiſſe Deum.
Laude hac, Schleinicia de gente Georgius ortu
In vita fuerit mortéq; clarus erit.
Hunc tumulum nati caro poſuere parenti,
Et dulci coniunx officioſa viro.

FILIOLO GEORGII FABRICII.

D. O. S.

Vixi quinq; dies: viuo nunc omne per æuum:
In Chriſto factus rurſus imago Dei.

*

Mors mea, vita mea eſt.

D. O. S.

Viuis in amplexu Chriſti dulciſſime fili,
Et quo lætetur mens tua ſemper habet.

*

Soluor morte mea, Chriſti virtute reſurgo.

ALIVD.

Haupoldum primis pugnantem vidit in armis
Gallia, Schleinicia nobile ſtirpe ſatum.
Ante Trecas cecidit, dum perſtat feruidus hoſtis,
Signa nouans vno ter repetita die.
Quem ſua gens, & quem mœſti fleuere parentes,
Sed lætum cernent mox meliore loco.

D. O. S.

D. O. S.

Geſtauit teneris te ſeduſa mater in vlnis,
Nunc manus excelſi te fouet alma Dei.

*

Terrena vide; cœleſtia crede.

ALIVD.

Cernis vt ignitis raptetur ad alta quadrigis,
Spectatus celſa mente propheta Dei.
Sic queis Chriſtus amor, queis Chriſtū cura docere,
Ad cœli niueis caſtra vehentur equis:
Inter quos etiam nunc tu lataris Alexi,
Addite cœlicolis pars venerandæ choris.
Et quem Miſniaca docuiſti paſtor in vrbe,
In claro illius lumine latus agis.

ALIVD.

Paratum eſt cor meum Domino,
paratum eſt cor meum.

DEO OMNIPOTENTI SACRVM.

Hugo decus gentis Maxenæ in flore iuuentæ
Concidit, vt rigua flos ſpecioſus humo.
Fatalem in morbis variis cum cerneret horam,
Ad Chriſtum totò pectore verſus, ait:
Eſt tua delictis maior clementia noſtris,
Victor, Chriſte, tuo ſanguine mortis ero.
In te credo vnum, corpus tibi pono caducum,
Inq; tuam patiens omnia trado manum.
Hugo Dei viuens templum fuit atq; quieſcens,
Nunc colit in cœlis aurea templa Dei.
Elizabeta parens, dilectaq; nomina fratrum,
Hoc mœſti titulum conſtituere loco.

EXTRA VRBEM AD D. WOLFGANgi, epitaphium Iohannis Riuii.

IESV CHRISTO SACRVM.

Iohan. Riuio Atthendor. viro opt. & mag. mor. ſeueriſſ. præclarè de præſentibus poſterisque merito; ornato à principib. culto ab eruditis: cum Anna con. & Paulo fil. morbo populari extincto, hac terra condito. Georg. Fabricius Chem. Præceptori ſuo incomparabili. Obiit Cal. Ianuarii, M. D. LIII.

DOMINVS ADIVTOR IN OPPORTVNITATIBVS.

G. FABRICIVS VIVVS DE SEIPSO.

Fabricius ſtuduit bene de pietate mereri.
Sed quidquid potuit gloria Chriſte tua eſt.
Σοὶ χάειν οἶδα θεῷ ἀπαλάγχνῳ ὅς μ' ἐδίδαξας
Ἐν βιοτῇ τε θανεῖν, ἐν θανάτῳ δὲ βιῶν.

MARTISBVRGI.

AD effigiem & ſepulcrum Rudolfi, quem Saxones contra Henricum IIII. Imperatorem crearunt, hoc legitur monumentum:

Rex hoc Rudulfus patria pro lege peremptus
Plorandus merito conditur in tumulo.
Qua vicêre ſui iacet hîc ſacrà victima belli.
Mors ſibi vita fuit, Eccleſiæ cecidit.
Rex illi ſimilis, qui regnet tempore pacis,
Conſilio, & gladio non fuit à Carolo.

WITE-

WITEBERGAE.

IN TEMPLO ARCIS.

IN TABVLA, SVPRA LAMINAM æneam posita.

CONtinet hic tumulus Martini membra Lutheri.
Nosse sat hoc fuerat, sed tamen ista lege.

EPITAPHIVM D. MARTINI Lvtheri iuxta effigiem illius in lamina ænea.

Hîc prope Martini rursus victura Lutheri
In paruo tumulo molliter ossa cubant.
Quæ priùs horrendis errorum pressa tenebris
Atq; operum obscura nube sepulta fuit.
Hoc monstrante iterum patefacta est gratia Christi,
Quæq; Deo acceptos nos facit esse, fides.
Namq; superstitio cùm regnum cœca teneret,
Et premeret longo dogmata vera situ;
Ille Dei afflatu monitus, verboq; vocatus,
Lucem Euangelii sparsit in orbe nouam.
Instructúsq; tuba Paulinæ & fulmine linguæ,
Exploso cepit vera docere dolo.
Vtq; agnum in media Baptista ostendit Eremo,
Qui pia pro populi victima labe foret:
Sic quoq; monstrauit te maxime Christe Lutherus,
Cùm totus tenebris obrutus orbis erat.
Et legis tabulas quas in Sinaide Moses
Allisas fregit rupe, Propheta Dei:

Quid diſtent Euangelio, quod pectora ſanet
Conſcia quæ culpæ, terruit ira Dei.
Hoc prius amiſſum diſcrimen reddidit orbi,
Eſſent vt Chriſti munera nota magis.
Arguit Auſonii fraudes atq; impia regna
Pontificis, populo quæ nocuere Dei.
Pollutásq; monens vitare idola per aras,
Ad verum adduxit corda leuata Deum.
Magnanimusq; Deo curſum ſeruante peregit,
Inſidias contra multiplicésq; minas.
Tandem ex hac vita tranquilla morte vocatus,
Ardua propitio venit ad aſtra Deo.
Sentit vbi coram felicia gaudia Chriſto,
Veraq; poſt obitum præmia viuus habet.
Grata Deo tanto ſit pro Doctore futura
AEtas, quæ Chriſti dogmata vera ſciet.
Atq; oret precibus Deus hanc quam præbuit orbi
Lucem Euangelii ſeruet vt ipſe ſui.

Deceſſit in patria ſua Iſleben,
Anno à natali Chriſti M. D. XLVI.
Die Februarii XVIII.
Anno ætatis ſuæ LXIII.
Academia VViteberg. vt filia patri dilecto F. C.

IN LAPIDE.

MARTINI LVTHERI S. THEOLOGIÆ D. CORPVS H. L. S. E. QVI ANNO CHRISTI M. D. XLVI. XII. CAL. MARTII EYSLEBIIN PATRIA S. M. O. C. V. ANN. LXIII. M. III. D. X.

EPITA-

EPITAPHIVM PHILIPPI MELANTHONIS, è regione D. Lutheri, laminæ æneæ inſcriptum.

Vitam, fortunas q; ſuas, ſtudiúmque laboris,
Quique operæ ſanctam conſiliique fidem
Impendit diuina tuis, Eccleſia, rebus,
Teq; pius varia iuuit & auxit ope:
Hac in parte ſibi poſt mortem ſtructa Melanthon
Communi in luctu buſta Philippus habet.
Quæ templi foribus magni vicina Lutheri
E regione ſolum, quod tegit oſſa, videt.
Bretta hunc vitales natum produxit in oras,
Bretta Palatini limes amœnus agri.
Vnde propinqua petens adiit bonitate ſuorum
Diuerſo Aonidum templa ſacrata loco.
Ludus enim puerum accepit Phorcenidos vrbis,
Eytelbergiaci mox ſchola gymnaſii.
Doctrinæ hinc fecit iuuenem alma Tubinga magiſtrum,
Eximium laudis geſſit vbi ille decus.
Inde triumphator Monachorum Capnio iuſſit
Albidos hunc ripam viſere Saxonici.
Tunc noua dux Fridericus vbi collegia Muſis
Romani fundans enſifer imperii,
Vndiq; conductis præſtanti laude parabat
Artis & ingenii reddere clara viris.
Hic ſocio ipſo annis viginti octóque Lutheri
VVittenbergiacæ res fuit ampla ſchola.
Quam ſeptem hîc adhuc prouexit deindè gubernans
Fluctiuagam vt vaſtum per mare nauta ratem.
Heu tempeſtates quas hic perpeſſus, & ad quam
Scuos hæc ſcopulos acta carina fuit!

Quantum externi odii, quantum inuidiæq; ſuorum,
Ingratorum hominum quæ maledicta tulit!
Ipſe tamen, quamuis reflantibus vndiq; ventis,
Directum eſt, retinens vera, ſecutus iter.
Fortia nec clamor latrantis pectora turbæ,
Nec vulgus ſtrepitu mouit inane ſuo.
Summa petit liuor. nemo hunc ſuperare niſi ipſe
Poſſet, ſi ſtudiis ocia ſuppeterent.
Iſta ſub obliquo norunt quoq; ſole locati,
Quiq; ſub oppoſito forſitan axe iacent.
Scripta ſed illius memorabilia inter & acta
Plurima, quæ ſolidæ nomina laudis habent:
Vnum opus eximium eſt, Fidei confeßio ſanctæ
Ante tuos Cæſar Carole lecta pedes.
Languida qua Chriſti iamdudum Eccleſia nitens
Rurſum oculos audet tollere læta ſuos.
Concurrant inimici omnes licet vndiq;, hic vnus
Confutare poteſt improba dicta liber.
Ac tua nunc terris floret bona fama Philippe,
Viuit & æternum ſpiritus ante Deum.
Corpus at exanimũ tumulo hoc requieſcit humatũ,
Condecorant gratæ quem monumenta ſcholæ:
Ille quod expletis, ſenio curiſq; grauatum,
Sexaginta annis, exuit atq; tribus.
Sic, morbo vt paucis niſi debilitante diebus,
Muneris officium fecerit omne ſui.
Atq; olim atherias veniet reuocatus in auras
Integer, & mortis liber ab inde metu.
Sancte vir, & ſalue pater optime. Te tua ſemper
Nos ſoboles merita relligione colet.
Doctrinæ nobis veræ tu doctor & autor
Hæc, tua, clare atas munera laudis habet.

Salue

Salue iterum atq; iterum. Tua nos immota manebit
Semper apud memores gloria, nomen, honos.

Acad. VViteberg. Phil. Mel. parenti & præcept. optimè merito posuit. Ioach. Camer. S. S. M. F.

Natus est D. Philippus Melanthon anno Chr. M. CCCC. XCVII. mensis Febr. die XVI. post VI. horam vespertinam in oppido Palatinatus Bretta.

Mortuus est D. Philippus Melanthon anno Christi M. D. LX. mensis Aprilis die XIX. dodrante horæ post VI. vespertinam, VViteberga.

IN LAPIDE SEPVLCRI.

PHILIPPI MELANTHONIS S. V. CORPVS H. L. S. E. QVI AN. CHRISTI M. D. LX. XIIII. CAL. MAII. IN HAC VRBE M. O. C. V. ANN. LXIII. M. II. D. II.

IBIDEM.

Philippo Melanthoni, sacrarum literarum solertiss. & fideliss. explicatori, veritatis cœlestis patrono & propugnatori imprimis strenuo. opt. disciplinarum & artium cùm instauratori tum conseruatori: qui omnem doctrinam, quasi vagam ac dissipatam collegit & ad certam rationem reuocauit: viro pietate, studio puræ castæque religionis, sapientia, virtute, humanitate, benignitate erga omnes præstanti, feliciter & sanctè in terris mortuo. XIII.

CAL. MAII. C. V. An. LXIII. M. II. D. II. H. I. Acad. VViteberg. cui ille totis ann. XLII. operam nauaſſet, H. M. P. C.

ALIVD.

Annæ Ioachimi Camer. Papeberg. F. fæminæ ſpect. piet. & diligentiæ; ingenio præſtanti, & omni matronali laude atque virtute muliebri ornatæ, quæ anno E. M. IIII antè filiolo elato. Et D. XI. filia vna, filiola & viro ſuperſtitt. poſtquam acerr. morborum cruciatus animo conſtante pertulerat, perſeuerans in precibus ardentiſſ. & religioſiſſ. inuocatione filii Dei, ſeque ipſam & alios confirmans, ſalutaribus verbis ita felici fine clauſit vitam in terris, anno ætat. XXX. coniugii X. Chriſti Ieſu M. D. LVIII. XVI. Cl. VIII^br. in hac vrbe VViteberg. quò venerat cùm marito Eſromo Rudingero Papeberg. accerſito ad doctrinam Acad. publ. cui hic vxori cariſſ. deque S. O. M. extra hoc templum ſepultæ, in luctu ac mœrore gratus & memor, H. M. P. C.

Beati Q. I. D. M.

IN ÆDIBVS GEORGII Cracouii.

Vita quid eſt hominum, niſi ſpes incerta, metuſq́?
Hæc inter dubii viuimus & morimur.

IN

IN MONASTERIO AD PORTAM Eliſtrinam, ſupra Principum Electorum Saxoniæ imagines.

ACADEMIAM VVITEBERGENSEM

Frideric⁹ III. Dei benignitate Dux Saxon. ſacri Romani Imperii Elect. & Archimarſchallus, Landgrauius Turingiæ & Marchio Miſniæ	Iohannes Dei benignit. Dux Saxon. ſac. Imp. Elect. & Archim. Land. Tur. & Marchio Miſniæ	Iohannes Fridericus Dei benignitate Dux Saxo. Sac. Rom. Imper. Elect. & Archimar. Lādgr. Tur. & Marchio Miſniæ & Burggr. Magdeburgenſis
INCOAVIT.	CONSERVAVIT.	FVNDAVIT.

ACADEMIAM VVITEBERGENSEM

Mauritius Dei benignitate Dux Saxon. ſac. Roman. Imp. Elector & Archimarſch. Landgrauius Turingiæ, Marchio Miſniæ, & Burggrauis Magdeburgenſis	Auguſtus Dei benignitate Dux Saxo. ſac. Roman. Imp. Elector & Archimar. Landgr. Turin. Marchio Miſniç & Burggr. Magdeburgenſis
BELLO DISSIPATAM INSTAVRAVIT.	EXORNAVIT, AMPLIFICAVIT & CONFIRMAVIT.

IBIDEM.

Super effigiem Dn. Lutheri.

Reuerendus vir Doctor Mart. Luth. Dei benignitate Dux & author repurgationis doctrinæ Euangelicæ à cœno & fermento Ecclesiæ Romanæ.

Super effig. Phil. Mel.

Reuerendus vir Dn. Phil. Mel. Dei benignitate sub duce Luthero vindex & defensor veritatis Euangelicæ, & purioris Philosophiæ instaurator.

EPITAPHIVM DN. GREGORII BAronis à Lamberg.

Dum te Christe sequor, cupiens tua dogmata rectè
Discere, & è puris fontibus illa peto:
Tu quoq; me sequeris, medioqúe in flore iuuentæ
Abripis, vt doceas in meliore schola.
Ergo lubens moriar, fiat tua sancta voluntas.
Sim semper tecum perpetuoqúe tuus.

Vitus VVinsheim senior f.

IN MVRO EXTERIORI TEMpli Parochialis.

Anno 1558. die 8. Maii, Georgius, & sequenti anno eodem die Christophorus FRs, filii reuerendi viri D. Georgii Maioris, Theol. Doct. ex hac mortali vita euocati, his duobus cubiculis concluſi, expectant redemptorem resusci-

ſuſcitaturum mortuos in Domino, ad ęternam vitam & lætitiam.

LIPSICA.

IN LIPSIAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Lipſia, ſe oſtentans ſublimibus aurea tectis,
Lumina dum ſaturat, mens perit icta fame.
Vecta quibus ratibus longinquæ marmora terræ?
Vnde frequens flaui pura nitela Tagi?
Huc Cyprum, huc Temeſum, huc Arabas, huc Serica di-
Sedibus euulſa huc Indica regna ſuis. (ces
Cùm gemma bibitur, vincuntur nectare gemmæ:
Sed linguæ varius vincit vtrunque nitor.
Nec Germana tamen vitiatur Lipſia luxu:
Aſt hunc Germanum Lipſia magna facit.

INSCRIPTIONES. IN CVRIA

Supra ianuam Synedrii.

Erſtlich/ wenn jhr zu rath ſeyt geſeſſen/
Sollet jhr Gottes vnd ewers ayds nicht vergeſſen.
Zum andern/ keiner ſachen nicht vorwagen/
Vor allen dingen von gemeinem nutz rathſchlagen.
Zum dritten/ den armen halten als den reichen/
So wird Gottes gnad nicht von euch weichen.
Zum vierdten/ die böſen ohn alle gnad ſtraffen lan/
So wirdt ewer Regiment in allem guten beſtan.
Werd jhr aber das verachten vnd krencken/
So wirdt euch Gott in das helliſch fewr verſencken.

IBIDEM.

Perditus eſt cupidè qui turpia fœnora captat,
Fraude ſuam parto ditet vt ære domum.
De malè quæſitis ni tertius excidat hæres,
Nec quartus certè nullus adire poteſt.
Sed magis ille ſapit, Domino qui fidere nouit,
Inque ſua degit conditione pius.
Hunc vltro ſequitur cunctarum copia rerum,
Et velut in ſomno quod cupit omne, capit.

D. O. M.

Simon Piſtorius LL. D. obiit III. Non. Decemb. An. Chriſti M. D. LXII. ætatis LXXIII. pater liberorum XXIII.

VITA NOSTRA FIDEI VITA EST, NON CONTEMPLATIONIS.

Clauditur hoc tumulo Simon Piſtorius, is qui
A patre præclaro nomen auóque tulit.
Saxonicæ vixit qui Cancellarius aulæ,
Vltra quinq; gerens luſtra regentis onus.
Ingenio præſtans, ſtudio indefeſſus, honore
Summus, conſiliis vtilis, ore potens.
Quod mortale fuit tellus tenet: indita fama
Nominis haud vllo ſtat violanda die.

Patri clariſſ. filii mœſtiſſ. P. C. P. C.

Simon Piſtorius artium & LL. Doct. in erudita familia natus, magnis honoribus functus, eruditos & honoratos linquens filios ſuperſtites: quem vrbs Papia docuit, patria Lipſia orna-

ornauit, Aula Saxonica obſeruauit, ſub hoc ſaxo corpore conditur, animo viuit felicitate ſempiterna. Obiit anno M. D. LXII. die III. Decemb. hora v. pomeridiana.

M. P. S.

Magnifico & ampliſſ. viro Domino Modeſtino, Simonis F. Simon. N. Nicolai pron. Piſtorio Iuriſc. & Facult. in ſtudio hoc Lipſiæ ordinario: Qui cùm proaui Coſ. Lipſ. & aui Medici vtriuſque præſtantiſſ. & patris Iuriſc. ſummi ac magnif. viri nomen celeberr. & Pantsman. honeſtiſſ. genus maternum, propria ac ſingulari dignit. virtut. ſapientiæ laude, & cùm aliorum titulorum, tum conſularis muneris in hac vrbe inſignib. clarius ornatiusque reddidiſſet; poſt obitum lectiſſ. fœmina Barbara coniug. S. Magnif. & ampliſſ. viri domini Ludouici Fachs filia, ſecundi coniugii grauida vxore relicta, & ipſe piè ac religioſè ex hac vita exceſſit, cum max. non ſuorum modò, ſed totius ciuit. atque externn. quoque luctu. an. Chriſti M. D. L XV. cùm vixiſſ. an. XLVIII. M. IX. D. VI. ſuperſtitt. liberi piæ & honorificæ memoriæ ergò, parenti S. cum omni reuerentia cariſſ. H. M. P. CC.

ALIVD.

Paulo Vetzero, patriâ Nördlingenſi, Doctori Medicinæ, honore, & dignitate præſtanti in Academia Lipſica: qui anno Ieſu Chriſti

M. D. LII. die III. m. Martii M. O. C. V. anno LIIII. & Magdalenæ ex antiqua huius vrbis Baurorum familia ſecutæ maritum migrando ex hac vita anno Chriſti M. D. LXI. die XXVI. menſe Maii: ſororique Mariæ, cuius natæ anno Chriſti M. D. XLII. ſextus vitæ dies vltimus fuit: in fide Ieſu Chriſti piè & religiosè conſopitis parentib. b. m. & cariſſ. ſorori S. Paulus filius & frater honorificæ & firmæ memoriæ ergò H. M. F. C.

Requieſce in ſpe reſurr. in vitam ſempit.

Hæc materque paterque mihi cariſſime, veſter,
Et modò conſpecta mortua, luce, ſoror,
Filius & frater poſui monumenta ſepulcri,
Ipſe opere hoc luctum teſtificando meum.
Cætera narrabunt alii. Memori & mihi grato
Officium, ſatis eſt perſoluiſſe meis.

Ioachimus Camerarius Pabepergenſis ☉. an. Chriſti M. D. LXXIIII. die XVII. April. cõmendans ſeſe immenſæ miſericordiæ diuinæ, in fide Ieſu Chriſti ſaluatoris generis humani. cùm vixiſſet annos LXXIIII. dies V.

Anna vxor eius ex familia Truchſeſiorum de Gruenſperg. ☉. anno Chriſti M. D. LXXIII. die XV. Iulii, cùm vixiſſet ſine omni querela cum marito ann. integros XLVI.

Parentib. optimis liberi mœſtiſſimi P. C.

H. L. S. E. corpus opt. diſciplinarum & artium Magiſtri Leonhardi Lycii, Profeſſoris eruditæ

eruditæ doctrinæ & physicæ Philosophiæ in Academia Lipsensi, viri probi, & omnibus bonis cari. Quòd, cùm extulisset ipse antea in commune cœmiterium carissimam coniugem suam, filiola vna suscepta, & conseruato deinde casto toro, Anno XII. hac in sacra Academiæ æde sepeliri placuit, piè & religiosè mortuī. M. Vlis die XI. Anno Christi, M. D. LXX.

ALIVD.

Siste viator gradum, pii manes te rogitant. Monumentum quod cernis Hugoldo Pflug est conditum. ast ipse longè aliud, quod nullis vnquam conseneſcit seculis, sibi liberalitate ac virtute insigni viuens posuit. Vixit annos XLVI. Mortuus XXV. Septemb. Anno * Hæc te scire volui. Aue amice. Vale.

IN AEDIBVS FINKELthusianis.

Christianus.

Mundi cùm species pereat citò, gloriáque omnis;
Qua via dic vitæ Paule sequenda mihi?

Paulus.

Viue Deo, iustè partis rectè vtere, & hora
Quamuis mortalem te simul esse sciàs.

IN VICINIS ÆDIBVS.

Commorandi nobis aliquandiu hîc tempus cõcessit natura, locum permanendi non dedit. Quid ergo in caducis superbis Terra & Cinis?

Sic transit gloria mundi.

IN ÆDIBVS HORTORVM D. MARci Pfeifferi.

Cùm meus in medio Dominus me poneret horto;
Nocturnis terror furibus, inquit, eris.
Iam dices, quis te metuet casa muta? sed audi,
Iniustum terret quælibet vmbra virum.

IBIDEM.

Heus tu, quisquis in hæc furtim viridaria reptas,
Ne contingе tua non tua poma manu.
Sed tangis, video: faxit Deus ergo quod opto
Cum malis nostris & mala nostra feras.

IN ÆDIBVS D. AVERBACHII interioribus.

Quæ neq; pauperibus, neq; mole potentibus auri,
Nec pueris noui parcere, nec senibus:
Mors vocor, impositum nunquid malè dixero nomẽ?
Quòd fugere à morsu res nequit orta meo.
HOMO BVLLA.

IBIDEM.

Ædificandi omnis ratio à necessitate primùm orta est, eam pòst aluit commoditas, & honestauit vsus; vltimum fuit, vt voluptati quoque nonnihil indulgeretur.

H. S.

Mihi struxerunt alii, grandęuus ego posteris.
Anno à nato Saluatore M. D. XXXII.

Extra

Extra.

Mors certa eſt, incerta dies, hora agnita nulli,
Extremam quare quamlibet eſſe puta.

O menſch wereſtu ſo ſtarck als Samſon/
Auch ſo ſchön vnd jung als Abſolon/
Vnd hetteſt Alexandri macht vnd gewalt/
Vnd Hippocratis kunſt manigfalt/
Dennoch muſtu werden dem bittern todt gleich/
Das mögen mercken arm vnd reich.

IBIDEM.

Hoc poſtremum operum fuerit fortaſſe meorum,
Namq; inſtat vitæ iam propè meta meæ.
Extruat ergo alius poſthac, ego lampada trado.
Iam domus in cœlo eſt ædificanda mihi.

Ampliſſ. V. præſtanti dignitate & ſapientia Iuriſc. eximio, D. Ludouico Fachſio, Illuſtriſſ. Principum Mauricii & Auguſti ELL. Conſiliario, Profeſſ. Iuriſc. in Acad. Lipſ. ordinar. de Rep. & ciuib. S.B.M. autori iudicior. & V. Conſulari. mœſtiſſ. vxor & liberi ſuperſtitt. coniugi & parenti opt. ac cariſſ. S. H. M. P. CC. Mortuus piè, placidè. An. Chriſti M. D. LIII. VIII. Id. April.

PIÆ MEM. P.

Qui prius eximia præſtans virtute fidéq;
Non habuit meritis ingenióq; parem,
Conſiliis clarus Ludouicus Fachſius, huius
Defuncti patrium nunc tegit oſſa ſolum.

Huius conſiliis aulam prudentia rexit.
Iudiciorum idem regula certa fuit.
Iuris item ſtudium, & legum doctrina ſalubris
Ordinis hoc habuit præſidiiqúe caput.
Hæc capit exiguæ ſpatium memorata tabellæ,
Huius ſed cunctos enumeranda viri.
Illuſtres laudis titulos, & nomina honorum,
Non capiant veteris totius æra cypri.

Beati mortui qui in Domino moriuntur.

ALIVD.

Effigies illuſtriſſ. Principis Ducis Saxon. Mauricii Elect. qui agens an. XXXIII. bello neceſſario fuſis fugatisq; hoſtibus, ipſe fortiſſ. pro patria dimicans, accepto fraudulenti ictus vulnere, die pòſt III. in Caſtr. conſtantiſſ. & religioſiſſ. ſanctam animam Saluatori Chriſto noſtro tradidit. v. die Iul. anno Chriſti Ieſu M. D. LIII.

TITZMANNI DVCIS MISNENSIS iuxta altare templi S. Thomæ trucidati.

Titzmannus ego ſum: me olim genuere parentes
Albertus Princeps, Margaretáque pia.
Imperium titulumqúe dedit Thuringia nobis:
Marchia Luſatiæ, Miſena & ipſa potens.
Quæqúe patet vetus in planis Libanotria campis,
Et quæ mundano flumine Ptiſna lauat.
Frater erat Fridericus idem Mauortius heros:
Pro patria mecum prælia dira ſubit.

Nam

Nam ſuperare datum eſt nobis victricibus armis
Bohemiæ populos, Saxoniæq; duces.
Marchio de Brenburgk Waldemar nomine dictus,
Agmine deuictus vincula noſtra tulit.
Aſcanius Princeps cecidit quoq; cuſpide noſtra:
Sed vitam ſupplex hîc miſer emeruit.
Romulidûm reges, Albertus, Adolphus, & alter,
Non poterant noſtras frangere Marte manus.
Viribus, ô pietas, noſtris ſed terga dederunt
Cæſareis opibus tunc ego diues eram.
Innumeri & noſtro cæſi ſunt enſe Siicui,
Audentes patrios ſollicitare Deos.
Omnia ſic vici, durum ſed vincere fatum
Non potui, Lacheſis quod dedit atra mihi.
Obiicit illa mea crudelis pectora ferro,
Dum ſteteram cautus in medio Eccleſiæ.
Sic victor victus cecidi, virtute triumphos,
Et laude, meritas nonrapit vlla dies.

Obiit 8. Cal. Ian. Anno 1280.
Dantes Florentinus fecit.

DRESDAE.

SVB STATVA HERCVLIS.

DIuo Maximiliano II. Imperatori Max. Cęſ. Auguſto, ob deſideratiſſ. illius aduentum, Auguſtus Dux Saxoniæ Elector, gratulationis & obſeruantiæ ergò fieri curauit, vt heros inclytus ſectam Caluiniſticam in has terras irreptam, & diſſimulanter nutritam, Deo iuuan-

te ſuo, & opprimeret & vinceret: ſicuti Lernam Hercules, numeroſum licet monſtrum, igne tandem vicit & mori docuit.

MONETAE FVNEBRIS IN OBITV Electoris CHRISTIANI SAXONIS.

Sinceræ in Deum & patriam fidei exemplo poſteris relicto, obiit XXV. Septembris, Anno M. D. XCI.

IACTVRAM OSTENDET DIES.

WIRZEBVRGENSIA.

IN SVMMO TEMPLO.

CONrado à Thungen Epiſcopo Wirzeburg. & Franciæ orientalis Duci, præcipuæ viro iuſtitiæ, egregiæ eruditionis, temperantiæ ſingularis, acutiſſimiq; iudicii, quem primo ſtatim ſuſceptæ adminiſtrationis limite arreptum veſani huius ſeculi diſſidium, ſeditio, & calumnia ſeueriter diu & contumeliosè habitum, vnà cum Eccleſia eius, extremæ penè ſubieciſſent internecioni, in DEO ſuffragante, aduerſus iniquiſſimæ fortunæ procellas vigili prudentia, infracta dexteritate, tolerantiaq; miranda grauiter ſuperaſſet, æquiore ſeculo digniſſ. Vixit autem annos plus, minus LXXIIII. Præfuit an. XXI. menſ. IIII. d. X. Obiit XVI. KAL. Iulii, Anno ſal. M, D. XL, communi ſuorum mœrore & luctu.

luctu. Vt vmbra corporis comes: ſic faſcium cura, labor, ærumnæ, atq; mille pericula. Quæ ſtrenuè vtentem ſequuntur vndiq;, ſed vincit ille cuncta qui fidit DEO.

AD TVMVLVM MAVRITII AB HVTTEN Epiſcopi Eyſtettenſis, &c.

Aſpicis humanæ breuia vt ſit linea vitæ,
Vt dubias verſet mors inopina vices.
Fata manent quemuis, humili ſeu ſtirpe parentum,
Siue ſit à magnis nobilis ortus auis.
Grandia nec proſunt vel pondera diuitis auri,
Lecta vel in rubro gemmea gaza mari.
Omne relinquendum eſt, cùm venerit horula mortis,
Suaue priùs quicquid, vel tibi dulce fuit.
Talia peccati labes ab origine prima,
Noxius hæc meruit præmia lapſus Adæ.
At benè qui vixit, moritur benè, dignus olympo;
Sanguis & quanquam corpus inane iacet:
Vis tamen haud animæ cum corporis interit vmbra,
Vita ſed huic Chriſtus, mors erit ipſa lucrum.
Viue memor lethi quisquis cœleſtia curas,
Sic lethi victor gaudia læta feres.

Vixit an. 49. dies 11. Obiit VIII. Id. Decemb. An. 52.

IVLIVS EPISCOPVS WIRZEBVRG. ET DVX Fran. cariſſ. fratri ſuo Sebaſtiano Echtero à Meſpelbron, V.I. Doctori poſuit.

Vt tibi care meum frater teſtabor amorem,
Qui raperis fatum iunior ante meum?
Hoc tua componam, quod nunc licet, oſſa ſepulchro,
Perpetuas animo conſtituamq; preces.

Morte tua dolui, lacrymas fudere parentes,
Tu ſapiens, doctus, religioſus eras.
Spes erat auxilio mihi te, ſed vana, futurum,
Imperii dum me ſarcina bina premit.
O vtinam pariter, poſſis vt viuere mecum,
Tempora ſint vitæ dimidiata meæ.

Obiit anno Domini 1575. die 7. Nouembr. Anno ætatis ſuæ 30.

AD TVMVLVM IOHANNIS SINAPII, Medici cariſſ.

Heu veſter ille concidit Sinapius,
Lugete Muſæ, quem tulit Suinfordia
Mater parenti conſuli. Vos inclytæ
Duxiſtis alti ſub iugum montis Deæ,
Vbi Latinas Atticasq́ litteras
Felix puer cum lacte primo diſceret.
Maiora Phœbus huic repente contulit,
Artem medendi induſtrium vt iuuenem decet.
Hac ille carus regibus multis fuit;
Primùm Renatæ Franciæ ad ripam Padi:
Deinde magno Præſuli Zobellio,
Aliisq́ multis: atq́ cùm prudentia
Præſtaret, eloquentiaq́ viribus;
Quintus loquentem comprobauit Carolus.
Nil ergò mirum ſi modò Sinapius
Viuit, nec eius vnquam abolebitur decus.
Mens ſancta cœlo continetur, anxiè
Diem reſuſcitationis expetens,
Chriſto iubente quando ſpiritus ſuum
Corpus reducet, atq́ viuent mortui.
Vale viator, & memor Sinapii,

Cui

Cui Bruma vitam, Bruma funus attulit,
Viuumq; trade mortuumq; te Deo.

DEO IMMORTALI SACRVM.

Et virtuti ac memoriæ clementiſſ. Principis Melchioris ex antiqua Zobelliorum gente, Reuerendiſſimi huius Eccleſiæ Præſulis ſexageſimi, qui adoleſcentia multis magnisq; in negotiis acta, cùm proximum ab eo, qui primus eſt in ampliſſimo collegio, dignitatis gradum adeptus eſſet; vnanimi deinde ampliſſimi Senatus conſenſu, caput Eccleſiæ Wirzeburg. inclytæq; Oſtrofranciæ Dux factus, magna laude, ſummo erga ſuos ſtudio, ſumma voluntate, egregia fide, ſingulari pietate, inſtitia, temperantia, annis octo Rempubl. adminiſtrauit. Idem Marchico deinde bello ſæuiſſimo, tentatis fruſtra ſæpe conditionibus, extrema perpeti, quàm ſuos in hoſtium poteſtatem venire maluit. Ideoque ſumptus incredibiles, maxima pericula, damna, direptiones, incendia, omniaque hoſtilia fortiter in tertium vſque annum ſuſtinendo; tandem prælio, ac periculo vitæ ter hoſtibus in fugam actis, patriam à crudeliſſima ſeruitute liberauit, pacem, ac tranquillitatem ſubditis ſuis, Deo adiuuante, reſtituit, totiq; imperio factum ſuum comprobauit. Sed, ô fallacem hominum ſpem, fragilemq; fortunam, quadriennio pòſt, pace iam compoſita, Anno D. LVIII. ſupra milleſimum, XVII. Cal. Maii, à XV. coniuratis, illius belli reliquiis in prooppido inſidiantibus, ex vrbe in arcem aſcenſurus,

globo per papillam ſiniſtram nefariè traiectus, vnà cum duobus nobilibus aulicis ſuis præſtrenuis iuuenibus, W. Carolo à Wenckheine, & Iacobo Fuchs, pro patria, quam conſeruarat, mortem in Chriſto felicem, nobis autem perluctuoſam, Princeps optimus gloriosè oppetiit, cùm annos XIII. menſes VIII. dies V. præfuiſſet: Reuerendiſſimus Ampliſſimusq; Princeps Fridericus à Wirsberg, Epiſcopus, ac Franciæ Dux, ſucceſſor, & in eius morte decoranda ſtudioſiſſimus, H. M. P. C.

ALIVD.

Conditur hac Daniel Stibarus vir magnus in vrna,
Quem meritò ſequitur gloria, fama, decus.

D. O. M. S.

D. Danieli Stibaro à Rabeneck, huius ædis ac aliarum aliquot Canon. & Præpoſ. Eq. ord. viro, pietate, eruditione, rerum experientia, omniq; adeò virtutum genere, non priuatis tantùm & ſuis, ſed ſummi ord. principib. etiam exteris probatiſſ. nec non literatorũ ac bonorum omniũ fautori patronoq; ſingulari: qui in grauiſſ. Reip. negotiis annis amplius XX. ſumma fide & integritate verſatus, ita vt ſalutari eius cõſilio multoties adiutam ſeſe patria perſpexerit, pro cuius & ſalute, bello turbulẽtiſſ. temporib. neceſſariò legationis munere perfunctus, deficientibus in itinere viribus, breui pòſt tempore, non ſine magno multorum, ac opt. cuiusq; mœrore, ſuccubuit. Vixit annos plus, minus LII. Execut. Teſt. f. CC. Anno 1555.

MEGA-

MEGAPOLITANA.

DOBERANI.

EPITAPHIVM PRIBISLAI, PRIMI fundatoris huius monaſterii: qui fuit filius Nicoloti, Vagriorum, Circipanorum, Polaborum, Obetritarum, Kiſſinorum, Vandalorumq; Regis Illuſtriſſimi.

PRibiſlaus filius regis Nicoloti, primus fundator huius monaſterii, inclytus ac religioſiſſimus, cuius reliquiæ ſunt hîc conditæ.

IN MEMORIAM SEMPITERnam inclyto Heroi, doctiſſimo, optimoque Principi & D. Dn. Magno, Duci Megapolenſi, Henrici filio, & Sueríncnſi Epiſcopo, qui anno Domini M. D. L. Calend. Febr. Butzouii piè obdormiuit.

EPITAPHIVM.

Doctrina proauis, nulli virtute ſecundus,
Et Megalespoleos Dux tumulo hoc tegitur.
Nomine Magnus erat, re maior at ille futurus,
Improba mors ſaltem ſi voluiſſet, erat.

Acer in asserto constans & pectore verbo,
Et verae viguit religionis apex.
Et pudor, & probitas, & dulcis gratia morum,
Certatim donis hunc poliere suis.
Eloquio Nestor, felicis acumine mentis,
Dulichio valuit non minus ille sene.
Imperii proceres facundae munere linguae,
Aures & mulsit Carole Diue tuas.
Iudicium pietas, & rebus in omnibus ardens
Virtus, & patriae constituebat amor.
Illius ex alto Cimbrorum sanguine coniunx
Edita, Friderici filia regis erat.
Quae Magnum, veluti generosum Porcia Brutum
Humectans lacrumis Elisabetha suis,
Condidit huc vita functum, cineriq; quotannis,
Vt bene sit, votis officiosa rogat.
Illius occasu quantum Meglaburgica damni
Stirps tulit, extincti candida fama docet.
Extremum moriens solum te, Christe, vocabat,
Cuius in optato iam cubat ille sinu.

Elisabetha, inclyti Danorum Regis Friderici, piae memoriae, filia, coniugi suo dilectissimo, optimeq; merito, in spem futurae resurrectionis, plena lacrumarum, posuit.

DEO OPT. MAX.

Illustribus Principibus Megapolitanis, quotquot hoc Templo in maiorum monumentis conditi sunt, Illustriss. Princeps Vlricus, Dei gratia, Dux Megapol. & coniunx Elisabetha, ex regia

regia Danorum ſtirpe nata, Duciſſa Megapolitana, Maiorum ſuorum cum honore & pietate colendorum, memoriæ cauſa poſuerunt, Anno inſtauratæ ſalutis cIↃ IↃ XXcIII.

Saluete ô animæ, regum generoſa propago,
Quos tulit illuſtri terra Obetrita Duces.
Namq; alii ob patriam, Mauortia caſtra ſequuti,
Maiorum ſimiles, ſuſtinuêre mori.
Victores alios decus immortale tuliſſe,
Teſtantur forti fixa trophæa manu.
Sunt quos grata Deo pietas, & pectore puro
Proueniens ſtimulat relligionis amor.
Iuſtitiam coluêre alii, tranquillaq; pacis
Tempora, legitimi iuraq; ſancta fori.
Multi ſuauiloquas, ſtudio flagrante, Camœnas,
Doctoſq; in patria conſtituêre viros.
Hinc gladios alii ſtringunt, diroſq; latrones
Interimunt, & quos publica damna iuuant.
Quo pax alma data eſt, quo ſunt commercia tuta,
Securum latus carpe, viator, iter.
Hinc Solymas alii viſunt, terramq; beatam,
Et loca prodigiis, Chriſte, notata tuis.
Vos patriæ heroas, poſt fata ſuprema, ſepulcris,
Et titulis claros hæc loca ſacra tenent.
Hîc tu Pribiſlae, iaces temploq; quieſcis,
Condendi cuius maximus auctor eras.
Aſpice quos natos tibi poſtera ſecla tulerunt,
Gens viden' vt circum te numeroſa cubet?
Multa hîc connubio felix matrona ſepulta eſt,
Quarum poſteritas prole beata fuit.

Henricus iacet hîc, factis qui fortè Leonis
Inter vicinos nomen & omen habet.
Hîc Alberte cubas, Sueonum qui regia quondam
Rexisti longo tempore sceptra manu.
Quid Magnum memorem? cuius post fata nepotes
AEternum meritis hoc retulêre decus.
Hîc patris Alberti, postquam fatalia solvit,
Maiorum in tumulis ossa sepulta iacent.
Filius Henrici hîc Magnus, quo doctior alter
Nec maior sancta Dux pietate fuit.
Felices animæ, vos nulla pericula vitæ
Attingunt, nec mors vlla timenda manet.
Vos pridem proprio mundatas sanguine Christus
Fontis ad ætherii concomitatur aquas.
Vlricus princeps, vestro de stemmate natus,
Iam columen patriæ, & fida columna suæ,
AEmula virtutum, regalis stirpis, Elisa,
Vlrici coniunx, nomina clara gerens,
Maiorum tumulis posuerunt, ritè precantes,
Fac, Pater, in nato molliter ossa cubent.

Nicolao Marschalco, Thurio, & litterarum & linguarum omnium viro doctissimo, Iurisq; prudentia insigniter claro, tanquam benè merito, Henricus Megalopyrgensium Dux, gratissimus Princeps, monument. posuit.

Hoc Nicolai habitant Marschalci funera saxo,
Henricus Princeps hæc monumenta dedit.
Henricus Princeps, quo non modò sanctior alter,
Et Megalopyrgos Vandalicosq; regit.

Omnia

Omnia consiliis, cum multa pace, gubernans
Doctorum vt semper, sic, Nicolae, tuis.
Hinc meritò funus tanto sepeliuit honore,
Virtuti gratus inclytæ & officiis.

Moritur Rostochii XII. Iulii,
M. D. XXV.

SVERINI IN TEMPLO.

DEO OPT. MAX.

Optimo Principi Henrico Magni filio, Duci Megapol. veræ religionis, sanctæ Iustitiæ, & diuturnæ pacis custodi Ioann. Albertus, Dux Megapol. patruo suo chariss. ac bene merito, memoriæ posuit.

V. A. LXXIII. D. 5.

Obiit Suer. VIII. Id. Feb.

Anno M. D. LII.

Henrico prognatus auo Magnoq; parente,
Hic situs Henricus condita membra tegit.
Qui bonitate sua, & meritis linguaq; senili
Nestor erat patriæ duxq; paterq; suæ.
Nestore quin melior pietate, & pacis amore,
Nunc ergo æternæ gaudia pacis habet.

DEO OPT. MAX.

Opt. & Magnifico Principi Alberto, filio Magni, Duci Megap. animi magnitudine, virtutis, ornandæq; patriæ ſtudio præſtanti, Ioan. Albert. Dux Megap. parenti opt. & chariſſ. memoriæ poſuit.

V. A. LX. D. 5.

Obiit Suer. VII. Id. Ianuar.

Anno XLVII.

Henrico generatus auo Magnoq; parente
Hoc Dux Albertus conditur in tumulo
Magnificus, magniq; animi, patriamq; iuuando,
Ornandoq; ſimul, iuſtitiaq; potens.
Quin etiam multa natorum prole beatus,
Quos colit eximios Herula terra Duces.
Fortunate ſenex, tua molliter oſſa quieſcant,
Vita etiam natis ſit diuturna tuis.

D. O. M.

Illuſt. Principi Magno, Henrici F. Duci Megap. Epiſcopo Suerinenſi, pietate, doctrina, & humanitate præſtanti, fratri patrueli ſuo chariſſ. Ioan. Albertus Dux Megap. memoriæ poſuit.

V. A. XLI. D. 5.

Obiit Butzouii III. Cal. Februar.

Anno L.

Filius Henrici, princeps re & nomine Magnus,
Flos patriæ ante patris funera mœſta cadit.

Par

Par fatum Antilocho nactus, ſed clarior illo,
Et melior ſtudii ſedulitate ſui.
Scilicet ingenio cunctos ſuperauit & arte,
Quos habet eximios Teutonia ora Duces.
Illius ad tumulos Pitho, Aonides q, Themis q,
Tam celebrem lugent non ſupereſſe ducem.

Fortiſſ. & rei militaris tractatione celeberr. Princ. Georgio Duc. Megapol. qui pro patr. pugnans, eidem ſuum ſang. ad Francfurt. impertiuit, fratri chariſſ. Ioann. Albertus Dux Megap. eiuſdem belli ſocius memoriæ poſuit.

V. A. XXIII. D. 5.

Obiit xx. Iul.

Anno M. D. LII.

Hîc Magno prognatus auo, Alberto q parente
Dux iacet, Herculeo robore, corde, manu.
Princeps à primo pugnare Georgius auo
Suetus, & hoſtiles vi ſuperare minas.
Mars dolet, effundit lachrymarum flumina Mœnus,
Optantes tantùm non cecidiſſe Ducem.

MEMORIÆ IOAN. ALBERTI DVCIS Megap. Principis litterati, & litteratorum fautoris.

Inclyta Iohannes Albertus gloria ſecli
Conditur hîc, præſtans dux, patriæq pater.
Non fuit hoc melior princeps nec doctior æuo:
Nec patriis terris qui bona plura dedit.

Illustrem verbi lucem, qua sidera adimus,
Primus hic in tota gente vigere iubet.
Idola euertit Latii pius impia Papæ,
Complexus certo dogmata recta libro.
Fortia & arma capit sociis cum Saxone, & Hesso,
Per quæ libertas, paxq́, salusq́ redit.
Christo cum Musis hic primus in vrbe Rosarum
Instaurat, patriæ cor, oculumq́, scholam.
His etiam è terris fugiens Astræa retenta,
Anno dat quouis publica iura quater.
Ritè suas dirimi causas Ecclesia gaudet,
Inspiciuntq́, sacros pectora fida greges.
Clemens, munificus, verax, bonus, integer, æquus,
Sobrius, ac verè relligiosus erat.
Regibus & summis tota meritusq́ fideq́
Carus in Europa, principibusq́ viris,
Ante Dei faciem nunc fulget sideris instar,
Sicut in his terris fulsit imago Dei.
Grata cui tribuet meritas Ecclesia laudes,
Verus & illustri luce vigebit honos.

Opt. Princ. D. Ioanni Alberto, Alberti filio, Duci Megapol. veræ relig. & doctæ Humanit. studiosiss. Ioannes Dux Megapol. filius parenti chariss. cum lacrumis memoriæ posuit.

IOHANNIS ALBERTI D. M. IN PVERITIA apud Borussos extincti cenotaphium.

Hîc situs Albertus, quo se iactabat alumno
Herula gens, hic ille patri matriq́ voluptas,

Spes

Spes patriæ, magni proles generosa parentis,
Felicis nimium, propria hæc si dona fuissent,
Quæ tantùm Deus ostendit, mox abstulit orbi.
O celebrande puer, cœli pars nobilis, alter
Tu Marcellus eras: tumulo date lilia plenis
Pierides calathis, vestri in monumenta doloris.

D. O. M. S.

Anna-Sophia, Marchionis Alberti, primi Ducis Borussiæ, ex Dorothea Danica, filia: Friderici I. Regis Daniæ & Norvegiæ neptis: Casimiri Regis Poloniæ proneptis: Illustriss. Iohannis Alberti Ducis Megapol. vxor: Alberti, ante parentes in Borussia, apud auum defuncti, nec non Iohannis & Sigismund. Augusti Ducum Megapol. mater: Adolphi Friderici, & Iohan. Alberti, Iohannis F. F. Ducum Megapol. auia. Quæ cùm anno CIↃ IↃ LV. Februarii XXV. Iohan. Alberto Duci Megapol. nupsisset, eoq; anno CIↃ IↃ LXXV. Februar. XII. extincto, annos XV. vidua fuisset; tandem ipsa quoque anno CIↃ IↃ XCI. Februarii VI. maritum secuta est, eiusq; exuviæ à filiis mœstiss. ad patris desideratiss. latus, in spem glorioss. resurrectionis depositæ sunt. Anno CIↃ IↃ XCI. Martii XVII.

Sic orimur, morimur, morsq; ipsa ab origine pendet.

EIVSDEM EPITAPHIVM.

Expers inuidiæ, fastus, timiditq; pauoris,
Casta pudicitiæ & relligionis amans,
Annorum satura & vitæ, nec egena bonorum
Regibus exortam quæ decuere nurum,
Filia, sponsa, vxor, genitrix, auia & soror illa
Magnorum generis nobilitate ducum,
Hîc Sophia Anna cubat, proles qua masculamatre
Atq; auia, haud deerit gens Obotrita tibi,
Si Deus haud renuat, quo ceu nil triste benigno;
Sic nihil irato stare vel esse potest.

D. O. M. S.

Illustriss. Princeps Ioannes, Ioannis Alberti Ducis Megap. filius & successor, à puero litteris excultus, pacis & iustitiæ amator & defensor, blasphemiæ, scelerum & libidinum osor, erga subditos beneuolus & mitis, Ecclesiarum & Scholarum nutritius, in omni boni Principis officio laborioſus, cùm Stargardiæ immatura, sed pia tamen morte è viuis excessisset; mortalitatis suæ reliquias non procul à paternis maternisque hîc depositit, anima in paradisum recepta, coniuge interim Illustriss. Sophia Cimbrica, & liberis trib. superstitib. lamentantib. lugente, & non immeritò, tota prouincia.

Natus est anno Christi cIↃ IↃ LIIX. die VII. Martii. Decessit XXII. Martii antiqui. An. cIↃ IↃ XCII.

HELENÆ

HELENÆ PALATINÆ.

Altâ Palatinus Helenam me Norica caſtris
Duci Obetriteo ſors voluêre thoro.
Quod potui feci: vetuerunt plurima Parcæ:
Præſtabunt proles quæq; negata mihi.
Proles, quam iuuenem charo commendo marito,
Me gratam ſuperis, lector amice, face.

AD ORGANVM PNEVMATICVM.

Deo opt. max. inſtauratæ ſac. ſanc. religionis Autori, Ioan. Albertus Dux Megapolenſis, inſigne hoc opus Muſicum pietatis ergo poſuit.

ANNO M. D. LX.

AD SVGGESTVM.

Deo opt. max. trino & vni, docendi propapandiq́ue ſalutiferi verbi ergo, Canonici huius Eccleſiæ hoc ſuggeſtum ſuis ſumptibus poſuerunt.

ANNO M. D. LXX.

D. O. M. S.

Helenæ Rotromundiæ, coniugi ſuæ dulciſſimæ, ad perpetuum integri & ſinceri amoris honorem & memoriam, Tilemannus Stella Sigenenſis, maritus infelix mœrensq́ue pietatis ergo poſuit.

Vixit annos 27. m. 7. d. 3. h. 12. obiit anno

1561. 14. Calend. Nouembr. hora 5. matutina, mœrore animi consumpta, quòd maritum suum charissimum, cùm is honesta de caussa in Belgium auocatus ibidem diutiùs detineretur, mortuum falso rumore credidisset.

Rex Dauid comitante vniuerso populo Israël, arcam fœderis Domini cum vario organorum genere in pub. omnium ordinum lætitia Hierosol. inferebat. 1. Paral. xv.

GVSTROVII.

IN CATHEDRALI.

DN. Elizabethæ, Sereniss. Daniæ & Norvvegiæ Regum Friderici I. Filiæ: Christiani III. Sorori: primùm Magni, deinde Vlrici Illustriss. Ducum Megapolitanorum cõiugi. Quorum huic peperit Sophiam Friderico II. Regi Septentrionis Max. nuptam. E qua cùm nepotes III. & inter eos etiam Christianum IV. Regem electum, & nept. IV. natas, auia feliciss. cum marito in Dania inuisisset: in ipso ad Megapol. suos reditu, dum in Falstria Austro aduerso tenetur: febri correpta, ibidemque XV. Octobr. ex suorum oculis, non animo sublata, piè expirauit: & XXIIII. Nouemb. monumento huic exuuias suas, spe lætiss. resurrect. intulit. Anno ætat.

tat. LXII. Christi cIↃ IↃ XXCVI. Matri patriæ, & consorti optatiss. viduus mœstus P.

ALIVD.

Primi Danorum Friderici filia regis
E Sophia illustri Pomerana Principe nata,
Christophori Megalepoleos Ducis inclyta coniunx,
Quam pietas, quam pura fides, quam gratia morũ
Heroinarum decus effecere, Deiq;
Donũ Dorotheam fama super æthera notam,
Huc tulit ossa obiens, animam tu Christe tulisti.
Hac mœsta Elisabeth posuit monumenta sorori.

Decessit XI. Nouemb. Anno Christi M. D. LXXV.

ALIVD.

Psal. 116. Preciosa in conspectu Domini mors sanctorum eius.
Psal. 16. Caro mea requiescit in spe.

D. O. M. S.

Ioachimus V. D. Luhe, Othonis, Hæreditarii in Puttelkovv & Buschemül F. Vlrici, Ducis Megapol. Martisscal. & Consiliarius, Collegiique Dobbertinensis Præfectus, obiit anno Christi cIↃ IↃ XIIC. Die IX. Iunii, ætatis LXIII.

IN AEDIBVS LVHIANIS,
in faſtigio.

IOACHIMVS V. D. LVHE, SIBI
ET
GRATÆ POSTERITATI.
Anno cIↃ IↃ xxcIII.

In foribus atrii.

Exitus oſtendit, quò mundi gloria tendit.

Supra ianuam domus.

Fruſtra, niſi Dominus.

In cœnaculo meridionali è regione menſæ.

Si dat oluſcula
Menſa minuſcula
Pace referta:
Ne pete grandia,
Lautaq́ prandia
Lite repleta.

In camino.

Fide, ſed cui vide.

Sub pictura Herculis, trahentis colum Omphales.

Impiger Alcides poſt tot fera monſtra ſubacta
Penſa trahens, dominæ fert miſer imperium.
Sic ingens non rarò animus conſtansq́ laborum
Victor, fœmineis vincitur illecebris.

Mit

Mit reinem hertzen diene Gott/
Vnd halt für augen ſein gebott:
Mit ſtarckem glauben auff jhn baw/
Mit gutem Gwiſſen jhm vertraw.

ALEX. MAGN.

Regium eſt benefacere,
&
Male audire.

So vil du magſt/ leb ſtill für dich/
Nach hohem ſtand dich ſehne nicht.
Vom höchſten ſchloß der donner kümt/
Herrn gnad ſelten ein gut end nimt.

Omnibus in rebus feliciter omnia cedent,
Si ſtatues finem principiúmq; Deum.
Spernere mundum, ſpernere nullum, ſpernere ſeſe,
Spernere ſe ſperni, quatuor iſta beant.

Wenn du fürhaſt ein wichtig ſach/
So ſeh dich für vnd thu gemach/
Mit eil ſol man nicht heben an/
Das man hernach nicht enden kan.

Qui ſapienter agit rectè præſentia curat
Commendans placida mente futura Deo.
Nam ſua ſufficiens afflictio cuiq; diei eſt,
Inuenietq; ſuum craſtina cura locum.

IN COENACVLO OCCIDENTALI HÆC ſymbola leguntur.

Inuidia vipera.	Liuor in viuis.

Salvitæ Amicitia.	Oculus in ſceptro.	Quæ nocent docent.

Ditat ſervata fides.	Omnia præter animam.

Diffamare caue.	Reuocare graue.

Tecum habita.	Præſentia cura.

Diſce ferre moras.	Suſtine & Abſtine.

Memento diffidere.	Auſculta & perpende.

Inter ſpinas calceatus.	In fide & virtute.	Sperne te ſperni.

Pietas in fine coronat.	In ſilentio & Spe.	In paruo Quies.

ROSTO-

ROSTOCHII,

IN MARIANO.

CHRISTVS PRO NOBIS MORTVIS *reſurrexit: & nos mortui certò reſurgemus.*

D Iacobo Bordingo, artis Medicæ Doctori, & Sereniſſimi Regis Daniæ Archiatro, vera ſapientia, & cognitione totius Philoſophiæ, & trium linguarum, & veræ de Chriſto doctrinæ, & omnium virtutum laude præſtanti: viro clariſſimo & optimo: qui in hac quoque Vrbe & Academia, annis ſeptem viuens & docens, omnium bonorum & doctorum eximia ſtudia, & honeſtiſſimam ac perpetuam memoriam ſibi comparauit: & tandem Hafniæ deceſſit, Anno M. D. LX, die v. Septembris, hora IIII. veſpertina: cùm attigiſſet annum ætatis L. coniunx Franciſca Nigrona & liberi poſuerunt.

ARNOLDI BVRENII.

Deo trino & vni.

Arnoldo Burenio, viro optimo & doctiſſ. præclarè de ſaniore philoſophia & elegantioribus litteris ante omnes apud nos merito: primùm animi & ingenii Principis Magni Epiſcopi Suerinenſis, Ducis Megapol. informatori: pòſt huius Academiæ Pro-

feſſori primario: eiuſq; coniugi Annæ Schroderiæ, matronæ opt. & matrifam. diligentiſſ. Liberi ſuperſtites poſuerunt.

Burenius vixit annos XXCI. deceſſit an. D. M. D. LXVI. 17. Kal. Septemb.

Coniux vixit annos LXXVI. deceſſit an. D. M. D. XXCV. 3. Non. Octob.

Τῆδ' ἐν σορῷ Βυρηνίυ κεῖται δέμας.
Μάκαρ δ' ὁ νῦς ἐν ἐρανοῦ ναίει πτυχαῖς.
Ἐκ γῆς δ' ὅλοιτ' αὖ ὀυδέπω κείνου κλέος.

ANDREÆ MARTINI PASTORIS.

Hîc ſcelerum terror, diuini buccina verbi,
Martinus iacet Andreas, venerabilis ore
Auguſto, præſtans animi, zeloq; verendus,
Italа quem iuuenem tellus cultiſſima vidit:
Dania quem magni pandentem oracula Chriſti
Obſtupuit, cum Rege ipſo, regumq; miniſtris.
Poſt iterum patrii quem templa ſcholæque Roſeti
Audiuere grauem eloquio, vitaque decenti
Innocuum, nunc ille caua iacet obrutus vrna.
Templa, ſchola, domuiq; patres, & patria plangat,
Vix habitura viro huic ſimilem, ſubeuntibus annis.

BARTHOLEMÆI BATTI ALOSTENSIS exulis propter Euangelicam confeſſionem. qui obiit 1558. 24. Ianuarii.

Plurima pertuleram quondam qui nomine Chriſti
Damna, ſub hac recubo Bartholemæus humo.

Sole

Sole ſub occiduo cunas præbebat Aloſtum,
Lambit vbi Treuiri fertilis vnda ſolum.
A puero placuere ſacri myſteria verbi,
Illuſtrata tua, magne Luthere, face.
Hinc ego Pontificum fraudes arteisq; peroſus,
Sincera tenui relligionis iter.
Quaq; Deum potui, colui pietate, fideq;,
Et labor in Chriſtum credere ſolus erat.
Tota ſed in ventris ſtudio qua turba moratur,
Ceperat hinc ſtudiis eſſe inimica meis:
Inſidias ſtruit, & falsò mihi crimina fingit,
Donec in hoc duro carcere clauſus eram.
Sicq; tenebroſo deſedi ſqualidus antro,
Dum nouies Phœbo Cynthia clara fuit.
At Ganda Proceres, tandem (ſit gratia Chriſto)
Exemptum veteri reſtituere loco:
Fecerúntq; ſua ciuem me protinus vrbis,
Cuius ego cultor bis duo luſtra fui.
Hoſtibus indomitis donec grauis ira reſurgens,
Et furor & triſtes me petiêre minæ.
Inde meo capiti ferrúmq; ignémq; parabant,
Heu quantum vera eſt in pietate crucis!
Exilio mutare domos patriámq; coactus,
Coniuge cum cara pignoribúsq; tori.
Plurima ſuſtinui terráq; maríq; pericla,
Tædia multa viæ, tædia multa maris.
Donec ad hæc tandem deflexi littora curſum,
Quæ vera hoſpitium relligionis erant.
Quódq; ſuperfuerat confecto tutiùs æuo,
In ſtudiis clauſi fata ſuprema meis.
Sic mea me tumulo coniunx, prolésq; nouena
Condidit, æterno mens mea iuncta Deo eſt.

Doctori Matthæo Roſelero huius Reipub. Syndico, & Academiæ Profeſſori, excellentis ingenii, doctrinæ, & eloquentiæ ſingularis viro, frater Georgius Roſelerus p. Obiit anno M. D. LXIX. die XXIII. Aprilis, ætatis ſuæ XLI.

Sparge roſas lachrymis madidas, ſubſiſte viator,
Hîc roſa perpetuo digna vigore iacet.
Quæ roſa? non Roſelerus erat tibi cognitus ille,
Eximius Roſcæ ſplendor honosq́; ſchola?
Ignotus númne ille foret? Roſa candida ſalue.
Integer & niueus nam Roſelerus erat,
Fragrantemq́; ſui paſſim ſpirabat odorem
Floribus ingenii, floribus eloquii.
Hîc igitur Roſelere cubas, vt amabilis orta
Quæ roſa luce fuit, veſpere ſicca iacet.
Nec te puer roſeas tumulóq; appone corollas,
Non dubius vitam ſic properare tuam.

Verſuum auctor Nathan Chytræus.

IACENT HIC VNO IN TVMVLO DVO FR. amitini, Iacob. Meinſtorp. & Henning. VVonsflet. NOB. HOLSATI. quos vno menſe Ecſthymata in ipſo Æt. flore, ex HAC in cœleſt. ſcholam tranſtulere. Tu mœſtiſſ. parentum CHRISTOPH. Meinſtorp. & VValdemari VVonsfl. poſtrem. QVOD SIBI ab his ſperabant DEBITVM piè ſoluentium luctui condole, dum hæc legis, tuæ quoque metæ VICINIOR.

OBIERE ILLE XXIIX. Sept. HIC XVII. Octob. An. 1588.

MORS MELIOR VITA TVRPI.

POST

POST CHORVM.

Coniugii exemplum ſancti Brandanus & Agne,
Corporis exuuias hîc poſuêre ſui.
Quadraginta tuis annos VViſmaria Conſul
Ciuibus vt iuſtu præfuit ille fide.

IN S. PETRI.

Sepultura M. Ioachimi Sluteri: qui annō 1523. primus Euangelium in hac ciuitate purè prædicare incepit, propter quod intoxicatus obiit, in die Pentecoſtes anno 32.

IN D. NICOLAI.

M. Georgio Reichio Saganenſi, viro pietate, doctrina, vitæ ſanctimonia, beneficentia, grauitate & zelo præſtanti, & in florida ſenectute fideliſſimo huius Eccleſiæ paſtori: ipſiusque filio Ioſiæ Reichio S. Theologiæ Licentiato, patri doctrina & vitæ integritate non inferiori, & eiuſdem in hoc templo ſucceſſori: viris optimis, & cum omnium bonorum gemitu extinctis:

Gertrudis von der Beke vidua, marito cariſſimo; mater filio deſideratiſſimo cum lacrymis, & ſpe futuræ reſurrectionis, ipſa breui ſecutura, P.

Obiit pater anno 1565. 2 Octob. anno ætat. 70.

Filius 1568. Cal. Maii, anno ætat. 33.

IN IACOBÆO.

Maxima noſſe mori vitæ eſt ſapientia, viuit
Qui moritur; ſi vis viuere, diſce mori, &c.

INSCRIPTIO CAMPANÆ HOROlogii Iacobæi.

Indice me quoties fugientes ſuſpicis horas,
Te toties greſſu mors propiore premit.

COLLEGII PHILOSOPHICI SVB Pallade armata.

Barbariæ victrix armatáq; Gorgone Pallas.

IN FRONTE AEDIVM D. FRIderici Heinii LL. Doctoris & Conſulis.

CADVCA LINQVE.
MENS DVX ESTO.
COGITA, FACITO.
TE RESPICITO.

IN COENACVLO DOmus eiuſdem.

QVATVOR ELEMENTA.

IGNIS.

Scintilla è minima en quantus tibi naſcitur ignis!

AER.

Aëris ad ſpecies animi mutantur & ipſi.

AQVA.

Vilis aqua eſt. ſed quanam illa ratione carebis?

TERRA.

TERRA.

Eſt eadem, ſed non omnis fert omnia tellus.

QVINQVE SENSVS.

VISVS.

Lucem oculis video, & varios diſcerno colores.

AVDITVS.

Conſona me iuuat; offendit ſymphonia diſcors.

OLFACTVS.

Fragrante oblector, vitioſo offendor odore.

GVSTVS.

Inſipidum & ſapidum quid ſit me iudice conſtat.

TACTVS.

Sentio quid calidum aut gelidum, quid molle, quid aſprum.

PATIENTIA.

Frangitur aduerſis nunquam patientia rebus.

IVSTITIA.

Iuſtitia ſine nil toto ſibi conſtat in orbe.

SAPIENTIA.

Vigila & memento diffidere, hi ſunt nerui ſapientiæ.

BONA CONSCIENTIA.

Hic murus aheneus eſto;
Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa.

RES HVMANÆ CADVCÆ.

Vt ſunt humana, nil eſt perpetuum datum.

INSCRIPTIO DOMVS CLINGIANÆ.

Fide Deo, diffide tibi, fac propria, caſtas
Funde preces, paucis vtere, magna fuge.

Multa audi, dic pauca, tace abdita, ſcito minori
Parcere, maiori cedere, ferre parem.
Tolle moras, mirare nihil, contemne caduca,
Diſce pati, & Chriſto viuere, diſce mori.

Nathan Chytræus.

IN ALIA QVADAM DOMO.

DEVS *omnia cernit & audit.*

Innocuis vincit patientia ſola triumphis.

φρόνει ταπεινὰ.
πρᾶσσε δίκαια.
σέβου παρόντα.
μελέτα αἰώνια.

Tu rege me, ſano da ſanam in corpore mentem,
Viuere da rectè, da bene Chriſte mori.

Nihil eſt minus ferendum quàm rationem ab altero vitæ & fidei poſcere eum, qui ſuæ non poſſit reddere.

Tutto quel che luce non e oro.

AVGVSTINVS.

Nimis peruersè ſeipſos amant, qui ideo alios errare volunt, vt ipſorum errores lateant.

Nulla eſt iuſtior ſpretæ veritatis merces, quàm mendaciis mancipari.

Veritas laborare poteſt; opprimi nō poteſt.

Felix

Felix eſt, non qui habet quæ cupit: ſed qui non cupit, quæ non habet.

PHILO.

Ἐν ἀπόροις πόρων ἄπορον ἦθος θεῦ.

Cauſa bona eſt, bonus eſt Dominus, bona crux, bona ſpes eſt.
Et cur non animo me iuuet eſſe bono?

Wer ſich jetzt wil ernehren/
Muß viel thun/vnd wenig zehren.

Ou bien, ou rien.

Vnd wern der neidhart noch ſo vil/
So gſchicht doch was Gott haben wil.

Τὸ ἐκβαὶ κεινεῖ.

Gedenck des tods vnd jüngſten grichts/
Sey from/traw Gott/ſonſt hilfft dir nichts.

Rebus in aduerſis vna eſt medicina, Iehoua
Cor patrium, os verax, omnipotensq; manus.

Bete rein/
Traw Gott allein.
Arbeite fein/
Die ſorg laß Gott befohlen ſein.

Wer Gott hertzlich vertrawen kan/
Der iſt ein vnverdorben man.

IN DOMVNCVLA HORTI CVIVSdam ſuburbani.

Τὰ ὀπίκλητα ὀπίτηκλα.

Vt ſementem feceris, ita metes.

Chryſoſtomus.

Τ' προδημάτων αὖδ κὰ ἰμαλίων δύναλον ζῆν. γεωεικῆς δὲ χωρὶς ἀμήχανον.

Fœcundante Deo, cuius benedictio ditat,
Floribus & fructu fertilis hortus erit.

Amplior in cœlo domus eſt, & amœnior hortus.

Rebus ne crede caducis.

PLINIVS.

Honeſtis manibus omnia lætiùs proueniunt: quoniam & curioſiùs fiunt.

COLVMELLA.

Procul ab agro ſuo diſſitus, iacturæ ſuæ vicinus eſt.

PLINIVS.

Nullum iuſtius genus reditus, quàm quod terra, cœlum, annus refert.

COLVMELLA.

In villicatione, ſicuti in cætera vita, precioſiſſimum eſt, intelligere, neſcire ſe quod neſciat, ſemperq; cupere, quod ignoret addiſcere.

PALLA-

PALLADIVS.

Fœcundior eſt culta exiguitas, quàm magnitudo neglecta.

Neq; qui plantat eſt aliquid, neq; qui rigat: ſed qui incrementum dat, Deus.

COLVMELLA.

Omnia quæ ſeruntur diebus tepidis, meliùs quàm ſiccis aut frigidis ſeruntur. nam tepor euocat, frigus includit.

CRESCENTIVS.

Quæcunque ſerenda ſunt, cùm luna creſcit, ſeminentur. quæ autem ſecanda, vel legenda, cùm minuitur.

MVSÆI CVIVSDAM.

Hoc ego muſæum precibus ſtudiiſq; dicatum
Extruxi, vt paruum me quoq; parua decent.
Optime Chriſte faue ſtudio noſtroq; labori,
Me rege præſidio conſiliiſq; tuis.
Fac nihil hîc mediter, ſcribam, dicámve, legámve,
Quod non & laudi ſeruiat omne tuæ.

ΘΥΜΕ ΒΑΕΨΟΝ ΑΝΩ.

Non hîc certa domus, non propria tecta parantur,
Quid proprium fluxis rebus ineſſe queat?
Nuper erat ſoceri domus hæc, mors abſtulit illum,
Cumq; hodie mea ſit, cras erit alterius.
Surſum igitur mens agra vide magni atria cœli,
Hîc te certa domus, propria tecta manent.

WARENI IN MEGAPOLI.

IN TEMPLO.

AD SEPVLTVRAM EPISCOPORVM Suerinenſium ex nobili familia Bulouiorum.

VOs qui tranſitis, memores noſtri quoq; ſitis.
Quod ſumus, hoc eritis, fuimus quandoq; quod eſtis.

STARGARDIAE IN MEGAPOLI.

MAgnanimo heroi Vlrico, Henrici filio ex Stargardiæ Ducibus vltimo, Principi bellica laude, & heroica virtute clariſſimo:
Illuſtriſſ. Princeps Vlricus, Dei gratia, Dux Megapol. Princeps Vandalorum, &c. gratiſſimam in maiores pietatem teſtatus ſuam, memoriæ poſuit.

Anno M. D. XXCIII.

Hoc tua nobilitas, toties ſpectataq; virtus
Promeruit, cippus ne rudis oſſa tegat.

Dux

Dux Vlrice, tibi ſtirpis data linea ſumma eſt,
Te tulit extremum Stargaris alta ducem,
Te genus, & proaui decorant, te ſtemmata gentis
Tollunt, tu factis nobile nomen habes,
Vicini ſenſere virum, ſenſere cohortes,
Victrices q3 tuas extimuere manus.
Nonne hic ad tumulum vagina conditus, olim
Principis Vlrici fatifer enſis erat?
Hoc fido accinctus gladio, ſæpe hoſtica caſtra, &
Clara Duces fudit Marchia terra tuos.
Hic Solyma, Magno comitatus principe, templa
Vidit, tum Sinai ſaxa ſtupenda iugi.
At poſtquam varios hauſit ſub Marte labores,
Vrget grandæuum ſerior atq3 dies;
Error ineſt rebus, ſic non ſibi mixta, veneni,
Ignarus ſceleris, pocula fortè bibit.
Sed cùm poſtremum ſentiret adeſſe laborem;
Hos, cœlum intuitus, fudit ab ore ſonos:
O quantum belli! quantus cum ſanguine ſudor!
Quatuor obq3 aſſes, vile toralq3, DEVS.
Verùm ille vt merito poſthac in honore iaceret,
Principis Vlrici hoc nobile fecit opus.
Viuit perpetuò, mortiq3 eſt neſcia virtus,
Si benè promeritos præmia digna manent.

D. S. OB. IN ARCE
STARGARDIA.

ANNO M. D. LXXI.

STRALSVNDII.

IN MARIANO.

MEMORIÆ

M. Samuelis Calandri, huius Eccleſ. paſt. non lingua tantùm & veſte, ſed animo & vita verè Theologi: paternoq; erga auditores, & ſincero erga omnes affectu; & ſapientiæ eloquentiæque Chriſtianæ zelo præſtantiſſ. qui vt antea, ita in peſte quoque aliis inſeruiens, ſeipſum conſumens, cum omnium bonorum mœrore & deſiderio, ad meliora eſt ſublatus. In ſpem certiſſimæ reſurrectionis, vxor cariſſ. marito, liberi opt. parenti cum lacrymis vberrimis P. P. Obiit ann. cIↃ IↃ xxc. menſ. Septembr. die x x. inter xi. & xii. pomerid. Ætatis xl. Offic. xvii.

Inueni portum, dum tu iactaris in alto.
Euentu vt ſimili fac tua nauis eat.

IBIDEM.

D. O. M. S.

Samuele Caloandro viro opt. & doctiſſ. huius Eccleſiæ paſtore, & R. V. Ioanne Sumingo eiuſdem collega, procurantibus Simone Tœlemanno, & Michaële Stanekio, huius reipub. Senatoribus benemerentib. & Matthæo Derhegero ac Ioachimo Lemmichio ciuib. integerr. organum hoc pneumaticũ, venti & tactus miniſterio

miniſterio harmoniam edens ſuauiſſimam, in laudem ſacroſanctæ & indiuiduæ Trinitatis concinnatum & exructum eſt. Anno, &c.

Tu, ſi muta ſonant ſummũ inſtrumenta tonantem,
Sis memor officii viuida lingua tui.

WOLGASTI.

EPITAPHIVM PRINCIPIS Pomeraniæ D. Philippi, auctore Stigelio.

ET tua te lugens Pomerania mœſta requirit,
Virtutis ſtudio tuta Philippe tuæ.
Iuſtitiam pietate regens, æquiſſima Princeps
Iura dabas, patriæ dignus amore tuæ.
Vera tibi curæ diuini gloria verbi
In Chriſto, ſplendet, quæ patefacta, fuit.
Veraq́, iuſtificæ fidei documenta fouebas,
Conſona quam menti lingua profeſſa fuit.
Puraq́, vt aſſiduis ſtudiis doctrina vigeret,
Fouiſti auxilio templa Scholaſq́, tuo.
Artibus ingenuis, & doctis præmia linguis,
Dulcibus & Muſis otia grata dabas.
Et fora iudiciis ornabas, legibus vrbes,
Vt premeret iuſtus facta nefanda metus.
Pacis amans placidæ, bellorum damna cauebas,
Ortaque patriæ commoda iuſta tuæ.
Non impune tamen tibi quisquam bella tuliſſet,
Martia nec deerant viribus arma tuis.

Sed tibi digna magis res viſa eſt parta tueri,
Quàm temerè externæ quærere ſortis opes.
Lege tua aßidui coluerunt arua coloni,
Vt pars neglecti nulla vacaret agri.
Hinc quoq; iuſta tuos auxerunt commoda cenſus,
Nullaq; priuatas vis tenuauit opes.
Ergo patrem Arctoæ te gens deſiderat oræ,
Qua ditant Heneti Baltica ſtagna freti.
Cumq; Heneta luget fidus te gente Caycus,
Et cum Caſſubio fortis ad arma Rugus.
Tu tamen ardenti Chriſtum pietate profeſſus
In cœlo æternæ gaudia pacis agis.
Da Deus exemplum vt ſoboles generoſa paternum
Impleat, & verbi nos rege luce tui.

Deceſſit Wolgaſti anno natalis Chriſti M. D. LX. die Februarii XIIII. ætatis ſuæ XLV. Ioannes Fridericus, Bogiſlaus, Erneſtus-Ludouicus, Barnimus, Caſimirus, fratres, Pomeraniæ Duces, filii, patri dilectiſſ. F. C.

STETINI.

ANno 1551. die Iunii XXIX. mortuus eſt Petrus Eggeſtedius, qui cum Margarita Pielſia in coniugio vixit annos XLIIX. Quorum ita fuit adaucta proles, vt dicta iam Margarita mater fuerit liberorum viuentium XII. auia nepotum & neptium LXXIIX. proauia pronepotum & proneptium XLI, atq; ita oculis ſuis viderit

viderit ex ſe & liberis ac nepotibus ſuis natos CXXXI. Obiit tandem vidua anno ætatis ſuæ LXXXVII.

D. O. M. S.

Hîc ſitus eſt Bernardus Metellus, procul hinc ad lacum Brigantinum honeſto loco natus, inq; Academia Tubingenſi & alibi ita excultus, vt non ſolùm Philoſophiæ & Medicinæ Doctoris titulum, verùm etiam paulò pòſt apud opt. & illuſtriſſ. Pomeraniæ principem Philippum Archiatri officium conſequeretur. Quo ille totos XXXII. annos apud defuncti quoq; Ducis filios, inprimisque Illuſtriſſ. Dn. Ioan. Fridericũ laudabiliter fungens, in Deum religioſè pius, in arte ſua (quod alexipharmacum nouo modo ab ipſo confectum ſatis teſtatur) induſtrius & felix, deque amicis plus ſæpe quàm de ſeipſo ſollicitus, & ne in otio quidem fuit otioſus. vir aliâs in conuictu iucundus, in negotio iuſtus, in ædificiis magnificus, nec non veritatis amantiſſ. & ſimulationis diſſimulationisq; oſor acerrimus, rarumq; adeò antiquæ virtutis & fidei Heluticæ

EXEMPLVM

Aliis magis quàm ſibi vixit annos LX. piè Stetini obiit XXIX. Auguſti, Anno clɔ Iɔ XCI. Memoriæ mariti cariſſ. cum quo XXXVII. annos vixit ſine querela, Suſanna N. Auguſtana, vidua inter exteros mœſtiſſ. multis cum lacrymis P.

FRANCOFVRTI AD VIADRVM.

IN TEMPLO PAROCHIALI.

HIeronymus Scurffius I.V.D. deceſſit anno 1554. cùm vixiſſet annos 73. & aliquot menſes, & interpretatus eſſet leges annos 50.

IN FRONTISPICIO DOMVS G. Sabini.

Parua quidem domus eſt, ſed in hac habitante Sabino.
Calliope ſedem gaudet habere ſuam.

DANTISCI.

IN MARIANO.

QVem virtus; quem dia gemit Medicina, potentes
Quem coluere vrbes, quem coluere duces.
Felix ingenio, felicior arte Iacobus
Schadius hac tumulum nactus in æde cubat.
Charo mœſta viro coniunx, natusq; parenti
Hæc monimenta dedit, plus dare non potuit.
Obiit VII. Iunii anno Chriſti CIↃ IↃ XIIC.

ALIVD.

Cui natura potens, & alma virtus
Certatim ſua contulêre dona,

Vir

Vir præſtans pietate & eruditus,
Et Doctor Medicæ peritus artis,
Ciuis iuſtus, obediens, fidelis,
Præclarum patriæ decus, domiq́;
Et prudens pater, & bonus maritus,
In Chriſto moriens piè, hoc propinquo
Dormit Bartolemæus in ſepulchro
Wagnerus: caro vbi quieſcit in ſpe:
Sed mens ſollicitis leuata curis
Chriſti amplexibus hæret in beatis,
Et propter merita, & pios labores
In terris retinet perenne nomen.

Obiit anno 1571. 15. Maii.

ALIVD.

Hoſpes in hanc veni primùm Carnicius vrbem,
Hoſpes & hîc cæſus mox fèror in tumulum.
Sæua mihi eripuit cognati dextera vitam.
Vita ſed eſt Chriſtus non moritura mihi.

EPITAPHIVM NOBILIS ET HEROICI bellatoris ac Capitanei Roberti Gurlæ Scoti, &c.

Gurlaia de gente ſatus, roburq́; Scotorum,
Robertus iacet hinc non procul in tumulo.
Victorem toties quem fugit Iberus in armis
Belgarum Albanus dum populatur agros.
Quiq́; ad Mundenſem cæſtris portum exuit hoſtes,
Et Gedani afflictis demſit in vrbe metum.
Victor ibi occubuit lethali ex vulnere. at illum
Eripuit letho neſcia fama mori.

ALIVD.

Robur militiæ, decus Scotorum,
Robertus iacet hac in æde Gurla.
Qui victor toties fugans Iberos,
Belgas asseruit potens, & vrbem
Tutatus fuit hanc ab hoste, cuius
Castra inuasit, eum exuit q; castris
Ad portum Gedani: hostibus q; fusis
Victor occubuit: sed alma virtus
Pro pulchris meritis, manuq; prompta
Hîc illi statuit perenne nomen.

ALIVD.

Vexillo serico inscriptum, & suspensum in æde Mariana Dantisci.

Corpore non magno, sed robore magnus & armis
Robertus Scoticæ gloria gentis erat,
Clarus apud Belgas, hostes cùm fudit Iberos,
Atq; hostem castris exuit ad Gedanum.

Venit Dantiscum xv. Iunii, anno 1577. Expugnatis hostium castris victor cecidit III. Iulii, anno eodem.

Postridie pompa funebri, vix antea hîc visa, in celeberrimo ciuitatis Dantiscanæ templo, ad D. virg. matr. honorificè sepultus est.

IN ÆDE SANCTÆ TRINITATIS.

Qui Musas coluit teneris Henricus ab annis
Mollerus, iacet hac contumulatus humo.

Multo-

Multorum mores hominum luſtrauit & vrbes
Vir pius, & rerum cognitione grauis.
Magni illum reges, magni fouere patroni,
Quorum illuſtrauit verſibus acta ſuis.
Gymnaſiiq; huius Rector, bis quatuor annis,
Ingenio aſſeruit conſilioq; decus.
Phœbus eum viridi ſubreptum luxit in æuo,
Donaq; Pierides hæc poſuere viro.

Obiit anno Domini 1567. 18. Februarii. ætatis ſuæ 39.

ALIVD:

Qui ſua non procul hinc poſuit Laurentius oſſa
Fabricius, verbi præco fidelis erat.
Simplice quod docuit biſſenos mente per annos,
Quodq; alibi doctis verſibus expoliit.
Ergo viro coniunx, & charo nata parenti,
Hæc monimenta ſacro conſtituere loco.

IN VESTIBVLO SCHOLÆ Marianæ.

Hæc domus eſt Chriſto, ſtudiisq; dicata iuuentæ;
Nemo ſacrum violet dedecorétve locum.

Anno Domini 1343. feria 4. poſt Lætare poſitus eſt primus lapis muri ciuitatis Dantiſci. Et poſtea proxima feria 6. poſitus eſt primus lapis Eccleſiæ beatæ virginis Mariæ. cuius dedicatio celebrabitur proxima Dominica poſt feſtum natiuitatis Mariæ.

REGIOMONTI BORVSSIÆ.

VETERIS COLLEGII INSCRIPTIO.

QVi regit indomito præſtantes Marte Boruſſos,
Gymnaſio Princeps hæc dedit arma ſuo.
Nempe duas Aquilas, inuictum Heroaq́, cuius
Aonidas forti protegit enſe manus.

IBIDEM.

Quando redemptoris poſt incunabula noſtri
Addita tercentum luſtra duobus erant;
Phœbus & vndecies ternos compleuerat orbes,
Lucida qui cœli ſigna pererrat equis:
Hæc erecta fuit doctis Academia Muſis,
Quas fouet ALBERTI *cura benigna* DVCIS,

NOVI COLLEGII.

Hoc opus Albertus Fridericus Marchio ſtruxit,
Patris vt impleret vota ſuprema ſui.
Debetur patri, debetur gratia nato,
Quorum cum Muſis gloria ſemper erit.
Viue diu Princeps, & per veſtigia patris
Incedens pergas amplificare Scholas.

TEMPLI

TEMPLI KNEIPHOFIANI MONIMENTA.

DOCT. MATTHIÆ STOII.

Dum mihi vita fuit, rerum natura decusq;
Mirantem ſtudiis traxit ad aſtra ſuis.
Flores decerpſi tantùm ſapientiæ inanes,
Et mihi res plenè cognita nulla fuit.
Nunc coràm mundi myſteria cerno, Deiq;
Idq; mihi partum eſt ſanguine Chriſte tuo.

Matthiæ Stoio Boruſſo, Philoſopho, Poëtæ, Mathematico & medico Doctori celeberrimo: nato anno CHR. 1526. d. 26. Aprilis, & piè an. 83. mortuo. Illuſtriſſimorum Principum Boruſſiæ Archiatro, & Profeſſori Academiæ Regiomontanæ præcipuo, Catharina ſoror, vxor Domini Balthaſari Hartmanni poſuit.

Viro clariſſimo & doctiſſ. Magiſtro Chriſtophoro Preys Pannonio, à Springenburg, Eloquentiæ in hac Regiomontana Academia Profeſſori, ciuſdem coniugi dilectiſſ. Euphemiæ Stolpianæ, parentibus chariſſ. pietatis ergò mœſti liberi poſuerunt. Anno Domini M. D. XC. quo ille 9. ipſa verò 18. April. piè in Chriſto obiere.

Sequentes verſus idem de ſeipſo fecit.

Hic recubo chara cum coniuge Chriſtophorus Preys
Pannonius, patrio nomine poſt obitum.
Qui qualis fuerim, nouit Deus ipſe, ſcio nil,
Hoc niſi quòd Chriſti diſcipulus fuerim.

Quo duce, ſi quidquam, didici, docuiq; quod eſſet
Dignum laude, tibi laus ea Chriſte manet.
Namq; tuus viuus ſum, mortuus atq; ſepultus,
Speq; iterum tecum iam rediuiuus ago.

ALIVD.

VXORIS SABINI.

Vxor in hoc tumulo vatis iacet Anna Sabini,
Fœmina non humili quæ fuit orta loco.
Ad celebres Albis, patre nata Melanchthone, ripas,
In quibus Aonidum plectra mouentur, erat.
Vtq; viros inter doctos pater eminet omnes,
Quo non maius habent tempora noſtra decus:
Sic quoq; laude ſua matronas inter honeſtas
Claruit, ac tanto digna parente fuit.
Ipſemet infantem tulit ad baptiſma Lutherus,
Quando ſalutifera perlueretur aqua:
Eruditq; piis monitis, vt adulta timeret
Ac coleret vera relligione Deum.
Quin & docta fuit linguaq; perita Latina,
Nam Latio poterat reddere verba ſono.
Nec minus ore decens, & honeſto prædita vultu
(Laudari facie ſi qua meretur) erat.
Annos bis ſeptem florente peregerat æuo,
Legitimi conſors eſt vbi facta tori.
Inde remota procul natalibus abfuit oris,
Cumq; ſuo vixit coniuge luſtra duo.
Et ſemel aucta fuit tantummodo prole virili,
Natas Lucina quinq; fauente dedit.
Frigida mors animam placidè ſubduxit & artus:
Pars melior cœlo eſt reddita, corpus humo.

ALBER-

ALBERTI, SABINI F.

Alberti gelida consumpti morte Sabini
Filioli sunt hîc ossa sepulta mei.
De quo magna quidem, sed inanis, facta parenti
Spes mihi, detraxit quam fera Parca, fuit.
Corpore robustus, teneris animosior annis,
Ingenio præstans, ore venustus erat.
Indicat infelix operosi cura sepulchri,
Quanta mihi misero spes sit adempta patri.

IDEM SABINVS CHRISTOPHORO filiolo suo.

Tu quoq; Christophori nomen qui nate gerebas,
Magna senescentis spesq; parentis eras,
Conditus hîc dormis, & eodem iuncta sepulchro
Hîc tua fraternis ossibus ossa cubant.
Obiit prid. non. Iun. M. D. LIII.

Viro clarissimo, pietate, virtute & doctrina præstantissimo, Domino Ambrosio Lobvvasſero, I.V.D. Illustriss. Principis Borussiæ Consiliario atq; Professori, qui obiit XXVII. Nouemb. an. 1585. cùm vixisset annos LXX. menses VII. dies XXII. in memoriæ immortalitatem, amorisq; singularis, & gratæ mentis significationem, poni curauit frater Michaël Lobvvasſer.

EPITAPHIVM QVOD DE SEIPSO moriturus fecit:

Expertus mundi vanas res esse NIHIL QVE,
Hîc quoq; nunc iaceo puluis & vmbra, NIHIL,

Sed qui de NIHILO *cœlum terramq; creauit,*
Me cum carne mea non ſinet eſſe NIHIL.
Hac ſpe NIL *mortem feci,* NIHIL *omnia feci,*
NIL NIHILI *vermes poſſe nocere ſcio.*

Mortuus vt ſuperas abiit Keuterus in oras,
Diues opum, ſed plus diues amore Dei,
Publica res, inopumq; cohors miſeranda, tuiq;
Chriſte miniſterii triſtis & orba cohors,
Ad tumulum fleuere, fuit vox omnibus vna,
O pater, ô tutor. plura dolor vetuit.

Obiit 89. 12. Martii.

IN TEMPLO VETERIS oppidi.

Quæ te Chriſte ligant ſcelerum ſunt vincla meorum,
Vincula ſed vinclis ſunt mea rupta tuis.
Libera mens fruitur cœlo: ſcelerumq; ſoluta
Mole, caro vitæ ſpem melioris habet.

Chriſtophorus hac in æde Winterus cubat,
Sapiens vir, eruditus, integer, pius,
Et eloquens dum vixit: hunc ſcientia,
Ac vita honeſta ab infimo Scholæ loco
Euexit ad non infima huius mun
Vrbis, ſoriq; iura ciuilis dedit
Et aſſerenda: mox in ordinem quoq;
Lectus Senatorum, modeſtè Conſulis
Acceptà iuſtis frena rexit legibus:
Saturq; honorum, luſtra poſt vna vndecim
Deum videns, hoc à ſuis hæredibus
Monimentum habet fidæ atq; gratitudinis.

Chriſto-

Christophoro VVintero Grimmensi, pietate, doctrina, virtute, prudentia præstanti viro, piè hac mortali vita defuncto XXV. Sept. Anni M. D. LXXXV. cùm Senator fuisset huius vrbis totos annos XXV. relicta vidua & liberi H. M. P. C.

SAMVELIS KEVTERI.

Hoc dilecte tibi monumentum pono marite,
Connubii consors Barbara fida tui.
Extet vt æternum sinceri pignus amoris,
Quo mihi tu iunctus, quo tibi iuncta fui.

LEONHARDI SCHMIDLINI.

Francia quam dederat rapuit mihi Prussia vitam,
Aut potius repetit, qui dedit, ipse Deus.
Consule, quæ inuenis, quæ vir non infima gessi
Munera; qui dubitas de pietate mea?
Ter denos vixi, bis quatuor insuper annos,
Vltima pars morbo perpete dura fuit.
Laus tibi, quo morbum vici duce, quo duce mortem,
Christe sit, ô animæ vita salusq; meæ.
Obiit anno 1588. 20. Aprilis.

ANDREÆ BORCHHAGEN.

Defunctus alloquitur viuum.

Quid latare miser? quid inania gaudia tractas?
Et tua cœlicolas facta latere putas?
Aspice me, prauósq; tuos hinc corrige mores,
Tu quod es, ipse fui, sum quod ego, illud eris.
Obiit anno 1580. 9. Octobris.

PRINCIPVM BORVSSIÆ Epitaphia.

ALBERTI PRIMI.

Inuicta virtute potens bellóq; togáq;
Hac iacet Albertus Marchio tectus humo.
Teutonico pater illius prognatus Achille;
Regis Caſimiri filia, mater erat.
Pro Marianorum, titulo ceſſante, Magiſtro
Agnouit primum Pruſſia culta Ducem.
Prima illi coniunx Danorum regibus orta,
Altera erat Guelphos quæ numerabat auos.
Sacra repurgauit fido monſtrante Luthero,
Struxit & egregiæ culta Lycea ſcholæ.
Pacificus, iuſtus, prudens, pius atq; benignus,
Doctorúmq; fuit doctus & ipſe pater.
Hoc duce creuerunt & opes & publica terræ
Commoda, quæ patria iuuit & auxit ope.
Quinquaginta & ſex his terris præfuit annis,
Vndecies ſeptem viuere fata dabant.
Ergo patris patriæ memor eſſe Boruſſia debes,
Próq; ſalutari principe grata Deo.

ALbertVs MorItVr DIe GVbertI.

DOROTHEÆ CIMBRICÆ.

Hîc iacet Alberti primi Ducis inclyta coniunx,
Quæ patre Danorum rege creata fuit.
Maternúmq; genus præluſtri duxit ab ortu;
Mater Teutonici neptis Achillis erat.
Et quo dicta fuit, dignam ſe nomine geſſit
Dorotheæ: donum nam fuit ipſa Dei.

Non

Non tantùm voluit Princeps, ſed mitis haberi,
Mater & eſt inopum commiſerata vicem.
Virginibus, quarum fuit orba parentibus ætas,
Pronuba conſortes tradidit ipſa tori.
Nec dedignata eſt humiles intrare penates,
Et medicas ægris applicuiſſe manus.
Adfuit & grauidis nuribus, partúq; leuatis
Miſcuit, vt nutrix officioſa, dapes.
Sacra colens etiam diuinis tradita ſcriptis,
Nil habuit vera relligione prius.
In populi cœtu doctos audire ſolebat
Omni pænè die verba referre Dei:
Nec meritis hominum, ſed Chriſti morte redemptæ
Seq; pia iuſtam credidit eſſe fide.
Adde quòd ipſa ſuum dominum conſtanter amauit,
Inq; vicem à domino ſemper amata fuit.
Corpore namq; decens, & amabilis extitit omni
Laude: fugax litis, ſobria, comis erat.
Edidit in lucem duo maſcula pignora lecti,
Fœminea quater eſt factáq; prole parens.
Deniq; ſuſcipiens Muſarum prouida curam,
Nobile Gymnaſii cum Duce ſtruxit opus.
Iamq; duos annos menſesq; peregerat octo,
Poſt octo vitæ luſtra, decemq; dies;
Cùm; deſiderium non vni triſte relinquens,
Heu præmatura morte ſoluta fuit.
Illius immenſum peperit iactura dolorem
Omnibus indigenis, Prußia quotquot habet.
Adſuperos animi rediit vigor: oſſa ſepulchro
Inque beatorum ſpe tumulata cubant.

Obiit diem III. Idus Aprilis anno M. D. XLVII.

ANNÆ-MARIÆ GVELFIÆ.

Hîc etiam Alberti primi Ducis altera coniunx
Dormit, & vna ambos contegit vrna Duces.
Guelphorum illuſtri generata à ſtirpe parentum
De claris habuit nobile nomen auis.
Qui virtute ſua, factiq; inſignibus olim
AEternum famæ promeruere decus.
Ad gelidas Fuldæ ripas pater atq; Viſurgin
Saxoniæ princeps natus Ericus erat.
Mater at Eliſabes Ioachimi filia primi
Noſtro etiam fuerat ſtemmate iuncta duci.
Vtq; auiæ & Chriſti genitricis nomina geſſit;
Ambarum mores ſic imitata fuit.
Et pietate ſua, vitæq; illuſtribus actis
Diuinas animi ſignificabat opes.
Namq; fide in Chriſtum ſaluantis dogmata verbi
Omnibus in mundo prætulit illa bonis.
Atq; miniſtrorum verbi miſerata labores,
Munifica afflictos ſæpe leuauit ope.
Comis, honeſta, grauis, placido ſibi pectore ciues
Adiungens, inopum ſedula mater erat.
Quid referam fidei & conſtantem cordis amorem,
Conſociata ſuo quo fuit illa Duci?
Inq; vicem princeps illam complexus amabat,
Namq; decens & amans ſimplicitatis erat.
Nunc ceu vita duos iungebat & vna voluntas;
Sic mors non potuit diſſociare Duces.
Illa ſui quoniam ſub eadem luce mariti
Funus honorata morte ſecuta fuit.
Poſt ſeſe thalami natum natámq; reliquit
Pignora, bis charo è coniuge facta parens.

Cumq;

Cumq; duos annos & ſeptem luſtra tuliſſet,
Cum Duce in hoc poſuit corpus inane ſolo.
Spiritus alta, polo moriens quem tradidit, aſtra
Sub pedibus cernens vitam agit ante Deum.

ILLVSTRISSIMÆ ET LAVDATISS. Principi Eliſabethæ, natæ patre Ioanne Marchione Brãdeburgico, Illuſtriſſ. Princeps DD. Georgius-Fridericus Marchio, Dux in Boruſſia coniugi

B. M. L. P.

Varta niger rapidis Viadri qua iungitur vndis
Diuina in lucem prodiit Heliſabe.
Heliſabe magni coniunx Ducis illa, Boruſſos
Qui ſimul & Francos Elyſiósq; regit.
Marchio Cuſtrini Dominus, bellóq; togáq;
Clarus & acer erat, Guelphica mater erat.
Iohannes, inquam, genitor, Catharináq; mater,
Eximium generis lumen vterq; ſui.
Hos imitata duces, teneris aſſueuit ab annis
AEternum veri numen amare Dei,
Téq; ſimul, verbúmq; tuum ſanctósq; labores,
Fili hominis, fili maxime Chriſte Dei.
Illius in ſolis precibus templísq; voluntas,
Hîc habitans mundi neſcia penè fuit.
Charà tamen populo, charo iucunda marito
Ingenio, forma, moribus, obſequio.
Pieridum fautrix, inopum fidiſſima nutrix,
Sacráq; curantum mater amica fuit.
ArCtoas PrInCeps aCCitVs regIs In oras
HIberno LongVm ſVb IoVe feCIt Iter.

Hunc dominũ comitata ſuum, nam ſemper vtrãq;
Cum domino ſortem ferre parata fuit,
Occidit, heu, vitæ ter denis iunxit vt annis
Sex ſuper, ad ripas Iſtula magne tuas.
Téq; nouis auctum titulis Friderice-Georgi
Ire nouas etiam compulit in lachrymas.
Exuuias habet iſte locus: mens ceſſit Olympo,
Inque tuo viuit Chriſte beate ſinu.
Diſce mori, tumulúmq; hoſpes venerare piorum,
Scilicet ante Deum mors graue pondus habet.

LABOR.

O labor, ô ſudor, ſcelerati præmia morſus!
Ah ſatis eſt, natos occule terra tuos.

Sanguine mundata eſt Eccleſia, ſanguine cœpit,
Sanguine ſuccreuit, ſanguine finis erit.

O phœnix rediuiue tuo me conde ſepulchro,
Vt diræ effugiam iura ſuperba necis.

QVIES.

Inueni portum. ſpes & fortuna valete.
Nil mihi vobiſcum; ludite nunc alios.

ELBINGAE.

EPITAPHIVM VXORIS D. Matthiæ Stoii; marito ipſo autore.

Hic ſita Matthiæ Stoi lux, vita, voluptas,
Agnes vitali lumine functa cubat.

Indole

Indole quæ ſubnixa ſua, curáq; parentum
Adiuta, exemplar dulce pudoris erat.
Plúsq; in virtute poſuit, quàm dona caduca,
AEqua viro officiis & pietate Deo.
Vitáq; labe carens, & in omni parte modeſta,
Lingua in conſiliis, inque ope prompta manus,
Signa dabant motus à ſacro flamine naſci,
In cerebro & ſenſus hoc agitante regi.
Nec virtutum vmbras, ſed ſigna expreſſa gerebat,
A faſtu & luxu mens aliena fuit.
Sorte ſua iuuiit peregrinæ ſortis egentes,
Ac in membra domus non hera, mater erat.
In morbo fulſere preces, fiducia CHRISTI,
Quæ ſola acceptos nos facit eſſe Deo.
Hæ tamen exuuiæ cùm templum numinis eſſent;
Numinis & templum nobile rurſus erunt.
Credibile eſt ipſam ſaltem requieſcere terris,
Mors in templa Dei nil quia iuris habet.

Deo Opt. Max. P. F. & SS. ſacrum.

EPITAPHIVM D.N. VALENTINI BODdegeri, ad imaginem oſſium rediiuorum apud Ezechielem.

Memento rebus vanidis diffidere.
Opes, genus, formæ decor, caduca ſunt.
Ad oſſa nuda mors reducit omnia.
Cœlo repoſtus optimus theſaurus eſt.
Quem cùm Valentinus vir omnium optimus
Bodgerus eſſet perſecutus vnicè
Dum viueret, contemnerétq; vanida;
Pro vanidis æterna conſecutus eſt.

IN ARCE MEMELAEA.

IOan. Albertus Dux Megapol. Annæ sorori sponsæ, discedenti in Curlandiam:

Exoritur tristis te discedente querela,
Et lacerat mentem sollicitudo soror:
Sed valeat mœror, valeant suspiria mœsta,
Et lacrymæ valeant, improba cura vale.
Omine te Dominus lato deducat, & addat,
Sis felix rebus, connubióq;, vale.

XXVI. Martii anno M. D. LXVI.

SALISBVRGI.

IN NOSOCOMIO AD S. SEBASTIANVM.

COnditur hîc Philippus Theophrastus, insignis Medicinæ Doctor, qui dira illa vulnera Lepram, Podagram, Hydropisim, aliaque insanabilia corporis contagia mirifica arte sustulit: ac bona sua in pauperes distribuenda collocandaque honorauit. Anno M. D. XLI. die XXIIII. Septemb. vitam cum morte mutauit.

Aurea pax viuis, requies æterna sepultis.

OE NI-

OENIPONTI.

IN TEMPLO MONASTERII.

IMperatori Cæſ. Maximiliano Pio, Felici, Aug. Principi tum pacis tum belli artibus, omnium ætatis ſuæ Regum longè clariſſimo, ſub cuius felici imperio inclyta Germania, dulciſſima ipſius patria, tam armis, quàm literarum ſtudiis, plus quàm vnquam antè hac, florere, caputque ſuper alias nationes extollere cœpit. cuiꝰ inſignia facta tabellis interioribus, quamuis ſub compendio, expreſſa conſpiciuntur, Imp. Cæſ. Ferdinandus Pius, Felix, Auguſtus, auo paterno perquam colendo, ac bene merito, pietatis atque gratitudinis ergò P. Natus eſt XXVII. Martii. Anno Dñi M. CCCC. LVIIII. Obiit anno Dom. M. D. XIX. die XII. Menſis Ianuarii.

CHRISTO O. M. S.

VVolfgango Haller, patricio Nurenberg. diuique Cæſ. Max. ac deinceps inuictiſſ. Imp. Caroli v. Conſiliario, & Tyrolen. Palatii Camerario, Germanicę nobilitatis cultori obſeruantiſſ. qui obiit anno Domini M. D. XXII. X. Kal. Decemb. Tyrolen. Nobilium Ordo F. C.

IN TEMPLO MONASTERII, ſub Coloſſis æneis.

I.

Clodoueius der erſt Chriſtenlich König von Franckreich.

II.

Albrecht der weiß Ertzhertzog zu Oſterreich / ein ſohn Königs Albrechts des ſighaften. 1528.

III.

Fraw Maria Blanca Röm. Königin. M. D. XXV.

IV.

Karl Hertzog zu Burgund / zu Brabant / zu Geldern / Grave zu Flandern.

V.

Fraw Iohanna Königin zu Caſtilien, König Philips gemahl. 1528.

VI.

Ferdinand. König zu Hiſpanien Keyſerlicher vnd Königlicher Maieſtat Altvatter.

VII.

Fraw Eliſabeth König Sigiſmundi tochter von Vngern / Albrecht des fünfften von Oſterreich Römiſchen / Hungeriſchen / Behmiſchen Königs gemahel / Königs Laslaw Mutter. 1529.

VIII.

Godfrid von Bulian König zu Ieruſalem.

IX.

König Albrecht der erſt Hertzog zu Oſterreich. 1527.

X.

Friderich Hertzog zu Oſterreich / zu Steyr / zu Kerndten vnd zu Crain / Grave zu Tirol.

Frideri-

XI.

Fridericus tertius Imperator, Diui Imperatoris Maximiliani pater.

XII.

Albrecht von Oſterreich/Römiſcher/Vngeriſcher/ vnd Behaimiſcher König/ Laslaw vatter.

Reliqui XVI. *coloſſi carent inſcriptionibus.*

ADERANT IBIDEM BASES QVÆDAM æneæ ſine ſignis, quarum tres ſic erant inſcriptæ.

I.

Dietrich von Bern König in Italien, Hiſpanien, vnd Gothorum.

II.

Artus König in Engelland.

III.

Philips König in Caſtilien, vnnd Granaten/ Ertzhertzog zu Oſterreich/ vnd Burgund/ Graf zu Habſpurg. 1533.

AD OENIPONTVM, IN COENOBIO Stamſiano.

DN. SEVERINI DVCIS SAXONIÆ monumentum.

AEre Seuerinus princeps hoc clauditur: artes
Cum natis regis dum colit ille bonas.

Indole magnanima iam patrem æquabat auumq́;
Quos celebrat ſummos Saxonis ora duces.
Auguſtus fieri hæc fratri monumenta iubebat,
Poſt meſſem vndecimam, quem tulit atra dies.

DN. SEVERINO, Duci Saxoniæ, ad Henrici patris & Alberti aui virtutem, indole pietatis ac magnanimitatis aſpiranti, patriæ in ſpe ſumma erepto, Dn. Auguſtus frater P. C. Toti genti Saxonicæ luctum, liberis Regiis, quibuſcum educabatur, deſiderium reliquit. Vixit vltra annum XI. menſ. I. dies XIII. Obiit an. 1533. VI. Id. Octob.

INTER OENIPONTEM & Brixiam prope vicum Steinacum.

Imp. Cæſari Car. V. P. F. Aug. ex Hiſpania Italiaque, ſuſceptis imperialibus coronis, aduenienti: & Ferdinando Hungariæ Bohemiæque Regi, è Pannoniis occurrenti: optimis principibus: ad perpetuam pub. lætitiæ memoriam, quòd fratres annos ante IIX. digreſſi; ſummis inter mortaleis honoribus, regnis, triumphis aucti; hoc in loco ſalui ſoſpitesq́; conuenerunt. 1530.

Frid. Franlius à monte niueo, Steinaci præfectus, mandato regio F. C.

IBIDEM IN ARCV TRIVMPHALI ſparſa leguntur.

Iuppiter in cœlis, Cæſar regit omnia terris
Carlus, qui ſummo ſtirpis honore micat.

Captus

Captus erat Gallus: coëunt cum rure cohorteis.

Altera poſt captos Gallos, populíq; furoreis
AEſtas, te capta, Roma, cruenta fuit.

Cæſar in Italiam quo venit Carolus anno,
Cincta eſt Riphais noſtra Vienna Getis.

Frater adeſt victor: redeunt Didonia regna:
Sic Aſia imperium ſentiat ipſa tuum.

Quid mœres pallésq; audito nomine Turci?
Fide Deo: ſaluo principe, ſoſpes eris.

Carolus Heſperiis regnat: Fernandus Eois.
Quàm benè diuiſum eſt fratribus imperium!

O te felicem! nam cui Germania paret,
Commiſit fidei pignora cara tuæ.

Gallus amicꝰ Aquilæ: cauete paruæ volucres.

CONSTANTIAE.

EPITAPHIVM MANVELIS CHRYSOLORÆ.

ILle ego qui Latium priſcas imitarier artes
Exploſis docui ſermonum ambagibus, & qui
Eloquium magni Demoſthenis & Ciceronis
In lucem retuli, Chryſolores nomine notus,
Hic ſum, poſt vitam peregrina ſede quieſco.

Huc me Concilii deduxit cura, trium dum
Pontificum Eccleſiam vexaret ſæua tyrannis.
Roma meos genuit maiores; me bona tellus
Byzantina tulit: cineres Conſtantia ſeruat.
Quo moriare loco nil refert, vndiq; cœlum,
Pœnarumq; locus menſura diſtat eadem.

IN SAXO FORNICIS.

Ante aram ſitus eſt D. Manuel Chryſolora, miles Conſtantinopolitanus, ex vetuſto genere Romanorum, qui cum Conſtantino Imper. migrarunt: vir doctiſſimus, prudentiſſimus, optimus, qui tempore generalis Concilii Conſtantienſis diem obiit, ea exiſtimatione, vt ab omnibus ſummo ſacerdotio dignus haberetur, die 15. Apr. Conditus eſt anno 1415.

MAEMINGAE.

D. O. M. S.

HOc Maria in tumulo ducit poſt fata quietem
Felix coniugio, ſtemmate, prole, fide.
Hervvorti ſiquidem pietate & ſanguine clari,
Dum licuit, coniunx par in honore fuit.
Et bene Lucina Chriſtóq; fauente, reliquit
Ter tria legitimi pignora cara tori.
Deſeruit tenebras: & ſede recepta piorum,
Dulcia perpetuæ gaudia lucis habet.

Io. Heinricus Hervvortus Patr. Aug. Mariæ Hainzelię coniugi honeſtiſſ. mœſtus M.H.F.C.Ob.1564. a.d.28. Ianuar. Vix. an. XXXIIX. M. V. D. XII.

COL-

COLMARIAE.

IN CVRIA.

OCeanus quamuis fluctus pater excitet omneis:
Danubiúmq; omnem barbare Turca bibas:
Non tamen irrumpes perfracto limine: Cæsar
Dum Carolus populis bellica signa dabit.
Sic sacra quercus firmis radicibus astant:
Sicca licet venti concutiant folia.

GYMNASII IBIDEM.

Patres reipub. qui docendis atq; discendis, cùm litteris, tum moribus ædes hasce posteritatis ergo FF. hortantur pergere, & mactè virtute esse adulescenteis, iisq; studiis incumbere, quibus & sibi honori, & amicis gaudio, & reip. emolumento esse possint. An. Dom. 1539.

Expertes inuidentiæ Musar. fores.

Ibidem ad D. Augustini.

Nugamur, mortémq; procul procul esse putamus,
At mediis latet hæc abdita visceribus.
Scilicet ex illa qua primùm nascimur hora,
Prorepunt iuncto vitáq; morsq; pede,
Partem aliquam furtim, qua se metitur & ipsa,
Surripit è vita qualibet hora tua.
Paulatim morimur: momento exstinguimur vno:
Vt lampas oleo deficiente perit.
Vt nihil interimat; tamen ipso in tempore mors est:
Et nunc interea dum loquimur, morimur.

FRIBVRGI BRISGOIÆ.

HVLDRICHO ZASIO Iureconſ. ſuorum temporum toto orbe celeberrimo: huius Academiæ ornamento ſingulari: & Reip. Friburg. in reſtaurando iure municipali iam olim ſtrenuam operam nauanti, aliisq; multis nominibus de ſe benemerito: Magiſtratus officii memor fieri iuſſit. Conceſſit naturæ Anno ſal. cIↃ IↃ XXXV. VIII. Cal. Decemb.

ALIVD.

Sparge ſacro cineri flores, hac conditus vrna eſt
Fallerus Themidis gloria, iuris honos.
Maximus ille toga fatis ereptus iniquis,
Nunc apud æthereum iure tribunal agit.
Is Huldriche tibi ſub eodem puluere Zaſi
Proximus vt tumulo, ſic fuit ingenio.

Obiit Anno ſal. cIↃ IↃ LX. die XVII. Octob. ætatis ſuæ XXXVIII.

ALIVD.

Henricus Glareanus poëta laureatus, Gymnaſii huius ornamentum eximium, expleto feliciter extremo die, componi hîc ad ſpem futuræ reſurrectionis prouidit, cuius manibus, propter raram eruditionem, candoremq; in profitendo, Senatus Reip. litterariæ gratitudinis & pietatis ergo monumentum hoc æter-

ni

næ memoriæ conſecratum, poſteritati vt extaret erigi curauit. Exceſſit vita, anno ſal. cIↃ IↃ LXIII. die XXVIII. menſis Maii. ætat. ſuæ LXXV.

ALIVD.

Ioanni Hartungo Miltenburgenſi Oſtofranco, Philoſopho eximio, Græcarum litterarum in Academia hac Friburg. XXX. amplius annis pub. Profeſſori, eiuſque ſingulari ornamento, Senatus Acad. ob pietatem, præclaraq; eius in remp. litterariam merita, gratitudinis & officii ergo hoc monumentum P. qui viuens hoc ſibi ipſi Epitaphium ſcripſit:

Πολλὰ καμών, καὶ πολλὰ παθὼν ἐν παιδοδιδάσκων,
Ἐνθάδε νῦν κεῖμαι σὺν θεῷ ἡσύχιος.

SELESTADII.

IN CATHEDRALI.

ΤΑ᾽ πρὶν βροτῷ ἐφήμερα,
Βίος κάπνος, σκιᾶς ὄναρ,
Εἴδωλον ἀνθρώπος ἔφυ.
Οὐκ ὄλβος, ἐ χρύσος, γένος,
Τυραννὶς οὐδ᾽ ἀμορφία,
Οὐδ᾽ ἀμαθὲς μέρον φύγει.
Βαίνει γὰρ ἐξ ἄφνης βροτοῖς
Πολυμόχθοισι (λείζετε
Νῦν δάκρυον) θεῶν μέγας
Βιατὴν ἥρπαζεν νόος

Πρὸς ὀλεῖων χόρυς ἄγων.
Ὃς ἦν μὲν ὅμμα πατρίδ' ὦ,
Καὶ κλεινὸν ἄχ' ὦ δώτονων.
Μέσαισι φρησφιλέσαι ὦ
Ἑλλανικαῖς, ϗ πάμι ὦ
Ρωμαϊκαῖς. σὺ δ' ἀτύχει,

Et paulò inferiùs.

Πᾶσα μὲν ἐρανίη σραπὴ γήθησεν ἰοντι,
Πᾶσα δὲ Σλετσαδίων ἐσονάχησε πόλις.

AD SINISTRAM.

DEO OPT. MAX. SACRATVM.

Beato Rhenano, ex veteri Buldiorum familia, cuius excellens in omni genere doctrina, Græcai & Latinai linguai cognitio, innocentia, humanitas, frugalitas, pudicitia celebris erit, donec rerũ hæc vniuersitas constabit. Studium antiquitatis declarant aliquot Latini scriptores sacri profaniq;, ab eo purgati & prope integri restituti. Item Germania, quã omnem tum veterem tum nouam mira diligentia tribus libris illustrauit: viro magno, immortaliq; memoria digno; Rudolphus Bersius hoc pietatis monumẽtum posuit. Θ Argentorati, XIII. Kl. Iunii. Ætat. suæ anno LXII. à Christo nato cIↃ IↃ XLII. Inde elatus heîc iacet, ne opt. ac doctiss. ciue careret patria, quam viuus tot egregiis monumentis exornauit.

ET PAVLO INFERIVS.

Te capiunt lato venientem sidera plausu;
Sed quæ te genuit patria terrà dolet.

ARGEN-

ARGENTINAE.

AD PRÆDICATORES

In conclaui Scholarcharum.

CEdite pictores, hinc blandi cedite vates,
Oratorq́, tuo flamine conſtiteris.
Sturmius vt fuerat, non eſt imitabilis arti.
Talis & ingenio, talis & ore fuit.

Sturmiorum genti, cuius antiquitas à Rudolpho Habsburgio Romanorum Rege confirmata fuit, perpetuo nobilitatis Offenburgicæ benêficio: quod ab eo Wernherus Sturm. accepit: qui anno 1560. Senator erat. Iacobo item Sturm. ornamento maiorum: exemplo nepotum, anno Chriſti 1524. Senatori, 25. XV-viro, 26. XIII viro, ſæpe Prætori, XC I. ad comitia Imp. conuentus Principum, ciuitatis legato: Quibus legationibus ab vrbe abfuit annos prope nouem: Qui gratis, maiorum exemplo, patriæ conſulere maluit, quàm Electorum & Principum conſiliis, magno ſuo emolumento præfici: conſtitutis ſuo conſilio Scholis: ampliſicata ſua pecunia bibliotheca: auctisque ſuo teſtamento Scholarum fructibus annuis 50 aur. argen. nato anno Chriſti 1489. mortuo 1553. Ætatis 64. plenò ac 10. Auguſti, hebdomade 12. 30. Octobris: optimo ciui: clariſſimo viro: chariſſimo fratri: Fridericus &

Petrus Sturmii, amoris, honoris, memoriæ, exempli ergò hanc tabulam posuerunt.

IOHAN. Sturmius F. Argentor.

An. 1560.

ALIVD.

Anno post millesimum 538. depositis armis, & pacata graui inter Carolum v. Imperatorem Rom. & Franciscum I. Galliarum Regem, discordia, S. P. Q. Argentin. iuuentuti CHRISTIANÆ religione & liberalibus disciplinis instituendæ ludum literarium aperuit.

Præfecto primario Iacobo Sturmio,
Rectore Ioan. Sturmio.

AD PETRVM IVNIOREM.

Diu apparandum est ædificium, vt ædifices celeriùs. 1494.

IN SVMMO TEMPLO.

Vetustiss. statuæ Fidei, Legem alloquentis, hæc verba tribuuntur:

Mit Christus blut vberwind ich dich.

Cui Lex respondet:

Dasselbe blut erblendet mich.

HEL-

HELVETICA.

IN COENOBIO CHVNGS-FELDEN. AD EFFIGIEM Leopoldi Archiducis Auſtriæ.

DIß iſt die abcontrafeitung Hertzog Leupolts von Oſterreich/der zu Sempach mit diſer ſiner Ritterſchaft/Adel vnd Rähten erſchlagen iſt worden/auff dem ſinen/in dem ſinen/vnd vmb das ſin/vff S. Eyrillen tag im dreyzehen hundert vnd 80. jahr.

MONVMENTVM CAROLI CRASSI Regis Sueuiæ, pronepotis Caroli Magni: In choro.

Carolus Craſſus Rex Sueuiæ, pronepos Caroli Magni, Italiam potenter intrauit, eamque deuicit: imperiumq; Romanum, vbi Cæſar coronatus, obtinuit; ac mortuo fratre ſuo Ludouico, vniuerſam Germaniam & Galliam iure hæreditario acquiſiuit. Demum animo, mente & corpore deficiens, ab imperio, ſanè magno cum fortunæ ludibrio, deiectus, à ſuis omnibus poſtpoſitus, humili hoc in loco ſepultus iacet. Obiit anno Domini 888. Idib. Ian.

in cuius memoriam Christophorus Dei gratia Episcopus Constantiensis, Augiæque maioris dominus, monumentum istud de nouo restaurari & refici curauit.

SAXO SVB QVO CONDITVR HÆC inscisa leguntur:

Pannonas & Cimbros diuerso Marte subegit
Carolus à crasso corpore nomen habens.
Sed benè quas iuuenis regni tractarat habenas,
Has iterum senior dispoliatus, obit.

ALIVD.

Reuerendissimus in Christo pater ac Dominus, Dominus Ioannes à Veza ab Archiepiscopatu Lundensi in Dania, & eiusdem suffraganeatu Roschildensi exulans episcopus, in gratiam Romanorum Imperatoris Caroli, nec non regis Ferdinandi in Episcopum Constantiensem postulatus, repentina morte, tredecimo Iunii, Anno à nato sal. CIↃ IↃ XLVIII. præuentus, sub hoc saxo sonum tubæ expectat.

MVRATHI.

D. O. M.

CAroli inclyti & fortissimi Ducis Burgundię exercitus Murathum obsidens, ab Heluetiis cæsus hoc sui monumentum reliquit Anno M. CCCC. LXXVI.

Diß gebein ist der Burgundischen schar/
Im vierzehden hundert sibentzig vnd sechsten jar
Vor

Vor Murtzen durch ein Eidgnoſchaft
Erlegt mit beyſtand Gottes kraft/
Vff der zehen tauſent Rittern tag
Geſchach diſe groſe niderlag.

SOLODVRI.

IN Celtis nihil eſt Soloduro antiquius, vnis
Exceptis Treuiris, quorum ego dicta ſoror.
Kein elterer platz in Gallien iſt/
Dann Solothurn in diſer friſt.
Vßgenommen Trier allein/
Drumb nent man ſie Schweſtern gemein.
Diſer Turm gebawt ward vngefahr
Vor Chriſti geburt fünfthalb hundert jar.

BERNAE.

MVſculus hîc ſitus eſt doctrina clarus, & ingens
Nomen in orbe manet, ſpiritus aſtra tenet.
Obiit in Domino 3. Cal. Septemb. Anno Chriſti 1563. Ætat. ſuæ 66. natus an 1497.

ALIVD.

Felici memoriæ Blaſii Marcuardi, doctiſſ. Theologi & Philoſophi, &, quod maximũ eſt, optimi viri: qui in ipſa ætatis ſuæ æſtate, dum patria & amici auctiorem ab ipſo meſſem ſperabant, in cœlum commigrauit: Ioannes Serranus, amicus amico mœrens poſuit.

IN BONAVALLE HELVETIÆ.

QVieti æternæ: Vergiliæ Heliodoræ feminæ incomparabili Actius Licinianus coniugi erga se omni karitate benemerentissimæ P. & S.

BASILEAE.

IN CVRIA.

AD STATVAM L. MVNACII PLANCI HONORI ET VIRTVTI.

L Munatii P. F. L. N. L. Pron. Plancus coss. cens. Imp. ter VII vir. Epulonũ, qui triumph. ex Rhætis, ædem Saturni F. ex manubiis agros diuisit in Italia Beneuent. In Galliam Colonias ded. Lugdunum & Rauricum: ciuitas Basilienſis, ex bellicosiss. gente Alemannorum in Rauricorum fines transducta, simulacrum ex senatus auct. dicãdum statuendumq; curauit. Anno sal. humanæ 80.

CHRISTO SER. S.

Des. Erasmo Roterodamo, viro omnibus modis maximo, cuius incõparabilem in omni disciplina-

disciplinarum genere eruditionem, pari coniunctam prudentia posteri admirabuntur & prædicabunt: Bonifacius Amerbachius, Hieronymus Frobenius, Nicolaus Episcopius hæredes, & nuncupati postremæ suæ voluntatis vindices, patrono optimo, nō memoriæ, quam immortalem sibi editis lucubrationibus comparauit, iis, tantisper dum orbis terrarum stabit, superfuturo, ac eruditis vbique gentium collocuturo; sed corporis mortalis, quò reconditum sit, ergò, hoc saxum P. P. P. Mortuus est 4. Id. Iulii, iam septuagenarius. Anno à Christo nato M. D. XXXVI.

In saxo, quo sepulchrum integitur, est Termini facies lapis quadrata, cum his verbis:

Des. Erasmum Roterodamum amici sub hoc saxo condebant, quarto Eid. Iulias, anno 1536.

IN CIRCVITV TEMPLI.

DEO OPT. MAX. ET CHRISTO SERVATORI.

Dn. Iacobum Meierum huius inclytæ vrbis consulem prudentissimum, consultissimumq;, pietatis sanè cultorem, ac promotorem primarium: omnis honestatis, quod in ipso fuit, instauratorem diligentissimum, lapis subiectus contegit.

IBIDEM.

Dn. Io. OEcolampadius, professione Theologus, trium linguarum peritiss. auctor Euan-

gelicæ doctrinæ in hac vrbe primus; & templi huius verus Episcopus; vt doctrina, sic vitę sanctimonia pollentissimus, sub breue saxum hoc reconditus iacet.

IBIDEM AD DEXTRAM.

Dn. Simoni Grynęo, almæ huius Academiæ Rectori, & laude & memoriæ sempiternæ, ob linguarum Latinę, Gręcæ & Ebraicæ peritiam, omnisq; Philosophiæ ad miraculum vsque cognitionem, ob Theologiæ veræ scientiam & vsum, digno, monumentum hoc dicatum est. Anno salutis M. D. XXXXII.

De trium proximè præcedentium monumentis

So ehr / gut / kunst / hülffen in not /
Wer keiner von disen dreyen tod.

IOAN. OPORINVS VIR OPT. ET DOctißimus vxori suæ tertiæ tale monumentum meditabatur.

GAMOLYÆO.

Elisabethæ Holtzachiæ Eucharii Med. clariss. F. vxori III. venustiss. pudiciss. sanctiss. Ioan. Oporinus feliciter infelix, suæ senectæ portui, decori, solatio. Quod sibi ab illa fieri desid. opt. oportuerat, multis cum lacrymis F. C. Vixit ann. XXXI. ex iis XI. cum Io. Heruagio iun. typogr. sine bile; cum Oporino menses eheu vixit IV. Obiit anno salutis M. D. LXV. XVI. Cal. Aug. cum Christo æternùm victura.

A

AD EFFIGIEM ARIONIS INsiſtentis delphino.

Vicerat inſanos fluctus vocalis Arion,
Et portu in medio naufragium patitur.
Quid ſupereſt miſero? cœlum mihi portus, & aura
Chriſtus, quoq; vehar mors mihi delphis erit.

IPSIVS OPORINI MONVMENTVM.

ÆTERNITATI,

Ioannes Oporinus Baſ. Typographus, doctus, operoſus, elegans libris innumeris; virtutum hæredę ex IV. coniuge vnico relicto. pub. lachrymis, priuata pietate ſexagenario maior, hęic conditur. natus 16 Apr. 1507. 25 March

Frugifer autumnus periit Dis notus & orbi.
Orthion elapſus nautis meditatur Arion.

ITEM.

Quantula ſint hominum corpuſcula, diſce viator.
Magnus Oporinus conditur hoc tumulo.

D. O. M.

Gulielmo Gratarolo Bergomenſi, artium ac medicinæ Doctori, medicíq; filio, in medicorum Baſil. collegium cooptato, ob relig. exuli, coniugi cariſſ. Barbara Nicotia F. C. Obiit æt. ſuæ an. 52. Chriſti 1568. d. 16. Apr.

IN SVMMO TEMPLO.

Ianua vitæ. D. Ser. So. Sa. S. Cæl. Secundus Curio Auguſtino F. dulciſſ. ſanctiſſimoq;, polyhiſtori ac facundo Baſil. ſcholæ rhetori: cuius corpus hęic cum II. ſororib. lectiſſ. iacet: ſpi-

ritus cum Christo; nomen immortalib. scriptis viuit in terris. socio & hærede studiorum orbatus dum reuiuiscit, P. Vix. ann. 28. Ob. an. Dn. 1567. d. 24. Octobris.

Huius ad exemplum iuuenes florentibus annis
Viuere ritè Deo discite, ritè mori.

ALIVD.

Angelæ, Cæliæ, Felici, puellis nobiliss. castiss. q;. Quarum ingenium, candor, industria, pudor, pietas, morum elegantia, & sanctitas grata Deo, multis nota, probata bonis, parentibus iucunda fuerunt: Cælius secundus Curio pater; & Margarita Isacia mater, Itali, tribus filiabus præstantiss. dulciss. cariss. que. Vt earum quod mortale fuit, in beatæ reparationis spem conderetur: hoc monumentum P P. Migrarunt ad Deum in max. huius vrbis pestilentia. Mense Aug. an. S. H. 1564.

Viuit vt exigua lucens in lampade flamma:
Sic nos æternum viuimus ante Deum.
Surgemus viuæ. lachrymas cohibete parentes,
Dum tuba supremum fuderit alma sonum.

ALIVD.

D. O. M. S. Hieronymo Frobenio, Ioan. F. typographo clariss. Inter initia fœd. Heluetii Basileæ nato: Sinceræ relig. & æquitatis obseruantiss. De rep. liter. optumis autoribus emendatè atq; elegant. edendis præclarè merito: humanitate ac beneficentia domi forisq; omnibus caro. In acerbiss. ac diuturnis stomachi cruciatibus,

ciatibus, quibus & extinctus est, supra fidem ad extremum vsq; patientiss. M. S. ergò Ambrosius & Aurelius filii, parenti longè carissimo H. M. P. P. B. ann. 61. m. 7. d. 7. ℌ. An. Christi Seruatoris 1563. 3. Eid. Mart.

ALIVD.

Conditus est sub hoc saxo Michaël Isyngrinius; vir pietate, virtute, atq; doctrina eximius: inter principes typographos Basilienses non postremus. Qui ante diem cum summo omnium bonorum luctu in Domino obdormiuit, die 111. Martii. An. sal. nostræ 1557.

Huic tu qui transis pacem requiemq; precare:
Ac, vita numerans tempora, disce mori.

ALIVD.

IOVÆ OPT. MAX. S.

Seb. Castalioni Allobrogi, Græcarum litt. in Academia Bas. Professori celeb. Ob multiuariam eruditionem, & vitæ innocentiam, doctis piisq; viris percharo: præceptori opt. ac fidelissimo Stanislaus Stanzechouuski, Ioannes Ostrorog, & Georg. Niemsla Poloni, vt & popp. suorum, qui eum audierant, voto, & priuatæ pietati satisfecerent: ad pub. luctus sol. H. M. B. M. P. Obdormiuit in Domino an. Christi sal. 1563. 4. Kl. Ian. æt. suæ 48.

AD MARTINI.

Nicolaus Irmius, Sen. Bas. belli pacisq; artibus clarus: Heluetiorum, sub Henrico 11. Gal-

liarum rege ex fœd. archiſtrategus. Cùm & fidem ſuam ſociis, & fortitud. hoſtibus rerum gerendarum gloriâ probaſſet: armis inuictus, morbo tandem extinctus eſt. Et patriæ quidem ingens ſui deſid. exemplar virtutum ciuibus. Lib. deniq; mœſtiſſ. extremæ pietatis argumentum reliquit. An. Chriſti 1552. 16. KL. Apr. æt. ſuæ 44.

ALIVD.

Heredes lectori S. An. 1563. Iunii 21. obiit in Chriſto ſaluat. noſtro, nobilis & clariſſ. vir Paulus Hœchſtetter I. C. cuius memoriam amici; cadauer hoc ſepulchrum; D. O. M. animam habent. æt. an. 39.

C. S.

Simon Sulcerus Theologus ædis huiuſce an. XXXIII. verus vigilansq; antiſtes. vtraque manu vineam Domini ſui excoluit; ſcholam Theologicam erexit atque rexit: fida docendi aſſiduitate ſuſpiciendus: vitæ ſanctimonia & probis moribus imitãdus. Vixit annos LXXVII. ☉. Ann. ſal. CIↃ IↃ XXCV. XII. Iunii.

ALIVD.

SISTE VIATOR, ET

Chriſtophoro à Collen, patri octogenario, pro pietate tua condoleto. Sic oris & moris probi heîc conditur Eugenius, è nobili Colonierum gente apud Megalopyrgenſes oriundus, ſpes patriæ,

patriæ, columen familiæ, iuuentutis exemplar, dum Rheno per æſtum recreatur, vortice abreptus, in ipſo ætatis flore, in medio ſtudiorum curſu, pro Italia, quam cogitabat, cœlum adit. cIↃ IↃ XXCVII. XVI. Aug.

ALIVD.

Hoſpes haue & diſce. Non Cælius heîc, ſed Cælii σῶμα, imò σῆμα. Spiritum Chriſtus habet. Cætera, nomen veræ pietatis, humanitatis, ſingularis eruditionis, prudentiæ, inſignisque conſtantiæ, quom σῶμα in שבריר tunc verè erit CÆLIVS SECVNDVS CVRIO. Hoſpes, ſi didiciſti, vale. Reliquit terram ætat. ſuæ ann. LXVIII. Sal. cIↃ IↃ LXIX. ad VIII. Kl. Decembᵇ.

ALIVD.

TRINVNO S.

Theodorus Zvvingerus Baſilienſis, cùm ex Philoſophia tenebras; ex arte medica humanas miſerias deprehendiſſet; ſummi boni cognoſcendi potiundique deſiderio accenſus, Chriſtiano Philoſopho dignam mortis commendationem inſtituit, viuensque mortuus eſt, vt mortuus viueret. B. annos 54. menſ. 7. d. 8. ☉. An. Chr. cIↃ IↃ XIIC. 6. Idus Martii.

Alma fides abiit, ſpes indubitata receſſit.
Perfruor, intueor. ſolus Amor remanet.

ALIVD.

LVMINVM DATORI S.

Non Hermes hîc Triſmegiſtus, ſed acutus Philoſophus, elegans medicus, ſincerus Theologus, Heidelbergenſis Academiæ columen, Baſilienſis lumen, cui nutricia ſua liberal. rependit, doctis piisq; amabilis, & quod ad patriæ ſplendorem faciat, Heluetius Aquenſis, Thomas Eraſtus, conditur ſexagenarius. Anno cIↃ IↃ XXCIII. prid. Cal. Ianuar.

HYGIÆ ÆT.

Adamus à Bodenſtein, Theophraſti Paracelſi, vt primus, ſic fidus ſcitusque, & opere & ore, interpres, palmã victoriæ ſuæ Regi triumphanti oblaturus, mortalitatis exuuias nec metuens, nec optans, ſolo hoc, cœloq; libero, homo liber; fide depoſuit bona. Quas ſpe bona iterum repetet. An. ſal. cIↃ IↃ LXXVII. ætatis hebdomade ſeptima.

Nec omnia, nec omnes mihi
Placuêre; quînam ego omnibus?
Non omnibus Cous ſenex,
Non Eremita Spagirus
Num tu viator omnibus?
Deo placere cura, abei.

IANO FROBENIO.

Arida Ioannis tegit hîc lapis oſſa FrobenI.
Orbe viret totô neſcia fama mori,

Moribus

Moribus hanc niueis meruit, ſtudiisq; iuuandis,
Quæ nunc mœſta iacent, orba parente ſua.
Rettulit, ornauit, veterum monumenta ſophorum,
Arte, manu, curis, ære, ſaxore, fide.
Huic vitam in cœlis date numina iuſta perennem,
Per nos in terris fama perennis erit.
An. cIↃ IↃ XXVII. Menſe Octobri.

ALIVD.

Franciſci Hotomanni I.C. mortales exuuias, tantiſper aſſeruandas, dum Chriſto iubente immortales exſurgant, amici ſub hoc ſaxo depoſuere. Loco honoris ergò ab ædis curatorib. liberaliter conceſſo. Vixit an. 63. menſ. 5. d. 20. Obiit prid. eid. Febr. an. cIↃ IↃ XC.

Gallia progenuit, ſeruat Baſilea ſepultum,
Interitus expers nomen vbiq; viget.

ÆTERNITATI.

Dn. Demolino Rochefortio Bleſati, Gallo, qui vrbis huius liter. ſeceſſum aulico ſplendori lubens antepoſuit, vixæq; ſatur æt. an. LXVII. x. Mart. ſpiritum virtute ac eruditione nobilem miſericordi patri, reliquias corpuſculi magnæ matri REDD. Theodorus ZVINGERVS EXTR. HOCCE, non mutuum, amoris mutui munus, B.M.P. cIↃ IↃ XXCII.

D. O. M. S.

Violanthi Curioniæ C.S.C. Itali F. coniugi ſanctiſſ. & cariſſ. ob ſingularem probitatem,

induſtriam, candorem, fidem, amorem, admirabilem in longiſſ. & grauiſſ. morbo conſtantiam, patientiam, pietatem incomparabili: Hieronymus Zanchius Italus optimè merenti mœſtiſſ. F.

Tertio puerperio eoque infauſto ad Chriſtum Ieſum, quem ſincera coluit religione, cupidiſſ. conceſſit: cum quo viuit beata, illum expectans diem, quo ſuo corpori reddita integra immortalitate fruetur.

Anno ſal. M. D. LVI. XIII. Nouemb. æt. ſuæ an. XXII.

Piet. vir. & honori D.

Angelæ Curioniæ, nobili & generoſæ puellæ, cuius diuino ingenio atque induſtriæ nihil difficile vnquam eſt viſum, quod ingenuam pudicamque puellam deceret: quæ Italicè, Germanicè, Gallicè venuſtè loquebatur: Latinè non ignara: omnis elegantiæ decorique ſtudioſa: candore animi, virginali verecundia, religione in Deum, pietate erga parentes, caritate in fratres ſororesque, comitate in omnes inſigni fuit: Cæl. Secundus Curio pater, & Margarita Iſacia mater, Itali, in beatæ reparationis ſpem filiæ dulciſſ. ac præſtantiſſ. PP.

Peſtilentiæ ardore triduo conſumpta, ad Chriſtum Ieſum mira alacritate migrauit. ætat. ſuæ anno XVIII. ſal. hum. M. D. LXIV. IV. non. Aug.

Piet.

Piet. virt. honori D.

Angelæ, Cæliæ, Felici puellis nobiliſſ. quarum ingenium, candor, induſtria, pietas, pudor, morum elegantia & ſanctitas grata Deo, multis nota, probata bonis, parentibus iucunda fuerunt:

Cælius Secundus Curio pater, & Margarita Iſacia mater, trib. animulis præſtantiſſ. dulciſſ. q; vt earum quod mortale fuit in beatæ reparationis ſpem conderetur, hoc monumentum F. C.

Migrarunt ex hac colluuione piè atque alacriter, in maxima huiuſce vrbis peſtil. menſe Aug. An. ſal. M. D. LXIV. æt. ſingularum an. XVIII. XVII. XVI.

Deo imm. & V. S.

Hîc ſitus eſt Horatius Curio, CÆL. Sec. F. Phil. & Medic. laurea ann. ætat. ſuæ XX. Piſis donatus: cuius ingenium, prudentiam & fidem admirati Reges, eius opera in max. negociis ſunt vſi. nam Ferdinando, eiusque F. Maximil. Auguſtis cognitus, ad intima conſilia adhibitus eſt: grauiſſimisque de rebus, pro Chriſt. Repub. Byzantium miſſus, in ipſo munere exceſſit è vita, magno ſui deſiderio, non parentibus modò mœſtiſſ. propinquis & amicis, verumetiam ipſi Cæſari, aliisque quibus

fuit notus, relicto. An. ætat. ſuæ ferè XXX. XV, Feb. Hum. ſal. CIↃ IↃ LXIV.

Maximil. Cæſ. iuſſu amici F. C.

IANVA VITÆ.

DEO SER. SO. SAP. S.

Cæl. Secundus Curio, Auguſtino filio dulciſſ. ſanctiſſ. q; Polyhiſtori, ac facundo Baſil. ſcholæ Rhetori: cuius corpus heic cum III. ſororib. lectiſſ. iacet: ſpiritus cum Chriſto, nomen immortalib. ſcriptis viuit in terris: ſocio & hærede ſtudiorum orbatus, dum reuiuiſcit, P. Vixit ann. XXIIX. Obiit an. Dom. CIↃ IↃ LXVII. die XXIV. Octobris.

CHRISTO S.

Auguſtino Curioni Baſ. ſcholæ Rhetori,
Qui honeſtiſſ. pietatis & erud. certamine ſuſcepto,
In ipſo ætatis flore morte vinci,
Quàm patrem vincere maluit,
Veritatis & virtutis cultori Max.
Saracenicôn ſcriptori,
Hieroglyphicôn auctori,
Americæ illuſtratori,
Italiæ interpreti,

Theod.

Theod. Zuing. ob ſtud. mo-
rumq; eleg.
Collegæ & amico piis
cum lacr.
P.
M. L. LXVII.

AVGVSTINVS ERAS IN TER-
RIS EXVL OBERRANS,
NVNC AVGVSTVS ERIS COELO
SVSCEPTVS AVITO.

BOHEMICA.

PRAGENSIA.

IN PRAGAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Septa metallifero circũ quæ monte superbit,
Hercinia in medio Martia Praga sinu,
Linque aliis populis tantæ munimina sedis:
Qui nequeant armis iura tenere loci.
Namq; tuum est, non præsidio turgere locorum:
Sed loca præsidiis fidere posse tuis.

IN AVDITORIO IVRISCONSULTORUM.

Si istud obseruatur in delinquentibus, vt post vigesimum annum, à die commissi delicti inquiri non possit de ipsa conditione personæ, d.l. querela; multo magis obseruandum hoc erit, in ipsis per viginti annos publicè docentibus, qui ad aliquem dignitatis gradum iam sunt promoti, per argumentum à multo magis quod est in Iure validum. Auten. multo magis. C. de sacrosanct. Eccl. Igitur ex præmissis concludendum, vt Magistri, & Doctores publicè præpositi, docentes per viginti annos.

nos continuè in aliqua famosa ac generali Vniuersitate, ipso quidem iure efficiuntur Duces & Comites simul, ac propterea cùm vtramque annexam in se habeant & Ducum & Comitum dignitatem; dicuntur illustres; cùm aliâs simpliciter Duces seu Comites non sic dicantur; sed spectabiles tantũ, nisi fuerint Duces & Comites simũl, sicuti præfati Doctores docentes per viginti annos, vt communiter traditur per scribentes: quos refert & sequitur Ias. post longam disputationem in l. 1. in prin. post gloss. ibi in verbo, tribuuntur. nu. xii. ff. de offic. eius &c. Nec refert, quòd isti careant omnino Comitatu, ac illius reditibus, (quamuis pessimè in hoc nobiscum actum sit) dicant eos non propriè esse Comites & Duces, sed impropriè & abusiuè, cùm sint sine Comitatu, seu Ducatu, vt notanter tradit Decius in d. l. 1. nu. 16. vt videri potest in Episcopis suffraganeis, seu nulla tenentibus, qui licet sint sine Episcopatu; habent tamen dignitatem.

MVSEI SVI PARIETI INSCRIBEBAT HÆC Praga discedens Fridericus VVidebramus Naumburgensis, exsul.

Hîc studiis miscere preces lacrymasq́, solebam,
Tristis in exilio cùm VVidebramus eram.
Solus eram, nec eram tamen illo tempore solus,
Quando suo mecum numine Christus erat.
Liber ab exilii dimissus carcere, tandem
Rursus in exilium triste profectus eo.
Patria terra vale, cœlestis patria salue.
Qualibet est forti patria terra. vale.

CZASLAVIAE IN BOHEMIA.

IN CIPPO SEPVLCHRALI, QVI Ciſcæ imaginem inciſam lapidi continet, hæc verba in margine quadrato inſcripta ſunt.

ANno 1424. die Iouis ante feſtum Galli, vita functus Iohannes Zyska à Calice, rector rerum publicarum laborantium in nomine & pro nomine Dei, hoc templo conditus eſt.

E REGIONE AD PARIETEM EST altare quoddam, in cuius exteriore facie Huſſus & Czyska picti ſunt.

Sub Zyska hi verſus leguntur.

Streniuus in bellis hoc dormit Zyska ſepulchro,
Zyska ſua gentis gloria, Martis honos.
Ille luem ſcelerum Monachos, peſtemq; nefandam
Ad Stygias iuſto fulmine truſit aquas.
Surget adhuc rurſus, quadratæ cornua criſtæ
Supplicii vt pœnas, quas meruêre, luant.

Sub Huſſo verò è latere hi verſus leguntur.

Huſſe tuus vindex iacet hîc dux Zyſca Iohannes,
Supplex Sigismundus cui quoq; Cæſar erat.
Et, quoniam buſtis clarent loca multa, ſepulcro
Zyſcæ Czaſlauii fama perennis erit.

Paulò

Paulò inferiùs hoc diſtichon adſcriptum eſt.

Iam venit è ſuperis Hus. quod ſi fortè redibit
Zyſca ſuus vindex; impia Roma caue.

Poſt altare ex eodem pariete dependet lapis quidam quadratus, è catena ferrea, ſeſquiſpithamæ magnitudine in quolibet latere. Huic ſequens diſtichon adſcriptum viſitur.

Menſa fuit Zyſca lapis hic; dum corpore Chriſti
Veſcitur; & potum ſanguinis ore bibit.

Super ſepulchralem autem cippum è templi fornice claua ferrea dependet, quam ſemper in prælijs manu ſua tractauit Zyſca.

ALIVD EIVSDEM MOnumentum.

Ioannes Zyſca, nulli Imperatorum Ducúmve rei militaris peritia inferior, ſuperbiæ ſimul & auaritiæ Clericorum ſeuerus vltor, patriæque acerrimus propugnator, hîc iacet.

Quod Appius Claudius Cæcus bene conſulendo, & M. Furius Camillus ſtrenuè agendo ſuis Romanis præbuere, hoc ipſum Boëmis meis præſtiti, fortunæ belli nunquam defui, neque illa mihi. omnem opportunitatem rerum benè gerendarum etiam cæcus præuidi.

ſignis collatis vndecies, ſemper victor depugnaui. Viſus ſum mihi miſerorum & eſurientium iuſtiſſimam cauſam, aduerſus delicatos, pingues, & ſaginatos ſacerdotes egregiè egiſſe: & ob hoc Dei auxilium ſenſiſſe. Niſi illorum inuidia obſtaret, inter illuſtres viros numerari proculdubio meruiſſem. Tamen oſſa mea hoc ſacrato loco cubant, etiam inſalutato Papa, inuitoq;.

Diis manibus ſacrum hoc Ioh. Zyskæ Gregorius auunculus PP.

DANICA.

INSCRIPTIO SALINI INaurati, quod D. Henr. Ranzouius Chriſtiano IV. Regi ex Baptiſmo vnà cum aliis à ſe ſuſcepto honorarii loco dedit.

DEvs trinus & vnus largiatur huic regio nato, abaui ſui Chriſtiani felicitatem & fortunam : proaui Friderici I. manſuetudinem & beneuolentiam : aui Chriſtiani III. pietatem & clementiam : Friderici II. patris ſui magnanimitatem & prudentiam : ac horum regum omnium maiorum ſuorum contra hoſtes ſuos glorioſas victorias. Hę enim virtutes ex tot Regibus & paterno ſanguine in illum defluxere : talesque decent tot regum prolem.

HAFNIAE.

IN SVMMO TEMPLO.

MElchior hîc Ranzo ſitus eſt clariſſimus, atq; Nobilibus veteri ſtemmate natus auis.

Qui virtute ſua, multis & dotibus, ampla
Inclyta Ranzoæ gloria gentis erat.
Quem dolet in media ſublatum ætate virili
Cimbria, præſtantem magnificumq; virum.
Illius in duris induſtria cognita rebus
Danorum & regi ſæpe probata fuit.
Corporeiq; bonis, nunquam vitæve pepercit,
Pro Domini ſalua poſteritate ſui.
Impiger, aſſiduus, celer, imperterritus, acer
Præfectus pacis militiæq; fuit.
Eloquio gnarus, magna cum laude, diſerto
Mentis abundanter promere ſenſa ſuæ.
Quantum & præſtiterit, cùm res poſcebat, in armis,
Pallida teſtatum reddere Traua poteſt.
Inuida cur Lacheſis non hunc es viuere tantum
Paſſa diu meritum ſtamina longa virum?
Rumpere ſed meritæ nequeas cùm ſtamina famæ;
Poſt cineres viget hæc, viuaq; ſemper erit.

D. O. M. S.

Dn. Iacobo Bordingo Antvverpiano, viro in omni Philologia & Philoſophia bene & eleganter verſato: & propterea Sadoleti quoque aliorumque exterorum doctiſſ. monumentis publicè celebrato, primùm patriæ, dein Ducc. Megapp. & ſereniſſ. Daniæ Regg. Chriſtiani III. & Friderici II. Archiatro: Academiarum Roſtochianæ & Hafnienſis ornamento: ob veræ pietatis, eruditionis, ſapientiæ, & omnium virtutum laudem, memoriam perennem iam pridem adepto: grati hoc animi memoraculum

lum, patri opt. ſibiq́ue & omnibus bonis deſideratiſſ. in beatæ reparationis ſpem, Iacobus Bordingus F. I. V. Doctor, Profeſſor & Cancellarius Megapol. P. C.

Piè obiit Hafniæ, an. Chriſti cIↃ IↃ LX. Septemb. v. hora IV. veſp. an. æt. L.

In choro humi in lapide.

Petrus Palladius Ripenſis, ſacræ Theologiæ Doctor, Academiæ Hafnienſis Profeſſor, & Sialandicarum Eccleſiarum Superintendens vigilantiſſimus, vir pietate, eruditione, comitate, & vera virtute ornatiſſimus, in inuocatione filii Dei obdormiuit tertio die Ianuarii, An. Dom. 1560. ætatis ſuæ 57.

ROSCHILDENSIA.

IN TEMPLO CATHEDRALI.

IN HARALDVM REGEM, EIVS TEMPLI primum conditorem. qui obiit anno Chriſti 989.

TErgeminus fuit Haraldus, dum ſceptriger omni
Temporis excurſu pace beatus erat.
Cæſaris innumerum donec furit agmen, & inde
Climata Iutonica dilaniata iacent.
Conſilium nimium felix: Rex gurgite ſacro
Merſus, init ſuperis fœdus: & arma iacent.

Funditus hasce Ioui summo nunc condidit ædes,
Quasq; per id memores duxerit esse sui.
Sueno etiam abluitur, præter placitum, sua proles
Præcipiti rabie qui strepit armipotens.
Imperii siquidem generosi fata parentis
Cæca libido parat, spicula missa necant.
Post natale Dei dum scripsimus octuaginta
Nongentos, meruit scandere celsa poli.

SVENO MAGNVS, REX DANIÆ, Angliæ, & Norvvegiæ.

Regum Sueno decus, magno quo Dania Rege
Floruit, & sceptris imperiosa fuit.
Non virtute minor Sueno, quàm nomine Magnus;
Nam dici poterit Magnus vtroq; modo.
Hunc soror illustris Regis præclara Canuti
Estrîdis genuit prole beata parens.
Anglos Marte premens, Norvvegia regna subegit,
Fit tria sceptra tenens vnica Dana manus.
Res miranda nimis, quem non tria regna valebant
Imperio capere, iam petra parua capit.
Sed quia stare diu nequit heu terrena potestas;
Terrarum reges quærite regna Dei.

An. Dom. 1412. in die S. Simonis & Iudæ Apost. obiit Illustriss. & Domina D. Margareta, quondam Daniæ, Sueciæ, Norvvegiæ, regnorum regina: & anno sequenti 4. Nonas Iulii hîc sepulta. Quam quia tota posteritas dignè, vt meruit, simul honorare nequeat; hoc opus in eius memoriam, magnifici Principis Erici

Erici Regis moderni ſumptibus eſt conſtructum, An. Dom. 1423.

EPITAPHIVM
VVilhelmi olim Epiſcopi Rotſchildenſis.

VVilhelmus olim Epiſcopus Roſchildenſis
Præſtantibus Dei relucebat donis,
Pietate, religione, percelebri vita
Et ſancta, & omni genere virtutum illuſtri;
Adeò, vt incertum erat, is ne officio tali
Dignior erat, an illo officium. Tam ſpectatum
Epiſcopatus præſtitit ſui exemplum.
Hic fretus innocentia, atque item iuſto
Iniuſti homicidii dolore permotus,
Quod à rege factum erat, libidine magis quàm
Ratione, Regem ipſum quamuis magnum, & tali
Regno potentem, comitatuq; ſtipatum
Magno, repulſum baculo, prohibuit templo,
Rebúsq; ſacris, donec pœnitens facti,
In gratiam cum Eccleſia ac Deo offenſo
Rediſſet. his factis, tempore non ita multo
Poſt, mortui iam regis ſui deferebatur
Funus. quod vt reſcitum eſt appropinquare
Vrbi; duo ſepulchra confici iuſſit,
Duobus etiam feretris adornatis ibat
VVilhelmus obuiàm. Poſtquam ad funus ventum eſt;
Oratione facta, vt illi (quem in terris
Deo patri iam lucrifecerat ſanam
Per admonitionem) commori poſſet.
Mox membra collapſus, animam ſanctam cœlo

Reddidit. Ac inde vterq; ſuo lecto impoſtus
Hanc ſacram ad ſedem pariter (mirabile dictu)
Magno omnium ſtupore deportati ſunt.
VVilhelmo honorificè ſepulto, ac de more
Epiſcopalibus inſignibus vnà cum illo
Terra reconditis, nouo DEVS *funus*
Miraculo hominum memoriæ conſecrauit.
Hæc ipſa namq;, vt obruta tumulo terræ,
Vltro ſepultum reddidit. tranſlatum ergò
Huc funus eſt, ac magna cum religione
Hoc in loco commendatum ſepulturæ.

Ibidem.

EPITAPHIVM SAXONIS GRAMMATICI Danorum Hiſtorici.

Qui viuens alios æternùm viuere fecit,
Saxo Grammaticus mortuus hìc recubat.
Mortuus extincto ſed tantùm corpore, mente
Qua valuit, magno viuit & ingenio.

SORANA.

IN TEMPLO COENOBII Sorani.

HOc Abſalonem tumulo poſt fata recluſit
Vltimus humanæ conditionis honos.
Hic primas ſua prima tenens, docet, vltima cunctis
Ingruere, & nullum poſſe manere diu.

Corpore

Corpore nactus humum, luſtrat ſpiramine cœlum,
In duo diuiſus gaudet habere duo.
Par patris patriæq; parens, hoc puluere pauſat,
Certa ſalus populi, plebis opima quies,
Virtutis ſpecimen, iuſti pater, auctor honeſti,
Militiæ robur, relligionis apex.
Hoſtibus excidium, tutamen ciuibus, æqui
Arbiter, armorum gloria, pacis amor.
Non fuit in toto quisquam præſtantior orbe.
Nulla magis clarum fudit origo virum.
Omnis in hunc virtus confluxit munere pleno,
Nec quenquam vitio præſtitit eſſe locum.
Quicquid Achillis erat, quicquid Platonis, in eius
Splenduit ingenio, moribus atq; ſono.
Fortior extiterit, num doctior, ambigit omnis,
Pectora cui ſacri nota fuere viri.
Ad ſacra gentiles armis tranſire coëgit,
Hic mihi, ne dubites, Rugia teſtis adeſt.
Excubiis cuius patriæ pax conſtitit, huius
Dania iam fatis preſſa reuixit ope.
Hinc eadem tanto viduam ſe ſole queratur,
Et lucem luci iure precetur ei.
Lux Benedicte tua en præſens huic lumen ademit,
Donatura nouum perpetuumq; ſibi.

ALIVD.

Valdemarus Regum non infima gloria Danûm,
Quem tenet extinctum conſtructa ex marmore tumba,
Electus regno, magna virtute regreſſum
Obtinuit, pulſo forti de finibus hoſte
Holſato, patrias arces terramq; redemit
Expoſitam precio: ſenſerunt principis arma

Inuicti, gentes ponto terraq; direptæ,
Vandalicæq; vrbes opibus faſtuq; ſuperbæ
O nimium! Tandem vitæ pertæſus obiuit
Gurræ. Tranſlatum recubat poſt funera corpus
Hoc tumulo Soræ. ſed mens petit ardua cœli.
Fama ſolo remanet ſtudiis celebranda nepotum.

Olaus, illuſtriſſimæ trium Regnorum borealium Reginæ Margaretæ filius, ex Haquino Noruagiorum rege genitus, qui primum Noruagiæ regnum iure hereditario ex morte patris obtinuit, regnante matre: tum verò defuncto auo materno Valdemaro, cùm mater in Daniam ob heroicas animi dotes reuocata eſſet ad imperium, præſtantiſſimæ fœminæ beneficio, Danorum Rex in adoleſcentia, accepto à proceribus iuramento, deſignatur & declaratur. Quo facto vbi Gerhardū Holſatiæ Comitem, ex voluntate & conſilio matris, Ducem Regniq; Danici vaſallum ſolenni ritu creaſſet, paulò poſt immatura morte ex hac vita euocatus, hīc Soræ pone materni proaui tumbā ſepultus eſt, digniſſimæ reginæ matri, vtriuſq; regni ius & imperium relinquens, anno Chriſti 1387.

Dania Noruago genuit me Margaris illa,
Quæ fuit Haquino tradita connubio.
Et ius Noruagûm, ſed Danum gratia Regem
Signat, vbi fatis, cum patre, cedit auus.
Sed mihi regna negat mors immatura, deinceps
Noruagia vt Dano pareat imperio,
Et matris, tantâ regnantis laude, triumphus
In Suetos, toto notior orbe foret.

Inter

Inter auum & proauum nunc Sorę corpore condor
Olaus, cęli lumine mente tegor.
Atqui me, ob ſimiles vultus, ſe finxit eundem
Nutricu ludens arte, doloq; meę,
Falſurbodenſi cineres commiſcet arenę,
Supplicium in fićto corpore vt ignis agit.

IBIDEM.

Epitaphium M. Hilarii-Iohannis Malmogienſis: qui cùm profiteretur bonas artes & mathemata in Academia Hafnienſi, ſubitò phreneſi corripitur, & 20. tandem pòſt annis moritur Soræ, anno nimirum Domini 1567. Octob. 28.

Scania quo multum docto gaudebat alumno,
Hilarius fatis preſſus & actus obit.
Floruit is tantùm Muſis & clarior arte,
Dum mens in vegeto corpore ſana fuit.
Ingenii primùm, tum vitę lumine caſſus
Occidit: ablatum reddet vtrumq; Deus.

Chriſtianus Machabæus
Alpinas P.

ALIVD.

Subiecta recubat Canutus molliter vrna
Petreius, clarę quem genuere Ripę.
Ingenium Muſis cultum florentibus annis,
Eſt vbi Balthiacis Hafnia cincta fretis.
Pòſt Witeberga, viris ſemper fœcunda diſertis,
Inſtituit, celebrem contribuitq; gradum.
Sed tandem ſacri lectoris munere functus
Sora, graſſanti morte peremptus obit.

Doctrinæ ſimiles mores, & vita fuerunt.
Mors igitur vitæ eſt fons & origo nouæ.

Ob. ann. Chr. 1569. 8. Septemb.
Chriſtianus Machabęus Alpinas.

IN PRIMA CLASSE SCHOLÆ
illuſtris Soranæ.

Hæc loca, quæ ſtudiis olim ſacrata fuerunt,
Inuaſere greges fratrum mercede rudentum
Qui Veneris ductum pulſa pietate ſecuti,
Barbariem ſpretis ſparſerunt artibus orbe.
Hos procul hinc pepulit mediis lux orta tenebris
Lux veri & recti, Scripturis eruta ſacris.
Hinc procul hos abiget Muſis inſtructa iuuentus,
Quam fouet & format, veterem tranſlata ſub vſum
Sora tuis Rex auſpiciis Friderice ſecundis,
Atq; tuo nutu, te ſeruet ſancta mouentem,
Fundantemq; ſcholas, & Danica ſceptra regentem
Iuſtitiæ frenis totum qui temperat orbem:
Et faciat fructu DEVS *vt ſchola cœpta redundet.*

Chriſtianus Machabæus Alpinas,
eius monſterii præſes F.

IN COENOBII CVIVSDAM
cœnaculo.

Doctorum famuli ſunt omni tempore tardi.
Sudant quando vorant, frigeſcunt quando laborant.

BAR.

BARDESHOLMIA.

IN TEMPLO MONASTERII BARDESHOLMII.

Epitaphium Episcopi Vicilini.

OSsa pii patris hîc condita sunt Vicilini.

Addita metra, quæ ipsi vocant quadrangula.

Aldenburch	*Præsul*	*Holsatis*	*nobile*	*germen*
Præsul	*finalis*	*præstans*	*tutamen*	*alumnis*
Holsatis	*præstans*	*lumen*	*purissima*	*gemma*
Nobile	*tutamen*	*purissima*	*gemma*	*resulgens*
Germen	*alumnis*	*gemma*	*resulgens*	*o Viciline.*

IBIDEM.

Anno Domini 1554. obiit D. Wolfgangus Pogovvische, eques auratus in Buckenhagen hîc vnà cum vxore & liberis sepultus.

Hîc sita Wolfgangi Pogvvisci membra quiescunt,
Maiorum veteri nobilitate sati.
Qui virtute sua dignos sortitus honores,
Clarus ob ingenii splendida dona fuit.
Magnificè gessit partum, quem fuluus equestris
Militiæ auratæ postulat ordo, statum.
Teutonicoq; fuit facundus, & ore Latino,
Mentis vt efferret sensa probanda suæ.
Ille nec ingenuas artes didicisse, pudendum
Splendori duxit dedecus esse suo.

Quattuor illuſtres Danorum regibus aulas
Eloquio rexit conſiliisq; ſuis.
Grande decus patriæ, quo fortunata vigente,
Floruit incolumi Cimbria læta ſtatu.
Vixit honorificè, longæuus Neſtor vt olim
Verba Pericleo more diſerta tonans.
Doctus vbi fuerat, regnum cœleſte parari
In Chriſtum viua inſtificante fide;
Spiritus hîc poſito mortali corpore tandem
Tranſiit æterni regis ad aſtra ſui.

Obiit anno Chriſti M. D. LIII. die Matthiæ.

FRIDERICO II. SEPTENtrionis regi potentiſſ. monimentum hoc cœlo Muſarum religioſarum eſt ſculptum

à

NATHANE CHYTRÆO.

Laudarunt in te multi permulta, nec illud
Improbo. virtutes quis enim ſat laudibus ornet,
Rex Friderice, tuas? laudum ſed prima tuarum &
Summa vel hæc vna eſt, vno quòd nomine Chriſti,
Chriſtiadumq; eius ſolidè contentus, in oras
Nomina nulla tuas quasuis redolentia ſectas
Schiſmatica admiſti, conſtans, animoſus & acer
Rex, cui Chriſtus amor, Chriſtus decor, omnia Chriſtus.
Vtpote Chriſtiade patre natus, & ipſe relinquens
Chriſtiaden regem electum, cui ſceptra coronamq;
Cœlitus Aſtræa oſtentans iam iamq; datura eſt.
Scilicet iſtorum auſpiciis, procerumq; potentum,
Quos penes eſt regem legere atq; amare poteſtas,

Et

Et Chriſto ſua regna manent: iamq; vltima Thule
(Quæ nulli Auguſto, vt tibi ſeruit, ſeruiit vnquam)
Voce typúq; ſuis ſacra edit Biblia, bellè
Non minùs aut nitidè, quàm Francogallia poſſit,
Inuentrixq; eius Germania nobilis artis.
Hæc, niſi decipior, laudum Friderice tuarum
(Quæ & ſucceſſori vt maneat, ſine fine precandum)
Laudarint quamuis multi in te multa, ſuprema eſt.

HORNSLETI IN IVTIA.

Dn. Georgivs Rosencrantz, &c. de ſeipſo loquitur.

Crarum ſatur, & rerum quas mundus adorat,
Hoc viuus mihi delegi ſtruxiq; ſacellum,
In quo tranquilla poſt fata quiete potirer:
Voce ſua Chriſtus dum me reuocaret, & omni
Crimine mundatum cœleſti in ſede locaret.
Ergo valete arces, & opimæ iugera terræ:
Aula vale: valeant regum quos nomine honores,
Et patriæ geſti. cui ſi ſatis vtilis eſſe
Haud potui; ſtudui certè; mundana valete
Omnia. ſed Chriſtus mihi cuſtos vnicus adſit;
Hic mihi ſolus amor, ſpes, lucrum, honor, omnia ſolus.
At tu qui terræ poſt me dominaberis iſti,
Parce mihi, nec ſis defuncto iniurius, ipſe
Qui viuus ne vel minimo grauis eſſe cupiui.

Scito ſed ad metam hanc ipſam tè tendere, eoq;
Diſce mori, dum vita placet. properè omnibus inſtat
Mors hodierna mihi, tibi craſtina fortè futura.

MEMORIÆ D. OTHONIS G. F. ROSENCRANCII.

Othoni Roſencrancio, Georgii Equ. ſplendidiſſ. & inter proceres regni Daniæ eximii, filio: iuueni pio, bene morato, docto, ab omni luxuria & faſtu alieno: &, quod rarum huic ætati eſt, mortis perpetuò memori. qui præcipuis vtriuſq; Germaniæ vrbibus & Academiis perluſtratis, in patriam vix reuerſus, ſub ipſum iuuentutis florem ſuorum ex oculis, non memoria, ſublatus eſt. Anno Chriſti cIↃ IↃ IIXCII. die VII. Martii. Ætatis ſuæ XXI.

Cultor Otho à teneris ſincerus numinis annis,
Muſarum decus, & patriæ pia cura Georgi,
Hoc ſua depoſuit Roſecrancius oſſa ſacello,
Cùm tria compleſſet vix dum ſeptennia. primis
Dania litterulis hunc imbuit: addidit artes
Et linguas Varnus: Scaldis, Nicer, Iſula, Rhenus
Iudicium & mores ita formauere, ſenile
Vt quiddam viridi iam conſpiceretur in æuo.
Optatos hinc ſperabat ſibi patria fructus,
Sperabant Rex & proceres, clariq; parentes.
Verùm aliter Domino placuit, qui noluit iſti
Tot ſpinas inſtare Roſæ, & mox leniter vngue
Somnifero auulſam cœleſtibus intulit hortis,
Pars vbi ſidereæ nulli euellenda coronæ eſt.

Obdor-

Obdormiuit anno CIↃ IↃ IIXCII. menſis Martii die VII. hora VIII. anno ætatis XXI.

Georg. Roſencrantz & Dorothea Langia parentes mœſtiſſ. filio deſideratiſſimo, in ſpem lætiſſ. reſurrectionis, cum lacrymis PP.

ALIVD BREVIVS.

Dania dat patriam, Roſecrantia nomen Othoni
Nobile gens: puerum pietas formauit: in vrbes
Teutonia eximias Charites duxere: reuerſum
Mors rapuit: requiem exuuiis hîc terra; beatæ
Lumina dat menti Chriſtus; noua gaudia cœlum.
Illius exemplo vel in ipſo flore iuuentæ
Diſce mori. humanæ ſumma hæc ſapientia vitæ eſt.

INSCRIPTIONES QVÆ IN arce Vraniburgicâ, à Tychone Braheo, in inſula Helleſponti Danici, Huena, anno Domini 1576. primùm è fundamento inchoatâ, & annis mox ſubſequentibus integrè extructâ, conſpiciuntur.

Lapis angularis, verſus ortum in maiori domo à Carolo Danzæo Regis Galliarum Legato conſtitutus, hanc habet inſcriptionem.

Friderico II. in Dania regnante, Carolus Danzæus Aquitanus R. G. I. D. L. domui huic Philoſophiæ, inprimisque aſtrorum contemplationi Regis decreto à nobili viro Tychone

Brahe, Ottonis F. extructæ, votiuum hunc lapidem, memoriæ & felicis auſpicii ergò, anno M. D. LXXVI. VI. Auguſti P.

Quod etiam hi verſus teſtantur.

Tempore quo regnum, qui nomine reg₂ ſecundus,
Danorum, imperio Rex Fridericus, habet,
Carolus, ad Danos Galli legatio Regis,
Danzæus, quem orbi terra Aquitana tulit,
Huic domui, Vraniæ & Sophiæ quã Tycho Brahorum
Clara ſtirpe ſatus, Rege iubente, ſtruit.
Hunc lapidem, auſpicio felici, vtq₂ omne per æuum
Auguſti id memoret lux modò ſexta, locat.

Orientalis autem ianua infra Philoſophum Aſtronomicum, è ſolido marmore ſuperius extantem, hunc verſum habet Pſalmi Dauidici.

Cœli narrant DEI gloriam, & opus manuum eius oſtendit firmamentum.

Occidentalis habet eodem modo alium Philoſophum terreſtria ſcrutantem, infra quem etiam ex Pſalmis Dauidicis hæc reperitur inſcriptio:

Domini eſt terra & plenitudo eius; orbis terrarum & omnes eius incolæ.

Frontiſpicio ſubterranei Obſeruatorii, extra arcem Vraniburgum aureis literis hæc ſunt inſculpta:

NEC FASCES NEC OPES
SOLA ARTIS
SCEPTRA PERENNANT.

Vbi

Vbi in dicti Obſeruatorii hypocauſtum deſcenditur, ſequentia diſticha aureis literis lapidi Porphyrio inciſa conſpiciuntur.

Vrania hæc cernens terreſtria cœlitus antra,
Quæ noua ſub terris techna paratur? ait.
Delapſa ingreditur. cœli quid ſidera cælo?
Rurſum ait, en tellus in mea ſacra volat.
Hîc terra in gremio quicquid ſecluſit Olympus
Panditur, has latebras ſidera nulla latent.
Quorſum opus immenſo cœlos diſtare receſſu,
Cùrve tot abſtruſis æthera voluo rotis?
Si penetrant humiles mea cælſa theatra cauernæ:
Ima etiam tellus ſi dat in aſtra viam.

TYCHO BRAHE F.

Deinde ſupra idem Obſeruatorium, ponè ingreſſum ab altera muri parte, quæ meridiem reſpicit, lapidi Porphyrio aureis literis hæc perſcripta leguntur.

D. O. M.

Aſtronomiam, ſcientiarum omnium antiquiſſimam & præſtantiſſimã, diu quidem multumq; cultam, nondum tamen ſolidè conſtitutam, aut à mẽdis vindicatam animaduertens, ei inſtaurandæ perficiendæq; varia eademque exacta adinuenit conſtruxitq; organa, ad omnimodas cœleſtium corporũ obſeruationes ſufficientia, labore, diligentia, impendio incredibili. quæ partim proxima eandem ob cauſam exædificata arce Vraniburgo; partim huiſce cryptis, ad cõſtantiorem & opportuniorem vſum

diſpoſuit: tibiq; ô inclyta, omni æuo ſucceſſura poſteritas, hunc theſaurum rariſſimũ & precioſiſſimum commendans, dicans, conſecrans, vt in æterni DEI, admirandæ cœleſtis machinæ opificis gloriam, artisque diuinæ propagationem, ac patriæ honorem perpetuò conſerues, nec vetuſtate, alióve incommodo collabaſcere, aut aliorſum transferri, vel quocunq; modo violari ſinas. Si nihil aliud, authoris ſaltem vniuerſi vindicem reuerens oculum.

Qui ea cuncta in hac Inſula inchoauit & abſoluit, hoc monumento poſito, te rogat & obteſtatur.

TYCHO BRAHE Ô. F.

Haue, qui hæc legis, faciáq;, & vale.

In Obſeruatorii priùs nominati hypocauſto ſequentium Aſtronomorum icones, & harum vnicuiq; ſuum diſtichon aureis literis ſubſcriptum, inueniuntur.

TIMOCHARES ALEXANDRINVS.

Anno 300. ante Chriſtum.

Saluete heroës, vetus ô Timochare ſalue,
AEtheris ante alios auſe ſubire domos.

HIPPARCHVS RHODIVS.

Anno 120. ante Chriſtum.

Tu quoq; dimenſus ſolis lunæq; recurſus
Hipparche, & quot quot ſidera Olympus habet.

CLAVDIVS PTOLEMÆVS ALEXANDRINVS.

Anno 140. poſt Chriſtum.

Antiquũm ſuperare volens Ptolemæe labores,
Orbibus & numeris promptiùs aſtra notas.

ALBA-

ALBATEGNIVS ARRATENSIS.
Anno 880. post Christum.

Emendare aliquid satis Albategne studebas,
Sidera conatus posthabuere tuos.

ALPHONSVS REX HISPANIÆ.
Anno 1250. post Christum.

Quod labor & studium reliquis, tibi contulit aurum
Alphonse, vt tantis annumerere viris.

NICOLAVS COPERNICVS TORONENSIS.
Anno 1520. post Christum.

Curriculis tritis diffisæ Copernice terram
Inuitam astriferum flectere cogis iter.

TYCHO BRAHE DANVS DE KNVDSTRVP. Anno 1580.

Quæsitis veterum & propriis normâ astra subegi.
Quanti id, iudicium posteritatis erit.

TYCHONIDES.

Te venerande parens tuaq; alta inuenta sequutus
Det DEVS, athereas ipse & inibo vias.

In eiusdem hypocausti horologio maiori.

Tempora circuitu cœlum fugientia volvit,
Nec modò prætereuns hora redire potest.
Temporibus totus fugitiuis clauditur orbis,
Præterit & toto quicquid in orbe viget.
Ergo quid expediet mundi fugitiua figura,
Cui his conformes, quæ peritura, sumus?
Est aliud quod nos cœlum expectatq; vocatq;
Idq; cælo aspectu, limitibusq; caret.

Iouavbi ſol ipſe eſt, ſimilatq; Eccleſia lunam,
Angelico ſtellis conueniente choro.
Huc huc tendamus. manet illic patria vera.
Nec mundi immundi nos remoretur amor.
TYCHO BRAHE O.F.

Magno Tychonis globo ex orichalco, qui in dimetiente ſex pedes continet, locumq; in Muſeo ipſius habet, aureis literis, in ambitu horizontis, hæc circumſcribuntur:

Anno à Chriſto nato M. D. LXXXIIII. regnante in Dania Friderico ſecundo, hunc cœleſti machinæ conformem globum, in quo affixa octauæ ſphæræ ſidera cœlitus organis deprehenſa, ſuis quæque locis ad amuſſim repræſentare; errantiumq; ſtellarum per hæc apparentias perueſtigare decreuit: Cœlo terrigenis, qui rationem eam capiunt, mechanico opere patefacto.

TYCHO BRAHE O.F. ſibi & poſteris F.F.

ALIA QVAEDAM.

Anno 1590. 20. Martii (quo tempore ſereniſſimus Rex Scotiæ Tychonem Brahe Vraniburgi inuiſit) exarabat Regiæ ſuæ maieſtatis Cancellarius Io. Metellus, ibidē hoc μνημόσυνον.

Regia Muſarum, decus orbis, & æmula Olympi,
Alma domus, dignum nomine numen habes.
Quæ Sophiæ, aut muſi, Babylonia, Græcia, Memphis
Priſcæ habuere, habet hic vnus, & vna domus.

ITEM.

Si mirum Alciden cœlum ſubiiſſe ferendo,
Aut puerum raptu detinuiſſe DEOS;

Vraniam

Vraniam in terras celso qui eduxit Olympo,
Quantus! & æquatis annumerandus erit.

Circa arma Tychonis.

Arma, genus, fundi pereunt, durabile virtus
Et doctrina decus nobilitatis habent.

Typographiæ.

Vraniæ ingenuo & celso molimine parte
Imprimeris manuum sic ne labore labos?
I, mundiq; diu vasti pete regna, superstes
Successus tribuat conditor Vranion.

In Museo

Non haberi, sed esse.

Sub Baccho.

Stultitia in vinis, feruor in igne furit.

Sub Sole aureo.

Calor & color omnia pandit.

Ad fornacem.

IN MVNDO
CALLET CALLIDVS CALET
IMMVNDO.

Sub pyramide.

Stans viret in solido, ventus strepat, ignis & vnda.

Circa speculum opticum.

EXTERIORA PATENT, INTERIORA LATENT.

Supra ianuam hypocausti.

DOMI { latere conspici / conspici latere } FORIS.

In Muſeo dictum Platonis.

Vnum eſt naturæ vinculum, doctrina numerorum, figurarum, & motuum cœleſtium.

Circa annulum adamante acuto conſpicuum, iuxta quem ex duabus perticis, in modum crucis decuſſatim manu ferrea in medio ſuſtentatis, duo vaſcula dependent, alterum igne, alterum aqua diffluens.

NON INIMICA ABOLET VIS VLLA, NEC VNDA, NEC IGNIS.

Supra tectum in quatuor anni tempora.

VER.

Ver, iuuenis tepet, & variis ſe floribus ornat.

ÆSTAS.

AEſtas, vir torret, fruges pratumq; reſcindit.

AVTVMNVS.

Autumnus ſenior madet, & ſibi congregat intrò.

HYEMS.

Brumaq;, decrepitus friget parcitq; potitis.

In ambitu horologii.

Me Tycho Brahorum ſoboles, teſtarer vt horas,
Impoſuit celſis ædibus Vraniæ.

ALIA.

Hoc vallum, & molendinum papyraceum, cum omnibus adiunctis artificiis, & ſuperiùs diſpoſitis piſcinis, hic vbi nihil tale antea extitit, inſtinctu, ordinatione & ſumptibus propriis, patriæ, ſibi, & poſteris,

Tycho Brahe O. F. de Knudſtrup F. F.
Incepit anno 1590. compleuit 1590.

Symbolum

Symbolum ſereniſſimi R. Scotiæ manu adſcriptum. Anno Dom. 1590. xx. Martii.

Eſt nobilis ira leonis,
Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos.
Iacobus Rex.

Symbolum Eliſabethæ Reginæ ſereniſſ. manu adſcriptum. 1586.

Gott verleſt die ſeinen nicht.
28. Iunii.

In templo Helſinburgenſi.

Exuuias abiens tulit huc Kirſtina tenellas,
Quæ Brahæi olim nata Tychonis erat.
Illa quidem modicum mundi fuit incola tempus,
Interea modicis non tamen aucta bonis.
Ingenio ſexum ſuperauit, moribus annos,
Eloquii grata dexteritate pares.
Ergo hanc, quæ dederat ſubitò natura, recepit,
Conſuetis maius ne quid adulta foret.
Viuit at illa tamen: naturæ obſtacula vicit;
Pro modico æternum tempore tempus habet.
AEthereúq; potita bonis, mortalia temnit,
Per Chriſtum gratis conſociata polo.

Obiit peſte Anno 1576. Septembris die XXIIII. Vixit hîc in terris ſaltem annos duos, menſes 11. dies 11. horas 11.

MORS

Quò citior, dulcior,
Quo ſerior, amarior:
Kirſtinæ dulciſſimæ filiolæ, præter ætatem induſtriæ, & moratæ, pater mœrens F. & P.

WESBVII IN SCANIA.

CLaudius hîc paruâ requietus clauditur arcâ,
Cui viuo in toto non foret orbe quies.
Hunc natura ſemel terris monſtrauit, at illic
Conceſſit ſaltem ſex ſupereſſe dies,
Vt tener & leuior mortali labe ſolutus
Ad ſuperos nullo pondere tardus eat.
Tempora pro modicis vbi nunc æterna diebus
Obtinet, & gratis pace potitus ouat.

Claudio dilecto filio vnicam ſeptimanam in terris non complenti pater lugens F. & P. Anno 1576.

CRONEBVRGICA.

CARMEN FRONTISPICIO ARCIS CORONEBVRGI INCISVM.

INclytus hanc celſam Fridericus condidit arcem,
Nomine qui ſimul & ſorte ſecundus erat.
Rex pius & iuſtus, mitis, robuſtus in armis,
Qui tamen inuitus prætulit arma togæ,

Cui

Cui Regina thoro vixit ſociata iugali,
Mechelburgiaca nata Sophia domo.
Quæ pariter virtutis amans, ſtudioſa mariti,
Pignora coniugii plena decore dedit.
Ergo vbi pacatos ageret Rex impiger annos,
Structuræ tantæ mole peregit opus.
Muniuitq́ arcem, velut aſpitis. haud quòd in iſta
Spem ſibi tutelæ præſidiiq́ locet:
Nec velut antiquæ ſtructor Babylonis, ouando
Iactet vt humanâ robora facta manu.
Iſte luit pœnas faſtus, dum ſeptimus annus
Cerneret amentem perſimilémq́ feris.
Rex nihil oſtentat Danus, ſe credit & optat
Præſidio tutum ſolius eſſe Dei.
Scit benè, ni faueat Numen, quòd robora nulla
Vel chalybè, aut duro facta adamante, iuuent.
Ergo det aſtrorum, terræq́ maríſq́ creator,
In quo ſpem ſolo Rex Fridericus habet,
Proſper vt ille diu & ſoboles ſeríque nepotes
Has habitent firma pace vigente domos.

Ad Regis ipſius mandatum Tycho Brahe F.

Ad horologium.

Transuolat hora leuis, neq́ ſcit fugitiua reuerti,
Noſtra ſimul properans vita caduca fugit.

CIMBRICA.

IN ARCE VIRI ILLVSTRIS D. HENRICI RANZOVII VICARII REGII,

BREDEMBERGA.

Inſcriptio portæ.

Si nihil adificas, qui ſpectas noſtra, viator,
Aut mea ne carpas, aut meliora ſtruas.
Si meliora tenes; id Diuos poſcito mecum,
Ne, quod vterq; tenet, faſcinet inuidia.

IBIDEM.

Ianua ſincerè ego nunquam claudor amicis,
Oſorem ſemper clauſa ſubire veto.

Armamentarii.

Longa domus belli capit inſtrumenta cruenti,
Dum bona tranquillæ tempora pacis eunt.
Grandia ſtant illic veteris tormenta cauatis,
Et nunc ceu placido preſſa ſopore tacent.
At ſubeant hoſtes, mox longa ſilentia rumpent;
Et piceas flammas ore pilásq; voment.

Sidera

Sidera pulſabit ſonus alta, remugiet æther,
Et gemitus tellus, mota fragore, dabit.
Sulphureóq; globos procul eiaculata cauernis,
Turbine proſternent obuia quæque ſolo.

In coenacvlo commvni.

Qui nouus hîc noſtris ſuccedis ſedibus hoſpes,
Eſto bonus, menſam conſulitóq; boni.
Craterem de more lubens philotheſion hauri,
At litem moueas ebrietate, caue.
Pocula amicitiam faciunt, & pocula ſoluunt.
Si bibis, vt valeant mensq; pedésque, ſapis.

Ad cochlidem.

Hæc cochlis exciſis quam conſpicis ardua ſaxis,
Magnanimi donum principis illa mihi eſt.
Saxonicam qui frena tenet ſeptemuir in oram,
Et pius Auguſtum nomine réq; refert,
Hic mihi donauit lapides, cùm miſſus ad illum,
Dania cui paret, nomine Regis eram.
Ipſe ſuum munus commendat muneris auctor,
Gratáq; ſunt magnis dona profecta viris.
Ergo etiam nobis dono data principe tanto,
Gratior hæc noſtrâ ſtabit in arce cochlis.
Et ſpectaturis ſero teſtabitur æuo,
Nobile ſe munus Saxonis eſſe Ducis.

In tabula quadam ſuſpenſa, muſcæ, in calice ſubmerſæ, hoc legitur epitaphium.

Guſtatrix iacet hîc lautorum muſca ciborum,
Et conuiua frequens Principis in tabula.

Non volucris roſtro, ſtimulis nec aranea aduncis,
Cretica ſed guſtans pocula, pota cadit.
Nil opus eſt luctu: quis enim tam nobile fatum
Lugeat? eſt auro condita, merſa mero.

Dn. Ioannis Ranzovii.

Cùm placido vitæ mutaſſet tempora fato
Heu Ianius hic Ranzovius:
Luxerunt nati, coniux, Holſatica tellus,
Vno ore plangentes patrem.
Mars tumulo impoſuit laurum, coronámq́, trophæ-
Et hoſtibus demptas opes. (que,
Pax etiam, aut concors huic, aut contraria Martι,
Laudauit ipſa animum viri.
Fama hinc diſpergens latè ore, manúq́, ſcuta eſt,
Virtutis excellens decus.
Qualiter hunc ſeptum vixiſſe putabimus ævum,
Per inſrabile ſeptem & tria?
Tot namq́, hic vixit, quem hæres, Pax, Fama perēnis
Laudent, regnum, eſſe prone.
Et pia cum natis coniux [illegible]
Et patria, lugeant patrem.

Ad fores hendecaſyllabi ſequentes conſpiciuntur.

Hunc quicunq́, ſubis locum, reſiſte
Paullum, ſi placet, atq́, paucula audi.
Votiuum dominivides ſacellum,
In quo ter pergo ſacras, & ore
Noſtro percipitur ſalutis autor,
Fundunturq́, preces, pieq́ue voces

Et di-

Et dicuntur & audiuntur. Ergo
Arcem ſi venis huc videre ſaltem;
Illius ſtudium, bonamq; mentem,
Qui poni voluit ſibi, probato;
Aut, ſi res ita fert tua, æmulare,
Et ſemper pietatis eſto cultor.
Sin huc ingrederis, ſacris vt ipſe
Interſis ſimul, ad fores, prophanas
Omnes exue cogitationes,
Et mentem induе ſanctā cogitantem,
Præſentémq; puta Deum videre,
Ad quem verba facis, precesq; fundis;
Illi corde pio, piáq; lingua,
Pro donis age gratias benignis,
Collauda, venerare, concine, atq;
Dictis ſuppliciter precare votis.
Huic ſoli eſt operi locus dicatus.
Illud te monitum priùs volebam.

Libros bibliothecæ ſuæ ampliſſ. ad imitationem Flaminii ſic alloquitur D. Henr. Ranzouius

Saluete aureoli mei libelli,
Mea delitiæ, mei lepôres,
Quàm vos ſæpè oculis iuuat videre,
Et tritos manibus tenere noſtris.
Tot vos eximii, tot exuditi,
Priſci lumina ſæculi & recentis,
Confecêre viri, ſuasq; vobis
Auſi credere lucubrationes,
Et ſperare decus perenne ſcriptis.
Neq; hac irrita ſpes fefellit illos,

Veſtro præſidio per vniuerſum
AEuo perpetuo leguntur orbem,
Doctorúmq; volant per ora clari.
Vos eſtis requies honeſta mentis,
Iucunda ingeniis bonis voluptas,
Rebus perfugium minùs ſecundis,
In lætis decus, & nitor refulgens.
Vos ætate puer virente, magno
Sum complexus amore. nunc vir autem
Multò proſequor impotentiore.
Et, quam fata diu ſinent amare,
Vobis immoriar mei libelli:
Ac cum rege lubens fatebor illo
Alphonſo egregio, eſſe cariores
Veſtras diuitias mihi, benigna
Quàm ſors quas mihi contulit caducas.
Saluete aureoli mei libelli.
Saluete, ex quibus hæc mihi voluptas
AEuum percipitur per omne grata.
Quàm vos intueor libenter, & quàm
Lubens colloquor! Ecquid æſtimandum eſt
Curis eſſe beatius ſolutis?

In porticu Bredenbergenſi ad imagines heroum.

Scipio cùm Romæ ſtatuas ſpectaret auorum,
Hæc ad virtutem ſunt mihi calcar, ait:
Hos quoq; quis ſpectet referentes inclyta facta,
Séq; aliquo tangi laudis amore neget?
Sint licet abſtractis procul in regionibus orti,
Omnes æternum promeruêre decus.

IOSVA

IOSVA DVX POPVLI ISRAElitici. H. R.

Aſpice Nunnides ego ſum, qui maximus armis
Pro populo geſſi bella cruenta meo.
Promiſſamq́ diu, cæſis cultoribus enſe,
Diſtribui iacta ſorte, dediq́ plagam.
Triginta numero reges, quis credat? & unum,
Hac mea diuina dextera fudit ope.
Et mihi Iordanis, tacitis immobilis vndis,
Et mihi tardatis, Sol ſtetit altus, equis.
Eſſe typum Chriſti factis & nomine quiſquis
Me putat, errorem quo tueatur, habet.

ALITER. H. R.

Ioſua ter denos Reges vnúmq́ peremi,
Occupo promiſſi dum fera regna ſoli.
Sol quoq́ biſſenis lucens immobilis horis
In medio cœli, me cupiente, ſtetit.

DAVID REX ISRAELiticus. H. R.

Parvus eram, pecudumq́ gregem per rura ſequebar,
Extulit ad regni de grege ſceptra Deus.
Et leo prædator, violentus & vnguibus vrſus
Occiſi manibus procubuêre meis.
Ore Philiſtæus terram indignante momordit,
Immanem lethoquem mea funda dedit.
Laberis in crimen, quisquis malè prouidus, ingens,
Ne venia culpam crede carere tuam.

Me quoq; mens in grande ſcelus cæca impulit, at non
Gratia lugenti ſacra negata fuit.

ALITER. H. R.

Sum Dauid quòndam caulæ, nunc arbiter aulæ:
Próq; pedo vili regia ſceptra gero.
Gathiten funda ſterno ſtridente Goliam,
Bis quino fermè qui pede longus erat.

IVDAS MACHABÆVS DVX
Iudaicus. H. R.

Vt leo conſpectum ruit iracundus in hoſtem,
Et ferus illata vulnera ſtrage facit:
Sic ego commotis in prælia viribus ibam,
Pro patriæ capiens legibus arma meæ.
Excidiúmq; vrbi ſacræ, gentíq; minantes
Sæpe trucidaui, Marte fauente, viros.
Pulchrius eſt viſum, paucos opponere multis,
Vertere quàm turpi terga pudenda fugæ.
Sic me conieci medios moriturus in hoſtes,
Et mihi mors voto digna reperta meo eſt.

ALITER. H. R.

En ego ſum Iudas, Machabeæ gloria ſtirpis,
Qui nullis vnquam terga pudenda dedi.
Progrege, próq; ſacris pulchrã per vulnera mortem
Oppetii, inde virũm cuncta per ora volo.

HECTOR DVX TROIANVS. H. R.

Argolicis terror ducibus, dum fata ſinebant,
Próq; meis murus ciuibus, Hector eram.

In

In decimo primùm quod concidit Ilion anno,
Nemo negat factum viribus esse meis.
Phylacides per me, Antilochúsq; Menœtiadesq;
Præterea multi procubuêre duces.
Quid querar? vnius peruenit crimen ad omnes,
Et caput oppressit publica pœna meum.
Fraude locum captans, vita spoliauit Achilles,
Et rapidis circum mœnia traxit equis.

Aliter. H. R.

Murus ego patriæ pereuntis aheneus Hector,
Dimico pro Troia per duo lustra mea.
Vulnifica multos transfigo cuspide Graios,
Fortis at à forti victus Achille cado.

ALEXANDER REX MACEdo. H. R.

At quis Alexandrum? quis fata perennia nescit,
Orbe quibus toto notus ad astra feror?
Nomine sicut eram magnus, sic maximus armis,
Terga fugæ nunquam, victus ab hoste, dedi.
Imperium extendi, quà decolor Indus oberrat,
Et quà Riphæas verberat aura niues.
Persidè, se, victa, totus mihi subdidit orbis,
Sed mihi tunc orbis non satis vnus erat.
Mors satis vna fuit, luxu fastúq; tumentem
Quæ me sub terras abstulit ante diem.

Aliter. H. R.

Dicor Alexander factis & nomine magnus,
Cui inueni totus subditus orbis erat.

Par mihi nemo foret, modicè si vina bibissem.
Interitum luxu disce cauere meo.

CAIVS IVLIVS CÆSAR MONARcha Romanus. H. R.

Non ego sum duris tantùm spectatus in armis,
Et mea doctrina nomine fama viget.
Sequana quis bello fuerim, Rhenúsq; fatentur,
Et mihi cum toto subditus orbe Tybris.
Quis fuerim scriptis, monumenta relicta loquuntur.
Quaq; manu gesti bella, legenda dedi.
Nec satis hoc. etiam cœlum scrutabar & astra,
Hinc meus æternum permanet annus opus.
Immemores tellus homines producit vbiq;,
Hoc queror, hæc fati causa necisq; mea.

Aliter. H. R.

Quinquagena tibi collatis pralia signis,
Autor Romani Iulius imperii.
Queis vitam dederam, sæua me morte trucidant,
Pro meritis reddunt sic mala facta meis.

HARMINIVS DVX CHERVscorum. H. R.

Nec ducibus virtute minor, nec fortibus armis,
Gracia quos iactat, magnáq; Roma, fui.
Quod nimis impensum est illis, mihi defuit vnum,
Nullaq; de factis edita scripta meis.
Vnicus inuentus Tacitus, qui nostra tacere
Noluit, hunc de me consule, certus eris.
Hic tibi narrabit, per me Germania victrix
Vt sit depulso libera facta iugo.

Et duce cum Varo, ſtratis legionibus, illa
In quanto fuerit Martia Roma metu.

Aliter. H. R.

Harminius Latias deleui ego Saxo cateruas,
Vix vbi prima mihi barba reſecta fuit.
Me metuens Caſar, Vare, ô Vare, ocyus inquit,
Redde aquilas, Romæ robora, redde aquilas.

ARTVRVS REX BTITANniæ. H. R.

Qui vocor Arturus, me Gallia nominat Artum.
Paruit imperio terra Britanna meo.
Non me ſceptra tulit quisquam præſtantior illic,
Egregius belli laude togæq; fui.
Nomina quæ monſtrat procerum virtute potentum,
Hæc eſt inuentum menſa rotunda meum.
Saxonas & Dacos domui, Romanáq; fudi
Agmina, quæ regno damna dedere meo.
Optima prima cadunt, ſic firmus & integer annis
Occido. me regni ſceptra cadente ruunt.

Aliter. H. R.

Barbariem obiectat cum Graiis Roma ſuperbis,
Barbariem præſe num mea facta ferunt?
Sum pius Arturus, nulli pietate ſecundum
Dixeris, in bello ſum leo, pace pater.

CAROLVS MAGNVS PRIMVS IMPErator Germanicus. H. R.

Quis me iure neget Magni cognomen adeptum?
Quin titulus factis eſt minor ipſe meis.

Floruit optata ſub me duce Gallia pace,
Pannoniis fuſus concidit Hunnus agris.
Italia ſublatis tellus pacata tyrannis
Pulſus & eſt oris hoſtis, Ibere, tuis.
Imperii per me ſedes Germania facta,
Saxonis eſt Chriſti terra profeſſa fidem.
Me quoq; neglectis duce reddita gloria Muſis,
Ipſe repurgata nec rudis artis eram.

Aliter. H. R.

Te quater octonos debellat Carolus annos,
Vt celebres viuum maſcule Saxo Deum.
Hic ſcopus, hæc regum belli ſit norma mouendi,
Próq; gerant aris prælia, próq; focis.

CANVTVS MAGNVS REX DANIÆ, Sueciæ, Norvvegiæ, Angliæ & Normanniæ. H. R.

Deſine mirari, quos garrula laudibus effert
Græcia, quos iactat Roma ſuperba duces.
Danica me nulli veterum virtute ſecundum
Edidit hyberno terra propinqua freto.
Facta mihi Magni, pepererunt inclyta nomen,
Quinq; ſub imperio regna fuêre meo.
Me ſibi delegit ſocerum, qui tertius orbis
Arbiter, HEINRICVS *nomine, ſceptra tulit.*
Iuſtitia præclarus eram, Regésq; potentes
Subiectos docui legibus eſſe ſuis.

Aliter. H. R.

Iuſtitiæ bellíve priùs mireris honorem,
Addubites, certè par in vtroq; fui.

Ipſe

Ipſe mihi, latæ legis reus, irrogo mulctam,
Imperiis ſubdo quinq; regna meis.

GODEFRIDVS BILIONÆVS. H.R.

Omnibus Europæ lectis heroibus oris
Nobile ſuſcepi, Iaſonis inſtar, iter.
At mihi non Colchis, non diues velleris aurei,
Terra fuit votis ſancta petita meis.
Hanc validis armis, Solymámq; recepimus vrbem,
Quæ fuerat diro capta ſub hoſte diu.
Mœnibus inſilui primus ſublimibus vrbis.
Hinc data, cum regno, fulua corona mihi eſt.
Vrbe ſed hanc auro Solyma geſtare negaui,
Qua tulit occiſus ſpinea ſerta Deus.

Aliter. H.R.

Quod vexit fulgens è Colchide vellus Iaſon,
AEternum Græco carmine nomen habet:
Qui pepuli è Solymis procul agmina Turcica regnis,
An non Godfridus laude vehendus ero?

CAROLVS V. ROMANORVM IMperator. H. R.

Non ego quòd virtute minor, ſed in ordine vitæ
Quod ſequor, extremum ſpector habere locum.
Nam neq; ſuſcepit me ſceptra potentior vllus,
Hoſte nec ex victo plura trophæa tulit.
Africa, quæ ſemper ſitiens, Europáq; vidit,
Auriferoq; rubens terra reperta ſolo.
Sic mihi perpetuo fortuna ſecunda tenore
Adfuit, & cœptis fauit amica meis.

Aſſiduis donec curis confectus, & æuo
Inualidus, fratri ſceptra relinquo meo.

Aliter. H. R.

Carolus vnanimi mundum cum fratre gubernans
Romanum cogo vincula ferre patrem.
Franciſcus capitur Ticinum Gallus ad amnem,
A me deuictus dat quoq; Turca fugam.

CHRISTIANVS EIVS NOMINIS III. Daniæ atque Norvvegiæ Rex. H. R.

Si mihi, quod faciunt alii, memorare liberet,
Quæ fuerit bello gloria parta mihi:
Oppreſſos regni motus, armísq; referrem
Cum duce te fractam, clara Lubeca, meis.
At mea laus maior, non tantùm Marte feroci,
Sed præſtans etiam quòd pietate fui.
Vix princeps ego quo vixi me iuſtior æuo,
Aut pius, aut clemens, aut magis æquus erat.
Sic placida ſeruans populos in pace regebam.
Fama volat mundo, ſpiritus aſtra tenet.

Aliter. H. R.

Pacis amans, pietate vigens, fera bella peroſus,
Et vita talis, nomine qualis eram.
Ergo Deus pugnans pro me, malè perdidit hoſtes:
Felix quem ducit, curat, amátq; Deus.

FRIDERICVS II. DANIÆ, NORVVEgiæ, &c. H. R.

Quid iuuat & prodeſt populis imponere leges,
Claráq; per latas ſceptra tenere plagas?

Si fluit

Si fluit ignauum tempus teriturq́ quiete;
Vita voluptatis quid pigra ferre potest?
Hoc ſtudium, hæc cura eſt, factis efferre ſub aſtra,
Et ſupra proauos tollere auosq́ caput.
Ditmarſi domiti bello, & cùm Suecus in annum
Iam ſextum arma malo ferret amara ſuo,
Fractus multiplici ſubit horrida vincula clade:
Præmia iuſta, licet ſera, tyrannis habet.

ALITER. H. R.

Ad eundem apoſtrophe.

Macte animo, & virtute noua, & victricibus armis,
Dilecte ô anima plus Friderice mea:
Munere diuino & ſupplex Ditmarſia venit;
Sic Sueci pacem te petière tuam.

IOHANNES PISCATOR.

Quòd me victoris magnis heroibus illis
Docta manus iunxit, non ratione caret.
Hi velut in terris quærunt diſtantibus hoſtes;
In fluuiis hoſtes ſic ego quæro meos.
Et capio inſidiis, & aperto Marte trucido,
Inuigilans ſtudio nocte dieq́ meo.
Si quis erit noſtras penitus cognoſcere laudes
Qui cupit, has vnum diſtichon illud habet:
Squamigeros vndis reti velut extráho piſces;
Pocula ſic pleno gutture ſicco bibens.

ALITER.

Tres cubitos vix dat ſtatura, tricongius hauſtus
Eſt meus: hac ſola dux ego rexq́ via.

Magna illi magni fecêre; ego magna puſillus:
Illi pugnantes ſæpe, ego ſæpe bibens.

IN IMAGINES DVCVM VIRtute bellica illuſtrium.

Quos hîc ſtare vides ſua fortia facta loquentes,
Indomito clari Marte fuêre duces.
Vna tulit noſtris ætas vicinior annis,
Clarior hac armis vix priùs vlla fuit.
Non ſatis eſt ipſos virtute extollere reges,
Et fortes illic expedit eſſe duces.

CONSALVVS FERDINANDVS CORDVba, cognomento Magnus, Ferdinandi Hiſpaniarum regis Dux.

H. R.

Quod gero præclarum cognomen ob inclyta facta,
Hoc mihi concordi eſt militis ore datum.
Bella meo victor confeci ingentia Regi,
Terra ſub imperio cuius libera fuit.
Effrenes domui Mauros, armisq; ſubegi,
Quâ rigat Heſperios flumine Bœtis agros.
Adiecig; nouum regnum, quà mœnia culta
Parthenopes ſalſum verberat alta fretum.
Quæ non inuidia virtus patet? vltima fecit,
Hæc me priuato ſub lare fata pati.

ALITER. H. R.

Magnus ego verò Conſaluus nomine dicor,
Hoc pater, aſt illud ſtrenua dextra dedit.
Exegi Gaditana feros trans æquora Mauros,
Aſſerui regi Bœtica regna meo,

MAXI-

MAXIMILIANVS COMES BVRENSIS, Caroli v. Imperatoris Dux.
H. R.

Vir grauis, armorumq; fui ſpectatus in vſu,
Nec virtute minus, conſilioq; potens.
Vt fuit eiectis erepta Bolonia Gallis,
Anglia quam tenuit dux ego regis eram.
Hinc tu belligerans ſemper victricia ſigna
Auſpiciis duxi, Carole Quinte, tuis.
Cumq; ingens gereres bellum per Teutonis oram,
Inferiorq; tuo viribus hoſte fores:
Agmina traducens Rhenum, tibi Belgica iunxi,
Nec fuit absq; opera palma parata mea.

ALITER. H. R.

Expugnata fuit captis Bolonia Gallis,
Cùm ferrem auxilium flaue Britanne tibi.
Heſſus, & inuicto ſeptemuir pectore Saxo,
Me duce dant palmam Carole diue tibi.

GEORGIVS FRONSPERGIVS SVEVVS eiuſdem Caroli v. Dux.
H. R.

Corporis vt præſtans ſuperabam viribus hoſtes;
Sic animi pollens robore ductor eram.
Militiam didici teneris perductus ab annis,
Armaq; ſub magno Cæſare prima tuli:
Quo ſene defuncto, ſectanti caſtra nepotis,
Vix quisquam belli par mihi laude fuit.
Prælia iuſta manu promptus ter quinq; ſubiui,
Bis decies pugnas ſuſtinuiq; leues.

In patria morbo morior ſerpente per artus,
Dum petitur ſignis Martia Roma meis.

ALITER. H. R.

Promtus eram, nulli veterum virtute ſecundus,
Seu res conſilio, ſeu peragenda manu.
Stans ego equum potui frenis inhibere volantem:
In valido tantum corpore robur erat.

ODETTVS FVSIVS LOTRECHIVS copiarum Gallicarum in Italia Imperator,

Non habuit virtute parem mihi Gallia quenquam,
Quo data ſunt vitæ tempore fata meæ.
Horror eram Latio, famâ notiſſima cœlo
Oppida ſunt armis multa ſubacta meis.
Hinc nomen, quod rex meruit Demetrius olim,
Mira expugnatis vrbibus arte, tuli.
Qui bellis inuictus eram, me ſæua ſubegit
Acriter inſurgens per mea caſtra lues.
Et cineres fortuna meos afflixit iniqua,
Dum tumuli expertes bis duo luſtra iacent.

ALITER.

Sunt quia capta meo quàm plurima mœnia ductu;
Expugnatorem me vocitare ſolent.
Claruit hac olim Macedo Demetrius arte,
Participem laudis nunc habet ille ſuæ.

MAR-

MARTINVS ROSHEMIVS GELDRENsis, primò Galliarum regis, deinde Caroli v. dux. H. R.

Quis fuerim, longo non eſt opus edere verſu,
Quod ſubit, hoc vno carmine ſcire potes.
Fulmen eram belli, ferro graſſabar & igni,
Oppida militibus diripienda dabam.
Id ſatis eſt, teſtes Belgæ, Moriniq; remoti,
In mare quà Scalde, Dilia, Moſa fluunt.
Illa viris opibusq; potens Antuerpia teſtis,
Quæ mihi victrici pænè ſubacta manu eſt.
At ſibi me ſicut tunc Gallia ſenſit amicum;
Sic eadem clades me tulit hoſte graues.

ALITER.

Cæſarëu inhians opibus ſpe diuite Gallus,
Me duce pænè ſuis excidit ipſe bonis.
Argentoratum petit hic, Campania per me
Vulcano paſſim Marteq; damna facit.

ANTONIVS LEVA, DVX CAROLI V. H. R.

Non leue momentum eſt magno didiciſſe magiſtro
Militiæ leges & graue Martis opus.
At mihi cùm nemo belli præceperit artes,
Plurima naturæ dona fuêre meæ.
Nec me vlla indecorem ventura redarguet ætas,
Maxima ſunt ductu bella peracta meo,
Meq; ideo Inſubrum præfecit Carolus oræ,
Propugnata manu fortiter illa mihi eſt.
Quòd niſi fregiſſet vires dolor artubus hærens,
Eſſem magnorum gloria magna ducum.

ALITER. H. R.

Astultus, sapiens, felix, belliq; peritus,
Impiger, intrepido pectore Leua fui.
Et licet ager eram articulos vastante podagra;
Nullam aciem fugi, munia nulla ducis.

ANDREAS AVRIAS, CÆSAREÆ classis Præfectus. H. R.

En ego, quem spectas, Latiæ fama inclyta terræ,
Et Ligurum quondam lausq; decusq; fui.
Quis pelago gessit me bella peritior alto?
Quis patriæ adduxit commoda plura suæ?
Vt mare purgaui prædonibus, & mihi classem
Ducenti semper terga dedere Scythæ:
Sic patriam asserui, pulsis sine cæde tyrannis,
Et stabilem iussi legibus esse suis.
Hinc statuam patriæ mihi patria grata locauit,
Hæc mihi virtutis posthuma testis erit.

ALITER. H. R.

Qui mihi marmoreum Ligures posuêre colossum,
Me patriæ patrem voce manuq; colunt.
Et terris, & nota mari spectataq; virtus,
Cùm Mahometigenas classe fatigo Scythas.

SEBASTIANVS SCHERTELINVS, VRBIS Augustæ Vindelicorum belli dux. H. R

Vindelicis insignis agris belloq; togaq;,
At melior valido dux ego Marte fui.
Cùm celebres iunctis sociarent vrbibus arma
Pro defendenda religione duces:

Agmina

Agmina præfectus duxi, vicinaq; celso
Alpibus arx cliuo, me duce, capta fuit:
Victor ob id mutare solum me Cæsar adegit,
Pramia decernens in caput ampla meum.
Obtinuit generosa locum clementia tandem,
Et pius ignouit, restituitq; meis.

ALITER.

Cæsari vbi iussus feci socio agmine bellum,
Quod tum Augustanæ relligionis erat,
Capta Fiessa mihi est Alpini ad flumina Lechi,
Aërioq; iacens arx Ereberga loco.

SEVERINVS A NORBV, CHRISTIERNI II. Danorum regis in Scandia præfectus. H. R.

Rex licet effugit meus, & turbante tumultu
In loca quæsitum tuta recessit opem;
Non ego proieci tamen arma, sed impiger hosti
Conserui, euentum Marte negante, manum.
Indulsit veniam virtutis in hoste probator,
Inq; fidem accepit victor, amore fouens.
O mihi si tantum libuisset fallere nunquam,
Nec tua trans Alpes, Carole, castra sequi;
Liber ab hac essem macula, nec morte luissem
Perfidiæ pœnas, dum tua signa sequor.

ALITER.

Vt tuear valido fugientem milite Regem,
Vendo domos, vendo quicquid vbiq; meum est.
At Deus exosus saturatum cæde tyrannum
Non fuit nostram pondus habere fidem.

GVLIELMVS THVMSERNVS, Proteſtantium bello Dux.

Quid terrore carens, docui, conſtantia poſſit,
Inuictoq; malum pectore poſſe pati.
Vt ſtetit infenſo victoria triſtis ab hoſte,
Maxima pars victos deſeruere metu.
At mihi fœda fuit res viſa relinquere fœdus,
Et victas vnâ tendere clade manus.
Arma recollegi ſubitò diſcrimine belli,
Mœnia quà Bremæ lata Viſurgis adit.
Nec pius euentum cauſæ Deus abnuit illi,
Fortunaq; meæ victor in hoſte fui.

ALITER.

Cùm quateres validæ tormentis mœnia Bremæ,
Vt coleret Latii dogmata ſpreta Papæ,
Piſcoſum tranas deſertus Erice Viſurgim,
Victori palmam porrigis atq; mihi.

IOHANNES RANZOVIVS, TRIVM Daniæ Regum, Friderici I. Chriſtiani III. & Friderici II. ſummus Conſiliarius, & bellorum dux, huiuſq; arcis fundator.

Non ſine re magnis heroibus inſeror illis,
Quos volui tantos hoc ego ſtare loco.
Nam nec eram virtute minor, nec fortibus auſis,
Siue toga ſpectes edita, ſiue ſago.
Regibus aſſedi tribus, impoſuiq; coronam,
Exuuias victo bis quater hoſti tuli.

Effera

Effera ſubmiſit, Duce me, Dithmarſia collum.
Libera bis ductu Dania facta meo eſt.
Sic ſatur inuicta fama virtutis, & armis,
Succubui fatis, nunc habet aula poli.

ALITER.

Quis fuerim bello, quis pace, referre recuſo,
Inuidiam conflent ne mea geſta mihi.
Dicet id inuicto Dithmarſus Marte ſubactus,
Bisq; aſſerta mea Dania clara manu.

DANIEL RANZOVIVS, DVX EXERCITUS regis Danorum Friderici II. in Suecos. H. R.

Me quoq; viuentem complexus amore propinquus
Illuſtres inter iuſſit habere locum.
Nec res quas recitem deſunt mihi fortiter acta,
Sed prohibet victus cuncta referre pudor.
Hoc dicam ſaltem, ter aperto Marte Suecum
Expertum noſtras non ſine clade manus.
Tres belli amiſiſſe duces, quos cepimus armis,
Quid moror? ipſe opera fert quoq; vincla mea.
Sex licet inconſtans Mauors nutauerit annos,
Vtrinq; inſignes perdiderit q; viros.

ALITER.

Quòd me inter tantos Heinrice propinque reponis,
Si non iudicio, certè id amore facis.
Dent vitam mihi fata, & nulla redarguet ætas,
Ille ero iudicio, quem cupis eſſe, tuo.

FRANCISCVS A BROKENHVSEN, REGNI Daniæ Mareſchalcus, ac vniuerſi peditatus Dux.

Pro patria tecum qui belli munere iunctus,
Sæpius hoſtiles eſt populatus agros;
Pro patria tecum qui iuſtis inclytus armis
Oppida contriuit Suecica, caſtra, duces;
Pro patria tecum qui læſus vulnere ſphæra
Occubuit, fato vix remorante diem:
Hic tibi nunc meritò, vt magno Patroclus Achilli,
Ranzoui iunctus proximiore loco eſt.

GVNTHERVS COMES SCHVVARTZburgenſis.

Egregia natum generis deſcendere ſtirpe,
Ingenio viſum eſt non ſatis eſſe meo:
Sed claris etiam factis extendere nomen,
Et ſtudiis belli cura vigere tenet.
Sic contra Gallos multa cum laude feroces,
Et Mahometigenas fortiter arma tuli.
Sic tibi ſuſcepi bellum Friderice gerendum,
Cùm peteres armis Suecica ſceptra tuis.
Vnde mihi poſthac ſurgit noua laudis origo?
Pænè ſubit votis fata fauere meis.

ALITER.

Quòd Friderice olim tibi opima ſtipendia feci,
Sueco cum Danis Theutonibuſq; liquet.
Quid ventura dies trahat, id ſcit, qui omnia nouit,
Quæ veniunt, quæ ſunt, quæq; fuêre, Deus.

HEIN-

HEINRICVS RANZOVIVS AD HERluffum Trollium, Præfectum classis Danicæ.

Et mihi tu proceres inter ſpectabere Trolli,
Hic quibus ex merito iuſtus habetur honor.
Eſt tibi cum multis decus hoc commune, quòd arma
Chara pro patria Rege iubente capis.
Eſt tibi cum multis decus hoc commune, quòd inter
Tela, mari victor, ſaucius inde cadis:
Hîc tibi ſed propriæ conſurgit laudis origo,
Vllo quæ non eſt interitura die,
Diuite quòd cenſu longos poſſeſſa per annos
Prædia vis Muſis eſſe ſacrata piis.

OTHO RVTE, POST TROLLIVM Præfectus claſſis Danicæ.

O miranda Dei, quæque incognita menti
Iudicia, & nullo diſſoluenda modo!
Quis tempeſtatum melius, pelagiq; furores
Solerti ex aſtris nouerat arte vagis?
Quis mihi, ſiue tenere altum, ſeu ſtringere littus
Veller, par marium cognitione fuit?
Nauali explicuit quis fortius ordine claſſem,
Danica cùm peterent Sueonos arma vafri?
Fata obſtant, mihi fata negant inimica triumphum,
Conſilia atq; Dei nulla fauore iuuant.

GEORGIVS AB HOLLE EQVES Brunſuicenſis.

Stemmata quæ tantùm celebri ſe iactat auorum,
Nobilitas dici non mihi vera poteſt.

Sed quæ virtutem ſuperátve aquátve parentum,
Et meritis ortum comprobat ipſa ſuis.
Hic labor, hic animus teneris mihi ſedit ab annis,
Inde mihi aduerſo vulnus in ore tuli.
Hoc mihi ſternenti Gallos infertur honeſtum,
Dum tua præfectus caſtra, Philippe, ſequor.
Et me cognouit Suecus, nec proximus illi,
Quisquis eris, tardas experiêre manus.

ALITER.

Martis opus primis toleraui ſemper ab annis,
Militiæ & ſtatui multa trophæa meæ.
Grandia diffindit, nec dedecet, ora cicatrix,
Me docet intrepidi pectoris illa ducem.

Nemo ante finem beatus.

Dum verſat dubio vitam fortuna tenore,
Felicem ſeſe dicere nemo poteſt.

IOHANNES COMES ARNSBVRGENſis, in Friſia cæſus.

Si quibus inconſtans peperit fortuna dolorem,
His ego me ſocium dicere iure queo.
Et mihi natales, genus, & connubia magnum
Nobilitas factis quæ fuit aucta, dabant.
Cùm gereret bellum Germanide Carolus ora,
Bureni conſors ſtrenuus arma tuli.
Vt noua turbauit ſortes diſcordia Belgas,
Regis ab Hiſpani partibus ipſe ſteti.
In Phriſia vitam mihi mors ita flebilis auſert,
Sic rapiunt claros triſtia fata viros.

ALI-

ALITER.

Non moror, in bello cecidi quòd victus ab hoſte.
Pugnando fortes claudere fata decet.
Hoc queror, obſcuro perii quòd milite cæſus,
Nec laudem de me ſtrenuus hoſtis habet.

ANTONIVS PERENOTVS ATREBATENSIS, & Lotharingicus, Cardinales.

Deſine mirari hîc armatis eſſe togatos
Immixtos, ducibus cardineasq; patres.
Bella manu haud gerimus, mens eſt armata ſub omnem
Fortunæ caſum conſiliis validis.
Conſiliis noſtris motus componimus orbis,
Impia cùm reges bella mouere ſtudent.
Non decet, vt patria patres certamina nectant,
Magnosq; irritent ad fera bella viros.

APOSTROPHE H. R. AD IOHANNEM Freſium, Cancellarium regis Danorum, Friderici II.

Nec tu turmis bus noſtris indictus abibis
Freſi, canicie ſparſe decente caput.
Nam tua Ranzouio certè de ſanguine creta
Eſt auia, vt verſu te quoq; iure canam.
Addo tamen maius, duplici vt te iure nepotes
Ranzouidum hos inter me poſuiſſe legant.
Nam tua te virtus ad ſummos vexit honores,
Inſuper & ſtudii præmia larga dedit.
Id quod erat geminis facundus Neſtor Atridis,
Daniæ ſenſit Regibus eſſe ſuis.

Externum bellum belle non ceſſerit vlli,
Si non ſit Neſtor, conſiliumq; domi.
Longa igitur tibi nent fatales ſtamina Parcæ,
Implentes vitæ luſtra bis octo tuæ.

MAVRITIVS SEPTEMVIR
Saxoniæ.

Arma, animus, virtusq; meis maturior annis,
Carole nota tibi, Turca fuêre tibi.
Namq; in Pannonicis quod geſtum eſt fortiter agris,
Omne manu noſtra conſilioq; ſtetit.
Tu quoq; Landriſit ad muros es Galle repreſſus,
Exutusq; armis, non ſine clade, tuis.
Ergo mihi in ſeptem proceres Germanidos ora
Aſcito Cæſar bella gerenda dedit.
Huic etiam clauſis bellum feci Alpibus, arte
Heſſus ab Albano cùm duce captus erat.

ALITER.

Plurima nunc pacata forent, niſi ſtamina vitæ
Rupiſſet medio tempore Parca mihi.
Namq; meo decreta animo ſententia ſtabat,
Marte mori, aut pacem Marte parare meis.

ADOLPHVS DVX HOLSATIÆ
& Sleſuici.

Vix mihi prima genas veſtibat flore iuuenta,
Te procul vt patria, Carole Quinte, ſequor.
Vſq; adeò mea mens iuuenili ardebat amore,
Noſſe vrbes, claros militiaq; viros.
Nec votis fortuna meis bona defuit vnquam,
Signa tyrocinii plurima Metis habet.

Inde

Inde domum rediens Dithmarſorum agmina fudi,
Vltus auos, animum dedocuiq; trucem.
Nec noſtras Gotha, nec Grimſthenia ſaxea vires,
Imperii ſocio milite cincta, tulit.

ALITER.

Qui toties lecto, Reges, cum flore iuuentæ,
Holſaticos quoties qui repulere duces:
Seruati noſtræ gens imperterrita palmæ,
Dithmarſi, victas Marte dedere manus.

HEINRICVS IVNIOR DVX BRVNſuicenſis.

Nulla humanarum quàm ſit conſtantia rerum,
Collige ab exemplo, qui legis iſta, meo.
Hilsheimenſe ſolum, primo ſub flore iuuentæ,
Per valida adiecit finibus arma meis.
Gaudentem ſpoliis Heſſum cum Saxone partis,
Armata patrio vi pepulêre ſolo.
Vt niger hos vicit Iouis ales ad Albidos vndam,
Felix amiſſos occupo rurſus agros.
Perpetuum at nihil eſt, & ab omni parte beatum,
Fortuna alternans datq; adimitq; datum.
Nam geminos natos vna Mars impius hora
Abſtulit, hos letho machina dira dedit.
Haud quenquam dubia fas eſt confidere ſorti.
Vita aloës multum, mellis habet minimum.

PHILIPPVS LANDGRAVIVS HESSIÆ.

Me belli varia afflixit fortuna procella,
Optatos portus inueniente Deo.

Exul in vndecimum Vlricus Wirtbergicus annum,
Inuito noſtram Cæſare ſenſit opem.
Et mihi pulſus agris Leo Brunſuiganus altitu,
Captus cum nato poſt ſine cæde ſuo.
Nec Carolum fuerit mihi turpe laceſſere bello,
Sed nocuit temerè nos habuiſſe fidem.
Vincula ſimplicitas parit: en cuſtodia ſeruat,
Dum quinq; autumnos Pleïas orta facit.
Quod niſi Mauricium dolor armauiſſet acerbu,
Tam mea non fuerat pœna futura breuis.

CHRISTIERNVS II. REX DANORUM quondam.

Non mihi ſi centum linguæ ſint oraq; centum,
Dicere facta ſatis pro ratione queam.
Innocuos mactare viros, & humata ſepulchris
Eruere, & flammis oſſa verenda dare.
Non tondere pecus, totam at deglubere plebem,
Vxore excluſa, te Siebrechta, frui.
Delitiæ illa fuêre meæ, ſtabilesq; fuiſſent;
Ni priuauiſſet me Deus ipſe throno.

ALITER.

Diſcite iuſtitiam moniti & non temnere Chriſtum,
Quicunq; in vultus figitis ora meos.
Carcere in vndecimam ferme trieterida captus,
Sauitiæ magnus Rex luo ſupplicium.

ERICVS XIIII. EIVS NOMINIS SVEcorum Rex, in vincula coniectus.

Quid memorem mea facta miſer? reticere luberet,
Cæde & coniugio notus vbiq; meo.

Sexa-

Sexaginta meis manibus ſine iure peremi,
Pars mihi magna horum ſanguine iuncta fuit.
Quoquo ergo aſpicio, diri mens conſcia facti
Occurrit, miſeris excruciátq; modis.
Nunc mihi præceptor Dionyſius ilia crudo
Traiectus ferro, triſtis Erynnis adeſt.
Nunc proceres Orco miſſi, atq; innoxia bello,
Ante meos oculos perdita turba volat.

Aliter.

Me quis Alexandro ſimilem inficiabitur vnquam?
Obtruncat proceres ebrius ille ſuos.
Sobrius ipſe etiam ſatior vel cæde meorum,
Perfoſſi manibus qui cecidêre meis.

SVB D. HEINRICI RANZOVII IMAGINE, ad Lectorem.

Si quis erit, quem fortè iuuat ſic quærere, quare
Hi tabulis prabent ora videnda viri?
Is ſibi virtutis proponi exempla probatæ,
Quam vitiis ſpretis diſcat amare, ſciat.
Quamq; ſit inſtabilis vitæ fortuna caducæ,
Quàm varios ſeruent lubrica fata modos,
Quàm ſubito magnæ ſpes euaneſcere caſu,
Et ſoleant labi grandia cœpta virûm.
Quisquis es incertæ diuerſa pericula vitæ,
Et dubiæ ſortis ſpernere fata, caue.
Nam caro ceu fœnum eſt, & gloria noſtra velut flos;
Manè viget primo, veſpere lapſa iacet.

IOANNISCVS MORIO H. RANZOVII de ſeipſo.

Quis prohibet, ſi me viuentem ſemper amauit
Hunc domino hoc iunctum me quoq; ſtare loco?
Stat quoq; piſcator. ſtomachum ſi piſcibus ille;
Iucundus animum paui ego ſæpè iocis.
Morio non vulgaris eram, iuuenésq;, ſenésq;
Luxerunt raptum funere, luxit herus.
Illi mordaces poteram depellere curas,
Ridentémq; iocis exhilarare meis.
Aut illos imitare, iuuat ſi perdere vitam;
Aut me, ſi cordi eſt viuere dulce tibi.

ALIVD.

Quid mirare duces miſer, ardeſcisq; tuendo?
Neſcis quale tegat ſplendida vita malum.
Lerna periclorum, & certi ſentina laboris,
Prudentum vita eſt: ſtultus at hiſce caret.
Ergo agè ſtultitiam ſimula, ſic nulla ſubibis
Munia, donantur pectora ſtulta rudè.
Vt fugeret longi maleſana negotia belli
Siſyphides, littus fertur araſſe maris.
Aut flue deliciis, & duc inglorius æuum,
Aut mercare grauì grande labore decus.
Ingreditor quodcunq; velis iter, vnus vtriq;
Finis, mors fatuum cum ſapiente rapit.
Viuere non tibi vis, alieno vt tempore viuas,
Quid, num poſt vt edas, ante famem moreris?
„ *Ah nimiò fallax emitur me iudice nomen.*
„ *Viue tibi, nimiùm nec ſape, tutus eris.*
„ *Viue tibi, nec te crucia, neq; craſtina cura.*
Hoc ego prudentes admoneo fatuus.

IN PRIOREM IMAGINEM IOANNIS Ranzouii equitis aurati.

Hæc eſt Ranzouii depicta imagine vultus,
Qui decus Holſatica nobilitatis erat.
Conſilio bonus, & præſtans illuſtribus auſis,
Pro patria geſſit maxima bella ſua.
Omnia non dicam, ſed & hoc te ſcire volebam,
In magno virtus corpore magna fuit.

IN ALTERAM.

Felix quem virtus generoſa exornat auorum, &
Qui virtute ſuis adiicit ipſe decus.

IN TABVLAM, ROMÆ RVINAM ob oculos ponentem.

Vrbs ego Roma, patrũ quem ſcripta corona regebat,
Creſcebam, vt Phœbe dimidiata ſolet.
Aſt vbi me demens & cæca iuuenta gubernat,
Huius conſiliis funditus heu pereo.
Quisquis adhuc populos ſceptro, verbisq; coërces,
O diſcas caſu cautior eſſe meo.

ALIVD.

Roma vetus, veteres dum te rexêre Quirites,
Nec bonus immunis, nec malus vllus erat.
Defunctis patribus ſucceſſit praua iuuentus,
Quorum conſiliis præcipitata ruis.
Ne ſimilis ſimilem caſus da rector olympi,
Adducat noſtræ perniciem patriæ.

IMPERATORES, TVRCA ET MOSCOuita, principib. Germaniæ.

Ludite ſecuri, dum nos hoſtilibus armis
Hungaricum rapimus Sarmaticúmq; ſolum.
At niſi proſpicitis, quid res, quid tempora poſcant,
Hic ludus vobis exitialis erit.

FECIALIS.

Luditis ô proceres, & vos fera bella mouetis?
Pace quibus debet gratius eſſe nihil.
Interea Turcæ, ſi ceſſerit Hungarus armis,
Et celer à Moſcho Sarmata iura petet:
Quid ſupereſt; proprios poſtquam ſæuiſtis in artus,
Quin reliquum corpus barbarus interimat.
Mittite nunc ergo ludos, coniungite vires,
Donec in afflicto corpore robur ineſt.
Inq; hos infeſtis agmen conuertite telis,
Sic veſtra & patriæ gloria ſalua manet.

SVB EFFIGIE CAROLI V. IMPONENtis fratri Ferdinando coronam circumſtantibus Germaniæ Septemuiris.

Si tibi plus vltra placuit contendere Cæſar;
Ad foſſas Metis non bene caſtra locas.
Hîc poſitus limes fatalis Carole ſortis,
Quæ tibi tot bellis obſequioſa fuit,
Admonet, ad metam te peruenisſe, nec vltra
Victrici curſum poſſe tenere manu.
Ergo ſiſte gradum; capiat Ferdnandus habenas
Imperii. reliquum iure Philippus habet.

GRAM-

GRAMMATICA.

Grammatica os tenerum pueri, balbúmq; figurat.
Scientiarum laterarum ianitrix.

DIALECTICA.

Vti hominem ratione docet Dialectica, quare
Merito artium apicem magnus hanc Plato vocat.

RHETORICE.

Rhetorica gratos sermoni astuta colores,
Quo dulciùs fluat is ad aures, adiicit.

MVSICA.

Concentum inter se discrimina grata canorum
Aure erudita deprehendit Musica.

ARITHMETICA.

Hac contemplandis numeris ars gaudet, eorum
Occulta solers eruens mysteria.

ASTRONOMIA.

Astrorum Vraniæ cursus, variósq; recursus
Oculis notans, futura mente præuidet.

GEOMETRIA.

Vestigare Geometria interualla locorum est,
Quámq; alta, longa, lata, rerum corpora.

HEINRICVS RANZOVIVS.

Hîc pater exhalans animam, conceſſit ad vmbras,
Hinc mihi ſemper erit lugubris ille locus.
Ingrediens cari mortem lugebo parentis,
Dum reliquus noſtro corpore ſanguis erit.
Cumq; quid humanum eueniet, ſi fata probabunt,
Tu locus agroti, tu morientis eris.
In te confugient (quoniam ſecretus es) omnes,
Accipiet morbus quotquot in arce meos.

VELLVLA.

Ranzouius poſtquam crudeli funere raptus
Ceſſit ad Elyſii regna beata ſoli:
Fleuerunt montes, fleuerunt paſcua, & amnes,
Atq; pharetratæ candida turba Deæ.
Aruit immenſo viridiſſima ſylua dolore
Vellula, glandiferis culta cacuminibus.
Squalet ager, latisq; carent nunc frugibus aruæ,
Cuncta dolent tanto depereunte viro.

STORA.

Riuule, cur præter ſolitum tuus humor abundat,
Dic Stora, lucidulam quis tibi turbat aquam?
Ranzouii miſerum me triſtia funera turbant,
Creſco ego de lacrymis perditus ipſe meis.
Ille erat heu ſummi viuens mihi cauſa decoris,
Ille mihi moriens abſtulit omne decus.
Ne mihi quis lympham violaret, condidit artem
Me prope, depreſſo, Palladis arte, ſolo.
Extinctum plangant Pax, & cum Marte Minerua,
Religio, Charites, Cimbrica terra patrem.

SVB

SVB PYRA DIDONIS, SE FERRO, SVB Æneæ nauigationem, traiicientis, & morientium affectu planè ſeruato, expirantis. H. R.

Amor venenum dulce, quem non illicis?
Primò ſuauior quidem melle Attico,
Sub fine vincis fellis amaritudinem.
Quam non voluptatem videbat Eliſſa, cùm
Maneret AEneas? vbi is littore ratem
Soluit; quid illa miſerius? quin pectoris
Crates ſui diſrumpit enſe Troico.
En muſta qui bibit, ebibat faſcem quoq;

SVB LVCRETIÆ STVPRO, S. TARquinius Lucretiæ. H. R.

Si clamas; ferro morière Lucretia: vincam
Sic pugnans. ſin das quæ volo, dona feres.
Abnuis? interimam, cum quo dormiſſe feraris,
Seruum, & adulterii teſtis adulterero.

LVCRETIA TARQVINIO.

Sexte, quid hoc facis? o frænis inhibeto furorem.
Ante fores? Romæ ſis ſanguinolenta cubas?
Viuit adhuc idem, qui puniit Ilion ingens,
Ad tua conniuet nec malefacta Deus.
Scilicet vnius noctis peritura voluptas,
Expellet regnis teq; genusq; tuis.

REX A SVBDITIS SVIS circumdatus.

Stat REX *in medio nudus, quem cingit vtrinq;*
Ciuis, ſacrificus, nobilis, agricola.

Hoc monet vt regi sint publica commoda curæ,
Et colat inprimis numina sancta Dei.
Namq; vbi rex nimiùm luxúq; addictus & armis
Nec populi memor est, nec pietatis amans:
Euertit miseros talis petulantia ciues;
Euersis princeps ciuibus ipse perit.

HERCVLIS ACTA PRÆCIPVA CVM MYTHOLOGIIS.

I. HERCVLIS FACTVM.

Infans, in cunis, geminos à Iunone immissos serpentes, manib. prehensos, extinxit: cùm vnà cubans Iphiclus frater tertius, parentes fletu excitasset.

MYTHOLOGIA.

Serpens antiquus iis maximè, de quibus ex benigna propaginis, aut syderum inclinatione, virtutis opinionem concipit, ab ipso ortu tendit insidias. Hos contra tum sancti angeli suscipiunt tutelari præsidio defendendos, tum ipsa virtutum semina, & igniculi naturâ insiti, sese nec volunt nec possunt deserere.

SECVNDVM.

Adolescens hydram colubris & capitibus pullulantem, in Lerna palude telis & claua oppugnauit, tandemque facibus & igne consumsit, cùm cancrum hydræ suppetias ferentem, pressu pedum interemisset.

MYTHOLOGIA.

Adolescentia violenter à prauorum subinde rena-

renaſcentium appetituum impetu infeſtatur, quibus mundi delicię cauſam & materiam ſubminiſtrant. Contra hæc in tali ætate lubricis initio veſtigiis, tanquam in paludoſo ſolo, conſiſtit ratio, donec virtutis & pietatis ſtudio exercitaque confirmata, hydram appetituum cum mundi cancro peſſundet & conſumat.

TERTIVM.

Leonem inuſitatæ magnitudinis, in Nemeæa ſylua inter Cleonas & Phliuntem, cùm omnem eam regionem infeſtaret, iugulauit. Cuius ipſi pellis poſtea fuit pro indumento.

MYTHOLOGIA.

Leonem iugulauit fortiſſimum, quisquis repugnantes rectæ rationi appetitus, non modò ſanis deliberationibus & conſiliis refrænauit; ſed iis omnem omnino ferociendi detraxit facultatem: atque mentis & rationis iudicio effecit obedientes. Quodnam hoc indumento pectori generoſo pulchrius eſſe poteſt?

QVARTVM.

Diomedem Thraciæ regem, hominem dirum & ſanguinarium, qui inhumaniſſima crudelitate equos ſuos aduenarum paſcebat carnibus, occidit: eumque viciſſim iumentis ſuis obiecit deuorandum.

MYTHOLOGIA.

Generoſus animus non poteſt non odiſſe & execrari tyrannos, vt infeſtiſſimos libertatis &

ſocietatis humanæ hoſtes: qui tamen, vindicante in eos iuſto æterni Dei iudicio, ea plerunque incurrunt mala, quibus alios ipſi afflixerunt.

QVINTVM.

In hiſpidis Erimanthi montis iugis, aprum terribilem & Arcadiam vaſtantem cepit, & viuum humeris impoſitum detulit ad Euriſtheum.

MYTHOLOGIA.

Magiſtratus in monte poſitus eſt, edito videlicet & illuſtri loco; at immanis tyrannus atque improbus rempub. apri inſtar vaſtat & conuellit. Sed quiſquis eum legitimè adeptus eſt, & rectè gerere vult, viuum conſeruare debet, neque committere, vt ipſius culpa & ignauia ſalutare eius in repub. exercitium intermoriatur.

SEXTVM.

Acheloo pro Deianira OEnei Calydonum regis filia, cum ipſo certanti, alterum auulſit cornu: ſicque ille victus, in ſui nominis fluuio ſe occultauit.

MYTHOLOGIA.

Qui mente praua, & malis artibus ad Reip. gubernacula aſpirant, in omnes ſe formas callidè vertunt, quo magis voti fiant compotes. Tales conſilio monendi, aut authoritate coercendi ſunt, vt ſua ſorte contenti, in ſui nominis fluuiis occultentur, & in ea, quam nacti ſunt, priuatæ vitæ ſtatione conquieſcant.

SEPTI-

SEPTIMVM.

In Lybia apud Lixum oppidum, Antæum gigantem, Terræ filium, à matre duplicatum robur, quoties terræ proiectus esset, assumentem, tandem lucta pectori astrictum suffocauit.

MYTHOLOGIA.

Qui vulgi fauore euecti, legum septa perrumpere, & rempub. turbare nituntur, contra hos non solùm legitimo magistratus iure, sed arte quoque agendum est, vt subtractis, quibus contra patriam abutuntur, præsidiis, improbi eorum conatus, absque tumultu & seditione extinguantur.

OCTAVVM.

Interempto Dracone peruigili, aurea mala Hesperidum, quæ Atlantis filiæ fuerunt, ramis decerpsit, & ad Eurystheum detulit, vt his frueretur.

MYTHOLOGIA.

An non Draconis instar auri peruigil est animus, qui dies atque noctes sola opum cupiditate inflammatus, angitur & æstuat? An non hoc extincto animi morbo, Hesperidum aureis malis fruitur, quisquis indulgentis fortunæ beneficiis, consistente intra suos fines vtitur moderatione & liberalitate? An verò Dracones hi sunt, qui tum ad Reipublicæ labem, tum ad priuatorum detrimentum, monopolia instituunt? quib. vtinam Her-

culea claua reges & principes aurea monopoliorum mala, cum tanta publica priuataque calamitate plerumque ematurescentia, è faucibus eriperent.

NONVM.

Atlantem fessum syderib. ferendis, laborum parte leuauit, cùm humeros astrorum ponderi submisisset.

MYTHOLOGIA.

Cum Atlante verò an syderum pondus sustinent ii, qui omni cogitationum actionumq; suarum vi, ad cælestia tantùm contendunt? An potius ii, qui regibus aliisque magistratibus consilia recta, & ferendis imperii oneribus idonea subministrant.

DECIMVM.

Gerionem tricipitem, siue triformem, Fulguris filium, in Gadib. superauit, eiusque armenta in Latium transtulit.

MYTHOLOGIA.

Qui parasiticis artibus se dedunt, triformes efficiuntur. Nam simul adulatoris, falsi amici, & decoctoris personam induunt. Hos deuincit & armentis spoliat, quisquis eos à mensa & conuictu suo, atq; ab omni adeò consuetudine & familiaritate penitus facit alienos.

VNDECIMVM.

Cacum Vulcani filium in vasta spelunca degentem, & Latium infestantem latrociniis & incen-

incendiis, cùm mugitu boum interuersi pecoris receptaculum deprehendisset; in spelunce vestibulo claua interemit.

MYTHOLOGIA.

Fures, sicarii, latrones, incendiarii, & similia humani generis stercora, in cauernis degunt, bonorum fugientes conspectum & societatem. In horum spelunças atque latibula quocunque modo inquirere magistratus debent, vt infamibus suppliciis plectant comprehensos.

DVODECIMVM.

Centauros Ixionis & Nubis filios semihomines & semiequos, Hippodamen Pirithoo nuptiarum die eripere volentes, bello superauit.

MYTHOLOGIA.

Fit non rarò, vt qui inter equestres homines indulgentiùs aut negligentiùs educati sunt, Centaurorum animos induant, minusque cæteris hominibus se delinquere existiment, si rapinis rem augeant familiarem, aut alienas temerent nuptias. Hi continendi sunt, vt ab illicita animum reuocent cupiditate.

DECIMVMTERTIVM.

Alceſten Admeti Theſſaliæ regis vxorem, quæ pro mariti ſalute vitam ſponte depoſuerat, ab inferis ad preces Admeti reduxit, cùm Cerberum claua ſuſtuliſſet.

MYTHOLOGIA.

Nihil in coniugio dulcius perpetua amicitia, & ad omnia honesta consentiente voluntate, vbi, quod alteri graue est, alter in se præoptat deriuari. Proinde tales procliuiùs ex aduersis eripit ille, à cuius omnia dependent voluntate.

DECIMVMQVARTVM.

Hesionem Laomedontis Troianorum regis filiam beluæ marinæ expositam, & ad scopulos religatam, occiso ceto liberauit.

MYTHOLOGIA.

Hesionem spectas? virgo est, nuda est, ligata est, beluæ obiecta & crudelissimæ morti propinqua est: Ecquid illa calamitosius? in eius persona pupillos, viduas, orphanos, omnesq; adeò oppressos, & tuę opis egentes, mente considera. Hos vt tuearis atq; subleues, ideò magis tibi incumbit, quo plus & tu potentia, opibus, authoritate, gratia, consilioq; vales, & illi periculo, atq; ærumnis sunt viciniores.

DECIMVMQVINTVM.

Veste indutus, quam ipsi Deianira, conciliandi amoris ergò, accepta de Iole fama, per errorem miserat, quum pestifero Nessi Centauri sanguine imbuta esset, veneno totum corpus inuadente, grauissimorum cruciatuum dolore atque impatientia, pęnè in rabiem actus, semet in structam pyram in OEta monte coniecit, sicq; expirauit, ætatis suæ anno 52.

MYTHO-

MYTHOLOGIA.

Quàm luctuoſus exitus viri fortiſſimi? Sic fit, vt qui vagis fœminarum congreſſibus per omnem vitam ludunt, aut ab iis, quibus excellunt artibus, deferantur: aut eorum fructu nec diu nec verè gaudeant, quæ fortiter & præclarè agendo optimè adminiſtrauerunt.

SYMBOLON ERICIV-OLCKMA-ri de Berleps, Conſiliarii Electoris Saxoniæ, quod herus etiam hoc loco, propter eius venuſtatem, & mutuam illorum amicitiam exstare voluit.

Vincenda Virtutis Voluptas Viribus.

Non aliis, ſed virtutum vincenda voluptas
Viribus, eximia ſi tibi laudis honos.

In effigiem apis pungentis Cupidinem.

Pungit apis puerum Veneris, dum roſcida mella
Furatur. ſic ſunt dulcia mixta malis.

In caſum Phaëthontis ibidem depictum.

Aſpicis vt Phaëthon rapido Iouis occidat igne,
Ne vide, puniit corda ſuperba Deus.
Hic Clymenen habuit matrẽ, Meropémq; parentem,
Iactauit Phœbo ſe tamen eſſe ſatum:
Quin etiam conſcendit equos, ſoliúq; quadrigas,
Atq; ſuis impar viribus vrſit opus.
Sed mortalis vbi temerè cœleſtia tentat;
Neutrum habet: at faſtus præmia fulmen habet.
Te modulo metire tuo, qui talia ſpectas,
Ne grauet infirmum ſarcina magna caput.

Qui fueris, hic esse velis, sublimia vita.
Vltra qui peram non sapit, ille sapit.

In hortis Vertvmnvs.

Pomiferum quicunq; venis nouus hospes in hortum,
Ne mea miratus quæ sit imago, roga.
Est mihi Vertumno nomen, quia vertor in omnes
Quas animus formas gestit habere meus.
Nunc habitu messor, nunc sum robustus arator,
Nunc manibus iures gramina secta meis.
Nunc frondes poterunt credi, vitisve putata,
Mollia nunc ramis poma reuulsa suis.
Quæ lubet, hanc sumo faciem, res nulla repugnat,
Quælibet in vultus apta figura meos.
Hinc est, primitias anni quòd grata vetustas
Inq; meas aras lactea dona dabat.
Seu pàtulis surgens ramis produceret arbor,
Seu variis cingens floribus herba caput.
Nunc adeò, toto quæcunq; leguntur in horto,
In manibus spectas munera prima meis:
Poma, nuces, vuas, pyra, pruna, cydonia, mora,
Quæq; nimis longùm cuncta referre foret.
Si lubet è multis aliquid, quodcunq; lubebit,
Accipe, larga manus nil tibi nostra negat.
Hoc saltem oro vnum, pleno si ventre recedes,
Dicas, Vertumni munere vado satur.

Nympha venatrix horti & piscinæ custos.

Huius Nympha loci, parui custodia stagni,
Dormio, dum stando fessa reclino caput.

Parce

Parce meũ, quisquis venis huc, abrumpere ſomnum,
Seu tibi ſtare lubet, ſiue ſedere, tace.
Me meus Henricus dominus cognomine Ranzo,
Excubias horto iuſſit habere ſuo.
Si ſtrepitum facis, & ſomnum mihi rumpis, in horto
Furem clamabo protinus eſſe meo.
Vt reor, indignum nemo ſcelus eſſe putabit,
Quòd volui pulcræ virginis eſſe comes.
At mihi ne iunctam thalamo quis credito: non eſt.
Non adeò ſordet libera vita mihi.
Stulta meum rapit officium, ſeq; ingerit vltrò,
Atq; meo cuſtos vult vigil eſſe loco.
Stultus ego contrà ſeruo vigilantior illam,
Et pariter mentem paſco oculosq; meos.
Victa iacet ſomno, tu ſis quicunq;, caueto
Rumpere, ſoli hoc eſt fas licitumq; mihi.
Si non obſequeris, fuſtem falcemq; recuruam
Non fruſtra ſumptos experiêre mihi.

APIARII.

Quam ſpectas apibus domus dicata eſt,
Ex magna ratione: nam propinqua
Quondam examen apum reſedit arce,
Huc latos procul aduolans per agros,
Cùm vix vndiq; iam parata ſtaret
Quod fauſtum ratus omen eſſe, paruam
Hanc illis dominus domum locauit,
Et ne deiiciant iubet nepotes,
Neu quisquam moueat loco, precatur.

Seminarium arborum hâc inſcriptione cippo inciſa conſtat.

Anno Domini 1580. H. R. has, quas vides,

quercus ordine plantauit, abietes conſeuit, betulas in vallo diſtribuit, cæterasque arbores in hoc ſeminariũ aliunde trãſlatas, & ſatas coluit, foſſaq; muniuit, ac initium ſationis aſſcribi iuſſit, eam ob cauſam, vt harum arborum ætatem explorare poſſit poſteritas, quam in omnia orbis ſecula æternæ diuinitati commendat.

ALIVD.

Has ego conſeui quercus, betulasq; patenti
In campo, propria diſpoſuiq; manu.
Et rogo ne temerè violet ladátve ſecuri,
Poſt mea qui tandem fata ſuperſtes erit.
Scilicet ex illis, quot quercus duret in annos,
Poſteritas facilè diſcere ſera poteſt.

Ad horologium automaton.

Hoc opus æquales ſpaciis diſtantibus horas,
Lapſaq; ſub terras, ortaq; ſigna docet.
Quæ mediam cœli labentia ſydera & imam
Obtineant verſo cardine ſigna domum.
Lunaq; quo Phœbo iungatur tempore monſtrat,
Oppoſitum teneat Lunaq; quando locum.
Felices animæ, quibus hæc ſapientia curæ eſt,
Lucidaq; immotis legibus aſtra colunt.
Illas poſteritas meriti memor inferet aſtris,
Aſtrorum monſtrat fabrica mira Deum.

In armamentario.

Diuidere arma patris cùm vellent bellica nati,
Corpore quæ proprio geſſerat ipſe ſuo.
Mars clypeum abiecit, dixitq; ô parcite nati,
Parcite, in his aliquid Mars quoq; iuris habet.

Qua

Quæ toties genitor defendit ab hoſtibus arma,
Turpe, ea ſi natis diripiantur, erit.
Integra, dante Deo, poſt triſtia fata manebunt,
Vt ſacra, dum vixit, tutaq; ſemper erant.
Ergo dedit Paulo fraterni pignus amoris
Henricus partem, Marte monente, ſuam:
Exoptataq; armis cum laude vtatur iiſdem,
His vſus genitor qualiter antè fuit.

PONTIS.

HENRICVS RANZOVIVS, Ioannis filius, Regis Daniæ in Ducatibus ſuis locum tenens, dominus in Bredenberg, Ranzouisholm, &c. Anno ætatis LX. & Chriſtina ab Hallen, Franciſci ab Hallen vnica filia, eius vxor, anno ætatis LI. Anno Domini M. D. LXXXV. hunc pontem conſtrui curarunt.

Pons ſpectatori.

Henricus celebri Ranzoo ſanguine natus,
Me pontem curuo fornice ſtruxit eques.
Poſſit vt hâc pedibus ſiccis tranſire viator,
Qualibet & currus res grauis axe vehi.
Lignea antè fui, ſaxum iam verſus in album,
Res hominum varias teſtor habere vices.
Traiectus fratrum, qui ſubterlabitur amnis,
Dicitur, hinc formæ pendet origo nouæ.
Namq; meo domino natos, par nobile fratrum,
Cum iuuenes eſſent, abſtulit atra dies.
Hic Theodorus erat vocitatus, at ille Ioannes
Indolis eximiæ, charus vterq; patri.
Me dominus voluit niueam quoq; ſumere formam,
Amnis fraterni qui tego rite vadum.

ALIVD.

Stat ſua cuiq; dies, natos ante ora parentum
Nunc cadere, & patres nunc tumulare vides.
Labitur omnis homo, labuntur flumina curſu
Diuerſo, & ſemper ſunt mala mixta bonis.

INSCRIPTIO FONTIS Bredenbergenſis.

Fons ego communem ſcateo fœcundus in vſum,
Tota domus de me commoda multa capit.
Nec pretium poſco, nec egenti denego cuiquam,
Gratuitas ex me quilibet haurit aquas.
Vtq; queam ſemper dare, nunquam copia dandi
Deficit, & damnis augeor ipſe meis.
Cùm prior egeritur, ſemper noua proſilit vnda,
Dum ſucceſſura cedat & illa locum.
Si licitum eſt magnas paruis componere rebus,
Hi domini mores, qui meus autor erat.
Is patria talis (fas eſt laudare ſepultum)
Exſtitit, & multis munera larga dedit.
Eius erat domus, vt portus communis, habebat
Hic ſibi ſperatam, quisquis egebat, opem.
Vt faceret, vires & opes fortuna merenti
Contulit, & larga præbuit vſa manu.
Sic patriæ, dum vita fuit, ſeruiuit amatæ,
Ereptam multis aſſeruitq; malis.
Nec mercede caret, nunquam licet ipſe petiuit,
Gloria defuncti ſponte ſecuta manet.
Ad patris exemplum ſeſe componere natus,
Hunc qui me cultum iuſſit habere, ſtudet.
Sed mihi viuentem pudor eſt extollere verbis;
Qui legis hæc, illi fauſta precare, vale.

IN-

INSCRIPTIO MONVMENTI
Caii Ranzouii.

SVBSISTE VIATOR,
ET
HENRICO RANZOVIO TRIum Daniæ Regum in Ducatibus Vicario, viro optimo, patri mœstissimo, pro pietate tua condoleto.

Hîc conditur
GAIVS
Ex nobilissima & antiquissima Ranzouiorum gente apud Cimbros oriundus:
Spes patris & patriæ, matris solamen, columen familiæ:
Qui reuerendiss. Bremẽsis Archiepiscopi, Holsatiæ Ducis Iohannis Adolphi Consiliarius, & arcis Gottorpiæ Præfectus,
in ipso ætatis flore,
in medio vitæ cursu,
Cùm, hebdomatico quarto completo, vixisset annos octo & viginti, menses octo, diesq; vndecim,
Pro thalamo, quem cogitabat, tumulum adit.
A.C. cIↃ IↃ xcI. xx. Aprilis.

EPITAPHIVM
Eidem Caio Ranzouio erectum.

Magnanimi heroïs, Ranzoo stemmate creti,
Profuus, quem calcas, continet ossa locus.
Cui pater HENRICVS, *cui clari sanguinis ortus,*
Cui nomen CAIO, *Cimbriâ, est patria.*

Nomine qui regis Danaûm legatus abiuit
Ad Parmæ illuſtrem, non ſine honore, Ducem.
Quem Princeps Cimber, nunc præſul Ianus-Adolphus
Bremenſis, voluit conſilium eſſe ſuum.
Et fidei illius Gottorum tradidit arcem,
Quâ vix Holſatico pulcrior vlla ſolo.
Cui ſponſata fuit Diderici filia Blomi,
Quæ nunc triſtis habet prothalamo tumulum.
Nondum compleràt decimam trieterida vitæ,
Illum cùm rigidæ mors daret atrà neci.
Cælica pars cœlum ſubiit, pars terrea terram,
In quam poſt mortem ſummus & imus eunt.
Qui legis hoc noſtrum carmen funebre, viator,
Vt moriare bene, in tempore diſce mori.

HENRICI RANZOVII PERpetuum de bibliotheca ſua DECRETVM.

Quæ infrà ſcripta ſunt, hunc in modum ſancita ſunto, inuiolateq; obſeruantor.

Ranzouii, nec quisquam alius, hãc poſſidento,
Hæredes eam non diuidunto,
Nemini libros, codices, volumina, picturas,
Ex ea auferendi, extrahendi,
Alióve aſportandi,
Niſi licentia poſſeſſoris,
Facultas eſto.
Si quis ſecus fecerit;
Libros, partémve aliquam abſtulerit,
Extraxerit, clepſerit, rapſerit,
Concerpſerit, corruperit,
Dolo malo:

Illico

Illico maledictus,
Perpetuò execrabilis,
Semper deteſtabilis
Eſto, maneto.

OFFICINÆ FABRI FERRARII.

Non opus eſt, quis ſit locus hic, exponere verbis,
Ipſa graui produnt verbera clara ſono;
Haud ſecus AEthneo quàm cum Cyclopes in antro
Informant manibus fulmina ſæua Ioui.
Nec ſatis hoc; quoſuis quod præmollitur in vſus,
Inq; omnes ferrum cogitur ire modos.
Et validi ſubiguntur equi, vinctiq; catenis
Seſſori præbent crura tenenda ſuo.
Vt ſoleis ferro plantas armentur opertas,
Aſpera per duros ne via lædat agros.
At nihil hoc mirũ: quid nunc homo linquit inauſum?
Illius ingenio, quicquid in orbe, ſubeſt.

IN PYRAMIDE ET SACELLO EX quouis latere formam arcus triumphalis referente, prope SEGEBERGAM, *ab H. Ranzouio exſtructo.*

IN OSTIO VERSVS ORIENTEM ſub crucifixo.

Ipſum tu Chriſtum, quem crux deſignat, adora,
Atq; tuam placidè ferre memento crucem.

AD VIATOREM.

Non hæc viuo, vel cocto fabrica conſtat
Saxo nec ligno. facta ſit vnde rogo?

Hoc monumentum conſtat pyramide & ſacello, ita vt ſub illa in forma arcus triumphalis ſit ſitum ſacellum in perpetuam memoriam honoris ac virtutis Dn. Friderici II. Danorum regis, &c. ab Henrico Ranzouio eiuſdem vicario, Domino in Bredenberg, propriis impenſis, in via regia prope Segebergam exſtructum. Anno Domini 1588. annum agente LXIII.

IN PARTE ORIENTALI INTIMA, PROpoſitæ ſunt ſequentes leges ingredienti ſacellum cognoſcendæ & obſeruandæ.

HOC SACELLVM, NE EIVS VIOLETVR religio, ingrediens haſce obſeruato

LEGES.

Deum Opt. Max. trinum & vnum ante aram flexis genibus adorato. Manibus immundis nihil contrectato. Omnibus luſtratis, quæ ſaxis inciſa ſunt perlegito. His peractis, Friderico II. Regi Daniæ de placido obitu & vitæ immortalitate gratulator. Et filio eius Chriſtiano IV. cæterisq; Principibus Holſatiæ gubernationem piam pacatamq; exoptato. Secundùm illos, Senatoribus & proceribus regnorum Daniæ, & ducatuum Holſatiæ, &c. nec nõ Henrico Ranzouio, eius liberis, poſteris, familiæq; vniuerſæ ſucceſſus ſalutares atque proſperos precator. Hosq; omnes Deo Opt. Max. commendato. Mortalem deniq; te eſſe memento, & vitæ ſpacium, quod omnib. natura circumſcripſit exiguum, ſanctiſſimè honeſtiſſimeq; concito, vt moriens viuas in omnem æternitatem.

Ab

Ab auſtrali parte, intima Henrici Ranzouii querimonia ſe offert, & eiuſdem conſolatio.

Subſiſte hæc intuens, & mihi Henrico Ranzouio Regum Daniæ, Chriſtiani III. & Friderici II. quondam, & nunc Chriſtiani IV. in Ducatibus Holſatiæ Vicario, LXIII. annum ætatis agenti, pro pietate tua condoleto. Vnius enim anni ſpatio orbatus ſum Friderico Duce Holſatiæ, &c. Domino meo, filia Catharina in Dania, filio Friderico natu tertio in Gallia, nepte Catharina, ex Oligarda filia, in Germania, nec non duobus fratris mei Pauli filiis, Daniele in Gallia, & Iohanne in Polonia, tandem etiam Friderico II. Rege Daniæ, &c. Domino meo clementiſſimo, non tantùm Rege, ſed patre patriæ, cuius Europa vix iam habet pietate, virtute, magnanimitate, fortitudine in rebus gerendis, & conſiliorum felicitate ſimilem. Qui omnes longè diſſitis locis mortui, reſurrectionem vitamq; cœleſtem coniunctim expectant. Iam egomet diſſolutionem mei corporis, vt ſeruus dominos, pater liberos, auus neptem, patruus fratris filios, & grandæuus iuuenes, præpoſtero planè naturæ ordine præcedentes, ad vitæ æternæ ſocietatem quamprimũ ſequar, auidè pieq; deſiderans exopto.

NVLLA CALAMITAS SOLA.

Interim huius expers lector, viue, vale, proſperiori fortuna vtere: quod tibi ex animo precor.

Henricus Ranzouius consolatur semetipsum.

Ipse ego sic casus terræ, tristesq́; ruinas
Consolor, damnis contraria lucra rependens.
Terra est hospitii domus, est mihi patria cœlum.
Aduena sum terris, hæres ac ciuis Olympo:
Hìc paruus dolor est, illic immensa voluptas,
Fide igitur mea mens, & fer, quodcunq; ferendū est:
Mox tibi finis erit requiesq́; petita laborum.

In parte occidentali intima.

Diuo Friderico II. Chr. F. Frid. N. Christian. Pronep. Regi Daniæ, Norucgiæ, Gothię, Wandaliæ: Duci Slesuici, Holsatiæ, Wagriæ, Stormariæ, Dithmarsiæ: Comiti Oldenburgi & Delmenhorstæ, &c. Europæ lumini, Reipub. Christianæ columini: Post immortalia belli pacisq́; opera domi forisq́; insigni cum laude cõfectæ: summi Regis imperio, è regni mortalis statione ad cœleste regnum immortale euocato, anno publicæ sal. cIↃ IↃ XII C. prid. Non. April. ætatis LIII. m. IIX. d. IV. magno patriæ cum incommodo, bonorum omnium incredibili cum luctu, principi optimo maximo P.M.M.P.

ALIVD.

Deo Trino & Vni, Opt. Max. gentis humanæ creatori, sospitatori & sequestro sacrum: & æuiternæ memoriæ glorioſissimi, fortissimi & religioſissimi Principis, D. Friderici II. Daniæ, Norucgię, Gothorum, Vandalorumque regis, patris patriæ, diuorum principum, Christiani III. Friderici I. N. Christiani I. Pronep. qui sui æui monarchas religione in Deum, sinceritate erga

erga confœderatos, virtute & iuſtitia aduerſus cunctos antecelluit: Chriſtianam remp. conſtãtiſſimè aſſeruit: cuius in bello magnanimitas enituit: in pace fides culta, clementia in omnes ordines ſingularis extitit, cãdor penè proprius fuit. Ei Reipub. bono genito, eiuſdem grauiiacturæ donato, poſtquam LIV. annos feliciſſimè exegiſſet, XXIX. regnaſſet, vtriuſq; ſexus ſobolem, tres mares, quatuor filias ex illuſtriſſ. & clementiſſ. Principe, D. Sophia ex Mechelburgenſiũ Ducum ſtirpe oriunda, coniuge ſuauiſſ. ſuſtuliſſet, ac in his Chriſtianũ IV. filium paternarum virtutum hæredẽ, regnorũ ſucceſſorem reliquiſſet ſuperſtitem: terram deniq; cœlo IV. April anno vltimi ſeculi CIↃ IↃ XIIC. Anderſchouiæ in Selandia Cimbrica cõmutaſſet, Roſchildiæ iuxta Mauſoleũ auguſtiſſ. herois Chriſtiani III. patris ſito, Daniel Rogerſius, ſereniſſimæ heroinæ D. Eliſabethę, Angliæ, Franciæ & Hiberniæ Reginę in Daniã ſecundùm legatus, hoc mortale immortalis obſeruantiæ monumentum, Muſarum & Gratiarum cœlo ſculptum, mœſtiſſimus poſuit, ſupremumq; P. V. vouit, &, vt Henricus Ranzouius id hoc loco ſuis inſcriptionibus adderet, petiit.

Partes interiores ab inſcriptionib. etiamnu. vacuæ ſunt: quocirca ibidem hæc leguntur:

Mœrentum locus hic, procul hinc diſcedite læti.

Ergo

Marmoris hoc vacuum lacrymis impleto viator,
Si pietas animum commouet vlla tuum.

ORIENTALIS PLAGA HASCE INſcriptiones extrinſecus obtinet.

DEO TRINO ET VNI SACRVM.

Friderico II. Chriſtiani III. Regis filio, Friderici I. Regis nepoti, Chriſtiani I. Regis pronepoti, Danorum, Noruegiorum, Gothorum & Wandalorum Regi, Sleſuicenſium, Holſatorum, Stormariorum & Dithmarſorum Duci ac Principi, pio, felici, inclyto, Domino ſuo clementiſſimo, A. C. CIↃ IↃ LXXXIIX. IV. Aprilis, ætatis anno LIV. defuncto, Henricus Ranzouius Regiæ ſuę maieſtatis in Ducatibus Holſatiæ Vicarius, mœrens dolensq;, debitæ gratitudinis ergò, in memoriã perpetuam honoris & virtutis maieſtatis eiuſdem hoc ſacellum F F.

Fridericum II. Regem Daniæ alloquitur Henricus Ranzouius.

Qui caput Europæ, qui Martis & artis ad Arcton,
Qui iuris columen, qui pietatis eras;
Hunc tibi, Rex, tumulũ, Friderice, Henricus honoris
Ranzouius ſoboli conſtituiq; meæ.
Vno namq; ſenex anno ſex funera plango,
In quibus, heu, ſummus ſunt tua fata dolor.
Id teſtor. Tu diue meum ne deſpice pignus:
Sic tuus ex merito te tueatur honos.

Henricus Ranzouius ad ſereniſſimum Regem Daniæ Fridericum II.

Dum tibi vita fuit, felici ſorte fruebar,
Eſt nunc per mortem ſors mea verſa tuam.

Conficior

Conficior curis lachrymarum in valle relictus,
Te ſine plena graui vita dolore mihi eſt.
Accipe ſupremos, Rex, quos largimur, honores,
Præſtiterat noſtro te ſupereſſe rogo.
O vtinam viuo potuiſſem præmia iuſta
Reddere: pro meritis accipe nunc tumulum.

IN AVSTRALI PARTE EXTRINſecus videre licet ſequentem inſcriptionem: & ſolarium vnum in plano deſcriptum cum verſibus.

DEO OPT. MAXIMO POSTERItatique ſacrum.

D.D.D.D. Friderico I. Chriſtiano III. Friderico II. & Chriſtiano IIII. proauo, auo, patri ac filio, quatuor ex ordine Danorum Regibus, victorioſis ac potentiſſimis, de ſe & ſuis optimè meritis, HENRICVS RANZOVIVS trium poſteriorum in Ducatibus Holſatiæ &c. Vicarius, ſubiectiſſimæ obſeruantiæ ergò, An. Domini cIↃ IↃ LXXXIIX. ætatis ſuæ LXIII. fieri curauit.

In ſolarium.

Hîc tibi cum numero ſpectantur nodus & vmbra,
Quatria quid doceant, commemorare libet.
Vmbra notat dextrè, quota curſitet hora diei,
Hincq; monet vitam ſic properare tuam.
Aſt in quo ſigno magni lux publica mundi
Verſetur, mira nodulus arte docet.
Si vis ſcire, dies quot quilibet occupet horas;
Id numerus media ſede locatus habet.

PARS OCCIDENTALIS RETINET donationem huic ſacello addictam, hoc modo:

Ego Hen. Ranz. do, lego, dariq; volo quotannis tertia feria Pentecoſtes, peractis ſacris, & proximis ſequentibus tribus diebus, per Presbyteros & Diaconos huius oppidi (quos coniunctim eius rei diſpenſatores, certo laboris præmio conſtituto, ordinaui) ante hoc ſacellum, ad refectionem centum pauperum præfecturæ Segebergenſis, eleemoſynas anniuerſarias, ex reditibus cuiuſdam pecuniariæ obligationis ipſorum fidei traditæ, reſiduamq; horum redituum partem ad reparationem huius ſacelli, quotieſcunq; neceſſaria fuerit, conuerti. Ea tamen lege ac conditione, vt illi reditus à Diaconis ad nullos alios vſus conferantur, nec alio loco eleemoſynæ diſtribuantur. Quod ſi factum fuerit, heredibus, poſteris, familiæque meę Ranzouianæ conceſſi poteſtatem, huic ſacello addictam donationem reuocandi, reditusque ad alios pios vſus transferendi. Et licet hãc formam diſpoſitionis acta ſigillata pleniùs contineant; tamen eius tenorem, ad fidem harum rerum poſteris faciendam, huic tabulæ quoq; incidi placuit.

SEPTENTRIONALIS PLAGA hæc habet:

IEHOVÆ DEO SACRVM.

DEVS OPT. MAX. Quam indidiſti mentem,

tem, animum, vitam, quemq; dabis extremum ſpiritum, voti reus, iure tibi reddo, dedo, addico ego Henricus Ranzouius: qui

Friderico II. Rege Danorum,
Friderico Duce Holſatiæ, dominis meis
Friderico Ranzouio filio meo,
vnius anni ſpacio
præpropera morte ſublatis,
concepti acerbiſſimi doloris
monumentum hoc votiuum,
obnoxia piaque affectione,
contra votum poſui.

Anno Domini 1588. agens annum ætat. 63.

In ſacellum.

Hoc Henricus ego tibi, Rex Friderice, ſacellum
Ranzouius ſumptu condo ſacroq; meo.
Vt faciam non me mouet oſtentatio, ſuadet
Vnicus ille bono principe dignus honos.
Talis enim rex noſter eras, ea gloria qualem
Poſtulat. haud alius nempe parente bono.
Ergo tui placidè cultoris ſuſcipe pignus:
Sic tua ſit virtus neſcia nocte premi.
Quisquis adis autem fanum, prece numen adora,
Idq; pio ſimiles pectore poſce Duces.

Ad viatorem.

Si pia maiorum violas monumenta viator,
Vltrices furias experiere breui.

Opus abſolutum diebus
CCXX.

PYRAMIS

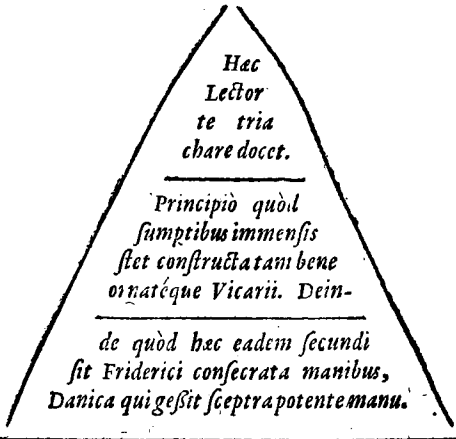

Denig, ſublato in cœlum, quod culmine ſignet,
Calceq, quâ facta eſt, purâ, ſine crimine puram
Quilibet vt viuat vitam, mortalia linquat,
Et crebrò ſolum ſuſpiret, anhelet Olympum.
Hæc vbi cognoſti, ex animo bona multa precare
Ranzouio domino, & quò te via ducit euntem;
Perge ſtatim, & felix longiſſima tempora viue.

H. R. 1590. V. R.

OBE-

OBELISCVS RANZOVIANVS SEGEBERGENSIS

altus pedes 52½

AD ORTVM.

Sanctæ & individuæ Trinitatis honori: nec non in Friderici II. Regis Daniæ, ac progenitorum, posterorumq; suorum memoriam

HVNC OBELISCVM STATVI CVRAuit Henricus Ranzouius

Ab orbis principio 5552.
A Christo nato 1590.
Ætatis anno 65.

Sincero trinum quem corde fatemur & vnum,
In laudem sunt hæc cœpta peracta Dei.
Vtq; Fridericum dignè post fata celebrent,
Sub quo florebat Dania rege potens.
Et sint natorum natis, abauis atauisq;
Ranzouiis, dium mentio grata senis.

In tintinabula è corona obelisci dependentia.

Hoc diadema sonum vt ventis spirantibus edit;
Sic tua laus nusquam rex Friderice silet.

Item.

Hoc opus exstruxi Henricus Ranzouius, omne
Numinis in laudem, conditor alme, tui,

Et ſimul in Danaûm Friderici Regis honorem,
Totiusq; mei ſeminis, atq; domus.

Ad occaſum.

Pro meritis, Friderice, tuis, Rex optime regum,
Hæc monumenta tibi dedico, ſacro, ſtruo.
O vtinam maiora mihi præſtare liceret,
Hoc totus ſtares aureus ipſe loco.

Ad meridiem.

Quem Regi & vobis Obeliſcum dedico, nati,
Ad virtutis iter nobile, calcar erit.
Certúmq; indicium, quærendas æthere ſedes,
Et nihil in terris certius eſſe nece.

Ad ſeptentrionem.

His viſis, lectis, placidè diſcede viator,
Cunctáq; ſtructori fauſta precare meo.
Perpetuò infelix & deteſtabilis eſto,
Qui ſacrum in minimis hoc violabit opus.

In evndem Obeliscvm.

Inſiſtit terræ, caput inter nubila condit,
Aëreas penetrans en Obeliſcus aquas.
Quo ſe Ranzouius, Cimbrorum gloria gentis,
E terrâ ad ſuperos hac quaſi voce vocat.
O mea mens ſurſum, quem tendis, dirige curſum.
Mens oblita ſoli, ſuſpice regna poli.
Optima pars mundi cœlum eſt, pars peßima tellus:
Tellurem ô liceat linquere, & aſtra ſequi.
Quisquis es, hæc imitare ſenis pia vota beati,
Hic tibi nec viſus fruſtra Obeliſcus erit.

Nathan Chytræus.

IBIDEM.

IN MONASTERIO.

Henricus Ranzouius, domini Ioannis, Equitis aurati filius, huius arcis præfectus, auo ſuo materno Gerhardo VValſtorpio, ex pia matris ſuæ poſtulatione, anno 1562. hoc monumentum conſtruxit.

IBIDEM

Sub inſignibus Gentis

VVALSTORPIÆ.

Henricus Ranzouius, D. Ioannis filius, huius arcis præfectus, inſignia VValſtorpici generis huic parieti appenſa, fere abolita, in gratiam ac memoriam aui proauique materni, hîc ſepulti, redintegrari iuſſit.

ITZEHOAE.

IN D. LAVRENTII.

SVb vicino lapide Magdalena Ioannis equitis aurati filia, à patre fratribusque primò honorificè condita eſt, deinde in paternum conditorium per Henricum fratrem tranſlata, quæ nupſerat viro nobili Oſvvaldo à VViſch; & cùm vixiſſet annos 29. & menſes circiter quinque, diem ſuum in puerperio clauſit. antè tamen puerulum enixa, cum quo tumulata eſt. Anno Domini 1557. die 5. Auguſti.

IBIDEM.

Anno Domini 1579. H. Ranzouius cryptam ſepulchri ſui paterni corporibus fere completam, ampliorem fieri curauit, pro ſe, filiis ac filiabus ſuis, & in ſarcophago lapideo, quem in medio cryptæ poſuit, ſeſe ſepeliri hæredibus iniunxit.

IBIDEM SVPRA MONIMENtum Io. Ranzouii.

HENRICVS RANZOVIVS filius ad patrem.

Accipe chare pater quæ munera dedico natus,
Sintq; precor cineri munera grata tuo.
Tu mihi das lucem vitæ, do mortis honores.
Heu heu quàm diſpar gratia noſtra tua eſt!

cIↃ IↃ LXVI.

IOANNI RANZOVIO, nobili Holſato, equiti aurato, qui poſt ſuſceptum balthei militaris decus, & perluſtratas remotiſſimarum gentium prouincias, quantum pacis belliq́ue artibus, omnibusq́ue corporis atq; animi eximiis bonis eniti potuit, id omne, ſecundùm pietatem in Deum, vni patriæ, eiusque laudatiſſimis Principibus Friderico I. Chriſtiano III. & Friderico II. Danorum ex ordine Regibus, huiusq́; patruis Ioanni & Adolpho Holſatiæ Ducibus impendit, feliciſſimo euentu. Vtpote ſummus cum imperio iuſto dux, exortis ſubinde bellis deſtinatus, ſemper victor, qui præter

præter captas deditasq; vrbes atque arces, profligatos eiectosque procul Cimbricis & Holsatis finibus hostes, rebellium Dithmarsorum contusam ac fractam armis contumaciam, octies patentibus in campis diuersis præliis superatas hostiles acies, vel ab ipsius indulgentia, vel à fœda fuga vitam coëgerit impetrare, illustri & fidei erga patriam, eiusque Principes, & clementiæ erga victos gloria, quam ad fatalem maturæ senectutis horam, sine fortunæ ludibrio perduxit, sicque domi suæ, ætatis veniam nactus, omnibus animi sensibus integris, in carissimæ coniugis, filiorum & nepotum complexu, æterno numini spiritum, à quo acceperat, firma in Christum fide, & certa resurrectionis spe confirmatus, reddidit, Henricus & Paulus filii, parenti amantiss. mœrentes posuêre. Oppetiit anno Domini M. D. LXV. die XII. mensis Decemb. cùm vixisset annos LXXIII. & mensem vnum.

Vxor eius Anna VValstorpia vixit annos 72. reliquit nepotes ac pronepotes numero 48. mortua anno Domini 1582. 29. die Decemb.

DEFVNCTA LOQVITVR.

Vltima VValstorpûm proles hîc Anna quiesco,
Iuncta viro, gnatæ, filiolaq́; senex.

DIES MORTIS, ÆTERNÆ VITÆ NATALIS EST.

Des zeitlichen lebens außgang iſt des ewigen anfang.

IBIDEM.

PAVLVS RANZOVIVS, Ioannis filius, in viridi ætate, apud Philippum Landgrauium Haſſiæ educatus, poſtea Alberti primi, Ducis Pruſſiæ cubicularius factus, deinde cum Duce Adolpho ad Caroli v. aulam ſe contulit, ac deinceps Metenſi obſidioni ſignifer adfuit. Cum eodem Duce Adolpho primùm ad bellum Dithmarſicum, deinde ad expugnationem Gothanam profectus; denique cùm Dux Albanus Adolphum Regis Hiſpaniarum nomine, ad ſocietatem belli cum bis mille equitibus euocaret, eius militiæ Legatus factus eſt; qua finita expeditione, domum rediens, diuturno morbo correptus, in complexu matris, vxoris ac fratris, firma in Deum fide, ac glorioſæ reſurrectionis ſpe certiſſimâ, vitam cum morte commutauit. Anno 1579. Cal. April. cùm vixiſſet annos 51. menſes 5. dies 6.

IBIDEM.

Anno à nato Chriſto 1582. 4. Cal. Ianuar. obiit nobilis & pia matrona ANNA VVALSTORPIA, Ioannis Ranzouii coniux, poſt obitum mariti XVI. anno, ætatis verò ſuæ anno 72. cùm vidiſſet filios, filiorumque eorum liberos, nepotes ac pronepotes numero 48. quos omnes, non minùs quàm ſemetipſam moriens Deo commendauit. Hanc H. R. primogenitus eius filius, in hoc templo ſepultu-

ræ man-

tæ mandari, corpusq; eius cum mariti ac liberorum ossibus coniungi, nec non mœrens hoc monumentum eius memoriæ locari curauit.

IBIDEM CENOTAPHIVM.

Henricus Ranzouius, Friderici II. Regis Daniæ Consiliarius, tam vtriusque Ducatus Slesuicensis & Holsatiæ, quàm Dithmarsorum Gubernator, IOANNI RANZOVIO, filio suo infelici, natu minimo, qui candore animi, religione in Deum, pietate erga parentes, caritate in fratres sororesque insigni fuit, Heidelbergæ, dum literis operam nauaret, ac Principibus Holsatiæ D. Friderico & Philippo adesset, in ipso ætatis flore peste exstincto, in memoriam eius, ac futuræ immortalitatis spem, hunc tumulum honorarium, apud conditorium maiorum, à se sibi ac posteris etiam destinatum, mœrens dolensq; FF.

Cùm mihi canescens tumbã tumulúmq; paraſſem,
Quo, tu nate, meos contegeres cineres:
Sunt vbi compoſiti poſt acta tempora vitæ,
Cum patre germanus, cum genitore ſoror.
Tu quoq;, dicebam, ſimul hîc ô nate quieſces,
Cùm tibi ſupremum finiet hora diem.
Obſtitit hei fati vis, ac immobilis ordo,
Te procul à patria ſurripuitq; tua.
Sic priùs exequias tibi ſum præſtare coactus,
Qui me debueras ad mea buſta ſequi.

Hæc tibi ſint igitur luctus monumenta paterni,
Hæc patrimonii ſint tibi, nate, loco.
Et quoniam transacta meæ pars optima vitæ;
Spero mihi ſummum non procul eſſe diem.
Spiritibus noſtris quo coniungemur, & vnà
Viuemus faciem iugiter ante Dei.

IBIDEM.

Catharinæ Ranzouiæ filiæ, Friderici Alefeldii vxori, poſt vnius diei morbum, ſubitæ mortis caſu abreptæ, cùm vixiſſet annos 23. menſes 5. dies 13. horas 4.

Henricus Ranzouius, Vicarius Regius, & Satrapa Segebergenſis, ac Chriſtina ab Halle, parentes, præpoſtero naturæ ordine, in ſenio ſuperſtites relicti, inſperatum hoc memoriæ ſacrum ſtatuerunt.

IBIDEM.

FRIDERICO RANZOVIO, Henrici filio, Archidiacono & Canonico Sleſuicenſi, teneris annis in aula Electoris Auguſti educato, Latinæ linguæ non ignaro; qui, cùm quinque expeditionibus interfuiſſet, primùm Colonienſi apud Ioannem-Caſimirum Palatinum, anno 83. Secundò Liuonienſi verſus OEſel & Arnsburgum, cum regio Danico Admiralio, anno 84. Tertiò cum Erneſto de Mandelſchlo in Gallia, anno 85. Quartò verò in Belgio, anno 86. vbi vnius turmæ equitum ductor fuit: Ac tandem in Gallia anno 87. Regis Galliæ Hen-

rici

rici III. partes ſecutus, non procul à Chaumperaulx à ſicariis globo aliquoties ex inſidiis traiectus periiſſet: Henricus parens, qui Catharina filia, & Catharina, ex filia Oligarda, nepte, & tandem filio natu tertio Friderico in Gallia; nec non duobus fratris ſui Pauli filiis, Ioanne in Polonia, & Daniele etiam in Gallia, ſpatio vnius anni orbatus eſt, ſenex iuueni, mutato naturæ ordine, ſummo animi dolore affectus, inſperatum, minimeq; opinatum hoc monumentum ſacrauit.

Non laudes æquare, ſed exſuperare parentum,
Vinceréq; haud vinci, mens mihi firma ſtetit.
Diis aliter viſum, qui mortem Marte propinant,
Laudem per fraudem, viuere péq; necem.
Nil moror, igniuomi pereo quòd fulmine teli.
Hoc queror, hoc doleo, clam quòd ab hoſte necor.
Sic eſt. ſæpe malum peregrè comitatur euntes,
Atq; ibi mors præſtò eſt, longè vbi abeſſe putas.

PARENS FILIO.

Diſpenſante Deo, quæ fiunt, omnia fiunt,
Hic bene agit, quod agit, ſeu graue ſeu leue ſit.
Hic mihi te natum dedit, hic te rurſus ademit,
Patre dolente procul, matre gemente procul.
Et procul à patria terra noſtriq; ſepulchris,
Quæ mihi iamdudum, condiderámq; tibi.
Sed bene habet; Patria omne ſolũ, & veriſſima cœlũ,
In quo te viuum, nate, videbo iterùm.
Cùm mihi te reddet, qui te mihi ademit Ieſus,
Et veniet ſummo turbine ſumma dies.

Interea has lacrymas, & quæ tibi iusta parento
Nolens atq; volens, signa doloris, habe.
Vin mage? nolo pater. Quî fili? Fata recusant,
Nec libet. Ah liceat, non licet. Ergo vale.

SVPRA CRVCEM.

Hoc altare à Breidone Ranzouió A.C. 1456. consecratum est sanctæ & indiuiduæ Trinitati, & ab ipsius filiis Hermanno, Marquardo, Petro, Henrico, Paulo, eorumque posteris, perpetuis annuis prouentibus liberaliter dotatum.

INFRA CRVCEM.

Caius Ranzouius, Henrici Vicarii Regii filius, Præpositus Hamburgensis, qui Latinam & Gallicam linguam calluit, cùm aliquot annos in Aula Regis Daniæ Friderici II. substitisset, & ab eo decem millibus Thalerorum, eò quòd cum litteris regiis, pacem concernentibus inter Regem Hispaniarum, Reginam Angliæ, & Belgicos status, in Belgium missus, & captiuus non leues ibidem iniurias sustinuerat, donatus fuisset: in aulam Brunsuicensem cum coniuge Henrici-Iulii Episcopi Halberstadiensis, ac Ducis Brunsuicensis & Luneburgensis, profectus est. Postea verò ab Archiepiscopo Bremensi & Holsatiæ Duce, D. Iohanne-Adolpho, in numerum Consiliariorum Holsatiæ ascitus, & ampliſſimæ præfecturæ Gottorpiensis Administrator designatus,

cùm

cùm ad prouinciam ſibi demandatam contenderet; ac vix Bredenbergam ad lares patrios veniſſet; ibiq; ex febri poſtilenti dies 14. decubuiſſet; immatura, proh dolor, morte præreptus, ſponſus obiit: A. C. 1591. die 20. Aprilis, circa horam 7. veſpertinam, æt. 28. menſium 8.

INSCRIPTIO LAPIDIS, IN AEDICVLA S. Georgii extra vrbem Itzehoënſem.

Ego Henricus Ranzouius, Iohannis filius, Chriſtiani III. Friderici II. & Chriſtiani IV. Daniæ Regum Vicarius, S. P. Q. Itzehoënſi & pauperibus, hos lapides, numerum decem millium excedentes, ad ædificationem huius Fani DD. An. Chriſti M. D. XCI. ætatis 66.

Epigramma.

Quid lapis iſte? pii autoris pia munera ſignat.
Munera quæ? Lapides, vnde ſtat iſta domus.
Autor quis doni? Henricus Ranzouius autor,
Inſigni cuius de pietate fluit.
Dat miſeris: miſeri pro tanto heroë precantur,
Vt placidè, at ſerò, cœlica regna petat.
Heroëm tellus, cœlum, maria alta loquentur,
Donec in hac ſaxum mole ſuperſtes erit.

INSCRIPTIO SACELLI Itzehoënſis.

Ego HENRICVS RANZOVIVS trium Daniæ Regum in Ducatibus Vicarius, ex vnanimi Dn. Abbatiſſæ Catharinæ Alefeldiæ, & Con-

ſulum vrbis Itzehoæ, ac templi ibidem D. Laurentii curatorum conſenſu, quibus ad ædificationem eiuſdem tetradrachmas dedi, Anno à partu ſemper virginis 1591. ætatis verò meæ 66. hanc ædiculam ſeu ſacellum exſtrui, Deoq; trino ac vni dedicari ac conſecrari feci, inque illud ex auita iam penitus repleta, & nimis anguſta crypta, patris, matris & filii Caii corpora transferri curaui, vt eſſet tam meiipſius, coniugisque Chriſtinæ ab Hallen vnicè cariſſimæ, & poſterorum, quàm vtriusque parentis & filii conditorium commune. Cum quibus etſi nunc non queo loqui: tamen à morte inuicem oſſa miſcebimus noſtra; & quemadmodum in terris viximus vitam mortalem; ſic iterum reſuſcitati in cœlis viuemus æternitatem æternam.

Condidit Henricus monumentū hoc nomine Ranzo Proſe, próq; ſuæ poſteritate domus.

INSCRIPTIO SARCOPHAGI, QVEM idem Henricus Ranzouius, mortalitatis memor, ex ſolido lapide excauari, & in prænominati conditorii medio, ad ſe in eo ſepeliendum, poni curauit.

In hoc ſarcophago conditus eſt Henricvs Ranzovivs, Iohannis equitis aurati filius, Henrici nepos, Bredonis pronepos, Caii abnepos, Regis Daniæ Chriſtiani III. Friderici II. & Chriſtiani IIII. olim vices in Ducatibus Sleſuicenſi, Holſatiæ & Dithmarſiæ gerens, Præfe-

Præfectus arcis Segebergenſis, Dominus in Bredenborg, Ranzovv, Ranzouisholm, Nutſchovv, Melbeck &c. qui vixit annos mortuus Anno

IOB. XIX.

Et ego ſcio redemptorem meum viuere: & in nouiſſimo die me è puluere excitabit.

HENRICVS RANZOVIVS VICARIVS Regius ad imitationem Pontani de ſuo ſarcophago.

Viuus lapideum hunc mihi paraui lectulum,
In quo iacerem mortuus.
Noli obſecro me mortuum laceſſere,
Qui viuus obfui nemini.
Henricus ille namq; ſum Ranzouius
Regis Dani vicarius.
Quem plurimùm plures amarunt Principes,
Suiq; paſſim ſubditi.
Quem docti honeſtarunt viri, cumq; improbis
Laude cumulauerunt probi.
Nunc, hoſpes, ecquis ſim, aut mage fuerim, tenes:
Veruntamen qui tu ſies,
Non cognitum eſt mihi. igitur vt teipſum bene
Noſcas rogo. His longum vale.

ALIA MONVMENTI INSCRIPTIO.

Hîc depoſitæ ſunt Ioannis Ranzouii Equitis aurati eiuſdemque vxoris Annæ VValſtorpiæ, & Magdalenæ eorum filiæ, ſicuti & huius filioli & Caii, Henrici Vicarii R. filii, exuuiæ.

IN PARIETE TEMPLI ITZEHOENSIS.

DEO TRINO ET VNI S.

Henricus Ranzouius Iohannis filius, Regiæ Maieſtatis Daniæ in Ducatibus locum tenens, Dominus in Bredenberg, Drakenburg, Rintelem, VVillingsbuttel, Hatſtedt, Tuſchenbeck, Ranzouisholm, VVandesbeck, Bucken, Melbeck, Redingſtorp, Ouendorp, Nutſchovv, Nuchel, Gronovv, Stelnovv, Erfradt & Ranzovv, hoc monumentum in honorem ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, ac memoriam maiorum ſuorum, iuxta altare S. Trinitatis ſepultorum, propter loci commoditatem, hic poni curauit. Anno 1578.

SVPRA MONVMENTVM.

Naſcendo morimur, vita altera morte paratur.
Vita hæc mors: mortis funera finis erunt.

Si vita cenſes defunctum me eſſe, viator,
Falleris, annexa quadratione probo.
Præclarum in terris nomen poſt fata relinquo,
Spiritus in ſummo viuit quatq; polo.

ALIVD.

Viuo, pòſt moriar: ſic fert diuina voluntas;
Hæc quæ vult, eadem me quoq; velle decet.
Vita mihi melior continget temporis huius.
Vitâ; quam vixi, vita operoſa fuit.
Quam ſpero vitam, Chriſti mihi ſanguine parta eſt.
Hac dabitur læta pace, Deoq; frui.

Eiuſdem.

Eiuſdem.

Sat mihi, ſat laudi, caris vixi ſat amicis,
Mors mihi ſperati muneris inſtar erit.
Ergò fama vale, ſpes & fortuna valete,
Tu quoq; rex clemens, patria, ſtemma, vale.

ALIA EIVSDEM TVMVLI INSCRIPTIO.

Sunt his tres nati tumulis, ſunt tresq; nepotes
Ranzouii, qui ſex ordine bis duo ſunt.
Ianus & Henricus, Breido, Caiusq; ſepulti,
Filius atq; parens, ac auus, ac proauus.
Ordine Ranzouidum veteri de ſtemmate nati,
Reddet at, horum animas quattuor, vna dies.
Henricusq; nepos, qui ſtemmate natus eodem,
Quattuor his iungi poſt ſua fata cupit.

PRECES H.R. PRO FELICI EX HAC vita exitu.

Alme pater, vitæ qui das primordia noſtræ,
Quiq; ſacra nobis numine ſemper ades:
Fac etiam vitæ felix ſit vt exitus huius,
Vltima nec mortis ſit grauis hora mihi.
Patria, fama, domus, ſpes, Rex, fortuna, valete,
Sat mihi, ſat vixi, Cimbria clara, tibi.
Diſſolui cupio vitæ pertæſus, & eſſe
Cum Chriſto. Chriſto dulce vocante mori.

MORVS DE MORTE.

Nos ſemper mortem procul, & procul eſſe putamus,
At mediis latet hæc abdita viſceribus.
Paulatim morimur, momento exſtinguimur vno,
Lampas vt hîc oleo deficiente perit.

PYRAMIS NORDÖENSIS PROPE ITZEHOAM.

Saluus & incolumis dum rex tibi, Dania, viuit,
Ranzouidûm felix ſtemma genúsq; manet.

Pyramis hæc quadrata, & in apice acuminata, ex albo lapide Buckeburgẽſi ſupra montem conſpicuum, apud pagum Nordöe, non procul à ciuitate Itzehoënſi erecta eſt. cauſa ex inciſis illi litteris patet.

LATVS ORIENTALE.

DEO TRINO ET VNI SACRVM.

D. Friderico I. Chriſtiano III. Friderico II. auo, patri, ac filio, Danorum Regibus piis, victorioſis, ac bene de ſe meritis, Henricus Ranzouius, duorum poſteriorum in Holſatia Vicarius, nec non Iohanni Ranzouio, Annæ VValſtorpiæ, parentibus gratitudinis ergò, tum ſibi ac vxori ſuæ Chriſtinæ ab Halle, filiisque ac filiabus Franciſco, Bredoni, Friderico, Gerhardo, Theodorico, Caio, Iohanni, Magdalenæ, Catharinæ, Eliſabethæ, Oligardæ, Margaretæ, & horum poſteris poſuit.

An. Dom. M. D. LXXVIII. ætat. ſuæ LIII.

Henricus Ranzouius mortuus anno Domini ætatis

LATVS

LATVS OCCIDENTALE.

Hüt dich mit fleiß / vnd nicht zerbrich /
Was zur gdechtnis iſt auffgericht /
Dann wo ſolches von dir geſchicht /
Verbleibt die ſtraff gewißlich nicht.
Hiemit befehl ich Leſer dich
In Gottes ſchirm ſtets ewiglich.

HENRICVS RANZOVIVS HOC latus memoriæ fratris Pauli, ac Magdalenæ ſororis dedicauit, anno Domini 1578.

Spes ſalutis ipſam fæuitiam doloris leuat.

Pyramis æthereas velut eſt educta ſub auras,
Quà iacuit plano Gracia clara ſolo:
Vt moneat, nobis quærendas æthere ſedes,
Virtuti & proprias eſſe ſub aſtra vias:
Sic patulis, Henrice, tibi eſt quoq; pyramis aruis
Condita, quæ cœli fert caput alta plaga.
Vt moneat cœlum patriam poſt fata petendam,
Quà virtus pretium dulce laboris habet.
Pectora quadratum ſignat conſtantia ſaxum,
Quæ leuis accurſu non mouet aura ſuo.

LATVS SEPTENTRIONALE.

Conſtruxit tribus ex ordine Danorum Regibus, ſibi ac ſuis, Henricus Ranzouius hoc monumentum; poſteritas exoptatiſſima, vt inuiolatum maneat rogat, æternæq; te diuini-

tati, in omnia orbi ventura sæcula commendat.

Anno à principio mundi 5540.
Anno à diluuio inchoato 3484.
Anno à Christo Deo nato 1578.
Anno à nato Pseudopropheta Mahometa——————985.

Operis violator infelix esto.

LATVS MERIDIONALE.

Vmbra horas Phœbi designat climate nostro.
Nodus, quod signum sol tenet, arte docet.

Saluo Rege Daniæ
Felices Ranzouii.

NOSOCOMII GRONOVIENSIS PROPE LVBECAM.

DEo Opt. Max. honestæque hominum societati conseruandæ, nec non ærumnosæ pauperum inopiæ, & senectuti subleuandæ pium præstituri officium, hoc oppidulum atq; Nosocomium suis impensis exstrui curarunt Henricus Ranzouius, & Christina ab Halle, coniuges, domini & hæredes in Bredenberg, Drakenburg, &c.

CHILO-

CHILONIAE.

IN MONASTERIO FRANCISCI.

EPITAPHIVM ADOLPHI COMITIS HOLSATIÆ.

Monachi loquuntur.

QVondam noſtrorũ pater & ſpeculũ Dominorum,
Laus Holſatorũ, Comes Adolph, regula morum,
Hîc ſitus eſt flos florum, & bonos & gemma bonorum,
Cui dedimus ſertum noſtrorum more Minorum,
Ne prauorum animæ noceat fraus Dæmoniorum.
Oramus Deus vtq; receptet in alta polorum.

IN BASILICA RANZOVIANA VNA.

Henricus Ranzouius fieri curauit, Anno Domini 1562.

Virtus poſt funera durat.

In altera.

H. R. Vicarius Regis, ſibi ac ſuis hanc domum conſtruxit, anno Domini 1575.

Domini benedictio ditat.

IN TEMPLO.

D. Ioannes Ranzouius, eques auratus, trium regum Daniæ ſummus bellorum Dux ac Conſiliarius, hîc ſacras conciones audire ſolitus eſt. Occubuit anno 1565. 12. Decemb.

WANDESBVRGI PROPE HAMBVRGAM.

HEnricus Ranzouius, Ioannis equitis aurati filius, caſtellum hoc Wandesburgum ſuis ſumptibus & impenſis funditus ædificari & exſtrui curauit, anno poſt partum Virginis 1568, vt patriæ ſuæ ſibi cariſſimæ, decora & ornamenta augeret, & ſibimetipſi, vxoriq; & poſteris ſuis domum pulcram & ſeceſſum amœnum pararet.

IN ARCE MELBECA.

HEnricus Ranzouius, Ioanni Ranzouio, Annæque Walſtorpiæ, parentibus benemeritis, nec non ſibi ac vxori ſuæ Chriſtinæ ab Hallen, filiisque ac filiabus, Franciſco, Breidoni, Friderico, Gerhardo, Theodorico, Caio, Ioanni, Magdalenæ, Catharinæ, Eliſabethæ, Oligardæ, Margaretæ, & horum poſteris poſuit, anno à principio mundi 5537. à diluuio inchoato 3481. à Chriſto nato 1576. Conſtruxit ſuis H. R. hoc monumentum, poſteritas exoptatiſſima, & vt inuiolatum maneat, rogat, æternæque Trinitati te commendat.

SLESVI-

SLESVICI.

IN SVMMO TEMPLO.

HAc dux magnanimus patriæ ſeruator Ericus
Woldemari natus cum patre tectus humo eſt.
Pater anno Domini 1314.
Filius 1325. obiit.

IBIDEM
Monimentum eſt ſatis magnificum Friderici I. Regis Daniæ, cum hac inſcriptione:

Qui pius eſt quondam merito cognomine dictus
Danorum hîc tegitur Rex Fridericus humo.
Moribus egregiis non degenerauit auorum,
Chriſtiade primo de genitore ſatus.
Pacis amans fuerat, qui dum moderatur habenas,
Hoſtibus à ſeuis Dania tuta fuit.
Syncera heroum nulli pietate ſecundus,
Munifica fuerat quo nego mente prior.
Regno præfectus, rerum duo luſtra potitur,
Inuida cùm vitæ ſtamina Parca ſecat.

EPITAPHIVM
Iohannis Ducis Holſatiæ, qui obiit anno Chriſti 1580.

Principis hoc tumulo Iohannis membra quieſcunt,
Cimbrica cui fuerat ſubdita terra duci.
Iuſtitiam coluit, crudelia bella peroſus,
Et placido fouit pectore pacis opes.

Dithmarſos domuit cum Rege & fratre ferotes,
Fortiter vltus auos Marte fauente ſuos.
Auſonias oras etiam grandæuus adiuit,
Et varias vrbes viſere cura fuit.
Coniugii expertem decreuit ducere vitam,
Ne nimis Holſatas debilitaret opes.
Eripitur fatis ſenio confectus, & arce
Nunc capit atherea gaudia læta poli.

FLENSBVRGI.

ANno Domini 1571. Henricus Ranzouius hanc domum, cùm à tractatione pacis inter Daniæ ac Sueciæ reges inſtituta rediiſſet, fieri fecit.

PATRIA ET DOMVS OPTIMA COELVM EST.

ODENSEHAE.

GErhardo Ranzouio, Pauli filio, Ioannis nepoti; qui, cùm in hoc oppido Odenſehe, à Rege Daniæ Friderico II. Ducatus Sleſuicenſis, Principibus Holſatię, Ioanni & Adolpho, in feudũ concederetur, ſingulari certamine commiſſo cum alio nobili Holſato, quem rurſus grauiter vulnerauit, enſe traiectus, ac hîc præſente Rege, ac Ducibus, nec non proceribus Daniæ ac Holſatiæ, ſepulturę honorificè mandatus

datus ab Henrico Ranzouio patruo: Beata mater, quæ maritum, filiam, & iam hunc filium natu maiorem ferè ſpatio vnius anni amiſit, mœrens non ſine luctu, dolore ac lacrymis, collocauit. Diſceſſit anno Domini 1580. die 19. Maii. Ætatis 26.

IN PAGO WESTENSEHE.

NObili viro DANIELI RANZOVIO, Equiti Holſato, domino caſtrorum Nienhoues, Troieburgi & Woldenborn, belli inter ſereniſſ. Danorũ regem Fridericum II. & Suecos, per ſeptennium geſti, ſummo Duci & primario adminiſtratori: multarum pugnarum acerrimarum, cum Suecis manu prorſus impari commiſſarum, victori; in illorum regione viarum abſtruſarum, & antehac incognitarum inueſtigatori ac inuentori: earundemq; vrbiũ, pagorum & agrorum euerſori ac depopulatori: de Rege ac regno Daniæ optimè merito, gentili, cognato & amico ſuo cariſſimo, qui in obſidione arcis Warburgæ torméto ictus, moriendo vincens, vitam viriliter profudit: HENRICVS RANZOVIVS D. Ioannis filius, hoc non tam priuati, quàm totius Daniæ ac Holſatiæ luctus perpetuum monumentum mœrens non ſine lacrymis erexit. Exſtinctus eſt anno 1569. die 11. Nouemb. Anno ætatis ſuæ quadrageſimo.

INSCRIPTIO FONTIS IN PAGO MVNSTERDORP.

HVnc fontem, olim D. Sixto ſacrum, & potu contra febrim ſalubrem, vetuſtate collapſum H. R. anno Domini 1587. reſtaurauit.

Non procul à celebris Bredebergæ mœnibus arcis
Fons eſt, qui Sixto dicitur eſſe ſacer:
Corpora lethali qui febre leuare putatur
Horrida, quæ quartâ luce redire ſolet.
Scilicet hæc virtus patuit per ſomnia Galli,
Ex quo quis medicas hauſerat æger aquas.
Hunc pius Henricus Ranzo reparauit, & illi
Reſtituit fonti, quod fuit antè, decus.

CATHARINÆ RANZOVIÆ filiæ, Friderici Alefeldii vxori, poſt vnius diei morbum ſubito mortis caſu abreptæ, cùm vixiſſet annos 23. menſes 5. dies 13. horas 4. HENRICVS RANZOVIVS Vicarius Regius, ac CATHARINA ab Halle parentes, præpoſtero naturæ ordine, in ſenio ſuperſtites relicti, inſperatum hoc memoriæ ſacrum ſtatuerunt.

Hac ego Fridrici coniux Alefeldii in vrna
Dormio Ranzouiæ lux Catharina domus.
Nil nil præclari generis mihi profuit ortus,
Nil teneræ ætatis tempora prima meæ.
Omnia mors aufert, diadema ligonibus æquans,
Omnia Parcarum tollit auara manus.

Diſce

Diſce hinc, quicunq; es, noſtram qui præteris vrnam,
Quid ſis, quid fueris, quidve futurus eris.
Nil aliud mortalis homo eſt, quàm labilis aura,
Puluis, imago, vitrum, flos, cinis, vmbra, ſonus.
Nil aliud fragile hoc corpus, quàm putre cadauer,
Et dira illuuies congeriésve luti.
Nil aliud vita hæc, quàm ſemita plena malorum,
Cumq; dolore labor, cumq; labore dolor.
At mors æterna eſt requies, via certa ſalutis,
Et torrens vitæ principiumq; nouæ.
Felix qui Domino, cùm poſſit viuere, viuit,
Et Domino moritur, cùm venit hora mori.

APENRODAE.

INSCRIPTIO MONVMENTI IDÆ RANZOVIÆ.

IPSA LOQVITVR.

OPtimum quidem eſt, Sileno teſte, non naſci, aut natum citò mori. Aſt ego illud improbo, hoc probo. Illud, inquam; Si enim non nata, nec homo, nec imago Dei opificis fuiſſem. Hoc; Si enim non tam citò mortua, multis expoſita fuiſſem morbis & periculis. Cùm itaque per mortem ad vitam, de peregrinatione ad patriam, ab æſtu ad refrigerium, ex agone ad brauium, dulci ſomno ſopita peruenerim, gratulor mihi, quòd & ego IDA idea & imago Dei mei naſcendo facta, quodq; citò morien-

do ego Ida ita innumeris ſim præreptà malis: Nunc autem trimula hîc Apenrodæ ſub monumento à patre Caio Mauritii filio, & matre Eliſabetha Henrici trium Daniæ Regum Vicarii filia, vtriſque Ranzouiis erecto, reſurrectionem carnis exſpectans recubo, mortua 24. Februarii, ſepulta 27. Martii, annò Domini 1591.

INSCRIPTIO ARCIS RANZOÆ.

Henricus Ranzouius ſereniſſ. Danorum Regis Produx Cimbricus, hanc arcem Ranzoam à gentilibus ſuis 57000. Daleris emit, & de integro ædificauit anno Domini M. D. XCII. agens annum ætatis LXVII.

Omnipotens faxit ſtirps vt Ranzouia ſedes
Incolat has placidè poſſideatq; diu.

BEL-

BELGICA.

BRVXELLIS.

ANno 1558. exeunte Decembri in exequiarum Caroli v. pompa funebri nauis supra L. pedes longa Phil. regem Hispaniæ admirabili arte & opere præcessit, cuius sinistræ parti sequentia inscripta legebantur:

Non auri sitis aut famæ ambitiosa cupido,
Non sceptri persuasit amor, tot adire labores:
Humani sed te generis pia cura coëgit
Nauibus ignotas inuestigare per oras,
Queis sacra inferres, populos Christoq; dicares,
Membra salutifera lustrans aspergine lymphæ.
Fide Indis inuecta,
Tuneto capto & restituto, captiuisque
Metone Coroneq; vi captis. (reductis.
Germania Bohemiaq; sedatis.
Geldria recepta.
Alphrodisio deleto.

Ad latus dextrum.

Successus neq; te, Cæsar, spes certa petiti,
Destituit: donec te littore soluit Ibero:
Neptuno sternente viam, & Tritonibus vdis,
Auspiciis veneranda tuis, transq; æquora vecta

Relligio, tandem auriferis allabitur Indis?
Luce noua irradians merſas caligine mentes?

Mari pacato.
Tremiſſeno reſtituto.
Solymanno profligato.
Orbe nouo inuento.

DE PVPPI VEXILLVM MAGNVM dependebat, cum hac inſcriptione:

Imp. Cæſ. Carolo Max. P. F. Auguſto, Gal. Indico, Turc. Africo, Sax. victori triumphatoriq; multarum gentium. Tametſi res ab eo terra mariq; geſtæ, ſingularis humanitas, incomparabilis prudentia, ardentiſſ. religio ſatis terrarum orbi conſpicuæ ſunt: reſp. tamen Chriſtiana ob memoriam iuſtitiæ, pietatis, virtutisque eius: Victoriam Nauem, quæ mundum circumiuit, quem ſuis ipſe victoriis illuſtrauit, P. D. S. B. P.

Præterea quòd nouum orbem orbi noſtro patefecerit: exteris gentibus Chriſtiano nomini additis: multisq; regnis prouinciisq; Hiſpaniar. aucto imperio.

Quòd Solymannum Turcarum imperatorem, cum C C C. equitum: M. C. M. peditum Germaniæ impendentem, ruptis in fuga pontibus, amiſſisq; XV. millibus equitum in ſuos fines compulerit. Germaniâ ſeruatâ.

Quòd claſſe Peloponneſum inuadens, ciuitates Turcarum Methonem & Coronen viceperit.

Quòd

Quòd Barbaroſſam tyrannum, cum CC. M. peditum, XVI. equitum M. prælio ad Carthaginem ſuperatum; arce Goletana L X. triremibus, multis piraticis nauibus, cum nautico bellicoq; apparatu, ipſa Tuneto, Hippone nouo, Hippone Regio ciuitatibus captis; regno Tunetano, imperioq; Libyæ ſpoliauerit: reſtituto, vectigaliq; facto veteri legitimoq; rege.

Quòd vndeviginti Chriſtianorum captiuorum millia eo bello liberata in patriam reduxerit.

Quòd regnum Tremiſſen. deuicta prælio Mauritania Regi reſtituerit.

Quòd Aphrodiſium Libyæ nobiliſſimum emporium, Suſſam, Monaſterium & Clupeam claſſe ceperit: maritimasque Libyæ ciuitates principesq; vectigales fecerit.

Quòd duas Turcarum claſſes, noſtrum mare infeſtantes, duobus prælijs, altero ad littus Mauritaniæ, ad Siculum altero, deleuerit.

Quòd priſtinam reip. Ianuenſium libertatem reſtituerit.

Quòd ducatum Mediolanenſem, VI. exercitibus hoſtium repulſis, tribusq; magnis prælijs deuictis, Imperio Rom. bis, Duci ſemel reſtituerit.

Quòd præclaro rei militaris peritiæ exemplo, primùm cunctando, mox longis difficilibusque itineribus celeriter confectis, Albiq́ue tramiſſo, tumultuantis Germaniæ motus, pacata inſuper Bohemia, victor ſedauerit.

Quòd contra Chriſtiani nominis hoſtes

ſponte, contra Chriſtianos non niſi laceſſitus, & iniuriam propulſans, arma ſumpſerit. Fortiſſ. Catholico Opt. q. principi: titulos trophæaque, additis tumulo regnor. ſignis, deuictarumq; gentium imaginibus: eadem Chriſtiana reſp. maieſtati eius deuotiſſ. D. D.

Ad columnas Herculis nauim ſequentes.

Iure tibi Herculeas ſumpſiſti ſigna columnas,
Monſtrorum domitor temporis ipſe tui.

EPITAPHIVM CAROLI V.
ex Guicciardino.

DEO OPT. MAX. S.

D. Carolo v. Imp. Cæſ. Aug. Max. Indico, Turc. Afric. Germ. Hiſpaniæ, Siciliæ & Indiarum Regi, P.P. Principi potētiſſ. & inuictiſſ. ſacri Imperii liberatori, fundatori quietis, Chriſtianæ Religion. acerrimo propugnatori; iuſtitia, animi magnitudine, prudentia, religione, clementia, patientia, aliisq; inſignibus virtutibus longè ornatiſſ. qui poſt ingentes vbiq; terrarum partas victorias, & clariſſimos de Gallo, Turca, Afris, Italis, Germanis, actos triumphos, tot multis Indiæ prouinciis & inſulis etiam priſcis incognitis, per legatos magno Reipub. Chriſtianæ ornamento inuentis, atq; luſtratis, deniq; poſt feliciter adminiſtratam, & prudenter conſtitutam Remp. Philippo filio tot ampliſſimis Hiſpan. Regnis, Flandriæ, & aliis

aliis prouinciis inaugurato, Religione ductus ex Flandria in Hiſpaniam traiecit: ſeque in iuſtum Hieronymiani ordinis cœnobium, ædibus illic iuſſu eius conſtructis, recepit, vbi reliquum vitæ, quod vix biennium fuit, tranquilliſſimè egit, & ſanctiſſimè obiit XI. CAL. Octob. M. D. LVIII. Ioanna Luſitaniæ Princeps Hiſpaniarum gubernatrix, patri opt. & max. P. Vix. ann. LVIII. menſ. VI. dies XXVII. Imperauit ann. XL. Regnauit ann. XLIII.

ANTWERPIANA.

IN ANTWERPIAM IVL. CÆS. SCALIGER.

OPpida quot ſpectant oculo me torua ſiniſtro;
Tot nos inuidiæ pallida tela petunt:
Lugdunum omnigenum eſt: operoſa Lutetia: Roma
Ingens: res Venetum vaſta: Toloſa potens.
Omnimodæ merces, artes priſcæq́, nouæq́,
Quorum inſunt aliis ſingula, cuncta mihi.

IN AREA ARCIS ANTVVERPIENSIS.

Ferdinando Aluarez à Toledo, Albæ Duci, Philippi II. Hiſp. apud Belgas præfect. quòd extincta ſeditione, rebellibus pulſis, religione procurata, iuſtitia culta, prouinciæ pacem firmarit, regis optimi miniſt. fideliſſ. poſitum,

IN MARIAE.

Henricus Ranzouius, Regis Daniæ in Ducatibus Administrator, Francisco ab Hallen Domino in Drakenburg & Rintclem, ex equestri Brunsuicensium ordine nato, socero suo, hac in vrbe piè defuncto, anno nimirum 1553. die 27. Septemb. marmoreum hoc monumentum constituit: & iam secundùm belli tumultibus destructum, innouauit.

IBIDEM.

Cornel. Scrib. Grapheus, præclaræ huius vrbis à secretis, sibi suisq;, & Hadrianæ Philippiæ dulciss. vxori viuens posf. Ipsa quidem vixit annos LXXI. decessit autem XVII. Aug. M. D. LVI. vno & XL. ann. marita, matrona & prudentiss. & pietatis cultrix eximia. Ille verò earam sequutus coniugem migrauit XIX. Decembr. M. D. LVIII. cùm vixisset ann. LXXVI.

ANTVVERPIAE IN PROpugnaculis.

Diuæ Mariæ Hung. Reg. Diui Carol. v. Cæsaris sorori, patriæ ex fratris auctoritate tutrici S. P. Q. A. hanc molem ex eius nomine Marianam nuncupantes, piis votis D. D. Quòd sollicito illius hortatu tantæ hæc vastitatis mœnia grauiss. Reipub. impensis vel quadrimestri spacio, ad mille passuum longitudinem in superiorem vsq; limbum excitata sint, vniuersumq; vrbis ambitum hac parte complerent, mense Augusto, M. D. LII.

Con-

Constant. Halmalus, eques auratus huic moli primum iecit lapidem, die XVII. Iulii M. CCCCC. LII.

IVSSV CAROLI V. CÆS.

Ioannes à Crombach, eques aur. huius vrbis Senator, huic moli indito nomine, Diui Iacobi, primum iecit lapidem anno M.CCCCC. LII. die III. Iunii.

ANTVVERPIAE IN TEMplo D. Andreæ.

CHRISTO SVSCITAT. S.

GEORGII VESELERI

Imp. Carolo V. Aug. & Philippo Regi Brabant. Ducibus à moneta primarii; quo munere annos XXV. functus est. Vixit LXXVII. decessit die decima sexta Octobris,

ANN. S. CIↃ IↃ LXX.

MARGARITÆ BOCHEN.

Eius vxoris, quæ cum marito fuit annos LII. iterato etiam geniali conuiuio, vixit LXIIII. expirauit die XX. mens. Sept. Anno salutis CIↃ IↃ LXIV.

Hæredes mœsti B. M. M. posuer.

IN TEMPLO B. VIRGInis Mariæ.

D. O. M. S.

Christophoro Plantino Turonensi, ciui & incolę Antuerpiano, architypographo Regio,

pietate, prudentia, acrimonia ingenI, magna conſtantia ac labore maximo; cuius induſtriâ atque operâ, infinita opera, vetera, noua, magno & huius & futuri ſeculi bono in lucem prodierunt; Ioanna Riuiera coniux & liberi heredesque, illa opt. viro, hi parenti, mœſti poſuerunt. Tu qui tranſis, & hæc legis, bonis manibus bene precare. Vixit annos LXXV. desIt hîc viuere Kal. Quinctilibus, Anno Chriſti cIↃ IↃ XXCIX.

ANNO CHRISTI M. D. LXXIX. hoc ſepulcrum nemini vnquam referandum iure perpetuo ſibi D. Ioannes Engelſtede Senator Lubecenſis comparandum curauit.

Clariſſ. & doctiſſ. viro Domino Ioanni Engelſtede Lubec. Imperialis ciuitatis Lubecæ Notario laud. & poſtea Senatori digniſſ. inter ardua Reip. negocia, quorum cauſa Legatus huc venerat, rebus humanis piè exemto, glorioſæ reſurrectionis & beatitudinis ſpe hîc quieſcenti, marito opt. dilectiſſ. Geſa Meyers coniunx pia mœſtiſſ. F. F. Vixit annos XLVIII. Obiit anno D. 1579. die 27. Feb. hora VIII. veſpertina.

Hæc inſcriptio poſtea eraſa, & monumentum deſtructum eſt, quòd in eo ſepultus fuiſſet Lutheranus.

SVB

SVB PICTVRA BELGIAE.

OFFICIVM BONI principis.

Principi bono, fideli in rebus omnibus,
Deus ſtabilit regnum in perpetuum;
Illi nimirum, qui miſerorum querelis aures præbet,
Qui pauperum controuerſias cum æquitate dijudicat.
Hæc eſt doctrina ſeniorum, & conſilium prudentum.
Si populo huic hodie officium præſtas
Audiendo clementer, iuuando ex æquo;
Subiicient ſe tibi ad honorem tuum.
Vbi eſt Roboam, qui ſapientum conſilium contempſit?
Premere etiamnum vis duriter ſubditos?
Satin' affecerunt nos virgarum plagæ?
Quæris ne ſcorpiones ad plagas infligendas acerbiores?
An patris tui mandatum & virga innocentibus lenior fuit?
An etiam ſcorpionem Inquiſitionis in Belgiam
Meditaris inducere? tibi contingit quod Roboamo,
Qui delectaris bello, & pace fallace.
Iſtáne eſt tandem merces laborum meorum,
Quos contra tuos hoſtes ſuſtinui plurimos?
Opibus meis, ſanguine, vita, ſemper parata ad ſeruiendum tibi.
Vnde nominis tui fama celebrata eſt in terras vniuerſas;
Nominis tui eram decus, & corona tua ornatus.
Pro beneficiõne maleficium accipio mercedis loco?
At ô leo rugiens & vrſe violentiſſime,

Qui tot annis bella contra me gessisti cruenta,
Et in praedam tradidisti tyrannis peregrinis,
Ventos hæreditatis nomine accipies, qui sic propriam domum contristas,
Mercedem latrocinii & animi inconstantis &c.

FLANDRICA.

ARCVS TRIVMPHALIS, QVEM FLANDRI INSVLANI EREXERVNT, CVM ISTAC TRANSIRET Philippus Rex Hispaniæ, inscriptio, sub imagine Caroli v. Cęsaris.

QVis te victorem dicat qui vinceris ipse,
Inuictus victo Cæsar ab hoste tuo?
Si veniam victus petit hostis, protinus illi
Parcis, & errati te meminisse piget.
Non te hostis, Cæsar, sed te clementia vincit,
Et ratio, cùm sis victor & ipse tui.
Vincere laus ingens hostes, & parcere victis
Gloria, sed sese vincere maior erit.

MONETÆ GANDAVENSIS.

AB VNO LATERE.

Anno XXCI. Religione & iustitia reduce, vocato ex Gallia pacata Duce Andegauensi, Belgicę libertatis vindice.

IN ALTERO.

Ganda pro Chriſto, lege, grege & patria.

IN ADVENTV

DVCIS ANDEGAVENSIS.

Abſtulit vt regni Dominus moderamina Sauli,
Et reprobum ſancti priuauit numinis aura,
Præfecitq; ſuo Regem Dauida popello:
Sic modò depulſis patria regnóq; tyrannis,
Dux generoſe tuo voluit nos Marte tueri.

SVB SOLE RADIOS SPARGENte, & ſymbolo Ducis, FOVET ET DISCVTIT.

Exoriens veluti obſcuras ſol diſcutit vmbras,
Aruáq; natiuo læta calore fouet:
Non ſecus aduentu diſpergis nubila Princeps,
Ac libertatis ſpe recreas populum.

Ad ſuggeſtum prope curiam.

Veniſti tandem, tuáq; expectata tueri
Ora datur?

Item.

Hunc tamen euerſo iuuenem ſuccurrere ſeclo
Ne prohibete, &c.

ÆNEÆ A MARIVORTA.

Quis ſim, quis olim, quis denique
Viuens fuerim, requiris hoſpes optime:
Sum puluis, olim nobilis.

Dum fata vitam haud inuident superstitem
Belli, togæ, domi, foris.
Heroas inter splendidos haud infimus,
Et miles & dux agminis.
At fortè nomen & genus quæsieris
Et patriam de nomine;
Respondeo quod Cypridos quondam fuerit
Gnato, Creusæ coniugi;
Idem parentes indidere infantulo,
Vocatus AEneas fui.
Gens Mariuoorta originem mihi dedit.
Antiquitate splendida.
Brugis in auras me mater primùm tulit,
Herois inclyta & pia.
Quid sim, quid olim (vel potius nuper) fui,
Scis hospes. at tu quis sies,
Tenebris situs nequeo quidem cognoscere;
Sed tute te ipsum noueris.

LEIDAE.

LIPSIANI HORTI LEXIN IPSO ADITV, SVB PERSONA BIFRONTIS IANI. B.F.

QVisquis es, STA, LEGE, PARE.
IANVS ad hoc limen sic EDICO.
1. Horto & hero fruendi tibi ius esto:
Sed illo ad aspectum, isto ad sermonem:
Nisi oculis, quidquid heic satum aut natum,
ne LIBATO.

Tiro

Tiro eſto, manum apud te habeto.
Si effers ad tactum aut ad raptum:
Verbo dicam, te efferto.
2. Sed nec hero vſquequaq; fruitor.
Ante ſextam veſpertinam ne adito:
Poſt ſeptimam ne maneto.
Horæ aliæ ad alias illi curas.
Heic cogitat, heic pangit:
STILVS heic eſt, abi muſca.
Quid ſi & cæna? abi muſca.
3. Sermones etiam ne exlêges.
Iocari licet:
Narrare licet:
Rogare licet:
Sed nihil ſerium.
Gratiarum hic locus eſt.
4. Si quid amœnius tamen in ſtudiis,
Inter ambulandum
Diſſere, doce, diſce.
Et Muſarum hic locus eſt.
5. Tu qui ſerioſus,
Tu qui rixoſus,
Exeſte.
Cluſius ego ſum vobis.
6. Canis, præter vnam, emaneto.
Hecuba, præter vnam, emaneto.
Habes? hoc etiam.
Quoquò te agis, te video.

LEODII.

IN TEMPLO D. IACOBI.

D. O. M.

DAnieli Mauch, & Roſæ Stockerin coniugg. qui poſtquam hęretic. factionib. aris focisque paternis pulſi, in hac Eburonum vrbe exilii voluntarii ſedem collocaſſent, IIII. menſium inter vtriusque obitum ſpatio interiecto, in ęternam patriam migrarunt. Daniel filius vnigena parentibus opt. dulciſſimisque mœrens P.

Vixit Daniel ann. LXIII. Roſa LVII. in matrimonio vnà fuere ann. XXXVII. Obiit hęc prid. Id. Iul. ille XVI. Kal. Decemb. ann. Chriſti M. D. XL.

IBIDEM IN GVILIELMItarum cœnobio.

Hîc iacet vir nobilis Dominus Ioannes de Mandeuile, Al. D. ad Barbam miles, Dominus de Campdi, natus de Anglia, Medicinę Profeſſor, deuotiſſimus Orator, & bonorum largiſſimus pauperibus erogator, qui toto quaſi orbe luſtrato, Leodii diem vitę ſuę clauſit extremum. An. Domini M. CCC. LXXI. m. Nouemb. die XVII.

INSCRI-

INSCRIPTIO FONTIS AD ÆDES Comitis Mansueldiæ Petri Erneſti, extra vrbem Lutzenburgam, verſus ſeptentrionem.

Quisquis huc accedis, ſi te æſtus ſitísve vrget, hîc æſtum quietus vitato, ſitim pronus extinguito, aquam manu haurito, os lauato, at pede ne turbato, nudo corpore ne polluito, quieſcentibus enim cariſſimæ vxoris manibus tranquillam vndam ſacrauit: Mariæ de nomine Mariæ fontem nuncupauit: æterni ſui amoris teſtes latentes vaſta ſub rupe lymphas erui, yiuo lapide cingi, æternasque fluere iuſſit P. E. C. M.

GRONINGAE IN FRISIA.

D. M. S.

LAmberto Cantero Friſio Gruningenſi, Iuriſc. clariſſ. Philoſopho & Oratori præſtanti, Caroli Quincti Senatori, raro virtutis omnis exemplo, ſingulari patriæ ornamento, parenti merito longè cariſſ.

Pietatis & memoriæ ergo Gulielmus F. M. P. C. B. Ann. XL. menſ. III. ☉. An. ab O. R. cIↃ IↃ LIII. VII. Kal. Sextil.

IN HOLLANDIAE COENOBIO NON PRO-CVL AB HAGA COMITVM.

EX GVICCIARDINO.

ILluſtris Dñi Florentii, Comitis Hollandiæ filia, cuius mater fuit Mathildis filia Henrici Ducis Brabantiæ, fratrem quoque habuit Gulielmum Alemaniæ regem: hæc præfata Domina Margareta, an. ſalutis milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo ſexto, ætatis ſuæ an. quadrageſimo ſecundo, ipſo die Paraſceues, hora nona ante meridiem peperit infantes viuos promiſcui ſexus, numero trecentos ſexaginta quatuor. qui poſtquam per venerabilem Epiſcopum Dominum Guidonem Suffraganeum, præſentibus nonnullis proceribus & magnatibus, in pelui quadam baptiſmi ſacramentum percepiſſent, & maſculis Ioannes, femellis verò nomen Eliſabeth impoſitum fuiſſet, ipſorum omnium ſimul cum matris anima ad Deum æternaliter victuræ redierunt, corpora autem ſub hoc ſaxo requieſcunt.

NB.

Vera eſſe quæ hîc narrantur, teſtes ſunt omni exceptione maiores Lud. Viues, Eraſmus Roterodamus, & alii, qui etiam occaſionem & cauſam rei ſic geſtæ hanc addunt. Margarita hæc mulierculam quandam, gemellos in vlnis geſtantem, & ſtipem petentem, acerbè increpauerat, quòd eam vno partu duos infantes producere potuiſſe negaret, niſi duorum quoque virorum commercio

mercio vſa eſſet. Mendica igitur precibus à Deo contendit, vt in ſignum innocentiæ ſuæ Comitiſſa grauida tot pareret infantes, quot eſſent in anno dies. Quod & factum eſt, vt in Epitaphio præmiſſo narratur.

ARNEMII IN GELDRIA.

Iodoci Sasbovti.

Iſte gradum: quod es, ipſe fui, fortaſſis eris cras
Quod ſum cadauer putridum.
Olim Iodocus eram Sasbout: me miſit in auras
Delft clara pars Batauiæ.
Ter denis patriæ cauſas decidimus annis,
Pars conſuli haud ingloria.
Deinde & pacatis Præſes ius Cæſare Gueldris
Dixi, iubente Carolo.
Quid tituli? quid opes? quid nunc prudentia prodeſt?
Mors ſumma miſcet infimis.
Sola manet virtus homini poſt funera, ſolam
Dum viuis hanc ama: vale.

IN VICTORIAM NAuim quæ totum orbem ambiuit.

Prima ego veliuolis ambiui curſibus orbem,
Magellane nouo te duce ducta freto.
Ambiui, meritóq; vocor VICTORIA. *ſunt mi*
Vela alæ; pretium gloria; pugna mare.

GALLICA.

PARISIENSIA.

IN LVTETIAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Francigenæ princeps populosæ Lutetiæ gentis,
Exerit immensum clara sub astra caput.
Hîc ciuis numerum, ars precium, sapientia finem
Exuperant, superant thura, precesq; Deos.
Audiit, obstupuitq; hospes: factúsq; viator
Vidit: & haud oculis credidit ipse suis.

INSCRIPTIONES PARISIENSES.

In Palatio Parlamenti.

Ad dextram.

Facite iudicium & iustitiam. quòd si non audieritis hoc, in me iuraui dicit Dominus, quòd deserta erit domus hæc. Ierem. 22.

Ad sinistram.

Videte Iudices quid faciatis. non enim hominis exercetis iudicium, sed Dei. & quodcunque iudicaueritis, in vos redundabit. 2. Paralipom. 19.

IN S. MARCELLI.

HÎc iacet Magiſter Petrus Lombardus, Pariſienſis Epiſcopus, qui compoſuit librum ſententiarum, gloſſas Pſalmorum & Epiſtolarum. cuius obitus dies eſt XIII. Kal. Auguſti. mortuus eſt anno 1164.

IN S. VICTORIS.

Diſcite mortales ſortis memoranda ſuprema
Fata, quibus mors eſt indita, vita breuis.
Nobile Pontificum decus hac Reginaldus in vrna
Occubat exilii contumulatus humo.
Pariſiæ quondam præſul celeberrimus vrbis,
Fatali ad ſuperos ſorte vocatus obit.
Quisquis ades, ſic te fragilem memorare viator.
Mors eſt certa, breuis gloria, vita nihil.

Obiit anno ſupra M. CC. LVIII.

In armamentario regio.

AEthna hæc Henrico Vulcania tela miniſtrat,
Tela Giganteos debellatura furores.

IN S. MATVRINI.

IOH. DE SACROBOSCO.

De Sacroboſco qui computiſta Iohannes
Tempora diſcreuit, iacet hîc à tempore raptus.
Tempore quiſequeris, memor eſto quòd morieris.
Si miſereris, plora: miſerans pro me precor ora.

IBIDEM ROBERTI GAGUINI Hiſtorici.

Illuſtris Gallo nituit qui ſplendor in orbe,
Hic ſua Robertus membra Gaguinus habet.
Si tanto non ſæua viro Libitina pepercit;
Quid ſperet docti cætera turba chori?
Anno 1501. 22. Maii.

IN S. VICTORIS; PETRI Comeſtoris,

Petrus eram, quem petra tegit: dictusq; Comeſtor.
Nunc comedor. viuus docui, nec ceſſo docere
Mortuus, vt dicat, qui me videt incineratum,
Quod ſumus, iſte fuit, erimus quandoq; quod hic eſt.

IBIDEM.

M. ADÆ DE S. VICTORE.

Hæres peccati, naturâ filius iræ,
Exiliiq; reus, naſcitur omnis homo.
Vnde ſuperbit homo? cuius conceptio culpa;
Naſci pœna; labor vita; neceſſe mori eſt.
Vana ſalus hominis, vanus decor, omnia vana,
Inter vana nihil vanius eſt homine;
Dum magis alludit præſentis gloria vitæ;
Præterit, imò fugit: non fugit; imò perit.
Poſt hominem vermis, poſt vermem fit cinis, heu heu:
Sic redit in cinerem gloria noſtra ſimul.
Hic ego qui iaceo miſer & miſerabilis Adam,
Vnam pro ſummo munere poſco precem.
Peccaui fateor, veniam peto, parce fatenti,
Parce pater: fratres parcite: parce Deus.

IN

IN SVMMO TEMPLO.

Quem cathedra decorauit honor, quem sanguis auitus,
Quem morum grauitas, hîc iacet Odo situs.
Præsulis huius erat, quod habent hæc tempora rarò,
Mens sincera: manus munda: pudica caro.
Limbus hic lenis: toga nudus: victus egenis:
Vita fuit iuuenis clara, probata senis.
Bis sexcenteno Christi quarto q; bis anno
Tredecimo Iulii transiit Odo die.

IN FRANCISCANORVM.

EGIDII MÆSTRE, PRIMI IN SVPREmo senatu, æquitatis religiosissimi & publici amantissimi, epitaphium.

Præses eram: præses morior: post funera præses
Permaneo, recti fama perire nequit.
Ante locò pelli, vitæ q; pericla subire,
Quàm sacra mutari patria sustinui.
Nil regem offendi, nil legem, nil quoq; mentem,
Vtq; prius constans, integer emorior.
Viue meo exemplo quisquis succedis honori,
Mortuus & viuus tum bene clarus eris.

IN TEMPLO S. AVGVSTINI AD SEQVAnam sacellum ædificauit Philippus Comineus Historicus; vbi ipsius & vxoris imago expressa & ibidem est epitaphium D. Iohannæ de Cominis filiæ Philippi Cominei.

Quingentis annis, bis septem & mille peractis
In lucem quartam post idus Martius ibat,

Octauámq; parens Phœbus properabat ad horam,
Comminia occubuit generosa à stirpe Iohanna,
Penthebriæ Comitis Britanni sponsa Renati,
Atq; Argentonii domino prognata Philippo,
Chambeáq; Helena, mens hîc in pace quiescat.

In Coelestinorvm.

Hoc tecum illustris Pario Ludouice sepulchro,
Iuncta Valentinæ coniugis ossa cubant.
Emerito Insubris tibi iura ducalia sceptri,
Tradita legitimæ pramia dotis erant.
Subiacet & Carolo clausus cum fratre Philippus,
Inclyta iam vestri pignora bina thori.
Magnificus Carolo nascens Ludouicus ab alto
Hæc posuit larga busta suprema manu.
Sforciadem indigna pepulit de sede tyrannum,
Et sua qui Siculas sub iuga misit opes.
Vt tantos decorata duces Aurelia iactat:
Gallica sic illo sceptra tenente tument.

Quis tumulum posuit? regum rex maximus ille
Filius, & regum rex Ludouicus honor.
Quando? post Ligurem, Insubrem, Siculúmq; tri-
Post captos reges, Sforciadásq; duces. (umphum,
Quis iacet hîc? magni heroës Ludouicus & vxor
Alma Valentina, regia progenies.
Aureli proceres, Carolus cum fratre Philippo.
Ille auus, illa auia est: hîc pater, hic patruus.
Qui genus? à Francis. studium quod? regna tueri,
Bellaq; sanguinea sollicitare manu.
Quæ mulier? Ducis Insubris pulcherrima prole
Ius Mediolani sceptráq; dote dedit.

Viue:

Viuere debuerant, propter facta inclyta, semper?
Debuerant: sed mors impia, cuncta rapit.
Hos ergo rapuit proceres? non, corpora tantùm.
Semper erunt animæ, gloria semper erit.

Ludouicus Rex XII. quieti perpetuæ, & memoriæ perenni, illustrissimorum Principum Ludouici aui, Valentinæ auiæ, Caroli patris, piissimorum pientissimorumque parentum, ac Philippi patrui. Feliciter M. D. III.

SVB PONTE SEQVANÆ.

Iucundus geminos posuit tibi Sequana pontes,
Hunc tu iure potes dicere pontificem.

IN LAVDEM PARISIORVM.

ARCHITENII EPIGRAMMA.

Parisius Cyrrhea viris, Chrysea metallis:
Græca libris: Inda studiis: Romana poëtis:
Attica terra sophis: mundi rosa: balsamus orbis:
Sidonis ornatu: sua mensis, & sua potu.
Diues agris, fœcunda mero, mansueta colonis,
Messe ferax, inoperta rubis, nemorosa racemis:
Plena feris: piscosa lacu: volucrosa fluentis:
Munda domo: fortis domino: pia regibus: æthra
Dulcis, amœna situ. bona qualibet, omne venustum,
Omne bonum, si sola bonis fortuna faueret.

IN TEMPLO BENVIENTE.

Est commune mori, nulli mors parcit honori.
Debilis & fortis veniunt ad limina mortis.

APVD FRANCISCANOS IN SA-cello ambulationis orientalis, in tabula ænea litteris aureis:

EPITAPHIVM DN. NICHOLAI DE LYRA.

Defunctus loquitur.

Ne me ignores properans dum plurima luſtras,
Qui ſum, ex his noſces quæ pede buſta teris.
Lyra breuis vicus Normanna in gente celebris,
Prima mihi vitæ ianua ſors ǵ fuit.
Nulla diu mundi tenuit veſania natum,
Protinus euaſi relligione minor.
Vernolium admiſit currentem ad ſacra tyronem,
Et Chriſti docuit me domitare iugo.
Vt tamen ad mores legis documenta beata
Addita planaret ſimplicitatis iter,
Artibus ipſe piis & Chriſti dogmate fretus,
Pariſii excepi ſacra magiſterii.
Et mox quæq; vetus, & quæq; recentior affert
Pagina, Chriſticolis ſplendidiora dedi.
Littera nempe nimis quæ quondam obſcura iacebat,
Omnis per partes clara labore meo eſt.
Et quos ſæpe locos occidens littera tradit,
Hos typicè humanis actibus exhibui.
Extat in Hebræos firmiſſima condita turris
Noſtrum opus, haud vllis comminuenda petris.
Inſuper & noſtri releguntur ſæpè libelli,
Quos in ſenſa Petri quatuor arte tuli.
Eſt quoq; Colibetis non irrita gloria noſtris,
In quæ tu iuſtus abiter eſſe potes.

Non

Non tulit hæc vltrà vitam proferre merendo
Omnipotens dominus, quo sumus & mouimur,
A cruce tu cuius numeres si mille trecentos,
Adiungens vnà quattuor & decadas,
Illo me rapuit mors omnibus æmula cyclo,
Cùm micat Octobris terna vigena dies.
I iam quo tendis Nicholai illectus amore,
Quo doctore tibi lex reserata patet.

IN COSMI.

Nobiliſſimo, piiſſimo, omniq; diſciplinarum genere cumulatiſſimo, D. Claudio Eſpencæo, Theologorum huius ſeculi facilè principi, paterno quidem genere ex clariſſima Eſpencæorum, materno illuſtri Vrſinorum familia orto, diuini verbi præconi celeberrimo, pauperum patri benigniſſimo. qui cùm per XLVI. annos continuos in hac prima omnium Academia literis humanioribus, Philoſophicis & diuinis operam cum omnium incredibili admiratione nauaſſet; à Rege Chriſtianiſſimo Franciſco I. Melodunum, ab Henrico II. Bononiam, à Franciſco II. Aureliam, à Carolo IX. Poſſiacum, inter religionis primos huius auguſtiſſimi regni proceres, partim legatus, partim orator, de re Chriſtiana ſanctiſſimè doctiſſimeq; diſceptaſſet; permultos in ſacroſanctam ſcripturam commentarios edidiſſet; tandem grauiſſimo calculi morbo diu multumq; vexatus, cum omnium principum ſenatorum, nobilium plebeiorumq; luctu ac deſiderio obiit, anno ætatis LX. die V. Octobris, M. CCCC. LXXI.

Guido Gaſſarus Flaminius Prior ſanctæ Fidis apud Columerios, eiuſdem amanuenſis, & per annos XVII. negotiorum geſtor deuinctiſſimus, hanc effigiem cum ſuo elogio piæ domini chariſſimi & benigniſſimi memoriæ erigebat, & mœrens ponebat, anno M. CCCC. LXXII. die vltima Ianuarii.

APVD FRANCISCANOS IN *choro interiori,*

Guilielmo Frölich, nob. ac ſtren. equiti: prudenti Solotur. enſ. ciuitatis Senatori: legionum Hel. trib. ob eximias animi virtutes, resq; præclarè geſtas ciuibus vniuerſæq; patriæ acceptiſſ. qui cùm XI. annos ſtipendiis regiis magna animi alacritate militaſſet: ter ſignis collatis conflixiſſet: ſuos veteranos magno diſcrimine (nationi alioqui fortiſſ. inſuetum) per æquor in Italiam traieciſſet: tandem ſexagenarius, cui quieſcendum erat, vt eâdem perpetua animi conſtantiâ erga Francorum Reges perſiſteret, præfectus XXII. ſignis poſtremò in Gall. rediit, vbi Lutetiæ fatis conceſſit. Eius ciues & cognati, (quorum è numero patruelis ipſius Capitan. Guillielmus Tuggnierus, cogno. Frölich, primus fuit) gratiſſ. pientiſſ. animis funus mortemq; proſecuti: hoc monumentum poſteritati, in memoriam heroicæ virtutis, mœſti ac mœrentes poſ. anno M. D. LXII. die I v. menſ. Decemb.

IBIDEM

IBIDEM IN MVRO TEMPLI septentrionali.

Reginaldo Dangernero equiti fortiſſ. cùm ſtrenuam operam in omnibus bellis Carolo VIII. & Ludouico XII. regibus Gallis nauaſſet: & ad ſenium vſque ſanctè & prudenter, cum ſumma apud omnes gratia, vixiſſet: ex labore ad quietem, ex breui æuo ad perpetuum, cum ſummo tamen omnium, præſertim nobilium, mœrore erepto: Vincentius F. memor patrem æqua cum reliquis mortalibus lege natum, vt omnibus horis mori poſſet, memoriam, non luctu, aut ægritudine, ſed pietate vt coleret, paterni beneficii ergo poſuit. Obiit M. D. XXX.

IBIDEM PROPE IANVAM occidentalem.

M. ANT. Gallerato nobili viro, Cremona patria, equitum præfecto, Mauretæ ab incurſoribus (dum Lugdunum Chriſtianiſſimi Caroli noni Francorum regis iuſſu, belli commodo per expeditos equos peteret) ex inſidiis trucidato, M. Ant. Martinengus de Columna, Villæ claræ Comes, ſub cuius ductu tunc ſtipendia fecerat, amico militiq; dilecto mœrens poſuit, ne maximæ inter eos beneuolentiæ memoria aboleretur. Vixit annos XXVI. Obiit tertio nonas Aprilis, anno à partu virginis M.D.LXVIII.

IBIDEM IN MVRO MERIDIONALI.

Hîc ſitus eſt M. Ant. Herculanus, Comes, in clariſſ. Italiæ vrbe Bononia ex Ill. Herculano-

rum familia ortus, ac ſua ipſius virtute & probitate non minùs quàm generis nobilitate clarus, qui huc peregrè profectus, vt diuerſis regionibus, ac variis hominum moribus inſpectis, maiorem ſibi rerum vſum experientiamq; compararet; in medio vitæ curſu immatura morte præreptus fuit, magno ſanè omnibus, quotquot illum norant, deſiderio ſui relicto. Vixit ann. XXXVI. menſ. XI. Obiit an. M. D. LII. menſe Ian. die XV.

IN S. IACOBI POST SVMMVM altare.

D. IMMORT. OPT. MAX. ET Chriſto Ieſu hominum ſaluatori ſacrum.

Ioanni Fernelio Ambiauenſi Henrici II. Galliarum Regis Conſiliario, & primo medico nobiliſſimo atque optimo, reconditarum & penitus abditarum rerum ſcrutatori & explicatori ſubtiliſſimo, multorum ſalutarium medicamentorum inuentori, veræ germanæq; medicinæ reſtitutori: ſummo ingenio, exquiſitaq; doctrina mathematico, omni in genere Philoſophiæ claro, omnibusq; ingenuis artibus inſtructo, temperatiſſimis ſanctiſſimisq; moribus prædito, ſocero ſuo pientiſſimo, Philibertus Bercotius ſupplicum libellorum in regia magiſter, magniq; regis CONSILII præſes, affinitate gener, pietate filius, mœrens poſuit, anno à ſalute mortalibus reſtituta M. D. LVIII. Obiit XXVI. April. an. M. D. LVIII. Vixit an. LII.

APVD

APVD AVGVSTINIANOS IN *ſacello S. Ioannis & Iacobi.*

DEo Optimo Maximo,& diuturnæ memoriæ Iani-Iacobi Memnii, multis præclaris muneribus honoribusque perfuncti,Iuriſconſulti anteceſſoris Tolozæ, proprætoris vrbani Lutetiæ Pariſiorum, libellorum ſupplicum in regia magiſtri,& regii in conſilio ſanctiore Conſiliarii, liberi mœſtiſſimi poſuerunt. Natus eſt Rupeforti in Aquitania. Obiit Lutetiæ Pariſiorum, anno à virginis partu CIↃ IↃ LXIX. VIII.Kal.Nouemb. Vixit annos LXXIX.menſes V. dies XIII.

AEternùm placida compoſitus pace quieſcat.

IN IACOBI ANTE CHORVM.

STEPHANO GOVARDI AB AMERONgen Vltraiectenſi, Ioan. ab Amerongen Fr. mœſtus poſuit.

Quisquis ad hoc venies non grandi ætate ſepulchrum,
Diſce; malo poteris doctior eſſe meo.
Formæ nemo ſuæ confidat, nemo iuuentæ.
Lanificas nequeunt iſta mouere DEAS.
Nec iuuat immenſis dediciſſe laboribus artes,
Mors etiam doctis iniicit atra manus.
Mî nihil illorum facilis natura negarat,
Et tamen obſcuras cogor inire vias.
Securus miſer exitii, ignarusq; futuri,
Viue memor leti: mors inopina venit.

Obiit Lutetiæ, ann. ætatis XXIIII. XIX.Nouemb. an. M. D. LX.

IN TEMPLO B. VIRGINIS.

Paulus Emilius Veronenſis, huius eccleſiæ Canonicus, qui præter eximiam vitæ ſanctitatem quanta quoq; doctrinâ præſtiterit, index atque teſtis eſt hiſtoria de rebus geſtis Francorum, poſteris ab eodem prodita. Obiit anno Domini milleſimo quingenteſimo vigeſimo nono, die quinta menſis Iulii.

Τῷ χριστῷ ἀναπαυσαντι σωτῆρι.
dicatum
Piis dormientium animis.

Nobili viro Ioanni Volantio, quondam Neuſtriæ quæſtori diligentiſſimo, regiæq; aulæ à ſecretis fideliſſimo, coniugi ſuo chariſſimo, Izabella Bruna, in certam reſurrectionis ſpem fieri curauit 1556.

QVI LOQVITVR DORMIT.

Vitam transegi perfunctus honoribus amplis,
Diſplicui nulli, iam tibi munde vale.
Nunc cinis, at viuam, iudex cùm venerit æquus
Omneis ante ſuum ſiſtere iudicium.

Ioanni Volantio patri chariſſ. mœrens filius fecit.
Obiit 1550. 13. Cal. Septembris.

Ludouicus Gayant, probus ſenator,
Quem nulla flexit vnquam cupiditas,
Durum laborem qui reſpuit nunquam,
Qui populo vixit magis quàm ſibi,
Sepultus iſto iacet in ſepulchro.

Idem

Idem impiger luſtra nouem vixit,
Sed ter quinq; luſtra natus deceſſit.

Perpetuæ memoriæ Bernardus Fortia Senator defuncti gener poſuit. Interiit die prima Octob. 1565.

IN COEMITERIO.

ΔΕΟΣ ΕΝ ΕΛΠΙΔΙ.

Io. Cognetii V. impr. ſummæ piet. ac relig. agendis in cur. pupill. vid. & paup. cauſis patroni clariſſ. & frequentiſſ. Radeg. item Ferrutiæ integerr. matris f. ac omnibus mulieris fortis dot. inſignitæ ciner. Angel. & Guill. fratres, tam ſanctis parentibus Deo grati & glorii, non admodum exquiſito opere hunc tum. poſ. Virum vxor obiens anteuertit XVI. Cal. Febr. anno à reſtit. ſal. M. D. XLII. cuius obitu ſol. matr. totus ille Chriſtum ſpirans, Chriſto inſpirante & vltro vocãte, in ſacerdotum ordinem cooptatus eſt, nõ vt ſacerdotiorum reditu augeretur, quæ ſæpius oblata recuſauit; ſed vt ſacræ illius victimæ iugi & perpetua oblat. Dei ſpiritu & gratia auctior fieret. Is quoque, vt in otio nec otioſus, nec ſibi vixit, excerpta multa ex vtr. Teſtam. Patrumq; comment. in vnum vol. digeſſit: cogitans, vt dicere ſolebat, ſacerdotum, qui inſtructam biblioth. non haberent, tantillo diuinarum ſentent. faſce leuare inopiam. Quæ omnia ne gratiæ potius & aſſentat. quàm veritati tributa, viator, putes, teſtem omn. illius temp. ordinum memoriam appellamus.

Obiit Io. Cog. an. à partu Virg. M. D. XLVIII. ætatis LXXXII.

CRAINTE EN ESPOIR.

IACOBI CAGELLI REGIS ADVOcati digniſſimi.

Quid tam frequentes huc amici curritis?
A me quid expectatis hiantes amplius?
Non ſat loquuntur, clamitantq; marmora?
Nam quantus erat Cagellus, hoc tumulo iacens,
Non poſſum, Apollo non poteſt, non deniq;
Cagellus ipſe, ſi reſurgat, dicere.
Quanto ingenii ſplendore, quanta argutia,
Sapientia, ſcientia, eloquentia.
Quàm magno animo, quàm libero, integro, probo,
Quotquot fuerunt, temporibus omnes ſuis,
Si non ſuperauit, continuit certè pares.

Hæc vix proferebat Antonius Lapiteus amicum illum lugens, qui deceſſerat an. à ſeruatis hominibus 1541. Aug. Cal. 13. Optate illi quietem perpetuã.

ALIVD.

GENESIO de Luc. cauſarum in ſenatu procuratori peritiſſ. continentiſſ. & ſummæ fidei: inprimis & Marg. Fourquaut vxori eius caſtiſſ. piiſſq. quorum impenſa hoc ſacellum primùm inſtauratum, deinde omni inſtrumento ad rem diuinam neceſſario exornatum, poſtremò Ieſu Chriſti ſeruatoris memoriæ ex eorum voto conſecratum eſt: quiq; ita in eo ſibi, liberis, poſte-

posterisq; suis sedes, sepulcrumque comparauere: Iacobus & Iohannes eorum filii, testamentorumque curatores, parentibus optimis eorumq; memoriæ faciendum ponendumque curarunt. Vixit ille an. LXVIII. mortem obiit VI. non. Mart. an. à salute condita, M. D. XXIV. illa annum agens LIX. excessit è vita III. Cal. April. an. M. D. XXXV. post festum resurrectionis Christi. Perpetua in pace quiescant.

ALIVD.

Optimæ spei iuueni Claudio-Valenti Peutinger, P. Aug. D. Claudii I. C. filio, clariss. viri D. Chunradi I. C. nepoti, qui studiorum causa hîc degens, immaturè moritur: mater filio dulciss. mœrens P. Vixit annos XV. mens. VI. dies XXV. Obiit anno Domini M. D. LIIII. die VI. Nouembris.

ALIVD.

HVGONI Myetæo, natalium splendore, & Iurisprudentia clariss. viro suo, Radegundis Molinia, vxor pientiss. nouissimum hoc fidei pietatisq; monumentum posuit, vt is ob oculos positus, liberis suis primùm memoriam sui refricet, deinde consanguineis, affinibus & amicis animam commendet: cæteros verò officii admoneat, quando eos sors eadem manet, tales in se, vbi decesserint, viuos; quales, dum viuerent, in mortuos fuerint, experturos.

Obiit v. Idus Decemb. M. D. XXXIV. hîc in familiari Myetæ gentis ſepulchro conditus.

IN TEMPLO S. OPPORTVNI.

FRANCISCI CONNANI.

Vxor mœſta ſui dum cernit buſta mariti,
Tunc ternos amplexa, gemens, in funere, natos,
Quid me linquis, ait, miſeroq; dolore ſepultam
Deſeris ô coniunx? Ah ſi nunc cara iugalis
Te tenet vlla thori; lacrymis gemituq; tuorum
Flecteris, hanc animã, quæſo, rape, namq; peremptæ
Te ſupereſſe piget, nulla fruar antè quiete,
Quàm mihi fatales diſſoluant ſtamina Parcæ.
Iamq; dolore amens tabeſco, & tempora vitæ
Longa meæ nec erunt: primisq; extinguar in annis.
Mors mihi grata foret, poſituræ morte labores.
Et nos vna duos tandem teget vrna: meusq;
Spiritus æterno tecum potietur amore.

IA. D. TRO. AMIC. PIENTISS. POSVIT Calend. Mart. M. D. LI.

Mort eſt le corps de ceſte ame viuante,
Qui ne reçoit maintenant que plaiſir:
Et icy bas moy pouure languiſſante
Ne viz que en dueil, douleur, & deſplaiſir,
Que doib ie donq deſormais pluis choiſir
Pour mon repos, & future allegence,
Si non la mort? de laquelle à loyſir
L'heure i'attens, qui toutes recompenſe.

IN

IN S. SEVERINI.

REVERTATVR PVLVIS IN TERRAM SVAM, ET SPIRITVS AD DEVM QVI FECIT ILLVM.

Expecto donec veniat immutatio mea.

Dulciſſ. coniugi, matriq; pientiſſ. Mariæ Curtinæ Pomponiæ, in medio ætatis flore à muſto partu ad mœſtum ſuis portum ereptæ. cuius cineres ſex filiis ſub hoc famil. tumulo, maribus 4. feminis 2. obuoluuntur; chariſſ. marit. Petr. Craſſinus Ablonius Sena. Pariſ. ac curta ſupellex tenelli duo liberi, maternæ relliquiæ mas & fœmina ſuperſtites tantiſper, dum hîc in ſpe fata ſummiſſi opperiuntur. piet. & hon. ergo poſuere. Obiit 4. Calend. Septemb. anno 1550. ætatis 20.

Tu precare viator his quietem.

Bonum eſt in ſilentio præſtolari ſalutare Dei.

IBIDEM.

Nobilitate generis Comitũ orientalis Phriſiæ & animi corporisq; dotibus præclaro Dn. Ennoni de Embda, ciuitatis Embdenſis Præpoſito ac electo Satrapæ, propter certam huius corporis reſurrecturi ſpem, ac in amoris ſinceri teſtimonium, auia materq; pia vnico ſuo filio, qui hîc ex ſtudiorum curſu, patriæ ac amicis omnibus magno cum luctu, anno ætatis ſuæ XXIII. morte præreptus eſt, hoc monumentum ſtatuerunt. Anno Domini 1545. 18. Iulii.

IBIDEM.

Quid fuerim, noſtra hæc recubans cõmonſtrat imago.
Quid ſim, quam teneo, putrida calua docet.
Peccati hanc nobis pœnam ingenuere parentes,
Huius ſed Chriſtus ſoluere vincla venit.
Nunc mihi viuenti ſpes, qui fuit & morienti,
AEternum corpus, quale habet ille, dabit.
Peccati, fidei, Chriſtiq́ hinc perſpice vires,
Vt te mortifices viuificetq́ Deus.

ALIVD NOBILIS ANGLI.

Conſors ô Turnebe tori dulciſſime mœſti,
Doctrinæ columen Palladis atq́ decus:
Ampla Deus dederat naturæ tempora vitæ,
Eſſes vt toto clarus in orbe ſenex;
Rumpuntur cita fata mihi, ſpes cùm indolis eſſes,
Non peiore loco nomina noſtra fore.
Oceano natale ſolum licet Anglia diſket;
Nos rogus vnus habet, iunxerat vna fides.
Lumen & acceſſit patris de ſtemmate nobis,
(Imperii Anglorum namq́ ſenator erat:)
Vt vultum prætergrauitas, corpusq́ venuſtas
Veſtierat, mentem docta Minerua meam:
Sic Turnebe mihi ſummo ducetur honori
Sublato properè, te comitem eſſe rogi.

Ætas ipſius.

De ſemiſſe, triente annos, quadranteq́ ſubduc:
Octauas adhibe tres: ego binus eram.

Annus, menſis & dies obitus.

Si quatuor mediata cubes cubicè: duo dupla,
Si quadrequadres, ſurſolidesq́ tria:

Si

Si noctes annique dies adiunxeris: horas
Hebdomadæ abſtuleris, bis quatuorque ſimul:
A Chriſto dabitur nato ſic funeris annus;
Sed menſem referent bi numeri, atque diem:
Per monadem ſuperante diem menſe: actus in vnum
Cum quadrante triens, ſeſquipla quinque creat.

Iacobus Lecheus Anglus, nobili adoleſcenti, amico chariſſ. poſuit.

DEO OPT. MAX. SACRVM.

Epitaphium Ioannis Rayſii Patricii Francofurtenſis ad Mœnum.

Heu nimium propera prareptus morte Ioannes
Rayſius hoc tumulo conditur exanimis.
Germanus patriâ, Rheni prognatus ab oris,
Francforti patrio ſtemmate clarus erat.
Non laus ingenii, non virtus defuit illi,
Non conſtans vera religionis amor.
Et iam ſpes patriæ non parua, ſed vltima ſtirpis,
Ni cita veniſſet mors, erat ille ſuæ.
Ergo bonos tu quisquis amas, hunc plange viator:
Et velut ille opta te benè poſſe mori.

I. R.

Obiit anno ſalutis M. D. L. die III. Auguſti, ætatis verò ſuæ 20.

ALIVD.

Vir pietate grauis, veterum virtute probatus,
Cuius fatali nomen honore viget.
Ordine Patricio quem Francia terra coronat,
Norica & ſapiens ille ſenator erat.

Missus ad eximium Regem, regnoq; potentem,
Parisiis vitæ fata suprema subit.
Huius in hoc placidè requiescunt ossa sepulcro.
Spiritus ætherei contigit astra poli.

Obiit vir præstans Sebast. Futerer.
Anno M. D. LX. die XXVII. Iulii.

CARTHVSII.

Hanc rogo, quisquis ades, non admireris eremum,
Nec dicas: hæc sunt tecta superba nimis.
Regia sunt etenim viridis fundamina vallis,
Francorum iecit quæ Lodoicus honos.
Rex primùm instituit, regum rex auxit, & auget,
Seruabitq; suam tempus in omne domum.

M. RICHARDI DE S. VICTORE.

Nil tibi Parca ferox nocuit, quæ stamina paruæ
Tempore tracta graui rupit acerba manu.
Plurima namq; tui superant monumenta laboris,
Qui tibi perpetuum sint paritura decus.
Segniter vt lento sceleratas mors petit ædes;
Sic propero nimis it subpia tecta gradu.

ALIBI.

Diues opum Guido, formæ, bonitatis & artis
Ditior, hocq; magis diues honoris erat.
Plura darent superi, nisi fatum plura negaret,
Quò maiora darent transiit ad superos.

ITEM.

Alberto Pio de Sabaudia, Carpensium Principi, Francisci Regis fortunam secuuto, quem pruden-

prudentia clariſſimum reddidit; doctrina fecit immortalem, & vera pietas cœlo inſeruit. Vix. Ann. 55. herr. mœſtiſſ. P. P. 1535.

IN SACELLO ÆDIS COELESTINORUM, quod vocant Ducum Aurelianenſium.

Adſta viator, non leue eſt precium mora.
Hic grande paruo cor duplex iacet loco,
Regis Ducisq;, Regis Henrici Ducis
Mommorancii Annæ, per gradus qui ſingulos
Ad militaris ordinis faſtigium
Peruenit, & res maximas ſub maximis
Domi foriſq; Regibus geſſit tribus,
Franciſco & Henrico, vltimóq; Carolo.
Sed præcipua quo ſingularis & fides
Inter Ducemq; Regem ac Henricum foret
Teſtata; corda iuſſit amborum ſimul
Rex ipſe poni pignus haud dubitabile,
Quòd iuncta eorum vita perpetuò fuit,
Hîc iuncta quorum mors habet vitalia.

De eodem Gallicè ibidem.

Cy deſſoubs giſt vn coeur plein de vaillance,
Vn coeur d' honneur, vn coeur qui tout ſcauoit,
Coeur de vertu, qui mille coeurs auoit.
Coeur de trois Roys, & de toute la France:
Cy giſt ce coeur, qui fut noſtre aſſeurance.
Coeur qui le coeur de iuſtice ſcauoit,
Coeur qui le ciel honnora deſ' enfance.
Coeur non iamais ny trop hault ny remis,

Le coeur des ſiens, l' effroy des ennemis.
Coeur qui fut coeur du Roy Henry ſon maiſtre.
Roy qui vouluit qu' vn ſepolcre commun
Les enfermaſt apres leurs mort, pour eſtre,
Comme en viuant, deulx meſmes coeur en vn.

IBIDEM.

IN ANGVLO AD PARIETEM.

D. O. M. S.

Siſte parum & audi viator. In Anna Duce Mommorancio tanta fuit militaris ſcientia, & in tractandis ac explicandis negociis vigilátia, vt paulatim, tanquam per ſcalarum gradus virtutis ergò aſcenſum ſibi ad honoris altiſſimum gradum parauerit: quem, dum vixit, tenuit honorificentiſſimè, cum Henrici II. Regis approbatione maxima. qui dum ipſam quam ampliſſimam à Rege Franco Patre conſecutus erat Annas dignitatem, augere ſi potuiſſet, cogitabat, vt incomparabilem ac pænè inauditum ſuum erga clariſſ. virum amorem declararet. Eum etſi plerique principes viri imminuere quibus poterant artificiis conarentur; augebat tamen obtrectatio amorem, vt nihil penitus de Iure publico aut priuato ſtatueret, quod Annæ non probaretur, vt iam vnum animum in duobus corporibus facilè cernamus. Quæ animorum & voluntatum firma coniunctio vt poſteris monumento innoteſceret memorabili; Henricus amborum corda in eadē iacere ęde voluit. Igitur conſentientibus Carolo IX. & Regina

Regina matre eius, lectiſſima fœmina, Magdalena coniunx, & Franci filius piiſſ. mœrentes PP.

HENRICI II. CORDI S.

Pyramidos huius ſi quis myſteria gliſcit
Noſſe, ſub iſta ſuo cor pede Regis habet.
Virgineos habet hæc triplici ſub imagine vultus,
Ac Charites trinas ſignat imago triplex.
Prima fidem propriè ſignat, ſpem ritè ſecunda,
Tertia dilectam denotat eſſe Charin.
Quas rex Hinricus miro poſſedit amore,
Has veluti ſponſas notus habebat amans;
Firma Fides Regis, Spes certa, Charísq; perennis,
Nullis temporibus deſeruiſſe virum.
Hinc fit vt admixtas cernamus iungere dextras,
Quòd nuſquam fuerit Rex pius abſq; tribu.
Iure manus igitur coniunctas ſemper habentes
Abſq; tribus ſcandit nullus ad aſtra, docent.
Carminis iſtius lectorem quemq; monebo,
Hoc Regina ſuum cor cupit eſſe loco,
Dum vita Lacheſis præſentes finiet annos,
Et fuerit propria morte ſecuta virum;
Vt quorum fuerit cor vnum atq; vna voluntas,
Dum ſimul amborum mutua vita foret,
Corporibusq; ſuis vnum viuendo cubile
Vt fuit, & viuis ſpiritus vnus erat:
Sic quoq; mors properans minimè diuiſit vtrumq;
Vt fuit illorum ſic erit vnus amor.
Iſtius ergò rei ſit pyramis optima teſtis,
Quæ ſimul amborum corda ligata tenet.

Distichon.

Hîc sua rex, regina simul statuêre reponi
Corda, locus veri pignus amoris erit.

IN EODEM SACELLO,

Generosissimi CORDIS, illustrissimiq; ANNÆ primi Mommorancíorum Ducis, militum Galliæ præfecti, & Franciæ Paris,

TYMVLVS.

Quem tot magnificis celebrem Bellona triumphis
Reddidit Heroëm Mauorte & Marte calentem:
Quem tot virtutum titulis, senioq; verendum,
Mente fidéq; etiam dederat fors prouida seclis:
Quem tot bellorum casus, tot signa trophæis
Ampla, tot exstructis spoliis hostilibus arcus,
Tot currus, aquilæ, monumentáq; maxima rerum
Victorem referunt extremos solis ad ortus.
Quem ceu Scipiadem reges timuere Ducésq;,
Dum patriæ multos peperit cum laude triumphos:
Quem ceu Pompeium demissis constat ab armis
Ciuilem petiisse togam, potiora quietis
Armis dona ratum, portum spirantibus vndis,
Non cedens fato appensis ad carbasa remis.
Annas magnanimus Dux Momorancius heros
Occubuit, dum persequitur Regísq; Deúmq;
Hostes, Parisiæ constructóq; agmine tentant
Vrbis pinnatos furibundi inuadere muros.
Sic pro Rege, fide, sic dum pro legibus arma
Ferre parat patriis, libertatémq; tueri;
Consilio senióq; grauis Dux occidit, astris
Spiritus infertur, Pario sub marmore corpus

Condi-

Conditur exculto ſacratum nobile buſto.
Pixide ſceptrigeros queis deſeruiuit in armis
Henricum natumq; Duces, ſplendentia regna,
Lilia Francorum generoſo corde ſecutus,
Quorum corda ſacris buſtis auróq; ſepulta
Exſuperans, tumulata ſuis amplectitur vlnis
Caleſtina domus, turritam pignore Memphim.
Ergò ſit inuictus Gallus ſi tranſeat hoſpes,
Regibus æterno cor iunctum fœdere Francis,
Longæuiq; Ducis reſoluto corpore mentem
Æthereos adiiſſe lares, namenq; perenne
Oceanum Boream q; ſuis mandaſſe triumphis.
IN PACE REQVIES.

In pede columnæ.

Coniuncta amborum longum teſtantur amorem
Ante homines, iunctus ſpiritus ante Deum.

Ludouici Ducis Aurelianenſis.

Quis ſim, quæ mea ſit, ſi quæris, noſſe propago?
Clarior eſt, quàm quòd dicier hic ſit opus.
Regis ego proles & Regis origine frater,
Regis ego patruus, denique Regis auus.
Si rex non fuerim, mirari deſine; Regnum
Ante diem veniens mors inopina tulit.

PHILIPPI CHABOTII.

D. O. M. S.

An viuenti Heroi aſſidua virtute inuidiam; mortuo verò continua ſoſpitis VIRT. MEM. mortem propemodum ipſam ſuperare, altiùs;

hoſpes, ac perennius decus ſiet. Sed quid hoc hîc eſt, inquis? Vtrumq; tibi fortiſſimi heroïs Philippi Chabocii Galliarum thalaſiarchæ teſtatum eſſe, breuiùs forſan quàm fas fuerit, voluerunt manes. Cùm enim ille patrem habens Chabotianâ, matrem Luxemburgicâ ſtirpe editam; feliciter natus, educatus, excultusque feliciùs, facundia præditus incredibili, Francisco I. Galliarum Regi auguſtiſſimo, Domino ſua ſupra modum dilectus, triplici torquatorum equitum torque inſignitus, Dux quoque Gallicorum centum grauioris armaturę Equitum vtriq; in Frãcia mari occiduo ac Eoo prę-fectus, in Burgundia, cuius etiam pater dictus eſt, ac in Tranſalpina aliquandiu Gallia, quam regalibus copiis ſolus imperans Regio pænè totam Imperio addixit, Prorex, præliis fortiter depugnatis compoſitisque magnanimitate, fœderibus, tot rebus denique terra mariq; domi ac foris benè geſtis claruerit, huic potiſſima fuit tum gloria, tum rediuiuæ gloriæ celebritas, tantus ipſius virtutisque Comitis de inuidiâ triumphus, vt ſacræ inſtar anchoræ, vel more potius Herculeo, contra fluctus fortunam ſiſteret, & ex liuore laudem ampliaret. Hoc viuus ille. Quod reliquum eſſe poteſt, patris reliquiis vt præſtaret Filius pientiſſ. Leonorus Chabotius, magnus Franciæ Archippocomus; indelebile forſitan monumentum P. Satiſne? Satis ſuperq; ais. Benè ergò precatus abi, ac virtutem amplexans, inuidiam diſce, atque etiam mortem poſſe deſpicere. VALE.

IBIDEM

IBIDEM TIMOLEONTIS COSSAEI Brisaui Comitis epitaphium tale est.

D. O. M.

Viueret equidem, hoſpes, ſi nos boni amarent cœlites, Gallicus, non abs re, nec certo abſq; omine, Timoleon. qui quantum genere, nobilitate, meritis ac gloria Corinthium illum alterum Timoleonẽ ſuperarit; docet Coſſæorum cognomẽ atq; familia. fortiſſim⁹ glorioſiſſimusq; tanti herois progenitor heros, Gallorum militum tribunus, ac Tranſalpinæ Galliæ Prorex, cui nullo modo ſeſe Timodemus cõferat: quin ipſi quoq; adoleſcenti tã bene merito, cũ aurata regii ordinis torque, in quinquaginta grauioris armaturę equitum turmã, nec non in omnes ferè Gallicas veteranorum peditum cohortes datum imperiũ erat; & ſimul validiſſimus decurio, ſimul & legionum dux animoſiſſimus foret, ipſa etiam, cui ſeſe veluti deouerat, in Deum, regem, religionem ac patriam pietas, rerum demum aliarum quę ſingulis rebus ſunt comparandę ſingulę, iuſta, perenniq; memoriæ conſecranda commendatio, ſatis manifeſtauit. Cùm autem huius longè diſſimilem Timoleonta alterum reddiderit morum auſteritas, egregii facinoris quo fratrem tyrannũ interemerat, iniqua pœnitentia, longum, cũ à bello publicisq; negotiis abſtineret, otium, amicorum tamen pro Reipub. ſalute contemtus, virorumq; odium nouum affectãtium, vel veterem exercentium tyrannidem,

ac rerum in Sicilia gnauiter, acriter, paucisque etiam copiis gestarum celebritas, hunc ducem facilè nostro assimulauerit. quem adhuc adolescentem, tot audacibus ac felicibus gestis incredibilem consecutum gloriam; ac non modò Timoleonta, sed & antiquos alios duces, si viuere licuisset, superaturum, ad Mussidanum tandem glande plumbea peremptum, postquam piissima mater, veluti carum rarumque florem sibi ante diem nefariè auerruncatum, propemodum exsternata defleuisset; ac suum, etiam totiusque familiæ dolorem publico sæpius luctu recrudescentem diutissimè pertulisset; non iam assiduo mœrore, sed æterno pietatis testimonio, Timoleontis sui memoriam colendam esse rata, non stelam aliquam breuem, sed hoc ingens illi sempiternumque argumentum gratè pienterque posuit.

Liberalis Deus, seculum funestum, immortalis palma.

GENEROSISSIMI CORDIS, CHRISTIANISSIMI Regis Francisci II. Galliæ, Scotiæque Regis.

Marmore Mygdonio saxum pilare superbum
Flammiferúmq; ferens nobile stemma Ducis,
Exprimit Heroïs Francisci triste secundi
Cor lethi raptum faucibus ante diem.
Flammea cui meritò seruire columna ferendo
Noscitur, igne etenim strinxerat ossa fides.
Hic velut Eoö rutilans carbunculus orbe
Pisteos intacta firma columna fuit.

Sospite

Sospite quo semper sub tuto vmbone quiescas
Galle, trophæa tui principis ampla gerens.
Grandibus ast rabies Stygiis agitata colubris
Infausta cœptis obuiat illa nece.
Nam Rex accelerans fidei domitare rebellem,
Occidit, extincto corpore celsa petens.
O lugubris hymen, si nunc ô liliger Heros
Deseris orba pio Francica sceptra duce:
Corpore linquis humum, tumulo sotiatur amorum
Corde hic concomitans corda paterna tuo.

In craterem aureum Franc. II.

Aurea secla orbi fato cedente daturus
Inter ego eclipses splendidus exorior.

In vico S. Antonii fons est, cum inscriptione, Anno 1577.

Hanc deduxit aquam duplicem Biragus in vsum,
Seruiat vt domino, seruiat vt populo.
Publica sed quanto priuatis commoda, tanto
Præstat amore domus publicus vrbis amor.

RENATVS BIRAGVS FRANC. Cancell. publicæ commoditati.

IN CATHARINAE.

D. O. M. S.

Valentiæ Balbianæ matronæ clariss. atque ornatiss. cuius anima salute & quiete fruitur sempiterna, corpus Renatus Biragus Franc. Cancell. coniunx pientiss. vxoris benemeritæ memor, hîc condi curauit.

Ob. anno Christi 1572. Cal. Ian. Vix. anno 34. menses 6. dies 20.

IN AEDE MATVRINI.

CVIACI,

Balduinus hîc iacet, hoc tecum reputa, & vale. Mortuis vobis, Iurisprudentiam grauis corripiet sopor.

FRANC. Bald. Iurisc. ob. anno æt. LIII. XI. Nouemb. à partu virginis 1573. Papirius Massonus Balduini auditor P.

IN TEMPLO S. ANDREÆ.

Vxor cara sui condit dum mœsta sepulcrum
Coniugis, & cineri persoluit iussa recenti,
Bis senos complexa gemens in funere natos:
Nostri, ait, ô coniunx, qui nunc dulcissima amoris
Pignora discessu linquis, si cura iugalis
Te tenet vlla tori, lacrymis luctúq; tuorum
Flecteris; hanc tecum, ô tecũ rape. namq; perempto
Te vitam moror inuisam, & nunc ipsa perenni
Exsternata malo placidâ iam morte quiescam.

IN COEMITERIO S. Seuerini.

Anno 1557. die 9. Ianuarii, nobilitate, pietate ac virtute præstans vir Georgius à Schönberg Germanus, ex hac mortali vita placidè & quietè discessit, anno æt. suæ XXIX.

Qui

Qui modò præluſtri viguit Schönbergius ortu,
Ore decente, pijs moribus, ingenio,
Heu iacet indignè viridi ſublatus in æuo,
Dum reditum ad patrios mors negat atra lares.
Quam tamen inuicto tolerauit robore mentis,
Ad ſuperas certa ſpe comitante domos.

AD VIATORES.

Eteoſtichon.

Núnc ne leues poſtquam liquit Schönbergius auras,
Cernis, vt extingui gloria noſtra ſolet?

APVD TEMPLARIOS IN interiori choro.

Habet interior Gallia longè antiquiſſimam familiã de Villiers Liſleadam, multis magnisq; rebus geſtis clariſſ. regum amicitiis celeberr. vnde ſuis totiq; reip. Chriſtianæ prodiit tantis dignus natalibus Philippus, cuius modò viator monumentum cernis, honoris virtutisq; ergo poſitum. hunc eò ſua per gradus euexerũt merita, vt concordibus omniũ votis in vniuerſum ſuum ordinem obtinens imperiũ, eius militiæ magiſter fuerit, quę Deo Opt. Max. eſt & Ioãni Zachariæ ſacra. cellam hanc viuens, ineffabili tetragrammati יהוה nomini, extra quod nulli ſalus, vir pius ac religioſus dicatam voluit.

PSAL. LXXXIX.

SVPERVENIT MANSVETVDO, ET RAPIEMVR.

ALIVD.

FRATER Philippus Kerleau Trecorenſis, ex Saliocanorum promontoriis, in illa ſpectata

Celticæ Galliæ peninſula claris ortus maioribus, ordinum ductore patre, patruo nec dum Diablinthrenſi epiſcopo, Britannorum quondam ducum magnis de rebus apud exteros principes oratore, ex primariis hoſpitalis Hieroſolymitani militibus vnus, nullis non laborum iactatus, quandiu vixit, æſtibus, dum moleſtiarum tandem ſuperatis vndique fluctibus, in portu victor frui quiete cœperat temporaria, vocatus eſt ad æternam. Sic homines caſſo labore, fortuna caduca, querula vita, terras incolimus.

PSAL. XVII. HABAC. III.

Ponet pedes meos vt ceruorum.

Vixit integer æui annos ſeptuaginta, militauit hoſpitali duo de quinquaginta octo, præfuit his ædibus vbi obdormiuit in Chriſto decimoquarto Iulii, anno redemptionis milleſimo, quingenteſimo, quadrageſimo ſexto.

ALIVD.

Frater Robertus Daube, vulgo Rupemartia cognominatus, in nobili ad Rhodanum oppido Arelate inſigni familia natus, per omnes hoſpitalis militiæ gradᵒ inter ſuos multa cum laude euectus, ad magnam tandem ſancti Ægidii præfecturam deuenit in prouincia Narbonenſi. demum per vniuerſam Galliam promagiſter creatus (honos à magno militum magiſtro ſecundus) ad regem publico nomine lega-

legatus, rem ſæpe tentatam, peneque deſperatam, ſua prudentia perfecit. ordini ſuo ſcilicet à priſcis quondam regibus irrogatorum priuilegiorum ſpecialem modò confirmationem, nouorumque conceſſionem ab Henrico nunc rege conſecutus. quum verò multis & grauibus exantlatis laboribus ad quietem ſe temporariam pararet, vocatus eſt ad æternam. Vixit ann. LXX. militauit ann. XL. præfuit ann. IV. Obiit in legatione Lutetiæ in ædibus templi, die ſabbati v. Octobris, anno Chriſti M. D. XLIX. Commilitones & amici fratres defuncto poſuerunt.

Aliud alibi.

Ci giſt le ſeigneur de Manas,
Le quel de ſa propre alumelle
Se tua, prenant ſes esbats
Sur le corps d'vne damoiſelle.
Ie ne ſcay apres ſon treſpas
Là où ſon eſprit s'en alla.
Ma ie ſcay bien, qu'on ne va pas
En paradis par ce trou là.

S. DIONYSIACA.

IMperio Carolus Caluus, regnóq; potitus
Gallorum, iacet hac ſub breuitate ſitus.
Plurima cum villis, cum clauo, cumq; corona
Eccleſiæ viuus huic dedit ille bona.

Multis ablatis nobis fuit hic reparator
Sequanii fluuii, Ruolliíq; dator.
Fut Roy de France en l'an 841. iusqu'
à 879.

ALIVD.

Hic octaue iaces Francorum Carole Regum,
Cui victa eſt forti Brittonis ora manu.
Parthenope illuſtrem tribuit captiua triumphum,
Claráq; Bortronio pugna peracta ſolo.
Cepit & Henricus, regno depulſus auito,
Bellata auſpiciis ſceptra Britanna tuis.
O plures longinqua dies ſi fata dediſſent,
Te nullus toto maior in orbe foret!

Vix. an. 28. Ob. an. 1498. menſis Apr.
d. 7. Opus Laganini Mutinenſis.

IN DIVAM LODOICAM REgis matrem.

Altera progenie felix, Berecynthia mater
Hoc Mauſoleo Diua LOYSSA *iacet.*
Franciſcum Regem peperit, ſceptróq; dicauit,
Fortuna ſemper celſior ipſa ſua.
Fortiter ille acie pugnans cum ſorte maligna,
Seu fati inuidia captus ab hoſte foret:
Regnum hæc tãtiſper ſine turba & murmure rexit,
Armis, conſilio, iuſtitia atq; fide.
Dum poſtliminio regem, natosq; recepit,
Et patrio plaudens reſtituit ſolio.
Tandem inter Reges, ſedando bella per orbem,
Percußit pacis fœdera perpetuæ.

Ferrea

Ferrea mox domito ceſſerunt ſecula Marte,
Atq; ætas Francis aurea ſic rediit.
Cedite quondam Aſiæ Regina heroides. vna hæc
Terrarum imperio digna LOYSSA *fuit.*
At Franciſce dolet, quaſi nil de matre ſuperſit?
Deſine. nam extingui gloria tanta nequit.
Officio in matrem ſi quis præcelluit olim,
Primas (vel Momo iudice) ſolus habes.
Iámq; pia vmbra vale; inferias & iuſta ſepulcro
Soluimus: at mente vota precésq; damus.
Mens quippe ætherea Chriſto conregnat in arce
Felix, & ſuperûm veſcitur ambroſia. 1531.

CARLOTÆ VALESIÆ, FRANCISCI Francorum Regis natæ maximæ ſepulchrum.

Carlota octaui metas properabat ad anni,
Cùm pro ſe lacrymas liquit & hunc tumulum.
Quæ nihil hac ætas præſtantius indole vidit,
Aut quo penderet certius auxilio.
Tantum quippe inerat ſpecimen virtutis amórq;,
Vt feſſa ingenti ſecla leuaſſet ope.
Ecce Deo viſum ſecus eſt: qui limine in ipſo
Irrita, cùm libuit, votáq; ſpémq; facit.

IBIDEM.

Hoc oriens, illo virtus prouecta ſepulchro
Clauditur: hoc natæ, matris at illud habet
Oſſa. breui tantam iacturam fecimus. heu heu
Condidimus natam matris in exequiis!
Illa decus, ſpes hæc orbis, duo ſidera quæ nunc
Ante Dei meritis ſedibus ora micant.

Nos noſtro interea premimur, Franciſce, dolore
Atq; tuo. heu nullis rebus habenda fides!

MEMORIÆ ÆTERNÆ

Optimi & mitiſſimi Principis CAROLI NONI, Regis Chriſtianiſſimi: bonarum artium ingeniorumque fautoris liberaliſſimi, & fidei ac Religionis Catholicæ propugnatoris acerrimi.

Carolus exſpectat loculo Rex nonus in iſto
Supremi clangat dum tuba iudicii.
Quem quicunq; bonus nouit, benè luxit acerbè
Extinctum, viuum deperiit tenerè.
Leni adeò fuit ingenio, leni bonitate,
Aſpectu leni, lenior alloquio.
Aſperæ enim cùm ſæuirent circùm omnia in illum,
Confluxit lenis quidquid vbique fuit.
Nam puer adſceptrum venit regale decennis,
Annos quod tredecim dimidiumq; tulit:
Continuis in proditionibus atq; periclis
Belli inteſtini, & iugibus inſidiis,
Maiorum dum ſacra pius fortisq; tuetur,
Nec poſſum cultus ire pius patitur.
Hæreticos reprimens cæca ambitione rebelles,
Numinis oblitos, Principis, & patriæ,
Donec præcipiti fato tum deſiit eſſe,
Heu quando potius debuit incipere!
At tu pro tanto veræ pietatis amore,
Quæſo bone, & tanta pro bonitate, Deus,
Hunc facias numerum in cœlis augere bonorum,
Et ſedem manes inter habere pios.

ALIVD.

ALIVD.

Bis ſeptem totos bellum tibi iuge per annos,
Quos Rex vixiſti Carole, penè fuit,
In deſertores patriæ, teloq́; rebelles,
Dum pro aris pugnas fortiter, hæreticos.
Sacrilegis quorum è manibus regnum aſſeruiſti,
Ter varia raptum proditione tibi.
Verùm hoc dum retegis ſcelùs radicibus imis,
Supplicijsq́; reos afficis emeritos;
Ecce nefas, primæ moriens in flore iuuentæ,
Manè velut cùm ſol deficit exoriens.
Proh dolor, heu ſpes fruſtratas, & vota piorum,
Ante diem curſu deficis in medio.
Iuſtitia & pietate tuam fulcire coronam,
Nempe hoc, & duplex illa corona fuit.
Quæ pro mortali ſemper durabile cingit
In cœlis capiti nunc diadema tuo.

Vixit annos XXIII. menſes XI. & dies III. Regnauit annos XIII. menſes V. dies XXIIII. Obiit in arce Vicennatum 3. Cal. Iunii, anno 1570.

IBIDEM SVB EFFIGIE REGIS Dagoberti.

Fingitur hac ſpecie bonitatis odore refertus
Iſtius Eccleſiæ fundator Rex Dagobertus,
Iuſtitiæ cultor, cunctis largus dator æris,
Affuit & ſceleris ferus ac promptiſſimus vltor.
Armipotens bellator erat, velutiq́; procella
Hoſtes confregit, populosq́; per arma ſubegit.

CAROLI MARTELLI.

Ille Brabantinus Dux, primus in orbe triumphans,
Malleus in mundo ſpecialis Chriſticolarum:
Dux dominusq́ ducum, regum quoq́ Rex fore ſperans,
Non vult regnare, ſed regibus imperat ipſe.

LVGDVNI.

IN ÆDIBVS TYPOGRAPHI CVIVSDAM.

NOlueris tibi quæ fieri fac talia nulli,
Mutua ne referant quæ modò præſtiteris.

ALIBI SVB TABVLA PICTA.

Miraris dorſo cancri conſiſtere mundum?
Deſine, ſic hodie vertitur orbis iter.

FONTIS IN CASTELLO *Orieuieti.*

Quod natura huic munimento inuiderat, hoc felix induſtria adiecit.

ANDE-

ANDEGAVENSIA.

IN MAVRICII.

IOAN. OLIVARII EPISCOPI ANDEGAVENSIS.

IAnus Oliuarius iaceo hîc ſub marmore duro,
Iſtius adis eram præſul & immeritus.
Peccaui fateor (quis enim offendiſſe negabit?)
Aſt veniæ in Chriſto ſpes mihi firma fuit.
Qui noſtrum gratis abſterſit morte reatum,
Et nos non noſtris iuſtificat meritis.
Hanc ſpem vos fratres precibus votiſq; iuuate,
Manibus vt noſtris pax ſit & alta quies.
Ac mortis memores bene viuite, & vſq; valete,
Sitq; eadem vobis poſt obitum requies.

IBIDEM.

Mortuus ecce licet iaceam, viuo tamen, & te
Hoſpes nil ſuper hac morte timere velim.
Ipſe abii, haud obii, nec mors hac vera putanda eſt;
Parte ego cùm viuam nunc meliore mei.
Mors oculos tantùm premit, & ſopor occupat artus,
Puriùs ac melius mens animusq; vigent.
Membra operit tellus, ea donec Chriſtus ab alto
Excitet: hæc ſpes eſt, quæ pia corda fouet.
Hanc precor hoſpes habe: hac diſcas cõtemnere lethum,
Et melius vitæ noxia quæq; feres.

ALIVD QVOD IPSE EPISCOP. DE seipso paulò ante mortem scripsit.

Inquiris hospes qui sim? non sum amplius.
Quid agam? putresco, & vermium greges alo.
Qui fuerim? ineptus Ianus Oliuarius,
Peccator vnus omnium præmaximus.
Vnde? vrbe natus nobili in Lutetia.
Quo functus olim munere in republica?
Primùm Archiabbas Andium: pòst pontifex.
Quæ otia? sacratas paginas euoluere.
Quid hac in vrna superat? ossa & cinis.
At quò animus? hospes contine, scire hoc nefas,
Arcana Diuûm non decet scrutarier,
Neu quid negotî sit Ioui cum manibus;
Satis superq; nosse erit fidelium
Post fata mentes non mori: at quiescere,
Donec resurgant in priore corpore,
Augustiore quàm antea, feliciùs
Victuræ in æuum cum beatis omnibus.
Iam nosti abundè qui fuerim. at altissimis
Quando in tenebris nequeo te agnoscere;
Saltem hospes vnum hoc tete vt agnoscas, rogo:
Optesq; veram mortuis pacem omnibus.

ALIVD EIVSDEM.

Pedem viator siste, spectа paululum.
Hæc alta moles, quam vides, non tollitur
Surgítve in auras mortui huius gratia.
Cuius cadauer iam solutum in puluerem,
Penitusq; adesum vermibus, non indiget

Tot

Tot arte ſculptis lapidum aceruis obrui,
Cui deeſſe tellus neutiquam poterat leuis.
Sed nec ſopore in tam profundo ſenſuum
Pictis Chimæris aut notis inanibus
Afficitur, vt vos vitam adhuc qui viuitis,
Et quantum ad vmbras luce caſſas attinet,
Tumuli leuis iactura, & vrna qui caret,
Cœlo Iouéq; meliùs tegitur, vt dictitant.
Hîc totus ergo tragicus ornatus tibi,
Viator, poſitus eſt, & ob cauſam tuam,
Oculos videlicet huc vt obuertas tuos,
Et has Sophorum perlegas ſententias.
Queîs ſubeat animo, temet eſſe obnoxium
Fato, atq; vitæ tædeat miſerrimæ:
Quæ nec horulam quidem obtineat vnquam ſatis
Tutam ac quietam mortis ab inſultibus.
Quæcunq; ſpectas ſcilicet, eò maximè
Spectant, vt hæc memoria mortis te inſtruat
Omnia caduca & fluxa, quæ ceu maxima
Stupidi, leues, & inſcii tam maximè
Mirantur homines; more magnanimi Herculis,
Vt monſtra torua perdomare, ac fortiter
Calcare, flocci, nauci, nihili pendere,
Vitamq; puram heroicamq; ducere,
Et quæ ad ſupremam illam & perennem gloriam
Iugiter anhelet, quam Deus ſperantibus
In ſe parauit, vt optimus ſic maximus:
Collige viator, ſi hæc ſapis, quid didiceris,
Oculiq; quantum debeas hodie tuis.
I iam, precare manibus pacem, & vale.

HVIC PVLCHERRIMO SEPVLCRO, quæ ſequuntur ſententiæ imaginibus heroum illorum ſubſcriptæ, adiunctæ leguntur:

MOYSES.

Puluis es, & in puluerem reuerteris. *Gen. 3.*

PRIAMVS.

Fuimus Troës: fuit Ilium.

ARISTOTELES.

Vita malis plena eſt, poſt mortem vera voluptas.

ORATOR.

Qui mortem metuit, Philoſophus non eſt: quippe aliam neſcit vitam.

HORATIVS.

Debemur morti nos noſtraq́;.

OVIDIVS.

Morte carent animæ.

CICERO.

Nemo lugendam cenſet mortem; quam immortalitas ſequitur.

PAVLVS.

Bonam vitam mors bona commendat.

DIOGENES.

Omnium rerum viciſſitudo.

ÆSCHINES.

Peius eſt morte, te mori, ſpe mortis.

CATO.

CATO.

Spem retine: ſpes vna hominem, nec morte relinquit.

IVDAS MACAB.

Sancta & ſalutaris eſt cogitatio, pro defunctis exorare.

SENECA.

Nemo tam diuos habuit fauentes, craſtinum vt poſſet ſibi polliceri.

SOLON.

Ante obitum nemo felix.

PLATO.

Tota vita ſapientis, mortis eſt meditatio.

HIOB.

Homo quaſi flos egreditur & conteritur.

PERSIVS.

Viue memor lethi: fugit hora.

IVVENALIS.

Mors ſola fatetur, quanta hominum ſint corpuſcula.

VIRGILIVS.

Vbiq; luctus, vbiq; pauor, & plurima mortis imago.

MVSÆVS.

Mortuus in portu eſt; at nos iactamur in vndis.

EVRIPIDES.

O quàm miſerum eſt neſcire mori!

TRISMEGISTVS.

Boni mortem, vt bonorum omnium maximum, optant.

DAVID.

Quis eſt homo & non videbit mortem?

PTOLEMÆVS.

Nemo mortem hilaris excipit, niſi qui ſe ad eam diu compoſuerit.

ORPHEVS.

Conciliat Diuos Pietas, & tartara vincit.

BOETIVS.

Mors hominum felix.

HOMERVS.

Mors optanda viris: requies ea certa laborum.

PINDARVS.

Quid eſt vllus? quid nullus? vmbræ ſomnium homo.

HESIODVS.

Corpus humum, cœlos mens, ſpiritus appetit auras.

PAVLVS.

Mihi viuere Chriſtus eſt: & mori lucrum.

IDEM.

Cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto.

GENEVENSIA.

IN ADITV CVRIÆ.

QVum anno 1535. profligata Romani Antichriſti tyrannide, abrogatiſq; eius ſuperſtitionibus, ſacroſancta Chriſti Religio hîc in ſuam puritatem, Eccleſia in meliorem ordinem, ſingulari Dei beneficio, repoſita; & ſimul pulſis fugatiſque hoſtibus vrbs ipſa in ſuam libertatem non ſine inſigni miraculo reſtituta fuerit: Senatus Populusque Geneuenſis monumentum hoc perpetuæ memoriæ cauſa fieri, atque hoc loco erigi curauit: Quo ſuam erga Deum gratitudinem ad poſteros teſtatam faceret.

IN PETRI.

Reuerendus in Chriſto Dn. Amblardus Goyetus I. V. Doctor, & Theologus inſignis, Ap. Protonot. Abb. Filliaci, Geben. Canon. pietate in Deum, & religione deuotus, apud principes, nobiles & plebeios, cõnſilio, gratia & liberalitate conſpicuus, impio fato conceſſit, anno à cunis Chriſti 1517. 7. Martii.

Parce precor lacrymis fatum germane quid vrges?
Omnibus hæc ſolido eſt ſcripta adamante dies.
Puluis & vmbra ſumus, tantùm poſt funera virtus
Nomen inextinctum ſola ſuperſtes habet.

Nil aurum, nil pompa iuuat, nil sanguis auorum,
Excipe virtutem, cætera mortu erunt.
Hanc cole, & ante oculos imitanda exempla parentũ
Pone, sed interdum sit tibi cura mei.

II.

Reuerendus pater Petrus Grinetus Apostolicus Proton. Geben. Canonicus, & generalis Vicarius meritissimus, Iurium Doctor celeberr. virtute, gratiã & consilio potens, isto exanimis capulo tegitur, die sui obitus XXIII. m. IX. Anno 1531. Orate pro eo.

Qui nostræ fuerat custos gratissimus vrbis,
Virtutum decus & religionis honos,
Præsule sub quinto sceptri donatus habenis,
Nunc diro mortis subditur imperio.
Marmore conclusus iacet & resupinus in antro,
Astra tenet virtus, cætera pulvis habet.
Disce tuum quisquis simili pede claudere passum,
Et tergant oculos hæc monumenta tuos.

IBIDEM

C. Plinio M. F. C. Fausto Ædili IIIviro eq. Flam. C. Plinius Faustus, viro S.

T. Iul. T. F. Corn. Valeriano patrono Col. IIvir ær. IIIvir locor. persequend. trib. milit. leg. VI. victr. præfect. fabr. Flam. Aug. Pontifici, Iulia T. F. patri opt.

VIEN-

VIENNAE IN DELPHINATV.

VIrtute fortiſſimo, & pietate clementiſſ. D. N. Flauio Conſtantino inuictiſſ. max. pp. inuicto. aug. M. Alſius Apronianus, vt P. P. Flam. Viennæ deuoto numini maieſtatique eorum.

S. D. D. Flaminica Viennæ tegulas æneas, auratas, cum carpuſculis & veſtituris baſium, & ſigna Caſtoris & Pollucis cum equis, & ſigna Herculis & Mercurii, D. S. P.

LOTHARINGICA.

NANCEAE IN LOTHARINGIA.

IN ÆDE D. GREGORII, IN TABVLIS ARÆ ADFIXIS.

CArolus hoc buſto Burgundæ gloria gentis
Conditur, Europæ qui fuit ante timor.
Ganda rebellatrix hoc plebs domitore, cremata
Poſt patriæ leges, perpete preſſa iugo eſt.
Non minùs hunc ſenſit tellus Leodina cruentum,
Cùm ferro & flammis vrbs populata fuit.

Monte ſub Heritio Francas cum rege cohortes,
In pauidam valido truſerat enſe fugam.
Hoſtibus expulſis Eduardum in regna locauit
Anglica, primæuo reſtituens ſolio.
Bella ducum, regumq́ & Cæſaru omnia ſpernens,
Totus in effuſo ſanguine lætus erat.
Deniq́ dum ſolitis fidit temerarius armis,
Atq́ Lotharingo cum Duce bella mouet:
Sanguineam vomuit media inter prælia vitam,
Aureaq́ hoſtili vellera liquit humo.
Ergo triumphator longæua in ſecla Renatus,
Palmam de tanto Principe victor habet.
O tibi, qui terras quæſiſti Carole, cœlum
Det Deus, & ſpretas antea pacis opes.
Nunc dic Nanceios cernens ex æthere muros,
A clemente ferox hoſte recondor ibi.
Diſcite terrenis quid ſit confidere rebus.
Hic totiens victor deniq́ victus adeſt.

ALIVD IBIDEM.

Dux iacet hîc Carolus, Belgarum illa igneavirtus,
Cui Mauors dederat bella gerenda pater.
Quem timuit ſubitis animoſus Gallus in armis,
Cuiq́ Alemannorum terga dedere duces.
Quiq́ animam Heſperias bellis agitabat in vrbes,
Sed ſubitò inuertit ſors truculenta viam.
Nam cùm Ranerium bello ſibi prouocat hoſtem;
Occúbuit fuſo milite ſtratus humi.
Quæ ne tanta viri laus inteſtata iaceret,
Hoc victor victi condidit oſſa loco.

IOVIL-

IOVILLAE.

CLaudio à Lotharingia, Renati regis Siciliæ filio, Guyſę & Aumaliæ Duci primo, Marchioni Mennæ, Iouillæ Baroni, Campaniæ Seneſcalco: & in eo Comitatu primùm, mox in Burgundiæ etiam Ducatu Proregi: magno Franciæ Chambellano: Gallor. Heluetior. ac Germanor. peditum Duci: turmæ centum cataphractor. equitum præfecto: Optimo Principi, patris patriæ nomen adepto: parta inſigni victoria de hæreticis ad Sauernam Alſatiæ oppidum: & Burgundis ac Belgis ciuibus conſeruatis: immatura morte, magno omnium dolore & luctu, exſtincto: Antonia vxor Borbonia, marito incomparabili; & VI. filii pari pietate parenti optimè merito mœſtiſſimi P. P. Vixit annos 54. m. 5. d. 26. an. p. Chriſtum natum 1550. pr. Idus Aprilis.

INSCRIPTIO ARCIS REGIÆ BLESIS.

Hîc vbi natus erat dextro Ludouicus Olympo,
Sumpſit honorata regia ſceptra manu.
Felix quæ tanti fulſit lux nuncia Regis,
Gallia non alio principe digna fuit.

Fauſtus 1498.

AVINIONENSIA.

IN AVINIONEM IVL. CÆS. SCALIGER.

Viuendi ratio cum libertate recepta,
Efficiunt vt sis altera Roma tibi.
Templa, forum, celso subducta palatia cœlo,
Magna hæc. te, plus est, dicere posse tuam.

IN PALATIO PAPAE.

Clemens v. Pontif. absens electus anno 1305. Romanam curiam Lugdunum transtulit.

Ioannes XXII. Lugduni creatus, Auinionem primus se contulit. Benedictus Auinione creatus consedit ac moritur, Palatii huius prima ac maiori parte constructa.

Clemens in sua obedientia VI. Auinione consedit, quo tempore Vrbanus VI. Romæ Apost. sedi præerat, magno tũc orto schismate.

Benedictus in sua obedientia XIII. primò Petrus de Luna nuncupatus, in locum demortui Clement. VI. Auinione eligitur. Vnde post in Hispaniam aufugit, ac in Constantiensi Concilio cum Gregorio XII. & Ioan. XXIII. deponitur,

Marcel-

Marcellus II. Pontif. Opt. Max. qui pius Secretarius Alexandri Farneſii R. E. C. Vicecancellarii ac legati Auinionen. fuerat, moritur in vrbe XX. die ſui Pontificatus ann. M. D. LV.

IN FRANCISCI.

D. O. M. & memoriæ æternæ D. Lauræ cùm pudicitia tum forma fœm. incomparabilis, quæ tamdiu vixit, vt eius memoria nunquam extingui poſſit: R. R. veterum monumentorum peregrini indagatores, D. Chriſtophorus de Allegre Eques Luſitanus, & D. Antonius di Prat. prætor Pariſienſis, & Gabriel Simonius Florentinus δίδοναι χάειν, IV. Idus April. 1558.

Sola manet virtus, cætera mortis erunt.

IN OPPIDVLO GALLIÆ COLLEVVRE APVD BITVRIGES, SEPULTUS EST FRIDERICVS RANZOVIVS, tali epitaphio Lutetiæ Pariſiorum facto.

FRIDERICVS RANZOVIVS Holſatus, patre natus nobiliſſimo & ampliſſimo viro, HENRICO RANZOVIO, ſereniſſimi Daniæ Regis Conſiliario, & in Holſatia Legato, Domino hæreditario in Bredenberg & Drakenburg, &c.

Patris nēpe fortiſſimi genuinâ virtute filius,
Familiæ columen, patriæ lumen,

Equitũ ſub Comite Baſſonpierro Magiſter,
Dum ſecunda Chriſtianiſſimo Regi Galliarum ſtipendia meret, & fugatis hoſtibus, rariori comitatu, caſtris longiùs abſcedit,
Naturæ debitum latronum ſceleri perſoluit,
Et mortalis corporis mortales exuuias cum ſtola cœleſti commutauit;
Eas per magiſtratum horum locorum honorificè collectas,
Et poſtea à nobiliſſimo viro Andrea Pleſſio cognato cognitas,
Mœrentes amici huic tumulo mandauêre.

Patriâ procul, patre procul,
Procul ſepulchris paternis.
An hoc ille infelicior?
Non eſt, non eſt, viator.
Cur?
Fortibus & piis omne ſolum,
Vt patria eſt, ita ſepulchrum.
Et hoc ſi didiciſti
Viator; abi.

IN AGRO NEMAVSENSI.

D. M.

S. Syluius paternus vxori rariſſ. exempli, cum qua vixit annos XXXII. ſine vlla animi læſura È. S. V. P.

ANGLI-

ANGLICA.

LONDINVM.

IN LONDINVM IVL. CÆS. SCALIGER.

VRbs animis, numeróque potens, & robore gentis,
Vel cunctos præ se despicit vna deos.
Torua peregrinis, sed non & inhospita, merces
Vicinis patrias aggerit, atq; petit.
Contemnis, cui das, tanquam ipso munere maior,
Odisti vnde petis, ne videare minor.
Dicat, quid bello valeas, Aquitania. quid non:
Et Nortman, & cum Saxone Roma vetus.

ALIQVOT REGVM ANGLIÆ epitaphia Londini in VVestmonasterio descripta.

ETELREDI.

In isto tumulo iacet Etelredus, quondam Rex Angliæ, de genere Saxonico, filius regis Edgari, dicti pacifici, & pater sancti Eduardi regis & confessoris. qui quidem Eduardus in senectute sua bona, virgo perennis, migrauit ab

ab hoc ſeculo, cuius corpus incorruptum iacet in VVeſtmonaſterio.

Fuit etiam pater Edmundi regis. poſtquam autem regnauerat annos 38. in magna tribulatione Danorum, obiit XXIII. die menſis Aprilis, Anno Domini M. XVI. anno ætatis ſuæ 48. & hîc ſepulturam promeruit, cuius animæ propitietur Deus.

ALIVD S. EDVARDI.

Omnibus inſignis virtutum laudibus heros
Sanctus Eduardus, confeſſor, rex venerandus.
Quinto die Iani moriens ſupra æthera ſcandit.
Surſum corda.

HENRICVS II.

Tertius Henricus eſt templi conditor huius.
Dulce bellum inexpertis. Anno 1273.

EDVARDVS PRIMVS.

Eduardus primus, Scotorum malleus hic eſt.
Anno 1308. Pactum ſerua.

REGINA ALEONORA.

Conſors Eduardi primi fuit Aleonora.
Anno 1298. Diſce mori.

EDVARDVS TERTIVS.

Tertius Eduardus fama ſuper æthera notus.
Pugna pro patria. Anno 1377.

Hic

Hic decus Anglorum, flos regum præteritorum,
Fama futurorum, rex clemens, pax populorum,
Tertius Eduardus regum complens iubilæum.

REGINA PHILIPPA.

Coniunx Eduardi iacet hîc regina Philippa.
Discè viuere. Anno 1369.

RICHARDVS II.

Hîc iacet immiti consumptus morte Richardus.
Fuisse felicem, miserrimum.
Prudens & mundus, Richardus iure secundus,
Per fatum victus iacet hoc sub marmore pictus.
Corpore procerus, animo prudens vt Homerus,
Ecclesia fauit, elatos suppeditauit.
Quemuis prostrauit, regalia qui violauit.

HENRICVS V.

Gallorum mastyx iacet hac Henricus in vrna.
Domat omnia virtus.
Pulchra virumq; suum tandem sociat Catharina.
Anno 1437. Ocium fuge.

ALIVD.

Margaritæ Richemundiæ, septimi Henrici matri, octaui auiæ, quæ stipendia constituit, tribuit hoc cœnobium Monachis, & doctoribus Grammatices apud VVernbrun, perq; Angliam totam diuini verbi præconibus; duobus item interpretibus litterarum sacrarum, al-

teri Oxoniis, alteri Cantabrigiæ, vbi & Collegia duo Christo & Iohanni discipulo eius struxit. Moritur anno Domini 1460. tertio Cal. Iulii.

HENRICVS SEPTIMVS.

Hîc iacet Henricus, huius nominis VII. Angliæ quondam rex, Edmundi Richemundiæ Comitis filius, qui die 22. Aug. Rex creatus, statim pòst apud VVestmonasterium 30. Octob. coronatur, anno Domini 1485. moritur deinde XXI. Apr. anno ætatis LIII. Regnauit annos XXII. mens. VIII. minùs vno die.

EIDEM.

Septimus Henricus tumulo requieſcit in iſto,
Qui regum ſplendor, lumen & orbis erat.
Rex vigil & ſapiens, comis, virtutis amator,
Egregius forma, ſtrenuus atq; potens.
Qui peperit pacem regno, qui bella peregit
Plurima, qui victo ſemper ab hoſte redit.
Qui natas binas coniunxit regibus ambas,
Regibus & cunctis fœdere iunctus erat.
Qui ſacer hoc ſtruxit templum, ſtatuitq; ſepulchrũ
Pro ſe, próq; ſua coniuge, prole, domo.
Luſtra decem tres & viuus compleuerat annos,
Iam tribus octonis regia ſceptra tulit.
Quindenus Domini centenus fluxerat annus,
Currebat nonus, cùm venit atra dies.
Septima ter menſis lux tunc fulgebat Aprilis,
Cùm claudit ſummum tanta corona diem.

ALIVD

ALIVD IBIDEM.

Septimus hîc ſitus eſt Henricus gloria regum,
Cunctorum illius qui tempeſtate fuerunt,
Ingenio atq; opibus, geſtarum nomine rerum,
Acceſſere quibus naturæ dona benignæ,
Frontis honos, facies auguſta, heroica forma,
Iunctáq; ei ſuauis coniunx, perpulcra, pudica,
Et fœcunda fuit, felices prole parentes,
Henricum quibus octauum terra Anglia debes.

REGINA ELISABETHA.

Hîc iacet regina Eliſabeth, Eduardi IIII. quondam regis filia: Eduardi V. quondam regis nominata ſoror: Henrici ſeptimi olim coniunx; Et quæ Henrici octaui regis mater inclyta. Obiit autem diem ſuum in turri Londoniarum die XI. Febr. anno Dom. 1502. 37. annorum ætate defuncta.

In horto arci adiuncto, ad horologium.

Dic mihi quid prodeſt horas numerare fugaces?
Cùm ceſſans perdas quod numerare libet.

Londini in domo mercatorum Germanorum, vocata Stilard.

Hæc domus eſt lata, ſemper bonitate repleta,
Hîc pax, hîc requies, hîc gaudia ſemper honeſta.

Item.

Aurum blanditiæ pater eſt, natuſq; doloris.
Qui caret hoc, mœret; qui tenet, hic metuit.

Item:

Qui bonis parere recuſat, quaſi vitato fumo in flammam incidit.

MONVMENTVM THOMAE LINACRI Londini in templo D. Pauli.

Thomas Linacrus, regis Henrici VIII. medicus, vir & Græcè & Latinè, atque in re medica longè eruditiſſimus, multos ætate ſua languentes, & qui iam animam deſponderant, vitæ reſtituit: multa Galeni opera in latinam linguam, mira & ſingulari facundia, vertit. Egregium opus de emendata ſtructura latini ſermonis, amicorum rogatu, paulò ante mortem edidit. Medicinæ ſtudioſis Oxoniæ publicas lectiones duas, Cantabrigiæ vnam, in perpetuum ſtabiliuit. In hac vrbe collegium medicorum fieri ſua induſtria curauit, cuius & Præſidens primus electus eſt. Fraudes doloſque mirè peroſus, fidus amicis, omnibus ordinibus iuxtà carus: aliquot annis antequam obiret, ſacerdos factus, plenus annis ex hac vita migrauit, multùm deſideratus. Anno 1524. 20. Octob. cuius animæ ſit Deus propitius.

Aliquanto altius tumba cum phœnice & inſcriptione VIVIT POST FVNERA VIRTVS.

Thomæ Linacro, clariſſimo medico Ioan. Caius poſuit. M. D. LVII. m. Aug.

DEO

DEO TRINO ET VNI OPT. MAX. SACRVM, AC

Æuiternæ memoriæ nobiliſſimi honoratiſſimi omniq́ue virtutum & eruditionis genere præſtantiſſimi viri Domini ADOLPHI à MEETKERKE Brugenſis, equeſtris ordinis, ſummi Flandriæ Concilii præſidis digniſſimi & iuſtiſſimi, in creandis per Flandriam vrbium ciuitatumq́; magiſtratibus legati perpetui. Qui difficillimis Belgarum temporibus illuſtrem locum conſiliarii ſtatus, in ſupremo trium ordinum Belgicarum Prouinciarum ſenatu, multis principibus iunctus collega, plus quàm decennium ſuſtinuit, Legationes quoque eorundem ordinum nomine apud varios Germaniæ ſuperioris & inferioris Principes, Regem Galliæ, eiusque fratrem Principem Alenconium, tum etiam apud ſereniſſimam hanc Angliæ &c. Reginam principi Hauręo factus collega, ſummis de rebus, maxima fide, ſummaq́; cum laude, obiit. Eximiæ cognitionis, cùm Iuriſprudentiæ, tum hiſtoriæ fama celeberrimus. Nec minus à bonarum artium, humanarumq́; diſciplinarum & linguarum, præſertim Latinæ & Græcæ (quarum poſterioris fuit reſtaurator) eruditione commendatiſſimus. Quodq́ue primum omnium eſt, pietatis in Deum & homines, veritatis Euangelicæ & Iuſtitiæ cultor ſtudioſiſſimus, cuius cauſa omnibus ſupradictis honoribus relictis, exilium, etiamſi ipſi in ſua ſenectute durum, tamen libens Chriſti cauſa

ſuſcepit, nullo Hiſpani auro, vel ingentibus pollicitationibus (quibus à recto inſtituto dimouere eum conabantur) expugnabilis.

Is natus annos LXIII. menſ. VI. prid. non. Octobr. Anno poſt natum Meſſiam Saluatorem noſtrum cIↃ IↃ XCI. ex hac peritura ad perennem vitam emigrauit, cùm ex duabus nobiliſſimis ſelectiſſimisque vxoribus, tam virtute quàm genere clariſſimis, Dñ. Iacoba Ceruina, & Dñ. Margareta à Lichteruelde, plurimos ſuſcepiſſet vtriusque ſexus liberos. Ex quibus moriens ſex, ex qualibet vxore videlicet tres, reliquit ſuperſtites.

Ex priore, Balduinum; qui cæſo nuper in expugnatione Dauentriæ fratre ſuo primogenito Dñ. Nicolao militum Duce fortiſſimo, militibus dicti fratris ſui à ſereniſſima Angliæ Regina eſt præfectus. Adolphum patri cognominem, à fratre in ordine militari ſecundum; & filiam Annam, vxorem clariſſimi viri Domini Pauli Knibbii Iuriſc. & ſereniſſ. Daniæ Regis Conſiliarii.

Ex poſteriore filium anniculum Eduardum, & duas filias Elizabetham & Salomen, tres liberaliſſimæ indolis & formæ infantes.

Cui placidè in Chriſto humanæ gentis ſoſpitatore obdormienti, hoc meritis ipſius debitum mortale monumentum, immortalis amoris & reuerentiæ, Petrus ab Heila, dictus Varheila Brugenſ. Iuriſc. populàris, ciuis, & amicus eius mœſtiſſ. poſ.

In ſym-

In ſymbolum nobiliſſimi, honoratiſſimi, omniq; virtutum & ſcientiarum genere cumulatiſſimi viri Dñ. ADOLPHI à MEETKERKE Brugenſis, equeſtris ordinis, ſummi Flandriæ præſidis digniſſimi & æquiſſimi.

Sunt autem duæ dextræ inter ſe iunctæ, quarum vna armata eſt, altera inermis, quibus tertia è nube ſuperueniens duas priores complectitur, additis his verbis ad nomen Adolphi alludentibus:

ΦΙΛΟΙΣ ΕΧΘΡΟΙΣΤ' ΑΔΕΛΦΟΣ.

ET AMICO FRATER ET HOSTI.

Quid manus armata eſt? hoſtis. Quidnam altera? amicus.

Tertia? MEETKERKVS, *qui manum vtramque capit.*

Quid Græca voces? ET AMICO FRATER ET HOSTI.

Vocum harum interpres vita Mekerke tua eſt.

Petrus ab Heila, dictus Verheila, Brugenſis, Iuriſconſultus.

CANTABRIGIAE.

IN TEMPLO CATHEDRALI.

NIcolaus VVotonus Roberti VVotoni Equitis aurati ex Anna Belknappa filius, vtriuſque Iuris Doctor, Eccleſiæ huius primus, itemq; metropolitanę Eccleſię Diui Petri Eboracenſis Decanus: Henrico VIII. Eduardo VI. Mariæ & Eliſabethæ Angliæ Regibus à ſecretis conſiliis, ad Carolum V. Cæſarem bis, ad Philippum Hiſpaniæ regem ſemel, ad Franciſcum

primum Francorum Regem, ad HENRICVM ſecundum eius filium ter, ad Mariam Hungariæ Reginam Belgarum præſidem ſemel, ad Guilhelmum Cliuenſium Ducem bis, legatione functus. Renouatæ pacis inter Anglos, Francos & Scotos, inter Guinas & Arderam anno 1546. ſimiliter & ad Caſtrum Cameracenſe, anno 1559. Denique Edimburgi Scotiæ anno 1560. Oratorum munus. Hîc tandem ferè ſeptuagenarius requieſcit. Hæc ille ante mortem & ante morbum, quaſi fatalem diem præſentiens, & cygneam cantionem Prophetice canens ſua manu in muſeo ſcripta reliquit. Qui apud tales Principes diuina prouidentia gubernante, laudabiliter & in tot ac tantis cauſis, quarum magnitudo grauiſſima, vtilitas publica fuit, feliciter bonam vitæ ſuæ partem conſumſit, eum viuum ſapientem, & experientiſſimum ipſa inuidia iudicare debet. Quàm ſemper ab omni contentione honorum fuerit alienus, illud declarat, quòd ad danc Eccleſiaſticam dignitatem non ambitione vlla ſua inflammatus, nec amicorum opera vſus aſpirauit, ſed eam vtramque Henricus VIII. hominis merito & virtute prouocatus, vltrò detulit. Cumque idem rex illuſtriſſimus morbum lethalem ingraueſcere perſentiret, & Eduardi Principis ſanè excellentiſſimi, adhuc tamen pueri & Reip. adminiſtrandæ imparis, imbecillam ætatem ſenili prudentia ſecretioris conſilii ſui regendam exiſtimaret; illis ex ſedecim, quos ſupremæ voluntatis ſuæ teſtes & vindices

teſta-

teſtamento inſtituit, hunc Nicolaum abſentem tum in Francia legatum vnum eſſe voluit. Eduardo regi iam medio regni curriculo propè confecto, vnus ex primariis ſecretariis fuit; quem locum diutius tenere potuiſſet, niſi & ſuis & aſſiduis amicorum precibus abdicanti veniam impetraſſet. Corpus illi erat gracile quidem & paruum, ſed erectum, habitudo ſana, vultus liberalis, victus exquiſitus, quem ſemel tantùm in die capere conſueuerat. valetudo adeò firma, vt rarò morbum aliquem ſenſerit. animus verò totus libris ac literis dicatus, artium, Medicinæ, Iuriſprudentiæ, & Theologiæ ſtudio intentus, linguarum Romanæ, Italicæ, Gallicæ, & Germanicæ inferioris cognitione pulchrè exornatus. Ita vir iſte genere clarus, legatione clarior, domi ac foris clariſſimus, honore florens, labore fractus, ætate confectus, poſtquam Decanus huic Eccleſiæ annos 25. dies 293. præfuiſſet; Londini Ianuarii 26. anno noſtræ ſalutis 1560. piè & ſuauiter in Domino obdormiuit Thoma VVottone nepote herede relicto, qui ei hoc monumentum non honoris ergò, quo abundauit viuus, & floreſcet mortuus; ſed amoris cauſa, quem memoria colet, vt debet, ſempiterna, conſecrauit.

OXONIAE.

SVPRA AVDITORIA ARTIVM LIBERALIVM DISTINCTA.

GRammatica.	*Literas discе.*
Dialectica.	*Impostura fuge.*
Rhetorica.	*Persuadent mores.*
Arithmetica.	*Numeris omnia constant.*
Musica	*Ne tibi dissideas.*
Geometria.	*Cura quæ domi sunt.*
Astrologia.	*Altiora te ne quæsieris.*

SEQVVNTVR VIRTVTES.

Patientia.	*Patientia vincit ferendo.*
Humilitas.	*Modestia amabilis.*
Fortitudo.	*Fortis est qui omnem fortunam deuincit.*
Spes.	*Spe vincimus omnes. Sed omnis fiducia sine Deo vana est.*
Cautio.	*Cautus vincit omnia.*

LECTO-

LECTORI S.

SVb tabulis geographicis ſequentes inſcriptiones leguntur; quas non tam propter latinitatis, quæ non magna eſt, elegantiam; quàm propter res ipſas cognitione non indignas hic ſubiicere voluimus.

I. DE ARCHITHALASSO.

Archithalaſſus Dominus Chriſtophorus Colon, natione Ligur, aperturum ſe Occidentales Indorum inſulas & continentem, regibus Catholicis, felicis memoriæ, pollicitus eſt; ſi ad hanc prouinciam capeſſendam neceſſaria ſibi abundè impenderent. Quippe qui trium nauium regio apparatu & copiis omnibus ſuffultum emiſerunt, Anno ab orbe redemto 1492. Poſt eum plurimi ſuccedentes has prouincias nobis clauſas aperuerunt, prout in præſenti deſcriptione patet.

II. DE HISPANIA INSVLA, DEque diui Iohannis & Cuba.

Hiſpania hæc Inſula innumeri prædiues pecoris & armentorum eſt, plurimo inde extracto abundat auro, ſaccaro & Caſſia fiſtula; permultæ nauium ſtationes ac portus inſunt: præcipuus autem omnium eſt ſancti Dominici, quæ ciuitas inſignis eſſe perhibetur, multiqué commercii. Reliquæ ſiquidem coloniæ ductæ ab Hiſpanis & conditę ſunt in Cubę ac Diui Iohannis, cæterisq; omnib. inſulis, nec non continenti aurifodinę innumerę paſſim effodiuntur.

Hæc loca omnia frequentibus incolis habitantur. Celebri diui Dominici vrbe regium forum præsest Imperatoris edicto. In aliis verò oppidis, villis & insulis, eius gubernatores populos regunt ratione & legum sinceritate potius, quàm animi affectibus. Incognitæ seu ignotæ nobis Indorum regiones indies aperiuntur expugnanturq́;, quo fides Catholica felix ac faustum capit incrementum. Hispania verò congestis vndiq; opibus ditior euadit.

III. DE NOVA HISPANIA.

Hanc continentem Hispani à suo nomine nouam Hispaniam denominarunt, quam illustris Dñ. Fernandus Cortesius Vallis & Gnaxacę Marchio expugnauit. Eius plurimæ insunt prouinciæ, vrbesq́; innumeræ habitantur, quarum insignior Mexicum nuncupatur, Indorum nomine; hæc siquidem numero quingenta incolarum millia excedit, eamq́; lacus quidam salsus circuit, quadraginta parasangis. inde extracta maxima auri & argenti copia, ac preciosis lapillis, cùm reliquę huius prouinciæ vrbes tum ipsa Mexicum præcipuè abundat plurimis. Hîc bombix & gossipium, alumẽ, crocum, glastum, aliiq́ue ad conficiendum colores producuntur: præsertim saccharum, seu harundineus succus adeò passim prodit, vt omnes Hispanorum naues annuatim ad Bæticam Hispalim onerentur, indeque ad omnes prouincias. Huius incolæ ad commutandas omnimõdas merces callidissimi sunt: pro nummis enucleatis mediis amygdalis vtun-

vtuntur, quod nummorum genus Cacao ſeu Cacagnate barbaro Indorum nomine appellant. Tritico, hordeo, aliiſq; ſeminibus, vuis & cæteris fructibus plurimùm abundat: innumera terreſtrium animaliũ genera, præcipuè ceruorum, aprorum, leonum, pardorum, tigridũ paſſim vagantur, auiumq; volatilium inexhauſta propemodum multitudo: quæ quidem loca omnia venationis plena. Ea gens doctiſſima & apprimè ſtudioſa eſt, tam ad formandas quales-cunq; res ſculpendi arte, quàm ad effingendas quasuis exactè figuras graphiis. Eorum mulieres gemmis, vnionibus & precioſis lapillis ornantur. Papyri quodam genere Indi vtuntur, in quo figuris quibuſdam delineant quæcunq; voluerint pro litteris. Nunquam mutuò pacem inierunt concordi fœdere, quin imò ſe inuicem inſequebantur bellis aſſiduis ac deteſtãdis. Qui verò ex vtraq; acie victi capiebantur, hi ceu victima deis patriis pro victoria litabantur; quorum cadauera, pro publicis dapibus, exercitui apparabantur. Ea gens idolorum cultrix erat; carnis hominum auidiſſima, adorabatque omnia, quibus animus eius quotidie afficiebatur; etſi tempeſtate noſtra ferinis illis antiquis moribus exuta, & Chriſtum Dominum noſtrum induens, fido corde profiteatur, veneretur & colat, Euangelicæ fidei, Chriſtianorumque religioni firmiter credens; ſacroſanctæque Catholicæ orthodoxorum Eccleſiæ ſinceris monitis, diuinisque præceptis obtemperans.

IV. DE FRETO OMNIVM *ſanctorum.*

Fretum hoc omnium ſanctorum Fernandus Magallianus aperuit; quem claſſis regia Hiſpanorum ad aperiendum expugnandumque Malucarum Inſulas S. C. C. maieſtatis Caroli Imperatoris inuictiſſimi regis huius nominis Quinti ducem præfecerat. Qui ad hoc fretum degunt gigantes potius terrigenæ, quàm homines eſſe traduntur. horum regio ampliſſima, vaſta ſolitudine, ac raro habitatore, colitur. hi homines ſolis animalium pellibus induuntur.

V. DE MALVCARVM *Inſulis.*

Has Malucarum Inſulas Fernandus Magallianus diu noſtratibus clauſas aperuit, nec non Iohannes Sebaſtianus Delcano eius ſucceſſor, quem inquam Fernandum ad opulentiſſimas has Indorum Inſulas aperiendas S. C. C. maieſtas Caroli Imperatoris huius nominis Quinti, ſuæ regiæ Hiſpanorum claſſi ducem & gubernatorem præfecerat: quæ quidem claſſis è portu Hiſpalis inſignis ciuitatis Bæticæ prouinciæ nauticum ſoluit. Is itaque primò fretum omnium ſanctorum aperuit, quod ab æquinoctiali ad antarcticum vergens 52. gradibus cum dimidio diſtat. cumque ſupradictas Inſulas petens, haud ſine maximo ſuo pe-

ſuo periculo, ſuorumque labore intolerabili vlterius nauigare pergeret; tandem longo poſt tempore quibuſdam appulit Inſulis, è quibus à polo Arctico magis ad meridiem ſpectat 12. ab æquatore gradibus ſemota eſt. cuius homines agilitate apprimè callidi ſunt, quorum latrociniis, quia cymbula quędam claſſis è conſpectu nautarum Hiſpanorum euanuit, ea loca latronum inſulas denominarunt. Hinc deinceps vlteriori nauigatione aperuit quandam Inſulam, cui Laguoada nomen indidit, quoniam eodem aquatum ire illi contigit. Aperuit & alias Gungam ſcilicet, Aceilam & Acubu: in quarum vltima dictus Fernandus Magallianus congreſſu quodam Indorum hoſtium vita functus eſt. Cui Iohannes Sebaſtianus Delcano totius claſſis ſuffragiis votisq; omnium electus feliciter ſucceſſit, qui poſtea ſequentes Inſulas Bendenao, Apoloam, Brunai, Bilolo, Atidori, Terrenati, Modill, aliasq; quamplurimas inſulas aperuit, quibus maxima auri copia exoritur, gariophyllorum, cinnami, nucis myriſticæ & omnium aromatum & mercium, adeò, vt ipſe claſſiarius Iohannes Sebaſtianus Delcano duas naues ex quinque, quas è naufragio receperat incolumes Atidori inſula, gariophyllis onerauit. In illa ſiquidem ac Terrenati tantùm, in aliis verò inſulis nuſquam, produci aiunt. Abundè itidem cinnamum ac nuces myriſticæ Bendenao leguntur, quarum etiam maximam copiam inde abſtulit. Dumq; is ad Hiſpaniam per mare Indicum rediret, ac bonæ ſpei pro-

montoriũ insinuare properaret; altera nauium sentinã exantlare haud facilè valens, ne fluctib. obrueretur, Atidori insulã iterũ petere coacta fuit, vnde mare metiri cœperat. Iohannes verò Sebastianus Delcano Bonæ spei promõtorium pertransiens naui, quâ vehebatur, cui nomen diua victrix Maria, Hispalim ciuitatem Bæticæ regionis tutò adire potuit, vnde primùm nauigare inchoauerat, anno à natiuitate Redemptoris 1522. Ex quo satis constat Iohannem Sebastianum Delcano totum orbem circulariter nauigasse, vtpote qui adeò occidentalem plagam vsque permeauit, vt eodem transiens, ad Occidentem iterum rediret, vnde primùm iter cœperat.

VI. DE PERV.

Has prouincias nobis aperuerunt expugnaueruntque magnanimi equites Franciscus Picarro & Almagro, qui inquam Franciscus Picarro has dum vixerit gubernauit. Copioso inde extracto, abundant argento aurifodinisque & pretiosis smaragdis. Panis eorum quo vescuntur & vinum quod bibunt, ex quadam spica prægrandi fit, quæ Indorum idiomate Maiz appellatur. Ea gens belligera est, acri ingenio, idolorumque cultrix, vtiturque in bellis fundis, arcu & iaculis: armaturæ earum aureæ sunt & argenteæ. Genus quoddam ouium illic nascitur, paruorum camelorum simile,

mile, quorum lana mollis ac ſubtiliſſima eſt. Ad viginti paraſangas & ampliùs tota littoralis ora nunquam pluuiâ madeſcit. Chriſticolæ plurimas illuc ducunt colonias, indiesque eas augere ſtudent.

VII. DE ARGENTEO FLVMINE, quòd vulgo Rio de Plata nuncupatur.

Vaſtum flumen hoc Indorum lingua Vrnai, Hiſpano verò idiomate Rio de la Plata nuncupatur: cui affluit & alius fluuius Parana nomine. Hoc autem Iohannes Dias Solis, inuictiſſimorum Catholicorumq; regum Fernandi & Eliſabethæ Archigubernius primus aperuit inſulæ tenus, quam à nomine cuiuſdam nautæ ſuæ claſſis ibi ſepulti inſulam Martini Gartiæ denominauit, quæ memoratum intra flumen ab eius oſtiis 40. paraſangis diſtat. hanc ſiquidem per varios caſus, per tot diſcrimina rerum dum clauſam ſuis aperit expugnatque; ab Indis oppreſſus occiſusque deuoratur. Elapſis autem poſtea multis annis Sebaſtianus Cabotus nauigandi arte aſtrorumque peritiſſimus Dux & Archigubernius Caroli Imperatoris huius nominis Quinti, regisque potentiſſimi, denuò nobis aperuit claſſe regia, cui ipſe Imperator ducem præfecerat ad aperiendum inſulas Tarcis, Ophyr, Crapange, & Coicatai, qui inquam Archigubernius

obiter flumen hoc intrauit. In cauſa fuit, quia nauium eius ductrix naufragium fecerat, procelloſis obruta fluctibus, quo curſum ſibi deſtinatum cum ſociis continuare minimè potuit, cumq; his nautis, qui mari recepti aderant, flumen aperire aggreſſus eſt, haud ſine maximo ſuo periculo, ſuorum labore intolerabili, fame ac rerum omnium penuria. A nonnullis Indorum antea certior factus, regionem iſtam auro & argento omnium opulentiſſimam eſſe, quo ſolertiſſimus Dux & Archigubernius motus, ducere coloniás cœpit prope flumen, nonnullas arces ac propugnacula condere diligenter curauit, quis Hiſpani incolæ facilè tueantur, & vim hoſtium Indorum inde propellerent. Hoc flumen maius eſt omnibus nobis cognitis, cuius oſtia mare adfluentia latitudine 25. paraſang. protenduntur, reliquum huius ſupra 300. ab oſtiis latitudinem duabus paraſangis dimetitur, cuius vaſta profunditas cauſatur ex multorum confluxu ingentium fluuiorum. Multis abundat & optimis piſcibus omnium quos mare nutrit. Gens noſtra cùm primùm his appulit oris, an culta tellus illa fertilis eſſet, periculum fecit, collectis quinquaginta duobus tritici granis, quæ in tota earum claſſe inuenerant, menſe Septembri terræ mandauit. Decembri verò duo millia ſupra quinquaginta meſſuit: aliorum ſeminum ac leguminum eadem eſt fertilitas. Huius regionis incolæ non procul inde celſos quoſdam montes eſſe aiunt, è quibus ingentem auri copiam extrahere ſolent. Nec

multo

multo longiori interuallo alios aſſerunt innumero abundare argento, & alia cùm viſu tum dictu innumerabilia enarrantur, quæ pro eorum prolixitate, ne faſtidiant animi, ſilentio traduntur. Hi hominum proni ſunt ad laborem, & terræ cultus ſtudioſiſſimi, vnde multum vini & panis conficiunt, ex ea ſpica quam Indi Maiz appellant. Quoddam genus ouium hîc magno corpore adeſt, paruorum camelorum inſtar, quarum vellera pro molli & tenuiſſima lana ceu bombice exornantur, ſuntque alia quamplurima diuerſorum animalium genera. Huius regionis homines formâ & colore inter ſe longè differunt. ſiquidem qui in montibus degunt, albi colore & nobis ſimiles ſunt; qui verò fluminis ripas incolunt, hi fuſco & tetro colore nigrent: nonnulli eorum caninam faciem habere perhibentur. Quidam verò pedes & tibias ad ſtruthiocamelorum ſimilitudinem habent.

VIII. DE TERRA NOVA, QVAM *vulgus Baccalios appellat.*

Terram hanc olim nobis clauſam aperuit Iohannes Cabotus Venetus, nec non Sebaſtianus Cabotus eius filius, anno ab orbe redemto 1594. die verò 24. Iunii, hora 5. ſub diluculo. quam terram primùm viſam, & inſulam quandam magnam ei appoſitam, inſulam D. Iohannis nominarunt, quippe quæ ſolemni die feſto Diui Iohannis aperta fuit. Huius terræ incolæ pellibus animalium induuntur. Arcu in bello,

ſagittis, ſpiculis, clauis ligneis & fundis vtuntur, ſterilis incultaq; tellus eſt. Leonibus, vrſis albis, procerisq; ceruis, piſcibus innumeris, lupis & ſalmonibus, & ingentibus ſolcis vnius vlnę longitudine, aliisque piſcium diuerſis abundat generibus. Horum autem maxima copia eſt, quos vulgus Bacallios appellat. Adhæc inſunt accipitres nigri, coruorum ſimiles, aquilæ, perdícesque fuſco colore, aliæque diuerſæ volucres.

IX. DE ISLANDIA INSVLA.

Hæc inſula innumera piſcium multitudine abundat, quos eius incolæ hyeme capiunt, & Boreali horriferoque frigore deſiccant, vtpote in qua ſub Arcti ſita circulo penetrabile frigus adurit. Ineunte autem vere Angli, Germani, aliarumq; diuerſarum regionum incolę huc adnauigant, piſces hos frigore deſiccatos farinæ & cereuiſiæ commutatione empturi. Eſtque hoc piſcium genus adeò durum, vt malleis ferreis ſuper lapidem pertundere neceſſe ſit: poſtea verò aqua biduo mollire, quò tandem butyro condientes comedant. Non ſolùm hæc inſula ingentem piſcium copiam alit, ſed etiam totum mare Scythicum, quorum nonnulli adeò vaſto corpore emergunt, vt monſtra potius marina, quàm piſces videantur. Fertur à quibusdam hoc mare nauigantibus adeò hîc ingentes murenas proſpici ſerpentibus ſimiles, vt naues ipſas inuadere audeant, quò nautas vel vectores arripientes deuorent. Inſulæ huius incolæ ſubter-

ſubterranea domicilia ſibi conſtruunt, quorum parietes piſcium oſſibus erigunt. Lignorum autem penuria laborant, perexiguæ ſiquidem arbuſculæ raræque hîc pullulant. Sed ſummus ille rerum gubernator his neceſſaria annuatim ſatis copioſè largitur, ex ſeptentrionali nempe plaga quamplurimæ variæque ac proceræ arbores turbine ventorum eradicatæ, immaniq́ue agitatæ procella his littoribus, naufragii inſtar, appelluntur, quibus incolæ abundè vtuntur. Aiunt præterea, perſæpè audiri hîc ſpiritus ſe mutuò alloquentes, propriisq́; nominibus ſe inuicem appellantes, & viuis hominibus nonnunquam apparentes, quibus ſe ac ſua nomina, qui ſint, indicare perhibentur. Et in quibuſdam eius Inſulæ locis, ignis viſu horribilis per ſe excutitur, procul iactatur, rotaturq́ue. Compluraq́ue alia tum viſu tum auditu mirabilia huius incolæ ineſſe aſſerunt, quæ breuitatis causâ omittuntur.

X. DE HIS QVI CERVIS vehuntur.

Huius regionis incolæ ferinis moribus imbuti, ſolitudinem incolunt, ſilueſtresq́; omnino ſunt; pane & vino penitus carent, ceruos cicures ac mites reddentes, horum dorſis inuehuntur. Cumq́; hominibus magis ad Septentrionem vergentibus bella ſemper ineunt, nocturnis nomine appellatis, quia ſuas ipſorum res tam publicas quàm priuatas noctu, quem-

admodum apud nos die noſtrates peragunt, eisque hoc euenit, quia à 14. Septemb. die vſque ad 16. Martii, adeò breuiter dies eorum ſemper auolat, vt vix vnius horæ ſpatium contineat. Ea gens peſſima eſt, graſſatrixque & omnimodis latrociniis deditiſſima, adeò vt nullus viator ea loca adeat, quin ab iiſdem nocturnis occidatur ſpolieturque. Paulò autem vlteriùs à nocturnis Aphricam verſus, monſtra quædam ineſſe aiunt, quæ quidem toto corpore hominibus, capite verò porcis ſimilia ſunt; grunnientes porcorum inſtar ſe mutuò intelligunt.

XI. DE HIS QVI SOLEM venerantur.

Eorum qui in hac regione degunt, quidam Solem adorãt, alii verò exſurgentes lecto quicquid primum viderunt. Alii item fruſtum panni rubri haſtæ affigentes venerantur numinis inſtar.

XII. DE HIS MONSTRIS, QVAE prægrandes habent aures.

Sunt hîc monſtra hominibus ſimilia, quæ adeò demiſſas prægrandesque habent aures, vt his totum corpus operiant. Vlteriusq; Orientem verſus quoſdam homines ineſſe perhibẽt, quorum genua & pedes iunctura carent, deguntque ſub ditione magni canis, in illà inſula, quæ Balorem eorum nomine dicitur. Hæc quin-

quinquaginta dierum iter continet. hi homines ſilueſtres omnino ſunt, montium nemorumque cultores.

XIII. DE PRESTE IOANNE.

Hîc potentiſſimus ille regum degit Azũmbe, Auxancéque ciuitatibus imperans, quem vulgus Preſte Iohannem appellant, cuius miniſterio aſtricti ſexaginta reges verſantur, quorum ius potentiſſimorum regum feliciſſimam ſortem diuitiis ſuis explens, quippe qui nunquam bello aut vllis præliis victus, ſed ſæpe à Troglodytis nudo nigroque corpore populis Meridiei, maxima cum victoria triumphans rediit, qui cum promontorio Bonæ ſpei conterminat. Inter quos genus quoddam horum hominum non loquitur, ſed ſibilis tantùm ſe inuicem percipere ſolent. Hunc itaque haud Preſte Iohannem illum eſſe facilè conſtat, cùm is Eois ac meridionalibus Indis imperaret, donec Thenis primus Tartarorum rex crudelis belli congreſſu quodam eum ſuperans feliciter proſtrauit, eiusq; imperium armata manu vſurpauit, Chriſticolisq; quoſcunq; ibi inuenerat, impunè religione ſua vti clemens cõceſſit: ipſis regem ſtatuit eiuſdem fidei, qui mitiſſimè eos regeret, ac benignè tractans gubernaret, Georgium nomine; cuius deinceps ſucceſſores idem ſibi nomen vendicabant, quemadmodum Marcus Pollus copioſiùs refert.

XIV. DE VXORIBVS QVAE CVM maritis mortuis viuae se vltro pyra comburebant.

Huius prouinciæ regniq́ue Bengolæ potentissimus rex est, qui pluribus ingentibus ac insignibus & maximi commercii ciuitatibus dominatur, estq́ue incredibili propemodum coniunctus necessitudine, cum inuictissimo Lusitaniæ rege, quocum perpetuo fœdere pacem iniuit, vnde ingens ei copia prouenit cinnami, gariophylorum, zinziberis, piperisq́ue & sandalorum, bombicis. Eorum moris fuisse aiunt, cadauera cremare, & si vxoratus aliquis è viuis decessisset, cum eo viuam eius coniugem in rogo mariti comburere, credentes illam ad alium orbem migrantem, eo ipso vsque frui, cum quo hic vitam egerat, cuius res huiusmodi erat. Coniuge mortuo, vxor eius conuiuium viuis solenne parabat, defunctoq́ue parentalia, induebaturq́ue auro & peplo pretiosissimo, omnibusq́ue jocalibus quæ possidebat, & ad lautas epulas illas omnes confestim tam sui quàm mariti affines & amici properantes conuiuabantur, quibus postquam exemta fames epulis mensæq́ue remotæ; tunc illa conuiuis omnibus & funerali pompa stipata, ad pyram accedebat, exultansq́ue canebat & tripudiabat. Quò vbi peruenerant, mariti cadaueris igne deiecto ipsa deinceps in rogum desiliebat, extremum vale omnibus dicens, & quo hilariori vultu in flammas se proiiciebat; eò maiori se suosq́ue omnes

honore

honore afficiebat. Enimuerò vanus ille ritus & deteſtanda religio euanuit, ex quo gens Luſitana eorum commercio vtitur. quippe quæ diu eos admonens, peſſimum, facinus illud dedocuit, quæ omnia Deo diſplicere facilè nunc perſuadentur.

XV. DE TARTARORVM PRINCIPE, *quem vulgus magnum Canem appellat.*

Princeps ille Tartarorum, quem vulgò magnum Canem nominant, locupletiſſimus potentiſſimusq; eſſe prohibetur: iubetque ſuperbiſſima nomenclatura ſe regem regũ ac potentiſſimum omnium principem nominari. Huic morem eſſe aiunt, iis viris omnibus, qui in eius aula ſuo miniſterio aſtricti verſantur, tredecim diebus feſtis, quos ſummo honore quotannis peculiari ritu celebrat, recentes pretioſaſq; veſtes pro cuiusq; meritis dare; donatq; his omnibus feſtis etiam ſingulis Zonas, tibialia, caligas, galeros vel vmbellas, auro, margaritis, ac pretioſis gemmis circumſeptas, vt cuiuſuis merita ſunt. Veſtium autem numerus, quas ſingulis annis largitur, ſex milium ſupra centum quinquaginta proditur, quæ omnia & ſua feſta colendi ac extollendi, & proprii nominis celebrandi gratiâ diligentiſſimè fieri curat, qui mortuus in montem, cui ALCAI nomen inditum, tumulandus effertur. Porrò efferentes, quotquot inter eundum obuios habent, pro victimis occidunt. Aiunt ſiquidem par eſſe eos

ſuum principem comitari, cui alio orbe debita ſeruitutis officia ſint præſtanda. Mactant etiam equos, omnes camelos ac mulos, quibus viuens vtebatur; perſuaſum habentes, ea omnia ſuo principi poſt mortem ſeruitura mortuo. Horum Tartarorum Principe, quem magnum Canem appellari diximus, trecenta hominum millia in itinere, cùm in montem, vt diximus, deferretur, ab efferentibus reperta cæſa ſunt, autore Marco Pollo lib. 2. cap. 24. Aſſerit hoc idem Florentinus Pogius, qui à ſecretis fuit Eugenii Papæ quarti lib. 2. de fortunæ mutatione, qui non dubia eſſe, quæ à Pollo ſcripta ſunt, apertiſſimè demonſtrat.

XVI. DE TAPROBANA INSVLA.

Taprobana quænam ſit, & vbi terrarum ſita, variè authores ſentiunt. Ex quo ab Incolis Bœticæ regionis, nec non Luſitaniæ, mare Indicum nauigari cœptum eſt, vtque à Ptolemæo ſecundùm latitudinem graduum ac longitudinem eius deſcribitur; neminem latere cenſeo. Nonnulli verò neotericorum, qui incognita loca nobis nota tradidere, Ceilam inſulam Taprobanam eſſe, ore vno aſſerunt: alii eam Camatram eſſe contendunt. Plinius lib. 6. cap. 22. huius meminit, dicens; Taprobanam alterum orbem terrarum eſſe diu exiſtimatum, Antichthonum appellatione. Alexandrũ autem tradunt primum extitiſſe, qui eam Inſulam eſſe non orbem indicauerit. Vtque Oneſicritus

claſſis

classis eius Archithalassus refert, hæc insula maiores pugnacioresque habet elephantos omnibus quos tota insula enutrit; cuius insulæ Megasthenes longitudinem septem millibus stadiorum, quinque verò millibus latitudinem eius metitur. Nulla ciuitas mœnibus vallatur, septingentæ tamen eius prouinciæ villæ numerantur. Adhuc sub ditione Claudii circa primam sui imperii gubernationem huius Insulæ Oratores Romam petiere, hac de causa & ratione. Libertus Danius Plocamius à Romanis vectigalia & prouentum maris rubri redemit; dumq; Arabiam obnauigat, septentrionalis ventus cum ab ea procul disiecerat, vt quindecim elapsis diebus cuidam huius insulæ portui appulerit, cui nomen Hippurus. à cuius rege benignè hospitio susceptus est, postque sex menses, cum eius idioma satis apprimè addidicisset, ac longo sermone regem alloqueretur, maximam Romanorum iustitiam, summamque eorum Imperatoris rectitudinem enarrabat. Cumq; rex diuersum genus monetæ Romanorum diu circumspiceret, quod Libertus secum attulerat, varia Imperatorum imagine impressos nummos: pondus verò æquè omnium idem animaduertens, maximè admiratus est. Vnde confestim ad Romanorum Imperatores oratores legauit, qui perpetuum cum eo pacis fœdus inirent, cui cum sociis Rachias oratorum eius celeberrimus Claudium conciliauit, ex quibus Imperator quingentas huic Insulæ ciuitates inesse facilè percepit, inq; sua cœli

plaga ſeptentrionalem Arctum,& Vergiliarum ortum minimè videri, quibus conſpectis admirabantur. ſiquidem hæc ſidera ſuæ regioni incognita eſſe, & nunquam apparere aſſerebant. Præterea Lunam ab octauo ad quintum decimum vſque diem tantùm proſpici aiebant. Illud omnium maximè eos admiratione afficiebat, quòd vmbræ dextrorſum ad noſtrum polum vergerent, cùm ſua ipſorum regione ſiniſtras ire ſemper intuerentur, ſolemque dextera exoriri, læua verò occidere. quibus de cauſis & rationibus conſtat, Arctum in hac inſula, cui Libertus appulit, nunquam videri. quodq; Libertus inſulam S. Laurentii, non autem Taprobanam adiit. Siquidem ex Liberti curſu & nauigatione, enarrationeq; oratorum ad Tiberium (vt dictum eſt) inſula cui ipſe libertus Danius Plocamius appulit, haud Taprobana fuit, ſed potius inſula D. Laurentii. Huic inſulæ moris eſſe aiunt regem è ſenioribus eligere cõmunibus omnium ſuffragiis, qui clementia, comitate, ac ingenui animi benignitate longè omnes ſuperet, quiq; ſine liberis ac prole ſit. Hic itaq; ſceptro iam potitus, ſi interim liberos adeptus fuerit, confeſtim regia poteſtate priuari ſolet. Tempore autem quo is deligitur, triginta conſiliarii, qui regi aſſiſtãt, decernuntur. hîc autem neminem morti adiudicare poteſtatem habet, ni priùs maior eorum numerus ipſi ſuffragetur. Adhæc iure reo permittitur, qui à rege & eius conſiliariis morti adiudicatus eſt, populum in ſui defenſionem prouocare. Hîc protinus

ſeptua-

ſeptuaginta legum peritiſſimos ac iuſtiſſimos iudices deligit, qui eius cauſam diligenter examinant. Hi, ſi reum mortis iniquè condemnatum cõmuni omnium conſenſu compererint; eum ilicò vinculis ſoluunt, ac proſtinæ libertati reſtituunt. Conſiliarios verò qui reum moriturum cenſuerunt, iniuſtiſſimè, regio priuant munere, ac perpetua eos ignominia afficiunt.

XVII. INSCRIPTIO SEV TITulus Auctoris.

Sebaſtianus Cabotus Dux & Archigubernius ſacræ Cæſareæ Catholicæ maieſtatis, diui Caroli Imperatoris, huius nominis quinti, & regis Hiſpaniæ, ſummam mihi manũ impoſuit, & ad formam hanc protrahens, plana figura me delineauit, anno ab orbe redempto, natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti 1549. qui me iuxta graduum latitudinem ac longitudinem, ventorum ſitum, tam doctè, tam fideliter, nauigatoriæ chartæ inſtar, deſcripſit, Geographi Ptolomæi authoritatem, peritiorumq; Luſitanorum fidem ſecutus, necnon ex vſu atque induſtria longæ nauigationis, integerrimi viri Ioannis Caboti, natione Veneti, atque Sebaſtiani aſtrorum peritia, nauigandiq; arte omnium doctiſſimi eius filii, auctoriſq; mei, qui aliquotam orbis partem diu noſtratibus clauſam aperuerunt. Quapropter me fida doctiſſimaq; magiſtra, ſeu hydrographica charta vtens, quocunq; eſt animus, mare metiri poteris, acus nauticæ variatione obſeruans, qua ad Arctum vertitur,

cuius rei argumentum eſt; ſi ex ſacro promontorio nauticum ſolueris; Celticum promontorium petiturus, nauim licet protinus ad Arctũ dirigere iubeas, hydrographica acu, quo curſu recto tramite finis terræ appuleris promontorio: iter tamen quod verè nauis tua peregerat, non rectà ad Arctum, ſed Arctũ verſus ad quartam Cæciæ fuit nauigatoria ſiquidem acus, etſi recta linea è ſacro promontorio ad oram finis terræ curſum demonſtret; ad Arctum nihilominus tamen quarta parte ab Arcto ad Cęciam diſtare certum eſt. Quapropter cùm nauim acu nautica ad Arctũ regere iuſſeris, erit nauigatio tua per quartam ſeptentrionis, Cæciam verſus. Eandemq; nauigationis conſiderationem obſeruabis, cùm è Salmedina breui ſcopuloſoque mari, in exitu portus S. Lucæ ad Nagæ oram Tenerifiæ inſulæ nauigare decreueris, tunc ſiquidem ad Libem ſeu Africum nauim regere ſtudeas, hydrographicæ chartæ obſeruatione; rectus tamen itineris curſus nauticæ acus probabiliore fide per Africum quarta & eò ampliùs Auſtrum verſus procul dubio erit. Salmedinæ nempe ad Nagam nauigatio quarta longè minùs quàm hydrographica charta indicat, nautica acus demonſtrat. Vnde pro comperto habebis, cùm è ſacro promontorio iam ſolueris, ſeptentriones petiturus, quod iter tuum erit per quartã Arcti Cæciam verſus. Eodem modo ſi è Salmedina ad Nagam Tenerifiæ inſulæ adnauigaueris ad Africum; nauis tuæ curſus erit per quartam Auſtri. Eadem ratione ſigillatim vti

pote-

poteris, in quauis huius deſcriptionis parte, acus magnete fricatæ variationem obſeruans, quam cum Arcti ſidere variè operatur, quippe quæ non aſſiduè, neque ex omnibus locis ſeptentrionem ſpectat, (vti plebs indocta cenſet) cùm Magnes lapis ille (vt patet) nullam habeat vim dirigendi nauigatoriam acum, ex omni parte ad Arctum. Quin potius (vt experientiâ conſtat) chalybem volubilem immotum reddere rectâ lineâ, non autem circulari, ad quemuis ventorum Arcto proximum. & hac de cauſa acus nautica vſq; variatur. Nam ſi eadem acus aſſiduè & ex omnibus locis verteretur ad Arctum, nulla fieret eius variatio, vtpote quæ per circularem lineam ſemper viam demonſtraret. Ex quo ſequeretur; eundem æquidiſtantem ſeu parallelum frequentare, quod nullo modo continget rectâ lineâ circularem formam adeunti. Porrò vnum hoc adnotabis, candide lector, quo magis ad ſolis ortum vel occaſum à linea meridionali ſecedes; vbi acus nauticæ depictum lilium directè arcum oſtendit; eò magis ab Arcto te diſtare pro comperto habebis. Vnde ſatis liquet, acum nauticam rectâ lineâ, non autem circulari, viam demonſtrare. Adnotandum igitur eſt, quòd linea meridionalis quâ acus nauticæ lilium rectiſſimè ſeptentriones oſtendit, diſtat à florum inſula 30. paraſangis, quæ quidem vltima Accipitrum inſula eſt occidentem verſus, iuxta peritiſſimorum omnium nauium gubernatorum conſenſum opinionemque: nec non ex

eorum ſolerti experientia, quam diutina aſſiduaq; nauigatione ſuo iure profitentur. ſiquidem Atlanticum mare & Indicum indies remetiri aſſueuerunt. At hæc Sebaſtianus Cabotus, meus autor, occidentalem Oceanum adnauigans, ad æquor quoddam deuenit, & plagam, vbi quarta parte Septentrionum iuxta cæciam ventum acus nauigatoriæ lilium illi rectiſſimè Arctum oſtenderet. Quibus de cauſis & rationibus & tutiſſima nauigandi experientia apertiſſimè conſtat, defectus & variationes acus nauticæ crebrò fieri cum Arcti obſeruatione.

XVIII. DE CIAPANGV.

Ciapangu magna Inſula eſt, vaſto ſita mari, milleq; & quingentis miliariis diſtans à continenti, quam Tartarorum princeps tenet, ad eam regionẽ vergens. Incolæ idola colunt, morib. ac forma honeſti, rege libero, nulliq; principi obnoxio gubernantur, qui nimia auri copia inde extracta ditiſſimus eſt; quod quia ipſa à commercio hominum longè ſemota eſt, nullisq; mercatorum nauibus acceſſus patet; extra inſulam nunquam exportatur. ampliſſimã rex in ea baſilicã habet, aureis laminis duorũ argenteorum craſſitudine vbiq; contectam. Eius feneſtræ ac columnæ aureę omnino ſunt, & quod mirabile viſu eſt, margaritis & gẽmis nõ paucis exornatę: cuius inſulę opes cũ magno cani fama differente pernotę eſſent, eò ipſam expugnaturam profectus eſt. Quo cum magnæ eius copiæ peruenirent, expugnare nequierũt. Auctor eſt Marcus Pollus cap. 106.

DE

XIX. DE MARI SCITHICO.

Plinius 67. cap. 2. lib. his ferè verbis ſcribit: A Gadibus columnisque Herculis Hiſpaniæ & Galliarum circuitu totus nauigabatur occidens tempore Auguſti Imperatoris. Septentrionalis verò Oceanus maiori ex parte nauigatus eſt auſpiciis eiuſdem Diui Auguſti, Germania claſſe circumuecta, ad Cimbrorum promontorium, & inde immenſo mari proſpecto aut fama cognito, ad Scythiam plagam, & humore nimis rigētia, propter quod minimè veriſimile eſt, illic maria deficere, vbi vis humoris ſuperet. Iuxta verò ab ortu ſub Indico mari, ſub eodem ſidere pars tota vergens in Caſpium mare, pernauigata eſt Macedonum armis, Seleuco atque Antiocho regnantibus, qui & Seleucida & Antiochida ab ipſorū nominibus appellare voluere. Circa Caſpium quoq; multa Oceani littora explorata, paruoq; breuius, quam totus hinc aut illinc Septentrio eremigatus. Præterea Cornelius Nepos tradit de Septentrionali circuitu; Quinto Metello celeri, Caii Afranii in conſulatu collegæ, ſed tum Galliæ Proconſuli, Indos à rege Sueuorum dono datos, qui ex India commercii cauſa nauigantes, tempeſtatibus fuiſſent in Germaniam abrepti.

IN ROSIMVNDAM HENRICI SECUNDI, Anglorum regis amicam in cœnobio Godſtoueio.

Hoc iacet in tumulo Roſa mundi, non roſa munda;
Non redolet, ſed olet, quæ redolere ſolet.

POLONICA.

CRACOVIAE.

IN CRACOVIAM IVL. CÆS. SCALIGER.

Martia Sarmaticis tentata Croatia nimbis
Arcigeri pugnax ſpicula fregit equi.
Hinc belli fortunam armis, finemq; ſequuta
Germana Herciniis expulit arma iugis.
Quaq; patet ſolis fugiens Lituania campis
Victrici impoſuit Martia ſigna manu.
Moſcouiisq; docet, Turcisq; auguſta trophaia,
Vicinis quantum ſit bene tuta quies.
Teſſera certa manu ſtat belli, & pacis: vtramuis
Si des, accipiam: vel cape, namq; dabo.

INSCRIPTIONES.

Sig. Auguſto, Sig. F. Caſim. N. Iagellonio, Poloniarum regi, & magno Lituaniæ ac reliquæ Sarmatiæ Duci ac Domino. qui acciſis R. R. vectigalibus recuperandis, & Lituanis ac Pruſſis ad regni corpus aggregandis, vindex dici meruit legum pubb. Regi ipſi, & regum filio, nepoti, pronep. abnep. qui nulla ſuſcepta ex tribus vxoribus ſobole, eundem, heu, vitæ ſuæ,

ſuæ, & ſtirpis ac Imperii Iagellonidar. qui bis centum prope annos in Polonia, hoc amplius etiam in Lituania, imperitarunt, terminum habuit. Princeps conſilio quàm facto promptior: vtroq; etiam ſupra fortunam mitior: totus induſtrius, patiens, lentus, benignus. moritur Cniſſini Non. Iul. Anno orb. red. M. D. LXXII. regni ſui XLIII. ætatis ſuæ LII.

Anna ſoror infans Poloniar. Frat. & Reſp. principi opt. orbæ ac lugentes poſſ.

IN ARCIS CRACOVIENſis porta.

Ama oſurus. * Odi amaturus.
Ne quid nimis.
Cunctis eſto benignus. Nemini blandus.
Paucis familiaris. Omnib. æquus.
In aduerſis fortis: In proſperis cautus.
Memorare nouiſſima, & non peccabis.

IN REGII CONCLAuis ianua.

Digito compeſce labellum.
Occaſionem noſce.
Noſce teipſum.
Tecum habita.

IN SACELLO, A SIGISMVNDO I. POL. Rege exſtructo.

Non mirere hoſpes decus hoc ſublime ſacelli,
Saxaq; Phidiaco ſculpta magiſterio.

Hoc ſtatuit Siſmundus opus, qui ſtruxit & arcem.
Clarior hic recta ſed ratione labor.
Illum ne credas, dum momentanea condit
Atria, perpetuam poſtpoſuiſſe domum.

Bonus, bonis & malis.
Manſuetioribus Camœnis.
Iuiuſtiam odio proſequere.
Fata viam aperient.
Vir prudens ſeruit tempori.
Virtus labore niteſcit.
Pro patria mori ne timeas.
Iniuriarum remedium optimum obliuio.

Mors bona initium vitæ.
Inimici hominis domeſtici eius.
Nonne duodecim horæ diei?
Summum lucrum iuſtum precium.
Nemo ſapiens, niſi patiens.
Idonea tempora noſce.
Prudens conſilium cum ratione rege.
Inuidiam obliuione vlciſcere.
Nulla beſtia nocentior adulatore.
Inteſtina diſcordia peſtis Reip.
Supra vires tentandum nihil.
Patienter ferenda quæ mutari non poſſunt.
Operoſum placere cunctis.
Fraude perit virtus.
Quod facis, expecta.
Leges ~~in plebem vim habent~~: In potentiorem obmuteſcunt.

Cito

Cito violatur auro iuſtitia.
Neſcias quod ſcis, ſi ſapis.

IN AEDIBVS LITHVANIAE DVcis D. Alberti Razeuvil.

Minùs in paruis fortuna furit.
Rebus in paruis alta lætitia.

Sola ſub occiduo virtus manet orbe perennis.
Omnia mortali cætera ſorte cadunt.

ALIVD.

Iohanni à Mielecz, Staniſlai F. gente Griffo, Palatino Podoliæ, ſummo regni Poloniæ Marſcalko, Samborienſi & Grodecenſi Capitaneo, viro clariſſimo, qui ab ineunte ætate maximis iisque continuis bellis, vel hoſtibus cæſis, vel ipſe vulneribus exceptis, & fortiſſimi militis, & ſtrenui ducis laudem perſæpe meruit. Summis demum non rarò periculis liberatus, digna ob egregiam fidem & præſtantem virtutem ſuam, collatis maximis honoribus, præmia obtinuit. Poſtea ad bellum Liuonicum, ſummo cum imperio, magno omnium cum conſenſu profecturus feliciter, necdum armis expeditis, pacem à Rege Liuonibus petere coactis, incolumem exercitum ſuis reſtituit. cuius conſtans in D. O. M. pietas, in gubernanda R. P. ſpectata fides, in magiſtratu ſine acerbitate grauitas, erga ſuos par comitati beneuolentia, in omnes æquitas, chara inprimis Deo, grata hominibus, immortalem nomini ipſius laudem apud o-

mnes pararunt. Mortuus anno 1561. ætatis ſuæ 60. Anna à Daleiovv, ex vetuſta Colorum gente, marito, & Nicolaus filius vnicus patri deſideratiſſimo, ad monumentum eius poſuerunt.

ALIVD.

Illuſtris & magnifici viri, animi celſitate, virtute atque integritate ſenatoris clariſſimi, Martini Zborovvii de Rithvviani, è gente ſtemmatibuſq; Gaſtrembeciorum, patre Andrea Zborovvio, & matre Eliſabetha Sſidlouecia progeniti, Caſtellani Cracouienſis, & præfecti Stobnicenſis digniſſimi.

Aſſertor patriæ qui libertatis in omni
Vita, cum magna virtutis & integritatis
Laude fuit, tumulo ſitus eſt Martinus in iſto
Zborovvius. ſimiles natos in honoribus amplis
Poſtquam vidiſſet, generis natásq; pudicas
Eximiis de gente ſua Lithauáq; locaſſet
Patritiis; quorum eſſe aliquos nunc membra videmus
Conſilii auguſti. ſic æuo ritè peracto
Mortali, atq; opibus magnis iuſtè ille paratis,
Extinctus placidè, cæliq; receptus in arce eſt.
Caſtellanus erat tum Cracouienſis, & Anna
Sancta thori conſors hoc poſterit as q; locarunt
Sarcophago corpus, ſumma quod luce reſurget.

ALIVD.

Annæ illuſtris & magnifici viri Martini à Zborovv Caſtellani Cracouienſis conſorti cariſſimæ, Staniſlao Conario ex Sophia Lanckoruſka

runska progenitæ, matronæ quæ per omne mortalis huius æui tempus ſanctè & inculpatè viuens, priſcis illis Heroidum Chriſtiani nominis matronis æquari poterat, poſteaquam octo filiis & totidem fœmellis in lucem editis domum Zborouiam præclara auxit ſobole, & ſeptuageſimum ſextum ætatis annum attigit; placidè anno ſalutis M. D. LXXV. prid. Calend. Decembris extincta, ad cœleſte beatorum migrauit conſortium. Filii filiæque ſuperſtites ad perpetuam poſteritatis memoriam hoc monumentum mœrentes poſuerunt.

Fœminei exemplar iacet hîc prægrande pudoris
Anna Staniſlai filia Conarii.
Quæ genitricem habuit Sophiam virtute nitentem,
Lanckorunſeo ſanguine progenitam.
Cum teneri tria luſtra forent æui illius, vxor
Martino fauſtè eſt tradita Zborouio.
Bis quatuor ſiquidem pueris totidemq; puellis
Hunc fecit fato proſperiore patrem.
Vidit & auctum opibus magnis, et honoribus amplis:
Nam Caſtellanus Cracouienſis erat.
Vnà vixerunt ita quinquaginta per annos,
Sed rapit è viuis mors prius atra virum.
Illa quoq; vndecimo pòſt letho extinguitur anno,
Andreæ feſto ſole cadente die.
Mille & quingentis & quinq; vbi iunxeris annis
Septenas decades mortis hic annus erit.
Hæc ita dum vixit, natos in honoribus amplis
Egregios vidit, qualibet arte viros.
Vidit & his ſimiles è prole vtraq; nepotes
Indole. num dici iure beata nequit?

ALIVD.

Staniſlaus Boianovvski ex maiori, Polonia patriis bonis contentus eſſe nolens, aulam & eius promiſſa ſecutus, anno 1565. octaua Iunii Cracouiæ moritur, antequam viuere didiciſſet. ætatis ſuæ anno 48.

ALIVD.

Bernardo Ioapovvski I. V. Doctori, Cantori Cracouienſi, cubiculario apoſtolico, & Regio Secretario, viro erudito, carmine & proſa excellenti, patruus poſuit. Scripſit hiſtoriam Polonorum, ex qua quantùm ingenio valuerit poſteris iudicandum reliquit. Obiit XXI. Nouemb. anno 1535.

ALIVD.

Illuſtri ac magnifico Domino Iohanni Comiti in Tarnovv, Caſtellano Cracouienſi exercituum regni Poloniæ ſupremo Duci, ac Sendomirienſi, Strienſi, Lubaczouienſiq; Capitaneo; viro in conſultando prudentiſſimo, & bellando fortiſſimo. Qui cum regiones longinquas peragrando ſepulcrum Domini adiiſſet; & Regis Luſitaniæ copias contra Maoros cum maxima laude duxiſſet; domique & in pace, prudentia, grauitate, doctrina, integritate, iuriſperitia, iuſtitia, liberalitate, vrbanitate, facundia, ſumma in omnes humanitate, & in bello, præſertim Moſchico & Vala-

Valachico, mira facilitate, fortitudine, ſcientia rei militaris, vigilantia, experientia, & duro labore, aliiſque ampliſſimis virtutibus & rebus geſtis cumulatiſſimus claruiſſet; vitam hanc fragilem, exactis 73. vitæ ſuæ annis, in ſancta catholica fide in curia ſua Viecoionenſi, anno Domini 1561. die 16. Maii, non ſine lacrymis multorum, morte compleuit. Conſtantinus Dux Oſtrorogiæ Palatinus Kiouienſis, ſocero ſuo obſeruantiæ ſuæ multis nominibus debitæ ſignum, monumentum hoc, in quo ſitus eſt, erigi curauit.

PORTÆ GRATVLATORIÆ in nuptiis Polonicis. Anno 1592.

O diuam haud hominem referens, lectiſſima virgo,
Sis fœlix, fauſto hac limina tange pede.
Progredere Auſtriacas inter pulcherrima nymphas,
Deliciæ ſponſo virgo futura tuo.
Expectata venis, regali ſede thorog;
Digna hominum pridem iudicioque Deum.

CALLIMACHI ITALI.

Exuuias præter pellemq; atq; oſſa Latini
Nil hic Callimachi terra Polona tegit.
Illa Boryſthenides rapuêre, tenentq; Camœnæ,
Quarum primus amor, gloria prima fuit.
Hoc perfecturus, ſi copula longa fuiſſet,
Veniſſet q; ſuo iuſta propago thoro.
Sarmatide è nympha: ne barbara terra videri
Poſſet, Romana vel minùs apta toga.

Sed mors inuîdit, qua nil odioſius, atqui
Quæ feritas tacito non caret opprobrio.
AEneus eſt tumulus, mors ænea, & æneus ille,
Qui legit hæc ſiccis triſtia verba oculis.

Stephanus Magnus Rex Poloniæ,
Magnusque Dux Lithuaniæ,
Princeps Tranſyluaniæ,
Victor, triumphator, pater, patriæ,
Stephano Palatino, Catharinaque
Telegdia,
Natus anni 1533. 5. Calend. Octobris.
Exceſſit 1586. idib. Decemb.
Regnauit annos decem, menſes VII. dies
XII. iudicia conſtituit;
Liuoniam, Polotiamque prouincias recepit:
Fines Lithuaniæ latiſſimo Veliſienſi
agro adiecto, protulit:
Perterritis Mechmete primùm, ac deinde Aſchlan, Chereis,
Tattarorum Chamis.
Podoliam pacatiorem cultioremque reddidit,
Amuratem, Turcarum Imperatorem,
Vt Tattaro pacem legatione
miſsâ peteret,
Et Benederia à Koſacis deleta, nil
moueret,
Nouaque caſtella finibus imponi
pateretur,

Opinio-

Opinione virtutis permouit, continuitque:
Stipendium maius, Transyluaniæ Imperium ineunti Sigismundo, fratris filio, impuberi:
Imponere molientem deterruit:
Ianiculam, Valachiæ Regulum, ob iniurias, quas vicinæ nobilitati
Intulerat, deiicere adegit;
Thesaurosque, qui cum ipso Valacho in potestatem suam venerant,
repetentem spreuit.
Omnium regum, Principum, ac populorum, nationumq; cum ora in se conuertisset:
Maiora pro re hac publica & Christiana animo agitans:
Ac inprimis Moschouiam Poloniæ Lithuaniæq; aggregare studens, sexta die subitò extinctus est.
O mors inuida.
Non extinxisti virtutem Batoream,
Immortalis est.

Stephano Poloniæ Regi, Victori, Triumphatori, pio, patri patriæ &c. Ioannes de Zamoiscio Cancellarius, & summus dux exercituum Regni &c. Vitâ, quam saluti gloriæque eius omnibus bellis periculisque deuouerat, Deo, non se ita volente, superstes, has lachrymas, cum Griselide Bathorea, vxore sua, regi, patrono, affiniique suo fundit:

Viueres, Stephane Maxime, viueres,
Nec Polonia, Vngariaque, ac
Nomen Chriſtianum lugeret.
Nec improbi barbari gauderent.
Sed viuit Deꝰ, haud ſolido exultabũt gaudio.

IN FORO CRACOVIENSI.

Non benè ſi domus hæc cuiquam fabricata videtur;
Sic ſinat hanc nobis, corrigat ipſe ſuam.

IBIDEM.

Ni Deus ædificet, fruſtra domus vlla paratur. Pſal. 127.
Felices ciues dátq; facitq; Deus.

Infelicitas nemini obiicienda.
Bona opinio, dulcis pecunia.
Adſit quisquis amicus.
Mors deridet curas.
Eſt Iuppiter omnibus idem.
Neſcia torporis virtus.
Deſperata ne tentes.
Perficienda aggredere.
Vbi opes, ibi amici.
Vana mundi curioſitas.
Neceſſitas probat amicitias veras, detegit fictas.
Wenn der neid brente wie fewer/
So wer das holtz lang nicht ſo tewer. quod ita Latinum fecimus.
Inſtar ſi flammæ arderent corda inuida; ſanè
Non tanto in precio ligna cremenda forent.

IBIDEM.

IBIDEM.

Vetus hic & vſitatus hypocritarum mos eſt, quòd impietatis, cui ipſi maximè omnium obnoxii ſunt, alios, eosq; innocenter, accuſent: ac eo quoq; nomine trucident.

IBIDEM.

Curioſum genus hominum ad cognoſcendam vitam alienam, deſidioſum ad corrigendam ſuam.

IN ARCIS POSNANIENſis porta.

Quantò maior eſt fortuna; tantò minùs eſt ſecura.

IN ANTIQVIS PALATINI Poſnanienſis ædibus.

Sumtus cenſum ne ſuperet.
Generoſis decora ſunt omnia.
Difficile eſt tacere.
Parta labore iuuant.
Reſponde in tempore.
Mala ſunt vicina bonis.
Anxiè viuere non eſt viuere.
Ne bos in lingua.
Lædenti parcere virtus.
Moribus probatus eſto.

IN NOVIS.

Neminem contemne.

IN CVRIA POSNAN.

Tyrannus facit quod placet;
Rex quod honeſtum eſt.

Vbi eſt temperata poteſtas, ibi regnum eſt diuturnum.

IN FORO.

Non cuiuis manum porrigas.
In via ligna ne feceſ.
Aëris alieni comes miſeria.
Tempora tempore tempera.
Carere debet omni vitio, qui in alium paratus dicere eſt.
Præcipitis conſilii comes eſt pœnitentia.
Ne lingua mente celerior.
Antidotum vitæ patientia.
Naturâ quis pauper? opinione diues.
Fortuna cum blanditur, vel maximè fugienda.
Sat habet fautorum, ſemper qui vixit benè.
Quod ſatis eſt cui contingit, nihil ampliùs optet.

Veraci creditur, & mentienti;
Mendaci non creditur & iurato.

Si ad naturam viues, nunquam eris pauper.
Si ad opinionem, nunquam eris diues.
Natura enim exiguum deſiderat:
Opinio autem immenſum.

Non

Non bene pro toto libertas venditur auro.

Quod commodauit fortuna, tollet:
Quod mutuauit fortuna, repetet.

Quod parauerit virtus, retinebis.
Inuidiam virtute ſupera.

Demoſthenes Græcorum diſertiſſimus leges animam ciuitatis eſſe inquit. Vt enim corpus animâ viuit: ſic ciuitas legibus conſeruatur. Proinde naturæ & ſui ipſius obliuiſcitur, qui ſacratiſſimas conſtitutiones, patriasq; leges auerſatur.

D. HIERON.

Illam ſenex retinebo fidem, in qua puer ſum natus.

Semper ſpero meliora futura.

Wer hie auff erden gute tag wil han/
Der nem ſich Chriſti nicht vil an/
Denn wer hie Chriſtum recht bekent/
Muß das Creutz tragen biß ans end.

Suauiſſimus poſt laborem fructus.

Mors & tempus vorant omnia.

Vita ſine literis mors eſt, & viui hominis ſepulcrum.

Omnia ſunt mundi quaſi bulla caduca rotundi.
In pratis vt flos, ſic cadit omnis honos.

Sapientia vitæ cuſtos.
Ornatus vitæ temperantia.
Fundamentum famæ iuſtitia.
In paruis quies.
Amicos facit beneuolentia.
Velis quod poſſis.
Viue, vt poſt viuas.

Fortunæ aculeus virtute contunditur.
Pone gulæ metas, vt ſit tibi longior ætas.
In ſecũdis meditare quo pacto aduerſa feras.
Senectus laudabilis duobus quaſi ſcipionibus nititur: recordatione vitæ honeſtæ anteactæ, & ſpe vitæ melioris.
Non ſapias plus quàm neceſſe eſt.
Bonorum laborum fructus glorioſus.
Δὶς πρὸς αὐτὸν αἰσχρὸν ἐσκρέειν λίθον.
Primus error veniam meretur, repetitæ culpæ non venia, ſed reprehenſio debetur.
Pax iniquiſſima bello iuſtiſſimo præferenda.

VILNAE IN LITVANIA.

EPITAPHIVM EQVI STEPHANI regis Poloniæ, qui eodem die, quo regis frater dominus Tranſyluaniæ extinctus eſt, exanimis concidit.

Regis equus Stephani forma greſſuq́, ſuperbus
Et curſu velox prope Vilnæ conditur arcem,
Qui moriens Regis fratrem præſagiit eſſe
Sublatum è viuis: docuit quod fama ſecuta.
Huic ſtatua erecta eſt monumentum reſtis equini.

HIERO-

HIEROSOLYMAE.

AD S. SEPVLCRVM QVOD VOCANT

IVL. CÆS. SCALIGER.

Hieruſalem, Bethleem & Nazareth.

Hîc genua, hîc animũ, hîc lacrymas, hîc carmina pono:
Mens q̃ mea ad patrium ſubuolat aucta polum.
O promiſſa nouo, populo promiſſa vetuſto:
Quæ libertatis iura beata dabas:
Cur vidua, orba, iaces? ſancti qua vulnera vultus?
Quis fuit, atherias qui ſcidit, ille, genas?
Quam te terra canam? cœlum qua facta ſerenum es;
Nos facti è cœlo ſordida terra ſumus.
Tu nec laudis eges: nec noſtro augebere cantu:
At me abs te dici, gloria vtrinq̃ tua eſt.

INSCRIPTIO S. SEPVLCRI.

Hac ſub clauſura recubat Chriſti caro pura,
Sub cuius cura ſemper ſtat noſtra figura.
Eſt Deus hic tantus natus de virgine quantus,
Militiæ caput hic, mundi medicina iacet hîc.

ALIVD IBIDEM.

Sum Deus, ex quo carnem ſumſi, ſed ſine næuo.
Plebs mea me ligno fixit pendente maligno.
Aſpice plaſma tuum, qui tranſis ante ſepulcrum.
Qui triduo iacui, cum pro te paſſus obiui.

Quid pro me pateris, aut quæ mihi grata rependis?
Sum Deus & puluis, ſed regnes ſi modò ſerues.
Pro te paſſus, ita tu pro me proſpera vita.
Pro te plagatus, pro me tu pelle reatus.

EPITAPHIVM SABBAE CASTILIONAEI Equitis Hieroſolymitani, quod viuens ſibi ipſe fecit.

D. O. M.

Putredini & corruptioni reſurrecturis: vtinam in melius Sabbas Mediolan. ex gente Caſtil. Fr. & Mil. Hieroſolym. Et paruo contentus vixi. Paruo contentus & ſolitarius hîc iaceo anguſtè. Qualis fuerim, nec ego ſciui, nec tu quæras. Quisquis es, ſi pius es, deprecare Deum pro me. Hoſpes ſoſpes abi. Vale & viue memor lethi. Viuens morituro mihi poſui. Mortalium vita ortus, labor & mors. Obiit an. Dom. Sal. M. D. LIII. die Martii.

Reliquum mortale & corruptibile fratris Sabbæ.

TVMVLVS OVIDII POETAE IN finibus Græciæ & Walachiæ, teſte Laurentio Möllero in hiſtoria Polonica & Moſcouitica.

Fatum neceſſitatis lex.

Hîc ſitus eſt vates, quem diui Cæſaris ira
Auguſti Latia cedere iuſſit humo.

Sæpe

Sæpe miſer voluit patriis occumbere terris,
Sed fruſtra; hunc illi fata dedere locum.

IN LVSITANIA, PROPE VISEVM.

SEmicapri quicunq; ſubis ſacraria Fauni,
Hæc lege Romana verba notata manu:
Euphorbus iaceo hìc: mecum Mercala quieſcit,
Quæ ſoror, & genetrix, quæ mihi ſponſa fuit.
Ficta putas, frontemq; trahens ænigmata Sphingis
Credis? ſunt Pythio vera magis tripode.
Me pater è nata genuit, mihi iungitur illa.
Sic ſoror, & coniunx, ſic fuit illa parens.

ARRAGONIAE.

QVò vadam, neſcio. Inuitus morior. Valete poſthumi.

M. Poſthumius eques.

IN ANTIQVISSIMIS AREVACIS HISPANIÆ COLVMNIS.

DIocletian. Iouius Maximian. Herculeus Cæſſ. Augg. amplificato per Orientem & Occidentem imperio Rom. & nomine Chriſtianorum deleto, quia Rempub. euertebat.

Diocletiano Cæſar Aug. Galerio in Oriente adopt. ſuperſtitione Chriſti vbiq; deletâ & cultu Deorum propagato.

APVD GADES, AD EXTREMVM ORBIS.

D. M. S.

SI LVBET LEGITO.

HEliodorus Inſanus Carthaginenſis, ad extremum orbis Sarcophago teſtamento, me hîc iuſſi condier, vt viderem, ſi quisquam me vnquam inſanior, ad me viſendum ad hæc vſq; loca penetrârit.

FINIS.

DE SE-

DE SEQVENTIBVS EORVMQVE SIMILIBVS,

IOACHIMI CAMERARII CAVTIO.

NOn exiſtimet hac legens aliquis, quaſi conuicii aut maledicti aut contumeliæ cauſſa, hoc modo nos recenſuiſſe ſequentia: non enim placet mihi genus illud cauillatorium, quod ladit aliorum famam nobilem (quemadmodum poëticè poſſet aliquis dicere) quodq; bonam exiſtimationem arrodit, & conatur probrum aſpergere. Verùntamen quoniam ſcitum eſſe putatur, ſua vitia quibus aliquis laborat non ignorare, & nulla gens aut ciuilis congregatio, neq; omnino genus mortale, reperitur inculpatum penitus aut incontaminatum, non indignum docto ac bono eſſe duximus, exemplis hoc proponere inquiſitionis, quæ vtiliter in vnamquamq; nationem fieri poſſit, vt perſpiciens aliquis ignominiam aliquam gentis ſuæ, aut letetur ſentiens ſe ea carere, aut conetur illam deformitatem, tanquam à natura ſibi attributam exercitationis quaſi commodo occultare, & futilitatem contentione virtutis detergere. Ac veteres quidem veluti domeſtica probra annotauerunt trium præcipuarum gentium, Thracum barbariæ, Phrygum inſipientiæ, Græcorum ſuperſtitionis: nihilominus tamen & Thraces vt fortes, & tanquam intelligentes Phryges, & ſapientes Græci in admiratione fuerũt. Socratem aut Zopyrus, ex facie de ipſius natura iudicium faciens, & multa atrocia adpreſentes de illo dicens, non commouit, ſed vera indicationis

teſtem eſſe illi haud piguit, inquientem, ea quæ dicta eſſent incommoda naturæ quodammodo ſuæ eſſe implicita: ſeipſum verò exercitatione honeſti, illa emendauiſſe. In humana igitur natura, vt dictum eſt quod omnino inculpatum ſit, non ineſt. diuinum enim hoc erat, & hæc vita aliis noxam ante alios fert. Omniumq; quæ extiterunt, ſine crimine & reprehenſione nihil eſt. Is verò optimus, qui bonitate conſilii, celeriter vincit adoriens ſe quaſi germen agnatum mali, ne omnino prænitatu ditioni oppreſſus ſubiiciatur. Hæc ita præfatus, nunc liberè proprietates nationum exponam, hoc modo.

REGIONVM QVARVNDAM ET NATIONVM PROPRIETATES.

1. Germani bellatores, ſimplices, benefici.
   Ex his autem Francica natio, ſimplicior, & magis ruſtica, ac vehemens.
   Bauarica, ſumtuoſa, conuiuis operam dans, procax.
   Sueuica, leuis, loquax, glorioſa.
   Miſnenſis, magnifica, locuples, ſpecioſa.
   Turingica, diffidens, attenta ad parua quoque, contentioſa.
   Saxones, diſſimulatores, verſuti, contumaces.
   Accolæ ſuperiores Rheni, frugi, aperti, hoſpitales.
   Heluetica, coniurata, aſpera, armentaria.
   Belgica, equeſtris, delicata, tenera.
2. Itali ſuperbi, cupidi vindictæ, ingenioſi.

3. Hiſpa-

3. Hiſpani, deſpectores, conſulti, rapaces.
4. Galli præditi elegantibus corporibus, intemperantes, temerarii.
5. Cimbri, magni, ſeditioſi, horribiles.
6. Britanni, turbulenti, negociatores, laborioſi.
7. Sarmatæ, edaces, ſuperbi, furaces.
8. Boëmi, inhumani, noüarum rerum ſtudioſi, ad agendas prædas idonei.
9. Illyrici ſiue Vandali, mobiles, maligni, tumultuatores.
10. Pannones, aſperi victus, cum ſolo aureo, ſuperſtitioſi.
11. Græca natio, qualis nunc eſt, miſera, vt ſemel dicam.

MORES

	HISPANVS	GALLVS
Inceſſu	*Feſtinus.*	*Moderatus.*
Geſtu	*Feſtiuus.*	*Mollis.*
Vultu	*Eleuatus.*	*Blandus.*
Voce	*Flebili.*	*Dulciſona.*
Sermone	*Elegans.*	*Facilis.*
Habitu	*Exquiſitus.*	*Laxus.*
Cantu	*Gemit.*	*Modulatur.*
Conſiliis	*Aſtutus.*	*Inconſideratus.*
Oratione	*Cultus, ſed iactabundus.*	*Promtus, ſed ſuperſtitioſus.*
Victu	*Delicatus.*	*Copioſus.*
Comeſſationibus	*Lautus.*	*Manſuetus.*
Erga exteros	*Placidus.*	*Mitis.*
In amoribus	*Impatiens.*	*Leuis.*
In negotiis	*Vigil.*	*Sollicitus.*
In bello	*Callidus, ſed rapax.*	*Magnanimus, ſed praeceps.*
In odiis	*Pertinax.*	*Minax.*
Inſignis	*Nauigatione.*	*Ciuilitate.*
Ingenio	*Malignus.*	*Leuis.*
Moribus	*Arrogans.*	*Oſtentator.*

GENTIVM.

ITALVS	GERMANVS
Tardiuſculus.	*Gallinarius.*
Grauis.	*Gladiatorius.*
Inconſtans.	*Effrenis.*
Remiſſa.	*Bubula.*
Captioſus.	*Auſterus.*
Compoſitus.	*Diſſolutus & dilaniatus.*
Balat.	*Vlulat.*
Prouidus.	*Vtilis.*
Grauis, ſed verſutus.	*Durus, ſed ſimplex.*
Mundus.	*Inconditus.*
Prudens.	*Imperioſus & intolerabilis.*
Officioſus.	*Agreſtis & inhoſpitalis.*
Zelotypus.	*Ambitioſus.*
Circumſpectus.	*Laborioſus.*
Strenuus, ſed crudelis.	*Trux, ſed venalis.*
Occultus.	*Vltor.*
Literatura.	*Religione & plurib. artib.*
Acutus.	*Stabilis.*
Sibi placens.	*Apertus.*

ALIA PROVERBIALIA.

Pons Polonicus	Monachus Boëmicus
Miles Auſtralis	Sueuica monialis
Italica deuotio	Prutenorum religio
Teutonum ieiunia	Gallorum conſtantia

NIHIL VALENT OMNIA.

DE MORIBVS ITALORVM.

In victv

Florentini parci.
Lucenſes elegantes.
Mantuani viles.
Anconitani ſordidi.
Senenſes magnifici.
Mediolanenſes copioſi.
Nouocomenſes luxurioſi.
Vicentini abundantes.
Cremonenſes exquiſiti.
Neapolitani ſplendidi.
Genuenſes modici.
Patauini mediocres.
Aretini tenues.
Veneti obſonantes paruo.
Papienſes agreſtes.
Bononienſes lauti.
Aſtenſes opipari,
Peruſini delicati.

Delectantvr

Florentini caſeolis.
Lucenſes pyris.
Mantuani phaſeolo.
Ariminenſes anſerib.
Taruiſani ranis.
Cremonenſes farcimine.
Neapolitani caulibus.
Genuenſes lactucis.
Patauini piſciculis.
Piſani porcis.
Peruſini piſcibus.
Papienſes cepis & allio.

In vestitv

Mediolanenſes ſplendidi.
Genuenſes elegantes.
Mantuani pueriles.
Neapolitani ſumptuoſi.
Veneti magnifici.
Florentini ridiculi.

In perseqvendis inivriis

Lucenſes mites.
Mediolanenſes faciles.
Neapo-

Neapolitani ſtrenui.
Cremonenſes aperti.
Peruſini diſſimulãtes.
Fulginates accenſi.
Senenſes magnanimi.
Ferrariẽſes pertinaces.
Mutinenſes placabiles.
Veneti ſubdoli.
Piſani maligni.
Romani iniqui.

IN ORATIONE

Florentini inepti.
Veneti putidi.
Senenſes ſuaues.
Bergomates agreſtes.
Peruſini faceti.
Spoletani celeres.
Nouocomenſes balbi.
Romani elati.
Coſentini dicaces.
Narnienſes promti.
Vmbri leues.
Nouarienſes ruſtici.
Mediolanenſes rudes.
Genuenſes ridiculi.
Ferrariẽſes inexhauſti.
Brixienſes duri.
Bononienſes iucundi.
Fulginates verſuti.
Capuani graues.
Piſtorienſes feſtiui.
Neapolitãni iactabũdi.
Piceni varii.
Appuli barbari.
Ligures leues.

IN CONSILIIS

Mediolanenſes præſtantes.
Veneti prudentes.
Lucani temerarii.
Piſani inconſtantes.
Placentini prouidi.
Florentini lenti.
Veronenſes fideles.
Ferrarienſes cauti.
Genuenſes ignari.
Lucenſes vtiles.
Volſci maligni.
Brutii ſtupidi.
Mutinenſes acuti.
Peruſini celeres.
Senenſes tardi.
Patauini ambigui.

ERGA HOSPITES

Calabri inofficioſi.
Lucenſes infideles.
Senenſes amabiles.
Veneti blandi.
Patauini duri.
Mediolanenſes incauti.
Ferrarienſes aſperi.
Mantuani deglubatores.
Placentini ſeueri.
Piceni infenſi.
Neapolitani benigni.
Florentini profuſi.
Aſtenſes beneuoli.
Spoletani agreſtes.
Veronenſes ſtudioſi.
Papienſes prudentiores.
Genuenſes inhoſpitales.
Parmenſes inconſtantes.
Mutinenſes prolixi.
Nouocomenſes inhumani.

IN LITERIS AMANT

Mediolanenſes Iuriſprudentiam.
Florentini Phil. naturalem.
Calabri linguam Græcam.
Neapolitani Hetruſcam.
Mantuani Hebræam.
Lucenſes ſacras literas.
Senenſes Dialecticam.
Veronenſes literas humaniores.
Vicentini Phil. moralem.
Bononienſes Mathematicam.
Veneti Muſicam.
Patauini Medicinam.
Papienſes Sophiſticam.
Peruſini Ius Pontificium.

IN MERCATVRA SVNT

Florentini callidi.
Genuenſes tolerantes.
Mediolanenſes aperti.
Lucenſes fideles.
Veneti ſplendidi.

IN

IN RE BELLICA

Perusini strenui.
Calabri præcipites.
Spoletani callidi.
Senenses felices.
Bononienses efferi.
Neapolitani animosi.
Fauentini hosti instantes.
Pratenses sacrilegi.
Collenses libidinosi.
Piceni rapaces.
Æmiliani inconsulti.
Placentini crudeles.
Romani trutes.
Mediolanenses intrepidi.
Vicentini vindictæ cupidi.
Pistoriēses sanguinarii.
Papienses firmi.

AD REM BELLICAM CONFERVNT

Veneti pecunias.
Mediolanenses galeas.
Placentini carros.
Cremonenses tentoria.
Papienses lanceas.
Pistorienses pugiones.
Bononienses arundines.
Neapolitani industriam.
Ferrarienses torméta.
Neapolitani equos.
Parmenses clypeos.
Taruisani enses.
Viterbienses calcaria.
Laudenses comeatum.
Mediolanenses tolerantiam.
Romani perseuerantiam.
Genuenses perfidiam.

[redacted] PRÆSTANT

Mantuani equitatu.
Genuenses classe.
Cremonenses struendis ordinibus.
Veneti apparanda classe.
Brixienses exstruendis vallis.

Piſtorienſes excipiendo ictus clypeis.
Patauini moderandis equis.
Bergomates locandis inſidiis.
Lucenſes obſidendis vrbibus.

DE MVLIERIBVS.

Senenſes pulchræ.
Florentinæ delicatæ.
Peruſinæ elegantes.
Caietanæ formoſæ.
Coſentinæ obſtinatæ.
Bonequętanæ ruſticæ.
Bononienſes arrogantiuſculæ.
Mutinenſes benignę.
Ceſenates rapaces.
Genuenſes ſalaces.
Cremenſes fallaces.
Placentinę difficiles.
Mediolanēſes vrbanę.
Pedemōtanę procaces.
Venetæ petulantes.
Veronenſes gratioſæ.
Brixianæ diligentes.
Formianæ ſpecioſæ.
Lucenſes caſtæ.
Piſtorienſes faciles.
Romanæ graues.
Capuanæ ſuperbæ.
Neapolitanæ ſolicitæ.
Brunduſinæ inertes.
Ferrarienſes auidæ.
Rauenates humanæ.
Vrbinates affabiles.
Vicentinæ conſtantes.
Parmenſes auaræ.
Papienſes lucri cupidæ.
Laudēſes ſuperſtitioſæ.
Cremonenſes ſumptuoſæ.
Teruiſanæ zelotypæ.
Bergomates aſtutæ.
Aretinæ tenaces.
Puteolanæ bellæ.

TYPO-

TYPOGRAPHVS LECTORI S.

VM hucusque currente prelo peruentum esset, Lauduenses duæ inscriptiones, altera Latina, altera Hollandica, attestantes narrationi Ludouici Viui, aliorumq;, suprà pagina 706. positæ, ab Illustri Comite Nassauio Cattimelibocensi, Domino Iohanne iuniore, Domino nostro clementissimo, ex inferiore Germania allatæ sunt; atq; ab aliis aliæ transmissæ, quas pro appendice addere me oportuit. Suo quanque loco non esse positam, beneuolus lector ignoscet.

En tibi monstrosum nimis, & memorabile factum,
Quale nec à mundi conditione datum.
Hæc lege, mox animo stupefactus Lector abibis.

MArgareta Hermanni Comitis Hennenbergiæ vxor, quarti Florentii Comitis Hollandiæ & Zelandiæ filia, Guilhelmi Regis Romanorum, ac postea Cęsaris seu Gubernatoris Imperii, atq; Alitheiæ Comitis Hannonię soror, cuius patruus Episcopus Traiectensis, auunculi autem filius Dux Brabantiæ, & Comes Thuringiæ. Hæc autem Illustrissima Comitissa annos quadraginta duos circiter nata, ipso die Parasceues nonam circiter horam, anno millesimo, ducentesimo, septuage-

ſimo ſexto, trecentos ſexaginta quinq; enixa eſt pueros, qui prius à Guidone ſuffraganeo Traiectenſi omnes in duobus ex ære peluibus baptiſati ſunt; quorũ maſculi quotquot erant Ioannes, puellæ autem omnes Eliſabethæ vocatæ ſunt, qui ſimul omnes cum matre vno eodemq; die fatis conceſſerunt, atque in hoc Lauſdunenſi templo ſepulti iacent. Quod quidem accidit ob pauperculam quãdam fœminam, quæ ex vno partu gemellos in vlnis geſtabat pueros, quam rem ipſa Comitiſſa admirata, dicebat, Id per vnum virum fieri non poſſe, ipſamque contumelioſè reiecit. Vnde hæc paupercula animo perturbata, ac perculſa, mox tantum prolium numerum ac multitudinem ex vno partu ipſi imprecabatur, quot vel totius anni dies numerarentur; quod quidem præter naturæ curſum obſtupenda quadam ratione ita factum eſt; ſicuti hic in perpetuam huius rei memoriam ex vetuſtis, tam manuſcriptis, quàm typis excuſis chronicis breuiter poſitum & enarratum eſt. Deus ille ter maximus hac de re ſuſpiciendus, honorandus, ac laudibus extollendus in ſempiterna ſecula, Amen.

MArgréta Herman Graue van Henneberchs huißvrouwe/ dochter des vierden Floris Graue van Holland en Zeeland/ ſuſter van Willem den Coninck van Romen/ en daer naer Keyſer des Ryex/ en van Aleydt Grauinne van Henegouwyens oom was Biſchop van Vtrecht/ haer oom

ooms ſon / van haers moeders wegen was Hertoech van Brabant en Graue van Duringhen. Deſe Hoochgeboeren Grauiñe oudt zynde ontrent twee en veertich jaer / hefft ter werlet voortgebracht op den goeden vrydach ontrent negen vren / int jaer duſent / tweehondert tſeuentich ſes / dry hondert vyff en tſeſtich kinderen / die al teſamen eerſt gedoept ſyn in twee beckens van Guide den W[illegible]ſchop van Vtrecht / van den welcken knechtkens alle Joannes / die maechdekens alle Eliſabeth genaemt zyn. Die al te ſamen met de moeder op enen dach geſtoruen / en hier te Lauſduynen in de kercke begrauen zyn. Dweleck ghebeurt is doer eine arme vrouwe / die twee kinderen van eender dracht / op haeren armen droech / waer van die Grauinne verwondert zynde: ſpraeck / dat ſulex by enen man nit mochte geſchyen / en heefft ſe mit ſchoffierlycken woerden verſtoeten / waer door deſe arme vrouwe verſtoert zynde / haer wenſchede ſo veel kinderen tot eener dracht te vercryghen / alßer daghen in een jaer mochten weſen / welck oock miraculoeſelyck alſo geſchiet is. Gelyck hier tot een memorie vt den ouden / ſoe wel geſchreuen / als gedrückte Chronicken in cortſte geſtelt / en verhaelt is.

Gott ſy hier van gevreeſt / geehret / ende
gepreſen in der ewycheydt /
Amen.

FRANCISCVS PETRARCHA lib. 4. de rebus memorandis, tract. 6. cap. 21.

De puero bicorpore nato in agro Florentino, de quo inferiùs carmina ponuntur.

In agro Florentino puerum bicorpori effigie, geminis capitibus, quaternis manibus circa genitales partes connexum, sic vt non ampliùs quàm in geminos pedes desineret, viderunt illic omnes, &c.

ET IN FINE EIVS TRACTATVS.

De monstro quod natum est in Comitatu Florentinorum: cuius effigies sculpta est in hospitali ad scalas.

Hac Petrus Paulusq; vno sub corpore bini
Fabrica naturæ mira iacemus humo.
Cuiq; suum fuit & manuum, fuit oris opusq;
Vesicæ, ast vnum neutris opusq; fuit.
Iunxêre extremæ partes nos corporis ambos,
Quas neuter simul & dicat vterq; suas.
Neutra ex parte pedes, capita ex vtraq; fuerunt
Bina, sed è medio corpore planta fuit.
Bina fuit medio quæ corpore planta, deorsum
Pendebat; sursum quinta erat vna manus.
Non verò nobis vnus somnusq; cibusq;
Nec risus nobis fletus & vnus erat.
Somno membra dabat vnus, ridebat at alter,
Surgebatq; vnus, flens quoq; & alter erat.
In Florentina natos nos fluminis Arni
Valle dedit patria nos pia cura patris.

Inde

Inde alti, & ſacro pariter de fonte leuati,
Viximus ambo decem bis totidemq́; dies.
Quid nunc Neptunū? quīd nunc Ianumq́; bifrontem
Miraris? Stygii terna quid ora canis?
Et quid Geryonis tria corpora? Scilicet vnum
Nos corpus, binas nos animasq́; lege.

ÇVIVSDAM REGIS GALLIÆ
epitaphium.

Riſi, ploro: fui, non ſum: ſtudui, requieſco;
Luſi, non ludo; cecini, nunc mutio: paui
Corpus, alo vermes: vigilaui, dormio: dixi
Salue, dico vale; rapui, rapior: ſuperaui,
Vincor: certaui, pace vtor; iure ego vixi,
Iure igitur morior; non obſto, obſtare nequirem:
Terra fui quondam, rurſum ſum terra: nihil ſum.
Terra caduca vale, vermes ſaluete: recumbo.

HASSICA.

MARPVRGI.

IN TEMPLO DIVÆ ELISABETHÆ.

ANno Domini M. CCCC. XLV. den montag nach Valentini ſtarb der mächtige vnd Hochgeborne Fürſt vnd Herr/ Herr WILHELM Landgraf zu Heſſen/ Graf zu Catzenelnbogen/ zu Ziegenhain/ zu Dietz/ vnd zu Nidda.

EPITAPHIVM ANNÆ LANDGRAVIÆ.

Oſſa ſub hoc tumulo ſunt condita Principis ANNÆ,
MECKELBVRGENSI *quæ fuit orta Duce:*
Hæc thalamo fuerat geniali iuncta GVIELMO,
HASSIA *tum cuius paruit imperio.*
At pia dum varios de relligione tumultus,
Atq; animo voluit ruſtica bella ſuo:
Mœſtitiá hinc terrore ſimul confecta ſupremum
In Domino clauſit poſt pia vota diem.

Von Gottes gnaden Frawe ELISABETH geborne Landgräfin zu Heſſen/ weiland Hertzog HANSEN zu Sachſen verlaſſene wittibe/ iſt in Gott

in Gott verſchieden den 6. Decembris/ im jar 1558. Der ſeelen Gott gnedig ſey.

IN OBITVM NOBILIS CASTISSIMÆQVE matronæ Vrſulæ à Remchingen, nobilis & excellentis viri Hermanni à Rehen coniugis, quæ obiit Calend. Ian. an. 1572.

Aſpicito vitæ quàm ſit vaga meta, viator,
Exemploq́ meo diſce ſubinde mori.
In medio ceciði, dolor, aui flore, duplexq́
Mors in me peperit duplice morte malum.
Nam vix quinque meæ ſuperâram luſtra iuuentæ,
Bisq́ decem fueram menſibus apta toro:
Cùm fœtu mecum morior moriente marito
Rapta meo, ſed non Chriſte benigne tibi.
In te iam viuo, proles tibi viuit, & vnâ
Spectamus ſuperæ gaudia vera domus.
Ergo vale coniunx, valeant ludibria mundi,
Vobiſcum dolor eſt, nos fouet alma quies.

Petrus Paganus Poëta L. F.

Vita mihi Chriſtus, mors mihi dulce lucrum.

Anno 1590. den 15. Martij ſtarb der Edle vnd Ehrnveſte LVDWIG CASIMIR von CHAM/ dem Gott gnade: ſeines alters ſiben-zehen jar vnd ſechs monat.

Vt nunc triſte mori eſt, ſic dulce reſurgere quondam;
Vita mihi Chriſtus, mors mihi dulce lucrum.
In terris labor eſt, requies ſed dulcis in vrna,
Dum veniant ſummo gaudia ſumma die.

IN SVMMO VRBIS TEMPLO.

D. O. M. S.

LVDOVICVS DEI GRATIA LANDGRAuius Haſſiæ, Comes in Catzenelnbogen, Dietz, Ziegenhain & Nidda, &c. ſibi & coniugi ſuæ hoc monumentum fieri fecit.

Symbolum L. L. Vita mihi Chriſtus, Phil. 1.

Symbolum L. Mors mihi lucrum, Phil. 1.

Illuſtriſſima Princeps ac Domina, Domina HEDVIGIS, Dei gratia Landgrauia Haſſiæ, Comitiſſa in Catzenelnbogen, Dietz, Ziegenhain & Nidda: Illuſtriſſimorum Wirtembergenſium & Teccenſium Ducum & Mompelicardicorum Comitum genere nata, cùm anno ætatis ſuæ 43. Chriſti verò 1590. quarto Martii poſt horam ſecũdam matutinam, Marpurgi ex hac vita in cœleſtem, magno apud omnes poſt ſe deſiderio relicto, migraſſet, corpus eius vſque ad beatorum reſurrectionem iſthic conditum eſt.

Chriſtus poſt mortem aboleuit eum qui mortis habebat imperium. Heb. 2.

DEO OPTIMO MAXIMO SACRVM.

Epitaphium Domini NICOLAI MAGNI SVECI I.V.D. qui obiit an. M. D. XLIII. die XXIIII. Nouembris.

Hic eſt NICOLEVS *poſitus ſub marmore* MAGNVS, *Maxima qui Iuris laus vtriusq; fuit.*

Multo-

Multorum mores populorum vidit, & illa,
Dum vixit, nulli laude ſecundus erat.
Innocua coluit, quam, toto tempore vitæ,
Faſſa fuit veram, vox in agone fidem.
Et niſi rupiſſent fatales ſtamina Parcæ,
In patria voluit iuſſa docere Dei.
Funde pias lacrymas addicta ô Suecia Chriſto,
Hunc monſtraturus qui fuit, orba duces.

Ioannes Draconites,
Wolfgangus Laurentii
poſuerunt.
Ioannes Richius F.

Non media de plebe vir eſt, quem contegit iſte
Hîc nuper poſitus lector amice lapis.
Hîc Legũ Doctor ſanctarum IVSTVS HAMERVS
Exutus putrido corpore vitè cubat.
Virtutum magnus cultor, pietatis amator,
Doctorum fautor, iuſtitiaq́ tenax;
AEquarum callens ſpatioſa volumina Legum,
Iuſtaq́ pro trepidis dicere iura reis.
Oppreſſis qui ferret opem, miſerosq́ leuaret
Arte ſua, hâud longè notior alter erat.
Nulli inquam nocuit, multos adiuuit, & omnes
Officiis ſtuduit demeruiſſe bonis.
Ergo ſenatorum numero tandem additur huius
Vrbis, quos inter lucida ſtella fuit.
Hinc illi Haſſiacis iam nobile nomen in oris,
Idq́ animi meruit dotibus eximiis.

Sed mens ad ſuperas ſedes conceſſit, vbi nunc
AEterna fruitur læta quiete poli.

D. NICOLAVS RODINGIVS F.

Obiit Marpurgi 20. die Ianuarii, An. M. D. LI.

EPITAPHIVM GERHARDI Noviomagi.

Hîc NOVIOMAGI *requieſcunt mẽbra* GERHARDI,
Iuxta hunc ANDREAS *conditur* HYPPERIVS.
Vt pia doctrinæ concordia iunxerat ambos,
Sic idem amborum contegit oſſa locus.
Quos ſociat tumulus, ſociabunt cœlica regna,
Vt capiant fidei præmia iuſta ſuæ.

HENRICVS VIETOR FRIDBERGENSIS ſacroſanctæ Theologiæ Doctor & Profeſſor in ſchola primarius, & Eccleſiæ huius miniſter fidelis, in Chriſto obdormiuit anno 1576. die 7. Ianuarii.

Hîc cubat Henricus Vietor, placideq́ quieſcit,
Scripturæ ſanctæ Doctor pius atq́ modeſtus,
Diuini verbi conſtans & præco fidelis;
Terra fouet corpus, fama inclyta non morietur;
Spiritus in cœlo fruitur, ſed ſede beata
Percipiens veræ iam gaudia plena ſalutis.

EPITA-

EPITAPHIVM IN OBITVM VXORIS Danielis Lunckeri iunioris, matronæ nobilis, ac perhoneſtæ, quæ in Chriſto piè obdormiuit 30. Aprilis, an. 1576.

Quæ ſummo agnouit Danielem iure maritum
LVNCKERVM, *buſto hoc en* KATHARINA *iacet,*
Ex patre Gunthero SCHENCK *nobilitate refulſit,*
Atq; pia prolis mater honeſta fuit.
GREGORIVS *primatum erat*, MARGRETA *ſecunda,*
Tertia poſt illos ELISABETHA *venit.*
ANNA *ſoror quarta eſt, poſt bini nomine* IANI,
Ex quibus hoc nomen DANIEL *alter habet;*
VRSVLA *poſtrema eſt, quæ primum quærit in vndis*
Submerſum fratrem, vindice morte mali.
Vtq; piæ matri, ſic gnatis hiſce duobus
Summa quies parta eſt; te pie Chriſto duce.

IN COEMETERIO AD ſanctum Michaëlem.

IVSTO VVLTEIO WETTERANO Rectori Pædagogii graui & præclaro, ſanctæ linguæ Profeſſori, candido marito dulciſſima Katharina Fettia hoc monumentum F. F.

Symbolum Iuſti Vulteji in Chriſto piè defuncti, vlt. Martii, an. 1575.

Quid ſum? quis? qualis? quantus? quotus? vnde? quibus-
Ortus auis? quorſum tendo? quibúsve viis? (ve
Vermis: homo: malus: exiguus: poſtremus: ab imo:
Talibus & cretus: nitor ad aſtra: fide.

IN COLLEGIO AD LANVM, ante maius Pædagogium.

EPITAPHIVM M. IVSTI SCHRODERI præceptoris Pædagogii, & senatoris Marpurgensis.

IVSTVS vt è viuis ſuperam SCHRODERVS *in*
Conceſſit, tota luctus in vrbe fuit; (*aulam*
Primus erat pulla quem flens ACADEMIA *veſte*
Prodidit, alterius curia ſigna dedit;
Publicus hic fuerat, ſed erat quoq; publicus ille,
Publicus & ciues quo gemuêre, fuit.
Omnia luxerunt, hunc publica luximus ipſi
Collegam, quo non dulcior alter erat.
Caſta quid enumerem lacrymas quas fuderit vxor,
Præcoce tam chari territa morte viri.
Cum Cicerone Maronis opes & fortis Horati
Explicuit noſtris voce ſonante ſcholis;
Vrbi conſilium ſolitus præſtare ſenator,
Et populo merces, more Solonis, erat.
Commodus interpres ſcriptorum, ſtella ſenatus,
Mercator iuſtus, luxq; ſerena ſchola.
Ille ſuos iuuenis morboq; animisq; parentes
Inualidos aluit, ſumptibus ipſe ſuis.
Pro qua tam ſancta cœlo pietate probatus
Inuectus ſuperis gaudet honore choris.

Obiit 29. Aprilis an. 1569.

Iuſtus Vulteius dulciſſimo collegæ ſuo F.

Ibidem.

Ibidem.

EPICEDION FRIDERICI PEVCKERI, Philippi Peuckeri, prætoris Kirchainensis filii, mortui Marpurgi in Pædagogio.

Síccine te Friderice meum decus ergo remitto,
Pro viuo abſenti funus inane patri?
Quàm fueras meritus Tithonia viuere ſecla,
Tam nimis ah raptus præcoce morte iacesl
Aurea ſi virtus contra fera fata valeret,
Non tua vis Stygiis fracta fuiſſet aquis.
Cùm tua pacificis impleres nomina factis,
Pacificam cœli es iuſſus inire domum.
Hìc te tranquillæ ſortitum tempora vitæ
Nos teneris miſeri proſequimur lacrymis.
Hanc tamen, hanc tecum laudē vel mortuus auſer,
Quam tibi præceptor concinit ille tuus;
Quem venerabaris, quem charum ſemper habebas,
Cuius pendebat vultus ab ore tuo.
Reddidit ille tuis lacrymas quoq; manibus, ipſe
Orbatus nato, non ſecus atq; ſuo.
Síccine te FRIDERICE *meū decus ergo remitto,*
Pro valido abſenti nomen inane patri?

Anno Domini 1569. 15. Nouemb.

IN COEMETERIO ANTE portam Franciſcanam.

REGI CVI OMNIA PARENT.

Quando hæc fiat emigratio, quid intereſt?

GEORGIO STEVCHIS HEIDELBER-

GENSI, Christianæ pietatis, bonarum literarum & veræ virtutis studioso, magnæ spei adolescenti, in medio studiorum cursu, florentibus annis, XVI. Nouembris, anno Christi M.D. LXXXIII. immatura morte abrepto, filio vt vnico, ita dilectissimo, GEORGIVS STEVCHIS, Cameræ Electoratus Palat. præfectus, pater mœstissimus heu lacrymabile hoc amoris paterni monumentum amaro superstes animo, quod nollet, id fecit.

Vixit annos 14. menses 10. dies 5.

ECHARDVS WEIGEL VOLQVINO WEIgel Archiatro aulæ Cassellanæ natus, Illustriss. Principi Landgrauio Guilielmo propter ingenii dotes charus, dū sponsus nuptias parat, fatali morte corripitur, & Marpurgi anno Domini M. D. LXXXI. die Iulii XI. annum agens XXX. moritur, cuius anima beatorū consortio nunc fruitur.

Symbolum defuncti.

Pasce tuo verbo vita, mala pelle, salutis
AEternæ confer gaudia, Christe, mihi.

Phil. 1. Ich habe lust abzuscheiden/ vnd bey Christo zu seyn.

EPITA-

EPITAPHIVM IOANNIS HARTMANNI Illuſtriſſimi Principis Haſſiæ LVDOVICI quondam Secretarii, piè in Chriſto 20. die Decemb. an. 1578. defuncti.

Hic tegit Hartmanni tumulus pia membra Ioannis,
Munera ſolliciti poſt pia geſta fori.
Cuius mille quidem morbis fuit antè peremptum
Corpus, at in viridi nunc requieſcit humo.
Spiritus Elyſio felix ſpatiatur in agro,
Donec & inſtauret vis rediuiua rogum.

Vmbra defuncti loquitur.

Poſteritas quæ ſortè meæ cognoſcere vitæ
Fata velis, iſthæc carmina pauca lege.
Si meminiſſe potes, ſit quando Philippus in auram
Editus, Haſſiacæ ſtella leoq; plagæ: An. 1504.
Ille mihi vitæ primordia contulit annus,
Et dedit ætatis tempora prima meæ.
Cumq; ter octauum mihi vita fuiſſet in annum
Continuata, bono ſidere ſponſus eram. An. æt. 24.
At cùm natalis ſuperaſſet luſtra bis octo,
Atq; duos annos vita reſecta mihi eſt: An. æt. 83.
Quinquaginta annos ſeptemq; ſuperſtes in illo
Coniugio, ſtabili pace maritus eram. Annos 57.
Ex vna thalami ſocia bis pignora quinq;
Eduxi, tremulus poſt modò factus auus.

An. 24. *Sed tamen his luſtris vnicus annus abeſt.*
Annos ante obitum ſeptem celebrare placebat
An. 1580. *Iubila, ſponſorum more modoq; ſenum.*
Dulcis poſteritas, imitatrix eſſe tuorum
Maiorum ſtudeas ſedula, iamq; vale.

Fiat voluntas Domini. W.H.E.

Multi de his qui dormiunt in terræ puluere, euigilabunt, alii in vitam æternam, & alii in opprobrium. H. B. Dan. 12.

DEO OPTIMO MAXIMO SACRVM.

Caue lector, diſce, naturæ hic curſus, hæc fati lex eſt, orta intereant. Huius te memorem defuncti, hæc quoties aſpicis, volumus. Fuit noſtra apud homines excellentia venuſtasq; cum labore ſecularis, nunc verò lumina in cœli gloria, vita cum Deo æterno ſempiterna. Quàm felix, quàm fauſta mutatio! quid igitur relicta luges vxor? cur parentes, fratres doletis mœſti? gaudete, in cœlis namq; læti ſpectabimus lætos. Et quò noſtra in terris etiam extaret memoria defunctis, THEOBALDO OLDENDORPIO, VALENTINO ET IOANNI, CHRISTINÆ, ſuauib. THEOBALDI liberis, priuignis ſuis, SVSANNÆ filiolæ ſuæ dulciſſimæ Iohannes Wolffius D. & Profeſſor Medicus hoc poſuit monumentum:

An. Chriſti M. D. LXXXII.
Iulii XI.

ELISA-

ELISABETH,

HOC EST:

Mein Gott hat geſchworen/ mich *** erfettiget/ vnd zu rechter ruhe gebracht.

Nihil tam amarum, quod Chriſto vitæ lignore-cepto, non fiat dulciſſimum.

ELISABETHA MANTELIN primùm Iacobi Wolffii, pòſt Iuſti Schroderi, artium Magiſtri & prudentiſſimi ſenatoris, caſtiſſima coniunx; matrona dotibus ornata ſingularibus, & benigna pauperum fautrix, curſu & certamine peracto, dedit ſpiritum Chriſto ſuo chariſſimo, & nunc in gloria venturum expectans iudicem, ſuo hîc quieſcit corpore, at ſpiritu cum angelis Chriſti gaudet conſortio, cœleſti induta pallio triumphat feliciſſima: Vale mater dulciſſima, vale, iam feliciſſima lætare æternis gaudiis cum Chriſto & ſanctis angelis.

Matri chariſſimæ Non. Nouemb. an. 1583. piè in Chriſto defunctæ poſuerunt liberi.

IOHANNI PINCIERO WETTERANO, THEOLOGO INSIGNI, IN PATRIA PRIMVM, POST IN cœnobio Heneiensi verbi diuini Ministro fideli, modesto, amabili, patri atque socero carissimo REBECCA filia, generque IACOBVS ALTSTETEN Christi minister REBECCÆ maritus, epitaphium hoc memoriæ ergò posuerunt.

IN hoc theatrum flebilis mundi tulit
Mater mea me flentem ipsamet flens Hassia
In oppido, quod vulgò dicunt Wetteram.
Ibi educatus à piis parentibus
Infantiam vltra, ad literas statim trahor,
In queis parentes me satis feliciter
Vt progredi videre, ad vrbem Martiam
Haud longulè mittunt sitam, & pro re sua
Alunt suo sumptu, idq; liberaliter.
Hîc laureæ primæ decoratum honoribus
Louanium iubent adire; pareo.
Profectus hinc sum doctior Lutetiam,
Et inde abiens Tigurina vidi mœnia.
Ibi substiti nonnil; dein me confero
Ad oppidum, cui nomen argentum dedit:
Hîc me BVCERVMQ. *vna continet domus,*
Ex cuius hausi multa consuetudine.
Iam cultus arte & cœlica scientia

Rerum

Rerum ſacrarum, in patriam caram vocor,
Vt Chriſti ouile paſcerem; quod ſeduló
Feci abſq; fraude, & veritatem publicis
Scriptis tueri non dubitaui. ſi cupis
Ea noſſe: dicam. nama; non ferunt meum
Nomen; ſed Helias Palingenius ſibi
Nonnulla tribuit. Inter hæc Elenchus eſt,
Et quidem alius libellus. Hunc placuit mihi
Tragœdiam vocare dipnoſophiſticam.
Sed Antidotum primò editum in lucem, meum
Fert nomen, aſt ſecundò planè anonymum eſt.
Excudit illa à montibus dicta vrbs meis:
Aſt hoc Geneua ſita vltimis in Alpibus.
Hæc ergo ſcripta pro meis poſthac habe.
Ouile Chriſti pabulo verbi ſacri
In patria per luſtra ſex & amplius
Paui. volens deinde Heneiam transferor.
Non otioſus ibi fui, ſed ſeduló
Monſtraui iter ſalutis agra & pauperi
Turbæ, gregi Chriſti haud minus quàm diuites,
Animoq; ſani pariter atq; corpore.
His pabulum dum porrigo cœlo datum,
Quo non aliud nos nutrit efficacius:
Vitalis ignis corpore in meo ſuum
Depaſcitur vorax padetentim pabulum:
Quo deficiente & ipſe ſenſim deficit
Vires; langueſcunt & agrè vox fluit.
Donatus ergo Principum clementiâ
Rude, ob vigorem perditum cui iniuriâ,
In coniugis commigro tecta, quæ vigens
In monte Francorum antè ei parauerat

Carissimam interim relinquens patriam,
Vbi paterna rura adhuc erant super.
Post haud diu superstes aurâ perfruor:
Extinctus ignis namq; morti frigidæ
Cedens locum, corpus animamq; separat.
Tu qui hæc legis vale: at q; corpus credito
Sub terra vt est, in cœlo ita esse spiritum.

I. P. W.

Natus est Wetteræ anno 1521. Obiit Francobergæ anno 1591. 26. Ianuarii.

IN IOHAN. PINCIERVM THEOLOGVM.

Doctrina excellens, animus pius atq; modestus,
Te reddidere amabilem,
Dum vixti in terris: nunc cœlesti arce receptus
Ex parte dimidia tui;
Cum Christo viuens, exspectas dum tibi corpus
Reddatur auctum gloriâ.

Iohannes Piscator S S. Theologiæ Professor in illustri Schola Herbornensi.

EPSTEI-

EPSTEINII.

IOHANNI PINCIERO I.V.D. ILLVSTRISSIMI HASSIÆ PRINCIPIS DOMINI LVDOVICI, &c. CONSILIARIO, Epſteinenſi Præfecto, marito dilectiſſimo, vxor CATHARINA BREIDENSTEINIA amoris, cõnubialis atq; fidei memor epitaphium hoc Epſteinii, vbi maritus vita pariter atq; officio defunctus eſt, & ſepultus, poſuit, defunctiq; perſonam ſic loquentem introducit.

WETTERA me primùm vitalibus intulit auris.
Tradidit Argentina bonas mihi nobilis artes.
Iuris Doctorem fecit me Gallia. Tellus
Itala me vidit peregrinum; vidit Ibera:
Vidit & Oceani dominatrix Anglia. Et inde
Gallia me reducem ciuilibus implicita armis
Ad Martem à Muſis ciuilia traxit ad arma.
Cumq; etiam Belgas triſtis vexaret Enyo,
Semper eram, Ludouice Comes, tibi fidus Achates.
Haſſiaci accitus poſthac ad Principis aulam,
Marpurgi quinos moror annos. Arcú Eponis
Hinc præfecturam clementi à Principe nactus
Sedulus officium facio tria luſtra duaq;
Meſſes; articulis ager, ſed pectore ſanus.
Omnibus hîs functum cùm me iam gratia CHRISTI
Exorata piis precibus diſſolueret, eadem

Corpus in hanc tetulere meum, telluris & antro
Clauſere obſcuro penitus: ſed ſpiritus alti
Cum Chriſto victurus adit faſtigia cœli,
Pectora ſana meis obtrectatoribus optans.

Obiit Epſteinii anno 1592.

FINIS.